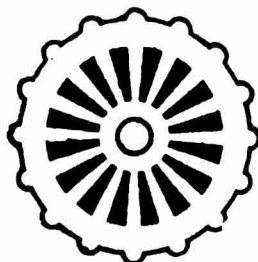

බුද්ධජයන්තිත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා: 18.

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

12 වන ග්‍රන්ථය

අභිග්‍රන්තරතීකාය

ප්‍රථම භාගය

එකක දූක තික තිපාත

ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලයේ ආගමනයෙන් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන
කාරක සභාවේ

අභිග්‍රන්තරතීකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය
විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 18

The Twelfth Book in the

Suttanta-Pitaka

12

ANGUTTARANIKĀYA

With the Sinhala translation by

The Anguttaranikāya Editorial Board

of

The Tripitaka Translation Committee

සුභානන්දිපකේ
අඩගුතාරනිකායෝ

පඨමො භාගො

සුත්‍රානන්දිපකයෙහි
අඩගුතාරනිකාය

ප්‍රථමභාගස්

පටුන

CONTENTS

පිටුව

සංස්කාරක නිවේදනය	...	..	...	xi
ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය	...	...	...	xii
උත්තරීතර සංස්කාරක මණ්ඩලය	...	...	...	xii
අභිගුණනරතිකාය සංසෝධක මණ්ඩලය	...	...	...	xii
සංඥාපනය	...	...	...	xiii-xvii
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS	...	...	...	xviii
පාලිභෝගිය — PĀLI ALPHABET	...	...	...	xix
විසයසූචි	...	...	...	xx-XL
පෙළ හා පරිවර්තනය	...	...	...	2-555
භාෂාදිපාදනුකතමණිකා	...	...	...	557-558
සංඥාපනාමානුකතමණිකා	...	...	...	559-560
පදනුකතමණිකා	...	...	...	561-624
ශුද්ධ පත්‍රය	...	...	...	625-627

සංස්කාරක නිවේදනය.

ප්‍රිත්‍රානන පිටකයෙහි චතුර්ගම වශයෙන් දැක්වෙන සිවුමහසති අතුරෙන් සිවුවන අභිගුණනර සඟ්ගෙහි එකක - දුක - නික නිපාන තුනෙන් යුත් මේ ප්‍රථම භාගය බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාවෙහි සඟ්ගා වශයෙන් 18 වන ග්‍රන්ථය වේ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවේ අභිගුණනරනිකාය සංසෝධක මණ්ඩලයට ඇතුළත් පණ්ණින කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ණින පරමාහාර පඤ්ඤානඤ සථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ණින කලුල්ලේ ධම්මානාඤ සථවිරයන් වහන්සේ යන තෙතම විසින් මෙහි පාළිය ද සංශෝධනය කරමින් සිංහල පරිවර්තනය නිමගම් කරණ ලදී. පණ්ණින ලුබ්ගම ලබ්බානාඤ සථවිරයන් වහන්සේ ද කලක් මේ පරිවර්තනයෙහි ද ශුද්ධියෙහි ද නියුක්ත වූහ.

මෙහි සංස්කරණය සම්බන්ධයෙන් සසඳු බැලූ පුස්තකෝල පොත්හි ද මුද්‍රිත පොත්හි ද පදවිභාග - වාක්‍යවේෂද - විරාමසංකේතාදියෙන් සකස් නොවූ, අසාධනපතින පෙය්‍යාලයෙන් ද වාක්‍යසංකලනයෙන් ද ආකූල වූ පාළිය හැකි පමණින් අභිවබ්බොධයට පහසු වන සේ අභිතව මුද්‍රණයට සකස් කිරීම සඳහා අප විසින් දැරූ ප්‍රයත්නය කෙබඳු දැයි මෙය කියනු වන්ට හැකියිනු ඇත. මෙහි මුද්‍රිත පාළියෙහි ද පරිවර්තනයෙහි ද ඒ ඒ තත්ති දක්නට ලැබෙන “[-], (-)” අභිවතුරසු - අභිවඤ්ඤ රෙබ්බා, අභික සඟ්ගා ආදියෙන් නිර්දේශ පද - වාක්‍ය ඒ ඒ වගි හා සුත්‍ර වෙන් කිරීම පිණිසත්, ඒ ඒ සුත්‍රයන්හි එන ධර්මාකිය පැහැදිලි කිරීම පිණිසත් යෙදෙන පරිදි සලකා අප විසින් යෙදූ බව සැලකිය යුතු.

අභිගුණනරනිකාය සංසෝධක මණ්ඩලයේ සභාපති ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ හා අප විසින් ශෝඛාපත්‍ර බලා මුද්‍රණයට පත් කරණ ලද මේ ග්‍රන්ථයෙහි මුලික ශෝඛාපත්‍ර බැලීමෙන් ද විසෑසු විසෑපයීමෙන් ද පණ්ණින භලගම ධම්මික සථවිරයන් වහන්සේ අපට සහාය වූහ. අප හැමගේ අවධානය ඉක්මවා මෙහි රැඳුන අවශ්‍යයෙන් දැක්විය යුතු බලිතස්ථාන ග්‍රන්ථවසානයෙහි ශුද්ධිපත්‍රයෙන් දක්වා ඇත.

ධම්මිතය හා භාෂා සාහිත්‍ය විෂයෙහි හසල බුද්ධි ඇති පණ්ණින කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ විසින් අභිගුණනරනිකායප්‍රශස්ති වශයෙන් ග්‍රන්ථයෙහි ප්‍රකරණ මහත්තිය හා නදශය විශද කෙරෙමින් එහි ධර්මගෝරවයට සරිලන සේ ලියූ අභිව්‍යාකතියෙන් සුභග වූ සංඥපනය මේ අතර සම්බන්ධයෙන් ගැණ දතයුතු පමණ පමණට ම ගෙන ඇර පා ඇත. එහෙයින් මෙහි අමුතු විඤ්ඤානනිකවා නො යෙදේ.

සම්මුඛශාසනානිවාර්ණයට හිත වූ මේ අධිකාරයෙහි ස්වායත්ත කායඝී සමපාදනයෙන් සහභාගි වූ සංස්කාරක සථවිරවරුන් හා ලක් රජය ද, රජයේ සාංස්කෘතික කායඝී ශාසනයෙහි අධිකාරීන් හා සෙවක භවත්හු ද, සිංහල ජාතිය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරීන් හා මුද්‍රණශිල්පීහු ද බොහෝලෝකයාගේ කෘතඥතා සහිත සතුතියට පාත්‍රවෙමින් ධර්මදායක කුල මහිමයෙන් හැම කල්හි සුබන්ධාගි වෙත්වා යි ආශංසනය කරමිනි.

පරමාහාර චජිරඤාණ සථවිර.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

ත්‍රිපිටක කායඝීලය, ධම්මකාම මිද්‍යාලය,
දෙමටගොඩ, කොළඹ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය

1. වැලිපිටියේ සෞරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහාර වජිරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සමපාදක),
3. කෙසෙල්වතුගොඩ රතනජෝති නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. බලන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රය නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවන ධම්මරක්ඛිත සථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලම්ගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙහිගස්පේ පඤ්ඤසාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
10. චේරගොඩ අමරමොලී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහාර පඤ්ඤනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණසිකර සථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
14. කටුකුරැන්දේ දෙවානන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
17. ඉදුරුවේ උත්තරානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
18. මහින්ද පඤ්ඤසීභ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
19. කොස්ගොඩ ධම්මවංස සථවිරයන් වහන්සේ,
20. වතුගෙදර අමරසීභ සථවිරයන් වහන්සේ,
21. තලල්ලේ ධම්මානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
22. අකුරැටියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
23. මිරිස්සේ ගුණසිරි සථවිරයන් වහන්සේ,
24. කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

උපනිවේදන සංස්කාරක මණ්ඩලය

පණ්ඩිත වැලිපිටියේ සෞරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 ආචාර්ය පරවාහාර වජිරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 බලන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රය නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ
 පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

අඛණ්ඩනවර්ණිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය

පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත පරවාහාර පඤ්ඤනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත තලල්ලේ ධම්මානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ.

අභිගුණානන්තරාය :

උප බුදුන් බරණස්සවර යාමින් මුළු දෙන මුවලාවනි දී 'ධම්මක'ය පැවැත්වූ තැන් පටන් කොට සුහදපරිව්‍රාජකදමනය තෙක් පන්සැලිස් අවුරුද්දක් දවස් කාන්තසුගමනාමෙසයක් සෙසින් දහම්අමාවහරෙ වස්-වමින් සුවිසිදසඛ්‍යායක් දෙවිමිනිසුන් අමාමහනිවන් දක්වා පිරිනිවිසද, සඛ්‍යසංචිත වූ මහානාශාස මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇති ත්‍රිපිටක සම්පයඝාපති ප්‍රභේදධර සිසුපිළිසැඬියාපත් මහරහත්හු පන්සියක් දෙනා වහන්සේ දෙශ-කාල-නිදන ආදී විසින් විසිරී සිටි ධම්මිකය වීරසංචාරී වනු පිණිස පළමු වන සංඝවසනිකසංගීතිය කළහ.

එහි ලා දිස-මජ්ඣිම-සංයුතන-අභිගුණාන-බුද්ධක විසින් ආගමපසෙකින් සුතත්වලා බෙදනුවෝ උත්තරෙත්තරයෙහි අභිග විසින් නැගුණු සුත්‍රයන් පිළිකොට ගත් නිපාතසංඛ්‍යාය අභිගුණානාගම නම් කළහ. එකුත්තරනිකාය, අභිගුණානනිකාය, අභිගුණානසංගීතිය, යනුදු එහි මැ නම්. මෙහි අභිගුණාන යනු තෙල නිපාතසංඛ්‍යායෙහි අභිගුණන විශේෂසංඥා යැ. ආගම යනු සාමාන්‍ය සංඥා යැ. එහි ලා "ආගමස්සන්ති එත්ථ එතෙන එතස්මා වා අත්තන්තපරන්තාද-යෝති ආගමො"යි ආගම ශබ්දයෙහි නිෂ්පාතනි කියති. "තෙල නිපාතසංඛ්‍යා-යෙහි ලා ආත්මාචාරාචාරීඤ්ඤ උදබවට එත් නු"යි ආත්මාචාරීඤ්ඤේ ආධාරය ආගම නම් වෙයි. නොහොත් "තෙල නිපාතසංඛ්‍යාය කරණ කොට ගෙන, ආත්මාචාරාචාරීඤ්ඤ උදබවට එත් නු"යි ආත්මාචාරීඤ්ඤේ කරණය ආගම නම් වෙයි. නොහොත් "තෙල නිපාතසංඛ්‍යාය කෙරෙන් ආත්මාචාරාචාරීඤ්ඤ උදබවට එත්නු"යි ආත්මාචාරීඤ්ඤේ අවධිය ආගම නම් වෙයි. මෙසේ ශබ්දනිෂ්පාතනි විසින් ගනුත් මැ ආගම ශබ්දය ආත්මාචාරීඤ්ඤේ ආධාරයත් කරණයත් අවධියත් කියන්නේ යැ. "එකකාදිති අභිගෙහි උපරාපරි උත්තරො අබිකෝති අභිගුණානො"යි අභිගුණාන ශබ්දයෙහි දු නිෂ්පාතනි කියති. එකක-දුක ආදී අභිගයෙන් මනුමනුයෙහි උත්තර වැ අබික වැ සිටුවේ නු යි අභිගුණාන නම් වෙයි. "අභිගුණානො ව සො ආගමො වෙති අභිගුණාන-ගමො"යි සමාසවෘත්ති විසින් කියත් මැ විශේෂසංඥා විසින් 'අභිගුණාන' සෙසිනුදු, සාමාන්‍යසංඥා විසින් 'ආගම' සෙසිනුදු සිටුවේ එක් මැ නිපාත-සංඛ්‍යාය වේ නුයි එ නිපාතසංඛ්‍යාය අභිගුණානාගම නම් වන්නේ යැ. අභිගුණානාන යනු බෞද්ධ සංඝකාන්තයෙහි ව්‍යවහාරයි.

සහි අනුරෙහි වර්ගයෙන් කළ සංඛ්‍යායයෙන් ද ඇත, සංයුක්තවශයෙන් කළ සංඛ්‍යායයෙන් ද ඇතැයි මෙසෙයින් තාත්පර්‍යය සිමිදිත් මැ අභිගුණාන සහිය නම් නිපාතවශයෙන් කළ සංඛ්‍යායයෙන් වේ නුයි 'නිපාතසංඛ්‍යාය' ද වන්නේ යැ. "එකකදුකාදිපතිමණ්ඩිතස්ස අභිගුණානාගමවරස්ස"යි බුද්ධසොසා-චාරීන් වහන්සේ ද නිපාතසංඛ්‍යායවශයෙන් තෙල සහියට පොතානු කළහ. අටුවාහි එක සෙසින් බලත් මැ මෙහි නිපාතයෝ එකොළොස් දෙනෙහි. 'විත්තපරිශාදන' ආදී සුත්‍රයෝ තවදහස්පන්සියසත්පනස් දෙනෙක් නිපාත-ගණයෙහි බැසාගෙන සිටිති. එහැම බණවර විසින් එක්සිය විස්සෙහි. බණවරෙක් අකුරු අටදහසක් ඇත්තේ නු යි තෙල නිපාතසංඛ්‍යායෙහි

අක්ෂරයෝ තවලක්ෂසාධදහස් දෙතෙක්ෂ් අත. එයින් මැ සහි අනුරෙහි ලා සුත්රගණනයෙහිදු භාණ්ඩාරගණනයෙහිදු අක්ෂරගණනයෙහිදු බැහැන්-සබ්බය ද වන්නේ යැ.

වාරිත් - වාරිත් ආදී ශිලකථා යැ, පිණිසැතිකඩනාදි බ්‍රිතධම්මයෝ යැ, කසිණාදි කමිසථානයෝ යැ, රහවළයාදිත්‍ර යැ, රූපාවචරධ්‍යානයන් හා අරූපසමාපන්නත්‍ර යැ, ෂබ්භිඤ්ඤ යැ, සකතා - ධ්‍යාන - ආයතන - ඉන්ද්‍රිය - බල - බෝධ්‍යායනයෝ යැ, චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍යා ධම්මයෝ යැ, ප්‍රතිත්‍යස්මුත්‍යාදි කථා යැ, ශමථවිදුහිතානාවනා යැ යනාදි ධම්මයෝ තෙල සහිතෙහි බෙහෙවින් බැසා සිටිති. ශ්‍රාවකයන්ගේ අනුස්ථානයෝ යැ, පුද්ගලස්තවයෝ යැ, සද්‍රපදෙශයෝ යැ, දුෂ්ඨවිද්‍යාදයෝ යැ, නිත්‍රසසථානයෝ යැ, රාජධම්මයෝ යැ, ජාතපදික ධම්මයෝ යැ යනාදි නොයෙක් කරුණු ද මෙහි වැදගෙනා සිටුනේ යැ. ව්‍යවහාරයෙහි කුලල වූ භාග්‍යවත්ත්‍ර විසින් ව්‍යවහාර බාහුල්‍යය ගෙන වදාළ සුත්‍ර රාශි වන බැවින් වොහාරදෙසනායෙහිදු අන්‍යාගීත වෙයි. අනෙකාධ්‍යායය - අනුයය - වරිත - අධිමුකති ඇති සත්‍යව්‍යතනට යථානුලෝමයෙන් අනුයාසනා කළ සුත්‍රරාශි වන බැවින් යථානුලෝමසාසනයෙහි දු අන්‍යාගීත වෙයි. දෙසාට මිසදිටු බිදුනට වදාළ සුත්‍ර වන බැවින් දිට්‍තිවිනිවෙසනකථායෙහි දු අන්‍යාගීත වෙයි. ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවන් කෙරෙහි අධිවිත්‍යශික්‍ෂා පිණිසා බෙහෙවින් අනුයාසනා ඇතියෙන් අධිවිත්‍යශික්‍ෂා නියනුයේ වෙයි. ප්‍රභාණයන් කෙරෙහි කෙලය - යන්ගේ පශ්චිත්තානට විපක්‍ෂ උපදෙශ බහුල වන බැවින් පශ්චිත්තාන - ප්‍රභාණය නියනුයේ වෙයි. “සුත්‍රපිටකයෙහි පිළිපත්තානු සමාධිසමපත් ඇසිරි කොට ගෙනා ෂබ්භිඤ්ඤ ලබන්නු”යි අභිඤ්ඤමපත් දෙනුයේ ද වෙයි. ධම්ම විසින් අම්ම විසින් දෙනනා විසින් යථාභුතාවබෝධ විසින් අත්‍යම්මයෙන් ගැඹුරු වශේ ද වෙයි.

ධර්මසංවණ්ණිකා කරන ආචාර්යවරයෝ සංවණ්ණිකියධර්මයට මූලා මැ විශේෂ
 ගුණ නිර්නතයෙකින් යොනාත් කරති. බුද්ධසොසාවාරිත් වහන්සේ ද
 ආගමයන් සතර දෙනා ගෙනා සංවණ්ණිකා කරනුවෝ සුමඛලපිලාසිනි-
 යෙහිදී විශේෂ ගුණනිවිත විසින් ශ්‍රද්ධාවිභ-ගුණය ගෙනා දික්කාමයට යොනාත්
 කළහ. පසුකල්පදානියෙහි දී විශේෂ ගුණනිවිත විසින් පරවාදමථනය
 ගෙනා මස්සිමාගමයට යොනාත් කළහ. සාරාංස්සකාසනියෙහි දී විශේෂ
 ගුණනිවිත විසින් ඥාප්‍රභේදජනය ගෙනා සංයුතතාගමයට යොනාත්
 කළහ. මනොරථපුරාණියෙහි දී විශේෂ ගුණනිවිත විසින් විවිත්‍ර ප්‍රතිභා-
 ජනය ගෙනා අඛණ්ඩතරාගමයට යොනාත් කරනුවෝ මනොරථපුරාණී
 'ගුඤ්ඤාභා' යෙහි දී -

“එකකඳුකාදිපතිම භෞතියාං අඛණ්ඩනරාගමවරයාං
බමමකභිකප්පබන්ධනං විජිනන පටිභ්ගනජ්ඣනසං” යනුද,

නීගමන ගාථායෙහි දී-

“බමකපාය නිපුණ පරමනිකායසංඝධර්මකපං ආරඥො
යමහං විරකාලට්ඨති මිච්ඡන්තො සාසනත්ථානං” යනුද කියති.

මෙසේයින් එකකදුකාදිතිපානයන් විසින් ප්‍රතිමණ්ඩන වන අඩුගතරා-
ගමය නම් බමිකපිකපුබනවයනට 'විචිත්‍ර ප්‍රතිභා' ඇති කරන හෙයින්
බමිකපායෙහි ෧෦ නිපුණ වත් එයින් ෧෦ පරම වත් නිකාය වනසේ කියති.

“සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නාලපක්කං සමපති බක්කිනා පට්ඨනං පරිසුද්ධං හොති පරියොදනං” යි මෙහි මූලික පෙළෙහි (3, 2, 2, 3.) එන ‘පට්ඨනං’ යනු ඡට්ඨසම්මති යෙහිදී ‘පට්ඨනං’ යි ගනිති. මෙ ද වැරදි තැනෙකි.

අටුවාවාර්ග ‘ට්ඨන’ යන පදයෙහි අභිනන්ද දක්වන්නාවු තෙල පදය ද උද්ගරණ කරති. ආවාය් ගුරු එගොමිහු අටුවාපාඨය සියබසට තහන්නාවු “පනතලොමො පදරට්ඨනො මිගභුතෙන වෙනසා විහරති” යන තන්හි ජිවිතවාතියැ වැටෙයි. “සෙය්‍යථාපි නාම පණ්ණපලාසො බක්කිනා පට්ඨනො අභබ්බො හරිතනතොය” යන තන්හි බක්කිනෙත් ප්‍රමුක්තභාවයෙහි වැටෙයි. මෙ දෙක වෘතීහිගෙ ප්‍රයෝගයි. ‘වෘති’ නම් වාතු - වර්ගෙ යන ධාතුයි” යනු කියති. මේ අභිකථානුගත විවරණයෙකි. මේ හෙතෙයින් අපි ‘පට්ඨනං’ යනු ශුද්ධපදය කොට ගනුමිහ.

මෙසෙයින් ශබ්දලක්ෂණය හා අභිකථාව හා වහල් කොට පරික්ෂා කරත් මැ ඡට්ඨසම්මතායතායෙහි දී ශුද්ධලෙස ගත් කිසිතැනක් ඒ සැටියෙන් නොපිළිගත හෙතෙස මෙහි සදහන් කළ යුතු වෙයි. “අග්නිමුකෙකා-අට්ඨිකත්වා-බත්තියෙසු අනුයුතොසු-අරඤ්ඤ වතපජාති-අසබ්බියො-උදකමලලකෙ-ඔපනයිකො-ඔපුතෙය්‍ය” මෙ ආදී පද “අග්නිමුතො-අට්ඨි-කත්වා-බත්තියෙසු අනුයුතොසු - අරඤ්ඤ වතපජාති - අසබ්බියො-උදකකපලලකෙ - ඔපනෙය්‍යයිකො - ඔපුතෙය්‍ය” ආදී විසින් පෙරලා ගනිති. මෙහි කිසි පද කෙතෙක් දුර්විකෘත වන හෙයින් අපහංග සේ පැනෙති. කිසි පද කෙතෙක් අයථාසංසකරණ වෙති. (ඒ ඒ පාඨානන්දයන් අධොලපි වශයෙන් මෙහි එනුයෙන් අර්ථින් එයින් දන්නේ යැ.)

ඔබ ශබ්දලක්ෂණ කියන කල ද පවා කිසිතැනෙකැ දුමිල බව කියැයුතු වෙයි. “දළහධිමමො ධනුග්ගාහො” යනු හැමයෙහි එතෙස දක්මින් “දළහධිමමො” කියා ශුද්ධ කෙරෙති. මෙඉදහලායනව්‍යාකරණය ප්‍රමාණ කොට ගෙන ඒ ශුද්ධිය කළහේ ද සදහන් කරත්. “ධිමමො වා’ඤ්ඤාසෙති” යි මුගලතෙහි ගණසූත්‍රයෙක් ඇත. ‘ධිමම’ - ශබ්දය සමාසවෘත්තියට පැමිණ අන්‍යාථියක් කියත් මැ වෛකල්පික වශයෙන් ‘රූපාදිගණ’ යෙහි සිටුනා සේ ගණසූත්‍රයෙන් උපදිමයි එකානන්‍යවස්ථායෙක් එහි නැත. හැමයෙහි ‘දළහධිමමො’ යනු එත් මැ ‘දළහධිමමො’ කියා ගැනුමට සුත්‍රොපදෙශයෙහි පිහිටෙක් ද නැත.

පෙළෙහි පාඨශොධනය පිණිසැ අපි අභිකථාව ප්‍රමාණාත්මක වශයෙන් ගනුමිහ. නිදර්ශනයක්නම්: පෙළෙහි “දනොතිදනනමාධාය” යනු එයි. අපි එ ශුද්ධ පාඨය කොට ගනුමිහ. ආ පූජී ධා-ධාතුයෙන් සිද්ධ ‘ආධාය’ යන පූජිත්‍රියාව ආධාරයක් අපේක්ෂා කෙරෙයි. එයින් ‘දනො’ යන ආධාරය මෙහි ඝටිත වෙයි. “අභිදනනනති උපරිදනනං” යන අටුවා ප්‍රමාණ කොට ගෙනැ කුශාත්‍රියබුද්ධි ඇති මහපඨිවරයකු විසින් “දනොති දනනමාධාය” යන්න “දනොතිදනනමාධාය” කියා ශොධනය කොට ගන්නා ලදී. අටුවායෙහි අලු නසින් සංශෝධිත තෙල පදය නිවරදබවට දෙස් දෙන ප්‍රයෝගානන්දයෝ ද ඇත. අශ්වකොෂාචාර්‍යසාදයෝ ද-

“දනොපි දනනං ප්‍රණිධාය කාමං නාලවග්‍රමුක්තපිඨය ව ජිහවයාපි

විතොතන විතනං පරිගාහ්‍ය වාපි කාඨී: ප්‍රයතොනා ත තු තෙ’නුවෘත්තා:” යි කියති.

හෙතු - උපමාදීන් ප්‍රතිමණ්ඩිත නානාමිධ දේශනානය සහස්‍රයන් විසින් විවිත්‍ර වන හෙයින් 'විවිත්‍රප්‍රතිභාජනන'ය නෙල සහියෙහි 'අනන්‍යසාධාරණ ගුණයෙහි' යි කියූ වෙන්. ධර්මකපිකයන් මහාජනයන් කෙරෙහි බැසූ කරන ධර්මකපායෙහි ලා නරතුරු උච්චරණයට නිසි දේශනා ඇතියෙන් අන්‍යථියෙන් නිපුණ වූත් ප්‍රචර වූත් ආගමය නම් 'අභිභූතතරගම' හමැයි ද කියූ වෙන්.

ඔබ 'දික්සති-මැදුම්සති-සංයුත්සති' පසසමින් "බුද්ධානුබුද්ධසංවණණි-නායා"යි බුද්ධානුබුද්ධසංවරණින සේ කියුව ද, අභිභූතතරසහියෙහි ලා ඒ පදය විශේෂණ විසින් නො යොදනි. ආගමයෙහි සාමාන්‍යකපනයක් වත් මුත් විශේෂවණිතා නොවනුයෙන් මෙහි ලා ඒ පදය නො නියති. ධර්මකපායෙහි ලා එන විවිත්‍රප්‍රතිභාජනනය විශේෂ සේනාත්‍ර විසින් නෙල ආගමය පිණිස වෙන් කොට ගනිත්.

පළමුවන දහම්සභායෙහි රැස් වූ සිටි මහරහත්හු නෙල සහිය ගෙනා දිවැස් ඇති සම්මන් කෙරෙහි අගනත් හිය අනුරුද්ධ මහරහතුන්හට දක්වා දුන්හ. ඔබගේ නිශ්ලිනයෝ අභිභූතතර භාණක නම් වූ සිටි ශිෂ්‍යප්‍රශිෂ්‍ය-ශාඛාපරමපර විසින් නෙල සහිය පුහුණු කරමින් සිටියහ. අද ද පවා ධර්මකපායෙහි යෙදෙන ධර්මකපිකයනට නෙල ආගමය හඤ්ඤාසාරයක් සෙසින් සිටුනේ යැ. මෙහි දී තෙවළායෙහි පෙළපොත් පිණිස එන වාදවිවාද හා සංඛිති ගැනා දනු කැමැතියන් මහවමට ලියූ ප්‍රස්තාවනාව බලන්නේ යැ.

සංශෝධනා:

අභිභූතතරනිකාය සියබසින් තබන් මැ පෙළෙහි ශෝධනය ද අවශ්‍ය මැ යැ. සාදේශ විදේශයෙහි පළට වූ පොත් සසඳා නිරවද්‍ය පාඨය නභා ගැනුම අතීතය දුෂකරයෙහි. බුද්ධසොසාවාරීන් කළ අටුවායෙහි දු විසඳුණ-පාඨ දක්වති. එයින් පෙනෙනුයේ බුද්ධපරිච්ඡේදයෙන් ප්‍රථම වර්ෂසහස්‍රය තුළදීන් දුෂිට පාඨයන් පාඨාන්තර වශයෙන් පහළ වූ තුබූ බවයි. එහි දී හළමනා පාඨය හා ගතමනා පාඨය හා වෙන් නොකළ හෙත නැත උභයපාඨයෙහි මැ ව්‍යාඛ්‍යාන කියති. එකක් බැහැර ලත්තට කරුණු දුටු, හෙතු දක්වා එය බැහැර කෙරෙහි. දෙදහස්පන්සියක් වසක් ගත වූ සිටි මෙ දවස වත් මැ පාඨාන්තර ගහන වනු ආශ්වාසයක් නො වෙයි. එහි දී ශුද්ධපාඨය සොයන්නට ප්‍රමාණ කොට ගතමනා වනුයේ අටුවා විකාවන් හා ශබ්දලක්ෂණය ම වෙයි.

ළඟා දී බුරුමරටෙහි කළ ජප්පසබ්‍යාසනායෙහි එන සංශෝධන පාඨ අපි පරීක්ෂා කළමිහ. කිසිතැනෙකැ නොපිළිගත හෙත ශෝධනයෝ ඇත. මෙහි ලා එයට නිදහිත කිහිපයක් දක්වනු කිසි වෙයි:

බුරුම තෙරවරු "බහුතනං" යනු දේශනාතරයෙන් ගත් හැම පොතෙකැ එනසේ කියමින් එය "අශුද්ධියන"යි බැහර කොට "බහුතනං" යනු ශුද්ධපාඨය සේ දක්වති. මෙ ශුද්ධිය නොපිළිගත හෙන්නේ යැ. "බහුකතිහනං" (1. 50.) නමති බහුතො කතියා ව නුක් හොති. බහුතනං, කතීහනං" යි මුගලන් විසරණෙහි දී සුත්‍ර-වෘත්ති-උද්භරණ කියමින් 'බහුතනං' යනු සිද්ධ කරන්. 'බහුතනං-කතීහනං' යන රූපයෝ 'බහුතනං-කතීහනං' යි නො සිටිත්. එයින් එහි වෛකල්පික රූපයෝ ද නැත. තෙවළායෙහි 'බහු-කති' දෙ ශබ්ද-යන් පිළිබැඳි නෙල විශේෂය නොදක්නාහු වැරැදි පදය ශුද්ධ පදය සෙසින් ගන්නට සිතන්. මෙවැනි තැනැ ශුද්ධ පදය සොයන්නට ශබ්දලක්ෂණය වහල් වන්නේ යැ. එයින් අපි වෛශාකරණයන් විසින් උපදිෂ්ට පද ඒ සැටියෙන් මැ ගනුමිහ.

මෙසේ වන හෙයින් අපි අටුවා ප්‍රමාණ කොට ගෙන මෑ පාඨශෝධනය පිණිස ප්‍රයත්න ධාරුමික. මෙහි කියන ලද්දේ බිඳෙහි. එද අප ගත් මාගීය දක්වනු පිණිස වෙයි.

ව්‍යාධ්‍යානය:

පුද්ගලයෙක් ඝවත්තනයට සරිලන සෙයින් වළඳනා පිළි හා පළඳනා හා ධරන්තේ වෙයි. එයින් රජෙක් ගාමියන් හඳුනා පොරෝනා නියායෙන් හැඳුම් පෙරවුම් නො කෙරෙයි. රජකෙනකුට සරිලන සෙයින් මෑ වෙස් ධරයි. සියබසින් කරන ආගමව්‍යාධ්‍යානයන් පෙළබස නොදන්නවුන් පිණිස කළ ද ආගමයට නිසිවන බසින් කළමනා වෙයි. එහිලා ගත මනා බස නම් වියත් බසයි. වියත්බස නොවියතුනට දුරවබොධ වන්නේ යැ. එසේ දුරවබොධ වුව ද බසඅතිනුදු බවුනට වැඩ සඳහා ප්‍රයත්න ධාරුව මනා කාලයෙක් දැන් එළඹ ඇත. එයින් අපි තෙල ආගමයට සියබසින් ව්‍යාධ්‍යාන කරන්නමෝ බෙහෙවින් වියත් බස් මෑ නිසි කොට ගනුමිහ. “හිත්තරුවිජ් හි ලොකා” (“ලොකයෝ හිත්තරුවකයහ”) යනු ආනවවන වන හෙයින් මෙහි ලා උපසුකත බස පිණිස කෙතෙක් පහත් වෙති. කෙතෙක් නොපහත් වෙති. මෙද අපි දනුමිහ. අප්‍රසන්නයනට ද වැඩ සඳහා යැ මෙහි පැරැණි හෙළ වදන් යෙදුණේ. සිංහලසාහිත්‍යයෙහි එන පැරැණි වදන් යෙදුව ද අතිප්‍රසුකත සංස්කෘත වචන මිස පාලිපද සකුබසින් තබන්නට නො ගියමිහ. සකුචහරෙහි කාමිල, චාගිග ආදී විසින් එන වචන කිමිල, චබ්ගිස ආදී විසින් පාලිසාවියෙන් සිටුවනේ යැ. එබඳු තත්ති පාලිසාවිය මෑ තැබුමිහ.

ව්‍යාධ්‍යානයෙහි දී ගුරුකුලෙහි දෙන අවිය දුන මනා මෑ වෙයි. ගුරුකුල විසින් ‘අටුවා’ මිස ගතමනා අන් නැතෙක් නැත. මහාවිහාරාධිපායින් ආගම-ව්‍යාධ්‍යාන කළසැටි අටුවායෙහි එයි. මේ ව්‍යාධ්‍යානය ඒ අටුවා වහල් කොට ගත් හෙයින් මෙහි ආවායීපරමපර ගුද්ධිය ඇතිසේ කියමිහ. පෙළ නොදනුදු, ආවායීසමප්‍රදය නොදනුදු, ඇතැම් පණ්ඩිතමත්‍ය කෙතෙක් බණ පිණිස ද නිශාබස් කියත්ල. එයින් උන් ආගමඥනයෙහි දුර්වලසේ, සැදුහා නැතිසේ කියාගතින්. ගිහිගෙයි සිටුවනා, බණ කියන, කියවන උවසුවන් නිතර පැරැණි ඇදුරන් හරසර දී සිහිපත් කරන්නේ යැ. ගුරුඵදුම් ආදී ඇදුරෝ කිසිදු නැතෙකැ පෙළ හෝ අටුවා හෝ හෙළා දක්නා වචනමාත්‍රයකුදු නො කිහ. ඒ යැ ගතමනා ආදැහී නම්.

අභිගුහතරතිකාය සංසොධක මණ්ඩලයට අයත් ශාස්ත්‍රාවායී පරවාහාර පඤ්ඤානඤ පණ්ඩිත සථවිරයන් වහන්සේගේත්, පණ්ඩිත තලල්ලේ ධම්මානඤ සථවිරයන් වහන්සේගේත්, අප ද ගේත් අතින් නිමහම් පත් තෙල ව්‍යාධ්‍යානය හුද්දනත්ගේ ප්‍රමොදය පිණිස වැටෙති යි සිතමිහ. රූපදැහිය පිණිස ආලෝකය වහල් වන්නාක් සෙයින් මේ ව්‍යාධ්‍යානය කිරීමෙහි ලා පටිපත්ති ව්‍යාධ්‍යානයෙහි වාතුයයීය ඇති ශ්‍රී ලිඛිතා විද්‍යොදය විශවිද්‍යාලයෙහි සමෘද්ධියනෙදියෙහි විනේතා හා ප්‍රමුඛාවායී ආවායී පරවාහාර චරිතඤාණ නා හිමිපාණන් වෙසෙසින් වහල් වැ ගියසේ මෙහි සඳහන් කරමිහ. මෙහි අක්‍ෂරවිනයාසය ද විද්‍යොදය ගුරුකුලයෙන් එන ආමනාය ගෙන යෙදුණ. සැදුහැකියන් මෙහි එන බුද්ධිණ දනා උගෙනා දෙලෝ වැඩ සාදා ගෙන මතුයෙහි අමාමහතිවත් පසක් කරන්නේ මෑතාව.

කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිර.

විද්‍යාවඤු පිරිවෙන - අහංගම.

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සී.	——	සීහල නාලපණ්ණ පොත්තං
සීඉ.	——	සීහලකර - ඉද්දින පොත්තං
සසා.	——	සසාමකර - ඉද්දින පොත්තං
මජ්ඣං.	——	මජ්ඣමනිකායා පිටක පොත්තං
PTS.	——	Pali Text Society-Anguttara Nikāya

' U

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ආ ආ̄ ශ්‍රී ජ; උ උ̄ එ ē ඔ

CONSONANTS

	කa	කha	ගa	ඝha	ඟna	
	චa	ඡha	ජja	ඤjha	ඤna	
	ටa	ඨtha	ඪda	ඬdha	ඬna	
	භta	ඵtha	දda	ධdha	ධna	
	ඵpa	ඵpha	බba	භbha	මma	
යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ලla
						අං m

කka	කā	කිki	කිkī	කුku	කුkū	කෙē	කෙō
ඛkha	ඛhā	ඛhi	ඛhī	ඛුkhu	ඛුkhū	ඛෙkhē	ඛෙkhō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

[illegible]

୨୩୫

අඩුතරනිකායෝ

පටිමහාග-විසයසූචි

(එක් පත සබ්බත් පාලයාගත පස්මාදි සුත්තසංඛ්‍යා
අභිකසංඛ්‍යාවෙන් නිද්දිට්ඨා හොනති.)

විසයා:

පිට්ඨකොති

1. එකකතිපාතො

1-94

1. විතපජේසාදනවග්ගො

1 - 4

පස්ම	සුත්තං	...	...	...	2
දුතිය	"	...	...	...	2
තතිය	"	...	...	...	2
චතුස්ස	"	...	...	...	2
පඤ්චම	"	...	...	...	4
ඡට්ඨම	"	...	...	...	4
සත්තම	"	...	...	...	4
අට්ඨම	"	...	...	...	4
නවම	"	...	...	...	4
දසම	"	...	...	...	4

වග්ගො පස්මො.

2. නිවරණපසාණවග්ගො

6 - 8

පස්ම	සුත්තං	...	...	...	6
දුතිය	"	...	...	...	6
තතිය	"	...	...	...	6
චතුස්ස	"	...	...	...	6
පඤ්චම	"	...	...	...	8
ඡට්ඨම	"	...	...	...	8
සත්තම	"	...	...	...	8
අට්ඨම	"	...	...	...	8
නවම	"	...	...	...	8
දසම	"	...	...	...	8

වග්ගො දුතියො.

3. අනමමනියවග්ගො

10 - 12

පස්ම	සුත්තං	...	...	...	10
දුතිය	"	...	...	...	10
තතිය	"	...	...	...	10
චතුස්ස	"	...	...	...	10
පඤ්චම	"	...	...	...	10
ඡට්ඨම	"	...	...	...	10
සත්තම	"	...	...	...	10
අට්ඨම	"	...	...	...	12
නවම	"	...	...	...	12
දසම	"	...	...	...	12

වග්ගො තතියො.

විෂයය:

පිටිවිකින

4. අදහනවගෙන

12 - 14

පස්ම	සුනනං	...	...	...	12
දුතිය	"	...	...	...	12
තතිය	"	...	...	...	12
චතුස්	"	...	...	...	12
පඤ්චම	"	...	...	...	14
ඡට්ඨම	"	...	...	...	14
සත්තම	"	...	...	...	14
අට්ඨම	"	...	...	...	14
නවම	"	...	...	...	14
දසම	"	...	...	...	14

වගෙන වතුපෝ.

5. සුභවගෙන

16 - 18

පස්ම	සුනනං	...	...	...	16
දුතිය	"	...	...	...	16
තතිය	"	...	...	...	16
චතුස්	"	...	...	...	16
පඤ්චම	"	...	...	...	18
ඡට්ඨම	"	...	...	...	18
සත්තම	"	...	...	...	18
අට්ඨම	"	...	...	...	18
නවම	"	...	...	...	18
දසම	"	...	...	...	18

වගෙන පඤ්චම.

6. පඤ්චවගෙන

20 - 22

පස්ම	සුනනං	...	...	...	20
දුතිය	"	...	...	...	20
තතිය	"	...	...	...	20
චතුස්	"	...	...	...	20
පඤ්චම	"	...	...	...	20
ඡට්ඨම	"	...	...	...	20
සත්තම	"	...	...	...	20
අට්ඨම	"	...	...	...	22
නවම	"	...	...	...	22
දසම	"	...	...	...	22

වගෙන ඡට්ඨම.

විෂයා:

පිටිවකානි

7. විවිධාකාරවශයෙන්

22 - 24

පයම	සුභං	...	...	...	22
දුතිය	"	...	...	...	22
තතිය	"	...	...	...	22
චතුස්	"	...	...	...	24
පඤ්චම	"	...	...	...	24
ඡට්ඨම	"	...	...	...	24
සත්තම	"	...	...	...	24
අට්ඨම	"	...	...	...	24
නවම	"	...	...	...	24
දසම	"	...	...	...	24

වග්ගෙ සත්තමෙ1.

8. කල්යාණමිත්තවග්ගෙ

26 - 28

පයම	සුභං	...	...	...	26
දුතිය	"	...	...	...	26
තතිය	"	...	...	...	26
චතුස්	"	...	...	...	26
පඤ්චම	"	...	...	...	26
ඡට්ඨම	"	...	...	...	26
සත්තම	"	...	...	...	28
අට්ඨම	"	...	...	...	28
නවම	"	...	...	...	28
දසම	"	...	...	...	28
එකාදසම	"	...	...	...	28

වග්ගො අට්ඨමො.

9. සමාදවග්ගො

28 - 32

පයම	සුභං	...	...	...	28
දුතිය	"	...	...	...	28
තතිය	"	...	...	...	28
චතුස්	"	...	...	...	30
පඤ්චම	"	...	...	...	30
ඡට්ඨම	"	...	...	...	30
සත්තම	"	...	...	...	30
අට්ඨම	"	...	...	...	30
නවම	"	...	...	...	30
දසම	"	...	...	...	30
එකාදසම	"	...	...	...	30
ද්වාදසම	"	...	...	...	30
තෙරසම	"	...	...	...	32
ත්‍රිංසම	"	...	...	...	32
පඤ්චදසම	"	...	...	...	32
සොලසම	"	...	...	...	32

වග්ගො නවමො.

විස්සයා:

පිටපිබ්බානි

10. අපකතනිකවග්ගො

32 - 40

පසම	සුත්තං	...	...	...	32
දුතිය	"	...	...	...	32
තතිය	"	...	...	...	32
චතුස්සම	"	...	...	...	32
පඤ්චම	"	...	...	...	34
ඡට්ඨම	"	...	...	...	34
සත්තම	"	...	...	...	34
අට්ඨම	"	...	...	...	34
නවම	"	...	...	...	34
දසම	"	...	...	...	34
එකාදසම	"	...	...	...	34
ද්වාදසම	"	...	...	...	34
තෙරසම	"	...	...	...	36
චුද්දසම	"	...	...	...	36
පඤ්චදසම	"	...	...	...	36
සොළසම	"	...	...	...	36
සත්තදසම	"	...	...	...	36
අට්ඨාරසම	"	...	...	...	36
එකුතවිසතිම	"	...	...	...	36
විසතිම	"	...	...	...	36
එකවිසතිම-තිංසතිම	සුත්තානි	...	...	...	38
එකතිංසතිම	සුත්තං	...	...	...	38
ද්වතතිංසතිම	"	...	...	...	38
	වතුකොට්ඨකං නිට්ඨිතං	...	...	...	38
තෙතතිංසතිම-ද්වාවතාත්‍රිසතිම	සුත්තානි	...	...	...	40

වග්ගො දසමො.

11. අධම්මවග්ගො

40

පසම	සුත්තං	...	...	...	40
දුතිය-දසම	සුත්තානි	...	...	...	40

වග්ගො එකාදසමො

12. අනාපතනිවග්ගො

42

පසම-දසම	සුත්තානි	...	...	...	42
එකාදසම-විසතිම	"	...	...	...	42

වග්ගො ද්වාදසමො.

විෂයා:

පිටස්ඛණානි

13. එකපුගහලවගො

42-46

පස්ම	සුතතං	...	...	...	42
දුතිය	„	...	...	...	44
තතිය	„	...	...	...	44
චතුස්	„	...	...	...	44
පඤ්චම-තෙරසම	සුතතානි		...	...	44
චුඤ්ඤම-පඤ්චිකිණිම	„	...	...	...	44
ඡබ්බිසතිම	සුතතං		...	...	46

වගො තෙරසමො,

14. එකදගහපාලි

46-52

පස්ම-දසම	සුතතානි				46

වගො පස්මො.

පස්ම-එකාදසම	„				46

වගො දුතියො,

පස්ම-දසම	„				48

වගො තතියො.

පස්ම-සොලසම	„				48

වගො චතුස්සො.

පස්ම-තෙරසම	„				50

වගො පඤ්චමො.

පස්ම-දසම	„				50

වගො ඡබ්බිසො.

පස්ම-දසම	„				52

වගො සුතතංමො.

විෂයා:

පිටිබකානි

15. අධ්‍යානපාළි

54-60

පඨම	සුත්තං				54
දුතිය	”				54
තතිය	”				54
චතුස්	”				54
පඤ්චම	”				54
ඡට්ඨම	”				54
සත්තම	”				56
අට්ඨම	”				56
නවම	”				56
දසම	”				56
එකාදසම	”				56
ද්වාදසම	”				56
තෙරසම	”				58
වුද්දසම-සොලසම	සුත්තානි				58
සත්තරසම	සුත්තං				58
අට්ඨාරසම-එකුත්තිසතිම	සුත්තානි				58
විසතිම	සුත්තං				58
එකවිසතිම-ද්වාවිසතිම	සුත්තානි				58
තෙවිසතිම	සුත්තං				58
චතුර්විසතිම-පඤ්චවිසතිම	සුත්තානි				58
ඡබ්බිසතිම	සුත්තං				60
සත්තවිසතිම-අට්ඨවිසතිම	සුත්තානි				60

අධ්‍යානපාළි නිවේණි.

16. එකබ්බමපාළි

62-66

පඨම	සුත්තං				62
දුතිය-දසම	සුත්තානි				62

විෂයා පඨමො.

පඨම	සුත්තං				62
දුතිය	”				62
තතිය	”				64
චතුස්	”				64
පඤ්චම	”				64
ඡට්ඨම	”				64
සත්තම	”				64
අට්ඨම	”				64
නවම-පඤ්චදසම	සුත්තානි				66
සොලසම-ද්වාවිසතිම	”				66

විෂයා දුතියො.

විස්සය

පිටපටකොට්ඨක

68-72

පසම	සුනනං				68
දුතිය	”				68
තෘතිය	”				68
චතුර්ථ	”				68
පඤ්චම	”				68
ඡට්ඨම	”				70
සත්තම	”				70
අට්ඨම	”				70
නවම	”				70
දසම	”				70
එකාදසම	”				70
ද්වාදසම	”				70
තෙරසම	”				70
මුද්දසම-සත්තරසම	සුනනානි				72

වග්ගො ත්ඨිසො.

ජමබුද්ධපෙස්සනාලො

72-78

පසම	සුනනං				72
දුතිය	”				72
තෘතිය	”				72
චතුර්ථ	”				72
පඤ්චම	”				72
ඡට්ඨම	”				74
සත්තම	”				74
අට්ඨම	”				74
නවම	”				74
දසම	”				74
එකාදසම	”				74
ද්වාදසම	”				74
තෙරසම	”				76
මුද්දසම	”				76
පඤ්චදසම	”				76
සොළසම - අට්ඨාරසම	සුනනානි				76
එකුතවිසතිම - එකවිසතිම	”				76
ද්වාවිසතිම - චතුර්විසතිම	”				76
පඤ්චවිසතිම - සත්තවිසතිම	”				78
අට්ඨවිසතිම - නිංසතිම	”				78
එකතිංසතිම - තෙතතිංසතිම	”				78
චතුරතිංසතිම - ඡතතිංසතිම	”				78
සත්තතිංසතිම - එකුතචතනාලිසතිම	”				78
චතනාලිසතිම - ද්වාචතනාලිසතිම	”				78
තෙචතනාලිසතිම - පඤ්චචතනාලිසතිම	”				78

ජමබුද්ධපෙස්සනාලො නිට්ඨිතො.

වග්ගො චතුර්ථො.

විසයා:

පිටපිකතානි

පස්ම - සොළසම

සූත්තානි

....

....

80

සොළසසාදකර්මමා නිවේනා.

වගෙහා පඤ්චමා.

අප්පරාසකතාවගෙහා

80-86

පස්ම	සූත්තං	...	...	80
දුතිය - අට්ඨම	සූත්තානි	...	...	80
තවම - ආදසම	"	...	...	80
තෙරසම = සොළසම	"	...	...	82
සත්තරසම - විසතිම	"	...	...	82
එකවිසතිම - පඤ්චවිසතිම	"	...	...	82
ඡබ්බිසතිම - තිංසතිම	"	...	...	82
එකතිංසතිම - සත්තතිංසතිම	"	...	...	82
අට්ඨතිංසතිම - පඤ්චවත්තාලීසතිම	"	...	...	82
ඡවත්තාලීසතිම - තෙපඤ්ඤසතිම	"	...	...	84
චතුපඤ්ඤසතිම - එකසට්ඨම	"	...	...	84
ආසට්ඨම = ආසත්තතිම	"	...	...	84
තෙසත්තතිම - ආසීතිම	"	...	...	86
තෙඅසීතිම - ආනවුතිම	"	...	...	86
තෙනවුතිමාදි (93 - 182)	සූත්තානි	...	...	86

වගෙහා ඡට්ටියා.

කාසගතාසතිවගෙහා

88-92

පස්ම	සූත්තං	...	...	88
දුතිය - අට්ඨම	සූත්තානි	...	...	88
තවම - ආදසම	"	...	...	88
තෙදසම	සූත්තං	...	...	88
වුද්දසම	"	...	...	88
පඤ්චදසම - එකුතවිසතිම	සූත්තානි	...	...	90
විසතිම - එකවිසතිම	"	...	...	90
ආවිසතිම - චතුර්විසතිම	"	...	...	90
පඤ්චවිසතිම - අට්ඨවිසතිම	"	...	...	90
එකුතතිංසතිම - චතුර්වත්තාලීසතිම	"	...	...	92

කාසගතාසතිවගෙහා සත්තමො.

අමනවගෙහා

92-94

පස්ම-අට්ඨම	සූත්තානි	...	...	92
තවම - චතුර්විසතිම	"	...	...	94

අමනවගෙහා අට්ඨමො.

එකකතිපානසං සූත්තසහසං සමත්තං.

2. දුකනිපාතො

96-194

පටිපාටි පාඨානසංකේත

1. වස්සුපනාසිකාවග්ගො.

96-102

වජ්ජ	සුත්තං	...	...	...	96
පබ්බත	"	...	...	...	98
තපනීය	"	...	...	...	98
අතපනීය	"	...	...	...	98
උපඤ්ඤාන	"	...	...	...	100
සංඤ්ඤාප්තිය	"	...	...	...	100
කණ්ණිකා	"	...	...	...	102
සුකක	"	...	...	...	102
චරියා	"	...	...	...	102
වස්සුපනාසිකා	"	...	...	...	102

වස්සුපනාසිකාවග්ගො පටිපාටි

2. අබ්බකරණවග්ගො

104-116

පටිපාටි	සුත්තං	...	...	...	104
දුතිය	"	...	...	...	104
තතිය	"	...	...	...	106
චතුස්ථ	"	...	...	...	106
පඤ්චම	"	...	...	...	110
ඡට්ඨම	"	...	...	...	110
සත්තම	"	...	...	...	112
අට්ඨම	"	...	...	...	114
නවම	"	...	...	...	116
දසම	"	...	...	...	116

අබ්බකරණවග්ගො දුතියො.

3. බාලවග්ගො

116-120

පටිපාටි	සුත්තං	...	...	...	116
දුතිය	"	...	...	...	116
තතිය	"	...	...	...	118
චතුස්ථ	"	...	...	...	118
පඤ්චම	"	...	...	...	118
ඡට්ඨම	"	...	...	...	118
සත්තම	"	...	...	...	120
අට්ඨම	"	...	...	...	120
නවම	"	...	...	...	120
දසම	"	...	...	...	120
එකාදසම	"	...	...	...	120

බාලවග්ගො තතියො.

විෂය:

පිටපිකාව

4. සමවිනවගෙය

120-134

පස්ම	සුතනං				120
දුතිය	”				120
තතිය	”				122
චතුස්	”				124
පඤ්චම	”				124
ඡට්ඨම	”				128
සත්තම	”				132
අට්ඨම	”				134
නවම	”				134
දසම	”				134

සමවිනවගෙය වතුපො.

5. පරිසවගෙය

136-146

පස්ම	සුතනං				136
දුතිය	”				136
තතිය	”				138
චතුස්	”				138
පඤ්චම	”				140
ඡට්ඨම	”				140
සත්තම	”				142
අට්ඨම	”				144
නවම	”				144
දසම	”				146

පරිසවගෙය පඤ්චම.

පස්ම පණ්ණාසකා සමපතනා.

දුතිය පණ්ණාසකා

6. පුගලවගෙය

146-152

පස්ම	සුතනං				146
දුතිය	”				148
තතිය	”				148
චතුස්	”				148
පඤ්චම	”				148
ඡට්ඨම	”				148
සත්තම	”				148
අට්ඨම	”				148
නවම	”				150
දසම	”				150
එකාදසම	”				150
ද්වාදසම	”				152
තෙරසම	”				152

පුගලවගෙය ඡට්ඨම.

විෂයා:

පිටිවිකානි

7. සුඛවග්ගො

154-156

පඨම	සුඛතං	...	...	...	154
දුතිය	"	...	...	...	194
තතිය	"	...	...	...	154
චතුත්ථ	"	...	...	...	154
පඤ්චම	"	...	...	...	154
ඡට්ඨම	"	...	...	...	154
සත්තම	"	...	...	...	156
අට්ඨම	"	...	...	...	156
නවම	"	...	...	...	156
දසම	"	...	...	...	156
එකාදසම	"	...	...	...	156
ද්වාදසම	"	...	...	...	156
තෙරසම	"	...	...	...	156

වග්ගො ස්ථානමො.

[8. සනිඛිත්තවග්ගො]

158-160

පඨම	සුඛතං	...	...	...	158
දුතිය	"	...	...	...	158
තතිය	"	...	...	...	158
චතුත්ථ	"	...	...	...	158
පඤ්චම	"	...	...	...	158
ඡට්ඨම	"	...	...	...	158
සත්තම	"	...	...	...	158
අට්ඨම	"	...	...	...	158
නවම	"	...	...	...	160
දසම	"	...	...	...	160

වග්ගො අට්ඨමො.

9. ධම්මවග්ගො

160-162

පඨම	සුඛතං	...	...	...	160
දුතිය	"	...	...	...	160
තතිය	"	...	...	...	160
චතුත්ථ	"	...	...	...	160
පඤ්චම	"	...	...	...	260
ඡට්ඨම	"	...	...	...	162
සත්තම	"	...	...	...	222
අට්ඨම	"	...	...	...	162
නවම	"	...	...	...	162
දසම	"	...	...	...	162
එකාදසම	"	...	...	...	162

වග්ගො නවමො.

විස්සයා:

විෂයවිකානි

10. බාලවග්ගො

162-168

පඨම	සූතනං	...	...	...	162
දුතිය	"	...	...	...	162
තතිය	"	...	...	...	164
චතුර්ථ	"	...	...	...	164
පඤ්චම	"	...	...	...	164
ඡට්ඨම	"	...	...	...	164
සත්තම	"	...	...	...	164
අට්ඨම	"	...	...	...	164
නවම	"	...	...	...	164
දසම	"	...	...	...	164
එකාදසම	"	...	...	...	166
ද්වාදසම	"	...	...	...	166
තෙරසම	"	...	...	...	166
චුද්දසම	"	...	...	...	166
පඤ්චදසම	"	...	...	...	166
සොළසම	"	...	...	...	166
සත්තරසම	"	...	...	...	166
අට්ඨාදසම	"	...	...	...	166
එකුනවිසතිම	"	...	...	...	168
විසතිම	"	...	...	...	168

වග්ගො දසමො.

දුතියො පණණාසකො සමවග්ගො.

තනිසො පණණාසකො

11. ආසාවග්ගො

168 - 170

පඨම	සූතනං	...	...	...	168
දුතිය	"	...	...	...	168
තතිය	"	...	...	...	168
චතුර්ථ	"	...	...	...	168
පඤ්චම	"	...	...	...	168
ඡට්ඨම	"	...	...	...	170
සත්තම	"	...	...	...	170
අට්ඨම	"	...	...	...	170
නවම	"	...	...	...	170
දසම	"	...	...	...	170
එකාදසම	"	...	...	...	170
ද්වාදසම	"	...	...	...	170

වග්ගො එකාදසමො.

විස්සයා:

පිටස්වකානි

12. ආයාචනාවගෙයා.

170 - 176

පස්ම	සුතනං	...	...	...	172
දුතිය	”	...	...	...	172
තතිය	”	...	...	...	172
චතුස්	”	...	...	...	172
පඤ්චම	”	...	...	...	172
ෂට්ඨම	”	...	...	...	172
සත්තම	”	...	...	...	174
අට්ඨම	”	...	...	...	174
නවම	”	...	...	...	174
දසම	”	...	...	...	176
එකාදසම	”	...	...	...	176
ද්වාදසම	”	...	...	...	176
තෙරසම	”	...	...	...	176
චූද්දසම	”	...	...	...	176

වගෙයා ද්වාදසමො.

13. දුතවගෙයා.

178 - 180

පස්ම	සුතනං	...	...	...	178
දුතිය	”	...	...	...	178
තතිය	”	...	...	...	178
චතුස්	”	...	...	...	178
පඤ්චම	”	...	...	...	178
ෂට්ඨම	”	...	...	...	178
සත්තම	”	...	...	...	178
අට්ඨම	”	...	...	...	178
නවම	”	...	...	...	180
දසම	”	...	...	...	180

වගෙයා තෙරසමො.

14. සත්ථාරවගෙයා.

180 - 182

පස්ම	සුතනං	...	...	...	180
දුතිය	”	...	...	...	180
තතිය	”	...	...	...	180
චතුස්	”	...	...	...	180
පඤ්චම	”	...	...	...	180
ෂට්ඨම	”	...	...	...	182
සත්තම	”	...	...	...	182
අට්ඨම	”	...	...	...	182
නවම	”	...	...	...	182
දසම	”	...	...	...	182
එකාදසම	”	...	...	...	182
ද්වාදසම	”	...	...	...	182

වගෙයා චූද්දසමො.

විෂයා:

පිටපතකි

15. සමාපනිවගො.

184 - 186

පඨම	සුතනං	...	...	184
දුතිය	"	...	...	184
තතිය	"	...	...	184
චතුස්	"	...	...	184
පඤ්චම	"	...	...	184
ඡට්ඨම	"	...	...	184
සතතම	"	...	...	184
අට්ඨම	"	...	...	184
නවම	"	...	...	184
දසම	"	...	...	186
එකාදසම	"	...	...	186
ද්වාදසම	"	...	...	186
තෙරසම	"	...	...	186
චුද්දසම	"	...	...	186
පඤ්චදසම	"	...	...	186
සොළසම	"	...	...	186
සත්තරසම	"	...	...	186

වගො පණ්ණාසකො.

තතියො පණ්ණාසකො සමතො.

16. කොට්ඨකො.

188 - 190

පඨම - පඤ්චම	සුතනාති	...	...	188
ඡට්ඨම - දසම	"	...	...	188
එකාදසම - පණ්ණරසම	"	...	...	188
සොළසම - විසතිම	"	...	...	188
එකවිසතිම - පඤ්චවිසතිම	"	...	...	188
ඡබ්බිසතිම - තිංසතිම	"	...	...	188
එකතිංසතිම - පඤ්චතිංසතිම	"	...	...	190
ඡතතිංසතිම - වතනාලිසතිම	"	...	...	190
එකවතනාලිසතිම - පඤ්චවතනාලිසතිම	"	...	...	190
ඡවතනාලිසතිම - පඤ්ඤසතිම	"	...	...	190

වගො සොළසකො.

17. සතරසකො වගො

192 - 194

1. අකුසලපෙයාලං.

පඨම - පඤ්ඤසතිම	සුතනාති	...	...	192

2. විනිසපෙයාලං.

පඨම - දසම	සුතනාති	...	...	192
එකාදසම - 300	"	...	...	192-194

විනිසපෙයාලං නිබ්බිතං.

විෂයය:

පිටුවකිනි

ගිණිපෙය්‍යාලං.

පස්ම - දසම	සුත්තානි	...	...	194
එකාදසම - සත්තනිම	,,	...	...	194

ගිණිපෙය්‍යාලං නිවේදිතං.

වග්ගො සත්තරසමො නිවේදිතො.

දුකිනිපාතො සමත්තො.

3. තිකනිපාතො

196-544

පස්මො පණණාසකො

1. බාලවග්ගො

196 - 202

පස්ම	සුත්තං	...	...	...	196
දුතිය	,,	...	...	...	198
තතිය	,,	...	...	...	198
චතුස්ස	,,	...	...	...	200
පඤ්චම	,,	...	...	...	200
ෂට්ඨම	,,	...	...	...	200
සත්තම	,,	...	...	...	200
අට්ඨම	,,	...	...	...	202
නවම	,,	...	...	...	202
දසම	,,	...	...	...	202

බාලවග්ගො පස්මො.

2. රථකාරවග්ගො

204 - 220

පස්ම	සුත්තං	...	...	...	204
දුතිය	,,	...	...	...	204
තතිය	,,	...	...	...	206
චතුස්ස	,,	...	...	...	208
පඤ්චම	,,	...	...	...	212
ෂට්ඨම	,,	...	...	...	214
සත්තම	,,	...	...	...	216
අට්ඨම	,,	...	...	...	216
නවම	,,	...	...	...	218
දසම	,,	...	...	...	220

සස්මනාන්තරාගො නිවේදිතො.

වග්ගො දුතියො.

විෂයය:

පිටිබිකානි

8. පුගලවග්ගො

222 - 242

පඨම	සුත්තං	...	...	...	222
දුතිය	"	...	...	...	226
තතිය	"	...	...	...	228
චතුස්ස	"	...	...	...	228
පඤ්චම	"	...	...	...	230
ඡට්ඨම	"	...	...	...	232
සත්තම	"	...	...	...	234
අට්ඨම	"	...	...	...	236
නවම	"	...	...	...	238
දසම	"	...	...	...	240 - 242

පුගලවග්ගො නිකායො.

4. දෙවදුතවග්ගො

244 - 270

පඨමො	සුත්තං	...	...	...	244
දුතිය	"	...	...	...	244
තතිය	"	...	...	...	246
චතුස්ස	"	...	...	...	248
පඤ්ච	"	...	...	...	250
ඡට්ඨම	"	...	...	...	252
සත්තම	"	...	...	...	254
අට්ඨම	"	...	...	...	262
නවම	"	...	...	...	264
දසම	"	...	...	...	268 - 270

දෙවදුතවග්ගො චතුස්සො.

5. චූලවග්ගො

272 - 278

පඨම	සුත්තං	...	...	...	272
දුතිය	"	...	...	...	272
තතිය	"	...	...	...	272
චතුස්ස	"	...	...	...	274
පඤ්චම	"	...	...	...	274
ඡට්ඨම	"	...	...	...	274
සත්තම	"	...	...	...	274
අට්ඨම	"	...	...	...	274
නවම	"	...	...	...	276
දසම	"	...	...	...	276
එකාදසම	"	...	...	...	276-278

චූලවග්ගො පඤ්චමො.

පඨමො පණ්ණාසකො සමන්තො.

ද්විතියා පිණිසය.

විස්තරය:

පිටසබ්කානි

1. ප්‍රාග්ධනවග්ගො

280 - 308

පස්ම	සුතනං				280
ද්විතිය	"				280
තනිය	"				282
චතුස්	"				284
පඤ්චම	"				286
ඡට්ඨම	"				226
සත්තම	"				388
අට්ඨම	"				292
නවම	"				298
දසම	"				300 - 308

ප්‍රාග්ධනවග්ගො පිටසබ්කානි.

2. මහාවග්ගො

310 - 380

පස්ම	සුතනං				310
ද්විතිය	"				318
තනිය	"				322
චතුස්	"				330
පඤ්චම	"				336
ඡට්ඨම	"				344
සත්තම	"				352
අට්ඨම	"				356
නවම	"				358
දසම	"				366 - 380

මහාවග්ගො ද්විතියා.

3. ආනන්දවග්ගො

382 - 404

පස්ම	සුතනං				382
ද්විතිය	"				384
තනිය	"				388
චතුස්	"				390
පඤ්චම	"				392
ඡට්ඨම	"				394
සත්තම	"				396
අට්ඨම	"				398
නවම	"				398
දසම	"				402 - 404

ආනන්දවග්ගො තනියා

විෂයය:

පිටුවකිනි

3. සුගතවග්ගො

222 - 242

පඨම	සුතනං	...	...	222
දුතිය	”	...	...	226
තතිය	”	...	...	228
චතුස්ස	”	...	...	228
පඤ්චම	”	...	...	230
ඡට්ඨම	”	...	...	232
සත්තම	”	...	...	234
අට්ඨම	”	...	...	236
නවම	”	...	...	238
දසම	”	...	...	240 - 242

සුගතවග්ගො නිග්ගො.

4. දෙවදුතවග්ගො

244 - 270

පඨමො	සුතනං	...	...	244
දුතිය	”	...	...	244
තතිය	”	...	...	246
චතුස්ස	”	...	...	248
පඤ්ච	”	...	...	250
ඡට්ඨම	”	...	...	252
සත්තම	”	...	...	254
අට්ඨම	”	...	...	262
නවම	”	...	...	264
දසම	”	...	...	268 - 270

දෙවදුතවග්ගො චතුස්සො.

5. චූළවග්ගො

272 - 278

පඨම	සුතනං	...	...	272
දුතිය	”	...	...	272
තතිය	”	...	...	272
චතුස්ස	”	...	...	274
පඤ්චම	”	...	...	274
ඡට්ඨම	”	...	...	274
සත්තම	”	...	...	274
අට්ඨම	”	...	...	274
නවම	”	...	...	276
දසම	”	...	...	276
එකාදසම	”	...	...	276-278

චූළවග්ගො පඤ්චමො.

පඨමො පණ්ණාසකො සමන්තො.

දැනියෝ පරිශෝධන.

විස්සය:

පිටියකොටි

1. බ්‍රාහ්මණවග්ගයා

280 - 308

පඨම	සුත්තං				280
දුතිය	"				280
තතිය	"				282
චතුස්ස	"				284
පඤ්චම	"				286
ෂට්ඨම	"				226
සත්තම	"				388
අට්ඨම	"				292
නවම	"				298
දසම	"				300 - 308

බ්‍රාහ්මණවග්ගයා පරිශෝධන.

2. මහාවග්ගයා

310 - 380

පඨම	සුත්තං				310
දුතිය	"				318
තතිය	"				322
චතුස්ස	"				330
පඤ්චම	"				336
ෂට්ඨම	"				344
සත්තම	"				352
අට්ඨම	"				356
නවම	"				358
දසම	"				366 - 380

මහාවග්ගයා දැනියෝ.

3. ආනන්දවග්ගයා

382 - 404

පඨම	සුත්තං				382
දුතිය	"				384
තතිය	"				388
චතුස්ස	"				390
පඤ්චම	"				392
ෂට්ඨම	"				394
සත්තම	"				396
අට්ඨම	"				398
නවම	"				398
දසම	"				402 - 404

ආනන්දවග්ගයා දැනියෝ

විසයා:

පිටුවකිනි

4. සමන්වග්ගො

406 - 424

පඨම	සුතනං				406
දුතිය	"				406
තතිය	"				406
චතුස්ථ	"				408
පඤ්චම	"				408
ඡට්ඨම	"				410
සත්තම	"				412
අට්ඨම	"				416
නවම	"				418
දසම	"				418
එකාදසම	"				420 - 424

සමන්වග්ගො චතුස්ථො.

5. ලොන්ඵලවග්ගො

426 - 458

පඨම	සුතනං				426
දුතිය	"				428
තතිය	"				430
චතුස්ථ	"				432
පඤ්චම	"				434
ඡට්ඨම	"				436
සත්තම	"				438
අට්ඨම	"				438
නවම	"				442
දසම	"				452
එකාදසම	"				456 - 458

ලොන්ඵලවග්ගො සඤ්චමො.

මහාපණ්ණාසකං සමන්වග්ගො දුතියො.

3. තතියො පණ්ණාසකො.

1. සමමොඛිවග්ගො

460 - 474

පඨම	සුතනං				460
දුතිය	"				460
තතිය	"				462
චතුස්ථ	"				462
පඤ්චම	"				464
ඡට්ඨම	"				464
සත්තම	"				464
අට්ඨම	"				468
නවම	"				468
දසම	"				470 - 474

සමමොඛිවග්ගො පඨමො.

විස්සය:

පිටපතකි

2. ආපාතිකවග්ගො

474 - 492

පඨම	සුත්තං	...	...	...	474
දුතිය	"	...	...	...	474
තතිය	"	...	...	...	476
චතුස්ස	"	...	...	...	476
පඤ්චම	"	...	...	...	480
ෂට්ඨම	"	...	...	...	482
සත්තම	"	...	...	...	486
අට්ඨම	"	...	...	...	488
නවම	"	...	...	...	490
දසම	"	...	...	...	492

ආපාතිකවග්ගො දුතියො.

3. හරණ්ඩුවග්ගො

494 - 512

පඨම	සුත්තං	...	...	...	494
දුතිය	"	...	...	...	496
තතිය	"	...	...	...	498
චතුස්ස	"	...	...	...	498
පඤ්චම	"	...	...	...	502
ෂට්ඨම	"	...	...	...	504
සත්තම	"	...	...	...	506
අට්ඨම	"	...	...	...	508
නවම	"	...	...	...	510
දසම	"	...	...	...	510 - 112

හරණ්ඩුවග්ගො තතියො.

4. යොධාජීවවග්ගො

512 - 526

පඨම	සුත්තං	...	...	...	412
දුතිය	"	...	...	...	514
තතිය	"	...	...	...	514
චතුස්ස	"	...	...	...	514
පඤ්චම	"	...	...	...	516
ෂට්ඨම	"	...	...	...	516
සත්තම	"	...	...	...	518
අට්ඨම	"	...	...	...	518
නවම	"	...	...	...	520
දසම	"	...	...	...	524
එකාදසම	"	...	...	...	524
ද්වාදසම	"	...	...	...	526
තෙරසම	"	...	...	...	526

යොධාජීවවග්ගො චතුසො.

විස්සයා:

පිටිබ්බකාව

5. මහලවගෙහා

526 - 532

පඨම	සුතනං	...	...	...	526
දුතිය	”	...	...	...	528
තතිය	”	...	...	...	528
චතුස්	”	...	...	...	528
පඤ්චම	”	...	...	...	528
ඡට්ඨම	”	...	...	...	530
සත්තම	”	...	...	...	530
අට්ඨම	”	...	...	...	530
නවම	”	...	...	...	530
දසම	”	...	...	...	532

මහලවගෙහා පඤ්චමො.

වුද්දකපණ්ණාසකො සමතො තතියො.

6. පටිපදාවගෙහා

532 - 538

පඨම	සුතනං	...	...	...	532
දුතිය	”	...	...	...	536
තතිය	”	...	...	...	536
චතුස්	”	...	...	...	536
පඤ්චම	”	...	...	...	536
ඡට්ඨම	”	...	...	...	538
සත්තම	”	...	...	...	538

පටිපදාවගෙහා ඡට්ඨො.

7. කම්මපඨපෙය්‍යාලං

538 - 544

පඨම	සුතනං	...	...	...	538
දුතිය	”	...	...	...	538
තතිය	”	...	...	...	540
චතුස්	”	...	...	...	540
පඤ්චම	”	...	...	...	540
ඡට්ඨම	”	...	...	...	540
සත්තම	”	...	...	...	540
අට්ඨම	”	...	...	...	540
නවම	”	...	...	...	540
දසම	”	...	...	...	540

විෂයා:

පිටිවිකානි

එකාදසම	සුනතං				542
ද්වාදසම	”				542
තෙරසම	”				542
චූද්දසම	”				542
පණණෙරසම	”				542
සොලසම	”				542
සතතරසම	”				542
අට්ඨාරසම	”				542
එකුකවිසතිම	”				544
විසතිම	”				544

කමමපථසෙයාලං නිබ්බිතං.

8. රාගසෙයාලං.

1 — 170 සුනතානි ... 544

රාගසෙයාලං නිබ්බිතං.

නිකනිපාතො.

උද්දනගාථා

546 — 554

එකකනිපාතො				546-548
ද්වකනිපාතො				550-552
තිකනිපාතො				552-554

සුභතනපිටකේ

අභිගුණතරනිකායෝ

පඨමෝ භාගෝ

සුභගතපිටකේ අට්ඨගුත්තරනිකායෝ

පඨමො භාගො

1. එකකනිපාතො

1. විතතපරියාදනවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

1. 1. 1.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සෙය්‍යාසුං. භගවා එතදවොච:

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරූපමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජිරූපං. ඉඤ්ජිරූපං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය නිට්ඨතිති.

1. 1. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකසද්දමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජසද්දෙ. ඉඤ්ජසද්දෙ භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය නිට්ඨතිති.

1. 1. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකගනිමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජගනෙය්‍යා. ඉඤ්ජගනෙය්‍යා භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය නිට්ඨතිති.

1. 1. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරසමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජරසො. ඉඤ්ජරසො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය නිට්ඨතිති.

සූත්‍රාන්තරපිටකයෙහි අට්ඨගුත්තාරසූතිය

ප්‍රථම භාගය

1. එකකනිපාතය

1. විහතපරියාදාන වගීය

ඒ භාග්‍යවන් අහිත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

1. 1. 1.

මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සාවැන්නුවර සම්පයෙහි අන්තේසිඬු සිටුහු විසින් කරවන ලද ජෙතවනාශ්ම-
යෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' හි
හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා 'වහන්සා' හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ සත්ත්‍රාපය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රාජයෙක් (රාජ
ගුරාක) පුරාමයාගේ සිත් ගෙන (කුසල් සිත පැහැර ගෙන) සිටුවන් ද, එබඳු වූ
අන් එක ද රාජයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්ත්‍රාපය
පුරාමයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ය.

1. 1. 2.

මහණෙනි, මේ සත්ත්‍රිශබ්දය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ශබ්දයෙක් (ශබ්ද
ගුරාක) පුරාමයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ද, එබඳු වූ අන් එක ද ශබ්දයක් මම්
(නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්ත්‍රිශබ්දය පුරාමයාගේ සිත් ගෙන
සිටුවන් ය.

1. 1. 3.

මහණෙනි, මේ සත්ත්‍රිගකිය (සත්ත්‍රි ඇසිරි කළ විලෙවුන් ඇ ගද) යම්සේ
වේ ද, එසේ යම් ගකියෙක් (ගකිගුරාක) පුරාමයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ද,
එබඳු වූ අන් එක ද ගකියක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි,
සත්ත්‍රිගකිය පුරාමයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ය.

1. 1. 4.

මහණෙනි, මේ සත්ත්‍රිසය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රසයෙක් (රස
ගුරාක) පුරාමයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ද, එබඳු වූ අන් එක ද රසයක් මම්
(නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්ත්‍රිසය පුරාමයාගේ සිත් ගෙන
සිටුවන් ය.

1. 1. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකථොට්ඨබ්බමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනි, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤොට්ඨබ්බො, ඉඤ්ඤොට්ඨබ්බො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනිති.

1. 1. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරූපමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනි, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසරූපං. පුරිසරූපං භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනිති.

1. 1. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකසද්දමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනි, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසසද්දො. පුරිසසද්දො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනිති.

1. 1. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකගනමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනි, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසගනො. පුරිසගනො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනිති.

1. 1. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරසමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනි, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසරසො. පුරිසරසො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනිති.

1. 1. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකථොට්ඨබ්බමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනි, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසථොට්ඨබ්බො. පුරිස-ථොට්ඨබ්බො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා විනතං පරියාද්‍යය නිට්ඨනිති.

වග්ගො පඨමො.*

* රූපාදිවග්ගො පඨමො-මජ්ඣිම, PTS.

1. 1. 5.

මහණෙනි, මේ සත්‍රිසප්‍රථව්‍යය (සත්‍රියගේ කයෙහිද කයසාදි දෑයෙහිද පහස) යම්සේ වේ ද, එසේ යම් සප්‍රථව්‍යයෙක් (සප්‍රථව්‍යගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද සප්‍රථව්‍යයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්‍රිසප්‍රථව්‍යය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ය.

1. 1. 6.

මහණෙනි, මේ පුරුෂරූපය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රූපයෙක් (රූප-ගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රූපයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂරූපය සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ය.

1. 1. 7.

මහණෙනි, මේ පුරුෂශබ්දය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ශබ්දයෙක් (ශබ්දගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ශබ්දයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂශබ්දය සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ය.

1. 1. 8.

මහණෙනි, මේ පුරුෂගතිය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ගතියෙක් (ගතීගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ගතියක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂගතිය සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ය.

1. 1. 9.

මහණෙනි, මේ පුරුෂරසය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රසයෙක් (රස-ගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රසයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂරසය සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ය.

1. 1. 10.

මහණෙනි, මේ පුරුෂසප්‍රථව්‍යය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් සප්‍රථව්‍යයෙක් (සප්‍රථව්‍යගුරුක) සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද සප්‍රථව්‍යයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂසප්‍රථව්‍යය සත්‍රියගේ සිත් ගෙන සිටුවේ ය.

පළමු වග සි.

2. නිවර්ණප්‍රකාශවගොනා

1. 2. 1.

[සාවස්තිභිදානං:]

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනො වා කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා කාමච්ඡන්දො භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ සුභතීම්හනං. සුභතීම්හනං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පනො වෙව කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පනො ව කාමච්ඡන්දො භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තතිති.

1. 2. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනො වා ව්‍යාපාදො¹ උප්පජ්ජති, උප්පනො වා ව්‍යාපාදො භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ පටිඝනීම්හනං. පටිඝනීම්හනං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පනො වෙව ව්‍යාපාදො¹ උප්පජ්ජති, උප්පනො ව ව්‍යාපාදො භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තතිති.

1. 2. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනං වා පිනම්ඳු.² උප්පජ්ජති, උප්පනං වා පිනම්ඳු. භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ අරති තඤ්ඤි විජම්භිකා³ භත්තසම්මදො වෙනසො ව ලීනතනං. ලීනපිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පනං වෙව පිනම්ඳු. උප්පජ්ජති, උප්පනංඤච පිනම්ඳු. භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තතිති.

1. 2. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනං වා උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං උප්පජ්ජති, උප්පනං වා උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ වෙනසො අවුපසමො. අවුපසනන-විත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පනං වෙව උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං උප්පජ්ජති, උප්පනං ව උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තතිති.

1. 2. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනං වා විචිකිච්ඡං උප්පජ්ජති, උප්පනං වා විචිකිච්ඡං භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තති, යථසිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසි කරොතො අනුප්පනං වෙව විචිකිච්ඡං උප්පජ්ජති, උප්පනං ව විචිකිච්ඡං භියොසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තතිති.

1. ව්‍යාපාදො-මජ්ඣං. සා. 2. පිනම්ඳු-මජ්ඣං. 3. විජම්භනා-මජ්ඣං.

2. නිවරණප්‍රභාණ වගීය

1. 2. 1.

[සැවැත්තිදායයි:]

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද කාමච්ඡදය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද කාමච්ඡදය භූයෝභාවය (නැවත නැවත වන බව) පිණිස විපුලබව පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ ශුභනිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ශුභනිමිත්ත නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නූපන්නා වූ ද කාමච්ඡදය උපදනේ ය, උපන්නා වූ ද කාමච්ඡදය භූයෝභාවය පිණිස විපුලතාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 2.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය භූයෝභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ ප්‍රතිස (අනිෂ්ට) නිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රතිසනිමිත්ත නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නූපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය භූයෝභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 3.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද චිත්තඥිය (චිත්ත-වෛතසිකයන් කමිණිය නොවන බව) උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද චිත්තඥිය භූයෝභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ (දුර-සෙතසුන්හි හෝ අභිකුශලධර්මයෙහි නොඇල්ම වූ) අරතිය ද, (අලසබව වූ) තජ්ඣය ද, (ඇඟ මැළි කැසීම වූ) චිප්මතිකාව ද, (බත්මත නම් වූ) භත්තසම්මදය ද, චිත්තයාගේ හැකිඑනු බව වූ ලිතතිය ද යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, හැකිඑනු සිත් ඇත්තනුට නූපන්නා වූ ද චිත්තඥිය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද චිත්තඥිය භූයෝභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 4.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද (චිත්තයාගේ නො සන්නුන් බව හා විපිළිසරබව ය යි කියන ලද) උද්ධවච්ඡාකකුච්චය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද උද්ධවච්ඡාකකුච්චය භූයෝභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, චිත්තයාගේ මේ නොසන්නුන්බව යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නුවණැසින් නො දක්මි. මහණෙනි, නොසන්නුන් සිත් ඇත්තනුට නූපන්නා වූ ද උද්ධවච්ඡාකකුච්චය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද උද්ධවච්ඡාකකුච්චය භූයෝභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 5.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද (බුද්ධාදි අට තත්ති සැකය යි කියන ලද) විචිකිච්ඡාව උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව භූයෝභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීම යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නූපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව භූයෝභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා කාමච්ඡද්දෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමච්ඡද්දෙ පභියති, යථසිදං භික්ඛවෙ අසුභනිමිත්තං. අසුභනිමිත්තං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව කාමච්ඡද්දෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ව කාමච්ඡද්දෙ පභියතිති.

1. 2. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා ව්‍යාපාදෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා ව්‍යාපාදෙ පභියති, යථසිදං භික්ඛවෙ මෙනො චෙතොවිමුත්තං. මෙනං භික්ඛවෙ චෙතොවිමුත්තං යොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව ව්‍යාපාදෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ව ව්‍යාපාදෙ පභියතිති.

1. 2. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා චිත්තමිද්ධං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා චිත්තමිද්ධං පභියති, යථසිදං භික්ඛවෙ ආරම්භධාතු නික්කමධාතු පරක්කමධාතු. ආරද්ධිවිරයස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නඤ්ඤච චිත්තමිද්ධං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නඤ්ඤච චිත්තමිද්ධං පභියතිති.

1. 2. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්කච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්කච්චං පභියති, යථසිදං භික්ඛවෙ චෙතසො වූපසමො. වූපසන්නචිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නං චෙව උද්ධච්චකුක්කච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නඤ්ඤච උද්ධච්චකුක්කච්චං පභියතිති.

1. 2. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා විචිකිච්ඡා පභියති, යථසිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ව විචිකිච්ඡා පභියතිති.

වග්ගො දුතියො.*

* නිවරණප්පභාණවග්ගො දුතියො - මජ්ඣං

1. 2. 6.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කාමච්ඡදය නුපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ අශුභනිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, අශුභනිමිත්ත නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නුපන්නා වූ ද කාමච්ඡදය නුපදනේ ය. උපන්නා වූ ද කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 7.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය නුපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ මෛත්‍රිවිත්ත-විමුක්තිය යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, මෛත්‍රිවිත්තවිමුක්තිය නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නුපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය නුපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 8.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද ජිනමිඳ්‍රිය නුපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද ජිනමිඳ්‍රිය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ (ප්‍රථමාරම්භ-වීයාසී සංඛ්‍යාත) ආරම්භධාතු ද (කුසිතභාවයෙන් නික්මුණු බැවින් එයට වඩා බලවත්) නික්මධාතු ද, (සංඛ්‍යාත මැඩ වෙනුවෙන් යන හෙයින් එයට ද වඩා බලවත්) පරික්මධාතු ද යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ආරම්භවීයාසී ඇතියහට නුපන්නා වූ ද ජිනමිඳ්‍රිය නුපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ජිනමිඳ්‍රිය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 9.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කච්චය නුපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කච්චය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ විත්තයාගේ සන්තිදීම යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සන්තුවත් සිත් ඇත්තහට නුපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කච්චය නුපදනේ ය. උපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කච්චය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 10.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව නුපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීම යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නුපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව නුපදනේ ය. උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව ප්‍රතිණ වේ.

දෙවන මහ සි.

3. අකමමනියට ගොහා

1. 3. 1.

[සාවකවිනිදානං:]

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අකමමනියං හොති, යථසිද්ධං* විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අකමමනියං හොතිති.

1. 3. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං කමමනියං හොති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං කමමනියං හොතිති.

1. 3. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං මහතො අනර්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං මහතො අනර්ථාය සංවතනතිති.

1. 3. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං මහතො අර්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං මහතො අර්ථාය සංවතනතිති.

1. 3. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අපාචුභුතං මහතො අනර්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අපාචුභුතං මහතො අනර්ථාය සංවතනතිති.

1. 3. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං පාචුභුතං මහතො අනර්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං පාචුභුතං මහතො අනර්ථාය සංවතනතිති.

1. 3. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අඛණ්ඩිකතං මහතො අනර්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අඛණ්ඩිකතං මහතො අනර්ථාය සංවතනතිති.

* යථසිද්ධං භික්ඛවෙ විතතං-සදා. මජ්ඣං.

3. අකමිණිවර්ගය

1. 3. 1.

[සැළැස් ගිණුම:]

මහනෙති, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) නොවඩන ලද්දේ අකමිණි (=කමිට අභිත) වේ නම්, චිත්තය බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, නොවඩන ලද සිත අකමිණි වේ.

1. 3. 2.

මහනෙති, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) වඩන ලද්දේ කමිණි වේ ද, චිත්තය බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, (භාවනා වශයෙන්) වඩන ලද සිත කමිණි වේ.

1. 3. 3.

මහනෙති, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) නොවඩනා ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, නොවඩන ලද සිත මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 4.

මහනෙති, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) වඩන ලද්දේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, වැඩු සිත මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 5.

මහනෙති, යමක් මෙසේ නොවඩන ලද්දේ (විදගීනා මාගී ඵල නිමිණයන් අරමුණු කොට) පහල නො වූයේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, නොවැඩු (විදගීනාදිය අරමුණු කොට) පහල නො වූ සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 6.

මහනෙති, යමක් මෙසේ වඩන ලද්දේ පහල වූයේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, වැඩු (විදගීනාදිය අරමුණු කොට) පහල වූ සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 7.

මහනෙති, යමක් මෙසේ නොවඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බල අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, නො වැඩු බහුල වශයෙන් පුරුදු නොකළ සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං බහුලිකතං මහතො අත්ථාය සංවත්තනි, යප්පිදං* විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං බහුලිකතං මහතො අත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 3. 9

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අබහුලිකතං දුක්ඛාවහං¹ හොති, යප්පිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අබහුලිකතං දුක්ඛාවහං¹ හොතිති.

1. 3. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං බහුලිකතං සුඛාවහං² හොති, යප්පිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං බහුලිකතං සුඛාවහං² හොතිති.

වග්ගො නතිසො.³

4. අදනනවග්ගො

1. 4. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි යං එවං අදනනං මහතො අත්ථාය සංවත්තනි, යප්පිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අදනනං මහතො අත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 4. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං දනනං මහතො අත්ථාය සංවත්තනි, යප්පිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ දනනං මහතො අත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 4. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අගුනනං මහතො අත්ථාය සංවත්තනි, යප්පිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අගුනනං මහතො අත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 4. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ගුනනං මහතො අත්ථාය සංවත්තනි, යප්පිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ ගුනනං මහතො අත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 'දුක්ඛාඛවාහං' ඉතිපි පාඨො, අට්ඨකපාඨො. 2. 'සුඛාඛවාහං' ඉති ච පාඨො, අට්ඨකපාඨො.
3. අකමමනියවග්ගො නතිසො - මජ්ඣං. * යප්පිදං නික්ඛන්ව විතතං-සභා. මජ්ඣං.

1. 3. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, වැඩු බහුල වශයෙන් කළ සිත මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 9.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොවැඩුයේ බහුල වශයෙන් නොකෙළේ දුක් ඵලවත්තේ වේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොවැඩු බහුල වශයෙන් නොකළ සිත දුක් ඵලවත්තේ වෙයි.

1. 3. 10.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ වැඩුයේ බහුල වශයෙන් කෙළේ සුව ඵලවත්තේ වේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, භාවිත වූ බහුලිකාත වූ සිත සුව ඵලවත්තේ වේ.

තෙවන වග සි.

4. අදහන වගීය

1. 4. 1.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොදැමුනේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොදැමූවු සිත මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 2.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ දැමුනේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, දැමූවු සිත මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 3.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (සතිසංවරයෙන්) ගොපනය නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, අගොපිත වූ සිත මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 4.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ ගොපනය කරණ ලද්දේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ගොපිත වූ සිත මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අරකඛිතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අරකඛිතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතිති.

1. 4. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං රකඛිතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ රකඛිතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතිති.

1. 4. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අසංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අසංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතිති.

1. 4. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතිති.

1. 4. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අදනතං අගුත්තං අරකඛිතං අසංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අදනතං අගුත්තං අරකඛිතං අසංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතිති.

1. 4. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං දනතං ගුත්තං රකඛිතං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථසිදං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ දනතං ගුත්තං රකඛිතං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතිති.

වග්ගො චතුසො,¹

* යථසිදං භික්ඛවෙ විතතං - සා. මජ්ඣ.

1. අදනවග්ගො චතුසො - මජ්ඣ.

1. 4. 5.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ තොරක්තා ලද්දේ මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොරැකුනු සිත මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ රක්තා ලද්දේ මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, රැකුනු සිත මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සංවර නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සංවර රහිත සිත මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සංවර කරණ ලද්දේ මහත් අභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සංවර කළ සිත මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 9.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොදැමුනේ ගොපනය නොකරණ ලද්දේ සංවර නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොදැමුනු ගොපනය නොකළ නොරැකි සංවර රහිත සිත මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 10.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ දැමුනේ ගොපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ සංවර කරණ ලද්දේ මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, දහන වූ ගුණ වූ රක්ෂිත වූ සංවෘත වූ සිත මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

සිවුමන වග සි.

5. සුඛවග්ගො.

1. 5. 1.

[සාවකභිදානං:]

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලිසුකං වා යවසුකං වා මිච්ඡාපණ්ණිතං හන්ථෙන වා පාදෙන වා අකකන්තං හන්ථං වා පාදා වා හෙවණ්ති,* ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සතිති තෙනා ධානං විජ්ජති. නං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතතා භික්ඛවෙ සුකස්ස. එවමෙව බො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු මිච්ඡාපණ්ණිතෙන විතොන අවිජ්ජං හෙවණ්ති, විජ්ජං උප්පාදෙස්සති, නිබ්බාණං සච්ඡිකරිස්සතිති තෙනා ධානං විජ්ජති. නං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතතා භික්ඛවෙ විතතස්සාති.

1. 5. 2.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලිසුකං වා යවසුකං වා සම්මාපණ්ණිතං හන්ථෙන වා පාදෙන වා අකකන්තං හන්ථං වා පාදං වා හෙවණ්ති*, ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සතිති, ධානමෙනං විජ්ජති. නං කිස්ස හෙතු: සම්මා පණ්ණිතතා භික්ඛවෙ සුකස්ස.¹ එවමෙව බො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු සම්මා පණ්ණිතෙන විතොන අවිජ්ජං හෙවණ්ති, විජ්ජං උප්පාදෙස්සති, නිබ්බාණං සච්ඡිකරිස්සතිති ධානමෙනං විජ්ජති. නං කිස්ස හෙතු: සම්මාපණ්ණිතතා භික්ඛවෙ විතතස්සාති.

1. 5. 3.

ඉදං² භික්ඛවෙ එකච්චං පුග්ගලං පද්ධත්ථිතං එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමි: ඉමමහි වෙ අයං සමයෙ පුග්ගලො කාලං කරොය්‍ය, යථාහතං නික්ඛිනොතා එවං නිරයෙ. නං කිස්ස හෙතු: විතතං හිස්ස භික්ඛවෙ පද්ධත්ථිං, වෙනොපදෙසහෙතුච්ච³ පන භික්ඛවෙ එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තිති.

1. 5. 4.

ඉදං භික්ඛවෙ එකච්චං පුග්ගලං පසන්නාචිතං එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමි: ඉමමහි වෙ අයං සමයෙ පුග්ගලො කාලං කරොය්‍ය, යථාහතං නික්ඛිනොතා එවං සග්ගෙ. නං කිස්ස හෙතු: විතතං හිස්ස භික්ඛවෙ පසන්නං, වෙනොපසාදහෙතුච්ච⁴ පන භික්ඛවෙ එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා දුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිති.

1. සාලිසුකස්ස—සසා. 2. ඉදං—සසා, මජ්ඣං. 3. වෙනොපදෙස හෙතු ච—සසා, වෙනොපදෙස හෙතු පන—මජ්ඣං. 4. වෙනොපසාද හෙතු ච—සසා, වෙනොපසාද හෙතු—පනමජ්ඣං. * හෙණ්ති—සිමු. මනොරථසුරණි.

5. ශුභ වර්ගය

1. 5. 1.

[සැවැත් නිදහස:]

මහණෙනි, (උඩු අක් කොට නො නබා) වරදවා නබන ලද හැල්වි නංඩු-
යෙක් වේවයි යව වී නංඩුයෙක් වේවයි, අනිත් වේවයි පසින් වේවයි, ඇක්-
මුනේ, අන වේවයි පය වේවයි බිඳුනේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන
මෙ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නංඩුව
වරදවා නැඩු වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි එකානනයෙන් ඒ මහණ වරදවා
නබන ලද සිතින් (දුර්බාදි අට නන්ති නොදැනීම) ය යි කියන ලද අවිද්‍යාව
බිඳුනේ ය, (අභීනමාගීඥන සංකල්පන) විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිමාණය සංකල්පන
කරන්නේ ය යන මෙ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්:—
මහණෙනි, සිත වරදවා නැඩු වන බැවිනි.

1. 5. 2.

මහණෙනි, (බිඳිනට හැකි සේ උඩුඅක් කොට) මොනොවට නබනා ලද
හැල්විනංඩුයෙක් වේවයි යව විනංඩුයෙක් වේවයි, අනිත් වේවයි පසින් වේවයි,
ඇක්මුනේ අන වේවයි, පය වේවයි බිඳුනේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය
යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නංඩුව
මොනොවට නබන ලද සිතින් අවිද්‍යාව බිඳුනේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය,
නිමාණය සංකල්පන කරන්නේ ය යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර
හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත මොනොවට නැඩු වන බැවිනි.

1. 5. 3.

මහණෙනි, මම මෙලොව (දෙව්ලොව) ප්‍රදුෂ්ට වූ සිත් ඇති කිසි පුහුලකු
“ඉදින් මේ පුද්ගල තෙමේ මේ සමයෙහි කල්පය කරන්නේ නම්, (කිසිත්)
ගෙනවුත් නැඹුයේ යම්සේ වේ ද, එසේ නිරයෙහි සිටුනේ” යි මෙසේ මා
සිතින් උහු සිත පිරිසිදු දනිමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මොහුගේ
සිත ප්‍රදුෂ්ට ය, එහෙයින්. මහණෙනි, මෙසේ මෙලොව සත්‍ය කෙනෙක්
විත්තප්‍රදේශභෙදයෙන් කාබුත් මරණින් මතු (සුවෙන් තොර බැවින්)
අපාය නම් වූ (නපුරු ගති ඇති බැවින්) දුගීති නම් වූ (විවස ව පතිත වන
බැවින්) විනිපාත නම් වූ නිරයට පැමිණෙන්නාහු ය.

1. 5. 4.

මහණෙනි, මම මෙලොව පහත් සිත් ඇති කිසි පුහුලකු “ඉදින් මේ
පුහුල් මේ සමයෙහි කල්පය කරන්නේ නම්, (කිසිත්) ගෙනවුත් නැඹුයේ
යම්සේ වේ ද, එසේ ස්වර්ගයෙහි සිටුනේ” යි මෙසේ මා සිතින් උහු සිත
පිරිසිදු දනිමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මොහුගේ සිත පහත්
වේ, එහෙයින්. මහණෙනි, මෙලෙවිහි සත්‍ය කෙනෙක් මෙසේ විත්ත-
ප්‍රසාදභෙදයෙන් දු කාබුත් මරණින් මතු (සුඛයට ගති වූ හෙයින්) සුගති
නම් වූ (මොනොවට අග්‍ර හෙයින්) සහන නම් වූ ලොකයට පැමිණෙන්නාහු ය.

1. 5. 5.

සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ උදකරහදෙ ආවිලො ලුලිතො කලලිභුතො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො නිරො සීතො න පසෙය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛමි* සකකරකස්ලමි ඔව්ශ්ශමමි චරනාමමි තිට්ඨනාමමි. තං කිස්ස හෙතු: ආවිලනතා භික්කවෙ උදකස්ස. එවමෙව ඛො භික්කවෙ සො චන භික්ඛු ආවිලෙන විතෙනන අනතත්ථං වා ඤස්සති, පරත්ථං වා ඤස්සති, උභයත්ථං වා ඤස්සති, උතතරං වා මනුස්සධමමා අලමරියඤ්ඤදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරිස්සතිති, තෙනං යානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: ආවිලනතා භික්කවෙ විතනස්සාති.

1. 5. 6.

සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ උදකරහදෙ අචේජා විප්පසනො අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො නිරො සීතො පසෙය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛමි සකකර-කස්ලමි ඔව්ශ්ශමමි චරනාමමි තිට්ඨනාමමි. තං කිස්ස හෙතු: අනාවිලනතා භික්කවෙ උදකස්ස. එවමෙව ඛො භික්කවෙ සො චන භික්ඛු අනාවිලෙන විතෙනන අනතත්ථං වා ඤස්සති, පරත්ථං වා ඤස්සති, උභයත්ථං වා ඤස්සති, උතතරං වා මනුස්සධමමා අලමරියඤ්ඤදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරිස්සතිති, යානමෙනං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: අනාවිලනතා භික්කවෙ විතනස්සාති.

1. 5. 7.

සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ යාති කාතිචි රුකකිජාතානං¹ එන්දනො² තෙසං අගගමකතායති, යදිදං මුද්දනාය වෙව කමමඤ්ඤානාය ව. එවමෙව ඛො අහං භික්කවෙ න අඤ්ඤං³ එකධමමමි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතා බහුලිකතං මුද්ද ව⁴ හොති කමමඤ්ඤාඤ්ඤා⁵, යථසිදං විතනං. විතනං භික්කවෙ භාවිතං බහුලිකතං මුද්ද ව හොති කමමඤ්ඤාඤ්ඤාති.

1. 5. 8.

නාහං භික්කවෙ අඤ්ඤං එකධමමමි සමනුපස්සාමි, යං එවං ලහුපරිවතනං, යථසිදං විතනං. යාවඤ්ඤිදං භික්කවෙ උපමාපි න සුකරු යාව ලහුපරිවතනං විතනානති.

1. 5. 9.

පහස්සරමිදං භික්කවෙ විතනං, තඤ්ච ඛො ආගනානුකෙති උපකති-ලෙසෙති උපකතිලිට්ඨනාති.

1. 5. 10.

පහස්සරමිදං භික්කවෙ විතනං, තඤ්ච ඛො ආගනානුකෙති උපකතිලෙසෙති විප්පමුත්තනාති.

වගොනා පඤ්චමො.⁶

1. රුකකිජාතාති - ස්‍යා.

2. එන්දනො - ස්‍යා.

3. නාඤ්ඤං - ස්‍යා. මජ්ඣ.

4. මුද්දඤ්ඤා - සිමු.

5. කමමනියඤ්ඤා - ස්‍යා. කමමඤ්ඤාඤ්ඤා හොති - මජ්ඣ.

6. පඤ්චික අවජ්චගොස පඤ්චමො - මජ්ඣ.

* සිප්පික සමුක්ඛමි - කාසිචි

1. 5. 5.

මහණෙනි, යම් පරිදි නොපහන් වූ කැලැඹුනු මඩබිහිලි දියවිලෙක් වේ නම්, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙරු සිටියේ හැසිරෙන්නා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනු දු කාට කැබලිති හා මස්-කැල ද නොදන්නේ වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දිය නොපහන් වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ මහණ කැලැඹුනු සිතින් සුකත ව එකානන්දයෙන් ආත්මානුභූතය හෝ දූත ගන්නේය, පරානුභූතය හෝ දූත ගන්නේය, උපානුභූතය හෝ දූත ගන්නේය, (දශකුලබ්ධි සංකීර්ණ) මනුෂ්‍ය-බ්ධියෙන් මත්තෙති වූ ආසීභාවය කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනවිශේෂයක් හෝ පසක් කරන්නේය යන මෙකරුණ සිදු නොවේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නොපහන් වන බැවිනි.

1 5. 6.

මහණෙනි, යම් පරිදි පිරිසිදු වූ චෛසෙසින් පහන් වූ නොකැලැඹුනු දිය විලෙක් වේ නම්, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙරු සිටියේ හැසිරෙන්නා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනු දු කාටකැබලිති හා මස්කැල ද දන්නේ වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දිය පහන් වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ මහණ එකානන්දයෙන් නො කැලැඹුනු සිතින් ආත්මානුභූතය හෝ දූත ගන්නේය, පරානුභූතය හෝ දූත ගන්නේය, උපානුභූතය හෝ දූත ගන්නේය, මනුෂ්‍යබ්ධියෙන් මත්තෙති වූ ආසීභාවය ඇති කර ගැනීමට සමත් ඥානදර්ශනවිශේෂයක් හෝ පසක් කරන්නේය යන මෙ කරුණ විද්‍යාමාන වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත පහන් වන බැවිනි.

1. 5. 7.

මහණෙනි, යම් පරිදි යම්කිසි වාක්‍ය කෙනෙක් වෙන් නම්, ඔවුනතුරන් මෘදුකයෙන් හා කම්මණ්ණයායෙනු ද බුදුරුද්මුනුගත අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම යමෙක් මෙසේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මෘදුත් වේ නම්, කම්මණ්ණත් වේ නම්, සිත බදු අත් එක බර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සිත වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මෘදුත් වෙයි, කම්මණ්ණත් වෙයි.

1. 5. 8.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ වහා ඉපද නස්නා සුලු වේ නම්, සිත බදු අත් එක බර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සිත අත්‍යවශයෙන් වහා පෙරළෙන සුලු වේ නම්, (එයට) උපමාවකුදු අනියදාසකාර වේ.

1. 5. 9.

මහණෙනි, මේ (හවාසන) සිත ප්‍රභාසාර ය, හෙ ද වතාහි ආගන්තුක ජවන්කෙණෙහි උපදනා රාගාදි) උපකෙලයයන්ගෙන් නිලිටි වූයේ ය.

1. 5. 10.

මහණෙනි, මේ (හවාසන) සිත ප්‍රභාසාර ය, හෙ ද වතාහි ආගන්තුක උපකෙලයයන්ගෙන් මිදින.

පස්වන වග සි.

6. පහසුරවගෙන

1. 6. 1.

පහසුරමදං භික්ඛවෙ විතතං. තඤ්ච ඛො ආගනතුකෙති උපකක්ඛි-
ලෙසෙති උපකක්ඛිලිට්ඨං. තං අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො යථාභුතං තප්පජානාති.
තස්මා අස්සුතවතො පුට්ඨජ්ජනස්ස විතතභාවනා තජ්ජිති වදාමිති.

1. 6. 2.

පහසුරමදං භික්ඛවෙ විතතං. තඤ්ච ඛො ආගනතුකෙති උපකක්ඛි-
ලෙසෙති විපමුත්තං. තං සුතවා අරියසාවකො යථාභුතං පජානාති. තස්මා
සුතවතො අරියසාවකස්ස විතතභාවනා තජ්ජිති වදාමිති.

1. 6. 3.

අච්ඡරුසංඝානමත්තමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙනතං¹ විතතං ආසෙවති,
අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සජ්ඡසාසනකරො
ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදෙ යෙ නං
බහුලීකරොනති.

1. 6. 4.

අච්ඡරුසංඝානමත්තමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙනතං විතතං භාවෙති,
අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සජ්ඡසාසනකරො
ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදෙ යෙ නං
බහුලීකරොනති.

1. 6. 5.

අච්ඡරුසංඝානමත්තමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙනතං විතතං මහසී
කරෙති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සජ්ඡ-
සාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන
වාදෙ යෙ නං බහුලීකරොනති.

1. 6. 6.

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ ධම්මා අකුසලා අකුසලභාගියා අකුසලපකිකා,
සබ්බෙ තෙ මනොපුබ්බභගමා. මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං උප්පජ්ජති,
අනුදෙව අකුසලා ධම්මාති.

1. 6. 7.

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසලපකිකා, සබ්බෙ
තෙ මනොපුබ්බභගමා. මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං උප්පජ්ජති, අනුදෙව
කුසලා ධම්මාති.

1. මෙනාවිතතං - සා. මෙනාවිතතං - මජ්ඣං

6. ප්‍රභාසවර වගීය

1. 6. 1.

මහණෙනි, මේ (හවාඛන) සිත ප්‍රභාසවර ය. එ ද වනාහි ආගන්තුක (ජවත්කෙණෙහි උපද්‍රව්‍ය රාහදි) උපකෙලයෙන්ගෙන් කිලිටි වූයේ ය. ශ්‍රැතවත් පාඨග්ජන තෙමේ එය තත් වූ පරිද්දෙන් නොදනී. එහෙයින් 'අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජනයාහට විතතභාවතායෙක් නැතැ'යි කියමි.

1. 6. 2.

මහණෙනි, මේ (හවාඛන) සිත ප්‍රභාසවර ය. එ ද වනාහි ආගන්තුක උපකෙලයෙන්ගෙන් මිදින. එය ශ්‍රැතවත් ආසීශ්‍රාවක තෙමේ තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. එහෙයින් 'ශ්‍රැතවත් ආසීශ්‍රාවකයාහට විතතභාවතාව ආතැ'යි කියමි.

1. 6. 3.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරාසනක් පමණකුළු මෙන් සිත සෙවුනේ නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දූහැන් ඇත්තේ (රියතීපච්ඡිභරණයෙන්) වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘයාන් වහන්සේගේ අනුශාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 4.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරාසනක් පමණකුළු මෙන් සිත වඩා නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දූහැන් ඇත්තේ වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘයාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම්, (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 5.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරාසනක් පමණකුළු මෙන් සිත මෙනෙහි කෙරේ නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දූහැන් ඇත්තේ වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘයාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම්, (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 6.

මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනෙක් අකුශල වෙන් ද, අකුශලභර්ජනයෙහි, අකුශල පක්ෂයෙහි වැටෙත් ද, එහාම ධර්මයෝ සිත පෙරවූ කොට ඇත. සිත ඒ ධර්මයනට පළමු උපදන්ය. ඒ හා එක්වට ම අකුශලධර්මයෝ උපදිත්.

1. 6. 7.

මහණෙනි, යම් කිසි ධර්ම කෙනෙක් කුශල වෙන් ද, කුශලභර්ජනයෙහි, කුශලපක්ෂයෙහි වැටෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ සිත පෙරවූ කොට ඇත. සිත ඒ ධර්මයනට පළමු ව උපදන්ය. ඒ හා එක්වට ම කුශලධර්මයෝ උපදිත්.

1. 6. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ පමාදෙ. පමනතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 6. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ අප්පමාදෙ. අප්පමනතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 6. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ කොසල්ජං. කුසිතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

මගෙහා ඡට්ඨා*

7. විරියාරමභවගෙහො

1. 7. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ විරියාරමෙහො.¹ ආරද්ධිවිරියස්ස² භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 7. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ මහිච්ඡනා. මහිච්ඡස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 7. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ අප්පිච්ඡනා. අප්පිච්ඡස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

* අවජ්ජා සංඝාතවගෙහො ඡට්ඨා - මජ්ඣං.

1. විරියාරමෙහො - මජ්ඣං.

2. ආරද්ධි විරියස්ස - මජ්ඣං.

1. 6. 8.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, ප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, පමා වූ පුතුල්හට නුපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 6. 9.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, අප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, නොපමා පුතුල්හට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 6. 10.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, කුසිත බව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, කුසිතයාහට නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

සමන වග්ග සී.

7. විශාරම වග්ගය

1. 7. 1.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, විශාරමය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, ඇරඹූ වැර ඇත්තාහට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශල-ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 7. 2.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, මහෙව්ණතව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ණ-පුද්ගලයාහට නුපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශල-ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 7. 3.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, අලොච්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, අලොච්ඡ-යාහට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශල-ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 7. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අසනතුට්ඨිනා. අසනතුට්ඨස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 7. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ, සනතුට්ඨිනා. සනතුට්ඨස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 7. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අයෝනිසො මනසිකාරො. අයෝනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 7. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ යෝනිසො මනසිකාරො. යෝනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 7. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අසම්පජ්ඤ්ඤං. අසම්පජ්ඣනස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 7. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සම්පජ්ඤ්ඤං. සම්පජ්ඣනස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 7. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා. පාපමිත්තතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

වග්ගො සත්තමො.*

* විරයාරම්භාදිවග්ගො - මජ්ඣිමං

1. 7. 4

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, ලද දැයිත් නොසතුටු බව (ලෝභය) වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ලද දැයිත් නොසතුටු වන්නාහට නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 5.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, ලද දැයිත් සතුටු බව (අලෝභය) බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ලද දැයිත් සතුටු වන්නාහට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 6.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 7.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 8.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, (මොහ සබ්බාසාන) අසමප්පකුසලය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමමුඛ පුද්ගලයාහට නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 9.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, සමාසක්ප්පඥව (නිරණප්පඥව) වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමාසක්ප්පඥයෙන් දක්නාහට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 10

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, පාප ඕත්තාව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, පාපඕත්තයන් ඇත්තනුට නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

සන්තො වහ සි.

8. කලාණමිතවගෙහා

[සාවස්ථි නිදානං:]

1. 8. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ කලාණමිතතතා. කලාණමිතතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 8. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගා භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං අනනුයොගා කුසලානං ධම්මානං අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 8. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගා භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගා අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 8. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා බොජ්ඣංගිකා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා බොජ්ඣංගිකා න භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව බොජ්ඣංගිකා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව බොජ්ඣංගිකා න භාවනාපාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

1. 8. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා බොජ්ඣංගිකා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා බොජ්ඣංගිකා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව බොජ්ඣංගිකා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව බොජ්ඣංගිකා භාවනාපාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

1. 8. 6.

අප්පමනනිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභානි, යදිදං ඤ්ඤතිපරිභානි. එනං පතිනිට්ඨං භික්ඛවෙ පරිභානිතං යදිදං පඤ්ඤා පරිභානිති.

8. කලාණමිත්‍ර වගීය

[සැමැත් නිදහසි:]

1. 8. 1.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, කලාණමිත්‍රතාව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කලාණමිත්‍රත් ඇත්තාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 8. 2.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, අකුශල ධර්මයන්හි යෙදීම හා (වාතුර්භූමක) කුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම ද වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීමෙනුදු කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීමෙනුදු නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 8. 3.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම ද වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීමෙන් හා අකුශල ධර්මයන්හි නො යෙදීමෙන් හා නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 8. 4.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ නූපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යෙත්තම්, මහණෙනි, අයොනිසො මතසිකාරය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍ය ධර්මයෝ නූපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යෙත්තම්.

1. 8. 5.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්තම්, මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්තම්.

1. 8. 6.

මහණෙනි, යම් ඥාති පරිභාණියෙක් වේ නම්, මෙය අලාභානු වූ පරිභාණියෙකි. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥපරිභාණියෙක් වේ නම්, පිරිහීම් අතුරෙන් තෙල පිරිහීම් නිකාෂට ය.

1. 8. 7.

අප්පමන්තිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං ඤාතිවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිනං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිහිතිතබ්බං: පඤ්ඤාවුද්ධියා වඛ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිහිතිතබ්බනති.

1. 8. 8.

අප්පමන්තිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභානි, යදිදං භොගපරිභානි. එතං පතිතිවංසිං භික්ඛවෙ පරිභානිනං යදිදං පඤ්ඤපරිභානිති.

1. 8. 9.

අප්පමන්තිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං භොගවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිනං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිහිතිතබ්බං: පඤ්ඤාවුද්ධියා වඛ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිහිතිතබ්බනති.

1. 8. 10.

අප්පමන්තිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභානි, යදිදං යසොපරිභානි. එතං පතිතිවංසිං භික්ඛවෙ පරිභානිනං යදිදං පඤ්ඤපරිභානිති.

1. 8. 11.

අප්පමන්තිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං යසොවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිනං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිහිතිතබ්බං: පඤ්ඤාවුද්ධියා වඛ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිහිතිතබ්බනති.

වග්ගො අට්ඨමො*

9. පමාදවග්ගො

[සාවස්ථි නිදානං:]

1. 9. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවතනති, යථසිදං භික්ඛවෙ පමාදෙ, පමාදෙ භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවතනතිති.

1. 9. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවතනති, යථසිදං භික්ඛවෙ අප්පමාදෙ, අප්පමාදෙ භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවතනතිති.

1. 9. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවතනති, යථසිදං භික්ඛවෙ කොසල්, කොසල් භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවතනතිති.

* කල්යාණමිත්තාද්වග්ගො අට්ඨමො - මජ්ඣං.

1. 8. 7.

මහනෙති, යම් ඥාතවෘද්ධියෙක් වේ නම්, මෙය අලපමාත්‍ර වෘද්ධියෙක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥයෙක් වැඩිමෙන් වේ නම්, වෘද්ධීන් අතුරෙන් තෙල වෘද්ධිය අග්‍ර වෙයි. මහනෙති, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවෘද්ධියෙන් වැඩෙන්නම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහනෙති, නොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

1. 8. 8.

මහනෙති, යම් භෞතපරිහාණියෙක් වේ නම්, මේ පරිහාණිය අලප මාත්‍ර වූවක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥපරිහාණියෙක් වේ නම්, පරිහාණීන් අතුරෙන් තෙල පරිහාණිය නිකාෂව වෙයි.

1. 8. 9.

මහනෙති, යම් භෞතවෘද්ධියෙක් වේ නම්, මෙය අලපමාත්‍ර වෘද්ධියෙක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥවෘද්ධියෙක් වේ නම්, වෘද්ධීන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර වෙයි. මහනෙති, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවෘද්ධියෙන් වැඩෙන්නම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහනෙති, නොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

1. 8. 10.

මහනෙති, යම් යහස් පරිහාණියෙක් වේ නම්, මෙය අලපමාත්‍ර පරිහාණියෙක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥපරිහාණියෙක් වේ නම්, පරිහාණීන් අතුරෙන් තෙල නිකාෂව වෙයි.

1. 8. 11.

මහනෙති, යම් යහොවෘද්ධියෙක් වේ නම්, මෙය අලපමාත්‍ර වෘද්ධියෙක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥවෘද්ධියෙක් වේ නම්, එය වෘද්ධීන් අතුරෙන් අග්‍ර වෙයි. මහනෙති, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවෘද්ධියෙන් වැඩෙන්නම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතු ය. මහනෙති, නොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

අප චන චග සි.

9. ප්‍රමාද වර්ගය

[සැවැත් හිඳුනයි:]

1. 9. 1.

මහනෙති, යමෙක් මෙසේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහනෙති, ප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, ප්‍රමාදය මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 2.

මහනෙති, යමෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහනෙති, අප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහනෙති, අප්‍රමාදය මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 3.

මහනෙති, යමෙක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහනෙති, කුසිතබව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, කුසිතබව මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 4.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ චිරියාරමො. චිරියාරමො භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 5.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ මභිච්ඡනා, මභිච්ඡනා භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 6.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ අප්පච්ඡනා. අප්පච්ඡනා භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 7.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ අසනතුට්ඨිනා. අසනතුට්ඨිනා භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 8.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ සනතුට්ඨිනා, සනතුට්ඨිනා භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 9

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ අයොනිසො මනසිකාරො, අයොනිසො මනසිකාරො භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 10.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ යොනිසො මනසිකාරො, යොනිසො මනසිකාරො භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 11.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ අසමපජ්ඤ්ඤං, අසමපජ්ඤ්ඤං භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 12.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්කුවෙ සමපජ්ඤ්ඤං, සමපජ්ඤ්ඤං භික්කුවෙ මහතො අන්ධාය සංවතනති.

1. 9. 4.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, විශාරදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, විශාරදය මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 5.

මහණෙනි, යමක් මහත් අතීය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, මහෙව්ණා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ණාව මහත් අතීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, අලොච්ඡනා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අලොච්ඡනා මහත් අතීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, අසනතුපිතා බදු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අසනතුපිතා මහත් අතීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, සනතුපිතා බදු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සනතුපිතා මහත් අතීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 9.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, නුච්චණින් මෙතෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුච්චණින් මෙතෙහි කිරීම මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 10.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, චුච්චණින් මෙතෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, චුච්චණින් මෙතෙහි කිරීම මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 11.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මොහ සබ්බාසා අසම්පජ්ඣාය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අසම්පජ්ඣාය මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 12.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, සම්මසක් ප්‍රඥා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්මසක් ප්‍රඥා මහත් අතීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 13.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපසස්සාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා. පාපමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 14.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපසස්සාමි, යං එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 15.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපසස්සාමි, යො එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 16.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපසස්සාමි, යො එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

වග්ගො නවමො.*

10. අජ්ඣන්තරිකවග්ගො

[සංවසී හිදන්:]

1. 10. 1.

අජ්ඣන්තරිකං භික්ඛවෙ අභගනති කර්ත්වා ත¹ අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපසස්සාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පමාදෙ. පමාදෙ භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 2.

අජ්ඣන්තරිකං භික්ඛවෙ අභගනති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකබමමපි සමනුපසස්සාමි, යං එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අපපමාදෙ. අපපමාදෙ භික්ඛවෙ මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 3.

අජ්ඣන්තරිකං භික්ඛවෙ අභගනති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකබමමපි සමනු-පසස්සාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ කොසජ්ජං. කොසජ්ජං භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 4.

අජ්ඣන්තරිකං භික්ඛවෙ අභගනති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකබමමපි සමනු-පසස්සාමි, යං එවං මහතො අන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ චිරියාරමො. චිරියාරමො භික්ඛවෙ මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

* පමාදවග්ගො නවමො - මජ්ඣං. 1. නාඤ්ඤං - මජ්ඣං.

1. 10. 5.

අජ්ඣන්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසස්සාමි, යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ මතිච්ඡතා.
මතිච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 10. 6.

අජ්ඣන්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසස්සාමි, යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ අපට්ච්ඡතා.
අපට්ච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 10. 7.

අජ්ඣන්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසස්සාමි, යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ
අසනනුට්ඨිතා. අසනනුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 10. 8.

අජ්ඣන්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසස්සාමි, යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ සනනුට්ඨිතා.
සනනුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 10. 9.

අජ්ඣන්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසස්සාමි, යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ
අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො
අනත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 10. 10.

අජ්ඣන්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසස්සාමි, යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ යොනිසො
මනසිකාරො යොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 10. 11.

අජ්ඣන්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසස්සාමි, යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ අසමප-
ජ්ඤ්ඤං. අසමපජ්ඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 10. 12.

අජ්ඣන්තිකං භික්ඛවෙ අභගන්ති කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකභගමපි සමනු-
පසස්සාමි, යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ සමපජ්ඤ්ඤං.
සමපජ්ඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තනිති.

1. 10. 5.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යානමික අඩවය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, මහෙව්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ඡතාව මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 6.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යානමික අඩවය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, අලෙව්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අලෙව්ඡතාව මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 7.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යානමික අඩවය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, අසනතුට්ඨතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අසනතුට්ඨතාව මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 8.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යානමික අඩවය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, සනතුට්ඨතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, සනතුට්ඨතාව මහත් අනභීය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 9.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යානමික අඩවය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අයෝනිසො මනසිකාරය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අයෝනිසො මනසිකාරය මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 10.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යානමික අඩවය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, යෝනිසො මනසිකාරය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, යෝනිසො මනසිකාරය මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 11.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යානමික අඩවය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අසම්පජ්ඣාදය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අසම්පජ්ඣාදය මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 12.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යානමික අඩවය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, සම්පජ්ඣාදය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, සම්පජ්ඣාදය මහත් අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 13.

බාහිරං භික්කවෙ අඩුගනනි කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකඛගමි සමනුපස්සාමි,
යො¹ එවං මහතො අනත්ථාය සංවතනති, යථසිදං භික්කවෙ පාපමිත්තතා.
පාපමිත්තතා භික්කවෙ මහතො අනත්ථාය සංවතනතිති.

1. 10. 14.

බාහිරං භික්කවෙ අඩුගනනි කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකඛගමි සමනුපස්සාමි,
යො¹ එවං මහතො අත්ථාය සංවතනති, යථසිදං භික්කවෙ කල්‍යාණමිත්තතා.
කල්‍යාණමිත්තතා භික්කවෙ මහතො අත්ථාය සංවතනතිති.

1. 10. 15.

අර්ඛගතිකං භික්කවෙ අඩුගනනි කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකඛගමි සමනු-
පස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවතනති, යථසිදං භික්කවෙ
අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං.
අනුයොගො භික්කවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං
මහතො අනත්ථාය සංවතනතිති.

1. 10. 16.

අර්ඛගතිකං භික්කවෙ අඩුගනනි කර්ත්වා න අඤ්ඤං එකඛගමි සමනු-
පස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවතනති, යථසිදං භික්කවෙ අනුයොගො
කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්කවෙ
කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං මහතො අත්ථාය
සංවතනතිති.

1. 10. 17.

නාහං භික්කවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස
සමමාසාය අනනරධානාය සංවතනති, යථසිදං භික්කවෙ පමාදෙ. පමාදෙ,
භික්කවෙ සද්ධම්මස්ස සමමාසාය අනනරධානාය සංවතනතිති.

1. 10. 18.

නාහං භික්කවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස
සීතියා අසමමාසාය අනනරධානාය සංවතනති, යථසිදං භික්කවෙ අප්ප
මාදෙ. අප්පමාදෙ, භික්කවෙ සද්ධම්මස්ස සීතියා අසමමාසාය අනනර-
ධානාය සංවතනතිති.

1. 10. 19.

නාහං භික්කවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමි සමනුපස්සාමි, යො² එවං සද්ධම්මස්ස
සමමාසාය අනනරධානාය සංවතනති, යථසිදං භික්කවෙ කොසල්ථං.
කොසල්ථං භික්කවෙ සද්ධම්මස්ස සමමාසාය අනනරධානාය සංවතනතිති.

1. 10. 13.

මහණෙනි, 'බාහිර අභ්‍යය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව බල අන් එක අභ්‍යයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 14.

මහණෙනි, 'බාහිර අභ්‍යය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව බල අන් එක අභ්‍යයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 15.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අභ්‍යය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශල-ධර්මයන්හි නොයෙදීම බල අන් එක අභ්‍යයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 16.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අභ්‍යය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශල-ධර්මයන්හි නොයෙදීම බල අන් එක අභ්‍යයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 17.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ විනාශය පිණිස අනාත්මිකය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, ප්‍රමාදය බල අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රමාදය සද්ධර්මයාගේ විනාශය පිණිස අනාත්මිකය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 18.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අප්‍රමාදය බල අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රමාදය සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 19.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනාත්මිකය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, කුසිත බව බල අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසිත බව සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනාත්මිකය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 20.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස ධීනියා අසමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ විරියා-රඤ්ඤා. විරියාරඤ්ඤා භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස ධීනියා අසමෙමාසාය අනන්තර-ධානාය සංවත්තනිති.

1. 10. 21-30.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යා එවං සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ චෙතිච්ඡනා-පෙ-අප්පිච්ඡනා -පෙ- අසන්තුට්ඨිනා -පෙ- සන්තුට්ඨිනා -පෙ- අයොනිසො මනසි කාරො -පෙ- යොනිසො මනසිකාරො -පෙ- අසම්පජ්ඤ්ඤං -පෙ- සම්ප-ජ්ඤ්ඤං -පෙ- පාපමිත්තනා -පෙ- කල්යාණමිත්තනා. කල්යාණමිත්තනා භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස ධීනියා අසමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනිති.

1. 10. 31.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනිති.

1. 10. 32.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස ධීනියා අසමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ අනු-යොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං සද්ධම්මස්ස ධීනියා අසමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනිති.

චතුක්කොට්ඨකං නිවේදනං.¹

1. 10. 33.

යෙ² තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දිපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනාතිතාය³ පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය⁴ බහුතො ජනස්ස අනන්ධාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවම්නස්සානං. බහුඤ්ඤං තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අපුඤ්ඤං පසචන්ති, තෙවිම්. සද්ධම්මං අනන්තරධාපෙනතිති.

1. චතුක්කොට්ඨකං නිවේදනං - මජ්ඣ. 2. යෙපි - ස්වා. 3. බහුජන අභිතාය - මජ්ඣ. 4. බහුජන අසුඛාය - මජ්ඣ.

1. 10. 20.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ පාවාත්ම පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, විශාරිභය බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, විශාරිභය සද්ධම්මයාගේ පාවාත්ම පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 21-30.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, මහෙච්ඡතාව බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. ... අලෙපච්ඡතාව ... අසනතුට්ඨතාව ... සනතුට්ඨතාව ... අයොනිසොමනසිකාරය ... යොනිසොමනසිකාරය ... අසමපජ්ඣකුසලය ... සමපජ්ඣකුසලය ... පාපමිත්‍රයන් ඇති බව ... කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇති බව. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව සද්ධම්මයාගේ සචිතිය පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 31.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනන්ධානය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, අකුශල-ධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශල ධර්මයන්හි නොයෙදීම සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අතුරුදන්වීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 32.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ සචිතිය පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම සද්ධම්මයාගේ සචිතිය පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

චතුක්ඛොටිකය නිමි.

1. 10. 33.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් (ඒ ඒ ධර්මප්‍රදේශ උපාධාධිකවශයෙන් ගෙන) අධර්මය ධර්මය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුට පිණිස බොහෝ දෙනාට අනඥ පිණිස දෙවිමිනිසුනට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුහු බොහෝ පව් ද උදා කෙරෙති. ඔහු ම මේ සද්ධම්මය අතුරුදන් කෙරෙත්.

1. 10. 34-42.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං අධම්මොති දීපෙනති -පෙ- අවිනයං විනයොති දීපෙනති -පෙ- විනයං අවිනයොති දීපෙනති -පෙ- අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අනාචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- ආචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අප්පඤ්ඤතං තථාගතෙන පඤ්ඤතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- පඤ්ඤතං තථාගතෙන අප්පඤ්ඤතං තථාගතෙනාති දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනාභිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අන්තරාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අපුඤ්ඤං පසචන්ති. තෙවිමං¹ සද්ධම්මං අත්තරධාපෙනතිති.

වග්ගො දසමො.

11. අධම්මවග්ගො

1. 11. 1.

[සාමප්ඵිතිදන්:]

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධම්මං අධම්මොති දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජන භිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අන්තරාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසචන්ති. තෙවිමං¹ සද්ධම්මං සපෙනතිති.

1. 11. 2-10.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං ධම්මොති දීපෙනති -පෙ- අවිනයං අවිනයොති දීපෙනති -පෙ- විනයං විනයොති දීපෙනති -පෙ- අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අනාචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- ආචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- අප්පඤ්ඤතං තථාගතෙන අප්පඤ්ඤතං තථාගතෙනාති දීපෙනති -පෙ- පඤ්ඤතං තථාගතෙන පඤ්ඤතං තථාගතෙනාති දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනභිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අන්තරාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසචන්ති. තෙවිමං¹ සද්ධම්මං සපෙනතිති.

වග්ගො එකාදසමො.²

1. තෙවිමං-සීල, තෙවිමං-සා. මජ්ඣ. PTS.

2. අධම්මවග්ගො එකාදසමො - මජ්ඣ.

1. 10. 34-42.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් ධර්මය අධර්මය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... අවිනය විනය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... විනය අවිනය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද නොනෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද යි නොනෙපලන ලද්ද යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද යි නොනෙපලන ලද්ද යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්ද යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපණවන ලද්ද යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අභිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නො සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනභි පිණිස දෙවිමිනිස්තට අභිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පව් ද උද කෙරෙති. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය අතුරුදන් කෙරෙත්.

දසවන වග යි.

11. අධමම වගීය.

[සැවැත් ගියනයි:]

1. 11. 1.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් අධර්මය අධර්මය යි දක්වත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට භිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උපදවත්. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය තබත්.

1. 11. 2-10.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් ධර්මය ධර්මය යි (යථාපිඨියෙන් ගෙන) දක්වත් ද ..., අවිනය අවිනය යි දක්වත් ද ..., විනය විනය යි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද නොනෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද යි නොනෙපලන ලද්ද යි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද යි නෙපලන ලද්ද යි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්ද යි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද යි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්ද යි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද යි දක්වත් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට භිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උපදවත්. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය තබත්.

එකොළොස් වන වග යි.

12. අනාපනතිවග්ගො

1. 12. 1—10.

[සාවසේනිදානං:]

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාපනතිං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ආපනතිං අනාපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ලුහුකං ආපනතිං ගරුකං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ගරුකං අපනතිං ලුහුකං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- දුට්ඨලො ආපනතිං අදුට්ඨලො ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අදුට්ඨලො ආපනතිං දුට්ඨලො ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- සාවසේසං ආපනතිං අනවසේසං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අනවසේසං ආපනතිං සාවසේසං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- සප්පට්ඨිකමමං ආපනතිං අප්පට්ඨිකමමං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අප්පට්ඨිකමමං ආපනතිං සප්පට්ඨිකමමං ආපනතිනි දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනාභිනාය පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිනාය සුඛාය දෙව-මනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං සද්ධමමං අනතරධාපෙනතිනි.

1. 12. 11—20.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාපනතිං අනාපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ආපනතිං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ලුහුකං ආපනතිං ලුහුකං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ගරුකං ආපනතිං ගරුකං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- [දුට්ඨලො ආපනතිං දුට්ඨලො ආපනතිනි දීපෙනති] -පෙ- අදුට්ඨලො ආපනතිං අදුට්ඨලො ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- සාවසේසං ආපනතිං සාවසේසං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අනවසේසං ආපනතිං අනවසේසං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- සප්පට්ඨිකමමං ආපනතිං සප්පට්ඨිකමමං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අප්පට්ඨිකමමං ආපනතිං අප්පට්ඨිකමමං ආපනතිනි දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනාභිනාය පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිනාය සුඛාය දෙව-මනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං සද්ධමමං ධපෙනතිනි.

වග්ගො ද්වාදසමො

13. එකපුගගලවග්ගො

1. 13. 1.

[සාවසේනිදානං:]

එකපුගගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජන-භිනාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹ අත්ථාය භිනාය සුඛාය දෙව-මනුස්සානං. කතමො එකපුගගලො: නථාගතො අරහං සම්මාසන්ඛුඤ්ඤො. අයං බො භික්ඛවෙ එකපුගගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහු-ජනාභිනාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිනාය සුඛාය දෙව-මනුස්සානනති.

1. ලොකානුකම්පාය - අධිකාරී [-] අනතරිතපාදො - සිමු, පොත්තෙ න දිස්සතෙ.

12. අනාපනති වගීය

[සැවැත් නිදහසි:]

1. 12. 1-10.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් නොඇවැන ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ඇවැන නොඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ලුහු ඇවැන ගුරු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ගුරු ඇවැන ලුහු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., දුළුල් ඇවැන නොදුළුල් ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., නොදුළුල් ඇවැන දුළුල් ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., සාවශෙෂ ඇවැන අනවශෙෂ ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., අනවශෙෂ ඇවැන සාවශෙෂ ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් සහිත ඇවැන පිළියම් රහිත ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් රහිත ඇවැන පිළියම් සහිත ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණ හු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නො වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තානු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙති. ඔහු ම මේ සත්ත අතුරුදන් කෙරෙත්.

1. 12. 11-20.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් නො ඇවැන නො ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ඇවැන ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ලුහු ඇවැන (පස්ඇවැත්කදු) ලුහු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., ගුරු ඇවැන (දෙඇවැත්කදු) ගුරු ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., දුළුල් ඇවැන දුළුල් ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., නො දුළුල් ඇවැන නො දුළුල් ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., සාවශෙෂ ඇවැන සාවශෙෂ ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., අනවශෙෂ ඇවැන (පරිජ්ඇවැන) අනවශෙෂ ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් සහිත ඇවැන පිළියම් සහිත ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් රහිත ඇවැන (පරිජ්ඇවැන) පිළියම් රහිත ඇවැනැයි දක්වන් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට හිත සුව පිණිස පිළිපත්තානු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උදා කෙරෙත්. ඔහු ම මේ ශාසනය නබත්.

දෙළොස්වන වග සි.

13. එකසුගගල වගීය

[සැවැත් නිදහසි:]

1. 13. 1.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ (සත්තලොකයෙහි = මිනිස් ලොවැ) උපදනට සමත් වූයේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස (අභිතතඵලාක්ෂණයෙහි) උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: තථාගත අභීත් සමාස් සම්මුඛයන් වහන්සේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයා වනාහි ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 2.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ පාතුභාවො දුලලභො ලොකසමිං. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස පාතුභාවො දුලලභො ලොකසමිනති.

1. 13. 3.

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අච්ඡරිය-මනුස්සො. කතමො එකපුග්ගලො: තථාගතො අරහං සමමාසමුද්ධො. අයං බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අච්ඡරිය-මනුස්සොති.

1 13. 4.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ කාලකිරියා බහුතො ජනස්ස අනුතප්පා¹භොති. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස කාලකිරියා බහුතො ජනස්ස අනුතප්පා භොතිති.

1. 13. 5-13

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අද්දතිශො අසභාශො, අප්පටිමො, අප්පටිසමො, අප්පටිභාශො, අප්පටිපුග්ගලො, අසමො අසමසමො, දිපදනං අග්ගො. කතමො එකපුග්ගලො: තථාගතො අරහං සමමාසමුද්ධො. අයං බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අද්දතිශො, අසභාශො, අප්පටිමො, අප්පටිසමො, අප්පටිභාශො, අප්පටි පුග්ගලො, අසමො, අසමසමො, දිපදනං අග්ගොති.

1. 13. 14-25.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ පාතුභාවා මහතො වකඛුස්ස පාතුභාවො භොති, මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො භොති, මහතො ඕභාසස්ස පාතුභාවො භොති, ඡන්තං අනුත්තරියානං පාතුභාවො භොති, චතුත්තං පටිසම්භිද්ධං සච්ඡිකිරියා භොති, අතෙකධාතුපටිවෙධො භොති, නානාධාතුපටිවෙධො භොති, විජ්ජා විමුත්තිඵලසච්ඡිකිරියා භොති, සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියා භොති, සකදගාමිඵලසච්ඡිකිරියා භොති, අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියා භොති, අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියා භොති. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස පාතුභාවා මහතො වකඛුස්ස පාතුභාවො භොති, මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො භොති, මහතො ඕභාසස්ස පාතුභාවො භොති, ඡන්තං අනුත්තරියානං පාතුභාවො භොති, චතුත්තං පටිසම්භිද්ධං සච්ඡිකිරියා භොති, අතෙක ධාතුපටිවෙධො භොති, නානාධාතුපටිවෙධො භොති, විජ්ජා විමුත්තිඵලසච්ඡිකිරියා භොති, සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියා භොති, සකදගාමිඵලසච්ඡිකිරියා භොති, අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියා භොති, අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියා භොතිති.

1. 13. 2.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක්හුගේ ඉපැදීම ලොවැ දුල්භ ය. කවර එක් පුද්ගලයෙක්හුගේ ය? යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ ඉපැදීම ලොවැ දුල්භ ය.

1. 13. 3.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ අශවයාහි මනුෂ්‍ය ව උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයා වනාහි ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ අශවයාහි මනුෂ්‍ය ව උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 4.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක්හුගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුකෘත කර වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක්හුගේ ය? යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේගේ (කාලක්‍රියා) ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුකෘතකර (වෙනොද්‍රුබාවභ) වෙයි.

1. 13. 5-13.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ උපදනට පොහොසත් අද්විතීය ව, අසභාය ව, අප්‍රතිම ව, අප්‍රතිසම ව, අප්‍රතිභාග ව, අප්‍රතිපුද්ගල ව, අසම ව, අසමසම ව, දෙපා ඇතියනට අග්‍ර ව උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගල තෙමේ වනාහි ලොවැ උපදනට පොහොසත් අද්විතීය ව, අසභාය ව, අප්‍රතිම ව, අප්‍රතිසම ව, අප්‍රතිභාග ව, අප්‍රතිපුද්ගල ව, අසම ව, අසමසම ව, දෙපා ඇතියනට අග්‍ර ව උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 14-25.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක්හුගේ නිෂ්පතතිය හෙතු කොට ගෙන මහත් වූ ප්‍රඥවක්‍ෂුස්හුගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥලෝකයාක්හුගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥවභාසයක්හුගේ පහළ වීම වෙයි, අනුත්තරියධම්මයන් සදෙනාගේ පහළ වීම වෙයි, සිටුපිළිසැඟියාවන්ගේ පසක් කිරීම වෙයි, (අටළොස් වැදූරුම්) අනෙක ධාතුන්ගේ ප්‍රතිවෙධය වෙයි, (අටළොස් වැදූරුම්) තාතාධාතුන්ගේ ප්‍රතිවෙධය වෙයි, විද්‍යාවිමුක්තිඵලයන්ගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, ස්‍රෝතාපතති ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, සංකාදගාමි ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනාගාමි ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අතීන්ත්‍ර ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, කවර එක් පුද්ගලයෙක්හුගේ ය? යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ නිෂ්පතතියෙන් මහත් වූ ප්‍රඥවක්‍ෂුස්හුගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥලෝකයාගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥවභාසයාගේ පහළ වීම වෙයි, අනුත්තරිය ධම්මයන් සදෙනාගේ පහළ වීම වෙයි, සිටුපිළිසැඟියාවන්ගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනෙකධාතු ප්‍රතිවෙධය වෙයි, තාතාධාතූප්‍රතිවෙධය වෙයි, විද්‍යාවිමුක්තිඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, ස්‍රෝතාපතති ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, සංකාදගාමි ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනාගාමි ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අතීන්ත්‍රඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි.

1. 13. 26.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපුග්ගලම්භි සමනුපසාසාමි, යො එවං තපාගතෙන අනුත්තරං ධම්මවක්ඛං පවත්තීතං සමමදෙව අනුප්පවතොති, යපිසිදං භික්ඛවෙ සාරිපුත්තො සාරිපුත්තො භික්ඛවෙ තපාගතෙන අනුත්තරං ධම්මවක්ඛං පවත්තීතං සමමදෙව අනුප්පවතොතිති.

වග්ගො තෙරස්මො.

14. එතදග්ගපාළි.

1. 14. 1. 1-10.

[සාමසන්තිදානං.]

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං රත්තඤ්ඤානං යදිදං අඤ්ඤා-
කොණ්ඩඤ්ඤා,¹ -පෙ- මහාපඤ්ඤානං යදිදං ඝාමිපුත්තො, -පෙ- ඉද්ධිමත්තො-
නං යදිදං මහාමොග්ගලාතො, -පෙ- ධුතවාදානං යදිදං මහාභික්ඛසාමො,
-පෙ- දිබ්බවක්ඛුකානං යදිදං අනුරුද්ධො, -පෙ- උච්චාකුලිකානං යදිදං
භද්දිසො කාලිගොධාය පුත්තො, -පෙ- මඤ්ජුස්සරානං යදිදං ලකුණ්ඩක-
භද්දිසො, -පෙ- සිහනාදිකානං යදිදං පිණ්ඩාලහාරද්වාපො, -පෙ- ධම්ම-
කවිකානං යදිදං පුණ්ණො මහනාණිපුත්තො, -පෙ- සංඛිතොත භාසිතස්ස
විජ්ජාරොත අස්මං විහරන්තානං යදිදං මහාභව්වාතොති.

වග්ගො පඨමො.

1. 14. 2. 1-11.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං මනොමයං කායං අභිනිවම්-
ණන්තානං යදිදං චූලපණ්ණො,² -පෙ- වෙනොවිවට්ඨකුසලානං යදිදං චූල-
පණ්ණො, -පෙ- සඤ්ඤාවිවට්ඨකුසලානං යදිදං මහාපණ්ණො, -පෙ-
ආරණවිහාරිතං යදිදං සුභුතී, -පෙ- දකඛිණේයානං යදිදං සුභුතී, -පෙ-
ආරඤ්ඤාකානං යදිදං රෙච්ඡො ඛදිරවතීයො, -පෙ- කාසිනං යදිදං
කඛ්ඛාරෙච්ඡො -පෙ- ආරභුට්ඨිතානං යදිදං සොණො කොලිචිසො -පෙ-
කලාණවාකකරණානං යදිදං සොණො කුට්ඨිකණ්ණො, -පෙ- ලාභිනං යදිදං
සිච්චි, -පෙ- සඤ්ඤාධම්මනානං යදිදං චක්ඛලිති.

වග්ගො දුතියො.

1. අඤ්ඤාසිකොණ්ඩඤ්ඤා - මජ්ඣං. අඤ්ඤාතකොණ්ඩඤ්ඤාති - කාන්ති.

2. චූලපණ්ණො - මජ්ඣං.

1. 13. 26.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද අනුහතර වූ ධර්මවක්‍රය මොනොවට ම (තථාගතයන්) අනුව පවත්වා ද, මහණෙනි, ශාරිපුත්‍රයන් බඳු අන් එක පුතුලකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සැරියුත් තෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද අනුහතර වූ ධර්මවක්‍රය මනා කොට ම (තථාගතයන්) අනුව පවත්වයි.

තෙලෙස්වන වගයි.

14. එතදගහ පාළිය

[සැවැත් නිදහස:]

1. 14. 1-10.

මහණෙනි, යම් අසඤ්ඤානිකයෙකු නම් මහණෙක් වේ ද, විරරාත්‍රඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් ශාරිපුත්‍ර නම් මහණෙක් වේ ද, මහාප්‍රඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවකයන් අතුරෙහි ... යම් මහා මොද්ගලියායන නම් මහණෙක් වේ ද, සාද්ධිමතුන් අතුරෙහි ... යම් මහාභාග්‍යස නම් මහණෙක් වේ ද, ධුතවාද ඇත්තවුන් අතුරෙහි ... යම් අනුරුද්ධ නම් මහණෙක් වේ ද, දිව්‍ය ඇතියන් අතුරෙහි ... කාලිංගොධා-වගේ පුත් යම් හදදිය නම් මහණෙක් වේ ද, උසස් කුලයෙහි උපනුවන් අතුරෙහි ... යම් ලකුණ්‍යක හදදිය නම් මහණෙක් වේ ද, මිහිරි කටහඬ ඇතියන් අතුරෙහි ... යම් සිණ්ඤාලහාරද්වාප නම් මහණෙක් වේ ද, සිංහනාද කරනුවන් අතුරෙහි ... යම් මනනාණ් බැමණියගේ පුත් පුණ්ණා නම් මහණෙක් වේ ද, ධර්මකර්මයන් අතුරෙහි ... යම් මහාකම්මාන නම් මහණෙක් වේ ද, සාකෙවිත් නියු දයෙහි අරාත් විතරින් බෙද දක්වන මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි.

පළමුවන වග යි.

1. 14. 2. 1-11.

මහණෙනි, යම් මුලපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, මනොමය කය මවන මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් මුලපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, වෙතොව්වට (රූපධ්‍යාන) යෙහි දක්ෂ වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් මහාපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, සඤ්ඤාව්වට (අරූපධ්‍යාන) යෙහි දක්ෂ වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් සුභුනි නම් මහණෙක් වේ ද, කෙලෙස් රහිත විහරණ ඇතියන් අතුරෙහි ... යම් සුභුනි නම් මහණෙක් වේ ද, දක්ෂිණාතීයන් අතුරෙහි ... කිහිරිවන වැසි යම් රෙවන නම් මහණෙක් වේ ද, අරණ්‍යවාසී මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් කඛ්ඛාරෙවන නම් මහණෙක් වේ ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුනවුන් අතුරෙහි ... කොළිමිස ගොත්‍රයෙහි උපන් යම් කොණ නම් මහණෙක් වේ ද, පිරිපුන් වැර ඇති භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් කුටිකණ්ණකොණ නම් මහණෙක් වේ ද, කලණ බස් තෙපලනුවන් අතුරෙහි ... යම් සිවලි නම් මහණෙක් වේ ද, සිවුපසය ලබනුවන් අතුරෙහි ... යම් චක්කලි නම් මහණෙක් වේ ද, බලවත් සෑදහැ ඇති මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි.

දෙවැනි වග යි.

1. 14. 3. 1-10.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං සික්ඛාකාමානං යදිදං රාහුලො.
 -පෙ- සඤ්ඤාපබ්බජිතානා යදිදං රබ්බිපාලො, -පෙ- පස්මං සලාකං
 ගණනන්තානං යදිදං කුණ්ඩිමානො, -පෙ- පටිභානවන්තානං යදිදං
 ඔබ්බිගිණො, -පෙ- සමන්තපාසාදිකානං යදිදං උපසෙකො වසිගන්තපුත්තො,
 -පෙ- සෙනාසනපඤ්ඤාපකානං යදිදං දමබ්බා මලලපුත්තො, -පෙ- දෙවතානං
 පියමනාපානං යදිදං සිලිඤ්චවෙජා,¹ -පෙ- බ්වපාතිඤ්ඤානං යදිදං බාගිගො
 දුරුචිකිංසො -පෙ- විත්තකම්මානං යදිදං කුමාරකස්සපො, -පෙ-
 පටිසම්භිදාප්පන්තානං යදිදං මහාකොට්ඨිකොති.

වග්ගො නතිගො

1. 14. 4. 1-16.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං බහුස්සුතානං යදිදං ආනිකො,
 -පෙ- සතිමන්තානං යදිදං ආනිකො, -පෙ- ගතිමන්තානං යදිදං ආනිකො,
 -පෙ- බිතිමන්තානං යදිදං ආනිකො, -පෙ- උපට්ඨාකානං යදිදං ආනිකො,
 -පෙ- මහාපරිසානං යදිදං උරුමෙලකස්සපො, -පෙ- කුලප්පසාදකානං යදිදං
 කාලුදුසි, -පෙ- අප්පාබාධානං යදිදං බහුකුලො,² -පෙ- පුබ්බ නිවාසං
 අනුස්සරන්තානං යදිදං සොභිතො, -පෙ- විත්තධරානං යදිදං උපාලි, -පෙ-
 භික්ඛුනොවාදකානං යදිදං නිකුකො, -පෙ- ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනදාරානං යදිදං
 නිකො, -පෙ- භික්ඛුමවාදකානං යදිදං මහාකස්සපො, -පෙ- තෙජොධාතු-
 කුසලානං යදිදං සාගිතො, -පෙ- පටිභානෙය්‍යකානං යදිදං භ්වංගො, -පෙ-
 ලුබ්චිවරධරානං යදිදං මොක්ඛජාති.

වග්ගො වතුකො.

1. පිලිඤ්චවෙජා - මජ්ඣ. 2. බාහුකුලො - මජ්ඣ.

1. 14. 3. 1-10.

මහණෙනි, යම් ජාත්‍යල නම් මහණෙක් වේ ද, මාගේ ශ්‍රාවක වූ සිං කැමැති භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ. ... යම් රට්ඨපාල නම් මහණෙක් වේ ද, සෑදූහායෙන් පාවිදි වූ මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් කුණ්ඩබාන නම් මහණෙක් වේ ද, පෙරට ව ලහගන්නා මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් චෛතිය නම් මහණෙක් වේ ද, පිරිපුන් වැටහිම් ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... වඩනනා බ්‍රාහ්මණයාගේ පුත්‍ර වූ යම් උපසෙක නම් මහණෙක් වේ ද, පැහැදීම ඵලවන මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... මලලාර්ථපුත්‍ර වූ යම් දබ්බ නම් මහණෙක් වේ ද, සෙනසුන් පණවන මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් පිළිපිටිවස් නම් මහණෙක් වේ ද, දෙවියනට ප්‍රියමනාප වූ මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් දුරුච්ඡිය බාහිය නම් මහණෙක් වේ ද, වහා ලත් අභිඥ ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් කුමාරකාශාස නම් මහණෙක් වේ ද, විසිතුරු ධම්මකථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මහාකොට්ඨික නම් මහණෙක් වේ ද, පිළිසැඟියා ලත් මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ.

තුන්වැනි වග සි.

1. 14. 4 1-16.

මහණෙනි, යම් ආනඤ්ඤ නම් මහණෙක් වේ ද, බොහෝ ඇසු පිරු හැන් ඇති මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි, ... යම් ආනඤ්ඤ නම් මහණෙක් වේ ද ... ධාරණසමාපි ඇති මහණුන් අතුරෙහි ... ප්‍රඥාන ඇති ... ධාතීමත් වූ ... උපසථාසක වූ මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් උරුච්චෙලකසස නම් මහණෙක් වේ ද, මහපිරිස් ඇති මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් කාඨදසී නම් මහණෙක් වේ ද, කුල පහදවන මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි .. යම් බික්කුල නම් මහණෙක් වේ ද, නිරෝග වූ මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් සොභිත නම් මහණෙක් වේ ද, පෙර විසූ කදපිට්‍රිචෙල සිහි කරණ මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් උපාලී නම් මහණෙක් වේ ද, විනයධර වූ මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් නිකුක නම් මහණෙක් වේ ද, මෙහෙණනට බවා දෙන මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි .. යම් නිකුක නම් මහණෙක් වේ ද, ඉඳුරන් කෙරෙහි වැසූ දෙර ඇති මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මහාකප්පික නම් මහණෙක් වේ ද, භික්ෂූන්ට අවවාද කරණ මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් සාගත නම් මහණෙක් වේ ද, තෙජෝධාතු සමාපන්නියට සමවැදීමෙහි දක්ෂ වූ මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් රාධ නම් මහණෙක් වේ ද, ධම්මදෙශනා ප්‍රතිභානයට ප්‍රත්‍යය වන කථා ඇති මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මොහරාජ නම් මහණෙක් වේ ද, රුක්ෂවිවර දරණ මාගේ සිටු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ.

සතරවන වග සි.

1. 14. 5. 1-13.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවිකානං භික්ඛුනීනං රතනඤ්ඤානං යදිදං මහාපජාපනී ගොතමි, -පෙ- මහා පඤ්ඤානං යදිදං බෙමා, -පෙ- ඉද්ධිමන්තී-නං යදිදං උපපලඛණණා, -පෙ- විතසධරානං යදිදං පමාමාණ, -පෙ- ධම්මකපිකානං යදිදං ධම්මදිනනා, -පෙ- ක්කාසීනං යදිදං නිද්දා, -පෙ- ආරද්ධිවීරියානං යදිදං සොණා, -පෙ- දිබ්බවතඤ්ඤානං යදිදං සකුලා,¹ -පෙ- බ්‍රහ්මභිඤ්ඤානං යදිදං භද්දකුණ්ඩලසොසා, -පෙ- පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරන්තීනං යදිදං භද්දකාපිලානි, -පෙ- මහාභිඤ්ඤාප්පනානං යදිදං භද්දකම්මානා, -පෙ- ලුඛවීචරධරානං යදිදං කිසාගොතමි, -පෙ- සද්ධාධි-මුත්තානං යදිදං සිංගලමානානි.²

වග්ගො පඤ්චමො.

1. 14. 6. 1-10.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං උපාසකානං පඨමං සරණං ගච්ඡන්තානං යදිදං තපුස්සහලලිකා³ වාණිජා, -පෙ- දායකානං යදිදං සුද්දන්තා ගහපති අනාඨපිණ්ඩිකො, -පෙ- ධම්මකපිකානං යදිදං විතෙහා ගහපති මච්ඡිකාසණ්ඨිකො, -පෙ- චතුති සඛගහවජ්ඣති පරිසං සඛගණන්තානං යදිදං හත්ථිකො ආලඛකො, -පෙ- පණීනදායකානං යදිදං මහානාමො සකෙකා, -පෙ- මනාපදායකානං යදිදං උග්ගො ගහපති වෙසාලිකො, -පෙ- සංඝුපට්ඨාකානං යදිදං උග්ගන්තො⁴ ගහපති, -පෙ- අවෙච්චප්පසන්තානං යදිදං සුග්ගේ අමබ්බෙසා⁵, -පෙ- පුග්ගලප්පසන්තානං යදිදං ජීවකො තොමාරහවෙමා, -පෙ- විස්සාසකානං යදිදං නකුලසීනා ගහපතිනි.

වග්ගො ජට්ඨො.

1. බකුලා - මජ්ඣ. 2. සිංගලකමානා - මජ්ඣ. 3. තපස්සුහලලිකා - සං. PTS
4. හත්ථිගාමකො උග්ගො ගහපති - මජ්ඣ. 5. සුරබ්බෙසා - මජ්ඣ.

1. 14. 5. 1-13.

මහණෙනි, යම් මහාපුජාපති ගොතමි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, විරරාහුඳු වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා මෙහෙණන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ. ... යම් ඛේමා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මහාපුඤ ආති මෙහෙණන් අතුරෙහි... යම් උසුලවණණා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ සෘණි ආති මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් පමාචාරා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ විනශධර මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් ධම්මදිනනා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ ධම් කපික මෙහෙණන් අතුරෙහි... යම් නිඤ්ඤ නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, ධ්‍යානසෙති ඇලුනු මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් ඡසාණා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ සමුපුණ්ණි කරණ ලද විශ්ඤාන ආති මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් සකුලා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, දිව්‍යස් ආති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් හඤ්ඤා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, ඤාණිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් හඤ්ඤා නිසිලානි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, පෙර විසු කදම්පිලිවෙල සිති කරණ මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් හදුකඩවානා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මහා අභිඤ්ඤ ලද මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් කිසා-ගොතමි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, රුක්ඛ විවර දරණ මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් සිගාලමාතු නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, ශ්‍රද්ධාලක්ෂණයෙහි බැස ගත් මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ.

පස්වන වග සි.

1. 14. 6. 1-10.

මහණෙනි, යම් තපුසා ය හඤ්ඤා ය යන වෙනෙදුන් දෙදෙනෙක් වෙත් ද, හාමිට පලමු ව සරණ යන මාගේ ශ්‍රාවක වූ උපාසකයන් අතුරෙහි තෙලු අග්‍ර වෙත්. ... යම් අනාඨිපිණ්ඩික සුද්ධන නම් වූ ගෘහපතියෙක් වේ ද, දයක වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් මවණිකාසණ්ඩ පුරවාසී විතන නම් ගෘහපතියෙක් වේ ද, ධම්කපික වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් හස්සක ආලවක නම් රජෙක් වේ ද, සිවුසගරාවතීන් පිරිස් සගන්නා මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් මහානාම නම් ශාක්‍යයෙක් වේ ද, ප්‍රණීත ප්‍රත්‍යය දෙන මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් විසල්පුර වාසී උග්ග නම් ගෘහාචාර්යෙක් වේ ද, මනාප දෑ දෙන මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් උග්ගන නම් ගෘහාචාර්යෙක් වේ ද, සඤ්ඤාපසාදයක වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි... යම් සුරමකවසා නම් සිවුවරයෙක් වේ ද, අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්විත වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් ජිවක කොමාරහව්ව නම් උපාසකයෙක් වේ ද, පෞද්ගලික ප්‍රසාදයෙන් සමන්විත වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් නකුලසිතු නම් ගෘහාචාර්යෙක් වේ ද, විශ්වාස කපා ආති මාගේ ශ්‍රාවක වූ උපාසකයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර වේ.

සවැනි වග සි.

1. 14. 7. 1-10.

එතදග්ගං හිතබවෙ මම සාවිකානං උපාසිකානං පඨමං සරණං ගවස්නතීනං
 යදිදං සුජාතා සෙනානිඨිතා,¹ දාසිකානං යදිදං විසාඛා විශාරමානා,
 බහුසුභානං යදිදං චූෂ්ණගන්ධ, මෙනතාවිහාරිනං යදිදං සාමාඛනී, කාසිකං
 යදිදං උතග්ගන් නන්දමානා, පණ්ණිතදාසිකානං යදිදං සුප්පමාසා කොලියඨිතා,
 ගිලානුපට්ඨානිතං යදිදං සුප්පිසා උපාසිකා, අවෙච්චප්පසනානං යදිදං
 ඝාතියානී, විසාසිකානං යදිදං නකුලමානා ගහපනානී, අනුසංවප්ප-
 සනානං යදිදං ඝාලී උපාසිකා කුරුසෙකානී²

මගෙන සතනමො.

1. සෙනිසඨිතා - මජ්ඣ.

2. කුලසරිකා - මජ්ඣ.

1. 14. 7. 1-10.

මහණෙනි, යම් සෙනානිඛිනු සුජාතා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, සියල්ලන්ට පළමු ව සරණයෙහි පිහිටි මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ. ... යම් මිශාරමානු විසාඛා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, දීමෙහි ඇලුනු මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් ඔස්සුනගන් නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, බහුශ්‍රැත වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් සාමාවතී නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, මෙමුත්තිරණ ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි... යම් උත්තග් නිකුමානු නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, ධ්‍යානයෙහි අතිරත වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් කොලියඛිනු සුප්පවාසා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, ප්‍රණීත රසදාසිකා වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් සුප්පියා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, ප්‍රොතොපසථාසිකා වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් කානියානි නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, අවේනප්‍රසාදයෙන් සමන්විත මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් නකුලමානු ගහපතානි නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, විශ්වාස කථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් කුරරසර වාසි කාලි නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, අනුශ්‍රවයෙන් උපන් ප්‍රසාද ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ.

සන්වානි වග සි.

15. අටසානපාළි.

1. 15. 1.

[සාමසෙතිදුතං:]

අටසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො කඤ්චි¹ සංඛාරං නිව්විතො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ඤානං විජ්ජති. ඤානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො කඤ්චි සංඛාරං නිව්විතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ඤානමෙතං විජ්ජති.²

1. 15. 2.

අටසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො කඤ්චි සංඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ඤානං විජ්ජති. ඤානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො කඤ්චි සංඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ඤානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 3.

අටසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො *කඤ්චි ධම්මං අනත්තො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ඤානං විජ්ජති. ඤානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො කඤ්චි ධම්මං අනත්තො උපගච්ඡෙය්‍ය, ඤානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 4.

අටසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, තෙනං ඤානං විජ්ජති. ඤානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, ඤානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 5.

අටසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, තෙනං ඤානං විජ්ජති. ඤානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, ඤානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 6.

අටසානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො අරහන්තං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, තෙනං ඤානං විජ්ජති. ඤානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො අරහන්තං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, ඤානමෙතං විජ්ජති.

15. අධ්‍යාපනපාලිය.

[සැවැත් නිදනසි:]

1. 15. 1.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මාභිදූෂටියෙන් යුත් (=සොවන්) පුද්ගල තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් නිත්‍යය යි ගන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල අවිද්‍යමාන නැතෙකි. ප්‍රත්‍යය රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨගර්භ තෙමේ කිසියම් සංස්කාරයක් නිත්‍යය යි ගන්නේය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 2.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් සුඛය යි ගන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨගර්භ තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් සුඛය යි ගන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 3.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ කිසි ධර්මයක් ආත්මය යි ගන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨගර්භ තෙමේ කිසි ධර්මයක් ආත්මය යි ගන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 4.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ මව දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨගර්භ තෙමේ මව දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 5.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ පියා දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨගර්භ තෙමේ පියා දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 6.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ රහතකු දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨගර්භ තෙමේ රහතකු දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 7.

අටසානමෙනං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො තථාගතස්ස දුට්ඨෙන විනේතන ලොභිනං උප්පාදෙය්‍ය, නෙතං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස දුට්ඨෙන විනේතන ලොභිනං උප්පාදෙය්‍ය, සානමෙනං විජ්ජති¹.

1. 15. 8.

අටසානමෙනං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සංඛ්‍යං භිඤ්ඤෙය්‍ය, නෙතං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො සංඛ්‍යං භිඤ්ඤෙය්‍ය, සානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 9.

අටසානමෙනං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො අඤ්ඤං සන්ධාරං උද්දිසෙය්‍ය, නෙතං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුට්ඨජ්ජනො අඤ්ඤං සන්ධාරං උද්දිසෙය්‍ය, සානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 10.

අටසානමෙනං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං එනිස්සං ලොකධාතුයා දො අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා අපුබ්බං අවර්ගං උප්පජ්ජෙය්‍ය, නෙතං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං එනිස්සං ලොකධාතුයා එකො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො උප්පජ්ජෙය්‍ය, සානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 11.

අටසානමෙනං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං එනිස්සං ලොකධාතුයා දො උජානො චක්ඛවන්ති අපුබ්බං අවර්ගං උප්පජ්ජෙය්‍ය, නෙතං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං එනිස්සං ලොකධාතුයා එකො උජා චක්ඛවන්ති උප්පජ්ජෙය්‍ය, සානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 12.

අටසානමෙනං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉන්ධී අරහං අස්ස සම්මාසම්බුද්ධො, නෙතං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො අරහං අස්ස සම්මාසම්බුද්ධො, සානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 7.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතමානන පුද්ගල තෙමේ දුෂට වූ සිතින් තපාගතයන් වහන්සේගේ (සිරුරෙහි) ලේ සොලවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨග්‍රන්ථ පුද්ගල තෙමේ දුෂට වූ සිතින් තපාගතයන් වහන්සේගේ (සිරුරෙහි) ලේ සොලවන්නේ ය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 8.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතමානන පුද්ගල තෙමේ සම්මතයක් සහිත තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨග්‍රන්ථ තෙමේ සම්මතයක් සහිත තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 9.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතමානන පුද්ගල තෙමේ අන්‍යයෙකුගේ කෙනකුත් උදෙසා සිටුවනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි, තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨග්‍රන්ථ තෙමේ අන්‍යයෙකුගේ කෙනකුත් උදෙසා සිටුවනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 10.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙකිහි අතීත වූ දෙසම්බුදු කෙනකුත් වහන්සේ එකවර උපදනාහු ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙක එක ම අතීත සම්බුදුරජානන් වහන්සේ කෙනෙක් උපදනාහු ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 11.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙකිහි සක්විති රජවරු දෙදෙනෙක් එකවර උපදනාහු ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙකිහි එක් සක්විතිරජෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 12.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සත්‍යයක් අතීත සම්මතයක් සහිතව වෙනි යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පුරුෂයෙක් අතීත සම්මතයක් සහිතව වන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 13.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉත්ථි රාජා අස්ස චක්ඛවතී,
තෙනං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො රාජා
අස්ස චක්ඛවතී, සානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 14—16.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉත්ථි සක්කත්තං කාරෙය්‍ය -පෙ-,
මාරත්තං කාරෙය්‍ය -පෙ-, බ්‍රහ්මත්තං කාරෙය්‍ය, තෙනං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච
බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො සක්කත්තං කාරෙය්‍ය, මාරත්තං
කාරෙය්‍ය, බ්‍රහ්මත්තං කාරෙය්‍ය, සානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 17.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායදුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො
මනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, තෙනං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං
භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායදුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො
විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, සානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 18—19.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං චච්චුච්චරිතස්ස -පෙ-, යං
මනො දුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය,
තෙනං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනො-
දුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, සාන-
මේතං විජ්ජති.

1. 15. 20.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුචරිතස්ස අතිට්ඨො
අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, තෙනං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච
බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුචරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො
විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, සානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 21—22.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං චච්චුච්චරිතස්ස -පෙ-, යං
මනොසුචරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය,
තෙනං සානං විජ්ජති. සානඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුචරි-
තස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බතෙතය්‍ය, සානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 13.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සත්‍රියක සක්විති රජ වෙති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, පුරුෂයෙක් සක්විති රජ වන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 2. 14-16

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සත්‍රියක සක්දෙව් රජ බව කරති යි ... මාරබව කරති යි ... බ්‍රහ්ම බව කරති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙක. අවකාශ රහිත යෙක. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පුරුෂයෙක් සක්දෙව් බව කරන්නේ ය ..., මාර බව කරන්නේ ය ..., බ්‍රහ්ම බව කරන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 17.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයාගේ ඉෂට කාන්තා මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයාගේ අනිෂට අකාන්තා අමනාප වූ විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 18-19.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වායුදුශ්චරිතයාගේ ..., යම් හෙයෙකින් මනෝ-දුශ්චරිතයාගේ ඉෂට කාන්තා මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මනෝදුශ්චරිතයාගේ අනිෂට අකාන්තා අමනාප වූ විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 20.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායසුචරිතයාගේ අනිෂට අකාන්තා අමනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායසුචරිතයාගේ ඉෂට කාන්තා මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 21-22.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වාත්සුචරිතයාගේ ..., මනාසුචරිතයාගේ අනිෂට අකාන්තා අමනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මනාසුචරිතයාගේ ඉෂට කාන්තා මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 23.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතසමඛිති නනනිදානා
තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය,
තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො ඵතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුච්චරිත-
සමඛිති නනනිදානා තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං
විනිපානං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, ණානමෙතං විජ්ජති

1. 15. 24-25.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං චචිදුච්චරිතසමඛිති -පෙ-, යං
මනොසුච්චරිතසමඛිති නනනිදානා තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො ඵතං
භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුච්චරිතසමඛිති නනනිදානා තප්පච්චයා කායස්ස
හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපානං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, ණානමෙතං
විජ්ජති.

1 15. 26.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතසමඛිති නනනිදානා
තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපානං නිරයං
උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො ඵතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං
කායසුච්චරිතසමඛිති නනනිදානා තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, ණානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 27-28.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං චචිසුච්චරිතසමඛිති -පෙ-, යං
මනොසුච්චරිතසමඛිති නනනිදානා තප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපානං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනං ණානං විජ්ජති. ණානඤ්ච බො
ඵතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුච්චරිතසමඛිති නනනිදානා තප්පච්චයා
කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, ණානමෙතං
විජ්ජති.

[අට්ඨානපාළි නිබ්බන්ධා.]

1. 15. 23.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (මනාගති ඇති හෙයින්) සුගති නම් වූ සංවර්ලොකයකට (ප්‍රතිසංකීර්ණයෙන්) යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (සුවෙන් පහ වූ හෙයින්) අපාය නම් වූ (නපුරු ගති ඇති හෙයින්) දුගති නම් වූ (විවෘත පතිත වන හෙයින්) විනිපාත නම් වූ නිරයට (ප්‍රතිසංකීර්ණයෙන්) යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 24—25.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ... මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංවර්ලොකයකට යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ, තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ, තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 26.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායසුවරිතයෙන් යුත් පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායසුවරිතයෙන් යුත් පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංවර්ලොකයට (පිටිසද විසින්) යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 27—28.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වාග්සුවරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ..., යම් හෙයකින් මනාසුවරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට (පිටිසද විසින්) යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මනාසුවරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංවර්ලොකයට යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

[අට්ඨානපාලිය නිම.]

16. එකධම්මපාළි.

1. 16. 1. 1.

[සාමසභිනිදානං:]

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො එකන්තනිබ්බදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තනි කතමො එකධම්මො: බුද්ධානුස්සනි. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො එකන්තනිබ්බදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තනි.¹

1. 16. 1. 2—10.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො එකන්තනිබ්බදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තනි. කතමො එකධම්මො: ධම්මානුස්සනි - පෙ - සම්මානුස්සනි - සීලානුස්සනි - පෙ - වාගානුස්සනි - පෙ - දේවානුස්සනි - පෙ - ආනාපාණසනි - පෙ - මරණසනි - පෙ - කායගතාසනි - පෙ - උපසමානුස්සනි. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො එකන්තනිබ්බදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තනි.

වග්ගො පඨමේ¹.

1. 16. 2. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්මි සම්නුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තන්ති, යථසීදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තන්ති.

1. 16. 2. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්මි සම්නුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තන්ති, යථසීදං භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තන්ති.

1. සංවත්තනීති - මජ්ඣං, සංඝා

16. එකධම්මපාලිය.

1. 16. 1. 1.

[සැවැත්විදහසි:]

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් (භාවනා වශයෙන්) වඩනා ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානන්ධයෙන් (සසර) කලකිරීම පිණිස, (සසර) නොඇලීම පිණිස (රුගාදීන්ගේ) නිරෝධය පිණිස (කෙලෙස්) සන්තිදීම පිණිස (අනිත්‍යාදිවශයෙන්) වෙසෙසා දැනුම පිණිස සිටුසස් පිටිපිදීම පිණිස නිවන් පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක්ද යත්: බුද්ධානුසමාතිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානන්ධනිවේදය පිණිස විරුගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඥා ව පිණිස සම්මොඛය පිණිස නිමාණය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 1. 16. 2—10.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් (භාවනා වශයෙන්) වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානන්ධ නිවේදය පිණිස, විරුගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඥා ව පිණිස සම්මොඛය පිණිස නිමාණය පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක්ද යත්: ධර්මානුසමාතිය යි. ... සංඝානුසමාතිය යි. ... ශිලානුසමාතිය යි. ... න්‍යාගානුසමාතිය යි. ... දෙවනානුසමාතිය යි. ... ආනාපානසමාතිය යි. ... මරණානුසමාතිය යි. ... කායගතසමාතිය යි. ... උපශමානුසමාතිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානන්ධ නිවේදය පිණිස විරුගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඥා ව පිණිස සම්මොඛය පිණිස නිමාණය පිණිස පවත්නේ ය.

පළමු වග යි.

1. 16. 2. 1.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ භූයස්භවය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතින් නම්, මහණෙනි, මිථ්‍යාදෂට්ඨය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෂට්ඨකයාහට නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ භූයස්භවය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතින්.

1. 16. 2. 2.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශල ධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ බොහෝ බව පිණිස විපුල බව පිණිස පවතින් නම්, මහණෙනි, සම්මාන්දෂට්ඨය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්මාන්දෂට්ඨකයාහට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ භූයස්භවය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතින්.

1. 16. 2. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ ඕච්ඡාදිට්ඨි. ඕච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.¹

1. 16. 2. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨි. සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති.

1. 16. 2. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා ඕච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා ඕච්ඡාදිට්ඨි පච්ඤ්ඤාති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අයෝනිසො මනසිකාරො. අයෝනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව ඕච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව ඕච්ඡාදිට්ඨි පච්ඤ්ඤාති.²

1. 16. 2. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා සමමාදිට්ඨි උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා සමමාදිට්ඨි පච්ඤ්ඤාති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ යෝනිසො මනසිකාරො. යෝනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව සමමාදිට්ඨි උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව සමමාදිට්ඨි පච්ඤ්ඤාති.

1. 16. 2. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි යෙනෙවං³ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පජ්ජන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ ඕච්ඡාදිට්ඨි. ඕච්ඡාදිට්ඨියා භික්ඛවෙ සමන්තාගතා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පජ්ජන්ති.⁴

1. 16. 2. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි යෙනෙවං³ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උප්පජ්ජන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨි. සමමාදිට්ඨියා භික්ඛවෙ සමන්තාගතා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උප්පජ්ජන්ති.

1. පරිභායන්ති - මජ්ඣං, සඤා.

2. පච්ඤ්ඤාති - මජ්ඣං, සඤා.

3. යෙන - මජ්ඣං.

4. උප්පජ්ජන්ති - මජ්ඣං.

1. 16. 2. 3.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ නුපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, මිථ්‍යා-දෂ්ටිය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෂ්ටිකයා හට නුපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ නුපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 16. 2. 4.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශල-ධර්මයෝ නුපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, සමසන්දෂ්ටිය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමසන්දෂ්ටිකයා හට නුපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ නුපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 16. 2. 5.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදෂ්ටිය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදෂ්ටිය වැඩේ නම්, මහණෙනි, මේ අයෝනිසො මනසිකාරය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අනුපාය මනසිකාරයෙන් මෙනෙහි කරනුවහුට නුපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදෂ්ටිය උපදී. උපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදෂ්ටිය වැඩේ.

1. 16. 2. 6.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද සමසන්දෂ්ටිය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද සමසන්දෂ්ටිය වැඩේ නම්, මහණෙනි, මේ යෝනිසො මනසිකාරය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරනුවහට නුපන්නා වූ ද සමසන්දෂ්ටිය උපදී. උපන්නා වූ ද සමසන්දෂ්ටිය වැඩේ.

1. 16. 2. 7.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන මෙසේ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තීරයට (ප්‍රතිසංසාරයෙන්) පැමිණෙත් නම්, මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාදෂ්ටිය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෂ්ටියෙන් යුක්ත සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තීරයට පැමිණෙත්.

1. 16. 2. 8.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන මෙසේ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු දුගති නම් වූ සංවර්තයට (පිළිසද විසින්) පැමිණෙත් නම්, මහණෙනි, මේ සමසන්දෂ්ටිය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමසන්දෂ්ටියෙන් යුක්ත වූ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු දුගති නම් වූ සංවර්තයට පැමිණෙත්.

1. 16. 2. 9—15.

මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්චෙව කායකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ච චචිකමමං -පෙ- යඤ්ච මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ච චේතනා-යා ච පඤ්ඤා-යො ච පඤ්ඤි-යෙ ච සංඛාරා-සංඛේතො ධම්මා අනිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අභිනාය දුක්ඛාය සංවතනනති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි¹ භික්ඛවෙ පාපිකා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නිමබ්බිජං වා කොසානකිබ්බිජං වා නිත්තකලාබ්බිජං වා අලලාය පඨවියා නික්ඛින්නං යඤ්චෙව පඨවිරසං උපාදියති, යඤ්ච ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං නිත්තකන්තාය කට්ඨකන්තාය අසානන්තාය සංවතනනති. තං කිස්ස හෙතු: බ්බිජං² හි භික්ඛවෙ පාපකං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්චෙව කායකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ච චචිකමමං -පෙ- යඤ්ච මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ච චේතනා - යා ච පඤ්ඤා - යො ච පඤ්ඤි - යෙ ච සංඛාරා - සංඛේතො ධම්මා අනිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අභිනාය දුක්ඛාය සංවතනනති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ පාපිකාති.

1. 16. 2. 16—22.

සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්චෙව කායකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ච චචිකමමං -පෙ- යඤ්ච මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ච චේතනා - යා ච පඤ්ඤා - යො ච පඤ්ඤි - යෙ ච සංඛාරා - සංඛේතො ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිනාය සුඛාය සංවතනනති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ හද්දිකා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උච්ඡ්ඛිජං වා සාලිච්ඡිජං වා මුද්දිකාච්ඡිජං වා අලලාය පඨවියා³ නික්ඛින්නං යඤ්චෙව පඨවිරසං උපාදියති, යඤ්ච ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං මධුරන්තාය සානන්තාය අසෙවකන්තාය⁴ සංවතනනති. තං කිස්ස හෙතු: බ්බිජං හි භික්ඛවෙ හද්දිකං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්චෙව කායකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ච චචිකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ච චේතනා - යා ච පඤ්ඤා - යො ච පඤ්ඤි - යෙ ච සංඛාරා - සංඛේතො ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිනාය සුඛාය සංවතනනති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ හද්දිකාති.

වග්ගො දුතියො

1. දිට්ඨිහිස්ස - මජ්ඣං. 2. බ්බිජං - සිලු. බ්බිජංහිස්ස - මජ්ඣං. 3. පඨවියා - මජ්ඣං.
4. අසෙවකන්තාය - මජ්ඣං.

1. 16. 2. 9-15.

මහණෙනි, මිසදිට්ඨගන් පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ සමාජන වූ (නි:සෙෂ වූ) සමාදිනන වූ (මූල මැද අග සමකොට ගත්) යම් කායකමියෙකුත් වේ ද, ... යම් වාක්කමියෙකුත් වේ ද, දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ මොනවට ගන්නා ලද යම් මන:කමියෙකුත් වේ ද... (දෘෂ්ටිසහජාත වූ) යම් චේතනායෙකුත් වේ ද... යම් ප්‍රාථිනායෙකුත් වේ ද... යම් චිත්තප්‍රණිධියෙකුත් (චේතනා ප්‍රාථිනාවන්ගේ වශයෙන් සිත පිහිටුවාලීමෙන්) වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙද් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ අනිට්ඨ වූ අකානන වූ මන නොවඛන්නා වූ අභිත වූ දුක් පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය පටිට්ඨ ය, එහෙයින්. මහණෙනි, යම්සේ කොසඹ බිජුවටෙක් වේවයි, වැටකොළ බිජුවටෙක් වේවයි, නින්ත ලඬු බිජුවටෙක් වේවයි, තෙත් බිම බහාලන ලද්දේ යම් ම පාටිච්ඡි රසයකුත් ඇද ගනී ද, යම් ම ආපොරසයකුත් ඇද ගනී ද, ඒ සියල්ල නින්තරස බව පිණිස, කටුකරස බව පිණිස, නොමිතිරි රස බව පිණිස පවත්නේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, බිජුවට ලාමක ය, එහෙයින්. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මිසදිට්ඨ ගන් පුරුෂ පුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකමියෙකුත් වේ ද ... යම් වාක්කමියෙකුත් වේ ද ... යම් මන:කමියෙකුත් වේ ද ... යම් චේතනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රාථිනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ අනිට්ඨ වූ නොකල් වූ අමනාප වූ අභිත වූ දුක් පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය පටිට්ඨ ය, එහෙයින්.

1. 16. 2. 16-22.

මහණෙනි, සමාන්දෘෂ්ටික වූ පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකමියෙකුත් වේ ද ... යම් වාක්කමියෙකුත් වේ ද ... දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ, සමාදන් වූ යම් මන:කමියෙකුත් වේ ද ... යම් චේතනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රාථිනායෙකුත් වේ ද ... යම් චිත්තප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ ඉටු වූ කල් වූ මනාප වූ භිත වූ සුව පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය කල්‍යාණය, එහෙයින්. මහණෙනි, යම් බදු උක් බිජුවටෙක් වේවයි, හැල් බිජුවටෙක් වේවයි, මිදි බිජුවටෙක් වේවයි, තෙත් බිමෙහි ඇද බහාලන ලද්දේ යම් ම පාටිච්ඡි රසයකුත් ඇද ගනී ද, යම් ම ආපොරසයකුත් ඇද ගනී ද, * ඒ සියල්ල මධුරභාවය පිණිස, ප්‍රියභාවය පිණිස අසෙවනකභාවය (අමුතු රස නො ඉසිය යුතු බව = අත්‍යන්තප්‍රියභාවය) පිණිස පවත්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, බිජුවට සොදුරු ය, එහෙයින්. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සමාන්දෘෂ්ටික පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් ව ගත් යම් කායකමියෙකුත් වේ ද... යම් වාක්කමියෙකුත් වේ ද ... දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් ව ගත් යම් මන:කමියෙකුත් වේ ද ... යම් චේතනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රාථිනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ ඉටු වූ කල් වූ මනාප වූ භිත වූ සුව පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය සොදුරු ය, එහෙයින්.

දෙවන වගසි.

1. 16. 3. 1.

එකපුගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති බහුජනා-
තිතාය බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනත්ථාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙව-
මනුස්සානං. කතමො එකපුගලො: ඕච්ඡාදිට්ඨිකො හොති ච්චරීතදස්සනො,
සො බහුජනං සද්ධම්මා වුට්ඨාපෙතා, අසද්ධම්මෙ පතිට්ඨාපෙති. අයං බො
භික්ඛවෙ එකපුගලො ලොකෙ උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති බහුජනාතිතාය
බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනත්ථාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං.

1. 16. 3. 2.

එකපුගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති බහුජන-
තිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.
කතමො එකපුගලො: සම්මාදිට්ඨිකො හොති අච්චරීතදස්සනො, සො බහුජනං
අසද්ධම්මා වුට්ඨාපෙතා, සද්ධම්මෙ පතිට්ඨාපෙති. අයං බො භික්ඛවෙ එක-
පුගලො ලොකෙ උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති බහුජනතිතාය බහුජනසුඛාය
බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනති.

1. 16. 3. 3

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඨි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහාසාවජ්ජං,
යථසිද්ධං භික්ඛවෙ ඕච්ඡාදිට්ඨි. ඕච්ඡාදිට්ඨිපරමාති භික්ඛවෙ චජ්ජානීති.¹

1. 16. 3. 4

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපුගලම්ඨි සමනුපස්සාමි, යො එවං බහු-
ජනාතිතාය පටිපන්නො බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනත්ථාය අභිතාය
දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මකඤ්ඤි මොඤ්ජුරිසො. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛවෙ තදිමුඛෙ බිපං² ඕච්චිය්‍ය බහුජනං මච්ඡාතං අභිතාය දුක්ඛාය
අනත්ථාය ව්‍යසනාය. එවමෙව බො භික්ඛවෙ මකඤ්ඤි මොඤ්ජුරිසො මනුස්සබිපං
මඤ්ඤෙ ලොකෙ උපපන්නො බහුජනං සත්තානං අභිතාය දුක්ඛාය අනත්ථාය
ව්‍යසනායාති.

1. 16. 3. 5.

දුරක්ඛානෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිතයෙ යො ච සමාදපෙති, යඤ්ච සමාදපෙති,
යො ච සමාදපිතො නථත්තාය පටිපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බහුං අපුඤ්ඤං
පසවනති. තං නිස්සි හෙතු: දුරක්ඛානත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්ස.

1. මහාසාවජ්ජානීති - මජ්ඣ. 2. බිපං උච්චිය්‍ය - මජ්ඣ.

1. 16. 3. 1.

මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් එක් පුද්ගලයෙක් බොහෝ දෙනාට අභින පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට අභින පිණිස දුක් පිණිස උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යන්: විපරිතද්ශීන ඇති මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. හෙතෙම බොහෝ දෙනා (දශකුශලකම්පථසංඛ්‍යාත) සද්ධම්මයෙන් නහා (දශ අකුශල කම්පථ සංඛ්‍යාත) අසද්ධම්මයෙහි පිහිටුවයි. මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් මේ එක් පුද්ගල තෙමේ බොහෝ දෙනාට අභින පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට අභින පිණිස දුක් පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 16. 3. 2.

මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් එක් පුද්ගලයෙක් බොහෝ දෙනාට භින පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවි-මිනිස්තට භින පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යන්: මහණෙනි, අවිපරිත ද්ශීන ඇති සමාග් දූෂිත වෙයි. හෙතෙම බොහෝ දෙනා අසද්ධම්මයෙන් නහා සද්ධම්මයෙහි පිහිටුවයි. මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් මේ එක් පුද්ගලයා බොහෝ දෙනාට භින පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට භින පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 16. 3. 3.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහාසාවද්‍ය වේ ද, මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාදූෂිත යම් බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, දෛශයෝ මිථ්‍යාදූෂිත පරම කොට ඇතියහ.

1. 16. 3. 4.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ බොහෝ දෙනාට අභින පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට අභින පිණිස දුක් පිණිස පිළිපන්නේ ද, මහණෙනි, මසකරී මොසපුරායයා බඳු අන් එක පුතුලකු මම නො දක්මි. මහණෙනි, යමෙක් හෝමුවදොර බොහෝ මස්තට අභින පිණිස දුක් පිණිස නොවැඩ පිණිස වැසන පිණිස කෙමිනක් බහා ලන්නේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මසකරී මොසපුරායයා බොහෝ සත්තට අභින පිණිස දුක් පිණිස නොවැඩ පිණිස වැසන පිණිස ලෙව්හි උපන් මිනිස් කෙමිනක් බඳු වේ.

1. 16. 3. 5.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරක ශාසනයෙහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා නම්, යමකුදු ලවා සමාදන් කරවා නම්, සමාදන් කරවන ලද යම් අතැවැසියෙකුත් ඒ පිණිස පිළිපදනේ නම්, එ හැම දෙන බොහෝ පටි රැස් කෙරෙත්. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ඒ ශාසනය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 6.

ආකාශනෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො ව සමාදපෙති, යඤ්චි සමාදපෙති, යො ව සමාදපීතො නථනායං පටිපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බහුං පුඤ්ඤං පසවන්ති. නං කිසං හෙතු: ආකාශනනා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 7.

දුරකාශනෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ දයකෙන මනනා ජාතිතබ්බා, තො පටිගාහකෙන. නං කිසං හෙතු: දුරකාශනනා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 8.

ආකාශනෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ පටිගාහකෙන මනනා ජාතිතබ්බා, තො දයකෙන. නං කිසං හෙතු: ආකාශනනා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 9.

දුරකාශනෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො ආරභිවිජියො, සො දුකං විහරති. නං කිසං හෙතු: දුරකාශනනා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 10.

ආකාශනෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො කුසීනො, සො දුකං විහරති. නං කිසං හෙතු: ආකාශනනා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 11.

දුරකාශනෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො කුසීනො, සො සුඛං විහරති. නං කිසං හෙතු: දුරකාශනනා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 12.

ආකාශනෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො ආරභිවිජියො, සො සුඛං විහරති. නං කිසං හෙතු: ආකාශනනා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 13.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමනාකම්පි ශුචො දුගගකො හොති, එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ අප්පමනාකම්පි හවං න චණ්ණම්, අනාමසො අච්ඡරං-සමසානම කුසමිසිති.

1. 16. 3. 6.

මහණෙනි, මොනොවට (එකානන්තෙනසීමාණිකභාවයෙන්) දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා නම්, යමකුදු ලවා සමාදන් කරවා නම්, සමාදන් කරවන ලද යම් අතැවැසියෙකුත් ඒ පිණිස පිළිපදනේ නම්, එ හැම දෙන බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 7.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකශාසනයෙහි දෑයකයා විසින් පමණ දන යුතු වෙයි. ප්‍රතිග්‍රාහකයා විසින් නොදන යුතු වේ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 8.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි ප්‍රතිග්‍රාහකයා විසින් පමණ දන යුතු වෙයි. දෑයකයා විසින් නොදන යුතු වේ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 9.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකශාසනයෙහි යමෙක් පටන්ගත් වැර ඇතියේ ද, හේ දුකසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 10.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙක් කුසිත (නුත් පිනක් ඇති) වේ ද, හේ දුකසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 11.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරක ශාසනයෙහි යමෙක් කුසිත වේ ද, හේ සුවසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 12.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙක් පටන්ගත් වැර ඇතියේ ද, හේ සුවසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 13.

මහණෙනි, යම්සේ අලපමාත්‍ර වූත් ගුප්ත දුගඳ වේ ද, එසෙයින් ම මම අලපමාත්‍ර කාලයකුදු යටතින් ඇඟිලිපොළනකල් පමණකුදු හවප්‍රතිසන්ධි නො වණමි.

1. 16. 3. 14-17.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමන්තකම්පි මුත්තං දුගග්ඛං හොති -පෙ- අප්පමන්තකොපි බෙළො දුගග්ඛො හොති -පෙ- අප්පමන්තකොපි පුබ්බො දුගග්ඛො හොති -පෙ- අප්පමන්තකම්පි ලොභිතං දුගග්ඛං හොති, එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ අප්පමන්තකම්පි හවං න වණ්ණෙමි, අනාමිකො අවුත්ථසංසාතමන්තමිති.

මග්ගො නිකායො.

[ජමබුද්ධපටෙය්‍යාලො]

1. 16. 4. 1.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමන්තකං ඉමස්මිං ජමබුද්ධපෙ ආරුමරුම-
ණේය්‍යකං වන්තරමණේය්‍යකං හුමිරුමණේය්‍යකං පොකිරණිරුමණේය්‍යකං,
අථ බො එතමෙව බහුන්තරං යදිදං උකඤ්ඤිකුලං නදිවිදුගං බාණ්ණකණ්ටකා-
ධානං¹ පබ්බතමිසමිං. එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ඵලජා,
අථ බො එතෙව සත්තා බහුන්තරං යෙ ඔදකා.

1. 16. 4. 2.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මුත්තසොසු
පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුන්තරං යෙ අඤ්ඤාමු මුත්තසොති
පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 3.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මජ්ඣිමේසු
ජනපදෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුන්තරං යෙ පච්චන්තිමේසු
ජනපදෙසු පච්චාජායන්ති අවිඤ්ඤානාරෙසු මිලකෙසු.

1. 16. 4. 4.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පඤ්ඤාවන්තො
අජ්ජා අනෙළමුගා පටිබලා සුභාසිතදුබ්බාසිතස්ස අත්ථෙඤ්ඤාදුං. අථ බො
එතෙව සත්තා බහුන්තරං යෙ දුප්පඤ්ඤ ජලා ඵලමුගා න පටිබලා සුභාසිත-
දුබ්බාසිතස්ස අත්ථෙඤ්ඤාදුං.

1. 16. 4. 5.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අරියෙක
පඤ්ඤාවකුත්තා සමන්තාගතා. අථ බො එතෙව සත්තා බහුන්තරං යෙ
අවිජ්ජාගතා සමමුලහා.

1. 16. 4. 6.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ලහන්ති නථාගහං
දස්සනාය. අථ බො එතෙව සත්තා බහුන්තරං යෙ න ලහන්ති නථාගහං දස්සනාය.

1. බාණ්ණකණ්ටකානං - මජ්ඣ. බාණ්ණකණ්ටකානං - අභිකථා.

1. 16. 3. 14-17.

මහණෙනි, යම්සේ අලාමානු වූ ද මුත්‍රය දුගද වේ ද ... අලාමානු වූ ද කෙළ දුගද වේ ද ... අලාමානු වූ ද පුයා දුගද වේ ද ... අලාමානු වූ ද ලෙහෙ දුගද වේ ද, මහණෙනි, එසෙසින් ම අලාමානුකාලයකුදු යටත් පිරිසෙසින් ඇතිලිවටන කලක් පමණකුදු හවය මම නො වණමි.

තෙවන වගසි.

[ජමබුද්ධපටෙය්‍යාලය]

1. 16. 4. 1.

මහණෙනි, මෙ දඹදිව අරම් රමණිය, වන රමණිය, බිම් රමණිය, පොකුණු රමණිය යම්සේ අලාමානු වේ ද, වැලිදු ගොඩ හා හෝකඩ බුහු තැන් ද, නදි දුර්ග ද, කණු කටු පිහිටි තැන් ද, ගිරි විෂමසථාන ද යන මෙය ම ඉබොහෝ වේ, මහණෙනි, උපරිද්දෙන් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් ගොඩ උපදනානු ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් දියෙහි උපදනානු ද තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 2.

... මහණෙනි, එසෙසින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් මිනිසුන් හැරපියා (නිරැහි) උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 3.

... මහණෙනි, එසෙසින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් මධ්‍යම ජනපදයෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් අඟු වූ මෙලව්ණයන් ඇති පසල්දනවුහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 4.

.... මහණෙනි, එසෙසින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් පැණවත් වෙන් ද, මුසු නො වෙන් ද, වහනොලූ නො වෙන් ද, සුභාෂිත දුභිෂිතයන්ගේ අභි දන්තට සමත් වෙන් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් දුෂ්ප්‍රාඥ ද, මුසු ද, වහනොලූ ද, සුභාෂිත දුභිෂිතයන් ගේ අභි දන්තට අසමත් ද ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 5.

... මහණෙනි, එසෙසින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් ආයඝී වූ ප්‍රඥවක්‍ෂසින් සමන්විත වෙන් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් අවිදු අඳුරෙන් යුක්ත වූවානු මූලා වූවානු ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 6.

... මහණෙනි, එසෙසින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් නපාගතයන් වහන්සේ දක්නට ලබන් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් තපාගතයන් වහන්සේ දක්නට නො ලබන් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 7.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ලහනති නථාගතප්ප-
වෙදිතං ධම්මචිතයං සවණය. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං, යෙ න
ලහනති නථාගතප්පවෙදිතං ධම්මචිතයං සවණය.

1. 16. 4. 8.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සුත්වා ධම්මං
ධාරෙන්නි. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං, යෙ සුත්වා ධම්මං න ධාරෙන්නි.

1. 16. 4. 9.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ධ්‍යානං¹ ධම්මානං
අත්ථං උපපරිකින්නි. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ ධ්‍යානං ධම්මානං
අත්ථං න උපපරිකින්නි.

1. 16. 4. 10.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අත්ථමඤ්ඤය ධම්ම-
මඤ්ඤය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ ²
අත්ථමඤ්ඤය ධම්මමඤ්ඤය ධම්මානුධම්මං න පටිපජ්ජන්ති.

1. 16. 4. 11.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සංවෙජ්ඣිකේසු³
ශානෙසු සංවිජ්ජන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ සංවෙජ්ඣිකේසු
ශානෙසු න සංවිජ්ජන්ති.

1. 16. 4. 12.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සංවිග්ගා යොනිසො
පදහන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ සංවිග්ගා යොනිසො න
පදහන්ති.

1. 16. 4. 13.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ වචස්සග්ගාරම්මණං
කරිත්වා ලහනති සමාධිං⁴, ලහනති විතනස්ස⁵ එකගං. අථ බො එතෙව
සත්තා බහුතරං යෙ වචස්සග්ගාරම්මණං කරිත්වා න ලහනති සමාධිං, න
ලහනති විතනස්ස එකගං.

1. ධ්‍යානං-මජ්ඣ. 2. යෙ න අත්ථමඤ්ඤය න ධම්මමඤ්ඤය ධම්මානුධම්මං න පටිපජ්ජන්ති.
සීල P.S.T. 3. සංවෙජ්ඣිකේසු - මජ්ඣ. 4. ලහනති විතනස්ස සමාධිං - සීල.
5. ලහනති විතනස්සකගගතං - සංඝ. මජ්ඣ.

1. 16. 4. 7.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සිටුසස් පවසා වදහළ ධර්මිකය අසන්නට ලබන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලා පවති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් (සිටුසස්) හෙළි කොට වදාළ ධර්මිකය අසන්නට නො ලබන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 8.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අසා පෙළ දරන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලා පවති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අසා පෙළ නො දරන් ද තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 9.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පුහුණු පෙළ අරුත් පිරික්සන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලා පවති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දැරූ පෙළ අරුත් නො පිරික්සන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 10

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අටුවා දැන පෙළ දැන ධර්මානුධර්මය (ලොච්ඡුරා දහලට අනුලොම් පිළිවෙත) පිළිපදින් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලා පවති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අරුත් දැන පෙළ දැන ධර්මානුධර්මය නො පිළිපදින් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 11.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවෙග ජනන කරුණෙහි (ජාත්‍යාදිඥෙහි ලා) සංවෙග (සාපත්‍රපඤ්ඤා) කෙරෙත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලා පවති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවෙග ජනන කරුණෙහි සංවෙග නො කෙරෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 12.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවිග්න චූවාහු උපානුවණින් ප්‍රධන් වැර වඩන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලා පවති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවිග්න චූවාහු නුවණින් වැර නො වඩන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 13.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිවන් අරමුණු කොට මාග්ඵලසමාධිය ලබන් ද, විතොනකාග්‍රය ලබන් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලා පවති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිවන් අරමුණු කොට සමාධිය නො ලබන් ද විතොනකාග්‍රය නො ලබන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 14.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අපපකා තෙ සත්තා යෙ අන්තග්ගරසග්ගානං ලාභිනො. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ අන්තග්ගරසග්ගානං න ලාභිනො උසේඤ්ඤ කපාලාහතෙන යාපෙනති.

1. 16. 4. 15.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අපපකා තෙ සත්තා යෙ අන්තරසස්ස ධම්මරසස්ස විමුතතිරසස්ස ලාභිනො. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ අන්තරසස්ස ධම්මරසස්ස විමුතතිරසස්ස න ලාභිනො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං අන්තරසස්ස ධම්මරසස්ස විමුතතිරසස්ස ලාභිනො හවිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බනති.

1. 16. 4. 16-18.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපපමනකං ඉමස්මි. ජබ්බේපෙ ආරාමරාම-
ණෙය්‍යකං වතරාමණෙය්‍යකං භුමිරාමණෙය්‍යකං පොකබරණීරාමණෙය්‍යකං,
අථ බො එතදෙව බහුතරං යදිදං උකකුලවිකුලං නදිවිදුග්ගං බාණුකණ්ටකා-
බානං¹ පබ්බතවිසමං. එවමෙව බො භික්ඛවෙ අපපකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා
චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ මනුස්සා
චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති, -පෙ- නිරවජානශෝනියා පච්චාජායන්ති, -පෙ-
පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 19-21.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අපපකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා චුතා
දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ මනුස්සා චුතා
නිරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- නිරවජානශෝනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ-
පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 22-24.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අපපකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා
දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ දෙවා චුතා
නිරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ නිරවජාන-
ශෝනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 25-27.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අපපකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා
මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතරං යෙ දෙවා චුතා
නිරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- නිරවජානශෝනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ-
පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. බාණුකණ්ටකාබානං - ම.ජ.සං.

1. 16. 4. 14.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අග්‍ර වූ පඤ්චභෝජ-
යන් හා අග්‍ර වූ රස ලබනසුලු වෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම්
සත්ත්ව කෙනෙක් අග්‍ර ආහාර හා අග්‍ර රස නො ලබන සුලු වෙත් ද අසුලා ගත්
වනමූලඵලයෙන් හෝ කබලින් අල අහරින් හෝ යපෙන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම
බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 15.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් (වතු: ශ්‍රාවණ්‍යඵල
සංඛ්‍යාත) අභීරසයන් (වතුර් මාගී සංඛ්‍යාත) ධර්මසයන් (නිජාණ සංඛ්‍යාත)
විමුක්තිරසයන් ලබනසුලු වෙත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම්
සත්ත්ව කෙනෙක් අභීරස ධර්මස විමුක්තිරස නොලබන සුලු වෙත් ද, තෙල
සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් 'අභීරසය - ධර්මසය -
විමුක්තිරසය ලබන සුලු වම්හ'යි මෙසෙයින් හික්මිය යුතුය. මහණෙනි,
නොප විසින් මෙසෙයින් හික්මිය යුතුයි.

1. 16. 4. 16-18.

මහණෙනි, යම්සේ මෙ දඹදිව අරම් රමණිය, වන රමණිය, බිම් රමණිය,
පොකුණු රමණිය අලපමාත්‍ර වේ. වැලිදු යම් ගොඩවල නාන්, නදිද්‍රව්‍ය, කණු
කටු ගැවසිගන් නාන් හා පථන විෂමසථාන ඇත් ද, වෙය ම බහුතර වේ.
මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසන් බැවින් ව්‍යුහ වූවාහු
මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව
කෙනෙක් මිනිසන් බැවින් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ
ම බහුතර වෙති. ... නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද, ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද,
තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 19-21.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසන් බැවින් ව්‍යුහ
වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම්
සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසන් බැවින් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ...
නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම
බහුතර වෙති. .

1. 16. 4. 22-24.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන්
ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලප වෙති.
වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත්
ද ... නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද තෙල
සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 25-27

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන්
ව්‍යුහ වූවාහු මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලප වෙති.
යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත්
ද ... නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ
ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 28—30

-පෙ- එවමෙව බො හිකබවෙ අපසකා තෙ සත්තා යෙ නිරයා චුතා මනුසෙසෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ නිරයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- නිරවජ්ජානයොනියා පච්චාජායනති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. 16. 4. 31—33.

-පෙ- එවමෙව බො හිකබවෙ අපසකා තෙ සත්තා, යෙ නිරයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ නිරයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- නිරවජ්ජානයොනියා පච්චාජායනති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. 16. 4. 34—36.

-පෙ- එවමෙව බො හිකබවෙ අපසකා තෙ සත්තා යෙ නිරවජ්ජානයොනියා චුතා මනුසෙසෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ නිරවජ්ජානයොනියා චුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- නිරවජ්ජානයොනියා පච්චාජායනති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. 16. 4. 37—39

-පෙ- එවමෙව බො හිකබවෙ අපසකා තෙ සත්තා යෙ නිරවජ්ජානයොනියා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ නිරවජ්ජාන-
යොනියා චුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- නිරවජ්ජානයොනියා පච්චාජායනති
-පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. 16. 4. 40—42

-පෙ- එවමෙව බො හිකබවෙ අපසකා තෙ සත්තා යෙ පෙතතිවිසයා චුතා මනුසෙසෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ පෙතතිවිසයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- නිරවජ්ජානයොනියා පච්චාජායනති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. 16. 4. 43—45.

-පෙ- එවමෙව බො හිකබවෙ අපසකා තෙ සත්තා යෙ පෙතතිවිසයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සත්තා බහුතර යෙ පෙතතිවිසයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- නිරවජ්ජානයොනියා පච්චාජායනති. -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

[ජමබුද්ධි පෙය්‍යාලො හිට්ඨිතො]

වග්ගො චතුස්සො.

1. 16. 4. 28—30.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තීරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තීරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද තිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 31—33.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තීරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තීරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි ම උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 34—36.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොන්තින් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොන්තින් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 37—39.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොන්තින් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොන්තින් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 40—42.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 43—45.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තීරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

[ඡන්ද්‍රදේව පෙය්‍යාලය හිමි.]

සතරවන ධම්මි.

1. 16. 5. 1-16.

අභිමිදං භික්ඛවෙ ලාභානං යදිදං ආරඤ්ඤකතනං¹ - පිණ්ඩපාතිකතනං - පංසුකුලීකතනං - නෙව්වරිකතනං - ධම්මකපිකතනං - විනයධරතනං² - බොහුසච්චං - ථාවරෙය්‍යං - ආකප්පසම්පදා - පරිවාරසම්පදා - මහාපරිවාරතා - කොලපුහති - වණ්ණණ්ණපොකරතා - කල්‍යාණ්ණවාකකරණතා - අප්පිච්ඡතා - අප්පාබාධතාති.

(සොලසපසාදකර ධම්මා නිබ්බිතා.)

වග්ගො පසංඛුමො.

[අච්ඡරාසංඝාතවග්ගො*]

1. 16. 6. 1.

අච්ඡරාසංඝාතමතනම්පි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පසම්මං ඤානං³ භාවෙති, අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තාඤ්ඤාතො විහරති, සඤ්ඤාසංතකකරො ඔවාදපතිකරො අමොසං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදෙ යෙ නං බහුලීකරොනති.

1. 16. 6. 2-8.

අච්ඡරාසංඝාතමතනම්පි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරියං ඤානං⁴ භාවෙති, -පෙ- තනියං ඤානං⁵ භාවෙති, - චතුර්ථං ඤානං⁶ භාවෙති - මෙතනං වෙතො - විමුත්තං භාවෙති, - කරුණං වෙතොවිමුත්තං භාවෙති, - මුදිතං වෙතොවිමුත්තං භාවෙති, - උපෙකං වෙතොවිමුත්තං භාවෙති, අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තාඤ්ඤාතො විහරති, සඤ්ඤාසංතකකරො ඔවාදපතිකරො අමොසං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදෙ, යෙ නං බහුලීකරොනති.

1. 16. 6. 9-12.

-පෙ- කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං, -පෙ- වෙදනාසු වෙදනානුපසස්සි විහරති, -පෙ- විතෙතා විතනානුපසස්සි විහරති, -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං =

1. ආරඤ්ඤකතනං - මජ්ඣං.

2. විනයධරතනං - ස්‍යා. PTS

3. පසම්මං ඤානං - සී.වු.

4. දුරියං ඤානං - සී.වු.

5. තනියං ඤානං - සී.වු.

6. චතුර්ථං ඤානං - සී.වු.

7. විරියං - මජ්ඣං.

* ඤාතවග්ගො - PTS

1. 16. 5. 1-16.

මහණෙනි, යම් ආරණ්‍යක බවෙක් වේ ද, ... පිණ්ඩපාතික බවෙක් වේ ද, ... පංසුකුලික බවෙක් වේ ද, ... නෙව්වරික බවෙක් වේ ද, ... ධම්මකපික බවෙක් වේ ද, ... විනයධර බවෙක් වේ ද, ... බහුලාන බවෙක් වේ ද, ... ස්ථාවරප්‍රාණ බවෙක් වේ ද, ... ආකල්පසම්පන්නියෙක් වේ ද, ... පරිවාර-සම්පන්නියෙක් වේ ද, ... මහපිරිවර ඇති බවෙක් වේ ද, ... කුලපුත් බවෙක් වේ ද, ... රූපසම්පන්න බවෙක් වේ ද, ... බස්කම්හි මිශ්‍රරා හඬ ඇති බවෙක් වේ ද, ... අලෝච්ඡ බවෙක් වේ ද, ... ආරෝග්‍යසම්පන්නියෙක් වේ ද, මෙය ලාභයන් අතුරෙහි එකානන ලාභය වේ

[සොළොස්ප්‍රසාදකරධම් ගිම්]

සස්වන මග සි.

[අවජරාසලිසාන වගීය]

1. 16. 6. 1.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ඇතිලි පොළන පමණ කලෙකුදු ප්‍රථමධ්‍යානය භවා නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොහළ දෑහැන් ඇතිව වසනිසි කියනු ලැබේ. ශාක්‍යාශාසනය කරන්නේ (ශාක්‍යාන් වහන්සේගේ) අවවාදය පිළිපදනේ රට වැසියාගේ (සවිපාක හෙයින්) නොසිස් වූ පිණ්ඩපානය වලදහිසි කියනු ලැබේ. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කථා ය.

1. 16. 6. 2-8.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරා ගසන පමණ කලෙකුදු ද්විතීයධ්‍යානය භවා නම්, ... තෘතීයධ්‍යානය භවා නම්, ... චතුර්ථධ්‍යානය භවා නම්, ... (අපිණ්ණප්‍රාණ වූ) ටෙමුත්තිව්තනවිමුක්තිය භවා නම්, ... කරුණාචිතනවිමුක්තිය භවා නම්, ... මාදුතාචිතනවිමුක්තිය භවා නම්, ... උපෙක්‍ෂාචිතනවිමුක්තිය භවා නම්, ... මහණෙනි මේ මහණ නොහළ දෑහැන් ඇතිව වසනිසි කියනු ලැබේ. ශාක්‍යාශාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ රට වැසියාගේ (සවිපාක හෙයින්) නොසිස් වූ පිණ්ඩපානය වලදහිසි කියනු ලැබේ. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කථා ය.

1. 16. 6. 9-12.

... (අටළොස් වැදූරැම්) කයෙහි කය අනුව දක්නේ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, සම්මානප්‍රඥ ඇත්තේ, සමානිමත් වූයේ, (කායසංඛ්‍යාන) ලෙවිහි (පඤ්චකාමගුණිකතාපණාව වූ) දළ ලොභය ද (ප්‍රතිසංසිප්පසුකත) දෙමිනස ද දුරු කොට වෙසේ ද, ... (නවවිධ වෙදනාවන්හි) වෙදනාව අනුව දක්නේ වෙසේ ද, ... (ෂොඛශ ප්‍රභෙද) විතතයෙහි, ... (පඤ්චනිවරණාදි) ධම්මන්ති ධම්ම අනුව දක්නේ, කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, සම්මානප්‍රඥ ඇත්තේ, සමානිමත් වූයේ, ලෙවිහි අභිධ්‍යාව හා දෙමිනස දුරුලා වෙසේ ද ...

1. 16. 6. 13-16.

-පෙ- අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, චිරියං¹ ආරහති, විතතං පගගණ්හාති, පදහති. -පෙ- උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, චිරියං ආරහති, විතතං පගගණ්හාති, පදහති. -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, චිරියං ආරහති, විතතං පගගණ්හාති, පදහති. -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං භික්ඛා අසමෙමාසාය භික්ඛාභාවාය වෙප්පලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති, වායමති, චිරියං ආරහති, විතතං පගගණ්හාති, පදහති -පෙ-

1. 16. 6. 17-20.

-පෙ- ඡන්ද සමාධි පබ්බාසඛිධාර-සමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, -පෙ- චිරිය සමාධි, -පෙ- විතතසමාධි, -පෙ- විමංසාසමාධිපබ්බාසඛිධාර සමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 21-25.

-පෙ- සද්ධිඤ්ඤායං භාවෙති, -පෙ- චිරිඤ්ඤායං² භාවෙති, -පෙ- සතිඤ්ඤායං භාවෙති, -පෙ- සමාධිඤ්ඤායං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤායං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 26-30

-පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති -පෙ- චිරියබලං¹ භාවෙති -පෙ- සතිබලං භාවෙති -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 31-37.

-පෙ- සතිසමෙබ්බාජ්ඣක්ඛනං භාවෙති, -පෙ- ධම්මවිච්චයසමෙබ්බාජ්ඣක්ඛනං භාවෙති, -පෙ- චිරියසමෙබ්බාජ්ඣක්ඛනං භාවෙති, -පෙ- විනිසමෙබ්බාජ්ඣක්ඛනං භාවෙති, -පෙ- පසංඤ්ඤිසමෙබ්බාජ්ඣක්ඛනං භාවෙති, -පෙ- සමාධිසමෙබ්බාජ්ඣක්ඛනං භාවෙති, -පෙ- උපෙකතාසමෙබ්බාජ්ඣක්ඛනං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 38-45.

-පෙ- සමමාදිට්ඨිං භාවෙති, -පෙ- සමමාසංකප්පං භාවෙති, -පෙ- සමමාචාරං භාවෙති, -පෙ- සමමාකම්මනං භාවෙති, -පෙ- සමමාආර්ථං භාවෙති, -පෙ- සමමාචාරාමං භාවෙති, -පෙ- සමමාසතිං භාවෙති, -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 13-16

... නුපන් ලොහාදි ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ අනුපාදය පිණිස (කර්තු-
කම්පනා) කුශලවර්ෂය උපදවා ද, ... වයම්හි යෙදේ ද කාසික වෛතසික විසීය
අරඹා ද, සහජාතවිසීයෙන් සිත නගා නබා ද, ප්‍රධන් විසී කෙරේ ද,
උපන් ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂය පිණිස කුශලවර්ෂය උපදවා
ද, ව්‍යායාම කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා නබා ද, ප්‍රධන් විසී
කෙරේ ද, ... නුපන් කුශල ධර්මයන්ගේ උපාදය පිණිස ඡන්දය දනවා ද,
ව්‍යායාම කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා නබා ද, ප්‍රධන් විසීය
කෙරේ ද ... උපන් කුශලධර්මයන්ගේ සමිතිය පිණිස නො නස්නා පිණිස,
භූයස්කූය පිණිස, විපුල බව පිණිස, වැඩිම පිණිස, පිරිපුන් බව පිණිස
ඡන්දය දනවා ද, වැයම් කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා නබා ද ප්‍රධන්
විසීය කෙරේ ද- ...

1. 16. 6. 17-20

... කතතුකම්පනාඡන්දය පැවති සමාධිය හා චතුකිච්චසාධක ප්‍රධාන
සංඝකාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ සෘද්ධිපාදය වඩා ද, ... විසීය ඇසිරි කොට පැවති
සමාධිය හා, ... විතනය ඇසිරි කොට පැවති සමාධිය හා, ... විමාසා ව ඇසිරි
කොට පැවති සමාධිය හා ප්‍රධාන සංඝකාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ සෘද්ධිපාදය
වඩා ද ...

1. 16. 6. 21-25

... ශ්‍රද්ධාන්ධ්‍යය වඩා ද, ... විජේන්ධ්‍යය වඩා ද, ... සමාතින්ධ්‍යය වඩා ද,
... සමාධින්ධ්‍යය වඩා ද, ... ප්‍රඥාන්ධ්‍යය වඩා ද ...

1. 16. 6. 26-30

... ශ්‍රද්ධාබලය වඩා ද, ... විසීබලය වඩා ද, ... සමාතිබලය වඩා ද, ...
සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද ...

1. 16. 6. 31-37

... සමාතිසමෝධායාබ්‍යය වඩා ද, ... ධර්මවිවිධසමෝධායාබ්‍යය වඩා ද,
... විසීසමෝධායාබ්‍යය වඩා ද, ... ප්‍රීතිසමෝධායාබ්‍යය වඩා ද, ... ප්‍රශ්න-
සමෝධායාබ්‍යය වඩා ද, ... සමාධිසමෝධායාබ්‍යය වඩා ද ... උපෙක්ෂා සමෝ-
ධායාබ්‍යය වඩා ද ...

1. 16. 6. 38-45

... සමන්ද්‍රෂ්ට්‍ය වඩා ද, ... සමන්සංකල්පය වඩා ද, ... සමන්-
වචනය වඩා ද, ... සමන්කම්පනය වඩා ද, ... සමන්ගාථ්‍ය වඩා
ද, ... සමන්ව්‍යායාමය වඩා ද, ... සමන්සමාතික වඩා ද, ... සමන්-
සමාධිය වඩා ද ...

1. 16. 6. 46—53.

-පෙ- අජ්ඣතනං රූපසඤ්ඤේ ඛේදා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණණ-
 දුබ්බණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සඤ්ඤේ හොති. -පෙ-
 අජ්ඣතනං රූපසඤ්ඤේ ඛේදා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණණ-
 දුබ්බණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සඤ්ඤේ හොති. -පෙ-
 අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤේ ඛේදා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණණ-
 දුබ්බණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සඤ්ඤේ හොති. -පෙ-
 අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤේ ඛේදා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණණ-
 දුබ්බණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සඤ්ඤේ හොති. අජ්ඣතනං
 අරූපසඤ්ඤේ ඛේදා රූපානි පස්සති නිලානි නිලවණණානි නිලතිදස්සනානි
 නිලතිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සඤ්ඤේ හොති. -පෙ-
 අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤේ ඛේදා රූපානි පස්සති පිතානි පිතවණණානි
 පිතතිදස්සනානි පිතතිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සඤ්ඤේ
 හොති. -පෙ- අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤේ ඛේදා රූපානි පස්සති ලොභිතකානි
 ලොභිතකවණණානි ලොභිතකතිදස්සනානි ලොභිතකතිභාසානි, තානි
 අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සඤ්ඤේ හොති. -පෙ- අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤේ
 ඛේදා රූපානි පස්සති ඔද්දතානි ඔද්දතවණණානි ඔද්දතතිදස්සනානි ඔද්දත-
 තිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සඤ්ඤේ හොති. -පෙ-

1. 16. 6. 54—61.

-පෙ- රූපී රූපානි පස්සති. -පෙ- අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤේ ඛේදා රූපානි
 පස්සති. -පෙ- සුභතොව අභිමුත්තො හොති. -පෙ- සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං
 සමතිකකමං පටිසසඤ්ඤානං අත්ථබ්බමං නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා
 අනත්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ-
 සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකමම අනත්තං විඤ්ඤාණන්තරී
 විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤා-
 යතනං සමතිකකමම තත්ථි නිඤ්චිති ආතිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති.
 -පෙ- සබ්බසො ආතිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතිකකමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-
 යතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං
 සමතිකකමම සඤ්ඤාචේදයිතනිරෝධං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ-

1. 16. 6. 62—72.

-පෙ- පඨවිකසිණං භාවෙති, -පෙ- ආපොකසිණං භාවෙති, -පෙ- තෙජෝ-
 කසිණං භාවෙති, -පෙ- වායොකසිණං භාවෙති, -පෙ- නිලකසිණං භාවෙති,
 -පෙ- පිතකසිණං භාවෙති, -පෙ- ලොභිතකසිණං භාවෙති, -පෙ- ඔද්දත-
 කසිණං භාවෙති, -පෙ- ආකාසකසිණං භාවෙති, -පෙ- විඤ්ඤාණකසිණං
 භාවෙති, -පෙ- ආලොකකසිණං භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 46-53

... එකෙක් අධ්‍යානමයෙහි රූප සංඥ ඇත්තේ නො වැඩු සුවණ්ණ දුළුණ්ණ වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ (නිමිත්තරූපයන්) මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... අධ්‍යානමයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ වඩනා ලද සුවණ්ණ දුළුවණ්ණ වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යානමයෙහි අරූප සංඥ ඇත්තේ පරිත්ත වූ සුවණ්ණ දුළුණ්ණ වූ බාහිර රූපයන් දක්නේ ය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යානමයෙහි අරූප සංඥ ඇත්තේ වඩනා ලද හෙයින් අප්‍රමාණ වූ සුවණ්ණ දුළුණ්ණ වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ ද, ... අධ්‍යානමයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ නිල් වූ, නිල්වන් වූ, අසමිතික නිලවණ්ණ ඇති, නිලාවහාස ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යානමයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ පිත (කසා) වූ පිතවණ්ණ වූ අසමිතික පිතවණ්ණ ඇති පිතාවහාස ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යානමයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ රතු වූ රතුපාභා ඇති නොමුසු රතු පාභා ඇති රත්පාභායෙන් බබලන බාහැරි රූ දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යානමයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ සුදු වූ සුදු පාභා ඇති, නොමුසු සුදු පාභා ඇති, සුදුපාභායෙන් බබලන බාහැරි රූ දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද ...

1. 16. 6. 54-61

... (නිලකසිණාදි වශයෙන් උපන්) රූපධ්‍යාන ඇත්තේ (ධ්‍යානවක්‍ෂුසින්) රූපයන් දක්නේ ද, ... අධ්‍යානමයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ බාහැරි රූ දක්නේ ද, ... ශුභයසි ම ගෙණ ඇලුනේ වේ ද, ... සමීපිකාරයෙන් රූපාවචර-ධ්‍යාන සංඥවත් ඉක්මවීමෙන්, (දශවිධ) ප්‍රතිසංඥවත්ගේ අසනගමයෙන්, (සිව්පාලිස් වැදූරාමි) නානාසංඥවත් මෙනෙහි නොකිරීමෙන්, 'ආකාශය අනන්තය'යි ආකාශානන්තායතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සමීපිකාරයෙන් ආකාශානන්තායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාන අනන්තය'යි විඤ්ඤානායතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සමීපිකාරයෙන් විඤ්ඤානායතනය ඉක්මවා 'නිසිත් නැතැ'යි ආකිඤ්චනායතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සමීපිකාරයෙන් ආකිඤ්චනායතනය ඉක්මවා නෛවසංඥනාසංඥයතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සමීපිකාරයෙන් නෛවසංඥනාසංඥයතනය ඉක්මවා සංඥවෙදසිත නිරෝධයට පැමිණ වෙසේ ද ...

1. 16. 6. 62-72

... පස්විකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආපොකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... තෙජෝකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... වායොකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... නිලකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... පිත කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ලොහිතකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ඔදනකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආකාශ කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... විඤ්ඤාණ කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආලෝක කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ...

1. 16. 6. 73-82.

-පෙ- අසුභසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- මරණසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- ආභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤාං¹ භාවෙති, -පෙ- අනිච්චසඤ්ඤාං භාවෙති, අනිච්ච දුක්ඛසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- දුක්ඛෙ අනතතසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- පනාණසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විරුහසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- නිරෝධසඤ්ඤාං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 83-92.

-පෙ- අනිච්චසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- අනතතසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- මරණසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- ආභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- අට්ඨිකසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- පුලුවකසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විභිලකසඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විච්ඡදාක-සඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- උද්ධුමානකසඤ්ඤාං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 93-102.

-පෙ- බුද්ධානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- ධම්මානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- සම්මා-නුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- සීලානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- වාගානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- දෙවනානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- අනාපානසතිං භාවෙති, -පෙ- මරණසතිං භාවෙති, -පෙ- කායගතාසතිං භාවෙති, -පෙ- උපසමානුස්සතිං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 103-142.

-පෙ- පඨමජ්ඣානසහගතං සද්ධිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විරිඨිඤ්ඤාං² භාවෙති, -පෙ- සතිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සමාධිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති, -පෙ- විරියබලං භාවෙති, -පෙ- සතිබලං භාවෙති, -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති. දුතියජ්ඣානසහගතං -පෙ- තතියජ්ඣානසහගතං -පෙ- චතුර්ත්තියජ්ඣානසහගතං පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 143-182.

-පෙ- මෙතනාසිහගතං -පෙ- කරුණාසිහගතං -පෙ- මුද්දිනාසිහගතං -පෙ- උපෙකනාසිහගතං සද්ධිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- විරිඨිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සතිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සමාධිඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවෙති, -පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති, -පෙ- විරියබලං භාවෙති, -පෙ- සතිබලං භාවෙති, -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිතතජ්ඣානො විහරති, සච්ඡුසාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොසං රට්ඨපිණං භුඤ්ඤති. කො පන වාදෙ යෙ තං බහුලිකරොනාති.

වග්ගො ජලෙඛා

(අවජරා සම්මානවග්ගෙ පෙය්‍යාල මුඛෙන නිද්දිට්ඨංගොති ආසිත්තාතික සුත්තසතං?)

1. අනභිරතසඤ්ඤාං - ම. ජ. සං. 2. විරිඨිඤ්ඤාං - මජ්ඣ.

1. 16. 6. 73-82

... අගුන සංඥාව වඩා ද, ... මරණ සංඥාව වඩා ද, ... ආහාරයෙහි ප්‍රතික්‍රම සංඥාව වඩා ද, ... සියලුම (ත්‍රේධාතුක) ලෝකයෙහි අනතීරත සංඥාව වඩා ද, ... අනිත්‍යසංඥාව වඩා ද, ... අනිත්‍ය (වූ පඤ්චස්කන්ධ) යෙහි දුඃඛ සංඥාව වඩා ද, ... දුඃඛ (වූ පඤ්චස්කන්ධ) යෙහි අනාත්ම සංඥාව වඩා ද, ... (පඤ්චවිධ) ප්‍රභාණ සංඥාව වඩා ද, ... (පඤ්චවිධ) විරූත සංඥාව වඩා ද, ... (සංඝිකාරයන්හි) නිරෝධ සංඥාව වඩා ද ...

1. 16. 6. 83-92

... අනිත්‍ය සංඥාව වඩා ද, ... අනාත්ම සංඥාව වඩා ද, ... මරණ සංඥාව වඩා ද, ... ආහාරයෙහි ප්‍රතික්‍රම සංඥාව වඩා ද, ... සම්ප්‍රකාරයෙන් ලෝකයෙහි අනතීරතසංඥාව වඩා ද, ... අසම්ප්‍රකාරයෙහි සංඥාව වඩා ද, ... පුලවක සංඥාව වඩා ද, ... විනිලකසංඥාව වඩා ද, ... විච්ඡේදක සංඥාව වඩා ද, ... උද්ධමානක සංඥාව වඩා ද ...

1. 16. 6. 93-102

... බුද්ධානුසමානිය වඩා ද, ... ධර්මානුසමානිය වඩා ද, ... සංඝානුසමානිය වඩා ද, ... ශීලානුසමානිය වඩා ද, ... න්‍යායානුසමානිය වඩා ද, ... දෙවතානුසමානිය වඩා ද, ... ආනාපානසමානිය වඩා ද, ... මරණසමානිය වඩා ද, ... කායගතාසමානිය වඩා ද, ... උපගමානුසමානිය වඩා ද, ...

1. 16. 6. 103-142

... ප්‍රථමධ්‍යාන සහගත වූ ශ්‍රද්ධාන්‍යය ය වඩා ද, ... විශේෂීන්‍යය ය වඩා ද, ... සමානීන්‍යය ය වඩා ද, ... සමාධීන්‍යය ය වඩා ද, ... ප්‍රඥාන්‍යය ය වඩා ද, ... ශ්‍රද්ධාබලය වඩා ද, ... විශ්වාබලය වඩා ද, ... සමානිබලය වඩා ද, ... සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද, ... ද්විතීයධ්‍යානසහගත වූ, ... තෘතීයධ්‍යානසහගත වූ, ... චතුර්ථධ්‍යානසහගත වූ, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද

1. 16. 6. 143-182

... මෙත්‍රීසහගත වූ, ... කරුණාසහගත වූ, ... මාද්‍රව්‍යසහගත වූ, ... උපෙක්‍ෂාසහගත වූ, ... ශ්‍රද්ධාන්‍යය ය වඩා ද, ... විශේෂීන්‍යය ය වඩා ද, ... සමානීන්‍යය ය වඩා ද, ... සමාධීන්‍යය ය වඩා ද, ... ප්‍රඥාන්‍යය ය වඩා ද, ... ශ්‍රද්ධාබලය වඩා ද, ... විශ්වාබලය වඩා ද, ... සමානිබලය වඩා ද, ... සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද, මහණෙනි, මේ මහණනො හඳුනාගත් අතරින් ය සි නිසල ලැබේ. ශාස්තෘශාසනකර වූයේ, ඔවා පිළිගෙන කරන්නේ නොසිත් වූ රටාවිණිකය වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කපාය.

සවන වගසි.

(අවුරුසකිසාන වග්ගයෙහි පෙය්‍යාලමුඛයෙන් දක්වන ලද සූත්‍ර සකිසාව එක්සිය දෙ අසූවකි ?)

[කායගතාසනිවග්ගො]

1. 16. 7. 1.

යස්ස කස්සපි භික්ඛවෙ මහාසම්මදෙ, වෙනසා පුටො, අනෙතාගධා තස්ස කුන්තදියො යා කාපි සම්මද්ධගමා. එවමෙව බො¹ භික්ඛවෙ යස්ස කස්සපි කායගතාසනි භාවිතා බහුලිකතා, අනෙතාගධා තස්ස කුසලා ධම්මා, යෙ කෙපි විජ්ජාභාගියා.²

1. 16. 7. 2—8.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො මහතො සංවේගාය සංවත්තනි, -පෙ- මහණෝ අත්ථාය සංවත්තනි, -පෙ- මහතො යොගනෙබ්බාය සංවත්තනි, -පෙ- සතිසම්පජ්ඣකාය සංවත්තනි, -පෙ- ඤ්ඤාදස්සනපටිලාභාය සංවත්තනි, -පෙ- දිට්ඨධම්මසුබ්බිහාරය සංවත්තනි, -පෙ- විජ්ජාභාවිතත්ථලසච්ඡිකිරියාය, සංවත්තනි. කතමො එකධම්මො: කායගතාසනි. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො මහතො සංවේගාය සංවත්තනි, මහතො අත්ථාය සංවත්තනි, මහතො යොගනෙබ්බාය සංවත්තනි, සතිසම්පජ්ඣකාය සංවත්තනි, ඤ්ඤාදස්සනපටිලාභාය සංවත්තනි, දිට්ඨධම්මසුබ්බිහාරය සංවත්තනි, විජ්ජාභාවිතත්ථලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනි.

1. 16. 7. 9—12

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො කායොපි පස්සමහනි, -පෙ- විත්තමපි පස්සමහනි, -පෙ- විත්තකකම්මාරුපි චූපසමමනි, -පෙ- කෙවලාපි විජ්ජාභාගියා ධම්මා භාවනාපාරිද්ධරිං ගච්ඡන්ති. කතමස්මිං එකධම්මො: කායගතාසනියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො කායොපි පස්සමහනි, විත්තමපි පස්සමහනි, විත්තකකම්මාරුපි චූපසමමනි, කෙවලාපි විජ්ජාභාගියා ධම්මා භාවනාපාරිද්ධරිං ගච්ඡන්ති.³

1. 16. 7. 13.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පතියන්ති. කතමස්මිං එකධම්මො: කායගතාසනියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පතියන්ති.

1. 16. 7. 14.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තනති. කතමස්මිං එකධම්මො: කායගතාසනියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තනති.

1. එවමෙව - මජ්ඣ. 2. විජ්ජාභාගියානි - මජ්ඣ. 3. ගච්ඡන්ති - මජ්ඣ.

[කායගතාසනි වගීය]

1. 16. 7. 1.

මහණෙනි, යම් කිසිවකු විසින් මහසමුද්‍ර සිතින් පහස්නා ලද්දේ නම්, මහමුහුදට ගලා බස්නා යම් කිසිකුඩා නදිහු වෙත් ද, ඔහු එයට ඇතුළත් වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසිවකු විසින් කාගියාසී (කායගතාසනිය) වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ වේ ද, අභට්ඨික භජනය කරණ යම් කිසි කුශල ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඔහු එයට (කායගතාසනියට) ඇතුළත් වෙති.

1. 16. 7. 2—8.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් වූ සංවේගය පිණිස පවත්තේය... මහත් වූ අතීය (සතරමග) පිණිස පවත්තේය... මහත් වූ යෝගකෂමය (සතර ශ්‍රාමණ්‍යඵල) පිණිස පවත්තේය සමානිය හා සමාසක් ප්‍රඥාව පිණිස පවත්තේය... ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය (දිව්‍ය භාවණ) පිණිස පවත්තේය. ඉහාත්මනාවස්ථා විභරණය පිණිස පවත්තේය. විද්‍යා - විමුක්තිඵල (මානීප්‍රඥා - සමප්‍රයක්‍ෂාධර්ම - අතීත්ඵල) ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා නිර්ම පිණිස පවත්තේය. කවර එක ම ධර්මයක යත්: කායගතාසනිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් සංවේගය පිණිස පවත්තේය... මහත් අතීය පිණිස පවත්තේය... මහත් යෝගකෂමය පිණිස පවත්තේය... සමානිය හා සමාසක් ප්‍රඥාව පිණිස පවත්තේය... ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්තේය... අභට්ඨික විභරණය පිණිස පවත්තේය... විද්‍යා - විමුක්ති - ඵල ප්‍රත්‍යක්‍ෂ නිර්ම පිණිස පවත්තේය.

1. 16. 7. 9—12.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි කය ද (නාම - කර්ම දෙකාය) සන්තිදෙයි... සිත ද සන්තිදෙයි... විතකී විචාරයෝ ද සන්තිදෙත්... සියලු විද්‍යානානිය ධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කායගතාසනිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි කය ද සන්තිදෙයි. සිත ද සන්තිදෙයි. විතකී විචාරයෝ ද සන්තිදෙත්. සියලු විද්‍යානානිය ධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්.

1. 16. 7. 13.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි නූපත් අකුශලධර්මයෝ ද නූපදිත්. උපත් අකුශලධර්මයෝ ද ප්‍රතිණ වෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කාගියාසී යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි නූපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ නූපදිත්. උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

1. 16. 7. 14.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපත්තා වූ කුශලධර්මයෝ ද භ්‍යසනය පිණිස විපුල බව පිණිස පවත්නාහ. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කාගියාසී (වැඩු කල්හි) යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ බොහෝ බව පිණිස විපුල බව පිණිස පවත්නාහ.

1. 16. 7. 15-19.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො අවිජ්ජා පතියති, -පෙ- විජ්ජා උප්පජ්ජති. -පෙ- අසම්මානො පතියති, -පෙ- අනුසයා සමුග්ගානං ගවජ්ජනති, -පෙ- සංඝෙඤ්ඤාජනා පතියන්ති. කතමිසම්මි එකධම්මො: කායගතාය සතියා. ඉමිසම්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතො බහුලිකතො අවිජ්ජා පතියති, විජ්ජා උප්පජ්ජති. අසම්මානො පතියති, අනුසයා සමුග්ගානං ගවජ්ජනති, සංඝෙඤ්ඤාජනා පතියන්ති.¹

1. 16. 7. 20-21.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො පඤ්ඤාපභෙදාය සංවතනති, -පෙ- අනුපාදා පරිනිබ්බාණාය සංවතනති, කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො පඤ්ඤාපභෙදාය සංවතනති, අනුපාදා පරිනිබ්බාණාය සංවතනති.²

1. 16. 7. 22-24.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො අනෙකධාතුපටිවෙධො හොති, -පෙ- නානාධාතුපටිවෙධො හොති, -පෙ- අනෙකධාතුපටිසම්මදා හොති. කතමිසම්මි එකධම්මො: කායගතාය³ සතියා. ඉමිසම්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතො බහුලිකතො අනෙකධාතුපටිවෙධො හොති, නානාධාතුපටිවෙධො හොති, අනෙකධාතුපටිසම්මදා හොති.⁴

1. 16. 7. 25-28.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො සොනාපනතිඵලසච්ඡි-කිරියාය සංවතනති, -පෙ- සකදගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවතනති, -පෙ- අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවතනති -පෙ- අරහතනාඵලසච්ඡිකිරියාය සංවතනති. කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො සොනාපනතිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවතනති, සකදගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවතනති, අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවතනති, අරහතනාඵලසච්ඡිකිරියාය සංවතනති.

1. පතියන්ති-මජ්ඣං.

2. සංවතනති-මජ්ඣං.

3. කායගතා සතියා-සීමු.

4. හොති-මජ්ඣං.

1. 16. 7. 15-19.

මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් (පුරුදු) කළ කල්හි (අටහන්හි බොල් අඳුරු කරණ) අවිද්‍යාව ප්‍රතිණ වේ... (අතීත්තමානීඥත) විද්‍යාව උපදනිය... (නවවිධ) අසම්මානය ප්‍රතිණ වේ ... (සභා) අනුශයයෝ නැස්මට යෙත්... (දශ)සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කාඨිකාසී ය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි අවිද්‍යාව ප්‍රතිණ වේ. විද්‍යාව උපදනිය. අසම්මානය ප්‍රතිණ වේ. අනුශයයෝ නැස්මට යෙත්, සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

1. 16. 7. 20-21.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥ ප්‍රභේදය පිණිස පවත්නේ ය ... අනුපාද පරිනිමාණය පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කාඨිකාසී ය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥප්‍රභේදය පිණිස පවත්නේ ය. අනුපාද පරිනිමාණය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 16. 7. 22-24.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි අනෙක (අටළොස්) ධාතුන්ගේ (ලක්ෂණ) ප්‍රතිවේධය වෙයි. ... (අටළොස්) ධාතුන්ගේ නානාභාවයෙන් (ලක්ෂණ) ප්‍රතිවේධය වේ ... අනෙක (අටළොස්) ධාතුන්ගේ ප්‍රතිසමිතිද, ඥානය වේ. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කාඨිකාසී ය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි අනෙක ධාතුන්ගේ ප්‍රතිවේධය වේ. නානාධාතුන්ගේ ප්‍රතිවේධය වේ. අනෙක ධාතුන්ගේ ප්‍රතිසමිතිද, ඥානය වේ.

1. 16. 7. 25-28.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ සෝවන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය ... සෙදගාමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය ... අනගාමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය ... රහන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කාඨිකාසී ය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ සෝවන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. සෙදගාමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවති. අනගාමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. රහන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 16. 7. 29-44.

එකධමමො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො පඤ්ඤපටිලාභාය සංවතනති,
 -පෙ- පඤ්ඤවුද්ධියා සංවතනති, -පෙ- පඤ්ඤවෙපුලලාය සංවතනති,
 මහාපඤ්ඤතාය සංවතනති, -පෙ- පුට්ඨපඤ්ඤතාය සංවතනති, -පෙ- විපුලප-
 ඤ්ඤතාය සංවතනති-පෙ- ගමභීරපඤ්ඤතාය සංවතනති, -පෙ- අසාමන්ත-
 පඤ්ඤතාය¹ සංවතනති, -පෙ- භූරිපඤ්ඤතාය සංවතනති, -පෙ- පඤ්ඤබා-
 හුලලාය සංවතනති, -පෙ- සීඝ්‍රපඤ්ඤතාය සංවතනති, -පෙ- ලුහුපඤ්ඤතාය
 සංවතනති, -පෙ- හාසුපඤ්ඤතාය² සංවතනති, -පෙ- ජවනපඤ්ඤතාය
 සංවතනති, -පෙ- නිකම්පඤ්ඤතාය සංවතනති, -පෙ- නිබ්බට්ඨිකපඤ්ඤතාය
 සංවතනති. කතමො එකධමමො: කායගතා සති. අයං ධො භික්ඛවෙ එකධමමො
 භාවිතො බහුලිකතො පඤ්ඤපටිලාභාය සංවතනති, පඤ්ඤවුද්ධියා සංවතනති,
 පඤ්ඤවෙපුලලාය සංවතනති, මහාපඤ්ඤතාය සංවතනති, පුට්ඨපඤ්ඤතාය
 සංවතනති, විපුලපඤ්ඤතාය සංවතනති, ගමභීරපඤ්ඤතාය සංවතනති,
 අසාමන්තපඤ්ඤතාය සංවතනති, භූරිපඤ්ඤතාය සංවතනති, පඤ්ඤබාහුලලාය
 සංවතනති, සීඝ්‍රපඤ්ඤතාය සංවතනති, ලුහුපඤ්ඤතාය සංවතනති, හාසුපඤ්ඤ-
 තාය සංවතනති, ජවනපඤ්ඤතාය සංවතනති, නිකම්පඤ්ඤතාය සංවතනති,
 නිබ්බට්ඨිකපඤ්ඤතාය සංවතනති.³

[කායගතාසති] මගෙනා සත්තමො.

[අමතවගෙයා]

1. 16. 8. 1-8.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ න පරිභුඤ්ජනති, යෙ කායගතාසතිං න පරිභුඤ්ජනති.
 අමතං තෙ භික්ඛවෙ පරිභුඤ්ජනති, යෙ කායගතාසතිං පරිභුඤ්ජනති.
 අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිභුතනං, යෙසං කායගතාසති අපරිභුතනා.
 අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිභුතනං, යෙසං කායගතාසති පරිභුතනා.
 අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිභිතං, යෙසං කායගතාසති පරිභිතා.
 අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිභිතං, යෙසං කායගතාසති අපරිභිතා.
 අමතං තෙසං භික්ඛවෙ මිරද්ධං, යෙසං කායගතාසති මිරද්ධා.
 අමතං තෙසං භික්ඛවෙ ආරද්ධං, යෙසං කායගතාසති ආරද්ධා.

1. අසමන්තපඤ්ඤතාය-සංඝා කං - අසමන්තපඤ්ඤතාය, කාසම්.
 කාස පඤ්ඤතාය - මජ්ඣං. 3. සංවතනතීති-මජ්ඣං.

1. 16. 7. 29 - 44.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් වඩන ලද්දේ, බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥප්තිලාභය පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥවග්ගේ වාදිම පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥවග්ගේ විපුල බව පිණිස පවත්නේය ... මහාප්‍රඥ බව පිණිස පවත්නේය ... (සකකාදිකාතාධර්මයන්හි) පාඨක්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... විපුල ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... ගාමුරු ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... අසාමන්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (රුහාදිකෙලෙස් මඩනා) හරි ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥබාහුලය පිණිස පවත්නේය ... ශිෂ්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (සුභුට් සිද්ධපුරණ) ක්‍ෂිප්‍රප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (තුෂට් බහුලව ශිලාදිය පුරණ) භාසුප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (සකකාදිකාතාධර්මයන්හි දූවන) ජවනප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (කෙලෙස් සිද්ධිමති) තික්‍ෂණප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (සංසකාරයන්හි කලහිරුවන) තිච්ඡේදක ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. කවර එක් ධර්මයෙක යත්: කායගතාසනිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දේ ප්‍රඥවග්ගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥවග්ගේ වාදිම පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥවග්ගේ විපුලබව පිණිස පවත්නේය. මහාප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. පාඨක්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. විපුලප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ගමිතිරප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. අසාමන්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. හරිප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥබාහුලය පිණිස පවත්නේය. ශිෂ්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ක්‍ෂිප්‍ර ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. භාසු ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ජවනප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. තික්‍ෂණ ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. තිච්ඡේදකප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය.

සන්වන [කායගතාසනිය] වගසි.

[අමානවගීය]

1. 16. 8. 1-8.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් අමානසදාය කායගතාසනිය පරිභෝග ධර්මාසපජ්ජනයෙන් නො කෙරෙද් ද, ඔහු අමාන සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණය නො වළඳත්.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසනිය පරිභෝග කෙරෙත් ද, ඔහු අමානස වළඳත්.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය නො වළඳන ලද්ද, ඔවුන් විසින් අමානස නො වළඳනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය වළඳන ලද්ද, ඔවුන් විසින් අමානස වළඳනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත්ගේ කායගතාසනිය පිරිහුනු ද, ඔවුන්ගේ අමානස පිරිහින.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත්ගේ කායගතාසනිය නො පිරිහුනු ද, ඔවුන්ගේ අමානස නො පිරිහින,

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය අනභිගමයෙන් වරදනා ලද්ද, ඔවුන් විසින් අමානස වරදනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය සැපයිනි ද, ඔවුන් විසින් අමානස නිෂ්පාදිත වෙයි.

1. 16. 8. 9.—24.

අමනං තෙ භික්ඛවෙ පමාදිංසු, යෙ කායගතාසනිං පමාදිංසු.

අමනං තෙ භික්ඛවෙ නපපමාදිංසු, යෙ කායගතාසනිං නපපමාදිංසු.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ පමමුට්ඨං, යෙසං කායගතාසනි පමමුට්ඨා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ අපමමුට්ඨං, යෙසං කායගතාසනි අපමමුට්ඨා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ අනාසෙවිතං, යෙසං කායගතාසනි අනාසෙවිතා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ ආසෙවිතං, යෙසං කායගතාසනි ආසෙවිතා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ අභාවිතං, යෙසං කායගතාසනි අභාවිතා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ භාවිතං, යෙසං කායගතාසනි භාවිතා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ අබහුලීකතං, යෙසං කායගතාසනි අබහුලීකතා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ බහුලීකතං, යෙසං කායගතාසනි බහුලීකතා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ අතභිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසනි අතභිඤ්ඤානා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසනි අභිඤ්ඤානා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසනි අපරිඤ්ඤානා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසනි පරිඤ්ඤානා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ අසච්ඡිකතං, යෙසං කායගතාසනි අසච්ඡිකතා.

අමනං තෙසං භික්ඛවෙ සච්ඡිකතං, යෙසං කායගතාසනි සච්ඡිකතානි.

[අමන] චගෙගා අට්ඨමො.

එකතනිපාතොසු සුභතසහසං* සමනතං.

1. 16. 8. 9-24.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසනිය පමා කෙරෙත් ද, ඔහු අමානය පමා කෙරෙත්.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසනිය පමා නො කෙරෙත් ද, ඔහු අමානය පමා නො කෙරෙත්.

මහණෙනි, යම් කෙනකුනට කායගතාසනිය විසමාන ද, ඔවුනට අමානය විසමාන වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුනට කායගතාසනිය විසමාන නො වේ ද, ඔවුනට අමානය විසමාන නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය නො සෙවුනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය සෙවුනා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය සෙවුනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය සෙවුනා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය නො වඩනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය වඩනා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය වඩන ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය වඩන ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය බහුල වශයෙන් පුරුදු නො කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය පුරුදු කරණ ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය බහුල වශයෙන් පුරුදු කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය පුරුදු කරණ ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය විශිෂ්ටඥනයෙන් නො දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය දන්නා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය දන්නා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය (භූතපරිඥවශයෙන්) පිරිසිදු නොදන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය පිරිසිදු දන්නා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය පිරිසිදු දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය පිරිසිදු දන්නා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය පසක් නො කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය පසක් කරණ ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය පසක් කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමානය පසක් කරණ ලද වේ යි.

අට්ඨාහි [අමා] වගයි.

එකකතිපාතයෙහි සූත්‍රදහස* හිමි.

* විමසන්නේය.

2. දුකනිපාතො

පඨමො සණ්ණසකො

1. වසසුපනාසිකාවග්ගො

වජ්ජනං

2. 1. 1. 1.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගඟවා සාවනියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙහි භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු ගඟවතො පච්චස්සාසුං. ගඟවා එතදවොච:

දෙමානි භික්ඛවෙ වජ්ජානි. කතමානි දො: දිට්ඨධම්මිකඤ්ච වජ්ජං, සමපරාසිකඤ්ච වජ්ජං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දිට්ඨධම්මිකං වජ්ජං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පස්සති චොරං ආගුචාරිං රාජානො ගහෙතා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙතො, කසාහිපි තාලෙතො, වෙතොතිපි තාලෙතො, අඤ්ඤානෙතිපි තාලෙතො, හත්ථමපි ඡිද්දතො, පාදමපි ඡිද්දතො, හත්ථපාදමපි ඡිද්දතො, කණ්ණමපි ඡිද්දතො, තාසමපි ඡිද්දතො, කණ්ණතාසමපි ඡිද්දතො, බිලභි-ථාලිකමපි කාරෙතො, සබ්බමුණ්ඩකමපි කාරෙතො, රාහුමුඛමපි කාරෙතො, ජොතිමාලිකමපි කාරෙතො, හත්ථපජ්ජොතිකමපි කාරෙතො, එරකවන්තිකමපි කාරෙතො, විරකවාසිකමපි කාරෙතො, එණේයසකමපි කාරෙතො, බලිස-මංසිකමපි කාරෙතො, කභාපණ්ණකමපි කාරෙතො, බාරාපතවජ්ජකමපි කාරෙතො, පලිසපරිවන්තිකමපි කාරෙතො, පලාලපිට්ඨිකමපි කාරෙතො, තතොතිපි තොලො ඔසිඤ්චතො, සුතබෙතිපි බාදපෙතො, ජීවනාමපි සුලෙ උත්තාසෙතො, අසිතාපි සීසං ඡිද්දතො. තස්ස එවං භොති: යථාරූපානං ඛො පාපකානං කම්මානං හෙතු චොරං ආගුචාරිං රාජානො ගහෙතා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙතා, කසාහිපි තාලෙතා -පෙ- අසිතාපි සීසං ඡිද්දතා, අහං චෙව ඛො පන එවරූපං පාපං කම්මං කරෙය්‍යං, මමපි රාජානො ගහෙතා එවරූපා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙය්‍යං: කසාහිපි තාලෙය්‍යං -පෙ- අසිතාපි සීසං ඡිද්දෙය්‍යනති. සො දිට්ඨධම්මිකස්ස වජ්ජස්ස භිතො න පරෙසං පාහනං පදුමපනො වරති. ඉදං ට්‍රිච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨධම්මිකං වජ්ජං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සමපරාසිකං වජ්ජං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසඤ්චිකති: කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං, වච්චදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං, මනොදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං. අහං චෙව ඛො පන කායෙන දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, මනසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යං නිඤ්ච තං, යහං න කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍යනති. සො සමපරාසිකස්ස වජ්ජස්ස භිතො කායදුච්චරිතං පභාය කායසුචරිතං භාවෙති, වච්චදුච්චරිතං පභාය වච්චසුචරිතං භාවෙති, මනො-දුච්චරිතං පභාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං ට්‍රිච්චති භික්ඛවෙ සමපරාසිකං වජ්ජං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දො වජ්ජානි. තසමානිහ භික්ඛවෙ එවං සිකතිතබ්බං: දිට්ඨධම්මිකස්ස වජ්ජස්ස භායස්සාම, සමපරාසිකස්ස වජ්ජස්ස භායස්සාම. වජ්ජභීරුතො හවිස්සාම වජ්ජහයදස්සා-විතොති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බං. වජ්ජභීරුතො භික්ඛවෙ වජ්ජහය-දස්සාවිතො එතං පාටිකඛං, යං පරමුච්චිස්සති සබ්බවජ්ජෙති.

2. දුකනිපාතය

සංඛ්‍යාමය

1. වස්සුපනාසිකා වගීය

2. 1. 1. 1.

වස්සුපනාසිකා.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සංඛ්‍යාමයෙහි සේනාපති නම් වූ අනේසිඬු සිටුවුනේ අරමිනි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකි, යි හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා වහන්සා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ වද්‍ය (අපරාධ) දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: දෘෂ්ටධර්ම-විපාක ඇති අපරාධය හා පරලොව විපාක ඇති අපරාධය යි. මහණෙනි, ඉභාතමයෙහි විපාක ඇති අපරාධය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙලොව රජවරු අපරාධ කරණ සොරු ගෙන විවිධ කම්කටොලු කරත්: කසවාලිහුදු තලන්, මේවාලිහුදු තලන්, මුගුරුහුදු තලන්, අතුදු සිදුනි, පාද සිදුනි, අත් පාද සිදුනි, කණ්ණු සිදුනි, නාභාය ද සිදුනි, තන් කාසා ද සිදුනි, බිලඹහපාලිකා නම් වධය ද කරත්, සංඛිමුණ්ණිකා නම් වධය ද කරත්, රුහුමුනි නම් වධය ද කරත්, තේනිමාලිකා නම් වධය ද කරත්, හත්පඤ්ජානිකා නම් වධය ද කරත්, එරක-වතනිකා නම් වධය ද කරත්, මිරකවාසිකා නම් වධය ද කරත්, එණෙය්‍යකා නම් වධය ද කරත්, බලිසමංසිකා නම් වධය ද කරත්, කභාපණ්ණිකා නම් වධය ද කරත්, බාරුපනවණ්ණිකා නම් වධය ද කරත්, පලිසපරිවතනිකා නම් වධය ද කරත්, පලාලපිට්ඨිකා නම් වධය ද කරත්, කනිගන තෙලිහුදු ඉසින්, කිණි බල්ලන් ලා කරත්, දිවමනුහු හුලු හිඳුවන්, අසිපතිහුදු හිස සිදුනි. කිසිවෙක් තෙල සොරු දක්නේ ය. ඔහුට මේ බඳු සිතෙක් වෙයි: යම් බඳු පාපකම්යන් හෙතෙම කොට ගෙන අපරාධකාරී සොරු ගෙන රජදරුවෝ විවිධ කම්කටොලු කරත් ද, කසවාලිහුදු තලන් ද, ... අසිපතිහුදු හිස සිදුනි ද, මම වැලින් මේ බඳු පමකම් කරන්නෙමි නම්, රජදරුවෝ මසිඳු ගෙන මේ බඳු විවිධ කම්කටොලු කරත්: කසවාලිහුදු තලන් ... අසිපතිහුදු හිස සිදුනි ය කියා යි. හෙ තෙම ඉභාතමයෙහි වූ වරදට බියපත් වූයේ මෙරමාගේ භාණ්ඩ වොලොගන්මින් නො හැසිරෙයි මහණෙනි, මෙය දෘෂ්ටධර්මකවද්‍ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමපරාධකවද්‍ය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් සිතයි: ‘කායදුශ්චරිතයාගේ වනාහි පරලොව ලාමක වූ දුෂ්ඛවිපාකයෙක, වාග්දුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලාමක වූ දුෂ්ඛවිපාකයෙක. මනෝදුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලාමක වූ දුෂ්ඛවිපාකයෙක. මම වැලින් කසින් දුෂිත කරන්නෙමි නම්, වචනයෙන් දුෂිත කරන්නෙමි නම්, සිතින් දුෂිත කරන්නෙමි නම්, යම්බඳු ඒ දුෂිතින් මම කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුෂ්ඨි නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි නුපදින්නෙමි ද! කිම ඒ නො වේදැයි. හේ පරලොවිනි වරදින් බියපත් වූයේ කායදුශ්චරිතය දුරු කායසුවරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය දුරු වාක්සුවරිතය වඩයි. මනෝ-දුශ්චරිතය දුරු මනස්සුවරිතය වඩයි. පිරිසිදු ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ සමපරාධකවද්‍ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වද්‍ය දෙක ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ නික්මිය යුතුය: ඉභාතමවිපාක ඇති අපරාධයෙන් බිය පත් වන්නමහ. පරලොව විපාක ඇති අපරාධයෙන් බිය පත් වන්නමහ වරදෙහි බිය දක්නා සුල්ලමෝ වද්‍යභීරුක වුවමෝ වන්නමහ යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම නික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, සියලු වරදින් මිඳෙන්නේය යන යමෙක් ඇද්ද, වරදට බිය වන සුලු වරදෙහි බිය දක්නා සුල්ලලු විසින් මෙය කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 1. 2.

පට්ඨානසූත්තං.

2. දොවමානි භික්ඛවෙ පට්ඨානානි දුරභිසම්භවානි ලොකස්මිං. කතමානි දො: යස්සච ගිහිනං අගාරං අජ්ඣාචසනං චිවරපීණභාජනසේනාසනගිලාන-පච්චයභෙසජ්ජපරිකාරානුපපදනන් පට්ඨානං, යස්සච අගාරස්මා අනගාරයං පබ්බජිතානං සබ්බපට්ඨපටිනිස්සග්ගන්තං¹ පට්ඨානං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො පට්ඨානානි දුරභිසම්භවානි ලොකස්මිං. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං පට්ඨානානං යදිදං සබ්බපට්ඨපටිනිස්සග්ගන්තං පට්ඨානං. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: සබ්බපට්ඨපටිනිස්සග්ගන්තං පට්ඨානං පදභිස්සාමාහි. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

2. 1. 1. 3.

තපනියසූත්තං.

3. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා තපනියා. කතමෙ දො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස කායදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායසුචරිතං; වච්චුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති වච්චුච්චරිතං; මනොදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොසුචරිතං; සො කායදුච්චරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ කායසුචරිතන්ති තප්පති; වච්චුච්චරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ වච්චුච්චරිතන්ති තප්පති; මනොදුච්චරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ මනොසුචරිතන්ති තප්පති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා තපනියාහි.

2. 1. 1. 4.

අනපනියසූත්තං.

4. දොමෙ භික්ඛමෙ ධම්මා අනපනියා. කතමෙ දො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස කායසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායදුච්චරිතං; වච්චුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති වච්චුච්චරිතං; මනොසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොදුච්චරිතං; සො කායසුචරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ කායදුච්චරිතන්ති න තප්පති; වච්චුච්චරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ වච්චුච්චරිතන්ති න තප්පති; මනො සුචරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ මනොදුච්චරිතන්ති න තප්පති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා අනපනියාහි.

1. සබ්බපට්ඨපටිනිස්සග්ගන්තං ය - අට්ඨකපා

2. 1. 1. 2.

ප්‍රධාන සූත්‍රය

2. මහණෙනි, ලොවිහි දුකසේ පිරිය යුතු මේ (ප්‍රධාන) විශ්වයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ගිහිගෙයි වසන ගිහියන්ගේ විවර-පිණ්ඩපාන - ශයනාසන - ලාභාප්‍රත්‍යය - ගෞරවය - පරිභෝග දීම පිණිස යම් විශ්වයෙක් වේ ද, ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය සංඝායන ශාසනයට පැමිණිය චුත්තේ (සකකු - කෙලග - අනිසංඝාර සංඝායන) සියලු උපයින් බැහැර ලිම වූ නිවණ පිණිස යම් විශ්වයෙකුත් වේ ද (යන දෙකයි.) මහණෙනි, ලොවිහි දුකර වූ මේ විශ්වයෝ දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ ද්විවිධ විශ්වයන් අනුරෝධ සියලු උපයින් දුරලීම පිණිස යම් විශ්වයෙක් වේ නම්, තොල අග්‍ර වේ. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ නික්මිය යුතුයි: සියලු උපයින් දුරලීම පිණිස විශ්වය වඩාත් නම්ය යි. මෙසේ ම තොප විසින් නික්මිය යුතුයි.

2. 1. 1. 3.

තපනීය සූත්‍රය

3. මහණෙනි, මේ තපනීය (සිත් සතැවුලියෙන් තවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙලොවිහි කිසිවකු විසින් කායදුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. කාය සුවරිතය නොකරණ ලද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. වාක්සුවරිතය නොකරණ ලද වෙයි. මනෝදුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. මනස්සුවරිතය නොකරණ ලද වෙයි. හේ මා විසින් කායදුශ්චරිතය කරණ ලද යි නැවෙයි. මා විසින් කායසුවරිතය නොකරණ ලද යි නැවෙයි. මා විසින් වාග්දුශ්චරිතය කරණ ලද යි නැවෙයි. මා විසින් වාක්සුවරිතය නොකරණ ලද යි නැවෙයි. මා විසින් මනෝදුශ්චරිතය කරණ ලද යි නැවෙයි. මා විසින් මනස්සුවරිතය නොකරණ ලද යි නැවෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි තවන ධර්මයෝ දෙදෙන වෙති.

2. 1. 1. 4.

අතපනීය සූත්‍රය

4. මහණෙනි, මේ අතපනීය වූ (නොතවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසිවකු විසින් කායසුවරිතය, කරණ ලද වෙයි. කායදුශ්චරිතය නොකරණ ලද වෙයි. වාක්සුවරිතය කරණ ලද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතය නොකරණ ලද වෙයි. මනස්සුවරිතය කරණ ලද වෙයි. මනෝදුශ්චරිතය නොකරණ ලද වෙයි. හේ මා විසින් කායසුවරිතය කරණ ලද යි නො නැවෙයි. මා විසින් කායදුශ්චරිතය නො කරණ ලද යි නො නැවෙයි. මා විසින් වාක්සුවරිතය කරණ ලද යි නො නැවෙයි. මා විසින් වාග්දුශ්චරිතය නො කරණ ලද යි නො නැවෙයි. මා විසින් මනස්සුවරිතය කරණ ලද යි නො නැවෙයි. මා විසින් මනෝදුශ්චරිතය නො කරණ ලද යි නො නැවෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි අතපනීය (නොතවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි.

2. 1. 1. 5.

උපකුසුමසුතං.

5. දවිනාහං භික්කවෙ ධම්මානං උපකුසුමසිං යා ව අසනතුට්ඨිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු, යා ව අපපට්ඨානිතා පට්ඨානසම්මං. අපපට්ඨානි සුදුහං භික්කවෙ පදහාමි: කාමං තවො ව නහාරු ව අට්ඨි ව අවසිස්සතු සරිරෙ, උපසුසානු මංසලොභිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසචිරියෙන පුරිසපරිකාමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණ්ණිචා විරියස්ස සන්ධානං¹ භවිස්සතිති. තස්ස මග්ගං භික්කවෙ අපපමාදාදිගතා බොධි, අපපමාදාදිගතො අනුත්තරො යොගකෙතිමො.

තුමෙහ වෙපි භික්කවෙ අපපට්ඨානං පදහසායාථ: කාමං තවො ව නහාරු ව අට්ඨි ව අවසිස්සතු සරිරෙ, උපසුසානු මංසලොභිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසචිරියෙන පුරිසපරිකාමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණ්ණිචා විරියස්ස සන්ධානං භවිස්සතිති. තුමෙහපි භික්කවෙ න විරියෙව යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිකුසුම සච්ඡිකත්වා උපසමපජ්ඣ විහරිස්සාථ.

තසමානිහ භික්කවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: අපපට්ඨානං පදහසායාම, කාමං තවො ව නහාරු ව අට්ඨි ව අවසිස්සතු සරිරෙ, උපසුසානු මංසලොභිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසචිරියෙන පුරිසපරිකාමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණ්ණිචා විරියස්ස සන්ධානං භවිස්සතිති. එවං හි වො භික්කවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

2. 1. 1. 6.

සකෙකුසුමප්පතිස සුතං.

6. දොමෙ භික්කවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: යා ව සකෙකුසුමප්පතියෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපසිසිතා, යා ව සකෙකුසුමප්පතියෙසු ධම්මෙසු නිබ්බිදනුපසිසිතා.

සකෙකුසුමප්පතියෙසු භික්කවෙ ධම්මෙසු අස්සාදනුපසිසි විහරන්තො රුගං නපපජ්ඣති², දොසං නපපජ්ඣති, මොහං නපපජ්ඣති. රුගං අප්පහාය දොසං අප්පහාය මොහං අප්පහාය න පරිමුච්චති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති. න පරිමුච්චති දුකාසමානි වදුමි.

සකෙකුසුමප්පතියෙසු භික්කවෙ ධම්මෙසු නිබ්බිදනුපසිසි විහරන්තො රුගං පජ්ඣති, දොසං පජ්ඣති. මොහං පජ්ඣති. රුගං පහාය දොසං පහාය මොහං පහාය පරිමුච්චති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති. පරිමුච්චති දුකාසමානි වදුමි. ඉමෙ බො භික්කවෙ දො ධම්මානි.

1. සන්ධානං - සහ. මජ්ඣං. 2. න පජ්ඣති - මජ්ඣං.

2. 1. 1. 5.

උපදෙසුන සූත්‍රය

5. මහණෙනි, මම ධර්මයන් දෙදෙනෙකුගේ ගුණ ඵලය දැන ගනිමි: (ධ්‍යානාදී) කුශලධර්මයන්හි (මෙතෙක් පමණක්) යම් නොපසුබස්නා බවෙන් වේ ද, ප්‍රධන් වීර්යයෙහි යම් නොපසුබස්නා බවෙන් වේ ද (යන දෙකයි). මහණෙනි, මම නොපසුබස්නා සැහැටි ඇත්තෙමි 'එකානායෙන් සිරුරෙහි සම හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ වියලේවා, යමෙක් පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීර්යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් ලාබ්‍ය යුතු වේ නම්, එය නො ලැබ වීර්යයාගේ නැබීමේ (නැවැත්මේ) ක් නම් නො වේ ය' යි වැර වැඩිමි. මහණෙනි, ඒ මා විසින් සමෝධර්ම අප්‍රමාදයෙන් ලබන ලද, අනුතතර වූ (අතීත්ඵල, නිව්වාණ සංඛ්‍යාත) යොග්‍යමය අප්‍රමාදයෙන් ලබන ලදී.

මහණෙනි, තෙපි දු නො පසුබස්නා වැර වඩව: 'එකානායෙන් ශරීරයෙහි සම හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ වියලේවා, යමෙක් පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීර්යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් ලාබ්‍ය යුතු වේ නම්, එය නො ලැබ වීර්යයාගේ නැවැත්මෙන් නම් නො වේ ය' කියා යි. මහණෙනි, තෙපි දු මද කලෙකින් ම යමක් (යම් රහත්ඵලක්) උදෙසා කුලපුත්‍රයෝ ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය සංඛ්‍යාත ශාසනයට මොනොවට යෙන් නම්, මාග්ගිකවෘත්තියෙහි කෙළවර වූ ඒ අනුතතර ආර්යඵලය දිට්‍ඨමයෙහි ම තුමු විශිෂ්ටභූතයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට සපයා වාසය කරව.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ නික්මිය යුතුයි: 'මාගේ සිරුරෙහි එකානායෙන් සම හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ වියලේවා, නො පසුබස්නා වැර වඩන්නම්හ, යමෙක් පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීර්යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් පැමිණිය යුතු වේ නම්, එයට නො පැමිණ වීර්යයාගේ නැබීමෙන් නම් නො වේ ය' කියා යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම නික්මිය යුතුයි.

2. 1. 1. 6.

සංයෝජනීය සූත්‍රය

6. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: දයවිධ සංයෝජනයනට ප්‍රත්‍යය වූ භ්‍රෙහුමක ධර්මයන් විෂයෙහි යම් ආසවාද විසින් බලන සුලු බවෙකුදු වේ නම්, සංයෝජනීයධර්මයන් විෂයෙහි යම් උකටලී විසින් බලන සුලු බවෙකුදු වේ නම්, යන මේ දෙකය.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන් විෂයෙහි ආසවාද විසින් දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නේ රාගය නො හරනේ ය. දෝෂය නො හරනේ ය. මොහය නො හරනේ ය. රාගය නො හැර දෝෂය නො හැර මොහය නො හැර ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලැප්මෙන් දුකින් දොම්නසින් අධිමාත්‍ර ආයාසයෙන් නො මිදෙයි. වට දුකින් නො මිදේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, සංයෝජනීයධර්මයන් විෂයෙහි නිවේද වශයෙන් බලන සුලු ව වෙසෙන්නේ රාගය හරනේ ය, දෝෂය හරනේ ය, මොහය හරනේ ය. රාගය හැර දෝෂය හැර මොහය හැර ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලැප්මෙන් දුකින් දොම්නසින් අධිමාත්‍ර ආයාසයෙන් මිදෙයි. වට දුකින් මිදේ ය යි කියමි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙන යි.

2. 1. 1. 7.

කණ්ණසුතං.

7. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා කණ්ණා. කතමෙ දො: අභිරික්ඛෙව අනොගත-
පසඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා කණ්ණාති.

2. 1. 1. 8

සුක්ඛසුතං.

8. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුක්ඛා. කතමෙ දො: භිරි ව ඔත්තපසඤ්ච.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සුක්ඛාති.

2. 1. 1. 9.

වජ්ජසුතං.

9. දොමෙ භික්ඛවෙ සුක්ඛා ධම්මා ලොකං පාලෙනති. කතමෙ දො:
භිරි ව ඔත්තපසඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො සුක්ඛා ධම්මා ලොකං
ත පාලෙය්සං, නයිධ පඤ්ඤෙඨ මාතාති වා මාතුච්ඡාති වා මාතුලානිති වා
ආචරියහරියාති වා ගරුතං දුරාති වා, සමෙහදං ලොකො අගමිස්ස, යථා
අපේළිකා කුක්කුටස්ස කරු සොනසීගාලා. යස්මා ව බො භික්ඛවෙ ඉමෙ දො
සුක්ඛා ධම්මා ලොකං පාලෙනති, නස්මා පඤ්ඤෙති¹ මාතාති වා මාතුච්ඡාති වා
මාතුලානිති වා ආචරියහරියාති වා ගරුතං දුරාති වාති.

2. 1. 1. 10.

වස්සපනාසිකාසුතං.

10 දොමි, භික්ඛවෙ වස්සපනාසිකා. කතමා දො: පුරිමිකා ව
පච්ඡිමිකා ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො වස්සපනාසිකාති

වස්සපනාසිකාවග්ගො පඨමො

කිස්සෙඤ්ඤා:

වජ්ජ පටිඨානා දො තපනියා
උපඤ්ඤානෙත පඤ්චමං
සංඤ්ඤාජනඤ්ච කණ්ණඤ්ච
සුක්ඛං වරියා වස්සපනාසිකෙත වග්ගො.*

1. පඤ්ඤායනති - සි මු.

* ස්වම පොඤ්ඤා න දිස්සතෙ.

2. 1. 1. 7.

භාෂණ සූත්‍රය

7. මහණෙනි, මේ කෘෂණ (පාප) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: (පවට විලිනැති බව වූ) අභිරික්කය ද (පවට බිරිනැති බව වූ) අනොත්තප්පය ද යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ කෘෂණධර්මයෝ දෙදෙන ය.

2. 1. 1. 8.

සුඛාක සූත්‍රය

8. මහණෙනි, මේ ශුක්ල (කුශල) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: (පවට විලිනැති බව වූ) භිරිය ද (පවට බිරිනැති බව වූ) ඔත්තප්පය ද යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධර්මයෝ දෙදෙන ය.

2. 1. 1. 9.

වරියා සූත්‍රය

9. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධර්මයෝ දෙදෙන ලොව පාලනය කරත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: භිරිය හා ඔත්තප්පය වේ. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධර්මයෝ දෙදෙන ලොව නොපල්නාහු නම්, මෙලෙවිහි වැදූ මවැ යි හෝ සුළු මවැ යි හෝ නැඳියැ යි හෝ ඇදුරුබිරියැ යි හෝ ගුරුන්ගේ අත්බරහ යි හෝ (වෙනස) නො පැණෙයි. ලොකයෝ එළු එළු වෙත් මෙන් ද කුකුළු සුරන් මෙන් ද බලු සිවලුන් මෙන් ද පණන් බිඳුමට යන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මේ ශුක්ලධර්මයෝ දෙදෙන ලොව රනින් ද, එහෙයින් වැදූ මවැ යි හෝ සුළු මවැ යි හෝ නැඳියැ යි හෝ ඇදුරුබිරියැ යි හෝ ගුරුන්ගේ අත්බරහ යි හෝ (වෙනස) පැණෙයි.

2. 1. 1. 10.

වසසුපනාසිකා සූත්‍රය

10. මහණෙනි, මේ වස් ඵලාභිමි දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: පෙරවස් ඵලාභිමි ය, පසුවස් ඵලාභිමි ය (යන දෙකයි). මහණෙනි, මේ වනාහි වස් ඵලාභිමි දෙක යි

පළමු වසසුපනාසිකා වගයි.

එහි උද්දාය:

වජ්ජ සූත්‍රය, පටිකා සූත්‍රය, නපතිය සූත්‍ර දෙකය, පස්වන උපසංකුත සූත්‍රය, සංයෝජන සූත්‍රය, කණ්ණ සූත්‍රය, සුඛක සූත්‍රය, වරියා සූත්‍රය, වසසුපනාසිකා සූත්‍රය දැයි මෙයින් වර්ග වේ.

2. අධිකරණවග්ගො

2 1 2 1.

[සාවකවිනිදානං.]

11. දෙවමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි දෙව: පටිසංඝානබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පටිසංඝානබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසංඤ්චිකානි: කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව¹ ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, වච්චුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, මනෝදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව¹ ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චානි. සො ඉති පටිසංඝාය කායදුච්චරිතං පභාය කායසුචරිතං භාවෙති. වච්චුච්චරිතං පභාය වච්චුච්චරිතං භාවෙති, මනෝදුච්චරිතං පභාය මනෝසුචරිතං භාවෙති. සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චූළචිති භික්ඛවෙ පටිසංඝානබලං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාබලං. තත්ථ භික්ඛවෙ යමිදං² භාවනාබලං. සෙබමෙතං³ බලං. සෙබං හි සො භික්ඛවෙ බලං ආගම්ම රුගං පජ්ඣති, දෙසං පජ්ඣති, මොගං පජ්ඣති, රුගං පභාය දෙසං පභාය මොගං පභාය යං අකුසලං, භං න කරොති.⁴ යං පාපං, නං න සෙවති. ඉදං චූළචිති භික්ඛවෙ භාවනාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දෙව බලානිති.

2 1 2 2.

12. දෙවමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි දෙව: පටිසංඝානබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පටිසංඝානබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසංඤ්චිකානි: කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච. වච්චුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච. මනෝදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චානි. සො ඉති පටිසංඝාය කායදුච්චරිතං පභාය කායසුචරිතං භාවෙති, වච්චුච්චරිතං පභාය වච්චුච්චරිතං භාවෙති, මනෝදුච්චරිතං පභාය මනෝසුචරිතං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චූළචිති භික්ඛවෙ පටිසංඝානබලං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාබලං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසමෝඤ්ඤාභිතං භාවෙති විවෙකතිස්සිතං විරුගතිස්සිතං නිරෝධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිත්තමං. ධම්මවිචයසමෝඤ්ඤාභිතං භාවෙති -පෙ- විරියසමෝඤ්ඤාභිතං භාවෙති -පෙ- චිතිසමෝඤ්ඤාභිතං භාවෙති -පෙ- පස්සද්ධිසමෝඤ්ඤාභිතං භාවෙති -පෙ- සමාධිසමෝඤ්ඤාභිතං භාවෙති -පෙ- උපෙකනාසමෝඤ්ඤාභිතං භාවෙති විවෙකතිස්සිතං විරුගතිස්සිතං නිරෝධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිත්තමං. ඉදං චූළචිති භික්ඛවෙ භාවනාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දෙව බලානිති.

1. දිට්ඨො ධම්මෙ - සිමු PTS. 2. යදිදං - සිමු. 3. සෙබාන මෙතං බලං - මජ්ඣං. සෙබසෙතංච බලං - කාළිච්චි. 4. න තං කරොති - මජ්ඣං.

2. අධිකරණ වගීය

2 1. 2 1.

[සැමැත් නිදහස:]

11. මහනේති, මේ බල දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: පරිසරිකාන-
බලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහනේති, පරිසරිකානබලය කවරේ ය
යන්: මහනේති, මෙලොවිති කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පස්විකා බලයි:
“කායදුඛවර්තයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුමියෙහි ද පරලොවිති ද වෙයි.
වාග්දුඛවර්තයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුමියෙහි ද පරලොවිති ද වෙයි.
මනොදුඛවර්තයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුමියෙහි ද පරලොවිති ද වෙයි” යි.
හෙතෙම මෙසේ නුවණින් බලා කායදුඛවර්තය හැරපියා කායසුවර්තය වඩයි.
වාග්දුඛවර්තය හැරපියා වාක්සුවර්තය වඩයි. මනොදුඛවර්තය හැරපියා
මනස්සුවර්තය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පරිහරණය කෙරෙයි. මහනේති,
මෙය පරිසරිකානබල යි කියනු ලැබේ. මහනේති, භාවනාබලය කවරේ ය
යන්: මහනේති, එහි ලා යම් භාවනාබලයෙක් වේ නම්, මෙය ශෛක්ෂ-
බලය වේ. මහනේති, හේ ශෛක්ෂබලයට පැමිණ රාගය හැරලයි. දෝෂය
හැරලයි. මොහය හැරලයි. රාගය හැර ලා, දෝෂය හැර ලා, මොහය
හැර ලා යමෙක් අකුල වේ නම් එය නො කෙරෙයි. යමෙක් පව් වේ
නම් එය නො සෙවිනේය. මහනේති, මෙය භාවනාබල යි කියනු ලැබේ.
මහනේති, මේ වනාහි බල දෙකයි.

2. 1. 2. 2.

12. මහනේති, මේ බල දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: පරිසරිකාන-
බලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහනේති, පරිසරිකානබලය කවරේ ය
යන්: මහනේති, මෙ ලොවිති කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පස්විකා බලයි:
කායදුඛවර්තයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි දිවුදුමියෙහි ද පරලොවිති ද වෙයි.
වාග්දුඛවර්තයාගේ ලාමක විපාකය දිවුදුමියෙහි ද පරලොවිති ද වෙයි.
මනොදුඛවර්තයාගේ ලාමක විපාකය දිවුදුමියෙහි ද පරලොවිති ද වෙ යි.
හේ මෙසේ නුවණින් බලා කායදුඛවර්තය හැරපියා කායසුවර්තය වඩයි.
වාග්දුඛවර්තය හැරපියා වාක්සුවර්තය වඩයි. මනොදුඛවර්තය හැරපියා
මනස්සුවර්තය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පරිහරණය කෙරෙයි. මහනේති, මේ
පරිසරිකානබල යි කියනු ලැබේ මහනේති, භාවනාබලය කවරේ ය යන්:
මහනේති, මේ සස්තෙහි මහණ හෙමේ විවෙකය ඇසුරු කළ, විරාගය ඇසුරු
කළ, නිරෝධය ඇසුරු කළ, කෙලෙසපරිත්‍යාගය හා නිඵාණප්‍රසංකාදනය
පිණිස පිරිනමන සතිසමෝඤ්ඤාබලය වඩයි. ධම්මවිවෙකසමෝඤ්ඤාබලය වඩයි.
... විරියසමෝඤ්ඤාබලය වඩයි ... පිනිසමෝඤ්ඤාබලය වඩයි පසංකාද-
සමෝඤ්ඤාබලය වඩයි ... සමාධිසමෝඤ්ඤාබලය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු
කළ, විරාගය ඇසුරු කළ, නිරෝධය ඇසුරු කළ, කෙලෙසපරිත්‍යාගය හා
නිඵාණප්‍රසංකාදනය පිණිස පිරිනමන උපෙකාසමෝඤ්ඤාබලය වඩයි.
මහනේති, මේ භාවනාබල යි කියනු ලැබේ. මහනේති, මේ බල දෙකයි.

2 1 2 3.

13. දොමානී භික්ඛවෙ බලානි, කතමානි දො: පටිසංඛානබලංච භාවනාබලංච. කතමංච භික්ඛවෙ පටිසංඛානබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා ඉති පටිසංචිතනති කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ අභිසම්පදායංච, වච්චිච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ අභිසම්පදායංච, මනෝදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ අභිසම්පදායංචානි. සො ඉති පටිසංඛාය කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, වච්චිච්චරිතං පහාය වච්චිසුචරිතං භාවෙති, මනෝ-දුච්චරිතං පහාය මනෝසුචරිතං භාවෙති, සුඤ්ඤං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ පටිසංඛානබලං. කතමංච භික්ඛවෙ භාවනාබලං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චිත කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සම්මතකං සම්මාරං විවෙකජං පිනිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකක-විවාරානං චූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිවාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. පිනියා ච විරුගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛංච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියො ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සනිමා සුඛවිහාරීති, තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා සුඛෙඛව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථංඛමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසනි-පාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ භාවනාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දො බලානීති.

2 1 2 4.

14. දොමානී භික්ඛවෙ නථාගතස්ස ධම්මදෙසනා. කතමා දො: සංඛින්නෙන ච, විජාරෙන ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දො නථාගතස්ස ධම්මදෙසනානි.

2 1 2 5

15. යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණේ ආපනො² ච භික්ඛු චොදකො ච භික්ඛු න සාධුකං අත්තනාච අත්තනං පච්චවෙකනිති³, තස්මෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණේ පාටිකඛිං, දීඝත්තාය බරත්තාය වාලුත්තාය සංචන්තිස්සති, භික්ඛු ච න ථාසුකං⁴ විහරිස්සන්තිති.⁵ යස්මිං ච ඛො භික්ඛවෙ අධිකරණේ ආපනො ච භික්ඛු චොදකො ච භික්ඛු සාධුකං අත්තනාච අත්තනං පච්චවෙකනිති,³ තස්මෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණේ පාටිකඛිං, න දීඝත්තාය බරත්තාය වාලුත්තාය සංචන්තිස්සති, භික්ඛු ච ථාසුකං⁴ විහරිස්සන්තිති:

1. පඨමජ්ඣානං - සී. මු. 2. ආපනාපනො - කැප්. 3. පච්චවෙකනති - සී. මු.
4. ථාසු - කැප්. 5. විහරිස්සන්ති - සී. මු.

2. 1. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ බල දෙකෙකි. කවර දෙකක යන්: පටිසංඛාතබලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහණෙනි, පටිසංඛාතබලය කවරේය යන්: මහණෙනි, මෙලොවිනි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පස්විකා බලයි: කාය-දුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි දිට්ඨමියෙහි ද පරලොවිනි ද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි මෙලොවිනි ද පරලොවිනි ද වෙයි. මනෝදුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි මෙලොවිනි ද පරලොවිනි ද වෙ. හේ මෙසේ නුවණින් බලා කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුවරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාක්සුවරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුවරිතය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පිරිවටයි. මහණෙනි, මේ පටිසංඛාත-බලා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවනාබලය කවරේය යන්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයෙන් වෙන් ව ම විනාසී සතින වූ විචාර සතින වූ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. විනාසීවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යානම-යෙහි මනා පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකාග්‍රභාවය ඇති විනාශීර්තින වූ විචාරර්තින වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට ඇටි ඇටි සද සමවැද වෙසෙයි. ප්‍රීතිහුගේ ද චිරාගයෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ ද සමානිමත් වූයේ ද සමාස්ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙසෙයි. කයින් සුව පිළිවිදියි ආයාසියෝ “උපෙක්ඛා ඇත්තේ සමානිමත් වූයේ සුඛවිහරණ ඇත්තෙකැ” යි යම් ධ්‍යානලාභියකු (ගෙණ) කියද්ද, ඒ නාමිකධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කාලා ම සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ අත්තඛමයෙන් නොදුක් නොසුව වූ උපෙක්ඛාසමානි පරිශුද්ධිය ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙය භාවනාබලා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි බල දෙකයි.

2. 1. 2. 4.

14. මහණෙනි, නාමාගතයන් වහන්සේගේ මේ ධර්මදෙශනා දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: සැකෙවින් දෙසුම් හා විචාර විසින් දෙසුම ය. මහණෙනි, මේ වනාහි නාමාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මදෙශනා දෙක ය.

2. 1. 2. 5.

15. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකිනි ලා (ඇවැත්) අවන් මහණ ද (ඇවැත්) වොදනා කරණ මහණ ද මොනොවට නෙමේ ම නමා නුවණින් සලකා නො බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා නෙල කැමැති විය යුතුය: දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස, රළුබස්කම් පිණිස, කැකුළුවට පිණිස (ඒ අධිකරණය) පවත්නේ ය. හිඤ්ඤ ද සුවසේ නො වසන්තානුය යි.

මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකිනි ලා (ඇවැත්) අවන් මහණ ද (ඇවැත්) වොදනා කරණ මහණ ද නෙමේ ම මොනොවට නමා නුවණින් සලකා බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි දී නෙල කැමැති විය යුතුය. දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස, රළුබස්කම් පිණිස, කැකුළුවට පිණිස (ඒ අධි-කරණය) නො පවත්නේ ය. හිඤ්ඤ ද සුවසේ වසන්තානුය යි.

කථාංච භික්ඛවෙ ආපනොනා භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති: ඉධ භික්ඛවෙ ආපනොනා භික්ඛු ඉති පටිසංඝේකකිති, අහං බො අකුසලං ආපනොනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. තං¹ මං සො භික්ඛු අදදුස අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නො වෙ අහං අකුසලං ආපජ්ජෙය්‍යං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, න මං සො භික්ඛු පසෙසය්‍ය අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. යස්මා ච බො අහං අකුසලං ආපනොනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නස්මා මං සො භික්ඛු අදදුස අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. දිස්වා ච පන මං සො භික්ඛු අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන අත්තනමනො අහොසි. අත්තනමනො සමානො අත්තනමනවචනං මං සො භික්ඛු අවච. අත්තනමනවචනාහං තෙන භික්ඛුනා ටුනොනා සමානො අත්තනමනො අහොසිං. අත්තනමනො සමානො පරෙසං ආරොවෙසිං. ඉති මමෙව තත්ථ අච්චයො අච්චගමා සුඛකදයකංව භණ්ඩස්මිනති. එවං බො භික්ඛවෙ ආපනොනා භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති.

කථාංච භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති: ඉධ භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු ඉති පටිසංඝේකකිති: අයං බො භික්ඛු අකුසලං ආපනොනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. ²තාහං ඉමං භික්ඛුං අදදුසං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නො වෙ අයං භික්ඛු අකුසලං ආපජ්ජෙය්‍යං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තාහං ඉමං භික්ඛුං පසෙසය්‍යං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. යස්මා ච බො අයං භික්ඛු අකුසලං ආපනොනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නස්මා අහං ඉමං භික්ඛුං අදදුසං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. දිස්වා ච පනාහං ඉමං භික්ඛුං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, අත්තනමනො අහොසිං. අත්තනමනො සමානො අත්තනමනවචනාහං ඉමං භික්ඛුං අවචං. අත්තනමනවචනායං භික්ඛු මයා ටුනොනා සමානො අත්තනමනො අහොසි. අත්තනමනො සමානො පරෙසං ආරොවෙසි. ඉති මමෙව තත්ථ අච්චයො අච්චගමා සුඛකදයකංව³ භණ්ඩස්මිනති. එවං බො භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති.

යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ ආපනොනා ච භික්ඛු වොදකො ච භික්ඛු න සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති, නසෙමනං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකච්චං දීඝතාය ඛරතාය වාලතාය සංවතතිස්සති. භික්ඛු ච න එසුකං විහරිස්සන්ති. යස්මිං ච බො භික්ඛවෙ අධිකරණෙ ආපනොනා ච භික්ඛු වොදකො ච භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති, නසෙමනං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකච්චං න දීඝතාය ඛරතාය වාලතාය සංවතතිස්සති. භික්ඛු ච එසුකං විහරිස්සන්ති.

1. මං සො භික්ඛු-මජ්ඣං, නස්මා මං සො භික්ඛු - සූ. සී 1.

2. අහං ඉමං භික්ඛුං - මජ්ඣං, සූ. 3. සුඛකදයකංව - සූ. 3.

මහණෙනි, කෙසේ නම් ඇවැත් අවන් මහණ මොනොවට තෙමේ ම නමා නුවණින් බලා ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි (ඇවැත්) අවන් මහණ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: 'මේ වනාහි කරජ කසින් කිසිදෙසක් ම අකුසලට (අන්‍යතර ආපනතියකට) අවන්මි. ඒ මහණ කසින් කිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසල (ආපනති) යකට අවදනා ඒ මා දිටි. මම වැලිත් කසින් යම් ම අකුසල (ආපනති) යකට නො අවන්තෙමි නම්, ඒ මහණ කසින් කිසියම් අකුසල (ආපනති) යකට අවදනා මා නො දක්නේ ය. යම් හෙයෙකින් මම කසින් කිසියම් අකුසල (ආපනති) යකට අවන්තෙමි වේ ද, එහෙයින් ඒ මහණ කසින් කිසියම් ප්‍රදෙශමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මා දිටි. ඒ මහණ කසින් කිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මා දැක ද නො සතුටු සිත් ඇති විය. නොසතුටු සිත් ඇත්තේ ම ඒ මහණ මට නො සතුටු බස් කීය. මම ඒ මහණහු විසින් නො සතුටු බසින් නියනු ලැබුයෙමි ම නො සතුටු සිත් ඇත්තෙමි වීමි. නොසතුටු සිත් ඇත්තෙමි ම අනුතට සැල කෙළෙමි. මෙසේ භාණ්ඩයෙහි සුවන් දේන්තකු සෙසින් ඒ අධිකරණයෙහි මාගේ ම (නුත්වැදුරුම්) අපරාධයෙක් මා ඔබාගෙන නැතිනැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඇවැත් අවන් මහණ තෙමේ ම නමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් වොදනා කරණ මහණ තෙමේ ම නමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලා ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි වොදක භික්ෂු තෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: 'මේ මහණ තෙමේ වනාහි කසින් කිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසල (ආපනති) යකට අවන්තේය. මම කසින් කිසියම් එකදෙයමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා ඒ මහණහු දිටිමි. ඉදින් මේ මහණ කසින් කිසියම් අකුසලයකට නො අවදනේ නම්, මම කසින් යම් ම අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු නො දක්නෙමි. යම් හෙයෙකින් මේ මහණ තෙමේ කසින් කිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවන්තේ ද, එහෙයින් මම කසින් කිසියම් දෙසක් ම අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු දිටිමි. කසින් කිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු දැක ද මම නො සතුටු සිත් ඇත්තෙමි වීමි. නොසතුටු සිත් ඇත්තෙමි ම මේ මහණහට නො සතුටු බස් කීමි. මා විසින් නො සතුටු බසින් නියනු ලැබුයේ ම මේ මහණ නො සතුටු සිත් ඇති විය. නො සතුටු සිත් ඇත්තේ ම එය අනුතට සැල කෙළේය. මෙසේ ඒ අධිකරණයෙහි ලා භාණ්ඩයෙහි සුවන් දේන්තකු සේ මාගේ ම (දෙවැදුරුම්) අපරාධයෙක් මා ඔබාගෙන නැතිනැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ වොදක මහණ තෙමේ මොනොවට තෙමේ ම නමා නුවණින් සලකා බලයි.

මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකි ඇවැත් අවන් භික්ෂු තෙමේ ද වොදක භික්ෂු තෙමේ ද තෙමේ ම නමා මොනොවට නුවණින් සලකා නො බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුයි: 'දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස රථබස්කම් පිණිස කැකුළබැව් පිණිස (අධිකරණය) පවත්තේය. භික්ෂුහු ද සැපසේ නො වසන්තැනු' යි. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකි ලා (ඇවැත්) අවන් මහණ තෙමේ ද ඇවැතින් වොදනා කරණ මහණ තෙමේ ද තෙමේ ම නමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුයි: 'දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස රථබස් කම් පිණිස කැකුළබැව් පිණිස අධිකරණය නො පවත්තේ ය. භික්ෂුහු ද සැපසේ වසන්තැනු' යි.

2. 1. 2. 6.

16. අථ ඛො අඤ්ඤාතරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්භා භගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනියං කථං සාරුඤ්ඤියං චිතිසාරොචා ඵකමනතං නිසීදි. ඵකමනතං නිසීනො ඛො සො බ්‍රාහ්මණො භගවතං ඵතදවොච: කො භු ඛො හො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද, පරමමරණො අපායං දුගගතිං චිතිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්තිති?

[භගවා:]

අධමමචරියා¹ විසමචරියා හෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ ඵවමිඛෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද, පරමමරණො අපායං දුගගතිං චිතිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්තිති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

කො පන හො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද, පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිති?

[භගවා:]

ධමමචරියා සමචරියා හෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ ඵවමිඛෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද, පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අභිකකනතං හො ගොතම අභිකකනතං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නිකක්ඛජ්ජනං වා උකක්ඛජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුකස්ස වා මග්ගං අච්චිකෙය්‍ය² අකුකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය, ‘වකක්ඛුමනො රුපානි දකඛින්නි’²ති, ඵවමෙව හොතා ගොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධමමො පකාසිතො. ඵසංභං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධමමඤ්ච භික්ඛු-සඝ්ඤ්ඤව. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතගො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 2. 7.

17 අථ ඛො ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්භා භගවතා සද්ධිං සමමාදි -පෙ- ඵකමනතං නිසීනො ඛො ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවතං ඵතදවොච. කො භු ඛො හො ගොතම, හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද, පරමමරණො අපායං දුගගතිං චිතිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්තිති.

[භගවා:]

කතත්තා ච බ්‍රාහ්මණ අකතත්තා ච ඵවමිඛෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද, පරමමරණො අපායං දුගගතිං චිතිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්තිති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

කො පන හො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙද, පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිති.

1. අධමමචරියා විසමචරියා හෙතු - ස්‍යා. 2. දකඛනභීති - ස්‍යා. මජ්ඣං.

2. 1. 2. 6.

16. එකල්හි නොපාල බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග තුස්තකපාවට නිසි සිහිකරනුවට නිසි කපාව නිමවා එකත් පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කළේ ය: ‘භවත් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයෙනින් මේ ලොවිහි ඇතැම් සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ නිදර්ශන වූ විවිධ පනතට තැන්වූ තීරයට (උපපාත වශයෙන්) පැමිණෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේය? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේය?’

[භගවත්හු:]

බමුණ, අධිච්ඡේදය සහිත වෛරය වැඩිව හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ලොවිහි ඇතැම් සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගීහි වූ විනිපාත වූ තීරයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙලොවිහි ඇතැම් සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වභාවිකයට එළඹෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, ධර්මවිප්‍රකාශ සහිත වෛරය වැඩිව හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ලොවිහි ඇතැම් සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වභාවිකයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස! යම්සේ යටිහුරු කොට තබන ලද්දක් හෝ උඩුහුරු කොට තබන්නේ, පිළිසන් වූවක් හෝ වැසුම් හරන් මැලීම වූවකුට හෝ මග කියන්නේ ‘ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහුය’ යි බොල් අදුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, එසෙයින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තත්තිසරින් ධර්ම ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේය. ඒ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්ම ද නිසංසරය ද සරණ යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු සේ රැස්තා සේක්වා’ යි.

2. 1. 2. 7.

17. එකල්හි ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වීය ... එකත් පසෙක හුන් ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේය: ‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙනින් මේ ලොකයෙහි ඇතැම් සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුර්ගති වූ විනිපාත වූ තීරයට යෙත් නම්, (එයට) හෙතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?’

[භගවත්හු:]

බමුණ, කළ බැවිනුදු තොකළ බැවිනුදු මෙසේ මේ ලොව නිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගීහි වූ විනිපාත වූ තීරයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙනින් මේ ලොව නිසි සත්‍ය කෙනෙක් සුගති සහිත ස්වභාවිකයට එළඹෙත් නම්, (එයට) හෙතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[භගවා:]

කතන්තා ච බ්‍රාහ්මණ අකතන්තා ච එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

න ඛො අහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛිනෙතන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං¹ අවිභත්තස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා අහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛිනෙතන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යන්ති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමිති. එවමෙභොහි ඛො ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි: භගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චස්ස කායදුච්චරිතං කතං භොති, අකතං භොති කායසුචරිතං. චච්ච්චරිතං කතං භොති, අකතං භොති චච්ච්චරිතං. මනොදුච්චරිතං කතං භොති, අකතං භොති මනොසුචරිතං. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ කතන්තා ච අකතන්තා ච එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චස්ස කායසුචරිතං කතං භොති, අකතං භොති කායදුච්චරිතං චච්ච්චරිතං කතං භොති, අකතං භොති චච්ච්චරිතං. මනොසුචරිතං කතං භොති, අකතං භොති මනොදුච්චරිතං. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ කතන්තා ච අකතන්තා ච එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අභිකක්ඛන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මිං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං ගන්හති.

2. 1. 2. 8.

18. අථ ඛො ආයස්මි ආනිකො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උප-සඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

එකංසෙනාහං ආනන්ද අකරණීයං චදුමි කායදුච්චරිතං චච්ච්චරිතං මනොදුච්චරිතන්ති.

1. විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස - ශ්‍යාමපොත්තෙ අයං න දිස්සති.

[භගවත්හු:]

බමුණ, කළබැව්නුදු නොකළ බැව්නුදු මෙසේ මෙ ලොව නිසි සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගයට එළඹෙත්.

[බමුණ:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ භාෂිතයාගේ අනිය මම විතර විසින් නො දකිමි. යම්සේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසූ විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ භාෂිතයාගේ අනිය විතර විසින් දැනගන්නෙමි ද එපරිද්දෙන් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක් නම් මැනවි.

බමුණ, එසේ වී නම් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, දෙසමි යි. එසේය වහන්සැ' යි ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණ නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අරුත් විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලොකයෙහි නිසිවකු විසින් කායදුඛවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, කායසුඛවර්තය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. වාග්දුඛවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, වාග්සුඛවර්තය නො කරණ ලද්දේ වෙයි. මනෝදුඛවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, මනස්සුඛවර්තය නො කරණ ලද්දේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි කළ බැව්නුදු නො කළ බැව්නුදු මේ ලොවිහි නිසි සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු මෙසේ සුවයෙන් පහ වූ දුගති වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොව නිසිවකු විසින් කායසුඛවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, කායදුඛවර්තය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. වාග්සුඛවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, වාග්දුඛවර්තය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. මනස්සුඛවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, මනෝදුඛවර්තය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි කළ බැව්නුදු නො කළ බැව්නුදු මේ ලොවිහි නිසි සත්ත්ව කෙනෙක් මේ පරිද්දෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගයට එළඹෙත්.

[බමුණ:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණ ගිය උවසුවකු සේ මා රැස්නා සේක්වායි.

2. 1. 2. 8.

18. එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක නුන්හ. එකත්පසෙක නුන් ආයුෂමත් ආනන්දතෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

ආනන්දය, මම කායදුඛවර්තය වාග්දුඛවර්තය මනෝදුඛවර්තය එකානන්දයෙන් නො කළ යුතුයි කියමි.

[ආනන්දෝ:]

යමිදං භනෙන භගවතා එකංසෙන අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ කො ආදීනවො පාටිකඛොති.

[භගවා:]

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආදීනවො පාටිකඛො:

අනතාපි අනතානං උපවදති, අනුච්චිව විඤ්ඤා ගරහනති, පාපකො කිතතිසද්දො අබ්‍යුග්ගච්ඡති, සමමුලොභා කාලං කරොති, කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආදීනවො පාටිකඛො.

එකංසෙනානං ආනන්ද කරණීයං වදාමි කායසුචරිතං වච්චුච්චරිතං මනොසුචරිතනති.

[ආනන්දෝ:]

යමිදං භනෙන භගවතා එකංසෙන කරණීයං අකතානං කායසුචරිතං වච්චුච්චරිතං මනොසුචරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ කො ආනිසංසො පාටිකඛොති?

[භගවා:]

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන කරණීයං අකතානං කායසුචරිතං වච්චුච්චරිතං මනොසුචරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආනිසංසො පාටිකඛො:

අනතාපි අනතානං න උපවදති, අනුච්චිව විඤ්ඤා පසංසනති, කල්‍යාණො කිතතිසද්දො අබ්‍යුග්ගච්ඡති, අසමමුලොභා කාලං කරොති, කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන කරණීයං අකතානං කායසුචරිතං වච්චුච්චරිතං මනොසුචරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආනිසංසො පාටිකඛොති.

2. 1. 2. 9.

19. අකුසලං භික්කුවෙ පජ්ඣථ. සකකා භික්කුවෙ අකුසලං පජ්ඣිතුං. නො වෙ තං¹ භික්කුවෙ සකකා අභවිස්ස අකුසලං පජ්ඣිතුං, නාහං එවං වදෙය්‍යං “අකුසලං භික්කුවෙ පජ්ඣථා”ති. යස්මා ව බො භික්කුවෙ සකකා අකුසලං පජ්ඣිතුං, තස්මාහං එවං වදාමි “අකුසලං භික්කුවෙ පජ්ඣථා”ති. අකුසලං ව හිදං භික්කුවෙ පතිනං අභිතාය දුකතාය සංවතෙතාය. නාහං එවං වදෙය්‍යං “අකුසලං භික්කුවෙ පජ්ඣථා”ති. යස්මා ව බො භික්කුවෙ අකුසලං පතිනං භිතාය සුඛාය සංවතනති, තස්මාහං එවං වදාමි “අකුසලං භික්කුවෙ පජ්ඣථා”ති.

1. නොවෙදං - මජ්ඣං.

[අනද තෙරහු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක්, වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් එකාන්තයෙන් නො කළ යුතුය යි වදාළ ලද ද ඒ නොකට යුතු ද, කරණු ලබන කල්හි කවර ආදිතවයෙක් කැමැති විය යුතු ද?

[හඟවන්හු:]

ආනන්දය, මා විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක්-වාග්දුශ්චරිතයෙක්-මනෝදුශ්චරිතයෙක් එකාන්තයෙන් නො කට යුතුය යි වදාළ ලද නම්, ඒ නොකට යුතු ද, කරණු ලබන කල්හි මේ ආදිතවය කැමැති විය යුතුය:

“නෙමේන් නමොට උපවාද කෙරෙයි. නුවණැත්තෝ විමසා දැන ගරහන්. අපකීර්තිය උස්ව නගිති. සමමුස් ව කථරිය කෙරෙයි. කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගති වූ චිතිපාත වූ තිරයට එළඹෙත්” ය යි.

ආනන්දය, මා විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක් - වාග්දුශ්චරිතයෙක් - මනෝදුශ්චරිතයෙක් එකාන්තයෙන් නො කළ යුතුය යි පවසන ලද නම්, ඒ නොකට යුතු ද, කරණු ලබන කල්හි මේ ආදිතවය කැමැති විය යුත්තේ ය.

ආනන්දය, මම කායසුවරිතය - වාක්සුවරිතය - මනසුවරිතය එකාන්තයෙන් කළ යුතු ය යි කියමි.

[අනද තෙරහු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් කායසුවරිතයෙක් - වාක්සුවරිතයෙක් - මනසුවරිතයෙක් එකාන්තයෙන් කළ යුතු ය යි පවසන ලද නම්, ඒ කට යුතු ද, කරණු ලබන කල්හි කවර අනුසසෙක් කැමැති විය යුත්තේ ද?

[හඟවන්හු:]

ආනන්දය, යම් මේ කායසුවරිතයෙක් - වාක්සුවරිතයෙක් - මනසුවරිතයෙක් එකාන්තයෙන් කට යුතුය යි මා විසින් කියන ලද නම්, ඒ කට යුතු ද, කරණු ලබන කල්හි මේ අනුසස කැමැති විය යුත්තේ ය:

“නෙමේන් නමොට උපවාද නො කෙරෙයි. නුවණැත්තෝ විමසා දැන පසසන්. යසගි උස්ව නැගෙයි. අසමමුස් ව කථරිය කෙරෙයි. කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් සංකප්පය සමගිලොකයට එළඹෙත්.”

ආනන්දය, යම් කායසුවරිතයෙක් - වාක්සුවරිතයෙක්-මනසුවරිතයෙක් එකාන්තයෙන් කට යුතුය යි ම විසින් පවසන ලද නම් ඒ කට යුතු ද, කරණු ලබන කල්හි මේ අනුසස කැමැති විය යුත්තේ යයි.

2. 1. 2. 9.

19. මහණෙනි, අකුශලය දුරලව. මහණෙනි, අකුශලය දුරලත්තට හැකිය. මහණෙනි, ඉදින් ඒ අකුශලය දුරලීමට නො හැකි නම් “මහණෙනි, අකුශලය දුරලවයි” මෙසේ මම නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් අකුශලය දුරලත්තට හැකි ද, එහෙයින් ම “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව” යි මෙසේ මම කියමි. නවද මහණෙනි, මේ අකුශලය ප්‍රතිණ වූයේ අභිත පිණිස දක් පිණිස පවත්නේ නම් “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව” යි මම මෙසේ නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් අකුශලය ප්‍රතිණ වූයේ භිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද එහෙයින් ම “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව” යි මම මෙසේ කියමි.

කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථ. සකකා භික්ඛවෙ කුසලං භාවෙතුං. නො වෙතං¹ භික්ඛවෙ සකකා අභවිස්ස කුසලං භාවෙතුං, නාහං ඵලං වදෙය්‍යං “කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා”ති. යස්මා ච බො භික්ඛවෙ සකකා කුසලං භාවෙතුං, තස්මා-හං ඵලං වදාමි “කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා”ති. කුසලං ච තිදං භික්ඛවෙ භාවිතං අභිනාය දුකතිය සංවතෙතය්‍ය, නාහං ඵලං වදෙය්‍යං “කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා”ති. යස්මා ච බො භික්ඛවෙ කුසලං භාවිතං භිනාය සුඛාය සංවතනති තස්මාහං ඵලං වදාමි “කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා”ති.

2. 1. 2. 10.

20. දො මේ භික්ඛවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවතනනති. කතමෙ දො? දුනතිකඛිත්තාඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං, අත්ථො ච දුනතිනො. දුනතිකඛිත්තත්‍ය භික්ඛවෙ පදබ්‍යඤ්ජනස්ස අත්ථොපි දුනතයො හොති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවතනනතිති.

දො මේ භික්ඛවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස ධීතියා අසම්මොසාය අනන්තර-ධානාය සංවතනනති. කතමෙ දො? සුතිකඛිත්තාඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං, අත්ථො ච සුතිනො. සුතිකඛිත්තත්‍ය භික්ඛවෙ පදබ්‍යඤ්ජනස්ස අත්ථොපි සුතයො හොති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සද්ධම්මස්ස ධීතියා අසම්මොසාය අනන්තර-ධානාය සංවතනනතිති.

අධිකරණවග්ගො දුතියො.

3. බාලවග්ගො

2. 1. 3. 1.

[සාවජ්ඣනීදුතො:]

21. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො? යො ච අච්චයං අච්චයතො න පස්සති, යො ච අච්චයං දෙසෙනත්‍යස්ස යථාධම්මං න පතිගණ්හාති.¹ ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ණිනා. කතමෙ දො? යො ච අච්චයං අච්චයතො පස්සති, යො ච අච්චයං දෙසෙනත්‍යස්ස යථාධම්මං පතිගණ්හාති.² ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ණිනාති.

2. 1. 3. 2.

22. දොමෙ භික්ඛවෙ නථාගතං අබ්භාවිකකන්ති. කතමෙ දො? දුට්ඨො වා දෙසනතරො, සඤ්ඤා වා දුග්ගතිනෙන. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො නථාගතං අබ්භාවිකකන්තිති.

1. නප්පට්ඨගණ්හාති - මජ්ඣං.

2. පට්ඨගණ්හාති - මජ්ඣං. පට්ඨගණ්හාති - සී. 1

මහණෙනි, කුශලය වඩව. මහණෙනි, කුශලය වඩන්නට හැකිය. මහණෙනි, ඉදින් කුශලය නොවැඩිය හැකි නම් “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මෙසේ මම නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කුශලය වඩන්නට හැකි ද එහෙයින් “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මම මෙසේ කියමි. මහණෙනි, කුශලය වඩන ලද්දේ ඉදින් අභිත පිණිස දුක් පිණිස පවත්නේ නම් “මහණෙනි, කුසල් වඩව”යි මෙසේ මම නො කියමි.

නවද මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කුශලය වඩන ලද්දේ භිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද එහෙයින් ම “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මම මෙසේ කියමි.

2. 1. 2. 10.

20. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් සඤ්ඤායෝ විනාශය පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවත්නාහ. කවර දෙදෙනෙක යන්: උපිළිවෙලින් වරදවා ගත් පෙළ ද වරදවා පෙරළා ගත් අටුවා ද යන දෙකය. මහණෙනි, වරදවා ගත් පාලියෙහි අටුවා ද දුර්තය (අන්තය) වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙන සඤ්ඤායෝ විනාශය පිණිස අන්තර්ගතය පිණිස පවත්නාහ.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් සඤ්ඤායෝ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නාහ. කවර දෙදෙනක යන්: මොනොවට ගත් පෙළදහම ද මොනොවට ගත් අටුවා ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මොනොවට ගත් පෙළදහමෙහි අටුවා ද සුන්ය වෙයි.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙන සඤ්ඤායෝ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නාහ යි.

අධිකරණවග්ග දෙවැනි සි

3. බාලවර්ගය

2. 1. 3. 1.

[සැවැත්නිදහසි:]

21. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙක් වරද වරද විසින් නො දක්නේ ද, යමෙකුත් (පිළිගෙන) වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය නො පිළිගන්නේ ද, මහණෙනි, මොහු බාලයෝ දෙදෙන වෙති.

මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙක් වරද වරද විසින් දක්නේ ද, යමෙකුත් පිළිගෙන වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය පිළිගන්නේ ද, මහණෙනි, මොහු දෙදෙන පණ්ඩිත වෙති.

2. 1. 3. 2.

22. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්. (අභ්‍යාසයන් දෙසි නබන්.) කවර දෙදෙනෙක යන්: දුෂ්ට වූයේ ඇතුළත සිටිනා ජොරය ඇත්තේ හෝ වේ ද, වැරදි ලෙස ගැණීමෙන් වූ සැදහැ ඇත්තේ හෝ වේ ද (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්.

2. 1. 3. 3.

23. දොමෙ භික්ඛවෙ නථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ දො? යො ච අභාසිනං අලපිතං නථාගතෙන භාසිනං ලපිතං නථාගතෙනාති දීපෙති, යො ච භාසිනං ලපිතං නථාගතෙන අභාසිනං අලපිතං නථාගතෙනාති දීපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො නථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති.

දොමෙ භික්ඛවෙ නථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ දො? යො ච අභාසිනං අලපිතං නථාගතෙන අභාසිනං අලපිතං නථාගතෙනාති දීපෙති, යො ච භාසිනං ලපිතං නථාගතෙන භාසිනං ලපිතං නථාගතෙනාති දීපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො නථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති.

2. 1. 3. 4.

24. දොමෙ භික්ඛවෙ නථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ දො? යො ච නෙය්‍යන්තං සුභතන්තං නිතන්තො සුභතන්තොති දීපෙති, යො ච නිතන්තං සුභතන්තං නෙය්‍යන්තො සුභතන්තොති. දීපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො නථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති.

2. 1. 3. 5.

25. දොමෙ භික්ඛවෙ නථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ දො? යො ච නෙය්‍යන්තං සුභතන්තං නෙය්‍යන්තො සුභතන්තොති දීපෙති, යො ච නිතන්තං සුභතන්තං නිතන්තො සුභතන්තොති දීපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො නථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති.

2. 1. 3. 6.

26. පටිච්ඡන්තකම්මන්තස්ස භික්ඛවෙ දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකකිං: නිරයො වා නිරව්ඡානසොති වාති.

අප්පටිච්ඡන්තකම්මන්තස්ස භික්ඛවෙ දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකකිං: දෙවා වා මනුස්සා වාති.

2. 1. 3. 7.

27. මුච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකකිං: නිරයො වා නිරව්ඡානසොති වාති.

2. 1. 3. 3.

23. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නවාගනයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් නවාගනයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො නෙපලන ලද්ද නවාගනයන් වහන්සේ විසින් දෙසනලද යි නෙපලන ලද්ද දක්වා ද, යමෙකුත් නවාගනයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නෙපලන ලද්ද නවාගනයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො නෙපලන ලද්ද දක්වා ද (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නවාගනයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්.

මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නවාගනයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් නවාගනයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො නෙපලන ලද්ද නවාගනයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො නෙපලන ලද්ද දක්වා ද, යමෙකුත් නවාගනයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නෙපලන ලද්ද නවාගනයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නො නෙපලන ලද්ද දක්වා ද, (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නවාගනයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත්.

2. 1. 3-4.

24 මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නවාගනයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් ඵලවා කිය යුතු අතී ඇති සුත්‍රාන්තය හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය යි දක්වා ද, යමෙකුත් හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය ඵලවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය යි දක්වා ද (යන මේ දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නවාගනයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්.

2. 1. 3. 5.

25. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නවාගනයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් ඵලවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය ඵලවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය යි දක්වා ද, යමෙකුත් හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය යි දක්වා ද (යන මේ දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නවාගනයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත්.

2. 1. 3. 6.

26. මහණෙනි, පිළිසන් කමන්හට (පච්ඡිකම් ඇත්තනුට) නිරය හෝ නිරිසන් යොනිය හෝ යයි දෙගතින් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙක් කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 7.

27. මහණෙනි, නො පිළිසන් කමන්හට දෙවගතිය හෝ මනුෂ්‍යගතිය හෝ යයි දෙගතින් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙක් කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 8.

28. සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්කවෙ දව්නං ගතීනං අඤ්ඤාගරු ගති පාටිකඝිඛා: දෙවා වා මනුස්සා වාති.

2. 1. 3. 9.

29. දුස්සිලස්ස භික්කවෙ දො පටිග්ගාහා: නිරයො වා නිරව්ඡානසොනී වාති.¹ සීලවතො භික්කවෙ දො පටිග්ගාහා: දෙවා වා මනුස්සා වාති.

2. 1. 3. 10.

30. ද්වාහං භික්කවෙ අත්ථවසෙ සමපස්සමානො අරඤ්ඤා වනපත්ථානී¹ පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි. කතමෙ දො? අනතනො ව දිට්ඨධම්ම-සුඛවිහාරං සමපස්සමානො, පච්ඡිමඤ්ච ජනනං අනුකම්පමානො, ඉමෙ බො අහං භික්කවෙ දො අත්ථවසෙ සමපස්සමානො අරඤ්ඤා වනපත්ථානී පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමිති.

2. 1. 3. 11.

31. දොමෙ භික්කවෙ ධම්මං විජ්ජාභාගියා. කතමෙ දො? සමථො ව විපස්සනා ව. සමථො භික්කවෙ භාවිතො කම්පමනුභොති? විතතං භාවීයති. විතතං භාවිතං කම්පමනුභොති? යො රුගො, සො පතීයති. විපස්සනා භික්කවෙ භාවිතා කම්පමනුභොති? පඤ්ඤා භාවීයති. පඤ්ඤා භාවිතා කම්පමනුභොති? යා අවිජ්ජා, සා පතීයති. රුගුපකතිලිට්ඨං වා භික්කවෙ විතතං න විමුච්චති. අවිජ්ජපකතිලිට්ඨා වා පඤ්ඤා න භාවීයති. ඉති බො භික්කවෙ රුගවිරුගා වෙතොවිමුත්ති, අවිජ්ජාපිරුගා පඤ්ඤාවිමුත්තිති.

බාලවග්ගො තතියො.

4. සමවිනාචග්ගො

2. 1. 4. 1.

[සාමසන්තිදුතං:]

32. අසප්පරිසභුමිඤ්ච වො භික්කවෙ දෙසිස්සාමි³ සප්පරිසභුමිඤ්ච, තං සුණාථ, සාග්ගිකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමිති. එවමහානෙතති බො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

කතමා ව භික්කවෙ අසප්පරිසභුමි? අසප්පරිසො භික්කවෙ අකතඤ්ඤා භොති අකතවෙදී. අසබ්භිග්ගො භික්කවෙ උපඤ්ඤානං යදිදං අකතඤ්ඤානා අකතවෙදිතා. කෙවලා එසා භික්කවෙ අසප්පරිසභුමි යදිදං අකතඤ්ඤානා අකතවෙදිතා.

1. අරඤ්ඤාවනපත්ථානී - මජ්ඣ.

2. කම්පමනුභොති - සො. කතමත්ථමනුභොති - කසම්.

3. දෙසසස්සාමි - මජ්ඣ., සො. සී. 1.

2. 1. 3. 8.

28. මහණෙනි, ටිප්පාදුෂට්ඨකයාට තීරය හෝ නිරිසන් යෝනිය හෝ යයි දෙගනින් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙන් කැමැති විය යුතුයි.

මහණෙනි, සම්මන්දුෂට්ඨකයාට දෙවගතිය හෝ මනුෂ්‍යගතිය හෝ යයි දෙගනින් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙන් කැමැති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 9.

29. මහණෙනි, දුශශීලයාගේ පිළිගාවෝ (ප්‍රතිග්‍රාහකයෝ) දෙදෙනෙකි. තීරය හෝ නිරිසන් යෝනිය හෝ යි. මහණෙනි, සිල්වත්තූගේ පිළිගාවෝ දෙදෙනෙකි. දෙවියෝ හෝ මනුෂ්‍යයෝ හෝ යි.

2. 1. 3. 10.

30. මහණෙනි, මම කරුණු දෙකක් දක්නෙමි අරන් ද, වතපෙන් ද, ගැඹුරු වල් ද යන සෙනසුන් සෙවනය කරමි. කවර දෙකෙක යන්: නමන්නට ඉහාතමසුඛවිහරණය දක්නෙමි හෝ පශ්චිමජනනාවට අනුකම්පා කරන්නෙමි හෝ යි මහණෙනි, මම මේ කරුණු දෙක දක්නෙමි අරන් ද, වතපෙන් ද, ගැඹුරු වල් ද යන සෙනසුන් සෙවනය කරමි.

2. 1. 3. 11.

31. මහණෙනි, මේ විද්‍යාභාතිය ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශමථය හා විදගීනාව හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, ශමථය වඩන ලද්දේ කිනම් අතීයක් සපයා ද? මාගීච්ඡාතය වැඩෙයි. වැඩුනු සිත කිනම් අතීයක් සපයාද? යම් රුගයෙක් වේ නම්, එය පැහෙයි (ප්‍රතිණවේ.) මහණෙනි, විදගීනාව වඩන ලද්දේ කිනම් අතීයක් සපයා ද? මාගීප්‍රඥාව වැඩෙයි. වැඩුනු ප්‍රඥාව කිනම් අතීයක් සපයා ද? යම් අවිද්‍යායෙක් වේ නම් එය පැහෙයි. මහණෙනි, රුගයෙන් කිලිපි වූ සිත නො මිඳෙයි. අවිද්‍යායෙන් කිලිපි වූ ප්‍රඥාව නො වැඩෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි රුගයාගේ ඤයවිරාගයෙන් (එලසමාධිසංඛ්‍යාත) වින්‍යාවිමුක්තිය වේ. අවිද්‍යාවගේ ඤයවිරාගයෙන් (එලප්‍රඥසංඛ්‍යාත) ප්‍රඥවිමුක්තිය වේ.

බාල මහ තෙමැනි යි.

4. සමච්ඡාන වර්ගය

2. 1. 4. 1

[සැමැත්තියෙකි:]

32. මහණෙනි, නොපට අසත්පුරුෂ භූමිය හා සත්පුරුෂ භූමිය දෙසමි. එය අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියමි (වදළුහ.) වහන්ස, එසේ ය යි ඒ තිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක:

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ භූමිය කවර? මහණෙනි, අසත්පුරුෂ තෙමේ අකාතඥ වෙයි, කෙළෙහිගුණ පාලකොට නො දන්නේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් මේ අකාතඥ බවෙක් වේ ද, අකාතවෙදී බවෙක් වේ ද, මෙය අසත්පුරුෂ-යන් විසින් ම පසස්නා ලදී. මහණෙනි, යම් අකාතඥ බවෙක් අකාතවෙදී බවෙක් වේ ද, මේ සමුප්ප්‍රණී අසත්පුරුෂ භූමිය වෙයි.

කතමා ව භික්කුවෙ සප්පරිසභුමි? සප්පරිසො ව බො භික්කුවෙ කතඤ්ඤා හොති කතවෙදී සබ්භිහෙන භික්කුවෙ උපඤ්ඤානං යදිදං කතඤ්ඤානා කතවෙදිනා. කෙවලා එසා භික්කුවෙ සප්පරිසභුමි යදිදං කතඤ්ඤානා කතවෙදිනාති.

2. 1. 4. 2.

33. දව්නාහං භික්කුවෙ න සුප්පතිකාරං වදාමි,* මාතුච්ච පිතුච්ච¹. එකෙන භික්කුවෙ අංසෙන මාතරං පරිහරෙය්‍ය. එකෙන අංසෙන ඕතරං පරිහරෙය්‍ය වස්සසනායුකො වස්සසනාජීවී. සො ව තෙසං උච්ඡාදනපරිමද්දන නහාපනසම්බාහනෙන, තෙපි නතේව මුත්තකරීසං වජෙය්‍යං, නතේව භික්කුවෙ මානාපිතුනාං කතං වා හොති, පතිකතං² වා.

ඉමිස්සා ව භික්කුවෙ මහාපඤ්චියා පඤ්චාසත්තරතනාය³ මානාපිතරෙ ඉස්සරාඨපච්ච රජෙජ්ජ පතිට්ඨාපෙය්‍ය, නතේව භික්කුවෙ මානාපිතුනාං කතං වා හොති, පතිකතං² වා. නං කිස්ස හෙතු: බහුකාරා භික්කුවෙ මානාපිතරෙ පුත්තානං ආපාදකා පොසකා, ඉමිස්ස ලොකස්ස දස්සෙතාරෙ.

යො ව බො භික්කුවෙ මානාපිතරෙ අස්සදෙධි සද්ධාසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුස්සිලෙ ජීලසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, මච්ඡරී වාගසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුප්පඤ්ඤ පඤ්ඤාසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, එතතාවතා බො භික්කුවෙ මානාපිතුනාං කතාඤච හොති පතිකතාඤච අතිකතාඤචාති †

2. 1. 4. 3.

34. අථ බො අඤ්ඤාතරෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුප්පසිඛිති. උපසිඛිතිනා භගවතා සද්ධං සමෙමාදි - පෙ - එකමනාං නිසිනො බො සො බ්‍රාහ්මණො භගවනාං එතදවොච: කිංවාදී භවං ගොතමො කිමකිංසිති?

[භගවා:]

කිරියවාදී වාහං බ්‍රාහ්මණ අකිරියවාදී වාහි.

[බ්‍රාහ්මණො:]

යථාකථං පන භවං ගොතමො කිරියවාදී ච අකිරියවාදී වාහි?

[භගවා:]

අකිරියං බො අහං බ්‍රාහ්මණ වදාමි කායදුච්චරිතස්ස වච්ඡුච්චරිතස්ස මනොදුච්චරිතස්ස, අනෙකච්ඡිතානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අකිරියං වදාමි. කිරියඤච බො අහං බ්‍රාහ්මණ වදාමි කායසුච්චරිතස්ස වච්ඡුච්චරිතස්ස මනොසුච්චරිතස්ස, අනෙකච්ඡිතානං කුසලානං ධම්මානං කිරියං වදාමි. එවං බො අහං බ්‍රාහ්මණ කිරියවාදී ච අකිරියවාදී වාහි.

* කතමෙසං දව්ඤ්ඤා - මජ්ඣ. PTS. සං. 1. මාතු ච, පිතු ච - මජ්ඣ. සං.

2. පතිකතං වා - මජ්ඣ. සං. 3. පඤ්චාසත්තරතනාය - මජ්ඣ.

†. අයං පාඨො ස්වාම මරමිම පොඤ්ඤාසු න දිස්සන්තෙ

මහණෙනි, සන්තප්පරුම භූමිය කවර? මහණෙනි, සන්තප්පරුම නෙමේ කානඥ චූළේ කානඥෙදී චූළේ වේ. මහණෙනි, නෙල කානඥ බවෙක් කානඥෙදී බවෙක් වේ ද, මෙය සන්තප්පරුමයන් විසින් ම පසස්තා ලදී. මහණෙනි, නෙල කානඥ බවෙක් කානඥෙදී බවෙක් වේ ද, මේ සමස්තේ සන්තප්පරුම භූමිය මැයි

2. 1. 4. 2.

33. මහණෙනි, මම මවට ද පියාට දැයි දෙදෙනාට ප්‍රත්‍යුපකාරය සුකරය යි නො කියමි. මහණෙනි, ගතවණීයුෂ්ක වූ යමෙක් සියවස් ජීවත් වන්නේ එක් අංසයෙකින් මව පිළිදගින්නේ එක් අංසයෙකින් පියා පිළිදගින්නේ වේ ද, හෝ ම ඔවුන්ගේ සිරුරු සුවද සුණ්ණ ඉළීමෙන් හා අත්පා පිරිමැදීමෙන් හා සිහිල්පැන් හුණුපැන් නැඹීමෙන් හා අභිගසමාගතයෙන් හා උපසාහ කෙරේ ද, ඔහුන් ඒ අංසයෙහි ම හිඳ ලෙ මුහු පහකරන්නාහු නම්, මහණෙනි, හෝ එසේ ද වුව, මවුපියන්ට උපකාරයෙක් හෝ ප්‍රත්‍යුපකාරයෙක් හෝ නොවේ මැයි.

මහණෙනි, බොහෝ සන්තප්පරුම ඇති මේ මහා පාඨවිසේති මවු පියන් සකම්භි රජයෙහි පිහිටුවන්නේ නමුදු, මහණෙනි, මවුපියන්ට උපකාර කරණ ලද්දේ හෝ ප්‍රත්‍යුපකාර කරණ ලද්දේ හෝ නො ම වෙයි. එයට හෙතු කවරේද? මහණෙනි, මවුපියෝ දු පුතුනට බොහෝ උපකාර ඇතියහ. පුතුන් වඩන්නාහු පොෂණය කරන්නාහු මේ ලොකය දක්වනසුලු වෙති.

මහණෙනි, යමෙක් ශ්‍රද්ධා නැති මවුපියන් ශ්‍රද්ධාසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද මසුරුවුවත් න්‍යාගසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද. දුෂ්ප්‍රාඥවුවත් ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද. මහණෙනි, මෙනෙකින් මවුපියන්ට උපකාර කරණ ලද්දේත් ප්‍රත්‍යුපකාර කරණ ලද්දේත් අභික උපකාර කරණ ලද්දේත් වේ යයි.

2. 1. 4. 3.

34. එකල්හි එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී ය ... එකත් පසෙක හුන් ඒ බ්‍රාහ්මණ නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ කෙබඳු වාද ඇතිසේක් ද? කුමක් වදාරණ ද? [හඟවන්හු:]

බ්‍රාහ්මණය, මම ක්‍රියාවාදීන් වෙමි, අක්‍රියාවාදීන් වෙමි.

[බමුණු:]

කිසෙයින් හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ ක්‍රියාවාදීන් අක්‍රියාවාදීන් වන සේක් ද?

[හඟවන්හු:]

බ්‍රාහ්මණය, මම කායදුශ්චරිතයාගේත් වාග්දුශ්චරිතයාගේත් මනෝදුශ්චරිතයාගේත් අක්‍රියාව (නො කිරීම) කියමි. නන්වැදූරුම් ලාමක අකුලඛණ්ණයන්ගේ නොකිරීම කියමි. බ්‍රාහ්මණය, මම කායසුචරිතයාගේත් වාග්සුචරිතයාගේත් මනස්සුචරිතයාගේත් කිරීම කියමි. නන්වැදූරුම් කුලඛණ්ණයන්ගේ කිරීම කියමි. බ්‍රාහ්මණය, මම මෙසේ වනාහි ක්‍රියාවාදීන් අක්‍රියාවාදීන් වෙමි.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අතික්කන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජනගෙන පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

2. 1. 4. 4

35. අථ බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා තෙනුසංඝිනමි,
උපසංඝිනමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීන්තො බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති භගවන්තං එතදවොච: කති
නු බො භන්තෙ ලොකෙ දකඛිණේය්‍යා? කත්ථ ච දුතං දුතබ්බනති?

ථො බො ගහපති ලොකෙ දකඛිණේය්‍යා සෙබො ච අසෙබො ච. ඉමෙ
බො ගහපති ථො ලොකෙ දකඛිණේය්‍යා. එත්ථ ච දුතං දුතබ්බනති, ඉදමවොච
භගවා. ඉදං වත්තා¹ සුගතො අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

සෙබො අසෙබො ච ඉමසමිං ලොකෙ
ආනුණේය්‍යා යජමානානං හොන්ති,
තෙ උජ්ජුභුතා කායෙන වාචාය උද වෙතස්ස
බෙත්තං තං යජමානානං එත්ථ දින්නං මහපඨලන්ති.

2. 1. 4. 5

36. එවං මෙ සුතං; එකං සමයං භගවා ඝාඛ්‍යමීය. විහරති ඝස්ඤ්ඤානො
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා ඝාඛිපුත්තො
සාවන්තියං විහරති සුඛබාධාමෙ මිහාරමාභූපාසාදෙ. තනු බො ආයස්මා ඝාඛි-
පුත්තො භික්ඛු ආමන්තෙයි, ආවුසො භික්ඛවොති.² ආවුසොති බො තෙ භික්ඛු
ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච

අජ්ඣත්තසංඝෙඤ්ඤාජනඤ්ච ආවුසො පුගගලං දෙසිය්‍යාමි බහිදධාසංඝෙඤ්ඤා-
ජනඤ්ච. තං සුණාථ සාධුකං මන්ති කරොථ භාසිය්‍යාමිති. එවමාවුසොති
බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො
එතදවොච:

කතමො වාවුසො අජ්ඣත්තසංඝෙඤ්ඤාජනො පුගගලො? ඉධාවුසො
භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචර-
සමපන්නො අණුමත්තෙහු වජ්ජෙසු හයදස්සාචි සමාදය සිත්ති සික්ඛා-
පදෙසු. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා අඤ්ඤාතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති.
සො තතො වුත්තො ආගාමි හොති ආගන්තා ඉත්ථන්තං. අයං වුච්චතාවුසො
අජ්ඣත්තසංඝෙඤ්ඤාජනො පුගගලො ආගාමි ආගන්තා ඉත්ථන්තං.

1. ඉදං වත්තං - මජ්ඣං. 2. භික්ඛවෙති - මජ්ඣං.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවියෙන් ශරණ ගත් උපාසකයකු කොට මා රැස්නා සේක් වා යි.

2. 1. 4. 4.

35. ඉක්කිති අනාඨිණ්ඩික ගෘහපති තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් අනාඨිණ්ඩික ගෘහපති තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ලොකයෙහි දක්‍ෂිණාභීයෝ කෙතෙක් ද? කොතැනහි දන් දිය යුතු ද?

ගෘහපතිය, ලොකයෙහි දක්‍ෂිණාවට සුදුස්සෝ දෙදෙනෙක් වෙති. ශෛක්‍ෂ තෙමේ ය, අශෛක්‍ෂ තෙමේ ය යන දෙදෙනා යි. ගෘහපතිය, ලොකයෙහි මේ දක්‍ෂිණාවට සුදුස්සෝ දෙදෙන වෙත්. මොවුන් කෙරෙහි දන් දිය යුතු වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. මෙය වදාරා ඉක්කිති සුගත වූ ශාක්‍යන්වහන්සේ තෙල ගය ද වදාළසේක.

මේ ලොකයෙහි ශෛක්‍ෂ තෙමේ ද අශෛක්‍ෂ තෙමේ ද යාග කරනුවනට ආහුණෙය්‍ය (ඇරදෙන්තටඅභී) වෙති. ඔහු කයින් ද වචනයෙන් ද යළි සිහින් ද සෘජු වෙති. යාග කරන්නන්හට එය කෙන වෙයි මෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

2. 1. 4. 5.

36. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනමන නම්වූ අනේසිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි සුචාගම නම් මුවරමාපායෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් සැසියුන් තෙරණුවෝ ඇවැත් මහණෙහි යි භික්‍ෂූන් ඇමතුන. ඒ භික්‍ෂූහු ඇවැත්හි, යි ආයුෂමත් සැරියුන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය දෙසූහ:

ඇවැත්හි, අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා හා බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා හා දෙසමි. එය අසව මොහොතට මෙනෙහි කරව. දෙසමි යි. ඇවැත්හි, එසේ යි ඒ භික්‍ෂූහු ආයුෂමත් සැරියුන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් සැරියුන් තෙරණුවෝ තෙල වදාළහ:

ඇවැත්හි, අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය? ඇවැත්හි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංවරශීලයෙන් සමන්විතවූයේ ආචාරශෝචර සම්පන්න වූයේ වෙසෙයි. අලප්පානු වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ ශික්‍ෂාපදයන් මොහොතට ගෙන හික්මෙයි. හෙ තෙමේ කාලුත් මරණින් මතු එක්තරා දෙවනිකායකට ඵලමෙයි හෝ එයින් ව්‍යුහවූයේ ආගාමී වූයේ මේ මිනිස් බවට එන්නේ වෙයි. ඇවැත්හි, මේ තෙමේ ආගාමී වූ මිනිස් බවට එන අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

කතමො වාට්ඨසො ඛනිද්ධාසංඝේඤ්ඤජනො පුග්ගලො? ඉධාට්ඨසො භික්ඛු සීලවා හොති. පානිමොක්ඛාසංචරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසමපනො; අණුමතෙනසු වජේජසු හයදස්සාථී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු සො අඤ්ඤානරං සන්තං වෙතොවිමුත්තං උපසමපජ්ජි විහරති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං අඤ්ඤානරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති සො නතො චුතො අනාගාමී හොති අනාගන්තා ඉත්තනං. අයං ට්විච්චාට්ඨසො ඛනිද්ධාසංඝේඤ්ඤජනො පුග්ගලො අනාගාමී¹ අනාගන්තා ඉත්තනං.

පුනවපරං ආට්ඨසො භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො කාමානං යෙව නිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය පටිපනො හොති. සො භවානං යෙව නිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය පටිපනො හොති. සො නණ්ඤකායාය² පටිපනො හොති. සො ලොභකායාය පටිපනො හොති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං අඤ්ඤානරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති. සො නතො චුතො අනාගාමී හොති අනාගන්තා ඉත්තනං. අයං ට්විච්චාට්ඨසො ඛනිද්ධාසංඝේඤ්ඤජනො පුග්ගලො අනාගාමී අනාගන්තා ඉත්තනන්ති.

අථ බො සමබ්බලා සමවිත්තා දෙවතා යෙන භගවා තෙනුපසංඝිතමිංසු උපසංඝිතමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධීංසු. එකමන්තං සීතා බො තා දෙවතා භගවන්තං එතදවොචු:

එසො භනෙන ආයස්මා සාරිපුත්තො පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ භික්ඛුනං අජ්ඣානනසංඝේඤ්ඤජනඤ්ච පුග්ගලං දෙසෙති, ඛනිද්ධාසංඝේඤ්ඤජනඤ්ච. භට්ඨා භනෙන පරිසා සාධු භනෙන භගවා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංඝිතමතු, අනුකම්පං උපාදායාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ බො භගවා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං³ වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය එවමෙව ජෙතවනෙ අනන්තරිතො පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පමුබ්බො පාතුරහොසි. නිසීදි භගවා පඤ්ඤානෙන ආසනෙ. ආයස්මාපි බො සාරිපුත්තො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං භගවා එතදවොච:

1. අනාගාමී හොති - ඉජ්ජං. 2. නණ්ඤාකායාය - ඉජ්ජං. 3. සමිඤ්ජිතං - ඉජ්ජං.

ඇවැත්ති, බාහිරසංයෝජන ඇති පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය? ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංවරයෙන් සම්කාගත වූයේ ආචාර ගොවර සම්පන්න වූයේ වෙසෙයි. අලපමානු වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ ශික්‍ෂාපදයන් සමාදන්ව තිත්මෙයි. හෙ තෙමේ එක්තරා ශාන්ත චිත්ත විමුක්තියකට පැමිණ වාසය කරයි. හෙ තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹෙයි. හේ එයින් ව්‍යුහ වූයේ මේ මිනිසත් බවට නො එන්නේ අනාගාමී වෙයි. ඇවැත්ති, මේ තෙමේ මේ මිනිසත් බවට නො එන්නේ බාහිරසංයෝජන ඇති අනාගාමී පුද්ගල යා යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, යලිදු අනෙකක් කියමි: මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි ... ශික්‍ෂාපදයන් සමාදන්ව තිත්මෙයි හෙ තෙමේ කාමයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ තෙමේ ත්‍රිවිධ භවයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙතෙම (පඤ්චකාමගුණික වූ) නාමරූපය කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ තෙමේ භවලොභය ක්‍ෂය කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ තෙමේ කාබුන් මරණින් මත්තෙහි එක්තරා දෙවනිකායෙක උපදී. හේ එයින් ව්‍යුහ වූයේ මේ මිනිසත් බවට නො එන්නේ අනාගාමී වෙයි. ඇවැත්ති, මේ මිනිසත් බවට නො පැමිණෙන, අනාගාමී වූ බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

ඉක්බිති, බොහෝ වූ සමසිත් ඇති දෙව්වරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව සිටියාහු ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව්වරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කළාහු ය:

වහන්ස, මේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ පූජාරාම නම් වූ මුවරමාපහයෙහිදී භික්‍ෂූන්ට අධ්‍යාත්මසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද දෙශනා කෙරෙහි. වහන්ස, පිරිස සතුටු වූ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පා කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන සේක් නම් මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂණීභාවයෙන් ඉවසූ සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් දික් කො කරණ තුරු දිගු කළ අතක් වක් නො කරන තුරු ජේතවනයෙහි අතුරු දහන් වූ සේක් පූජාරාම නම් මුවරමාපහයෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ පෙරට පැණි ගිය සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැත වූ අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සාරියුත්තර තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදාළ සේක:

ඉඛ සාරිපුත්ත සමභිනුලා සමචිත්තා දෙවනා යෙනාහං තෙනුපසඞ්ක-
මිංසු. උපසඞ්කමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු, එකමන්තං සීනා
බො සාරිපුත්ත නා දෙවනා මං එතදවොචුං:

එසො භනෙත ආයස්මා සාරිපුත්තො පුබ්බාරාමෙ මිගාරමානුපාසාදෙ,
තික්ඛුනං අර්ඞ්කිත්තසංඝෙඤ්ජනඤ්ච පුග්ගලං දෙසෙති බිතිද්ධාසංඝෙඤ්ජනඤ්ච.
“හට්ඨා භනෙත පරිසං සංඛු භනෙත භගවා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුප-
සඞ්කමතු අනුකමපං උපාදයා”ති. නා බො පත සාරිපුත්ත දෙවනා දසපි හුත්වා
විසමපි¹ හුත්වා තිංසමපි හුත්වා චතතාරිසමපි හුත්වා පඤ්ඤසමපි හුත්වා සට්ඨිමපි
හුත්වා ආරග්ගකොට්ඨිත්තුද්දනමනෙතපි² තිට්ඨන්ති න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං
ව්‍යාබාධෙන්නීති.

සීයා බො³ පත තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස, නත්තුන නාසං දෙවනානං
තථා චිත්තං භාවිතං යෙන නා දෙවනා දසපි හුත්වා විසමපි¹ හුත්වා තිංසමපි
හුත්වා චතතාරිසමපි හුත්වා පඤ්ඤසමපි හුත්වා සට්ඨිමපි හුත්වා ආරග්ගකොට්-
ඨිත්තුද්දනමනෙතපි² තිට්ඨන්ති න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙන්නී.

න බො පතෙතං සාරිපුත්ත එවං දට්ඨබ්බං, ඉධෙව සාරිපුත්ත නාසං
දෙවනානං තථා චිත්තං භාවිතං යෙන නා දෙවනා දසපි හුත්වා විසමපි¹ හුත්වා
තිංසමපි හුත්වා චතතාරිසමපි හුත්වා පඤ්ඤසමපි හුත්වා සට්ඨිමපි හුත්වා ආරග්ග-
කොට්ඨිත්තුද්දන² මනෙතපි තිට්ඨන්ති. න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙන්නීති.

තස්මාතිහ සාරිපුත්ත එවං සීක්ඛිතබ්බං: සන්තින්ද්‍රියා භවිස්සාම සන්තමා-
නසාති. එවං හි වො සාරිපුත්ත සීක්ඛිතබ්බං, සන්තින්ද්‍රියානං හි වො සාරි-
පුත්ත සන්තමානසානං සන්තං යෙව කායකමමං භවිස්සාති සන්තං චජිකමමං
සන්තං මනොකමමං, සන්තංයෙව උපහාරං උපහරිස්සාම සබ්බභවාරිසුඤ්ඤි.
එවං හි වො සාරිපුත්ත සීක්ඛිතබ්බං.

අනස්සං බො සාරිපුත්ත අඤ්ඤතින්ද්‍රියා පරිබ්බාජකා යෙ ඉමං ධම්ම-
පරියායං න අසෙසාසුන්ති.

2. 1. 4-6.

37. * එකං සමයං ආයස්මා මහාකච්චානො චරණායං විහරති කදුම-
දහනිරේ. අථ බො ආරාමදණේඤා බ්‍රාහ්මණො යෙනායස්මා මහාකච්චානො
තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මනා මහාකච්චානෙන සද්ධිං සමෙමාදි,
සමෙමාදතියං කථං සාරාණියං⁴ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීන්තො බො ආරාමදණේඤා බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං මහාකච්චානං
එතදවොච:

කො හු බො හො කච්චාන, හෙතු, කො පච්චයො යෙන බ්‍හතියාපි
බ්‍හතියෙති විවදන්ති, බ්‍රාහ්මණපි බ්‍රාහ්මණෙති විවදන්ති, ගහපතිකාපි
ගහපතිකෙති විවදන්ති?

1. විසමපි-කප්ඵි. 2. ආරග්ගකොට්ඨිත්තුද්දනමනෙතපි - මජ්ඣං.
3. සීයා බො පත සාරිපුත්ත - මජ්ඣං. * එවං මෙසුතං - මජ්ඣං.
4. සාරාණියං - මජ්ඣං.

ආර්යපුත්‍රය, මෙහි බොහෝ වූ සමසින් ඇති දෙවිවරු මා වෙත ඵලඕයාහු ය. ඵලඕ මා වැද එකත්පසෙක සිටියාහු ය. ආර්යපුත්‍රය, එකත් පසෙක සිටියා වූ ඒ දෙවියෝ මට තෙල සාල කළාහු ය. වහන්ස, මේ ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවෝ සුථාරාම නම්වූ මුවරමාපහසෙති දී භික්ෂුන්ට අධ්‍යානමසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද බාහිරසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද දෙයනාකෙරෙහි, වහන්ස, පිරිස හුවූ වූය. වහන්ස, භාෂාවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ආර්යපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ වෙත අනුකම්පා කොට ඵලඕන සේක් නම් මැනවැයි. ආර්යපුත්‍රය, ඒ දෙවියෝ දසදෙනක් ව ද, විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තත්තිදු සිටිත්. ඔවුනොවුන් නො ද පෙළති යි.

ආර්යපුත්‍රය, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි. එනම්: යම් හෙයෙකින් ඒ දෙවිවරු දසදෙනක් ව ද, විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තත්තිදු සිටිත් ද, උනුත් නො ද පෙළත් ද, ඒ දෙවියන් විසින් එකානතයෙන් ඒ රූපහවසෙති දී එසේ සිත වඩනා ලද්දේ ය (නියා යි.)

ආර්යපුත්‍රය, මෙය මෙසේ නොදන යුතුය. ආර්යපුත්‍රය, යම් හෙයෙකින් ඒ දෙවියෝ දසදෙනක් ව ද විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තත්ති සිටිත් ද, ඔවුනොවුන් නො පෙළත් ද, මෙසස්තෙති දී ම ඒ දෙවියන් විසින් එසේ සිත වඩන ලද.

ආර්යපුත්‍රය, එහෙයින් මෙසේ භික්ෂමය යුතු ය: සන්තූන් ඉදුරන් ඇත්තමෝ සන්තූන් සින් ඇත්තමෝ වන්තම්හ (නියායි.) ආර්යපුත්‍රය, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂමය යුතු ය. ආර්යපුත්‍රය, සන්තූන් ඉදුරන් ඇත්තා වූ ම සන්තූන් සින් ඇත්තා වූ ම තොපගේ කායකම්මය ආනත වන්නේ ය. වාක්කම්මය ආනත වන්නේ ය. මනාකම්මය ආනත වන්නේ ය. සමුම්සරුන් කෙරෙහි ආනත වූ ම උපහාරයක් කරන්නම්හ යි (නියායි). ආර්යපුත්‍රය, මෙසේ ම භික්ෂමය යුතු ය.

ආර්යපුත්‍රය, යම් කෙනෙක් මේ ධම්පයඝාය නො ඇසුහු ද, ඒ අත්‍යතීථික යෝ තට්ඨවාහු ම වෙති යි.

2. 1. 4. 6.

37. එක් සමයෙකිති ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථිරයන් වහන්සේ වරණායෙහි කදුමදහතීරයෙහි වසන සේක. එකල්හි ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථිරයන් වහන්සේ වෙත ඵලඕයෝ ය. ඵලඕ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථිරයන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සමොදනකථාවට නිසි සිහිකරනුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථිරයන් වහන්සේට මෙය කී ය.

හවන් කාන්‍යායනයෙහි, යම් හෙයෙකින් ඝෘත්‍රියයෝ ද ඝෘත්‍රියයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, බ්‍රාහ්මණයෝ ද බ්‍රාහ්මණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, ගැහැවියෝ ද ගැහැවියන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[මහාකච්චානො:]

කාමරුගච්චිවෙසවිතිබ්බකු¹පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානහෙතු බො
බ්‍රාහමණ, බහ්‍රියාපි බහ්‍රියෙහි විවදන්ති, බ්‍රාහමණාපි බ්‍රාහමණෙති විවදන්ති,
ගහපතිකාපි ගහපතිකෙති විවදන්ති.

[ආරාමදණේඛා:]

කො පන හො කච්චාන, හෙතු කො පච්චයො යෙන සමණාපි සමණෙති
විවදන්ති?

[මහාකච්චානො:]

දිට්ඨිඋගච්චිවෙසවිතිබ්බකු²පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානහෙතු බො
බ්‍රාහමණ, සමණාපි සමණෙති විවදන්ති.

[ආරාමදණේඛා:]

අඤ්ච පන හො කච්චාන, කොපි ලොකස්මිං යො ඉමං චෙව කාමරුග-
ච්චිවෙසවිතිබ්බකුපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කන්තො, ඉමං ච
දිට්ඨිඋගච්චිවෙස²විතිබ්බකුපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කන්තොති?

[මහාකච්චානො:]

අඤ්ච බ්‍රාහමණ ලොකස්මිං යො ඉමඤ්ඤෙව කාමරුගච්චිවෙසවිතිබ්බකු-
පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කන්තො, ඉමඤ්ඤෙව දිට්ඨිඋගච්චිවෙස²-
විතිබ්බකුපලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කන්තොති.

[ආරාමදණේඛා:]

කො පන සො හො කච්චාන, ලොකස්මිං යො ඉමඤ්ඤෙව කාමරුග-
ච්චිවෙසවිතිබ්බකුපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කන්තො, ඉමඤ්ඤෙව
දිට්ඨිඋගච්චිවෙසවිතිබ්බකුපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කන්තොති?

[මහාකච්චානො:]

අඤ්ච බ්‍රාහමණ, පුරුෂමෙසු ජනපදෙසු සාවඤ්චි නාම නගරං. තත්ථ සො
භගවා එතරති චිත්තරති අරහං සමමාසමුද්ධො. සො හි බ්‍රාහමණ, භගවා
ඉමඤ්ඤෙව කාමරුගච්චිවෙසවිතිබ්බකුපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සම-
තික්කන්තො, ඉමඤ්ඤෙව දිට්ඨිඋගච්චිවෙසවිතිබ්බකුපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං
සමතික්කන්තොති.

එවං වුත්තෙ ආරාමදණේඛා බ්‍රාහමණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරා-
සඤ්ඤා කරිත්වා දකුණිං ජාණ්ණමණ්ඩලං පුට්ඨිසං³ නිහන්තවා යෙන භගවා
තෙනඤ්ඤා පණ්ණාසෙකා නිකම්භත්වා උද්ධං උද්ධෙසි: නමො නස්ස භගවතො
අරහතො සමමා සමුද්ධස්ස - නමො නස්ස භගවතො අරහතො සමමා-
සමුද්ධස්ස -පෙ- යො හි සො භගවා ඉමඤ්ඤෙව කාමරුග² ච්චිවෙස විතිබ්බකු-
පලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කන්තො, ඉමඤ්ඤෙව දිට්ඨිඋග²ච්චිවෙස-
විතිබ්බකු පලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කන්තොති.

1. කාමරුගච්චිවෙස විතිබ්බකු - මජ්ඣං.

2. දිට්ඨිඋගච්චිවෙස විතිබ්බකු - මජ්ඣං.

3. පට්ඨිසං - කඤ්චි.

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, කාමරාගයෙහි වැද ගැණුම ය, වෙසෙසින් බැඳීම ය, ඵරුණු ය, මැඩැගැණුම ය, ගිල ගැණුම ය යන මේ හෙතු කොට ගෙන ම ඤාත්‍රියයෝ ද ඤාත්‍රියයන් හා සමග විවාද කෙරෙති. බ්‍රාහ්මණයෝ ද බ්‍රාහ්මණයන් හා සමග විවාද කෙරෙති. ගෘහ්‍යවිශේෂ ද ගෘහ්‍යවිශේෂන් හා සමග විවාද කෙරෙති.

[රුප්දඬුබමුණු:]

හවත් කාන්‍යායනයෙනි, යම් හෙයකින් ශ්‍රමණයෝ ද ශ්‍රමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, දූෂට්‍රාගයෙහි වැද ගැණුම ය, වෙසෙසින් බැඳීම ය, ඵරුණු ය, මැඩැගැණුම ය, ගිල ගැණුම ය යන මේ හෙතු කොට ගෙන ශ්‍රමණයෝ ද ශ්‍රමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත්.

[රුප්දඬුබමුණු:]

හවත් කාන්‍යායනයෙනි, යමෙක් මේ කාමරාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාන ය ඉක්ම වී ද, මේ දිට්ඨි රාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාන ය ඉක්ම වී ද එබඳු කිසිවෙක් ලොකයෙහි ඇත් ද?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, ලොකයෙහි යමෙක් මේ කාමරාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාන ය ඉක්ම වූයේ ද, මේ දිට්ඨි රාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාන යන් ඉක්ම වී ද එබඳු කෙනෙක් ඇත.

[රුප්දඬුබමුණු:]

හවත් කාන්‍යායනයෙනි, යම් කෙනෙක් ලොකයෙහි මේ කාමරාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාන ය ඉක්ම වූ හු නම්, යම් කෙනෙක් මේ දිට්ඨි රාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාන යන් ඉක්ම වූ හු නම්, ඔහු කවරහ?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, පෙරදිග දනව්වෙහි සැවැත් නම් හුවරෙක් ඇත. එහි ඒ අභීත් සමයක් සමුද්ධා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් වැඩවසන සේක. බ්‍රාහ්මණය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි මේ කාමරාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පයස්ථිත්ත අධ්‍යවසාය ඉක්ම වූ සේක. මේ දූෂට්‍රාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පයස්ථිත්ත අධ්‍යවසාය ද ඉක්ම වූ සේකැ යි.

මෙසේ කි කල්හි ආරාමදණහි බ්‍රාහ්මණ හුනස්තෙන් නැගී සිට උතුරුසඵල එකස් කොට ලා දකුණු දණමැල පොළොවෙහි හැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වසන දසට ඇඳිලි බැඳ යම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙනෙක් මේ කාමරාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පයස්ථිත්ත අධ්‍යවසාය ඉක්ම වූහු ද, මේ දූෂට්‍රාග විනිවෙස විනිබ්‍රහ්ම පලිගෙට පයස්ථිත්ත අධ්‍යවසායයන් ඉක්ම වූහු ද ඒ භාග්‍යවත් අභීත් සමයක් සමුද්ධායන් වහන්සේට නමස්කාර වේ වා යි කෙවරක් උදන් ඇති.

අභික්ඛන්තං හො කච්චාන -පෙ- සෙය්‍යථාපී හො කච්චාන නික්ඛුජ්ඣිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුද්දහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛිය්‍ය, අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනො රූපානි දකඛිනානි,¹ එවමෙවං හොතා කච්චානෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හො කච්චාන නං භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛු-සඤ්ඤච. උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 4. 7.

38. එකං සමයං ආයස්මා මහාකච්චානො මඬුරායං විහරති ගුහුවනෙ. අථ බො කණ්ඩරුයණො² බ්‍රාහ්මණො යෙනායස්මා මහාකච්චානො, තෙනුප-සඤ්ඤමි. උපසඤ්ඤමිත්වා ආයස්මතා මහාකච්චානෙන සද්ධිං -පෙ- එකමන්තං නිසිනොතො ඛො කණ්ඩරුයණො² බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතදවොච:

සුතං මෙනං හො කච්චාන, න සමණො කච්චානො බ්‍රාහ්මණෙ ජණෙණ චුද්ධෙ මහලලකෙ අද්ධගතෙ වයො අනුප්පතො අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨෙති වා ආසතෙන වා නිමනොති, තසිදං හො කච්චාන, තථෙව, නති භවං කච්චානො බ්‍රාහ්මණෙ ජණෙණ චුද්ධෙ මහලලකෙ අද්ධගතෙ වයො අනුප්පතො අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨෙති වා ආසතෙන වා නිමනොති. තසිදං හො කච්චාන න සමපන්නමෙවාති.

අභි බ්‍රාහ්මණ, තෙන භගවතා ජාතතා පස්සතා අරහතා සම්මාසමුද්ධෙන චුද්ධිභුමි ව අකබාතා, දහරුභුමි ව. චුද්ධො චෙපි බ්‍රාහ්මණ හොති ආසීතිකො වා නාචුතිකො වා වස්සසතිකො වා ජාතියා, සො ව කාමෙ පරිභුඤ්ඤති, කාමමජ්ඣාවසති, කාමපරිලාභෙන පරිබය්‍යති, කාමවිතකෙකති ඛජ්ජති, කාමපරියෙසනාය උස්සකෙකා. අථ බො සො බාලො* තෙව සඤ්ඤං ගච්ඡති. දහරු චෙපි බ්‍රාහ්මණ, හොති සුචා සුසුකාලකෙසො භද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසං. සො ව න කාමෙ පරිභුඤ්ඤති, න කාමමජ්ඣා-වසති, න කාමපරිලාභෙන පරිබය්‍යති, න කාමවිතකෙකති ඛජ්ජති, න කාමපරියෙසනාය උස්සකෙකා. අථ බො සො පණ්ඩිතො ථෙරොතෙව සඤ්ඤං ගච්ඡති. එවං චුතො කණ්ඩරුයණො බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරසඤ්ඤං කරිතා දහරුතං සුදං භික්ඛුතං පාදෙ සිරසා වදෙති: චුද්ධං භවනොතා චුද්ධිභුමියං සීතා, දහරු මයං දහරුභුමියං සීතාති.

අභික්ඛන්තං හො කච්චාන -පෙ- උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

භවත් කාන්‍යායනයෙනි, ඉතා මැනවි ... භවත් කාන්‍යායනයෙනි, යම්සේ යටිහුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ පිළිසින වුවක් විවර කරන්නේ හෝ මංමුළා වුවකුගට මග නියන්නේ හෝ 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහුය' යි අදුරෙහි තෙල්වැටුප් හෝ දරන්නේ වේ ද, එසේ ම භවත් කාන්‍යායනයන් විසින් නොයෙක් නියරින් ධර්මය දෙශනා කරණ ලද. භවත් කාන්‍යායනයෙනි, තෙල මම ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද ශරණ කොට යෙමි. භවත් කාන්‍යායනයෝ අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා රැස්නා සේත්වා යි.

2. 1. 4 7.

38. එකල්හි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වහන්සේ මධුරායෙහි වූ ගුහාවනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි කණ්ඩරායණ බමුණු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එලඹ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වහන්සේ හා සමග ... එකත් පසෙක හුන් කණ්ඩරායණ බමුණු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය:

භවත් කාන්‍යායනයෙනි, ශ්‍රමණ කාන්‍යායන තෙමේ ජරාජිණී වූ වියඥාට ගිය දෑමහලු වූ කල් ගිය පශ්චිම වයසට පැමිණි බ්‍රාහ්මණයන් නොවදනේය යි ද, දෑක හුනස්තෙන් නොනැගිටිවුනේ යයි ද, අස්තෙන් නො අමතනේ යයි ද, යන මේය මා විසින් අසන ලදී. භවත් කාන්‍යායනයෙනි, ඒ කාරණය එසේ ම ය. "භවත් කාන්‍යායන තෙමේ ජරාජිණී වූ වයොවෘද්ධ වූ මහලු වූ කල් ඉක්ම වූ පශ්චිම වයසට පැමිණි බමුණන් නො වදනේය. දෑක හුනස්තෙන් ද නැග නොසිටුවේය. අස්තෙහුද නො අමතනේ ය. භවත් කාන්‍යායනයෙනි, එ කරුණ නොනිසීමය"යි.

බ්‍රාහ්මණය, භාග්‍යවත් වූ (සියලු දතසුතු දේ) දන්තා වූ (සියලු දැනිය යුතු දේ හඤ්ඤාමලකයක් සේ) දන්තා වූ අතීත් වූ ඒ සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද වෘද්ධභූමියෙක් හා දහරභූමියෙක් හා ඇත. බ්‍රාහ්මණය, ඉදින් උත්පතියෙන් අසුවයස් ඇති හෝ අනුවයස් ඇති හෝ සියක්වස් ඇති හෝ වෘද්ධියෙක් වේ නම් හෙ ද වස්තුකාම කෙලෙසකාමයන් වළඳ කෙරේ ද, වස්තුකාම කෙලෙසකාමයෙහි ලා ඉවස්නේ ද, කාමපරිලාභයෙන් දූවේ ද, කාමවිතකීයන් විසින් කනු ලැබේ ද, කම්සුව පිරියෙස්ලියට උත්සාහවත් වූයේ ද, එකල්හි හෙ බාලයෙක යන සංකීර්ණයට ම යෙයි. බ්‍රාහ්මණය, ඉදින් තරුණ වූයේ මනා බොල් කළ කෙස් ඇත්තේ බහදුරු යොවුනින් සමනාවූයේ ප්‍රථම වයසින් යුක්ත දහරයෙක් හෝ වේ ද, හෙ ද වස්තුකාම කෙලෙසකාමයන් පරිභොග නො කරනේ ද, වස්තුකාම කෙලෙසකාමයෙහි ලා නො ඉවස්නේ ද, කාමපරිදාහයෙන් නො දූවේ ද, කාමවිතකීයන් විසින් නො කනු ලැබේ ද, කම්සුව පිරිසෙස්නට උත්සාහවත් නො වේ ද, 'එකල්හි හෙ තෙමේ පණ්ඩිත වූ සථවිර නම්' යන සංකීර්ණයට ම යේ යි.

මෙසේ කී කල්හි කණ්ඩරායණ බ්‍රාහ්මණ හුනස්තෙන් තැනි උතුරුසළුව එකස් කොට ලා "වෘද්ධ වූ භවත්හු තුමු වෘද්ධභූමියෙහි සිටියහ. දහර වූ අපි දහරභූමියෙහි සිටියමෝය" යි. තරුණ භික්ෂූන්ගේ පා (මෙසේ) සිරසින් වැටී: භවත් කාන්‍යායනයෙනි, ඉතා මැනවි ... භවත් කාන්‍යායන තෙමේ අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා රැස්නාසේත්වා යි.

2. 1. 4. 8.

[සාවජනිදානං:]

39. යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ වොරු බලවනොනා හොනති, රුජානො නසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. නසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රඤ්ඤාදාන ඵාසු හොති අතියාදාන වා නියාදාන වා පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ අනුසංඤ්ඤාදාන. බ්‍රාහ්මණගහපතිකානමපි නසම් සමයෙ න ඵාසු හොති අතියාදාන වා නියාදාන වා බාහිරුති වා කම්මනානාති පටිච්චෙකම්මාදාන. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යසම් සමයෙ පාපභික්ඛු බලවනොනා හොනති, පෙසලා භික්ඛු නසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. නසම් භික්ඛවෙ සමයෙ පෙසලා භික්ඛු භුණ්ණිභුතා භුණ්ණිභුතා සංඝසමපේකි සංඝසායනාති¹ පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ භජනති. තසිදං භික්ඛවෙ හොති බහුජනාතිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනන්ධාය අතිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං.

යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රුජානො බලවනොනා හොනති, වොරු නසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. නසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රඤ්ඤාදාන ඵාසු හොති අතියාදාන වා නියාදාන වා, පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ අනුසංඤ්ඤාදාන. බ්‍රාහ්මණගහපතිකානමපි නසම් සමයෙ ඵාසු හොති අතියාදාන වා නියාදාන වා, බාහිරුති වා කම්මනානාති පටිච්චෙකම්මාදාන. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යසම් සමයෙ පෙසලා භික්ඛු බලවනොනා හොනති, පාපභික්ඛු නසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. නසම් භික්ඛවෙ සමයෙ පාපභික්ඛු භුණ්ණිභුතා භුණ්ණිභුතා සංඝසමපේකි සංඝසායනාති, යෙන වා පන තෙන පපනනති.² තසිදං භික්ඛවෙ හොති බහුජනාතිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනන්ධාය අතිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනනති.

2. 1. 4. 9.

40. දව්නාහං භික්ඛවෙ මිච්ඡාපටිපනති. න චණ්ණෙමි, ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා, ගිහි වා භික්ඛවෙ පබ්බජිතො වා මිච්ඡාපටිපනොනා මිච්ඡාපටි-පභ්‍යාධිකරණභෙදා නාරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලං.

දව්නාහං භික්ඛවෙ සම්මාපටිපනති. චණ්ණෙමි, ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා, ගිහි වා භික්ඛවෙ පබ්බජිතො වා සම්මාපටිපනොනා සම්මාපටිපනාධි-කරණභෙදා ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලනති.

2. 1. 4. 10.

41. යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුග්ගතිතොති සුභතනොති බ්‍යඤ්ජනපති-රූපකොති අත්ඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා පටිබාහනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනා-තිතාය පටිපනොනා බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනන්ධාය අතිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ඤා තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අප්‍රඤ්ඤා පසවනති. තෙවිමං සද්ධම්මං අනතරධාපෙනති.

1. සංඤ්ඤායනාති, අට්ඨකථා - සංඝායනාති - කාළෙති. 2. පසකමනාති - මජ්ඣං.

2. 1. 4. 8.

[සැවැත්තිදහම:]

39. මහණෙනි, යම් කලෙක්හි සොරු බලවත් වෙත් ද, රජවරු එසමයෙහි දුෂීල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි රජුට (ඇතුළුනුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළුනුවරින්) නික්මෙන්නට හෝ පසල්දනව්වෙහි (කටයුතු) සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු නො වෙයි. එසමයෙහි බඩුණු ගැහැවියන්ට ද (ඇතුළුනුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළුනුවරින්) නික්මෙන්නට හෝ බැහැර කටයුතු සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු නො වේ. මහණෙනි, එසේ ම යම් සමයෙක්හි පවිටු හිඤ්ඤ බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි පෙශල හිඤ්ඤ දුෂීල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි පෙශල හිඤ්ඤ පුත පුතා නිශබ්ද වූවාහු සහ මෑද කර බහා හිඳුනාහ. පසල් දනවු හෝ ඇසුරු කරන්නාහ. මහණෙනි, මේ කරුණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක්හි රජවරු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි සොරු දුෂීල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි රජුට (ඇතුළු නුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළු නුවරින්) නික්ම යන්නට හෝ පසල් දනවුවෙහි (කටයුතු) සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු වෙයි. එසමයෙහි බඩුණු ගැහැවියන්ට ද (ඇතුළු නුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළු නුවරින්) නික්ම යන්නට හෝ බැහැර කටයුතු සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු වේ. මහණෙනි, එසේ ම යම් සමයෙක්හි පෙශල හිඤ්ඤ බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි පවිටු හිඤ්ඤ දුෂීල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි පවිටු හිඤ්ඤ පුත පුතා නිශබ්ද වූවාහු සහ මෑද කරබහා හිඳුනාහ. යම් මෑ තැනෙක හෝ යෙත්. මහණෙනි, ඒ මේ කරුණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට හිත පිණිස සුව පිණිස වේ.

2. 1. 4. 9.

40. මහණෙනි, මම ගිහියාගේ චේව සි පැවිද්දගේ චේව සි දෙදෙනාගේ වරදවා පිළිපැදුම වණිනා නො කරමි. මහණෙනි, වරදවා පිළිපත් ගිහියා චේව සි පැවිද්ද චේව සි වරදවා පිළිපැදුම් හෙතුයෙන් විදගීනා සහිත මාගීය පුරන්තට නො හැකි වෙයි.

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ චේව සි පැවිද්දගේ චේව සි දෙදෙනාගේ නිවැරදි පිළිපැදුම වණිනා කරමි. මහණෙනි, නිවැරදි ව පිළිපත් ගිහියා චේව සි පැවිද්ද චේව සි නිවැරදි පිළිපැදුම් හෙතුයෙන් විදගීනා සහිත මාගීය පුරන්තට හැකි වෙයි.

2. 1. 4. 10.

41. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් වරදවා ගන්නා ලද පදප්පතිරූපක වූ (ශබ්දවිනාශයෙන් වරදවා ගන්නට නිසි) සුත්‍රාන්තයෙන් අටුවා ද පෙළ ද පිළිබන්ධනාහු ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස ද දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස ද දුක් පිණිස ද පිළිපන්නාහු ය. මහණෙනි, ඒ හිඤ්ඤ බොහෝ අකුසල් ද රුක් කෙරෙත්. ඔහු ම මේ සත්ත ද අතුරුදන් කෙරෙත්.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුගහතිතෙති සුත්තනොති න බාහුජනපතිරූප-
කෙති අත්ඤච ධම්මඤච අනුලොමෙනි, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනතිතාය
පටිපන්නා බහුජනසුබාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය තිතාය සුබාය දෙව-
මනුස්සානං. බහුඤච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසචන්ති. තෙ විමං සඤ්චමං
ස්පෙන්නති.

සමමිතතවගෙහා වතු කෙටා

[5. පරිසවගෙහා]

2. 1. 5. 1.

[සාවජේතිදානං:]

42. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: උත්තානා ව පරිසා, ගමහීරු
ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ උත්තානා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු
උද්ධතා භොනති උත්තලා වපලා මුඛරු විකිණ්ණවාචා මුට්ඨස්සති අසමපජානා
අසමාතිනා විබහන්තවිත්තා පාකතිඤ්ඤා. අයං ටුළුවති භික්ඛවෙ උත්තානා
පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ ගමහීරු පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං
භික්ඛු අනුද්ධතා භොනති අනුත්තලා අවපලා අමුඛරු අවිකිණ්ණවාචා
උපට්ඨිතසති සමපජානා සමාතිනා එකගා විත්තා සංවුත්ඤ්ඤා. අයං ටුළුවති
භික්ඛවෙ ගමහීරු පරිසා. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ
ඉමාසං දවිත්තං පරිසානං යදිදං ගමහීරු පරිසාති.

2. 1. 5. 2.

43. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා: කතමා දො: වග්ගා ව පරිසා, සමග්ගා ව
පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු
හණ්ඩිතජානා කලහජානා විවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතති විතුදන්නා
විහරන්ති. අයං ටුළුවති භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං
භික්ඛු සමග්ගා සමෙමාදමානා අවිවදමානා බිරෙදුනිභුනා අඤ්ඤමඤ්ඤං
පියවකුක්ඛි සමපස්සන්නා විහරන්ති. අයං ටුළුවති භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා.
ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවිත්තං පරිසානං
යදිදං සමග්ගා පරිසාති.

මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් මැනවින් ගන්නා ලද වාසස්ථාන පුනිරුපක නොවූ (අක්ෂරවිනාශයෙන් වැරදි ලෙස අදහස ගන්නට නොතිබී) සූත්‍රාන්තයෙන් අර්ථය ද ධර්මය ද අනුව පවත්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුනට හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත්තාහු ය. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙත්. ඔහු ම මේ ශාසනය තබන් සි.

සිවුවැනි සමසිත්වයයි.

[5. පරිස වගීය]

2. 1. 5. 1.

[සැවැන්හිදැනයි.]

42. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: නොගැඹුරු (ප්‍රකට) පිරිස හා ගැඹුරු (මුඛ්‍ය) පිරිස හා යන දෙකය.

මහණෙනි, නොගැඹුරු පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක්හි භික්ෂුහු වික්ෂිප්‍යා සිත් ඇති වෙත් ද, උස් ව නැගුනු මාන නළ ඇති වෙත් ද, වපල වෙත් ද, රළුවදත් ඇති වෙත් ද, පලස් ඇති වෙත් ද, මුෂිකසමාති වෙත් ද, සමාස්ප්‍රඥ නැති වෙත් ද, සමාධිගත සිත් නැති වෙත් ද, එකඟ නො වූ සිත් ඇති වෙත් ද, භ්‍රාන්ත සිත් ඇති වෙත් ද, (සංවර නොකෙළෙත්) පියවි ඉඳුරන් ඇති වෙත් ද, මහණෙනි, මේ උභයාන (නොමුඛ්‍ය) පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගැඹුරු පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක්හි භික්ෂුහු වික්ෂිප්‍යා සිත් නැති වෙත් ද, උස් ව නැගුනු මාන නළ නැති වෙත් ද, වපල නො වෙත් ද, රළුවදත් නැති වෙත් ද, අසංවෘත වචන නැති වෙත් ද, ඵලඛසිටි සිති ඇති වෙත් ද, සමාස්ප්‍රඥ ඇති වෙත් ද, සමාධිගත සිත් ඇති වෙත් ද, එකඟ වූ සිත් ඇති වෙත් ද, සංවර කළ ඉඳුරන් ඇති වෙත් ද, මහණෙනි, මේ ගමහිර පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ දෙපිරිස් අතුරෙන් යම් ගැඹුරු පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 2.

43. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ව්‍යග්‍ර පිරිස හා සමග්‍ර පිරිස හා යන දෙකයි.

මහණෙනි, ව්‍යග්‍ර පිරිස් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක්හි භික්ෂුහු හටගත් පූජිතාග සවන් ඇත්තාහු, හටගත් කලහ ඇත්තාහු, විරුද්ධවාදයට පැමිණියාහු, උනුන් මුවසැහින් විද්‍යාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ වගී පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමග්‍ර පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක්හි භික්ෂුහු සමග වූවාහු, සතුටුවන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු, කිරි හා දිය මෙන් සැසඳුනාහු, උනුන් පියනෙතින් බලන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමග්‍ර පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි දෙපිරිස ය. මහණෙනි, මේ දෙපිරිස් අතුරෙන් යම් සමග්‍ර පිරිසක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 3.

44. දෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දෙම: අනග්ගවතී ව පරිසා, අග්ගවතී ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අනග්ගවතී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ථෙරා භික්ඛු බාහුලිකා¹ භොනති සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පටිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු, න විරියං ආරහනති අපපත්තස්ස පතනියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය, තෙසං පච්ඡිමා ජනනා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි භොති බාහුලිකා¹ සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පටිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු, න විරියං ආරහනති අපපත්තස්ස පතනියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අනග්ගවතී පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ථෙරා භික්ඛු න බාහුලිකා භොනති න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පටිවෙකෙ පුබ්බඛගමා විරියං ආරහනති, අපපත්තස්ස පතනියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. තෙසං පච්ඡිමා ජනනා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි භොති න බාහුලිකා න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පටිවෙකෙ පුබ්බඛගමා, විරියං ආරහනති අපපත්තස්ස පතනියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා. ඉමා බො භික්ඛවෙ දෙම පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං අග්ගවතී පරිසාති.

2. 1. 5. 4.

45. දෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දෙම: අනරියා ව පරිසා, අරියා ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අනරියා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං නපපජානනති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථා-භූතං නපපජානනති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති. යථාභූතං නපපජානනති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං නපපජානනති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අනරියා පරිසා.

1. බාහුලිකා - සහ. කං.

2. 1. 5. 3.

44. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (උතුම් පුභුලන් ඇති හෙයින්) අග්ගවතී නම් පිරිස හා (උතුම් පුභුලන් නැති හෙයින්) අනග්ගවතී නම් පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, අනග්ගවතී පිරිස් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙනි යම් පිරිසෙක ස්ථවිර භික්ෂුහු (සිටුරු ඇ පිරිකරින්) බාහුලික වෙන් ද, සස්ත ලිහිල් කොට ගන්නාහු වෙන් ද, අවක්‍රමණ සංඛ්‍යාත පඤ්චනීවරණධර්මයන් පිරිසෙහි පෙරටු වෙන් ද, ප්‍රච්චේක සංඛ්‍යාත නිමිණයෙහි බහා තැබූ විශ්ඤාන ඇති වෙන් ද, නොලත් (ධ්‍යාන - විදයානා - මාගී - ඵල විශේෂයාගේ) ප්‍රාජනිය පිණිස අනභිගත ධර්මයාගේ අභිගමය පිණිස, පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස වැර නො වඩන් ද, ඔවුන්ගේ (සද්ධිවිහාරිකාදී) පශ්චිමජනනාව (ඔවුන්ගේ ආචාරය අනුව යාමය යි කියන ලද) දූෂවානුගතියට පැමිණේ. ඒ ජනනාව ද බාහුලික වෙයි. සාථලික වෙයි. අවක්‍රමණයෙහි පුළුඹගම වෙයි. ප්‍රච්චේකයෙහි හළ ධුර ඇති වෙයි. නො පත් ධර්මයට පැමිණීම පිණිස නො ලත් ධර්මය ලැබීම පිණිස පසක් නොකළ ධර්මය පසක් කිරීම පිණිස වැර නො වඩයි. මහණෙනි, මේ අනග්ගවතී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අග්ගවතී නම් පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙනි යම් පිරිසෙක ස්ථවිර භික්ෂුහු බාහුලික නො වෙන් ද, සාථලික නො වෙන් ද, පඤ්චනීවරණ සංඛ්‍යාත අවක්‍රමණයෙහි හළ විශ්ඤාන ඇති වෙන් ද, ප්‍රකම්චිවේකයෙහි පෙරටු ව යන්නාහු වෙන් ද, නො පත් ධර්මයාගේ පැමිණීම පිණිස, නො ලත් ධර්මයාගේ ලැබීම පිණිස, පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස වැර වඩන් ද, ඔවුන්ගේ පශ්චිමජනනාව දූෂවානුගතියට පැමිණේ. ඒ ජනනාවද, බාහුලික නො වේ සාථලික නො වේ අවක්‍රමණයෙහි හළ ධුර ඇති වේ ප්‍රච්චේකයෙහි පෙරටු ව යන්නේ වේ. නො පත් ධර්මයාගේ පැමිණීම පිණිස, නො ලත් ධර්මයාගේ ලාභය පිණිස, පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස, වැර වඩයි. මහණෙනි, මේ අග්ගවතී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අනුරත්ත යම් අග්ගවතී පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 4

45. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අනායාසී (ශ්‍රාවක) පිරිස හා ආයාසී (ශ්‍රාවක) පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, අනායාසී පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙනි යම් පිරිසෙක භික්ෂුහු මේ (තෘෂණාව තබා පඤ්චසංකය) දුකැයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (තෘෂණාව) දුඛසමුදයයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (තෘෂණාවගේ නැවැත්ම) දුඛනිරෝධ යයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (අරිභට්ඨමග) දුඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපත්තිය යයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මහණෙනි, මේ අනායාසී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරියා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ඉදං දුකතිනි යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුකතිසමුදයොති යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුකතිනිරෝධොති යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුකතිනිරෝධ-ගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අරියා පරිසා. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං අරියා පරිසාති.

2. 1. 5. 5.

46. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: පරිසකසටො¹ ච පරිස-මණොමා ච.

කතමො ච භික්ඛවෙ පරිසකසටො: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ඡන්දගතිං ගච්ඡන්ති. දොසාගතිං ගච්ඡන්ති, මොභාගතිං ගච්ඡන්ති, භයාගතිං ගච්ඡන්ති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පරිසකසටො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පරිසමණොමා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු න ඡන්දගතිං ගච්ඡන්ති, න දොසාගතිං ගච්ඡන්ති, න මොභාගතිං ගච්ඡන්ති, න භයාගතිං ගච්ඡන්ති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පරිසමණොමා. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං පරිසමණොමාති.

2. 1. 5. 6.

47. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: ඔක්කාචිතචිනීනා² පරිසා නො පටිපුච්ඡාචිනීනා, පටිපුච්ඡාචිනීනා පරිසා නො ඔක්කාචිතචිනීනා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ඔක්කාචිතචිනීනා පරිසා නො පටිපුච්ඡාචිනීනා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු යෙ තෙ සුත්තනනා නථාගතභාසිනා ගමහිරි ගමහිරිත්ථා ලොභානරා සුඤ්ඤානා³ පටිසඤ්ඤානා. තෙසු භඤ්ඤාමා-නෙසු න සුසුසුසනති න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤාචිතනං උපට්ඨපෙනති, න ච තෙ ධම්මෙ උග්ගභෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. යෙ පන තෙ සුත්තනනා කපිකතා⁴ කාවෙය්‍යා විතතකබ්බ විතතබ්බාසඤ්ඤා බාහිරිකා සාවක-භාසිනා. තෙසු භඤ්ඤාමානෙසු සුසුසුසනති, සොතං ඔදහන්ති, අඤ්ඤාචිතනං උපට්ඨපෙනති, තෙ ච ධම්මෙ උග්ගභෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිතා න වෙච අඤ්ඤාමඤ්ඤං පටිපුච්ඡන්ති, පටිච්චරන්ති*. ඉදං කථං, ඉමස්ස කතොති?. තෙ අච්චට්ඨෙව න චිවරන්ති, අනුත්තරානික-නඤ්ඤා නො උත්තරානි කරෙන්නති. අතෙකපිතිනෙසු ච කඤ්ඤානිකානිකෙසු ධම්මෙසු කඤ්ඤා න පටිච්චිනොදෙන්නති.⁵ අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ඔක්කාචිතචිනීනා පරිසා, නො පටිපුච්ඡාචිනීනා.

1. පරිසකසටො, පරිසමණොමා - මජ්ඣ. 2. උක්කාචිතචිනීනා - සී. 1, PTS, ස්‍යා.
3. සුඤ්ඤාපටිසංසුතනා - ස්‍යා. 4. කපිතා - මජ්ඣ. 5. නපට්චිනොදෙන්නති - මජ්ඣ, ස්‍යා. * පටිච්චරන්ති - කප්පි.

මහණෙනි, ආයාසී පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා මේ දුකාසී තත් වූ පරිදි දැනින් ද, මේ දුඃඛසමුදයයි තත් වූ පරිදි දැනින් ද, මේ දුඃඛනිරෝධයයි තත් වූ පරිදි දැනින් ද, මේ දුඃඛනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්තියයි තත් වූ පරිදි දැනින් ද, මහණෙනි, මේ ආයාසී පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකයි. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අනුරෝන් යම් ආයාසී පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අති.

2. 1. 5. 5.

46. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකක යත්: කසල පිරිස හා නිකසල පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, කසල පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා ඡන්දයෙන් අගතියට යෙත් ද, දොමයෙන් අගතියට යෙත් ද, මොහයෙන් අගතියට යෙත් ද, හයින් අගතියට යෙත් ද, මහණෙනි, මේ කසල පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිකසල පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා ඡන්දයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, දොමයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, මොහයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, හයින් අගතියට නො යෙත් ද, මහණෙනි, මේ නිකසල පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අනුරෝන් යම් නිකසල පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අති.

2. 1. 5. 6.

47. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අවිනිත වූ පිළිවිස නොහික්වූහු පිරිසය, දුර්විනිත නො වූ පිළිවිස හික්වූහු පිරිසය යන දෙකය.

මහණෙනි, අවිනිත වූ පිළිවිස නො හික්වූහු පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා තපාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද (පාළි වසයෙන්) ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලොකොත්තර අභීය ප්‍රකාශ කරණ (සත්තව පුද්ගල) ශුන්‍යතායෙන් යුත් යම් සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ සුත්‍රාන්ත දෙසනු ලබන කල්හි ඇසීමට නො කැමැති වෙත්, ඇසීමට කන් රුකොට නොගනිත්, දෑත ගැනීමට සිත් නො ඵලවත්, ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට නො හගිත්, කවින් විසින් කරණ ලද, කවින්ට හිත වූ, විසිතුරු අකුරු ඇති, විසිතුරු ව්‍යංජන ඇති, සස්තෙන් බැහිරි වූ, සව්වත් විසින් කියන ලද යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් නම්, එය කියත් කියත් ඇසීමට කැමැති වෙත්, කන් රුකොට ගනිත්, ඇසීමට සිත් ඵලවත්, ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට හගිත්. ඔහු ඒ ධර්මය පුහුණු කොට ඔවුනොවුන් නො ද පිළිවිසිත්. මෙය කෙසේ ය? මෙහි අරුත් කිම යි පිළිවිසුමට නො ම සැරිසරත්. ඔහු පිළිසන් අරුත විවර නො කෙරෙත්. අප්‍රකට අභීය ප්‍රකට නො කෙරෙත්. තන් වැදෑරුම් සැකයට කරුණු වූ ධර්මයන් විෂයෙහි සැක දුරු නො කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ අවිනිත නො පිළිවිස හික්වූහු පිරිස වෙයි.

කතමා ව භික්ඛවෙ පටිපුච්ඡාමිතිනා පරිසා නො ඔකකාවිතමිතිනා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු යෙ තෙ සුත්තනනා, කමිකතා කාවෙය්‍යා විත්තකඛරු විත්තබ්‍යඤ්ජනා බාහිරකා සාවකභාසිතා, තෙසු භඤ්ඤමානෙසු න සුසුසුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤ විතතං උපට්ඨපෙනති, න ව තෙ ධම්මෙ උග්ගහෙනබ්බං පරියාපුණ්ණබ්බං මඤ්ඤනති. යෙ පන තෙ සුත්තනනා නටාගතභාසිතා ගමහිරු ගමහිරුතා ලොකුත්තරු සුඤ්ඤනාපටිසඤ්ඤනතා, තෙසු භඤ්ඤමානෙසු සුසුසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤ විතතං උපට්ඨපෙනති, තෙ ව ධම්මෙ උග්ගහෙනබ්බං පරියාපුණ්ණබ්බං මඤ්ඤනති. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණා අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිපුච්ඡනති, පටිච්චරනති, ඉදං කථං? ඉමස්ස කතොති,¹ තෙ අච්චටඤ්ඤව චිවරනති? අනුත්තරානිකතඤ්ඤ උත්තරානිකරොනති, අනෙකමිතිනෙසු ව කඛිංඨානියෙසු ධම්මෙසු කඛිං පටිච්චනොදෙනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පටිපුච්ඡාමිතිනා පරිසා නො ඔකකාවිතමිතිනා, ඉමා බො භික්ඛවෙ දෙව පරිසා එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්විත්තං පරිසාතං යදිදං පටිපුච්ඡාමිතිනා පරිසා නො ඔකකාවිතමිතිනාති.

2. 1. 5. 7.

48. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා කතමා දො: ආමිසගරු පරිසා නො සද්ධම්මගරු, සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරු.

කතමා ව භික්ඛවෙ ආමිසගරු පරිසා නො සද්ධම්මගරු: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ගිහිනං ඔද්දතවසනාතං සමමුඛා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස වණ්ණං භාසනති, අසුකො භික්ඛු උහතොභාගමිමුත්තො, අසුකො පඤ්ඤ-විමුත්තො, අසුකො කායසකඛි, අසුකො දිට්ඨපපෙනො, අසුකො සද්ධා-විමුත්තො, අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සද්ධානුසාරී, අසුකො සීලවා කල්‍යාණ-ධම්මො, අසුකො දුස්සීලො පාපධම්මොති. තෙ තෙන ලාභං ලභනති. තෙ තං ලාභං ලභිතා ගමිතා මුච්ඡතා අපේක්ඛාපනතා අනාදිතවදස්සාවිතො අනිස්ස-රණපඤ්ඤ පරිභුඤ්ජනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආමිසගරු පරිසා නො සද්ධම්මගරු.

1. කො අකොති - මජ්ඣිමනිකායෙ, ආමිසගරු, සද්ධම්මගරු.

මහණෙනි, පිළිවිස හික්මුනු අවිනිත නො වූ පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක හික්මුනු කවින් විසින් කරණ ලද, කවින්ට හිත වූ, විසිතුරු අකුරු ඇති, විසිතුරු ව්‍යඤ්ඤා ඇති, සස්තෙන් බැහැර වූ ශ්‍රාවකයන් විසින් කියන ලද, යම් ම සුත්‍රාන්ත කෙතෙක් වෙන් නම් ඒ සුත්‍රාන්තයන් කියත් ම එය ඇසීමට කන් නතු නො කෙරෙත්. දූතගැණීමට සිත් නො එළවත්. ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුනුණු කළ යුතු කොට නො ද හඟිත්. තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද (පාළිවිසින්) ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලොකොත්තර වූ, ශුන්‍යතාප්‍රතිසංයුක්ත වූ යම් ම සුත්‍රාන්ත කෙතෙක් වෙන් නම්, ඒ සුත්‍රාන්ත දෙසනු ලබන කල්හි ඇසීමට කැමැති වෙත්. කන් නතු කෙරෙත්. දූතගැණීමට සිත් එළවත්. ඒ ධර්මයන් ද උගත යුතු කොට පුනුණු කළ යුතු කොට හඟිත්. ඔහු ඒ ධර්මය පුනුණු කොට උනුත් පිළිවිසිත්. මෙය කෙසේ ය? මෙහි අතීත කිමැ? යි පිළිවිසීමට සැරිසරත්. ඒ හික්මුනු නොපිළිසන් වූ අතීත විවර කෙරෙත්. අප්‍රකට වූ අතීත ද ප්‍රකට කෙරෙත්. නන්වාදූරම් සැකයට කරුණු වූ ධර්ම විෂයෙහි සැක දුරු කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ විනිත වූ පිළිවිස හික්මුනු පිරිසා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් පිළිවිස හික්මුනු විනිත වූ පිරිසෙක් මේ ද, හෙල අභි.

2 1. 5. 7

මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යත්: ආමිස (සිටුපස) ගරු කරණ සදහම් ගරු නොකරණ පිරිසය, සදහම් ගරු කරණ ආමිස ගරු නො කරණ පිරිසය යන දෙකය.

මහණෙනි, ආමිස ගරු කරණ සදහම් ගරු නො කරණ පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක හික්මුනු පුදුවත් හදනා ගිහියන් පෙරට අසෝ මහණ (සමථවිපස්සනා දෙකින් කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනු) උභතොභාගවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ (ගුණකවිදගීක ඝමිණාසුව) ප්‍රඥවිමුක්ත යෙක, අසෝ මහණ (නාමකසින් ධ්‍යානසප්ඨී කොට නිවන් පසක් කළ) කාය-සාක්ෂියෙක. අසෝ මහණ දෘෂට්‍රාප්තයෙක. අසෝ මහණ (ශ්‍රද්ධාධුරයෙන් වැද කෙලෙසුන් නැසූ බැවින්) ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ (ප්‍රඥාධුරයෙන් වැද සෝචන්මභ ගන්තා බැවින්) ධර්මානුසාරියෙක, අසෝ මහණ (සාද්දහායෙන් වැද සමවන් නොසපයා සොවන් මගට පිළිපත්) ශ්‍රද්ධානුසාරියෙක, අසෝ මහණ කලණ දහම් ඇති සිල්වනෙක, අසෝ මහණ පටිට්ඨදහම් ඇති දුශශීල-යෙකා යි උනුත් ගුණ බෙණෙන් ද, ඔහු එයින් ලාභ ලබත්. ඔහු මාසුනානු මුසපත්වුවානු (එහි) ගැලුනානු ආදීතව නො දක්නානු නිසාරණප්‍රඥ නැත්තානු ඒ ලාභය පරිභෝග කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ ආමිසය ගරු කරණ සද්ධර්මය ගරු නොකරණ පිරිස වෙයි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරු: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු භිහිනං ඔදනවසනානං සමමුඛා *න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස වණ්ණං භාසනති: අසුකො භික්ඛු උභතොභාගවිමුනෙනා, අසුකො පඤ්ඤ- විමුනෙනා, අසුකො කායසකි, අසුකො දිට්ඨප්පනෙනා, අසුකො සද්ධා විමුනෙනා, අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සද්ධානුසාරී, අසුකො සීලවා කල්‍යාණධම්මො, අසුකො දුස්සීලො පාපධම්මොති. තෙ තෙන ලාභං ලභනති. තං ලාභමපි ලභිතා අගථිතා අමුච්ඡිතා අනර්ඝොපනතා ආදිනවදස්සාවිතො නිස්සරණ- පඤ්ඤ පරිභුඤ්ඤති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරු. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරුති.

2 1. 5. 8.

49. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: විසමා ච පරිසා, සමා ච පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ විසමා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං අධම්ම- කමමාති පවතනනති, ධම්මකමමාති නප්පවතනනති. අවිතයකමමාති පවතනනති, විතයකමමාති නප්පවතනනති. අධම්මකමමාති දිප්පනති, ධම්මකමමාති න දිප්පනති. අවිතයකමමාති දිප්පනති, විතයකමමාති න දිප්පනති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ විසමා පරිසා. †විසමතතා භික්ඛවෙ පරිසාය අධම්මකමමාති පවතනනති, ධම්මකමමාති නප්පවතනනති. අවිතයකමමාති පවතනනති, විතයකමමාති නප්පවතනනති. අධම්මකමමාති දිප්පනති, ධම්මකමමාති න දිප්පනති. අවිතයකමමාති දිප්පනති, විතයකමමාති න දිප්පනති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ධම්මකමමාති පවතනනති, අධම්මකමමාති නප්පවතනනති. විතයකමමාති පවතනනති, අවිතයකමමාති නප්පවතනනති. ධම්මකමමාති දිප්පනති, අධම්මකමමාති න දිප්පනති. විතයකමමාති දිප්පනති, අවිතයකමමාති න දිප්පනති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ සමා පරිසා. †සමතතා භික්ඛවෙ පරිසාය ධම්මකමමාති පවතනනති, අධම්මකමමාති නප්පවතනනති. විතයකමමාති පවතනනති, අවිතයකමමාති නප්පවතනනති. ධම්මකමමාති දිප්පනති, අධම්මකමමාති න දිප්පනති. විතය- කමමාති දිප්පනති, අවිතයකමමාති න දිප්පනති, ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං සමා පරිසාති.

2 1. 5. 9.

50. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො, අධම්මකා ච පරිසා, ධම්මකා ච පරිසා. -පෙ- ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං ධම්මකා පරිසාති.

* අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස වණ්ණං න භාසනති - මජ්ඣං, න භිහිනං.

ඔදනවසනානං සමමුඛා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස වණ්ණං භාසනති - ස්‍යා. මජ්ඣං.

† මරමමෙපාඤ්ඤ අයං පාපමා න දිස්සතෙ.

මහණෙනි, සඤ්චය ගරු කරණ (ආමිෂය) ගරු නොකරණ පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක නිසූනු සුදුවන් හදනා ගිහියන් පෙරට 'අසෝ මහණ උභතොභාග විමුක්තයෙක, අසෝ මහණ ප්‍රඥවිමුක්ත-යෙක, අසෝ මහණ කායසාසමයෙක, අසෝ මහණ දෘඪප්‍රාප්තයෙක, අසෝ මහණ ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ ධර්මානුසාරියෙක, අසෝ මහණ ශ්‍රද්ධානුසාරියෙක, අසෝ මහණ කලණදහම් ඇති සිල්වතෙක, අසෝ මහණ පටිට්ඨදහම් ඇති දුගතිලයෙකැ යි උනුන් ගුණ නො බෙණෙත්. ඔහු ලාභ ද ලබා නො වැසුනාහු මුසපත් නො වුවාහු (එනි) නො ගැලුනාහු ආදිතව දක්නාහු නිසරණප්‍රඥ ඇත්තාහු පරිභොග කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ සඤ්චය ගරු කරණ ආමිෂය ගරු නො කරණ පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් සඤ්චය ගරු කරණ ආමිෂය ගරු නො කරණ පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අගි.

2. 1. 5. 8.

49. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: විෂම පිරිස හා සමපිරිස හා දෙකය.

මහණෙනි, විෂම පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක අධම්මකමියෝ පවතින් ද, ධම්මකමියෝ නො පවතින් ද, අවිනය කමියෝ පවතින් ද, විනයකමියෝ නො පවතින් ද, අධම්මකමියෝ දීඝා වෙත් ද, ධම්මකමියෝ දීඝා නො වෙත් ද, අවිනයකමියෝ දීඝා වෙත් ද, විනයකමියෝ දීඝා නො වෙත් ද, මහණෙනි, මේ විෂම පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිරිස විෂම බැවින් අධම්මකමියෝ පවතින්. ධම්මකමියෝ නො පවතින්. අවිනයකමියෝ පවතින්. විනයකමියෝ නො පවතින්. අධම්මකමියෝ දීඝා වෙත්. ධම්මකමියෝ දීඝා නො වෙත්. අවිනයකමියෝ දීඝා වෙත්. විනයකමියෝ දීඝා නො වෙත්.

මහණෙනි, සමපිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක ධම්මකමියෝ පවතින් ද, අධම්මකමියෝ නො පවතින් ද, විනයකමියෝ පවතින් ද, අවිනයකමියෝ නො පවතින් ද, ධම්මකමියෝ දීඝා වෙත් ද, අධම්මකමියෝ දීඝා නො වෙත් ද, විනයකමියෝ දීඝා වෙත් ද, අවිනයකමියෝ දීඝා නො වෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමපිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිරිස සම බැවින් ධම්මකමියෝ පවතින්. අධම්මකමියෝ නො පවතින්. විනයකමියෝ පවතින්. අවිනයකමියෝ නො පවතින්. ධම්මකමියෝ දීඝා වෙත්. අධම්මකමියෝ දීඝා නො වෙත්. විනයකමියෝ දීඝා වෙත්. අවිනයකමියෝ දීඝා නො වෙත්. මහණෙනි, මේ වනාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් සම පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අගු වේ.

2. 1. 5. 9.

50. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්:

අධාර්මික පිරිස හා ධාර්මික පිරිස හා දෙකය. ... මහණෙනි, මේ වනාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් මේ ධාර්මික පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අගු වේ.

2. 1. 5. 10.

51. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: අධම්මවාදිනී ව පරිසා, ධම්මවාදිනී ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අධම්මවාදිනී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු අධිකරණං ආදියන්ති ධම්මිකං වා අධම්මිකං වා. තෙ නං අධිකරණං ආදිසිත්වා න වෙව අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙනති, න ව සඤ්ඤානති. උපගච්ඡන්ති, න ව නිජ්ඣාපෙනති, න ව නිජ්ඣානති. උපගච්ඡන්ති. තෙ අසඤ්ඤානතිබලා අනිජ්ඣානතිබලා අපපටිතිස්සග්ගමන්තො නමෙව අධිකරණං ථාමසා පරුමස්ස¹ අභිනිවිස්ස වොහරන්ති, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ අධම්මවාදිනී පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ ධම්මවාදිනී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු අධිකරණං ආදියන්ති, ධම්මිකං වා අධම්මිකං වා. තෙ නං අධිකරණං ආදිසිත්වා අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙනති වෙව සඤ්ඤානතිඤ්ච උපගච්ඡන්ති. නිජ්ඣාපෙනති වෙව නිජ්ඣානතිඤ්ච උපගච්ඡන්ති. තෙ සඤ්ඤානතිබලා නිජ්ඣානතිබලා පටිතිස්සග්ගමන්තො න නමෙව අධිකරණං ථාමසා පරුමස්ස² අභිනිවිස්ස වොහරන්ති, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ ධම්මවාදිනී පරිසා. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරිසා. ඵනදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවිතං පරිසානං යදිදං ධම්මවාදිනී පරිසානි.

පටිසම්භොගො පඤ්චමො.

නමුඤ්ඤානං:

උතතානා වග්ගා අග්ගච්ඡි අරියා කසටො ව පඤ්චමො,
ඔකකාචිතාමිසඤ්ඤච චිසමො අධම්මා ධම්මියෙන චාති.

පඨමො පණ්ණාසකො සමනෙතො.

දුතියො පණ්ණාසකො

[6. පුග්ගලවග්ගො]

2. 2. 6. 1.

[සාමසුචිදානං:]

1. දොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති බහුජන-
භිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

කතමෙ දො: නථාගතො ව අරහං සම්මාසම්මුද්ධො, රුජා ව වකකචන්ති.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති
බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය
දෙවමනුස්සානන්ති.

1. පරාමාසා - මජ්ඣං.

2. 1. 5. 10

51. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යත්: අධම්මාදී පිරිස හා ධම්මාදී පිරිස හා දෙකය.

මහණෙනි, අධම්මාදී පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්සේනෙහි යම් පිරිසෙක හික්කුණු දූහැමි වූ හෝ නො දූහැමි වූ අධිකරණයක් ගණිත් ද, ඔහු ඒ අධිකරණය ගෙණ උනුන් නො ද හතවත්. හැහළීමට නො ද එළඹෙත්. නො ද දක්වත්. දැක්වීමට නො ද එළඹෙත්. නො ඇහළීම බලය කොට ඇති, නො දැක්වීම බලය කොට ඇති ඔහු (අසුහති) දුරලීමට මනාත්රණ නොකරන්නාහු එම අධිකරණ (දූෂටි) ශක්තියෙන් පරමර්ථ කොට එයට වැදගෙන 'මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස තුවෑ' යි ව්‍යවහාර කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මේ අධම්මාදී පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධම්මාදී පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්සේනෙහි යම් පිරිසෙක හික්කුණු දූහැමි හෝ නො දූහැමි අධිකරණයක් ගණිත් ද, ඔහු ඒ අධිකරණය ගෙණ උනුන් ද හතවත්. හැහළීමට ද එළඹෙත්. උනුන් දක්වත්. දැක්වීමට ද එළඹෙත්. හැහළීම බලය කොට ඇති, දැක්වීම බලය කොට ඇති (අධම්මය) දුරලීමට ම මනාත්රණය කරණ සුලු ඔහු එම අධිකරණය 'මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස තුවෑ' යි (දූෂටි) ශක්තියෙන් පරමර්ථ කොට එයට පිණිස ව්‍යවහාර නො කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මේ වනාහි ධම්මාදී පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් ධම්මාදී පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අත්‍ර වේ.

සස්සේන සිසිස් වෙයි.

එහි උද්දාය:

උත්තාන, වග්ග, අග්ගවතී, අරියසුත්‍රය හා පස්වැනි කසට සුත්‍රය ද, උක්කාචිත, ආමිස, විසම, අධම්ම, ධම්මය සුත්‍රය ද යන මොහු (දශසුත්‍රයෝ) යි.

සුඵම පණණාසකය සමාපත යි.

දෙවන පණණාසකය

[6. පුදගලවග්ගිය]

2. 2. 6. 1.

[සැමැත්තිදාය:]

1. මහණෙනි, මේ පුදගලයෝ දෙදෙනෙක් උපදනට සමන්විවාහු ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස ද දෙවිමිනිසුනට හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද උපදාහ.

කවර දෙදෙනෙක යත්: නථාගත අතීන් සම්මාස්සමුද්ධියන් වහන්සේ හා චක්‍රවර්තී රජහු හා දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුදගලයෝ දෙදෙන ලොකයෙහි උපදනට සමන්විවාහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස ද දෙවි මිනිසුනට හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද උපදනාහ යි.

2. 2. 6. 2.

2. දොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති අවජ්ජිය-
මනුස්සා. කතමෙ දො: නථාගතො ච අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, රුජා ච
චක්ඛවන්ති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා
උප්පජ්ජන්ති අවජ්ජියමනුස්සාති.

2. 2. 6. 3.

3. ද්විත්තං භික්ඛවෙ පුග්ගලානං කාලිකිරියා බහුතො ජනස්ස ආනුතප්පා¹
හොති. කතමෙසං ද්විත්තං: නථාගතස්ස² අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, රක්ඛෙය්‍ය
චක්ඛවන්තිස්ස, ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං පුග්ගලානං කාලිකිරියා බහුතො
ජනස්ස ආනුතප්පා හොති.³

2. 2. 6. 4.

4. දොමෙ භික්ඛවෙ පුපාරහා. කතමෙ දො: නථාගතො ච අරහං සම්මා-
සම්බුද්ධො, රුජා ච චක්ඛවන්ති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුපාරහාති.

2. 2. 6. 5.

5. දොමෙ භික්ඛවෙ බුද්ධා. කතමෙ දො: නථාගතො ච අරහං සම්මා
සම්බුද්ධො, පච්චෙකබුද්ධො ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බුද්ධාති.

2. 2. 6. 6.

6. දොමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලනතියා න සන්තස්සන්ති. කතමෙ දො:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, හත්ථාජාතියො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො අසනියා
ඵලනතියා න සන්තස්සන්ති.

2. 2. 6. 7.

7. දොමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලනතියා න සන්තස්සන්ති. කතමෙ දො:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, අස්සාජාතියො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො අසනියා
ඵලනතියා න සන්තස්සන්ති.

2. 2. 6. 8.

8. දොමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලනතියා න සන්තස්සන්ති. කතමෙ දො:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, සිහො ච මීගරුජා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො අසනියා
ඵලනතියා න සන්තස්සන්ති.

1. අනුතප්පා හොති - මජ්ඣ. සූ. PTS.

2. නථාගතස්ස ච - මජ්ඣ. සූ. PTS.

3. හොතිති - මජ්ඣ. සූ. PTS.

2. 2. 6. 2.

2. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙනෙක් ලෝකයෙහි උපදනට සමත් වූවාහු ආශ්වාසී මනුෂ්‍ය ව උපදිත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේ හා චක්‍රවතීති රජ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, ලෝකයෙහි උපදනට සමත් මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙන ආශ්වාසී මනුෂ්‍ය ව උපදනාහ.

2. 2. 6. 3.

3. මහණෙනි, පුද්ගලයන් දෙදෙනෙක්හුගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුනාපකර වෙයි. කවර දෙදෙනෙක්හුගේ ය යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේගේ ය, චක්‍රවතීති රජහුගේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනාගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුනාප කර වේ.

2. 2. 6. 4.

4. මහණෙනි, මේ සතුපාඨීයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේ හා චක්‍රවතීති රජ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු චතාහි සතුපාඨීයෝ දෙදෙන වෙත්.

2. 2. 6. 5.

5. මහණෙනි, මේ බුදුවරු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: තථාගත අතීන් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේ හා ප්‍රත්‍යයක බුදුන්වහන්සේ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු බුදුවරු දෙදෙන වෙත්.

2. 2. 6. 6.

6. මහණෙනි, මොහු දෙදෙනෙක් සෙන ගිහිරි කරණ කල්හි නොබිත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍ෂිණාසුච තෙමේ ද ආජානෙය භසී තෙමේ ද යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මේ දෙදෙන සෙන ගුගුරන් නො බිති.

2. 2. 6. 7.

7. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගිහිරි කරන් ම නො බානහ. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍ෂිණාසුච තෙමේ ද ආජානෙය අශ්වයා ද යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මේ දෙදෙන සෙන ගුගුරණ කල්හි තැති නො ගණිත්.

2. 2. 6. 8.

8. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගොහන කල්හි තැති නො ගණිත්: කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍ෂිණාසුච මහණ හා මාගරාජන් වූ සිංහයා හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගොහන කල්හි තැති නො ගණිත්.

2. 2. 6. 9.

9. දොමෙ භික්ඛවෙ අත්ථසෙ සමපස්සමානා නිමජුරිසා මානුසිං වාචං න භාසන්ති. කතමෙ දො: මා ව මුසා භණ්ණො¹, මා ව පරං අභුතෙන අබ්භා-
වික්ඛමොති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො අත්ථසෙ සමපස්සමානා නිමජුරිසා
මානුසිං වාචං න භාසන්තිති.

2. 2. 6. 10.

10. දවින්නං භික්ඛවෙ² ධම්මානං අතිනොතො අප්පට්ඨානො මානුගාමො
කාලං කරොති. කතමෙසං දවින්නා: මෙජුනධම්මසමාපතනියා³ ව, විජායතස්ස
ව, ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දවින්නං ධම්මානං අතිනොතො අප්පට්ඨානො මානුගාමො
කාලං කරෙතිති.

2. 2. 6. 11.

11. අසන්තසන්තිවාසං ව වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි⁴ සන්තසන්තිවාසංඤ්ච.
තං සුණ්ඨං, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති: එවං භනොති බො තෙ
භික්ඛු භගවතො පච්චස්සාසුං. භගවා එතදවොච.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ අසන්තසන්තිවාසො හොති: කථංඤ්ච අසන්තො සන්ති-
වසන්ති:

ඉධ භික්ඛවෙ පේරස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: පේරෙපි මං න වදෙය්‍ය,
මජ්ඣිමොපි මං න වදෙය්‍ය, නවොපි මං න වදෙය්‍ය, පේරමපහං⁵ න වදෙය්‍යං,
මජ්ඣිමමපහං න වදෙය්‍යං, නවමපහං⁶ න වදෙය්‍යං, පේරො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
අභිතානුකමපි මං වදෙය්‍ය, නො භිතානුකමපි, නොති නං වදෙය්‍යං, විහෙ-
සෙය්‍යමපි⁷ නං, පස්සමපිස්ස න පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
නවො වෙපි මං වදෙය්‍ය, අභිතානුකමපි මං වදෙය්‍ය; නො භිතානුකමපි. නොති
නං වදෙය්‍යං, විහෙසෙය්‍යමපි⁷ නං, පස්සමපිස්ස න පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමොපි
භික්ඛුනො එවං හොති -පෙ- නවස්සපි භික්ඛුනො එවං හොති: පේරෙපි මං න
වදෙය්‍ය, මජ්ඣිමොපි මං න වදෙය්‍ය, නවොපි මං න වදෙය්‍ය, පේරමපහං න
වදෙය්‍යං, මජ්ඣිමමපහං න වදෙය්‍යං, නවමපහං නං වදෙය්‍යං, පේරො වෙපි මං
වදෙය්‍ය, අභිතානුකමපි මං වදෙය්‍ය, නො භිතානුකමපි, නොති නං වදෙය්‍යං,
විහෙසෙය්‍යමපි⁷ නං, පස්සමපිස්ස න පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
නවො වෙපි මං වදෙය්‍ය; අභිතානුකමපි මං වදෙය්‍ය, නො භිතානුකමපි, නොති
නං වදෙය්‍යං, විහෙසෙය්‍යමපි⁷ නං; පස්සමපිස්ස න පටිකරෙය්‍යං. එවං බො
භික්ඛවෙ අසන්තසන්තිවාසො හොති. එවං ව අසන්තො සන්තිවසන්ති.

1. භණ්ණ - මජ්ඣ. සූ, සී 1. PTS. 2. දවින්නං ධම්මානං භික්ඛවෙ - මජ්ඣ.
3. මෙජුනසමාපතනියා ව - මජ්ඣ. 4. අදසෙස්සාමි - මජ්ඣ., සූ, PTS.
5. පේරමපහං - මජ්ඣ., සූ, 6. නවමපහං - සූ, මජ්ඣ. 7. විහෙසෙය්‍යං - මජ්ඣ.

2. 2. 6. 9.

9. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙකක් දක්නා කිංපුරුෂයෝ මිනිස්බස් නොබෙණෙත්. කවර දෙකෙක යත්: නහමක් මුසවා බණමෝව යි, මෙරමා අභූතයෙන් නහමක් අභ්‍යාව්‍යාන කරමෝව යි යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක දක්නා කිංපුරුෂයෝ මිනිස්බස් නොබණන්නාහ.

2. 2. 6. 10.

10. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකක් පිළිබඳව මාගම අනාපන ව නොපසුබට ව සිට කලුරිය කරයි. කවර දෙකක් පිළිබඳවය යත්: මෙවුන්දම්සෙවීම හා ප්‍රසූතිය හා යන දෙක පිළිබඳව යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙක පිළිබඳ මාගම අනාපන ව නොපසුබට ව සිට කලුරිය කෙරේ ය යි.

2. 2. 6. 11.

11. මහණෙනි, නොපට අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය හා සත්පුරුෂසන්නිවාසය හා දෙසමි. එය අසව....

මහණෙනි, කෙසේ නම් අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය මේය යත්: කෙසේ නම් අසත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත්ය යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි සථවිර භික්ෂුහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: වැඩිහිටි තෙරද මට නහමක් කියවා, මධ්‍යම තෙර ද මට නහමක් කියවා, නවක තෙමේ ද මට නහමක් කියවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට නහමක් කියමිවා, මම මැදුම් තෙරුන්ට ද නහමක් කියමිවා, නවක භික්ෂුහට ද නහමක් කියමිවා, මහලු තෙර ද මට කියන්නේ නම්, භිතානුකම්පා නැත්තේ ම මට කියයි. භිතානුකම්පා ඇති ව නො කියයි ඔහුට නැතැයි ද කියනෙමි. ඔහුට වෙහෙස ද කරමි, එය දක්නෙමි නමුදු පිළියම් නො කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියා නම් ... ඉදින් නවක භික්ෂු ද මට කියා නම්, අභිතානුකම්පා ඇති ව මට කියන්නේය. භිතානුකම්පා ඇති ව නො වේ. ඔහුට මම නැතැයි කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. මැදුම් මහණහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි ... නවක භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙරද මට නහමක් කියවා, මැදුම් තෙර ද මට නහමක් කියවා, නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට නහමක් කියවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට නහමක් කියමි. මැදුම් තෙරුන්ට ද මම නහමක් කියමි. නවක භික්ෂුහට ද මම නහමක් කියමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, (මට) අභිතානුකම්පි ව කියන්නේය. භිතානුකම්පි ව නො වේ. නැතැයි ඔහුට කියමි, ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියා නම් ... ඉදින් නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට කියා නම්, අභිතානුකම්පි ව මට කියන්නේය, භිතානුකම්පි ව නො වේ. නැතැයි ඔහුට කියමි, ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය වේ. මෙසේ ද අසත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත්.

කථංඤච භික්ඛවෙ සන්තසන්නිවාසො හොති: කථංඤච සන්තො සන්නි-
වසන්නි:

ඉධ භික්ඛවෙ ථෙරස්ස භික්ඛුනො ඵලං හොති: ථෙරොපි මං වදෙය්‍ය,
මජ්ඣිමොපි මං වදෙය්‍ය. නවොපි මං වදෙය්‍ය, ථෙරමපහං වදෙය්‍යං,
මජ්ඣිමමපහං වදෙය්‍යං, නවමපහං වදෙය්‍යං. ථෙරො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
භිත්තානුකමපි මං වදෙය්‍ය, නො අභිත්තානුකමපි, සාග්ගිති නං වදෙය්‍යං, න නං
විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
නවො වෙපි මං වදෙය්‍ය භිත්තානුකමපි මං වදෙය්‍ය, නො අභිත්තානුකමපි, සාග්ගිති
නං වදෙය්‍යං, න නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමස්සපි
භික්ඛුනො ඵලං හොති -පෙ- නවස්සපි භික්ඛුනො ඵලං හොති: ථෙරොපි මං
වදෙය්‍ය, මජ්ඣිමොපි මං වදෙය්‍ය, නවොපි මං වදෙය්‍ය. ථෙරමපහං වදෙය්‍යං,
මජ්ඣිමමපහං වදෙය්‍යං, නවමපහං වදෙය්‍යං. ථෙරො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
භිත්තානුකමපි මං වදෙය්‍ය, නො අභිත්තානුකමපි. සාග්ගිති නං වදෙය්‍යං, න නං
විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො වෙපි මං වදෙය්‍ය, නවො
වෙපි මං වදෙය්‍ය, භිත්තානුකමපි මං වදෙය්‍ය නො අභිත්තානුකමපි. සාග්ගිති නං
වදෙය්‍යං, න නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. ඵලං බ්‍රො භික්ඛවෙ
සන්තසන්නිවාසො හොති. ඵලං ව¹ සන්තො සන්නිවසන්නිති.

2. 2. 6 12.

12. යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ උභතො වච්ඡංසාඤ්ඤා දිට්ඨිපලාසො
වෙනසො ආසාතො අප්පච්චයො අනභිරුද්ධි අජ්ඣිත්තං න අවුපසන්නං² හොති.
නස්මත්තං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඛිං: දීඝන්තාය ඛරන්තාය වාලන්තාය
සංවත්තිස්සති, භික්ඛු ව න ආසුං විහරිස්සන්ති.

2. 2. 6. 13

13. යස්මිංඤච බ්‍රො භික්ඛවෙ අධිකරණෙ උභතො වච්ඡංසාඤ්ඤා දිට්ඨි-
පලාසො වෙනසො ආසාතො අප්පච්චයො අනභිරුද්ධි අජ්ඣිත්තං අවුපසන්නං
හොති. නස්මත්තං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඛිං: න දීඝන්තාය ඛරන්තාය
වාලන්තාය සංවත්තිස්සති. භික්ඛු ව ආසුං විහරිස්සන්ති.

සුභංඤ චග්ගො ඡමෙධා.

1. ඵලං - මජ්ඣං. ඵලං බ්‍රො - ස්‍යා.

2. න සුමුපසන්නං - සී 1. සීමු.

මහණෙනි, සන්පුරුෂසනනිවාසය කෙසේය යත්: සන්පුරුෂයෝ කෙසේ නම් එක්ව වෙසෙති යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහලු තෙරුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට කියවා, මැදුම් තෙරද මට කියවා, නවකභික්ෂු තෙමේ ද මට කියවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට ද කියමි. මැදුම් තෙරුන්ට ද මම කියමි. නවක භික්ෂුහට ද මම කියමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, භිතානුකම්පි ව මට කියයි. අභිතානුකම්පි ව නො වේ, මැනවැයි ඔහුට කියමි. මම ඒ තෙරුන් නො වෙහෙසන්නෙමි. මම දක්නෙම් එයට පිළියම් කරමි. ඉදින් මධ්‍යම තෙර ද මට කියා ... නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට කියා නම්, භිතානුකම්පි ව මට කියන්නේය, අභිතානුකම්පි ව නො කියන්නේය. (මම) මැනවැ යි ඒ තෙරුන්ට කියමි, ඒ තෙරුන් නො වෙහෙසමි, දක්නෙම් එයට පිළියම් කරමි. මධ්‍යම භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි ... නවක භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට කියවා. මැදුම් මහණ තෙමේ ද මට කියවා. නවක මහණ තෙමේ ද මට කියවා. මම ද මහලු තෙරුන්ට කියනෙමි... මම ද මැදුම් තෙරුන්ට කියන්නෙමි ... මම ද නවක මහණහට කියන්නෙමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, මට භිතානුකම්පි ව කියන්නේය. අභිතානුකම්පි ව නො කියන්නේය. ඔහුට “මැනවැ” යි කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද නො කරමි. දක්නෙම් නමුදු එයට පිළියම් කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියන්නේ නම් ... ඉදින් නවක මහණ තෙමේ ද මට කියන්නේ නම්, භිතානුකම්පි ව මට කියන්නේය, අභිතානුකම්පි ව නො කියන්නේය. ඔහුට “මැනවැ” යි කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද නො කරමි. දක්නෙම් පිළියම් ද කරමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි සන්පුරුෂ සනනිවාසය වෙයි. මෙසේ ම සන්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත් යයි.

2. 2. 6. 12.

12. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක (උනුත් ආක්‍රොශවශයෙන් සම්මලා ගැණීම වූ) වාක්සංසරණය ද, (දූෂිත නිසා උපදනා යුගග්‍රාහ සංඛ්‍යාත) පමාසය ද, විත්තයෙහි වූ කොපය ද, නො සතුට ද, නො ආල්ම ද, අධ්‍යාතම යෙහි මැනවින් නොසන්තිදුනේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි මෙය බොහෝ කල් පැවැත්මට රථබවට සැඩබවට වැටෙන්නේය. භික්ෂුහු ද සුවසේ නො වෙසෙන්නාහ යි කැමැති විය යුත්තේ යි.

2. 2. 6. 13.

13. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක දෙපස වාක් සංසරණය, දිට්ඨි-පමාසය, විත්තයාගේ ආසාතය අසනතුෂ්ටිය, අනභිරුද්ධිය අධ්‍යාතමයෙහි මැනවින් සන්තිදුනේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය ඒ අධිකරණයෙහි බොහෝ කල් පැවැත්මට රථබවට සැඩබවට නො වැටෙන්නේය. භික්ෂුහු ද සුවසේ වෙසෙන්නාහ යි කැමැති විය යුත්තේ යි.

සමන පුභුල්වගයි.

[7. සුඛවග්ගො]

2. 2. 7. 1.

[සාවකභිදානං:]

14. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: ගිනිසුඛඤ්ච, පබ්බජ්ජා-සුඛඤ්ච.¹ ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං සුඛානං යදිදං පබ්බජ්ජාසුඛානි.

2. 2. 7. 2.

15. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: කාමසුඛඤ්ච, නෙකඛමම-සුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං සුඛානං යදිදං නෙකඛමම සුඛානි.

2. 2. 7. 3.

16. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: උපධිසුඛඤ්ච,² නිරුපධිසුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං සුඛානං යදිදං නිරුපධිසුඛානි.

2. 2. 7. 4.

17. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සාසවඤ්ච සුඛං, අනාසවඤ්ච සුඛං.² ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං සුඛානං යදිදං අනාසවං සුඛානි.

2. 2. 7. 5.

18. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සාමිසඤ්ච සුඛං, නිරුමිසඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං සුඛානං යදිදං නිරුමිසං සුඛානි.

2. 2. 7. 6.

19. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: අරියසුඛඤ්ච, අනරිය-සුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං සුඛානං යදිදං අරියසුඛානි.

1, පබ්බජ්ජාසුඛඤ්ච - මජ්ඣ.

2. සාසවසුඛඤ්ච, අනාසව සුඛඤ්ච - මජ්ඣ.

[සුඛ වර්ගය]

2. 2. 7. 1.

[සැමැත්තියෙකි:]

14. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යන්: හිනිසුඛ හා පැවිදි සුඛ හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් පැවිදි සුවයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 2.

15. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යන්: කාමසුඛය හා නෙකනම්මසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නෙකනම්මසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 3.

16. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යන්: (ත්‍රෛභුමිකසුඛ සංඛිත්ත) උපධි සුඛය හා (ලොකොත්තරසුඛ සංඛිත්ත) නිරුපධිසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් නිරුපධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 4.

17. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යන්: (වට්ඨසුඛ සංඛිත්ත) සාසවසුඛය හා (විවට්ඨසුඛ සංඛිත්ත) අනාසවසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් අනාසවසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 5.

18. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යන්: (වට්ඨගාමීසුඛ සංඛිත්ත) සාමිස සුඛය හා (විවට්ඨගාමී සුඛ සංඛිත්ත) නිරුමිස සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිරුමිසසුඛයෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 6.

19. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යන්: ආයාසීසුඛය හා අනායාසී සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් ආයාසීසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 7.

20. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: කාසිකඤ්ච සුඛං වෙනසිකඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ චෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං සුඛානං යදිදං වෙනසිකං සුඛනනි.

2. 2. 7. 8.

21. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සප්පිතිකඤ්ච සුඛං, නිප්පිතිකඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං සුඛානං යදිදං නිප්පිතිකං සුඛනනි.

2. 2. 7. 9.

22. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සානසුඛඤ්ච උපෙකතා-සුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං සුඛානං යදිදං උපෙකතාසුඛනනි.

2. 2. 7. 10.

23. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සමාධිසුඛඤ්ච අසමාධි-සුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං සුඛානං යදිදං සමාධිසුඛනනි.

2. 2. 7. 11.

24. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං, නිප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං සුඛානං යදිදං නිප්පිතිකාරමමණං සුඛනනි.

2. 2. 7. 12.

25. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සානාරමමණඤ්ච සුඛං, උපෙකතාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං සුඛානං යදිදං උපෙකතාරමමණං සුඛනනි.

2. 2. 7. 13.

26. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: රූපාරමමණඤ්ච සුඛං, අරූපාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං සුඛානං යදිදං අරූපාරමමණං සුඛනනි.

වග්ගො සන්තමො

2. 2. 7. 7.

20. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: කාසිකසුඛය හා වෛතසික සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් වෛතසිකසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 8.

21. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-ධ්‍යාන සංඛිංසාන) සප්‍රීතික සුඛය හා (තෘතීය චතුථීධ්‍යාන සංඛිංසාන) නිෂ්ප්‍රීතික සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 9.

22. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-තෘතීයධ්‍යාන සංඛිංසාන) සානසුඛය හා (චතුථීධ්‍යාන සංඛිංසාන) උපෙක්‍ෂා-සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් උපෙක්‍ෂාසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 10.

23. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (අභිණාචට හෝ උපචාරයට පැමිණි) සමාධිසුඛය හා (එසේ නො පැමිණි) අසමාධිසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් සමාධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 11.

24. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-ධ්‍යාන දෙක ප්‍රත්‍යාවෙක්‍ෂාකරන්නහුට උපන් සප්‍රීතිකාලබ්ධි සුඛය හා (තෘතීය චතුථීධ්‍යාන ප්‍රත්‍යාවෙක්‍ෂාකරන්නහුට උපන්) නිෂ්ප්‍රීතිකාලබ්ධි සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිෂ්ප්‍රීතිකාලබ්ධි සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 12.

25. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-තෘතීය ධ්‍යාන සංඛිංසාන) සාතාලබ්ධි සුඛය හා (චතුථීධ්‍යාන සංඛිංසාන) උපෙක්‍ෂාලබ්ධි සුඛය හා යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් උපෙක්‍ෂාලබ්ධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 13.

26. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (රූපාවචර-චතුථීධ්‍යානය අරමුණුකොට ඇති) රූපාලබ්ධි සුඛය හා අරූපාවචරධ්‍යාන අරමුණු කොට ඇති අරූපාලබ්ධි සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් අරූපාලබ්ධි සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේය යි.

සන්වැහි සුවමන යි.

[8. සනිමිතතවගෙනා]

2. 2. 8. 1.

[සාමකම්නිදානා:]

27. සනිමිතතා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අනිමිතතා. තස්සෙව නිමිතතාස්ස පභානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.¹

2. 2. 8. 2.

28. සනිදානා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අනිදානා. තස්සෙව නිදානාස්ස පභානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 3.

29. සහෙතුකා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අහෙතුකා. තස්සෙව හෙතුකාස්ස පභානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 4.

30. සප්පච්චයා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අප්පච්චයා. තස්සෙව පච්චයාස්ස පභානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 5.

31. සරූපා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අරූපා. තස්සෙව රූපාස්ස පභානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 6.

32. සචෙදනා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අචෙදනා. තස්සායෙව චෙදනාය පභානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 7.

33. සසඤ්ඤා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඤ්ඤා. තස්සායෙව සඤ්ඤාය පභානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 8.

34. සසඛ්ඛාරා භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඛ්ඛාරා. තෙසං යෙව සඛ්ඛාරානං පභානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

1. න භොනතිති - මජ්ඣ., සුත්ත., PTS.

[8. සනිමිතන වගීය]

2. 2. 8. 1.

[සැවැන්තිදනයි:]

27. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සනිමිතන ව උපදිත්. අනිමිතන ව නුපදිත්. ඒ නිමිතතයාගේ ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 2.

28. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සනිදන ව උපදිත්. අනිදන ව නුපදිත්. ඒ නිදනයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 3.

29. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සහෙතුක ව උපදිත්. අහෙතුක ව නුපදිත්. ඒ හෙතුනුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 4.

30. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සංසකාර සහිත ව උපදිත්. සංසකාර රහිත ව නුපදිත්. ඒ සංසකාරයන්ගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 5.

31. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදිත්. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නුපදිත්. ඒ ප්‍රත්‍යයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 6.

32. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ රූපසහිත ව උපදනාහ. රූප රහිත ව නුපදනාහ. ඒ රූපයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වන්නා යි.

2. 2. 8. 7.

33. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ වෛදනා සහිත ව උපදනා හ. වෛදනා රහිත ව නුපදනා හ. ඒ වෛදනානුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වන්නාහ යි.

2. 2. 8. 8.

34. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සංඥ සහිත ව උපදනාහ. සංඥ රහිත ව නුපදනාහ. ඒ සංඥනුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නොවන්නා යි.

2. 2. 8. 9.

35. සවිඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අවිඤ්ඤාණං. තස්සෙව විඤ්ඤාණස්ස පභානා ඵලං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොන්ති.

2. 2. 8. 10.

36. සඤ්චාරමමණං භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඤ්චාරමමණං. තස්සෙව සඤ්චාරස්ස පභානා ඵලං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොන්ති.

වග්ගො අට්ඨමො

[9. ධම්මවග්ගො]

2. 2. 9. 1.

[සාමජීනීදානං:]

37. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: වෙනොවිමුන්ති වපඤ්ඤා-විමුන්ති ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 2.

38. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: පහතභො ව අවිකෙට්ඨො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 3.

39. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: නාමඤ්ච, රූපඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 4.

40. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: විජ්ජා ව විමුන්ති ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 5.

41. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: භවදිට්ඨි ම විභවදිට්ඨි ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 8. 9.

35. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ විඥන සහිත ව උපදනාහ. විඥන රහිත ව නුපදනාහ. ඒ විඥනයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වන්නාහ යි.

2. 2. 8. 10.

36. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ (හෙතුප්‍රත්‍යයෙන් උපන්) සංසකාතය අරමුණු කොට උපදනාහ. (හෙතුප්‍රත්‍යයෙන් නුපන්) අසංසකාතය අරමුණු කොට නුපදනාහ. ඒ සංසිතයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වන්නාහ යි.

අවමන වග යි.

[9. ධම්මගීය]

[සැවැත්නිදහසි:]

2. 2. 9. 1.

37. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: (ඵලසමාධි සංඛ්‍යාත) වෙනොවිමුක්තිය හා (ඵලප්‍රඥ සංඛ්‍යාත) ප්‍රඥවිමුක්තිය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධම් දෙක යි.

2. 2. 9. 2.

38. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: (විසීසංඛ්‍යාත) ප්‍රමාභය හා (විනේශකාග්‍රහා සංඛ්‍යාත) අවිනේශමය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධම් දෙක යි.

2. 2. 9. 3.

39. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: (සතර අරුපසංකඤ්ඤා සංඛ්‍යාත) තාමය හා රූප (සංකඤ්ඤා) ය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධම් දෙක යි.

2. 2. 9. 4.

40. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: (ඵලඥන සංඛ්‍යාත) විද්‍යාව හා (ඵලඥන සමප්‍රසූක්ත සෙසු ධම් සංඛ්‍යාත) විමුක්තිය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධම් දෙක යි.

2. 2. 9. 5.

41. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: (ශාශවන සංඛ්‍යාත) හවදුෂටිය හා (උච්ඡේද සංඛ්‍යාත) විහවදුෂටිය හා යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධම් දෙක යි.

2. 2. 9. 6.

42. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: අභිරික්ඛාදි අනොගහප්පඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මානි.

2. 2. 9. 7.

43. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: භිරි ව ඉහනප්පඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මානි.

2. 2. 9. 8.

44. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: දොවචස්සනා ව පාපමිත්තනා ව, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මානි.

2. 2. 9. 9.

45. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: සොවචස්සනා ව කල්යාණ- මිත්තනා ව, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මානි.

2. 2. 9. 10.

46. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: ධාතුකුසලනා ව මනසිකාර- කුසලනා ව, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මානි.

2. 2. 9. 11.

47. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: ආපනතිකුසලනා ව ආපනති- උප්පානකුසලනා ව, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මානි.

වග්ගො නිවමො

[10. බාලවග්ගො]

[සාමජිනිදානං:]

2. 2. 10. 1.

48. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා, කතමෙ දො: යො ව අනාගතං භාරං වහති, යො ව ආගතං භාරං න වහති, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලානි.

2. 2. 10. 2.

49. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා, කතමෙ දො: යො ව ආගතං භාරං වහති, යො ව අනාගතං භාරං න වහති, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතානි.

2. 2. 9. 6.

42. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (පච්ච ලජ්ජා කැති බව වූ) අභිකය හා (පච්ච නො බානා බව වූ) අනපත්‍රපාව හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 7.

43. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (පච්ච ලජ්ජා ඇති බව වූ) භ්‍රිය හා (පච්ච බානා බව වූ) අපත්‍රපාව හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙක ය.

2. 2. 9. 8.

44. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඔවා නොපිළිගන්නා බව වූ) සොච්චස්සතාව හා (පට්ටු මිතුරන් සෙවුනා බව වූ) පාපමිත්තතාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 9.

45. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඔවා පිළිගන්නා බව වූ) සොච්චස්සතාව හා (කලණමිතුරන් සෙවුනා බව වූ) කල්‍යාණමිත්තතාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 10.

46. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (අභ්වාදය) ධාතුන් දැනීමෙහි දක්ෂ බව හා (ඒ) ධාතුන් අනිත්‍යාදි වශයෙන් මෙනෙහි කිරීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 11.

47. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: සභ්‍යාපනති-සකකියන් දැනීමෙහි දක්ෂ බව හා ඇවැත්වීන් නැගිසිටීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

නවවන වග සි.

[10. බාලවගීය]

[සැමැත්තියුගසි:]

2. 2. 10. 1.

48. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් නො පැමිණි බර උසුලනුයේ ද, යමෙකුත් පැමිණි බර නො උසුලනුයේ නම් හෝ යන මේ දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 2.

49. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් පැමිණි බර උසුලනුයේ ද, යමෙකුත් නො පැමිණි බර නො උසුලනුයේ ද යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 3.

50. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ව අකප්පියෙ කප්පිය-සසුද්දි, යො ව කප්පියෙ අකප්පියසසුද්දි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

2. 2. 10. 4.

51. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො: යො ව අකප්පියෙ අකප්පියසසුද්දි, යො ව කප්පියෙ කප්පියසසුද්දි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 5.

52. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ව අනාපනතියා ආපනති-සසුද්දි, යො ව ආපනතියා අනාපනතිසසුද්දි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

2. 2. 10. 6.

53. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො: යො ව අනාපනතියා අනාපනතිසසුද්දි, යො ව ආපනතියා ආපනතිසසුද්දි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 7.

54. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ව අධමෙම ධම්මසසුද්දි, යො ව ධමෙම අධම්මසසුද්දි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

2. 2. 10. 8.

55. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො: යො ව අධමෙම අධම්ම-සසුද්දි, යො ව ධමෙම ධම්මසසුද්දි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 9.

56. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ව අවිනයෙ විනයසසුද්දි, යො ව විනයෙ අවිනයසසුද්දි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාති.

2. 2. 10. 10.

57. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ දො: යො ව අවිනයෙ අවිනය-සසුද්දි, යො ව විනයෙ විනයසසුද්දි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 3.

50. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙකුත් නො කැප දෑයෙහි කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කැප දෑයෙහි අකැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 4.

51. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙකුත් අකැප දෑයෙහි අකැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කැප දෑයෙහි කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 5.

52. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි ආපනති සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 6.

53. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි අනාපනති සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපනතියෙහි ආපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 7.

54. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙකුත් අධම්මයෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධම්මයෙහි අධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 8.

55. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙකුත් අධම්මයෙහි අධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධම්මයෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 9.

56. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: යමෙකුත් අවිනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් විනයෙහි අවිනය සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 10.

57. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: අවිනයෙහි අවිනයසංඥ ඇති යමෙකුත් වේ ද, විනයෙහි විනයසංඥ ඇති යමෙකුත් වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 11.

58. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නාං: යො ච න කුක්කුච්චාසිතඛං කුක්කුච්චායති, යො ච කුක්කුච්චාසිතඛං න කුක්කුච්චායති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 12.

59. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නාං: යො ච න කුක්කුච්චාසිතඛං න කුක්කුච්චායති, යො ච කුක්කුච්චාසිතඛං කුක්කුච්චායති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා න වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 13.

60. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නාං: යො ච අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 14.

61. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නාං: යො ච අකප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා න වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 15.

62. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නාං: යො ච අනාපනතියා ආපනතිසඤ්ඤී, යො ච ආපනතියා අනාපනතිසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 16.

63. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නාං: යො ච අනාපනතියා අනාපනතිසඤ්ඤී, යො ච ආපනතියා ආපනතිසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා න වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 17.

64. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නාං: යො ච අධමෙම ධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධමෙම අධමමසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 18.

65. දව්නාං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං දව්නාං: යො ච අධමෙම අධමමසඤ්ඤී, යො ච ධමෙම ධම්මසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දව්නාං ආසවා න වඩ්ඪන්ති.

2. 2. 10. 11.

58. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ට ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙන-
කුන්ටය යත්: යමෙකුත් කුකුස් නො කළ යුත්තෙහි කුකුස් කරණුයේ ද,
යමෙකුත් කුකුස් කළ යුත්තෙහි කුකුස් නො කරණුයේ ද යන දෙදෙනය.
මහණෙනි, මේ දෙදෙනහට ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 12.

59. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර
දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් කුකුස් නො කළ යුත්තෙහි කුකුස්
නො කරණුයේ ද, යමෙකුත් කුකුස් කළ යුත්තෙහි කුකුස් කරණුයේ ද,
යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 13.

60. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙන-
කුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අකාප දෑයෙහි කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද,
යමෙකුත් කාප දෑයෙහි නො කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන
දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 14.

61. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර
දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අකාප දෑයෙහි අකාපය යන සංඥ
ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කාප දෑයෙහි කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන
දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 15.

62. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙ-
නකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි ආපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද,
යමෙකුත් ආපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය.
මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 16.

63. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර
දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් ආපනතියෙහි ආපනතිසංඥ ඇත්තේ
වේ ද, යමෙකුත් අනාපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන
දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 17.

64. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්. කවර දෙදෙන-
කුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අධම්මයෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත්
ධම්මයෙහි අධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි,
මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 18.

65. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර
දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අධම්මයෙහි අධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද,
යමෙකුත් ධම්මයෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය.
මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 19.

66. දවින්නං භික්ඛවෙ ආසවා වඩස්නති. කතමෙසං දවින්නං: යො ව අවිනයෙ විනයසඤ්ඤී, යො ව විනයෙ අවිනයසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දවින්නං ආසවා වඩස්නති.¹

2. 2. 10. 20.

67. දවින්නං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩස්නති. කතමෙසං දවින්නං: යො ව අවිනයෙ අවිනයසඤ්ඤී, යො ව විනයෙ විනයසඤ්ඤී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දවින්නං ආසවා න වඩස්නති.

වගග්ගා දසමො.

දුතියො ප ඡායාසකො සමනො.

තතියො ප ඡායාසකො

[11. ආයාචගො]

[සාමජීනිදානං:]

2. 3. 11. 1.

1. දොමා භික්ඛවෙ ආසා දුප්පඡා. කතමා දො: ලාභාසා ව, ජිවිතාසා ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො ආසා දුප්පඡාති.

2. 3. 11. 2.

2. දොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුලලහා ලොකස්මිං. කතමෙ දො: යො ව පුබ්බකාරී, යො ව කතඤ්ඤා කතවෙදී. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා දුලලහා ලොකස්මිනි.²

2. 3. 11. 3.

3. දොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුලලහා ලොකස්මිං. කතමෙ දො: නිවෙතා ව, නප්පෙතා ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා දුලලහා ලොකස්මිනි.²

2. 3. 11. 4.

4. දොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුත්තප්පයා. කතමෙ දො: යො ව ලද්ධං ලද්ධං නික්ඛිපති, යො ව ලද්ධං ලද්ධං විස්සජෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා දුත්තප්පයාති.

2. 3. 11. 5.

5. දොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සුත්තප්පයා. කතමෙ දො: යො ව ලද්ධං ලද්ධං න නික්ඛිපති, යො ව ලද්ධං ලද්ධං න විස්සජෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පුග්ගලා සුත්තප්පයාති.

1. වඩස්නති - මජ්ඣං, සඤා.

2. ලොකස්මිනි - මජ්ඣං.

2. 2. 10. 19.

66. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යන්න: යමෙකුන් අවිනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුන් විනයෙහි අවිනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 20.

67. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යන්න: යමෙකුන් අවිනයෙහි අවිනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුන් විනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

දසවන වගයි.

දෙවන පණ්ණාසකය සමාපතයි.

තෙවන පණ්ණාසකය

[11. ආසාවගීය]

[සැවැත්තිදහයි.]

2. 3. 11. 1.

1. මහණෙනි, මේ ආශාවෝ දෙදෙනෙක් හැරැලීමට දුෂකර වෙත්. කවර දෙදෙනෙක යන්න: ලාභාශාව හා ජීවිතාශාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ ආශාවෝ දෙදෙන හැරැලීමට දුෂකර වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 2.

2. මහණෙනි, ලොච්ඡි මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් දුලබ වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්න: යමෙකුන් පළමුම උපකාර කරන්නේ වේ ද, යමෙකුන් කෘතඥ වූයේ කෘතවෙදී වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන වනාහි ලොච්ඡි දුලබ වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 3.

3. මහණෙනි, ලොච්ඡි මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් දුලබ වෙත්. කවර දෙදෙනෙක යන්න: තාප්ප වූයේ ද, තාප්පිතයට පමුණුවන්නේ ද යන දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොච්ඡි දුලබ වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 4.

4. මහණෙනි, ලොච්ඡි මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් (දයකයා විසින්) තාප්පිතත් කළ නො හැක්කාහු වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්න: යමෙකුන් ලද ලද දෑ තැන්පත් කෙරේ නම්, යමෙකුන් ලද ලද දෑ විසදම් කෙරේ නම්, යන මොහු දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොච්ඡි තාප්පිතත් කළ නො හැක්කාහු වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 5.

5. මහණෙනි, ලොච්ඡි මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් (දයකයා විසින්) පහසුවෙන් තප්පිණය කළ හැක්කාහු වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්න: යමෙකුන් ලද ලද දෑ තැන්පත් නො කෙරේ ද, යමෙකුන් ලද ලද දෑ විසදම් නො කෙරේ ද යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොච්ඡි පහසුවෙන් තප්පිණය කළ හැක්කාහු වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 6.

6. දෝමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා රුගස්ස උප්පාදය. කතමෙ දෝ: සුභ-
නිමිත්තඤ්ච, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ පච්චයා
රුගස්ස උප්පාදය.

2. 3. 11. 7.

7. දෝමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා දෙසස්ස උප්පාදය. කතමෙ දෝ: පටිස-
නිමිත්තඤ්ච, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ පච්චයා
දෙසස්ස උප්පාදය.

2. 3. 11. 8.

8. දෝමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදය. කතමෙ දෝ:
පරතො ච සොසො, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ
පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදය.

2. 3. 11. 9.

9. දෝමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදය. කතමෙ දෝ:
පරතො ච සොසො, යොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ
පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදය.¹

2. 3. 11. 10.

10. දෝමා භික්ඛවෙ ආපනතියො. කතමා දෝ: ලුහුකා ච ආපනති,
ගරුකා ච ආපනති. ඉමා බො භික්ඛවෙ දෝ ආපනතියො.²

2. 3. 11. 11.

11. දෝමා භික්ඛවෙ ආපනතියො. කතමා දෝ: දුට්ඨිලා ච ආපනති,
අදුට්ඨිලා ච ආපනති. ඉමා බො භික්ඛවෙ දෝ ආපනතියො.²

2. 3. 11. 12.

12. දෝමා භික්ඛවෙ ආපනතියො. කතමා දෝ: සාවසෙසා ච ආපනති,
අනවසෙසා ච ආපනති. ඉමා බො භික්ඛවෙ දෝ ආපනතියොති.

වග්ගො ඵකාදකමො³.

[12. ආයාචනවග්ගො]

[සාවසෙතිදුතො:]

2. 3. 12. 1.

13. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵං සම්මා ආයාචමානො ආයාවෙය්‍ය:
තාදිසො හොමි, යාදිසා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති. ඵසා භික්ඛවෙ තුලා,
ඵතා පමාණං මම සාවකාතං භික්ඛුතං යදිදං සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

1. උප්පාදයාති - මජ්ඣං.
පඨමො - මජ්ඣං.

2. ආපනතියොති - මජ්ඣං.

3. ආසාදුපපජ්ඣවග්ගො -

2. 3. 11. 6.

6. මහණෙනි, රුගයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: සුභතිමිත්ත හා අයෝනිසොමනසිකාරය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මොහු වනාහි රුගයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 7.

7. මහණෙනි, දෝෂයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ප්‍රතිස්තිමිත්ත හා අයෝනිසොමනසිකාරය හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි දෝෂයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 8.

8. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෂට්ඨුගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: මෙරමාගෙන් (අසඬුමිය) ඇසීම හා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි මිථ්‍යාදෂට්ඨුගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 9.

9. මහණෙනි, සම්‍යග්දෂට්ඨුගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: මෙරමාගෙන් සඬුමිය ඇසීම හා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි සම්‍යග්දෂට්ඨුගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 10.

10. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙකු යත්: ලුහු ඇවැත් හා ගුරු ඇවැත් හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

2. 3. 11. 11.

11. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙකු යත්: දුළුල් ඇවැත් හා නො දුළුල් ඇවැත් හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

2. 3. 11. 12.

12. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකකු යත්: සාවසෙසා-පතතිය හා අනවසෙසාපතතිය හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

එකොළොස්වන වගයි.

[12. ආයාචනවගීය]

[සැවැත්තිදුගයි:]

2. 3. 12. 1.

13. මහණෙනි, සැදූහැටි මහණ මෙසේ මොනොවට යදනේ සැරියුන් මුගලන් දෙදෙන යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙම්ම යි යදනේය. (කවර හෙයින් යත්:) මහණෙනි, යම් සැරියුන් මුගලන් දෙදෙනෙක් වෙත් නම්, මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන්ට තෙල තුලාව ය. තෙල ප්‍රමාණ ය යි.

2. 3. 12. 2.

14. සද්ධා භික්ඛවෙ භික්ඛුනී එවං සමමා ආයාවමානා ආයාවෙය්‍යා: නාදිසා¹ හොමි, යාදිසා² බෙමා ව භික්ඛුනී උපපලවණ්ණා වාති. එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං භික්ඛුනීනං යදිදං බෙමා ව භික්ඛුනී, උපපලවණ්ණා වාති.

2. 3. 12. 3.

15. සද්ධා භික්ඛවෙ උපාසකො එවං සමමා ආයාවමානො ආයාවෙය්‍යා: නාදිසො හොමි, යාදිසො විතොනා ව ගහපති, හන්ඨකො ව ආලවකොති. එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං උපාසකානං යදිදං විතොනා ව ගහපති, හන්ඨකො ව ආලවකොති.

2. 3. 12. 4.

16. සද්ධා භික්ඛවෙ උපාසිකා එවං සමමා ආයාවමානා ආයාවෙය්‍යා: නාදිසා¹ හොමි, යාදිසා² බුජ්ජත්තර ව උපාසිකා, වෙලුකණ්ඩකියා ව නන්දමානාති. එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං උපාසිකානං යදිදං බුජ්ජත්තර ව උපාසිකා, වෙලුකණ්ඩකියා ව නන්දමානාති.

2. 3. 12. 5.

17. දව්ඨි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අබ්‍යතොනා අසපුරිසො බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ව හොති සානුවජේඡා³ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති. කතමෙහි දව්ඨි: අනනුවිච්ච අපරිසොගාගෙඤ්ඤා අවණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. අනනුවිච්ච අපරිසොගාගෙඤ්ඤා වණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දව්ඨි ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අබ්‍යතොනා අසපුරිසො බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ව හොති සානුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති.⁴

2. 3. 12. 6.

18. දව්ඨි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඨිතො බ්‍යතොනා සපුරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ව හොති අනනුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤා පසවති. කතමෙහි දව්ඨි: අනනුවිච්ච පරිසොගාගෙඤ්ඤා අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති, අනනුවිච්ච පරිසොගාගෙඤ්ඤා වණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දව්ඨි ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඨිතො බ්‍යතොනා සපුරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජේඡා ව හොති, අනනුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤා පසවති.

1. නාදිසි හොමි - මජ්ඣං. 2. යාදිසි - මජ්ඣං. 3. සානුවජේඡා ව - මජ්ඣං.

4. පසවතිති - මජ්ඣං.

2. 3. 12. 2.

14. මහණෙනි, සැදූහැනි මෙහෙණ මෙසේ මොනොවට යදනී බෙමා උප්පලවණණා දෙනම යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙම්ව සි යදනීය. (කවර-හෙයින් යන්:) මහණෙනි, මේ බෙමා හා උප්පලවණණා හා යන දෙදෙන යම්සේ වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණීන්ට තෙල තුලාව ය. තෙල ප්‍රමාණය සි.

2. 3. 12. 3.

15. මහණෙනි, සැදූහැනි උපාසක මෙසේ මොනොවට යදනේ චිත්ත ගාහපති හා හත්ථක ආලවක හා යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙම්ව සි යදනේය. (කවරහෙයින් යන්:) මහණෙනි, මේ චිත්ත ගාහපති හා හත්ථක ආලවක තෙමේන් යම්සේ වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන්ට තෙල තුලාව වේ, තෙල ප්‍රමාණය සි.

2. 3. 12. 4.

16. මහණෙනි, සැදූහැනි උපාසිකාව මෙසේ මොනොවට යදනී බුජ්ජුත්තර උපාසිකාව හා වෙළකණ්ටකියා තද්දමානාව හා යම්බඳු වෙත් ද, එබඳු වෙම්ව සි යදනීය. (කවරහෙයින් යන්:) මහණෙනි, මේ බුජ්ජුත්තරා උපාසිකාව ද වෙළකණ්ටකිය තද්දමානාව ද යන දෙදෙනෙක් වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන්ට තෙල තුලාව වේ. තෙල ප්‍රමාණය සි.

2. 3. 12. 5.

17. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ සාරා දමන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරයි. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පටි ද රැස් කරයි. කවර දෙකෙකින් යන්: නොදැන නොපිවිස නුගුණ කීමට සුදුස්සාගේ ගුණ කියා නම්, නොදැන නොපිවිස ගුණ කීමට සුදුස්සාගේ අගුණ කියා නම්, මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් යුක්ත වූ අවසාන වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ සාරා දමන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පටි ද රැස් කරණේ ය සි.

2. 3. 12. 6.

18. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූ ව්‍යාකත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ සාරා නො දැමූ ගුණ ඇති, නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය නුවූයේ ද වේ. බොහෝ පිත් ද රැස් කරණේය. කවර දෙකෙකින් යන්: දැන පිවිස නුගුණ කිය යුත්තාගේ නුගුණ කියා නම්, දැන පිවිස ගුණ කීමට සුදුස්සාගේ ගුණ කියා නම්, මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් යුක්ත වූ ව්‍යාකත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ සාරා නො දැමූ ලද ගුණ ඇති, නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය නුවූයේ ද වේ. බොහෝ පිත් ද රැස් කරණේ ය සි.

2. 3. 12. 6.

19. ද්වීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේථ ච හොති සානුවජේථ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤාං පසවති. කතමෙති ද්වීති: අනනුවච්ච අපරි-යොගාහෙත්වා අප්පසාදනියෙ ඨාතෙ පසාදං උපදංසෙති. අනනුවච්ච අපරි-යොගාහෙත්වා පසාදනියෙ ඨාතෙ අප්පසාදං උපදංසෙති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ ද්වීති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති. සාවජේථ ච හොති, සානුවජේථ¹ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤාං පසවති.²

2. 3. 12. 7.

20. ද්වීති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පුරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේථ ච හොති අනනුවජේථ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවති. කතමෙති ද්වීති: අනුවච්ච පරියොගාහෙත්වා අප්පසාදනියෙ ඨාතෙ අප්පසාදං උපදංසෙති, අනුවච්ච පරියොගාහෙත්වා පසාදනියෙ ඨාතෙ පසාදං උපදංසෙති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ ද්වීති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පුරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජේථ ච හොති, අනනුවජේථ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවති.

2. 3. 12. 8.

21. ද්වීසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්බතො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේථ ච හොති සානුවජේථ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤාං පසවති. කතමෙසු ද්වීසු: මාතරි ච පිතරි ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ ද්වීසු මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්බතො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේථ ච හොති සානුවජේථ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤාං පසවති.²

2. 3. 12. 9.

22. ද්වීසු භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පුරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේථ ච හොති අනනුවජේථ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවති. කතමෙසු ද්වීසු: මාතරි ච පිතරි ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ ද්වීසු සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පුරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේථ ච හොති අනනුවජේථ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවති.

1. සානුවජේථ ච - මජ්ඣං.

2. පසවතිති - මජ්ඣං.

2 3. 12. 6.

19. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූ අවසාන වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙකෙකින් යන්: නොදූන නොපිවිස නොපාහැදිය යුතු තන්හි ප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද, නො දූන නොපිවිස පාහැදිය යුතු තන්හි අප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද යන දෙකිනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූ අවසාන වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 7.

20. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූ වසකත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වේ. බොහෝ පිත් ද රැස් කරයි. කවර දෙකෙකින් යන්: දූන පිවිස නො පාහැදිය යුතු තන්හි අප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද, දූන පිවිස පාහැදිය යුතු තන්හි ප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද යන දෙකිනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූ වසකත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වේ. බොහෝ කුසල් ද රැස් කරණේය යි.

2 3. 12. 8.

21. මහණෙනි, දෙතැනෙකි වරදවා පිළිපදනා වූ අවසාන වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි, සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් ගැරැහිය යුතු වූයේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙක යන්: මවු කෙරෙහි ද පියා කෙරෙහි ද යන දෙතැන්හි ය. මහණෙනි, මේ දෙතැන්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අවසාන වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුත්තේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය.

2. 3. 12. 9.

22. මහණෙනි, දෙතැනෙක මොනොවට පිළිපදනා වූ වසකත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නොකතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කට යුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙක යන්: මවු කෙරෙහි ද පියා කෙරෙහි ද යන දෙතැන්හි ය. මහණෙනි, මේ දෙතැන්හි මොනොවට පිළිපදනා වූ වසකත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පිත් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 10.

23. දඪ්ඨු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්‍යන්තො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අන්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ච හොති සානුවජේඡා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා අප්‍රඤ්ඤාං පසවති. කතමෙසු දඪ්ඨු: නථාගතෙ ච නථාගතසාවකෙ ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ දඪ්ඨු මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්‍යන්තො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අන්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ච හොති සානුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අප්‍රඤ්ඤාං පසවති.

2. 3. 12. 11.

24. දඪ්ඨු භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිනො බ්‍යන්තො සප්පරිසො අකඛතං අනුපහතං අන්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ච හොති, අනනුවජේඡා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා ප්‍රඤ්ඤාං පසවති. කතමෙසු දඪ්ඨු: නථාගතෙ ච නථාගතසාවකෙ ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ දඪ්ඨු සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිනො බ්‍යන්තො සප්පරිසො අකඛතං අනුපහතං අන්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ච හොති අනනුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා ප්‍රඤ්ඤාං පසවති.

2. 3. 12. 12.

25. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සවිතතවොදනඤ්ඤා, න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 3. 12. 13.

26. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: කොඛො ච උපනාහො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 3. 12. 14.

27. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: කොඛවිතයො ච උපනාහ-
විතයො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

වග්ගො ද්වාදසමො.

2. 3. 12. 10.

23. මහණෙනි, දේවානෙක වරදවා පිළිපදනා වූ අව්‍යක්ත වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙම කනන ලද ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූ යේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපදවාද කළ යුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දේවානෙකය යන්: තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ද තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහි ද යන දෙතන්හිය. මහණෙනි, මේ දෙතන්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අව්‍යක්ත වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙම කනන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 11.

24. මහණෙනි, දේවානෙක මනාව පිළිපදනා වූ ව්‍යක්ත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම නොකනන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දේවානෙකය යන්: තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ද තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහි ද යන දෙතන්හිය. මහණෙනි, මේ දෙතන්හි මනාව පිළිපදනා වූ ව්‍යක්ත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම නො කනන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 12.

25. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: (අෂටසම්පන්නි සංඛ්‍යාත) ස්වච්ඡතව්‍යවදානය ද ලොවා කිසි එක ද ධර්මයක් (තෘෂණා දූෂිට මානපරාමිභියෙන්) නොගන්නේ ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකයි.

2. 3. 12. 13.

26. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: ක්‍රොධය හා උපතාහය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකයි.

2. 3. 12. 14.

27. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: ක්‍රොධවිනය හා උපතාහවිනය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකයි.

දෙලොස්වන වග යි.

[13. දානවගොනා]

[සාමන්තීයදානං:]

2. 3. 13. 1.

28. දොමානි භික්කුවෙ දානාති. කතමානි දො: ආමිසදානඤ්ච ධම්ම-
දානඤ්ච. ඉමානි බො භික්කුවෙ දො දානාති. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං
දානානං දානානං යදිදං ධම්මදානනාති.

2. 3. 13. 2.

29. දොමෙ භික්කුවෙ යාගා. කතමෙ දො: ආමිසයාගො ච ධම්මයාගො
ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො යාගා. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දානානං
යාගානං යදිදං ධම්මයාගොති.

2. 3. 13. 3.

30. දොමෙ භික්කුවෙ වාගා. කතමෙ දො: ආමිසවාගො ච ධම්මවාගො ච.
ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො වාගා. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දානානං වාගානං
යදිදං ධම්මවාගොති.

2. 3. 13. 4.

31. දොමෙ භික්කුවෙ පරිච්චාගා. කතමෙ දො: ආමිසපරිච්චාගො ච
ධම්මපරිච්චාගො ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො පරිච්චාගා. එතදග්ගං භික්කුවෙ
ඉමෙසං දානානං පරිච්චාගානං යදිදං ධම්මපරිච්චාගොති.

2. 3. 13. 5.

32. දොමෙ භික්කුවෙ භොගා. කතමෙ දො: ආමිසභොගො ච ධම්ම-
භොගො ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො භොගා. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං
දානානං භොගානං යදිදං ධම්මභොගොති.

2. 3. 13. 6.

33. දොමෙ භික්කුවෙ සලෙහාගා. කතමෙ දො: ආමිසසලෙහාගො ච
ධම්මසලෙහාගො ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො සලෙහාගා. එතදග්ගං භික්කුවෙ
ඉමෙසං දානානං සලෙහාගානං යදිදං ධම්මසලෙහාගොති.

2. 3. 13. 7.

34. දොමෙ භික්කුවෙ සංවිහාගා. කතමෙ දො: ආමිසසංවිහාගො ච
ධම්මසංවිහාගො ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො සංවිහාගා. එතදග්ගං භික්කුවෙ
ඉමෙසං දානානං සංවිහාගානං යදිදං ධම්මසංවිහාගොති.

2. 3. 13. 8.

35. දොමෙ භික්කුවෙ සඛගා. කතමෙ දො: ආමිසසඛගො ච ධම්ම-
සඛගො ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො සඛගා. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං
දානානං සඛගානං යදිදං ධම්මසඛගොති.

[13. දුනවගිය]

[සැටැන්තිදුනයි:]

2. 3. 13. 1.

28. මහණෙනි, මේ දුන දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: ආමිෂදුන ය හා ධම්මදුන ය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි දුන දෙකය. මහණෙනි, මේ දුන දෙක අනුරෝන් යම් ධම්මදුනයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 2.

29. මහණෙනි, මේ යාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂයාගය හා ධම්මයාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි යාග දෙකය. මහණෙනි, මේ යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මයාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 3.

30. මහණෙනි, මේ න්‍යාග දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: ආමිෂන්‍යාගය හා ධම්මන්‍යාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි න්‍යාග දෙකය. මහණෙනි, මේ න්‍යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මන්‍යාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 4.

31. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂපරිත්‍යාගය හා ධම්මපරිත්‍යාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි පරිත්‍යාගයෝ දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මපරිත්‍යාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 5.

32. මහණෙනි, මේ භොගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂභොගය හා ධම්මභොගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි භොග දෙක ය. මහණෙනි, මේ භොගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මභොගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 6.

33. මහණෙනි, මේ සම්මොගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂසම්මොගය හා ධම්මසම්මොගය හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි සම්මොගයෝ දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ සම්මොගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මසම්මොගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 7.

34. මහණෙනි, මේ සංවිභාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂසංවිභාගය හා ධම්මසංවිභාගය හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි සංවිභාගයෝ දෙදෙනා වෙත්. මහණෙනි, මේ සංවිභාගයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මසංවිභාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 8.

35. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂසංග්‍රහය හා ධම්මසංග්‍රහය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සංග්‍රහයෝ දෙදෙනා වෙත්. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මසංග්‍රහයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 9.

36. දෝමෙ භික්ඛවෙ අනුග්ගහා, කතමෙ දෝ: ආමිසානුග්ගහො ච ධම්මානුග්ගහො ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ අනුග්ගහා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං අනුග්ගහානං යදිදං ධම්මානුග්ගහොති.

2. 3. 13. 10.

37. දෝමා භික්ඛවෙ අනුකම්පා, කතමා දෝ: ආමිසානුකම්පා ච ධම්මානුකම්පා ච, ඉමා බො භික්ඛවෙ දෝ අනුකම්පා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නනං අනුකම්පානං යදිදං ධම්මානුකම්පාති.

වග්ගො තෙරසමො.**[14. සන්ඨාරවග්ගො]**

[භාට්‍යනිදානං:]

2. 3. 14. 1.

38. දෝමෙ භික්ඛවෙ සන්ඨාරා, කතමෙ දෝ: ආමිසසන්ඨාරො ච ධම්ම-සන්ඨාරො ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ සන්ඨාරා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං සන්ඨාරානං යදිදං ධම්මසන්ඨාරොති.

2. 3. 14. 2.

39. දෝමෙ භික්ඛවෙ පටිසන්ඨාරා, කතමෙ දෝ: ආමිසපටිසන්ඨාරො ච ධම්මපටිසන්ඨාරො ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෝ පටිසන්ඨාරා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නනං පටිසන්ඨාරානං යදිදං ධම්මපටිසන්ඨාරොති.

2. 3. 14. 3.

40. දෝමා භික්ඛවෙ එසනා, කතමා දෝ: ආමිසෙසනා ච ධම්මෙසනා ච, ඉමා බො භික්ඛවෙ දෝ එසනා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නනං එසනානං යදිදං ධම්මෙසනාති.

2. 3. 14. 4.

41. දෝමා භික්ඛවෙ පරියෙසනා, කතමා දෝ: ආමිසපරියෙසනා ච ධම්මපරියෙසනා ච, ඉමා බො භික්ඛවෙ දෝ පරියෙසනා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නනං පරියෙසනානං යදිදං ධම්මපරියෙසනාති.

2. 3. 14. 5.

42. දෝමා භික්ඛවෙ පරියෙට්ඨියො, කතමා දෝ: ආමිසපරියෙට්ඨි ච ධම්මපරියෙට්ඨි ච, ඉමා බො භික්ඛවෙ දෝ පරියෙට්ඨියො, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නනං පරියෙට්ඨිනං යදිදං ධම්මපරියෙට්ඨිති.

2. 3. 13. 9.

36. මහණෙනි, මේ අනුග්‍රහයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂඅනුග්‍රහය හා ධම්මඅනුග්‍රහය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි අනුග්‍රහයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ අනුග්‍රහයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මඅනුග්‍රහයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 13. 10.

37. මහණෙනි, මේ අනුකම්පාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂඅනුකම්පාව හා ධම්මානුකම්පාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි අනුකම්පාවෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ අනුකම්පාවන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මානුකම්පාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

තෙලෙස්වන වගයි.

[14. සන්චාරවග්ගිය]

[සංවැන්නිදනයි:]

2. 3. 14. 1.

38. මහණෙනි, මේ සන්චාරයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂසන්චාරය හා ධම්මසන්චාරය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි සන්චාරයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ සන්චාරයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මසන්චාරයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 2.

39. මහණෙනි, මේ පටිසන්චාරයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂපටිසන්චාරය හා ධම්මපටිසන්චාරය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පටිසන්චාරයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ පටිසන්චාරයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මපටිසන්චාරයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 3.

40. මහණෙනි, මේ එසනාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිසඑසනාව හා ධම්මඑසනාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි එසනාවෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ එසනාවන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මඑසනාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 4.

41. මහණෙනි, මේ පරියෙසනාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිසපරියෙසනාව හා ධම්මපරියෙසනාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පරියෙසනා දෙක ය. මහණෙනි, මේ පරියෙසනාවන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මපරියෙසනාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 5.

42. මහණෙනි, මේ (මුද්දන්පත්සෙවිම්) පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිසපරියෙට්ඨිය හා ධම්මපරියෙට්ඨිය හා යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මපරියෙට්ඨියෙක් වේ ද, මෙය අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 6.

43. දොමා භික්ඛවෙ පුජා. කතමා දො: ආමිසපුජා ව ධම්මපුජා ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පුජා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නං පුජානං යදිදං ධම්මපුජානි.

2. 3. 14. 7.

44. දොමානි භික්ඛවෙ ආනිපේය්‍යානි. කතමානි දො: ආමිසානිපේය්‍යාඤ්ච ධම්මානිපේය්‍යාඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො ආනිපේය්‍යානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නං ආනිපේය්‍යානං යදිදං ධම්මානිපේය්‍යානානි.

2. 3. 14. 8.

45. දොමා භික්ඛවෙ ඉද්ධියො. කතමා දො: ආමිසිද්ධි ව ධම්මිද්ධි ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො ඉද්ධියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නං ඉද්ධිනං යදිදං ධම්මිද්ධිනි.

2. 3. 14. 9.

46. දොමා භික්ඛවෙ චුද්ධියො. කතමා දො: ආමිසචුද්ධි ව ධම්මචුද්ධි ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො චුද්ධියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දව්නං චුද්ධිනං යදිදං ධම්මචුද්ධිනි.

2. 3. 14. 10.

47. දොමානි භික්ඛවෙ රතතානි. කතමානි දො: ආමිසරතතඤ්ච ධම්මරතතඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො රතතානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නං රතතානං යදිදං ධම්මරතතානානි.

2. 3. 14. 11.

48. දොමෙ භික්ඛවෙ සන්ඤ්චියා. කතමෙ දො: ආමිසසන්ඤ්චියො ව ධම්මසන්ඤ්චියො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො සන්ඤ්චියා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නං සන්ඤ්චියානං යදිදං ධම්මසන්ඤ්චියොනි.

2. 3. 14. 12.

49. දොමානි භික්ඛවෙ වෙපුලානි. කතමානි දො: ආමිසවෙපුලඤ්ච ධම්මවෙපුලඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො වෙපුලානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්නං වෙපුලානං යදිදං ධම්මවෙපුලානානි.

වග්ගො චුද්දසමො.

2. 3. 14. 6.

43. මහණෙනි, මේ පූජාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසපූජාව හා ධර්මපූජාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චතාහි පූජාවෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ පූජාවන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මපූජාවෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 7.

44. මහණෙනි, මේ ආගනතුකදානයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසයෙන් කරණ ආගනතුකදානය හා ධර්මයෙන් කරණ ආගනතුකදානය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ චතාහි ආගනතුකදාන දෙකය. මහණෙනි, මේ ආගනතුකදානයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මයෙන් කරණ ආගනතුකදානයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 8.

45. මහණෙනි, මේ සාද්ධිහු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසසමාදායීය හා ධර්මසමාදායීය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චතාහි සාද්ධිහු දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සාද්ධීන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මසමාදායීයෙක් වේ නම් මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 9.

46. මහණෙනි, මේ වාද්ධිහු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසවාද්ධීය හා ධර්මවාද්ධීය හා යන දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ වාද්ධීන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මවාද්ධීයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 10.

47. මහණෙනි, මේ රතනයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසරතනය හා ධර්මරතනය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චතාහි රතනයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ රතනයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මරතනයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 11.

48. මහණෙනි, මේ සන්තිවයයෝ (රැස්කිරිම්) දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසසන්තිවය හා ධර්මසන්තිවය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සන්තිවයයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මසන්තිවයයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 12.

49. මහණෙනි, මේ වෛපුලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසවෛපුලය හා ධර්මවෛපුලය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චතාහි වෛපුලයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වෛපුලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මවෛපුලයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

තුදස්මන වහ සි.

[15. සමාපනතිවගෙනා]

[සාමනේන්ද්‍රණං]

2. 3. 15. 1.

50. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: සමාපනතිකුසලතා ච සමාපනතිවුට්ඨානකුසලතා ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.¹

2. 3. 15. 2.

51. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: අජ්ජවඤ්ච, මද්දවඤ්ච, ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 3.

52. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: බන්ති ච සොරච්චඤ්ච, ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 4.

53. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: සාබ්ලාඤ්ච පටිසංඝාරො ච, ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 5.

54. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: අවිභිංසා² ච සොචේයාඤ්ච, ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 6.

55. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: ඉන්ද්‍රියෙසු අග්‍රහනදාරතා ච භොජනෙ අමනනඤ්ඤාතා ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 7.

56. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: ඉන්ද්‍රියෙසු ග්‍රහනදාරතා ච භොජනෙ මනනඤ්ඤාතා ච. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 1. 8.

57. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: පටිසංඝාතබ්බලඤ්ච භාවනා-බ්බලඤ්ච, ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 9.

58. දෙවමෙ භික්කුවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: සතිබ්බලඤ්ච සමාධිබ්බලඤ්ච, ඉමෙ බො භික්කුවෙ දෙව ධම්මා.

[15. සමාපනතිවග්ගීය]

[සංවාදාත්තිදායක:]

2. 3. 15. 1.

50. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: සමාපනතියෙහි දක්ෂ බව හා සමාපනතියෙන් නැගී සිටීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 2.

51. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: සෘජුත්වය හා මෘදුත්වය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 3.

52. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ක්ෂාන්තිය (ඉවසීම) හා සුරතබව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 4.

53. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: සබ්බල (මොලොක් තෙපුල් ඇති) බව හා පටිසන්චාරය (පිළිසදර) හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 5.

54. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: (කරුණා පුච්ඡාගය වූ අවිනිංසාව හා (ශිලවශයෙන් පිරිසිදු බව) සුවිභාවය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 6.

55. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ඉදුරන්හි නො පිසුදොර ඇති බව හා භෝජනයෙහි පමණ තොදන්නා බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 7.

56. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ඉදුරන්හි පිසු දොර ඇති බව ද, භෝජනයෙහි පමණ දන්නා බව ද යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 8.

57. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: ප්‍රත්‍යවේක්ෂාබලය හා භාවනාබලය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 9.

58. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: සමාතිබලය හා සමාධිබලය හා යන දෙදෙනාය, මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 10.

59. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සමථො ච විපස්සනා ච.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 11.

60. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සීලවිපනති ච දිට්ඨිවිපනති ච.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 12.

61. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සීලසම්පදා ච දිට්ඨිසම්පදා ච.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 13.

62. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො, සීලවිසුද්ධි ච දිට්ඨිවිසුද්ධි ච.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 14.

63. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: දිට්ඨිවිසුද්ධි ච සථාදිට්ඨිස්ස ච.
පඨානං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 15.

64. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: අසනනුට්ඨිනා ච කුසලෙස්ස
ධම්මෙස්ස අප්පට්ඨානිනා ච පඨානස්මිං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 16.

65. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: මුට්ඨිසච්චඤ්ච අසම්ප-
ජ්ඤාඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 17.

66. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සති ච සම්පජ්ඤාඤ්ච.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

වග්ගො පණ්ණාසකො.

නතිසො පණ්ණාසකො සමන්තො.

2. 3. 15. 10.

59. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශම්භය හා විදගීනාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 11.

60. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශීලවිප්පකය හා දූෂට්විප්පකය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 12.

61. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශීලසම්පදාව හා දූෂට්සම්පදාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 13.

62. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශීලවිශුද්ධිය හා දූෂට්විශුද්ධිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 14.

63. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: දූෂට්විශුද්ධිය හා දූෂටිය වූ පරිදි ප්‍රබන්ඩියතී කිරීම හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 15.

64. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: කුසලධර්මයෙහි අසනතුමනාවය හා ප්‍රබන්ඩියතියෙහි නො පසුබස්නා බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 16.

65. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: මූලාසිතිය හා නුනුවණ බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 17.

66. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: සමාතිය හා සම්ප්‍රජනාය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

සසලොස්වන වගයි.

තුන්වන පණ්ණාසකය නිමි.

[16. කොට්ඨකො]

[සාමසුභිද්දානං.]

2. 16. 1-5.

දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: කොට්ඨො ච උපනාහො ච -පෙ- මකෙතො ච පලාසො ච - ඉස්සා ච චිච්ඡරියඤ්ච - මායා ච සාසේය්‍යඤ්ච - අතිරි- කඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 16. 6-10.

දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: අකෙකාට්ඨො ච අනුපනාහො ච -පෙ- අමකෙතො ච අපලාසො ච - අනිස්සා ච අමච්ඡරියඤ්ච - අමායා ච අසාසේය්‍යඤ්ච - හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 16. 11-15.

ද්විති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො දුක්ඛං විහරති. කතමෙති ද්විති: කොට්ඨො ච උපනාහො ච -පෙ- මකෙතො ච පලාසො ච - ඉස්සාය ච චිච්ඡරියො ච - මායාය ච සාසේය්‍යො ච - අතිරිකෙතො ච - අනොත්ත- පෙතො ච - ඉමෙති බො භික්ඛවෙ ද්විති ධම්මෙති සමන්තාගතො දුක්ඛං විහරති.

2. 16. 16-20.

ද්විති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො සුඛං විහරති. කතමෙති ද්විති: අකෙකාට්ඨො ච අනුපනාහො ච -පෙ- අමකෙතො ච අපලාසො ච - අනිස්සාය ච අමච්ඡරියො ච - අමායාය ච අසාසේය්‍යො ච - හිරියා ච ඔත්තප්පො ච - ඉමෙති බො භික්ඛවෙ ද්විති ධම්මෙති සමන්තාගතො සුඛං විහරති.

2. 16. 21-25

දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො පරිභානාය සංවත්තනන්ති. කතමෙ දො: කොට්ඨො ච උපනාහො ච -පෙ- මකෙතො ච පලාසො ච - ඉස්සා ච චිච්ඡරියඤ්ච - මායා ච සාසේය්‍යඤ්ච - අතිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච - ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො පරිභානාය සංවත්තනන්ති.

2. 16. 26-30.

දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො අපරිභානාය සංවත්තනන්ති. කතමෙ දො: අකෙකාට්ඨො ච අනුපනාහො ච -පෙ- අමකෙතො ච අපලාසො ච - අනිස්සා ච අමච්ඡරියඤ්ච - අමායා ච අසාසේය්‍යඤ්ච - හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො අපරිභානාය සංවත්තනන්ති.

[16. ක්‍රොඩ වග්ගිය]

[සංවාදානුකූලය:]

2. 16. 1-5.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: ක්‍රොඩය හා උපතාහය හා යන දෙක ය ... මකකිය හා පලාසිය හා දෙක ය. ඊෂ්ඨාව හා මාත්ස්‍යය හා දෙක ය. ... මායාව හා සාංඝේය්‍ය හා දෙක ය. ... අභිරිකය හා අනොත්තරපය හා දෙක ය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 16. 6-10.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: අක්‍රොඩය හා අනුපතාහය හා දෙක ය. ... අමකකිය හා අපලාසිය හා දෙක ය. ... අනිස්සාව හා අමච්ඡරිය හා දෙක ය. ... අමායාව හා අසාංඝේය්‍ය හා දෙක ය. ... භිරිය හා ඔත්තරපය හා දෙක ය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 16. 11. 15.

මහණෙනි, ධර්ම දෙකෙකින් සමන්විත වූයේ දුක සේ වෙසෙයි. කවර දෙකෙකින් යන්: ක්‍රොඩයෙන් හා උපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මකකියෙන් හා පලාසියෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨයෙන් හා මාත්ස්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සාංඝේය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිරිකයෙන් හා අනොත්තරපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්විත වූයේ දුක සේ වෙසේ යි.

2. 16. 16-20.

මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්විත වූයේ සුවසේ වෙසෙයි. කවර දෙකෙකින් යන්: අක්‍රොඩයෙන් හා අනුපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමකකියෙන් හා අපලාසියෙන් හා දෙකෙනි. ... අනිෂ්ඨයෙන් හා අමාත්ස්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාංඝේය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... භිරියෙන් හා ඔත්තරපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්විත වූයේ සුවසේ වෙසේ යි.

2. 16. 21-25.

මහණෙනි, ලොකෂ භික්ෂුහුගේ පිරිනිම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් පවතින්. කවර දෙදෙනෙක යන්: ක්‍රොඩය හා උපතාහය හා දෙක ය. මකකිය හා පලාසිය හා දෙක ය. ඊෂ්ඨාව හා මාත්ස්‍යය හා දෙක ය. ... මායාව හා සාංඝේය්‍ය හා දෙක ය. ... අභිරිකය හා අනොත්තරපය හා දෙක ය. මහණෙනි, ලොකෂ භික්ෂුහුගේ පිරිනිම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා පවතින්.

2. 16. 26-30.

මහණෙනි, ලොකෂ භික්ෂුහුගේ නො පිරිනිම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් පවතින්. කවර දෙදෙනෙක යන්: අක්‍රොඩය හා අනුපතාහය හා දෙක ය. ... අමකකිය හා අපලාසිය හා දෙක ය. ... අනිෂ්ඨාව හා අමාත්ස්‍යය හා දෙක ය. ... අමායාව හා අසාංඝේය්‍ය හා දෙක ය. ... භිරිය හා ඔත්තරපය හා දෙක ය. මහණෙනි, ලොකෂ භික්ෂුහුගේ නො පිරිනිම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා පවතින්.

2. 16. 31-35.

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනෙනා ඵවං නිරසෙ. කතමෙහි ද්විතී: කොට්ඨෙත ව උපනාහෙන ව - මකෙනින ව පලාසෙන ව - ඉක්ඝාය ව මච්ඡරියෙන ව - මායාය ව සායෙය්‍යෙන ව - අහිරිකෙන ව අනොත්තපෙසන ව. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ ද්විතී ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනෙනා ඵවං නිරසෙ.

2. 16. 36-40.

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනෙනා ඵවං සග්ගෙ. කතමෙහි ද්විතී: අකෙකාට්ඨෙත ව අනුපනාහෙන ව - අමකෙනින ව අපලාසෙන ව - අතික්ඝාය ව අමච්ඡරියෙන ව - අමායාය ව අසායෙය්‍යෙන ව - හිරියා ව ඉත්තපෙසන ව. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ ද්විතී ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනෙනා ඵවං සග්ගෙති.

2. 16. 41-45.

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි ද්විතී: කොට්ඨෙත ව උපනාහෙන ව - මකෙනින ව පලාසෙන ව - ඉක්ඝාය ව මච්ඡරියෙන ව - මායාය ව සායෙය්‍යෙන ව - අහිරිකෙන ව අනොත්තපෙසන ව. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ ද්විතී ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

2. 16. 46-50

ද්විතී භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි ද්විතී: අකෙකාට්ඨෙත ව අනුපනාහෙන ව -පෙ- අමකෙනින ව අපලාසෙන ව -පෙ- අතික්ඝාය ව අමච්ඡරියෙන ව -පෙ- අමායාය ව අසායෙය්‍යෙන ව -පෙ- හිරියා ව ඉත්තපෙසන ව. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ ද්විතී ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

විනේශා සොද්ධමො.

2. 16. 31-35.

මහණෙනි, ධම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ. කවර දෙකෙකින යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මකකියෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨායෙන් හා මාන්සයයෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සාංඝේයයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිරික්කයෙන් හා අනොත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ.

2. 16. 36-40.

මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් සවග්ගීයෙහි ය. කවර දෙකෙකින යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුප්පාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමකකියෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අනීෂ්ඨායෙන් හා අමාන්සයයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාංඝේයයෙන් හා දෙකෙනි. ... හිරියෙන් හා ඔත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද එසෙයින් සවග්ගීයෙහි වේ.

2. 16. 41-45.

මහණෙනි, මෙලොවිහි ඇතැමෙක් දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ, දුගති නම් වූ, විනිපාත නම් වූ තීරයට (පටිසන්ති විසින්) පැමිණේ. කවර දෙකෙකින යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මකකියෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨායෙන් හා මාන්සයයෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සාංඝේයයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිරික්කයෙන් හා අනොත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මෙලොවිහි ඇතැමෙක් මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ, දුගති නම් වූ තීරයට (පටිසන්ති විසින්) පැමිණේ.

2. 16. 46-50.

මහණෙනි, මෙලොවිහි ඇතැමෙක් දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සවග්ගීලොකයට (පටිසන්ති විසින්) පැමිණේ. කවර දෙකෙකින යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුප්පාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමකකියෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අනීෂ්ඨායෙන් හා අමාන්සයයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාංඝේයයෙන් හා දෙකෙනි. ... හිරියෙන් හා ඔත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මෙලොවිහි ඇතැමෙක් මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සවග්ගීලොකයට (පටිසන්ති විසින්) පැමිණේ.

සොළොස්වන වග්ගය.

[17. සන්තරයමො වගෙහා]

1. අකුසලපෙය්‍යාලං.

1-50.

දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා අකුසලා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා කුසලා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා සාවජ්ජා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා අනවජ්ජා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා දුක්ඛද්‍රයා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා සුඛද්‍රයා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා දුක්ඛවිපාකා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා සුඛවිපාකා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා සංඛ්‍යාපජ්ඣා -පෙ- දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා අඛ්‍යාපජ්ඣා. කතමෙ දො: අනෙකාධො ව අනුපනාහො ව -පෙ- අමකෙහි ව අපලාසො ව -පෙ- අතිස්සා ව අමච්ඡරියඤ්ච -පෙ- අමායා ව අසායෙය්‍යඤ්ච -පෙ- හිරි ව ඔත්තපපඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්කුවෙ දො ධම්මා අඛ්‍යාපජ්ඣාති.

2. විනයපෙය්‍යාලං.

1-10

දොමෙ භික්කුවෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤානං. කතමෙ දො: සංඝස්ස ධුට්ඨතාය, සංඝස්ස ථාසුතාය -පෙ- දුම්භිකුතං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛුතං ථාසුච්ඡාරය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරය, සම්පරාසිකානං ආසවානං පටිඝානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං වෙරුනං සංවරය, සම්පරාසිකානං වෙරුනං පටිඝානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං වජ්ජානං සංවරය, සම්පරාසිකානං වජ්ජානං පටිඝානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං භයානං සංවරය, සම්පරාසිකානං භයානං පටිඝානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං අකුසලානං ධම්මානං සංවරය, සම්පරාසිකානං අකුසලානං ධම්මානං පටිඝානාය -පෙ- ගිහිනං අනුකම්පාය, පාපිච්ඡානං¹ පකල්පවෙෂ්ඨය -පෙ- අප්පසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියෙය්‍යාභාවාය -පෙ- සද්ධම්මට්ඨිනියා විනයානුගහාය. ඉමෙ ඛො භික්කුවෙ දො අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤානන්ති.

11-300

දොමෙ භික්කුවෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං පාතිමොක්ඛං පඤ්ඤානං -පෙ- පාතිමොක්ඛද්‍රද්‍රෙසා පඤ්ඤානා -පෙ- පාතිමොක්ඛට්ඨපනං පඤ්ඤානං -පෙ- පචාරණං පඤ්ඤානා -පෙ- පචාරණට්ඨපනං පඤ්ඤානං -පෙ- තජ්ජනියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- නියස්සකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- පඛබ්ඤ්ජනියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- පටිසාරණීයකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- උකෙඨපනියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- පරිවාසද්දනං පඤ්ඤානං -පෙ- මුලාය-පටිකස්සනං පඤ්ඤානං -පෙ- මානත්තද්දනං පඤ්ඤානං -පෙ- අභ්‍යානං පඤ්ඤානං -පෙ- ඔසාරණීයං පඤ්ඤානං -පෙ- නිස්සාරණීයං පඤ්ඤානං -පෙ- උපසම්පද පඤ්ඤානා -පෙ- ඤ්ඤානිකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- ඤ්ඤානි-දුතියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- ඤ්ඤානිචතුත්තකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- අප්පඤ්ඤානෙහ පඤ්ඤානං -පෙ- පඤ්ඤානෙහ අනුප්පඤ්ඤානං -පෙ- සම්මුඛාවිනයො පඤ්ඤානො -පෙ- සිතිවිනයො පඤ්ඤානො -පෙ- අමුලා-විනයො පඤ්ඤානො -පෙ- පටිඤ්ඤානකරණං පඤ්ඤානං -පෙ- යෙභ්‍රය්‍ය-සිකා පඤ්ඤානා -පෙ- තස්ස පාපියසිකා පඤ්ඤානා -පෙ- නිණ්වර්තාරකො පඤ්ඤානො.

1. පාපිච්ඡානං භික්ඛුතං -මජ්ඣ. 2. අනුපඤ්ඤානං -මජ්ඣ.

[17. සහලෝස්වනවග]

1. අකුශල පෙය්‍යාලය

1-50.

මහණෙනි, මේ අකුසල් දහමිහු දෙදෙනෙක් වෙති ... මහණෙනි, මේ කුසල් දහමිහු දෙදෙනෙක් වෙති ... මහණෙනි, මේ සාවද්‍යධම්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති ... මහණෙනි, මේ අනවද්‍යධම්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ දුක් වඩන දහමිහු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ සුව වඩන දහමිහු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ දුූර්වල ජිවිතය ඇති දහමිහු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ සුඛ ජිවිතය ඇති දහමිහු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ දුක් සහිත දහමිහු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ නිදුක් දහමිහු දෙදෙනෙක් වෙති. ... කවර දෙදෙනෙක යන්: අක්‍රොධය හා අනුපතාහය හා ... අමකය හා අපලාසය හා ... අනිෂ්ඨාව හා අමාන්‍යයාසය හා ... අමායාව හා අසායෝගය හා ... නිරිය හා ඔහනප්පය හා දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ දහමිහු දෙදෙන නිදුක් දහමිහු වෙති.

අකුශල පෙය්‍යාලය නිමි.

2. චිත්තය පෙය්‍යාලය

1-10.

මහණෙනි, කරුණු දෙකක් පිණිස නවාගතයන් වහන්සේ විසින් සම්මතව සිකපද පණවන ලදී.

කවර දෙකෙක යන්: සිඛ්‍යයාගේ සුෂ්ට්‍යාවය පිණිස හා සිඛ්‍යයාගේ ඵාසුභාවය පිණිස හා යි ... දුසිල් පුතුලනට නිගා පිණිස හා පෙශල මහණුනට ඵාසුභිභාරය පිණිස හා යි ... ඉහානම්මයෙහි වන ආසුභයන් ගේ සංවරය පිණිස හා පරලොචිති වන ආසුභයන් වැළඹීම පිණිස හා යි ... ඉහානම්මයෙහි වන චෙරයන් ගේ සංවරය පිණිස හා පරලොචිති වන චෙරයන්ගේ වැළඹීම පිණිස හා යි ... ඉහානම්මයෙහි වන දෛශයන්ගේ සංවරය පිණිස හා පරලොචිති වන දෛශයන්ගේ වැළඹීම පිණිස හා යි. ... ඉහානම්මයෙහි වන බිය වැළඹීම පිණිස හා පරලොචිති වන බිය වැළඹීම පිණිස හා යි ... ඉහානම්මයෙහි වන අකුශල ධම්මයන්ගේ වැළඹීම පිණිස හා පරලොචිති වන අකුශලධම්මයන්ගේ වැළඹීම පිණිස හා යි. ... ගිතියනට අනුකම්පා පිණිස හා පාපෙච්ඡයන්ගේ පශ්‍යො-පච්චේදය පිණිස හා යි. ... අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස හා ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස හා යි. ... සද්ධම්මයාගේ චිරස්ථිතිය පිණිස හා විනයානු-ග්‍රහය පිණිස හා යි. ... මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක පිණිස නවාගතයන් වහන්සේ විසින් සම්මතව සිකපද පණවන ලදී.

11-300

මහණෙනි, මේ කරුණු දෙකක් පිණිස නවාගතයන් වහන්සේ විසින් සම්මතව පාමොක් පණවන ලදී. ... පාමොක් උදෙසුම් පණවන ලදී. ... පාමොක් තැබීම පණවන ලදී. ... පවාරණා පණවන ලදී. ... පවාරණ තැබුම් පණවන ලදී. ... තැප්පනිය කමිය පණවන ලදී. ... නියසාකමිය පණවන ලදී. ... පබ්බාජනියකමිය පණවන ලදී. ... පටිසාරණියකමිය පණවන ලදී. ... උකෙකපනියකමිය පණවන ලදී. ... පට්ඨාසදානය පණවන ලදී. ... මූලාය-පටිකසාසනය පණවන ලදී. ... මානවතදානය පණවන ලදී. ... අබ්බාතය පණවන ලදී. ... ඔසාරණියය පණවන ලදී. ... නියසාරණියය පණවන ලදී. ... උපසප්පව පණවන ලදී. ... ඤානිකමිය පණවන ලදී. ... ඤානි-දුතියකමිය පණවන ලදී. ... ඤානිවතුත්තමිය පණවන ලදී. ... නො පණවන ලද්දෙහි (සිකපද) පණවන ලදී. ... පණවන ලද්දෙහි අනුප්පඤ්ඤා-තනි පණවන ලදී. ... සම්මුඛාචිතය පණවන ලදී. ... සතිවිතය පණවන ලදී. ... අමුලුචිතය පණවන ලදී. ... පටිඤ්ඤානකරණය පණවන ලදී. ... යෙභ්‍රයාසි-කාව පණවන ලදී. ... තස්සපාපියාසිකාව පණවන ලදී. ... තිණවත්තරකය පණවන ලදී. ...

කතමෙ දෙව: සංඛ්‍යාසුච්ඡිනාය -පෙ- සංඛ්‍යාසුච්ඡිනාය -පෙ- දුම්මබ්බකුනං
 පුග්ගලානං නිග්ගහාය -පෙ- පෙසලානං භික්ඛුනං ඵාසුච්ඡිනාය -පෙ-
 දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය -පෙ- සම්පරුසිකානං ආසවානං
 පටිඝානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං වෙරානං -පෙ- වජ්ජානං -පෙ- භයානං
 -පෙ- අකුසලානං ධම්මානං සංවරාය -පෙ- සම්පරුසිකානං අකුසලානං
 ධම්මානං පටිඝානාය -පෙ- ගිහිනං අනුකම්පාය -පෙ- පාපිච්ඡානං පක්ඛ-
 ජවෙණ්දාය -පෙ- අප්පසන්නානං පසාදාය -පෙ- පසන්නානං භීයොභාවාය
 -පෙ- සද්ධම්මච්ඡිනිසා -පෙ- විතයානුගහාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව
 අත්ථවසෙ පටිච්ච නථාගතෙන සාවකානං තිණ්ණවජ්ජාරකො පඤ්ඤානොති.

විනයපෙය්‍යාලං නිවේශිතං.

රාගපෙය්‍යාලං

1-10

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය දෙව ධම්මා භාවෙතබ්බා. කතමෙ දෙව:
 සමථො ව විපස්සනා ව. රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දෙව ධම්මා
 භාවෙතබ්බා.

රාගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය -පෙ-
 බයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරුගාය -පෙ- නිරුධාය -පෙ- වාගාය -පෙ-
 පටිනිස්සග්ගාය. ඉමෙ දෙව ධම්මා භාවෙතබ්බා.

11-70

දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස -පෙ- කොධස්ස -පෙ- උපනාහස්ස -පෙ-
 මකිකස්ස -පෙ- පලාසස්ස -පෙ- ඉස්සාය -පෙ- මච්ඡරියස්ස -පෙ- මායාය
 -පෙ- සායෙය්‍යස්ස -පෙ- ථමහස්ස -පෙ- සාරමහස්ස -පෙ- මානස්ස -පෙ-
 අනිමානස්ස -පෙ- මදස්ස -පෙ- පමාදස්ස, අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ-
 පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය -පෙ- බයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරුගාය -පෙ-
 නිරුධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිස්සග්ගාය. ඉමෙ දෙව ධම්මා භාවෙ-
 තබ්බාති.

රාගපෙය්‍යාලං නිවේශිතං.

වරුණා සතතරසමො නිවේශිතො.

දුක්ඛනිපාතො සමතො.

කවර දෙකෙක යන්:සමසයාගේ සුමුද්ධාවය පිණිස හා ... සමසපාසුනාව පිණිස හා ... දුසිල් පුගුලනට නිගා පිණිස හා ... පෙගල තිඤ්ඤනට එසුපිභාරය පිණිස හා ... ඉහානමයෙහි වන ආසුචයන්ගේ සංවරය පිණිස හා...සාමපරුසික ආසුචයන්ගේ වැළඳීම පිණිස හා ...දූමධාර්මික වෙරයන්ගේ...වද්දයන්ගේ... හිනිත්ගේ ... අකුශලධමියන්ගේ සංවරය පිණිස හා ... සමපරුසික අකුශල ධමියන්ගේ ප්‍රතිසානය පිණිස හා ... ගිහියනට අනුකමපා පිණිස හා ... පාපෙවල්යන්ගේ පකෙණ්‍යාවෙල්දය පිණිස හා ... අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස හා ... ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස හා ... සද්ධම්මසපිතිය පිණිස හා ... විනයානුග්‍රහය පිණිස හා සි. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක පිණිස නථාගනයන් වහන්සේ විසින් සම්මතව තිණවත්ථාරකය පණවන ලදී.

විනයපෙයාලය නිමි.

රාගපෙයාලය

1-10

මහණෙනි, රාගය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ධම්මෝ දෙදෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ.

කවර දෙදෙනෙක යන්: සමථය හා විදග්ගිතාව හා දෙදෙන ය. මහණෙනි, රාගය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ. මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජානනය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරුගය පිණිස ... නිරුධය පිණිස ... න්‍යාගය පිණිස ... නිසජ්ඣය පිණිස ... මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ.

11-70

මහණෙනි, දෝෂයාගේ ... මොහයාගේ...ක්‍රොධයාගේ...උපතාහයාගේ... මකඛයාගේ ... පලාසයාගේ ... ඊෂ්ඨාවගේ ... මානසය්‍යයාගේ ... මායාවගේ... ... ශය්‍යභාවයාගේ ... සහමනසාගේ ... සාරමනසාගේ ... මානසාගේ ... අති-මානසාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ ... ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ... පරිජා-නනය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරුගය පිණිස ... නිරුධය පිණිස ... න්‍යාගය පිණිස ... නිසජ්ඣය පිණිස ... මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ.

රාගපෙයාලය නිමි.

සතලොස්වන වග්ගය නිමි

දුකනිපානය සමාපතයි.

3. නිකතිපාතො

පඨමො පණ්ණාසකො

[1. බාලවග්ගො]

3. 1. 1. 1.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවනීයං විහරති ඡේතමනො අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ බො භගවා භික්ඛු ආමනොසී, භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පඨවස්සාසුං. භගවා එතදවොච.

යාති කාති ටි භික්ඛවෙ භයාති උපපජ්ජන්ති. සබ්බාති තාති බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ඩිතතො. යෙ කෙච්චි උපද්දවා උපපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ඩිතතො. යෙ කෙච්චි උපසග්ගා¹ උපපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ඩිතතො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නලාගාරො වා තිණාගාරො² වා අග්ගිමුකෙකා³ කුටාගාරානිපි දහති උලලිතතාවලිතතාති නිවාතාති පුස්සිතග්ගලාති⁴ පිහිත-වාතපාතාති.⁵ එවමෙව බො භික්ඛවෙ යාති කාති ටි භයාති උපපජ්ජන්ති, සබ්බාති තාති බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ඩිතතො. යෙ කෙච්චි උපද්දවා උපපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජන්ති, තො පණ්ඩිතතො. යෙ කෙච්චි උපසග්ගා උපපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජන්ති තො පණ්ඩිතතො.

ඉති බො භික්ඛවෙ සප්පට්ඨයො බාලො, අප්පට්ඨයො පණ්ඩිතො. සඋපද්දවො බාලො, අනුපද්දවො පණ්ඩිතො. සඋපසග්ගො බාලො, අනුපසග්ගො පණ්ඩිතො. තඤ්ච භික්ඛවෙ පණ්ඩිතතො භයං, තඤ්ච පණ්ඩිතතො උපද්දවො, තඤ්ච පණ්ඩිතතො උපසග්ගො.

තසමානිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: යෙහි තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ අභිනිවජ්ජන්තා යෙහි තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ සමාද්දය වතතිස්සා-මාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

1. උපසග්ගා - කාන්ති. 2. කලාගාරා වා තිණාගාරා වා - මජ්ඣ. සූ. PTS.

3. අග්ගිමුකෙකා - මජ්ඣ. 4. පුස්සිතග්ගලාති - කාන්ති. පුස්සිතග්ගලාති - මජ්ඣ. සූ.

5. වාතපාතාති - PTS.

3. තිත්තිපාතය.

සංඛ්‍යාතය

[1. බාලවග්ග]

3. 1. 1. 1.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුවර සමපයෙහි පේතවත නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හිසසුන් ඇමතු සේක. පින්වතුන් වහන්සැ යි ඒ හිසසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සුත්‍රය වදාළ සේක.

මහණෙනි, යම් කිසි බිය කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම භීතීහු බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ. යම් කිසි උපද්‍රව කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම උපද්‍රවයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ. යම් කිසි උපසගී කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම උපසගීයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ.

මහණෙනි, රතනුණින් සුසන් ගෙයක් හෝ තණ කරලින් සුසන් ගෙයක් හෝ ගිනි ඇවිල ගත්තේ, ඇතුළත පිටත සුණුවමින් ගල්වන ලද, වැළැහු සුලං ඇති, පාහැසු කටුළු ඇති, යෙදූ දෑල් කටුළුදොර ඇති කැණි දුන් ගෙය ද යම්සේ දවා ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි බිය කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම භීතීහු බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ. යම් කිසි උපද්‍රව කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම උපද්‍රවයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ. යම් කිසි උපසගී කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම උපසගීයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි බාල තෙමේ ප්‍රතිභය සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ ප්‍රතිභය රහිත වේ. බාල තෙමේ උපද්‍රව සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ උපද්‍රව රහිත වේ. බාල තෙමේ උපසගී සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ උපසගී රහිත වේ. මහණෙනි, පණ්ඩිතයා කෙරෙන් බියෙක් නැත. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් උපද්‍රවයෙක් නැත. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් උපසගීයෙක් නැත.

මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධර්ම තුණෙකින් සමනාගත බාල තෙම දන යුතු නම්, ඒ ධර්ම තුණ තෙරු යම්බඳු ධර්ම තුණෙකින් සමනාගත පණ්ඩිත තෙම දන යුතු නම්, ඒ ධර්ම තුණ සමාදන් කොට ගෙන පවත්නම්හ යි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 2.

2. කම්මලකකණො භික්ඛවෙ බාලො, කම්මලකකණො පණ්ණිනො,
අපද්‍යනසොභිනී¹ පඤ්ඤාති.

නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති
නිති: කායදුච්චරිතෙන, චච්චුච්චරිතෙන, මනොදුච්චරිතෙන. ඉමෙති බො
භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙති සම්මනාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො පණ්ණිනො වෙදිතබ්බො; කතමෙති
නිති: කායසුච්චරිතෙන, චච්චුච්චරිතෙන, මනොසුච්චරිතෙන. ඉමෙති බො
භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙති සම්මනාගතො පණ්ණිනො වෙදිතබ්බො.

තසමානිභ භික්ඛවෙ එවං සිකිතිතබ්බො; යෙති නිති ධම්මෙති සම්මනාගතො
බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ අභිනිවජ්ජෙත්වා යෙති නිති ධම්මෙති
සම්මනාගතො පණ්ණිනො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ සමාදයං වතනිස්සා-
මාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකිතිතබ්බනති.

3. 1. 1. 3.

3. තිණ්ණොති භික්ඛවෙ බාලස්ස බාලලකකණොති බාලනිමිත්තොති බාලා-
පද්‍යනාති.² කතමාති තිණ්ණො: ඉධ භික්ඛවෙ බාලො දුච්චිනතිතච්චිනති ච හොති,
දුබ්භාසිතභාසී, දුක්ඛතකම්මකාරී. තො වෙදං³ භික්ඛවෙ බාලො දුච්චිනතිත-
ච්චිනති ච අභවිස්ස, දුබ්භාසිතභාසී, දුක්ඛතකම්මකාරී. කෙන නං පණ්ණිනො
ජාතෙය්‍යං බාලො අයං භවං අසප්පරිසොති. යස්මා ච බො භික්ඛවෙ බාලො
දුච්චිනතිතච්චිනති ච හොති, දුබ්භාසිතභාසී, දුක්ඛතකම්මකාරී. තසමා නං
පණ්ණිනො ජාතනති, බාලො අයං භවං අසප්පරිසොති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ
තිණ්ණො බාලස්ස බාලලකකණොති බාලනිමිත්තොති බාලාපද්‍යනාති.

තිණ්ණොති භික්ඛවෙ පණ්ණිතස්ස පණ්ණිතලකකණොති පණ්ණිතනිමිත්තොති
පණ්ණිතාපද්‍යනාති⁴. කතමාති තිණ්ණො: ඉධ භික්ඛවෙ පණ්ණිනො සුච්චිනතිත-
ච්චිනති ච හොති, සුභාසිතභාසී, සුක්ඛතකම්මකාරී. තො වෙදං³ භික්ඛවෙ
පණ්ණිනො සුච්චිනතිතච්චිනති ච අභවිස්ස, සුභාසිතභාසී, සුක්ඛතකම්මකාරී. කෙන
නං පණ්ණිනො ජාතෙය්‍යං, පණ්ණිනො අයං භවං සප්පරිසොති. යස්මා ච බො
භික්ඛවෙ පණ්ණිනො සුච්චිනතිතච්චිනති ච හොති, සුභාසිතභාසී, සුක්ඛතකම්මකාරී.
තසමා නං පණ්ණිනො ජාතනති, පණ්ණිනො අයං භවං සප්පරිසොති. ඉමාති
බො භික්ඛවෙ තිණ්ණො පණ්ණිතස්ස පණ්ණිතලකකණොති පණ්ණිතනිමිත්තොති
පණ්ණිතාපද්‍යනාති. තසමානිභ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකිතිතබ්බනති.

1 අපද්‍යනෙ සොභනී පඤ්ඤා-PTS. සො. අපද්‍යන සොභනී-මජ්ඣං.

2 බාලපද්‍යනාති - PTS

3 නොවෙනං - සො. කං

4 පණ්ණිතපද්‍යනාති - PTS.

3. 1. 1. 2.

2. මහණෙනි, බාල තෙමේ කම්ම ලකුණු කොට ඇතියේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කම්ම ලකුණු කොට ඇතියේ ය. ප්‍රඥව චරිතාපදානයෙන් හොබනී ය.

මහණෙනි, ධර්ම භූණෙකින් සමිකාගත වූ බාලයා දතයුතු ය. කවර භූණෙකින් යත්: කායදුච්චිතයෙන් හා වාග්දුච්චිතයෙන් හා මනෝදුච්චිතයෙන් හා යන භූණෙනි. මහණෙනි, මේ ධර්ම භූණෙන් සමිකාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු ය.

මහණෙනි, ධර්ම භූණෙකින් සමිකාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතුය: කවර භූණෙකින් යත්: කායසුච්චිතයෙන් හා වාග්සුච්චිතයෙන් හා මනසුච්චිතයෙන් හා යන භූණෙනි. මහණෙනි, මේ ධර්ම භූණෙන් සමිකාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු ය.

මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධර්ම භූණෙකින් සමිකාගත බාල තෙමේ දත-
යුත්තේ නම්, ඒ තුන් ධර්මයන් තෙරු යම් ධර්ම භූණෙකින් සමිකාගත පණ්ඩිත
තෙමේ දතයුත්තේ නම්, ඒ ධර්ම භූණ සමාදන් කොට ගෙන පවත්නම්හයි
මෙසේ භික්ෂු ය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂු ය යුතුයි.

3. 1. 1. 3.

3. මහණෙනි, බාලයාගේ බාලාභිඤ්ඤායෝ, බාලනිමිත්තයෝ, බාලචරි-
තයෝ මොහු තුන්දෙනෙක් වෙත්. කවර තුන්දෙනෙක් යත්: මහණෙනි, මේ
ලොවිනි බාල තෙමේ (අභිධ්‍යාදි විසින්) නපුරු සිතිවිලි සිතනුයේ ද වෙයි.
නපුරු බස් බණනුයේ ද වෙයි. නපුරු කම් කරණුයේ ද වෙයි. මහණෙනි, ඉදින්
බාල තෙමේ නපුරු සිතිවිලි සිතන සුලුත්, නපුරු බස් බණන සුලුත්, නපුරු
කම් කරණ සුලුත් නොවී නම්, පණ්ඩිතයෝ මේ හවත් බාල ය, අසත්පුරුෂයෙකි
කවර සැටියෙකින් ඔහු හඳුනාගත හෙත් ද, මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් බාල
තෙමේ නපුරු සිතිවිලි සිතන සුලුත් වේ ද, නපුරු බස් බණන සුලුත් වේ ද,
නපුරු කම් කරණ සුලුත් වේ ද, පණ්ඩිතයෝ මේ හවත් බාල ය, අසත්පුරුෂ
යෙකි එයින් ඔහු හඳුනන්නාහ. මහණෙනි, මොහු තුන්දෙන බාලයාගේ බාල-
ලක්ෂණ වෙති. බාලනිමිත්ත වෙති. බාලාපදාන වෙත්.

මහණෙනි, පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිතලක්ෂණයෝ පණ්ඩිතනිමිත්තයෝ
පණ්ඩිතචරිතයෝ මොහු තුන්දෙනෙක් වෙති. කවර තුන්දෙනෙක් යත්: මහ-
ණෙනි, මෙලොවිනි පණ්ඩිත තෙමේ මනාසිතිවිලි සිතන සුල්ලේත්, මනාතෙපුල්
තෙපලන සුල්ලේත්, මනා කම් කරණ සුල්ලේත් වෙයි. මහණෙනි,
පණ්ඩිත තෙමේ ඉදින් මනා සිතිවිලි සිතන සුල්ලේත්, මනා තෙපුල් තෙපලන
සුල්ලේත්, මනා කම් කරණ සුල්ලේත් නොවී නම්, කවර සැටියෙකින්
පණ්ඩිතයෝ මේ හවත් සත්පුරුෂයෙක පණ්ඩිතයෙකැ යි ඔහු හඳුනා ගත
හෙත් ද, මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පණ්ඩිත තෙමේ මනා සිතිවිලි සිතන
සුල්ලේත් වේ ද, මනා තෙපුල් තෙපලන සුල්ලේත් වේ ද, මනා කම් කරණ
සුල්ලේත් වේ ද. එහෙයින් පණ්ඩිතයෝ මේ හවත් සත්පුරුෂයෙක, පණ්ඩිත-
යෙකැ යි ඔහු හඳුනා ගන්නාහ. මහණෙනි, පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිත ලක්ෂණයෝ
පණ්ඩිත නිමිත්තයෝ පණ්ඩිතාපදානයෝ මොහු තුන්දෙන වෙත් යයි.
එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂු ය යුතුයි.

3. 1. 1. 4.

4. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති තිති: අච්චයං අච්චයනො න පසුසති, අච්චයං අච්චයනො දිස්වා යථාධම්මං න පටිකරොති, පරසස්ස බො පන අච්චයං දෙසෙනාසස්ස යථාධම්මං න පති-ගණ්හාති.¹ ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙති තිති: අච්චයං අච්චයනො පසුසති, අච්චයං අච්චයනො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති, පරසස්ස බො පන අච්චයං දෙසෙනාසස්ස යථාධම්මං පතිගණ්හාති.³ ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තසමාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 5.

5. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති තිති: අයොනිසො පඤ්ඤාං කතතා හොති, අයොනිසො පඤ්ඤාං විස්සජ්ජනා හොති, පරසස්ස බො පන යොනිසො පඤ්ඤාං විස්සජ්ජනං පරිමණ්ඩලෙති පදබ්‍යාඤ්ජනෙති සිලිවෙය්ති උපගතෙති නාබ්‍යනුමොදිතා හොති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙති තිති: යොනිසො පඤ්ඤාං කතතා හොති, යොනිසො පඤ්ඤාං විස්සජ්ජනා හොති, පරසස්ස බො පන යොනිසො පඤ්ඤාං විස්සජ්ජනං පරිමණ්ඩලෙති පදබ්‍යාඤ්ජනෙති සිලිවෙය්ති උපගතෙති අබ්‍යනුමොදිතා හොති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තසමාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 6.

6. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති තිති: අකුසලෙන කායකමෙමන අකුසලෙන වචිකමෙමන අකුසලෙන මනො-කමෙමන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙති තිති: කුසලෙන කායකමෙමන, කුසලෙන වචිකමෙමන, කුසලෙන මනො-කමෙමන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තසමාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 7.

7. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති තිති: සාවජේජන කායකමෙමන, සාවජේජන වචිකමෙමන, සාවජේජන මනොකමෙමන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙති තිති: අනවජේජන කායකමෙමන, අනවජේජන වචිකමෙමන, අනවජේජන මනොකමෙමන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තසමාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බන්ති.

1 නපපටිගණ්හාති - මජ්ඣිම. න පටිගණ්හාති - සං. නපපටිගණ්හාති - PTS.

3. 1. 1. 4.

4. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමන්තාගත බාල තෙමේ දතයුතු වේ. කවර තුණෙකින් යත්: වරද වරද විසින් නො දක්නේ ද, වරද වරද විසින් දෑක ඇවැනට නිසි (යථාපරාධ දණ්ඩයෙන්) පිළියම් නොකෙරේ ද, අපරාධය දෙසන මෙරමාගේ යථාධර්මය නො පිළිගනී ද (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමන්තාගත බාල තෙමේ දතයුත්තේ ය.

මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමන්තාගත පණ්ණිත තෙමේ දතයුතු ය. කවර තුණෙකින් යත්: වරද වරද විසින් දක්නේ ද, වරද වරද විසින් දෑක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරේ ද, අපරාධය දෙසන අන්‍යයාගේ අපරාධය පිළිගනී ද, (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමන්තාගත පණ්ණිත තෙමේ දතයුත්තේ ය. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂුය යුතුයි.

3. 1. 1. 5.

5. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමන්තාගත බාල තෙමේ දතයුතු ය. කවර තුණෙකින් යත්: නුනුවණින් ප්‍රශ්න කරණු වෙයි. නුනුවණින් ප්‍රශ්න විසඳනු වෙයි. පිරිමඩුලු සිලුටු අභිනුගත පදයෙන් මෙරමා විසින් නුවණින් විසඳන ලද ප්‍රශ්නය සතුටින් නො පිළිගනු වෙයි. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් යුක්ත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වේ.

මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමන්තාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දතයුතු වේ. කවර තුණෙකින් යත්: නුවණින් ප්‍රශ්න කරණු වෙයි. නුවණින් ප්‍රශ්න විසඳනු වෙයි. පිරිමඩුලු සිලුටු අභිනුගත පදව්‍යාසයෙන් මෙරමා විසින් නුවණින් විසඳන ලද ප්‍රශ්නය සතුටින් පිළිගනු වෙයි. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමන්තාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දතයුතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂුය යුතු ය.

3. 1. 1. 6

6. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමන්තාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වේ. කවර තුණෙකින් යත්: අකුශල වූ කායකම්මයෙන, අකුශල වූ වාක්කම්මයෙන, අකුශල වූ මනාකම්මයෙන. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමන්තාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වේ.

මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමන්තාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දතයුතු වෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: කුශල වූ කායකම්මයෙන, කුශල වූ වාක්කම්මයෙන, කුශල වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමන්තාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දතයුතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂුය යුතු ය.

3. 1. 1. 7.

7. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමන්තාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වේ. කවර ධම්තුණෙකින් යත්: වරද සහිත වූ කායකම්මයෙන, වරද සහිත වූ වාක්කම්මයෙන, වරද සහිත වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමන්තාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වෙයි.

මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමන්තාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දතයුතු වෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: තීරවද්‍ය වූ කායකම්මයෙන, තීරවද්‍ය වූ වාක්කම්මයෙන, තීරවද්‍ය වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම්තුණෙන් සමන්තාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දතයුතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂුය යුතු ය.

3. 1. 1. 8.

8. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිනබ්බො, කතමෙති තිති: සබ්බාපජේඛිත කායකමෙමන, සබ්බාපජේඛිත වචිකමෙමන, සබ්බා-පජේඛිත මනොකමෙමන. -පෙ- අබ්බාපජේඛිත කායකමෙමන, අබ්බාපජේඛිත වචිකමෙමන, අබ්බාපජේඛිත මනොකමෙමන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ණිනො වෙදිනබ්බො. නසමානිත භික්ඛවෙ එවං සිකතිනබ්බො: යෙති තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො වෙදිනබ්බො, තෙ නයො ධම්මෙ අභිතිවජේඤා යෙති තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ණිනො වෙදිනබ්බො, තෙ නයො ධම්මෙ සමාදාය වතනිසාමානි. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිනබ්බනති.

3. 1. 1. 9.

9. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අව්‍යාතො අසප්පරිසො බතං උපහනං අත්තාතං පරිහරති, සාවජේඤා ව හොති සානුවජේඤා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙති තිති: කායදුච්චරිතෙන, වච්චුච්චරිතෙන, මනොදුච්චරිතෙන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අව්‍යාතො අසප්පරිසො බතං උපහනං අත්තාතං පරිහරති, සාවජේඤා ව හොති, සානුවජේඤා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ණිනො ව්‍යාතො අසප්පරිසො අකකිතං අනුපහනං අත්තාතං පරිහරති, අනවජේඤා ව හොති, අනනුවජේඤා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙති තිති: කායසුච්චරිතෙන, වච්චුච්චරිතෙන, මනොසුච්චරිතෙන. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ණිනො ව්‍යාතො අසප්පරිසො අකකිතං අනුපහනං අත්තාතං පරිහරති, අනවජේඤා ව හොති, අනනුවජේඤා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති.

3. 1. 1. 10.

10. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො නයො මලෙ අප්පහාය යථාහනං නිකතිතො එවං නිරයෙ. කතමෙති තිති: දුස්සීලො ව හොති, දුස්සීලාමලඤ්ඤාසං අප්පහිතං හොති. ඉය්‍යුකි ව හොති, ඉය්‍යාමලඤ්ඤාසං අප්පහිතං හොති. මච්ඡරි ව හොති, මච්ඡරමලඤ්ඤාසං අප්පහිතං හොති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො ඉමෙ නයො මලෙ අප්පහාය යථාහනං නිකතිතො එවං නිරයෙ.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො නයො මලෙ පහාය යථාහනං නිකතිතො එවං සගෙහ. කතමෙති තිති: සීලවා ව හොති, දුස්සීලා-මලඤ්ඤාසං පහිතං හොති. අභිසංගි ව හොති, ඉය්‍යාමලඤ්ඤාසං පහිතං හොති. අමච්ඡරි ව හොති, මච්ඡරමලඤ්ඤාසං පහිතං හොති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො ඉමෙ නයො මලෙ පහාය යථාහනං නිකතිතො එවං සගෙහති.

බාලවග්ගො පඨමො.

1. නසසුද්දනං:- හයං ලක්ඛණවිනතිව අවමයඤ්ච අයොනිසො,
අකුසලඤ්ච සාවජජං - සබ්බජිකිකතං බලංති - මජ්ඣං සාරං.

3. 1. 1. 8.

8. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ බාල තෙමේ දනසුභ වෙයි. කවර අනුකූලයින් යත්: සදෙස් වූ කායකම්මයෙන, සදෙස් වූ වාක්කම්මයෙන, සදෙස් වූ මනාකම්මයෙන (යන අනුකූලයින්.) නිදෙස් වූ කායකම්මයෙන, නිදෙස් වූ වාක්කම්මයෙන, නිදෙස් වූ මනාකම්මයෙන (යන අනුකූලයින්.) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ පණ්ඩිත තෙමේ දනසුභ වේ. මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ බාල තෙමේ දන සුත්තේ නම්, ඒ ධම්මානුකූල තෙරු යම් ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ පණ්ඩිත තෙමේ දනසුත්තේ නම්, ඒ ධම්මානුකූල සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාමහ සි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 9.

9. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන අවසාන අසත්පුරුෂ බාල තෙම කැණු ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිත ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි. කවර අනුකූලයින් යත්: කායදුෂ්ටිකයෙන, වාග්දුෂ්ටිකයෙන, මනෝදුෂ්ටිකයෙන (යන අනුකූලයින්) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූ අවසාන අසත්පුරුෂ තෙමේ කැණු ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්මය පස්වටයි. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි.

මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වසාන සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම තොනිණි ගුණ ඇති, තොනට ගුණ ඇති ආත්මය පිරිවටයි. නිදෙස්වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ (ලොච්ඡොද්වුතුරු) කුසල් ද රැස් කරයි. කවර අනුකූලයින් යත්: කායසුචරිකයෙන, වාක්සුචරිකයෙන, මනස්සුචරිකයෙන (යන අනුකූලයින්.) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වසාන සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ තොනිණි ගුණ ඇති, තොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නිදෙස් වූයේ නුවණැත්තන් විසින් තො ම උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරේ.

3. 1. 1. 10.

10. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූයේ ත්‍රිවිධ මල නො දැන (හිසින්) ගෙනවුත් බහා නැබුයේ යම්සේ ද, එසේ නිරයෙහි (පිහිටියේ) වේ. කවර අනුකූලයින් යත්: දුශ්ශීල ද වේ. මොහුගේ දොශශීලය මලය ප්‍රතිණ නුවූයේත් වේ. ඊෂ්ඨා ඇත්තේත් වේ මොහුගේ ඊෂ්ඨාමලය ප්‍රතිණ නුවූයේත් වේ. මසුරුවූයේ ද වේ. ඔහුගේ මසුරු මල නො ම ප්‍රතිණ වූයේ ද වේ. (යන අනුකූලයින්.) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූයේ මේ මල අනුකූල ප්‍රතිණ නො කොට හිසින් ගෙනවුත් බහා නැබුයේ යම්සේ ද එසේ නිරයෙහි (පිහිටියේ) වේ.

මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූයේ ත්‍රිවිධ මල පහා හිසින් ගෙන වුත් බහා නැබුයේ යම්සේ ද, එසේ සංගීයෙහි (පිහිටියේ) වේ. කවර අනුකූලයින් යත්: සිල්වත් ද වෙයි. ඔහුගේ දොශශීලය මලය ප්‍රතිණ වූයේත් වෙයි. ඊෂ්ඨා නැත්තේ ද වෙයි. ඔහුගේ ඊෂ්ඨා මලය ප්‍රතිණ වූයේත් වෙයි. නො මසුරු වූයේ ද වෙයි. ඔහුගේ මසුරු මල ප්‍රතිණ වූයේත් වේ. මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයින් සමකාලීන වූයේ මේ ත්‍රිවිධමලය ප්‍රතිණ කොට හිසින් ගෙනවුත් බහා නැබුයේ යම්සේ ද එසේ (සංගීයෙහි) වේ.

පළමුවන බාල වහ සි.

[2. රථකාරවග්ගො]

3. 1. 2. 1.

[සාමන්තිදානං:]

11. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඤාතකො භික්ඛු බහුජනා-
තිතාය පටිපනො හොති, බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනන්ධාය අතිතාය
දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. කතමෙහි තිති: අනනුලොමිකෙ කායකමෙම
සමාදපෙති, අනනුලොමිකෙ චචිකමෙම සමාදපෙති, අනනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු
සමාදපෙති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඤාතකො
භික්ඛු බහුජනාතිතාය පටිපනො හොති, බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස
අනන්ධාය අතිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඤාතකො භික්ඛු බහුජනතිතාය
පටිපනො හොති, බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අන්ධාය තිතාය සුඛාය
දෙවමනුස්සානං. කතමෙහි තිති: අනුලොමිකෙ කායකමෙම සමාදපෙති,
අනුලොමිකෙ චචිකමෙම සමාදපෙති, අනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු සමාදපෙති.
ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඤාතකො භික්ඛු බහුජන-
තිතාය පටිපනො හොති, බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අන්ධාය තිතාය
සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

3. 1. 2. 2.

12. තිණ්මාති භික්ඛවෙ රඤ්ඤා බතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජ්චං
සාරාණියාති¹ භවන්ති. කතමාති තිණ්: යස්මිං භික්ඛවෙ පදෙසෙ රුජා
බතතියො මුද්ධාවසිත්තො ජාතො හොති. ඉදං භික්ඛවෙ පස්මිං රඤ්ඤා
බතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජ්චං සාරාණියං හොති

පුතවපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ රුජා බතතියො මුද්ධාවසිත්තො²
හොති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං රඤ්ඤා බතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස² යාවජ්චං
සාරාණියං හොති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ රුජා බතතියො මුද්ධාවසිත්තො
සඛායං අභිවිජ්ජිත්වා විජ්ජසඛායමො තමෙව සඛායමසීසං අප්ඤ්ඤාවසති.
ඉදං භික්ඛවෙ තතියං රඤ්ඤා බතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස² යාවජ්චං
සාරාණියං¹ හොති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ් රඤ්ඤා බතතියස්ස
මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජ්චං සාරාණියාති භවන්ති.

චමමෙව බො භික්ඛවෙ තිණ්මාති භික්ඛස්ස යාවජ්චං සාරාණියාති භවන්ති.
කතමාති තිණ්: යස්මිං භික්ඛවෙ පදෙසෙ භික්ඛු කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා
කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිත්වා හොති.
ඉදං භික්ඛවෙ පස්මිං භික්ඛස්ස යාවජ්චං සාරාණියං¹ හොති.

1 සරණියාති - සතා. කං. PTS. සාරණියාති - මෙසං. 2 මුද්ධාවසිත්තො - සතා.

[2. රථකාරවගීය]

[සැමැත්තියෙකි:]

3. 1. 2. 1.

11. මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් සමකාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනභී පිණිස, දෙවිමිනිස්තට අහිත පිණිස, දුක් පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. කවර තුනෙකින් යන්: (ශාසනයට) අනුලෝම නුමු කායකමයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම නුමු වාක්කමයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම නුමු ධර්මයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමකාගත ප්‍රකට මහණ තෙම බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනභී පිණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, ධර්ම තුනෙකින් සමකාගත ප්‍රසිද්ධ මහණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්තට හිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපත්තේ ය. කවර තුනෙකින් යන්: (සස්තට) අනුලෝම වූ කායකමයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම වූ වාක්කමයෙහි සමාදන් කරවයි, අනුලෝම වූ ධර්මයෙහි සමාදන් කරවයි, මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමකාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්තට හිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපත්තේ ය.

3. 1. 2. 2.

12 මහණෙනි, මේ කරුණු තුනෙන් මුද්‍රනෙහි බිසෙස් කළ ද කැන් රජහු විසින් දිවිහිමි කොට සිති කරුණුවට නිසි වේ. කවර තුනෙක යන්: මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙකිනි මුද්‍රනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ උපන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය මුද්‍රනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිමි කොට සිති කටයුතු පළමු වන කරුණ වේ.

නවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙක දී මුද්‍රනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ බිසෙස් කෙළේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය මුද්‍රනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිමි කොට සිති කටයුතු දෙවෙනි කරුණ වේ.

නවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙකිනි දී මුද්‍රනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ සඬග්‍රාමය දිනා, දිනු සඬග්‍රාම ඇත්තේ, එම සඬග්‍රාම ස්ථානය (කදවුරු) අහිභවා වෙසේ ද, මහණෙනි, මේ මුද්‍රනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවි හිමියෙන් සිති කටයුතු තෙවෙනි කරුණ වේ. මහණෙනි, මේ මුද්‍රනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිමියෙන් සිති කරුණුවට නිසි කරුණු තුන ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණහු විසින් (දිවිහිමි) කොට සිති කරුණුවට නිසි මේ කරුණු තුනෙන් වේ. කවර කරුණු තුනෙක යන්: මහණෙනි, යම් පෙදෙසක දී මහණ තෙමේ කෙතෙරවුල බා කසාවන් හැඳ පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සපුන් වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය දිවිහිමියෙන් මහණහු විසින් සිතිකටයුතු පළමු වන කරුණ ය.

පුනවපරං භික්කවෙ යස්මිං පදෙසෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනතී යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදං භික්කවෙ දුතියං භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයං හොති.

පුනවපරං භික්කවෙ යස්මිං පදෙසෙ භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙනොච්චුනති. පඤ්ඤාච්චුනති. දිට්ඨිං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං භික්කවෙ තතියං භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයං හොති. ඉමානි බො භික්කවෙ තිණ්ණි භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයානි භවන්තිති.

3. 1. 2 3.

13. තයොමෙ භික්කවෙ පුගගලො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: නිරුසො ආසංසො විගතාසො.

කතමො ච භික්කවෙ පුගගලො නිරුසො: ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුගගලො නිවෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති, වණ්ඤාලකුලෙ වා නෙසාදකුලෙ වා වෙණ්කුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා, දලීඤ්ඤ අප්පනාපාන-හොජනෙ කසිරවුනතිකෙ යත් කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබාති. සො ච හොති, දුබ්බණේණා දුද්දසිකො ඕකොට්ඨකො බච්චාබාධො¹ කාණො වා කුණී වා බඤ්ජා වා පනබහනො වා, න ලාභී අනාසං පානං වත්තං යානං මාලාගනිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො සුණාති, ඉත්තනාමො කිර බතියො බතියෙති බතියාතිසෙකෙන අභිසිනෙතාති. තස්ස න එවං හොති: කුදය්‍යු නාම මමමපි² බතියා බතියාතිසෙකෙන අභිසිඤ්චිස්සන්තිති. අයං වුච්චති භික්කවෙ පුගගලො නිරුසො.

කතමො ච භික්කවෙ පුගගලො ආසංසො. ඉධ භික්කවෙ රඤ්ඤා බතිය-යස්ස මුද්ධාවසිනතස්ස ජෙට්ඨො පුනොනා හොති, ආභිසෙකො අනභිසිනො මචලප්පනො. සො සුණාති, ඉත්තනාමො කිර බතියො බතියෙති බතිය-යාතිසෙකෙන අභිසිනෙතාති. තස්ස එවං හොති: කුදය්‍යු නාම³ මමමපි බතියා බතියාතිසෙකෙන අභිසිඤ්චිස්සන්තිති. අයං වුච්චති භික්කවෙ පුගගලො ආසංසො.

කතමො ච භික්කවෙ පුගගලො විගතාසො: ඉධ භික්කවෙ රාජා හොති, බතියො මුද්ධාවසිනො. සො සුණාති: ඉත්තනාමො කිර බතියො බතිය-යෙති බතියාතිසෙකෙන අභිසිනෙතාති. තස්ස න එවං හොති: කුදය්‍යු³ නාම මමමපි² බතියා බතියාතිසෙකෙන අභිසිඤ්චිස්සන්තිති. තං කිස්ස හෙතු: යා භිස්ස භික්කවෙ පුබ්බෙ අනභිසිනතස්ස ආභිසෙකාසා සාස්ස පටිප්පස්සාදා. අයං වුච්චති භික්කවෙ පුගගලො විගතාසො. ඉමෙ බො භික්කවෙ තයො පුගගලො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

1. බච්චාබාධො - ස්‍යා කං. PTS. 2. මමපි - මජ්ඣං. 3. කුදය්‍යු නාම - මජ්ඣං.

තවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙකිනි දී මහණ 'මෙය දුකැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනගනී ද, 'මෙය දුක ඉපදීමට හෙතු යැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනගනී ද, 'මෙය දුකින් රෝධයට යන මාගියැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනගනී ද, මහණෙනි, මෙය මහණහු විසින් දිවිහිමියෙන් සිහි කටයුතු දෙවෙති කරුණ වේ.

තවද මහණෙනි, මහණ යම් පෙදෙසෙකිනි දී ආසුවක්ෂයෙන් ආසුව රහිත වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද දිට්‍ඨසෙහි තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට එය ලැබගෙන වාසය කරයි ද මහණෙනි, මෙය මහණහු විසින් දිවිහිමියෙන් මෙතෙහි කටයුතු තෙවෙති කරුණ ය. මහණෙනි, මේ මහණහු විසින් දිවිහිමියෙන් මෙතෙහි කටයුතු කරුණු තුණයි.

3. 1. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ භූත්දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර භූත්දෙනෙක යත්: නිරුගය, ආශංසය, විගතාශ යි.

මහණෙනි, නිරුග පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දිළිඳු වූ ස්වල්ප ආහාරපාන භෝජන ඇති දුක්දිවෙල් ඇති, දුකසේ ආහාර වස්තු ලබන, සැබිල් කුලයෙහි වේව යි වැදි කුලයෙක වේව යි, කුලපොතු කුලයෙහි වේව යි, සොම්මර කුලයෙහි වේව යි, පුප්පඬු කුලයෙහි වේව යි, නිවකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙතෙමේ ද දුච්ඡේ වූ අප්‍රියදශීන ඇති ලකුණටක වූ බොහෝ ආබාධ ඇති කණෙක් හෝ අත් කොරෙක් හෝ පා කොරෙක් හෝ පිළෙක් හෝ වෙයි. ආහාර පාන වස්තු යාන මාලා ගඩු විලෙපන ශයනාවාස ප්‍රදීපොපකරණ නො ලබන්නෙක් වෙයි. හෙ තෙමේ අසෝ ක්ෂත්‍රිය තෙමේ ක්ෂත්‍රියයන් විසින් ක්ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් බිසෙස් කරණ ලදැයි අසා, ඔහුට "කවර නම් දිනෙක ක්ෂත්‍රියයෝ මා ක්ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිසෙස් කරන්නාහු දෝ!" යි මෙසේ සිතෙක් නො වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ නිරුග යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආශංස පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි ශිෂ්ටාභිෂිකත වූ ක්ෂත්‍රිය රජකුගේ අභිෂෙකයට යොග්‍ය වූ අවලප්‍රාප්ත වූ අනභිෂිකත වූ දෙටු පුතෙක් වේ. හෙ තෙමේ අසෝ කැත් ක්ෂත්‍රියයන් විසින් ක්ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂිකතයයි අසා, "ක්ෂත්‍රියයෝ කවර නම් දිනෙක මාත් ක්ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් බිසෙස් කරන්නාහු දෝ!" යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ ආශංස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විගතාශ පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි ශිෂ්ටාභිෂිකත වූ ක්ෂත්‍රිය රජෙක් වේ. හේ මෙතම් "ක්ෂත්‍රිය තෙම ක්ෂත්‍රියයන් විසින් ක්ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂිකතය" යි අසා, ඔහුට "කවර නම් දිනෙක ක්ෂත්‍රියයෝ මාත් ක්ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් බිසෙස් කරන්නාහු දෝ!" යි මෙසේ සිතෙක් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අනභිෂිකත වූ ඔහුට පෙර යම් අභිෂෙකාශයෙක් වී ද, ඔහුගේ ඒ ආශාව සංහිදින. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ විගතාශයී කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති.

එවමෙව බො භික්කුවෙ තයො පුගගලො සුනෙතො සංවිජ්ජමානා භික්ඛුසු.
කතමෙ තයො: නිරුසො ආසංසො විගතාසො.

කතමො ච භික්කුවෙ පුගගලො නිරුසො. ඉධ භික්කුවෙ එකච්චා පුගගලො
දුස්සිලො හොති, පාපධම්මො අසුචි සංකස්සරසමාවාරො පටිච්ඡන්තකම්මනො
අස්සමණො සමණපරිඤ්ඤා අබ්භමමාරි බ්භමමාරිපරිඤ්ඤා අනොපුති
අවස්සනො කසලිඤ්ජානො. සො සුණාති: ඉන්ද්‍රි‍යනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං
බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස න එවං හොති: කුදස්සු² නාම
අහමි ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව
ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමිති. අයං චූළචති
භික්කුවෙ පුගගලො නිරුසො.

කතමො ච භික්කුවෙ පුගගලො ආසංසො: ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු සීලවා
හොති, කල්‍යාණධම්මො. සො සුණාති: ඉන්ද්‍රි‍යනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං
බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස එවං හොති: කුදස්සු² නාම අහමි
ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමිති. අයං චූළචති භික්කුවෙ
පුගගලො ආසංසො.

කතමො ච භික්කුවෙ පුගගලො විගතාසො: ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු අරහං
හොති බිණ්ණසම්මො. සො සුණාති: ඉන්ද්‍රි‍යනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං බයා
අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස න එවං හොති: කුදස්සු² නාම අහමි
ආසවානං බයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමිති. තං කිස්ස හෙතු:
යා භික්සු භික්කුවෙ පුබ්බෙ අවිමුත්තස්ස විමුත්තාසා, සාස්ස⁴ පටිප්පස්සදා. අයං
චූළචති භික්කුවෙ පුගගලො විගතාසො. ඉමෙ බො භික්කුවෙ තයො පුගගලො
සුනෙතො සංවිජ්ජමානා භික්ඛුසුති.

3. 1. 2. 4.

14. යොපි සො භික්කුවෙ රුජා චක්කවත්ති ධම්මිකො ධම්මරුජා. සොපි⁵
න අරාජකං චක්කං චත්තෙතිති. එවං චුත්තෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං
එතදවොච: කො පන භන්තෙ රඤ්ඤා චක්කවත්තිස්ස ධම්මිකස්ස ධම්ම-
රඤ්ඤා රුජාති? ධම්මො භික්ඛුති, භගවා අවොච. ඉධ භික්ඛු රුජා චක්ක-
වත්ති ධම්මිකො ධම්මරුජා ධම්මංයෙව නිස්සාය ධම්මං සක්කරොනොතො
ධම්මං ගරුකරොනොතො ධම්මං අපවායමානො ධම්මදාමජො ධම්මකෙතු ධම්මාධි-
පතෙයො ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිද්ධති අනොතො ජනස්මිං.

1. අච්චපනො - මජ්ඣං. 2. කුදස්සු නාම - මජ්ඣං. 3. මමි - මජ්ඣං.

4. සා - මජ්ඣං. 5. සොපි නාම - සො P.T.S

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ පුද්ගලයෝ නුන්දෙනෙක් හිඤ්ඤාත් අතර විද්‍යාමාන වෙති. කවර නුන්දෙනෙක යත්: නිරුහය, ආශංසය, විගතාශ යි. මහණෙනි, නිරුහපුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ලාමක ස්වභාව ඇත්තේ අපිරිසිදු වූ කායකමාදිය ඇත්තේ, සාකයෙන් සිහිකටසුතු හැසිරීම් ඇත්තේ, පිළිසන් කමී ඇත්තේ ශ්‍රමණ ප්‍රතිරූපක වූ “ශ්‍රමණයෙමි”යි ප්‍රතිඥා කරන්නේ බ්‍රහ්මචාරී ප්‍රතිරූපක වූ “බ්‍රහ්මචාරිමි”යි පිළිගත කරන්නේ ඇතුළුත දුගඳ ඇතියේ රුහාදියෙන් තෙත් වූයේ හටගත් කෙලෙස් කසල ඇත්තේ දුශශීල වෙයි. තෙ තෙමේ “මෙනම් හිඤ්ඤා තෙම ආසුටියන් ඤය කිරීමෙන් ආසුටරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥා හා දිට්‍ඨමිති තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට ලැබගෙන වෙසේ ලැ යි අසා ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි. “කවර නම් දිනෙක මමත් ආසුටියන්ගේ ඤයයෙන් ආසුටරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාතමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට ලැබූ වසන්තෙමි ඥෙ!”යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ. මහණෙනි, මේ තෙම නිරුහ පුද්ගල යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආශංස පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් සිල් ඇත්තේ, කලණදාම ඇත්තේ වේ. “මේ නම් හිඤ්ඤා තෙම ආසුටියන්ගේ ඤය කිරීමෙන් ආසුටරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාතමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට සපයාගෙන වෙසේ ලැ යි හෙතෙම අසා ද, ඔහුට “කවර නම් දිනෙක මමත් ආසුටඤයයෙන් අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් මේ අත්බවිති ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්තෙමි ඥෙ!”යි මෙබඳු සිතෙක් වේ. මහණෙනි, මෙතෙම ආශංස පුද්ගල ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විගතාශ පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් අභීන් වූයේ ඤය කල ආශ්‍රව ඇත්තේ වේ ද, “මෙනම් හිඤ්ඤා තෙම ආසුටියන්ගේ ඤයයෙන් ආසුටරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාතමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥනයෙන් දැන පසක් කොට සපයා වෙසේ ලැ යි අසා ද, ඔහුට “කවර නම් දිනෙක මමත් ආශ්‍රවයන්ගේ ඤයයෙන් ... පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමිඥෙ!”යි (මෙබඳු) සිතෙක් නො වෙයි. ඒ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, පෙර ම කෙලෙසුන්ගෙන් තොමිදුනා වූ ඔහුගේ යම් විමුක්තියෙහි ආශායෙක් වී ද ඒ ආශා තොමේ ඔහුට සංග්‍රහ. මහණෙනි, මේ විගතාශපුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන හිඤ්ඤාත් අතරෙහි විද්‍යාමාන වෙත්.

3. 1. 2. 4.

14. මහණෙනි, යම් ඒ දෘෂ්ටි වූ ධර්මාර්ථන් වූ සක්චිතිරජෙක් වේ ද, හෙ ද රජකුනෙන් තොර වූ අණසක නො පවත්වයි. මෙසේ වදල කල්හි එක්තර මහණෙක් “භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වහන්ස, දෘෂ්ටි වූ ධර්මාර්ථන් වූ සක්චිති රජකුනට කවර නම් රජෙක් වේ දැ”යි මෙය කීය. මහණ, ධර්මය වේයැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක. මහණ, මෙලොවහි දෘෂ්ටි වූ ධර්මාර්ථන් වූ සක්චිතිරජ තෙමේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට සතකාර කරමින් ධර්මයට ගරු කරමින් ධර්මය පුදමින් ධර්මය ධර්ම කොට ඇත්තේ ධර්මය කෙතු කොට ඇත්තේ ධර්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ ධාර්මික වූ රකවල් ඇතුළත් ජනයා කෙරෙහි යොදයි.

පුත ව පරං භික්ඛු රාජා වක්ඛාවතී ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිස්සංය ධම්මං සක්ඛාරොනොතා ධම්මං ගරුකරොනොතා ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාඡෝ ධම්මකෙතු ධම්මාඨිපතෙයොසා ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුහනිං සංවිදහනි බතනියෙසු අනුයුතොසු¹ බලකායසම්මි බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු, නෙගමජානපදෙසු, සමණබ්‍රාහ්මණෙසු, මිගපක්ඛිසු. ස බො සො භික්ඛු රාජා වක්ඛාවතී ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මඤ්ඤව නිස්සංය ධම්මං සක්ඛාරොනොතා ධම්මං ගරුකරොනොතා ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාඡෝ ධම්මකෙතු ධම්මාඨිපතෙයොසා ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුහනිං සංවිදහිනා අනොතාජ්‍යසම්මි, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුහනිං සංවිදහිනා බතනියෙසු අනුයුතොසු බලකායසම්මි බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමජානපදෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු මිගපක්ඛිසු ධම්මෙනෙව චක්ඛං චතොතනි. තං භොති චක්ඛං අප්පතිවතනියං කෙනවි මනුස්ස-භූතෙන පච්චන්තිකෙන පාණිනා.

එවමෙව බො භික්ඛු තථාගතො අරහං සමමාසලිඬුඥො ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මං යෙව නිස්සංය ධම්මං සක්ඛාරොනොතා ධම්මං ගරුකරොනොතා ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාඡෝ ධම්මකෙතු ධම්මාඨිපතෙයොසා ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුහනිං සංවිදහනි කායකමමසම්මි, එවරුපං කායකමමං සෙවිතබ්බං, එවරුපං කායකමමං න සෙවිතබ්බනති.

පුතවපරං භික්ඛු තථාගතො අරහං සමමාසලිඬුඥො ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිස්සංය ධම්මං සක්ඛාරොනොතා ධම්මං ගරුකරොනොතා ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාඡෝ ධම්මකෙතු ධම්මාඨිපතෙයොසා ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුහනිං සංවිදහනි චචිකමමසම්මි, එවරුපං චචිකමමං සෙවිතබ්බං, එවරුපං චචිකමමං න සෙවිතබ්බනති. -පෙ- මනොකමමසම්මි, එවරුපං මනොකමමං සෙවිතබ්බං, එවරුපං මනොකමමං න සෙවිතබ්බනති.

ස බො සො භික්ඛු තථාගතො අරහං සමමාසලිඬුඥො ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මං යෙව නිස්සංය ධම්මං සක්ඛාරොනොතා ධම්මං ගරුකරොනොතා ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාඡෝ ධම්මකෙතු ධම්මාඨිපතෙයොසා ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුහනිං සංවිදහිනා කායකමමසම්මි, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුහනිං සංවිදහිනා චචිකමමසම්මි, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුහනිං සංවිදහිනා මනොකමමසම්මි, ධම්මෙනෙව අනුතාරං ධම්මචක්ඛං පචතොතනි. තං භොති චක්ඛං අප්පතිවතනියං සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා ථෙරෙන වා බ්‍රහ්මණා වා කෙනවි වා ලොකස්මිනති.

තවද මහණ, දෑහැම වූ ධර්මරාජන් වූ සක්විතිරජ තෙමේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට ම සහකාර කරන්නේ ධර්මය ම ගරු කරන්නේ ධර්මය ම පුදන්නේ ධර්මය ම ධර්ම කොට ඇත්තේ ධර්මය ම කෙනු කොට ඇත්තේ ධර්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ අනුසූතය වූ ඤාත්‍රියයන් කෙරෙහි ද, බලසෙනහ කෙරෙහි ද, බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි ද, නියමිගම් දනවු වෘස්සන් කෙරෙහි ද, මහණබමුණන් කෙරෙහි ද, මෑගපඤ්ඤා කෙරෙහි ද, ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවයි. මහණ, ඒ දෑහැම වූ ධර්මරාජන් වූ සක්විතිරජ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට, ධර්මයට ම සහකාර කරන්නේ, ධර්මය ම ගරු කරන්නේ, ධර්මය ම පුදන්නේ, ධර්මය ධර්ම කොට ඇත්තේ, ධර්මය කෙනු කොට ඇත්තේ, ධර්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ අභ්‍යන්තර ජනයා කෙරෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය යොදා අනුසූතය වූ ඤාත්‍රියයන් කෙරෙහි ද, බලසෙනහ කෙරෙහි ද, බමුණු ගැහැවියන් කෙරෙහි ද, නියමිගම් දනවු වෘස්සන් කෙරෙහි ද, මහණ බමුණන් කෙරෙහි ද, මෑගපඤ්ඤා කෙරෙහි ද, ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය යොදා දෑහැමින් ම අණසක පණවයි ද, ඒ අණසක මනුෂ්‍ය වූ පසමතුරු වූ නිසියම් ප්‍රාණියකු විසින් නොවැළැහිය හැකි වෙයි.

මහණ, එපරිද්දෙන් ම දෑහැම වූ අතීන් වූ ධර්මරාජන් වූ සමයක් සමුද්ධා වූ නථාගනයන් වහන්සේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට ම සහකාර කරණ සේක් ධර්මය ම ගරු කරණ සේක් ධර්මය ම පුදන සේක් ධර්මය ම ධර්ම කොට ඇති සේක් ධර්මය ම කෙනු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් මෙබඳු වූ කායකමය සෙවිය යුතුය යි ද, මෙබඳු වූ කායකමය නො සෙවිය යුතුය යි ද, කායකම විෂයෙහි ලා ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණගුප්තිය වදාරණ සේක.

මහණ, තවද දෑහැම වූ ධර්මරාජන් වූ අතීන් වූ සමයක් සමුද්ධා වූ නථාගනයන් වහන්සේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට සහකාර කරණ සේක් ධර්මය ගරු කරණ සේක් ධර්මය පුදන සේක් ධර්මය ධර්ම කොට ඇති සේක් ධර්මය කෙනු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් මෙබඳු වූ වාක්කමය සෙවිය යුතුය යි ද, මෙබඳු වූ වාක්කමය නො සෙවිය යුතුය යි ද, වාක්කම විෂයෙහි දෑහැම වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවන සේක. ... මෙබඳු වූ මනාකමය සෙවිය යුතුය, මෙබඳු වූ මනාකමය නො සෙවිය යුතුය යි ද මනාකම විෂයෙහි දෑහැම වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවන සේක.

මහණ, දෑහැම වූ ධර්මරාජන් වූ අතීන් වූ සමයක් සමුද්ධා වූ ඒ නථාගනයන් වහන්සේ ධර්මයට සහකාර කරණ සේක් ධර්මය ගරු කරණ සේක් ධර්මය පුදන සේක් ධර්මය ධර්ම කොට ඇති සේක් ධර්මය කෙනු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් කායකම විෂයෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, වාක්කම විෂයෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, මනාකම විෂයෙහි ධාර්මික වූ රක්ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, දෑහැමින් ම නිරුතතර වූ ධර්මවක්‍රය පවත්වන සේක් ද, ඒ ධර්මවක්‍රය වනාහි ලොචිති ශ්‍රවණ වූ හෝ බ්‍රාහ්මණ වූ හෝ දෙව වූ හෝ බ්‍රහ්ම වූ හෝ ලොචිති කිසිවකු විසින් නො වැළැහිය හැක්කේ වේ.

3. 1. 2. 5.

15. එකං සමයං භගවා බාරාණසියං විහරති ඉතිපඤ්ඤා මගදසෙ. නත්තං බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි තිකතිවොති. භද්දෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ රාජා අහොසි පච්චනනො නාම. අථ බො භික්ඛවෙ රාජා පච්චනනො¹ රථකාරං ආමනෙතස්සි: ඉතො මෙ සමම රථකාර, ඡන්තං මාසානං අච්චයෙන සඛ්භාමො භවිස්සති, සකකස්සි² මෙ සමම රථකාර, නවං චක්කසුගං කාභුනති? සකකාමි දෙවොති බො භික්ඛවෙ රථකාරො රඤ්ඤෙ පච්චනනස්ස පච්චස්සොසි. අථ බො භික්ඛවෙ රථකාරො ඡති මාසෙති ඡාර-නතුනෙති එකං චක්කං නිට්ඨාපෙසි. අථ බො භික්ඛවෙ රාජා පච්චනනො රථකාරං ආමනෙතස්සි: ඉතො මෙ සමම රථකාර, ඡන්තං දිවසානං අච්චයෙන සඛ්භාමො භවිස්සති නිට්ඨිතං තෙ³ නවං චක්කසුගනති. ඉමෙති බො දෙව ඡති මාසෙති ඡාරනතුනෙති එකං චක්කං නිට්ඨිතනති. සකකස්සි පන මෙ සමම රථකාර, ඉමෙති ඡති දිවසෙති දුතියං චක්කං නිට්ඨාපෙසුනති? සකකාමි දෙවොති බො භික්ඛවෙ රථකාරො රඤ්ඤෙ පච්චනනස්ස පච්චස්සොසි. අථ බො භික්ඛවෙ රථකාරො ඡති දිවසෙති දුතියං චක්කං නිට්ඨාපෙසුනා නවං චක්කසුගං ආදස්ස යෙන රාජා පච්චනනො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනා රාජානං පච්චනනං එතදවොච: ඉද්දෙන දෙව නවං චක්කසුගං නිට්ඨිතනති. යඤ්ච තෙ ඉදං සමම රථකාර, චක්කං ඡති මාසෙති නිට්ඨිතං ඡාරනතුනෙති, යඤ්ච තෙ ඉදං චක්කං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං. ඉමෙසං කිං නානාකරණං තෙසාහං⁴ කිඤ්චි තානාකරණං පස්සාමිති. අනුචෙට්ඨං දෙව නානාකරණං, පස්සතු දෙවො නානාකරණනති.

අථ බො භික්ඛවෙ රථකාරො යං නං චක්කං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං, නං පච්චනෙති. නං පච්චනනං සමානං යාවතිකා අභිසංඛාරස්ස ගති, නාවතිකං ගනත්වා විඤ්ඤාසිත්වා භුමියං පපති. යං පන නං චක්කං ඡති මාසෙති නිට්ඨිතං ඡාරනතුනෙති නං පච්චනෙති නං පච්චනනං සමානං යාවතිකා අභිසංඛාරස්ස ගති, නාවතිකං ගනත්වා අකබාහනං මඤ්ඤෙ අට්ඨාසීති.

කො හු බො සමම රථකාර, හෙහු, කො පච්චයො. යමිදං චක්කං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං, නං පච්චනනං සමානං යාවතිකා අභිසංඛාරස්ස ගති, නාවතිකං ගනත්වා විඤ්ඤාසිත්වා භුමියං පපති? කො පන සමම රථකාර, හෙහු, කො පච්චයො? යමිදං චක්කං ඡති මාසෙති නිට්ඨිතං ඡාරනතුනෙති, නං පච්චනනං සමානං යාවතිකා අභිසංඛාරස්ස ගති, නාවතිකං ගනත්වා අකබාහනං මඤ්ඤෙ අට්ඨාසීති? යමිදං දෙව, චක්කං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං. නස්ස තෙමිපි සචංකා සදෙසා සකසාවා. අරුපි සචංකා සදෙසා සකසාවා. නාහිපි සචංකා සදෙසා සකසාවා. නං තෙමියාපි සචංකතනා සදෙසතනා සකසාවතනා, අරුතමිපි සචංකතනා සදෙසතනා සකසාවතනා, නාහිසාපි සචංකතනා සදෙසතනා සකසාවතනා පච්චනනං සමානං යාවතිකා අභිසංඛාරස්ස ගති, නාවතිකං ගනත්වා විඤ්ඤාසිත්වා භුමියං පපති. යං පන නං දෙව චක්කං ඡති මාසෙති නිට්ඨිතං ඡාරනතුනෙති. නස්ස තෙමිපි අචංකා අදෙසා අකසාවා. අරුපි අචංකා අදෙසා අකසාවා. නාහිපි අචංකා අදෙසා අකසාවා. නං තෙමියාපි අචංකතනා අදෙසතනා අකසාවතනා, අරුතමිපි අචංකතනා අදෙසතනා අකසාවතනා, නාහිසාපි අචංකතනා අදෙසතනා අකසාවතනා පච්චනනං සමානං යාවතිකා අභිසංඛාරස්ස ගති. නාවතිකං ගනත්වා අකබාහනං මඤ්ඤෙ අට්ඨාසීති.

1. සච්චනනො නාම - මජ්ඣ. 2. සකකස්සි කඤ්චි - සකඛස්සස්සි - මජ්ඣ.
3. නිට්ඨිතං - මජ්ඣ. සූ. PTS. 4. නාහං - සිමු. තෙසං නාහං - PTS.

3. 1. 2. 5.

15 එක් සමයෙකහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර ඉසිපතන නම් මුම්හදියයෙහි වාඩවසන සේක එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි, සී' හික්කුන් ඇමතු සේක 'වහන්සා' සී ඒ හික්කුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

මහණෙනි, වූ විරියෙනි. පච්චෙතන නම් රජෙක් විය. මහණෙනි, ඉක්බිති පච්චෙතන රජ තෙම, "යහළු රථකාරය, මෙයින් සමසක් ඇවැලෙන් ඔට යුග්ගයෙක් වන්නේ ය. යහළු රථකාරය, ඔට නව රියසක් යුවලක් කරන්නට හැක්කෙහි ද"යි රියකරුවා ඇමතීය. මහණෙනි, "හැක්කෙම් දෙවයෙනි"යි රියකරු පච්චෙතන රජහට පිළිවදන් ඇස්වීය. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් රථකාර තෙමේ සරයක් අඩු සමසෙකින් එක් රියසකක් නිමැවීය. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් පච්චෙතන රජ තෙමේ, "යහළු රථකාරය, මෙයින් සදවසක් ඇවැලෙන් මාගේ සහිත්‍රාමය වන්නේය. තා විසින් නවසක්සහලු නිමවන ලද දෑ රථකාරයා ඇමතීය. "දෙවසිනි, සරයක් හලු මේ සමසින් එක් රියසකක් නිමවන ලද"යි රියකරු කී ය. "යහළු රථකාරය, මේ සදවසින් මාගේ දෙවන රියසක නිමවන්නට හැක්කෙහි ද?" "දෙවසිනි, හැක්කෙමි"යි රථකාර තෙම පච්චෙතන රජුට පිළිවදන් ඇස්වීය. මහණෙනි, ඉක්බිති රථකාර තෙමේ සදවසෙකින් දෙවන රියසක නිමවා නවසක්සහලු රියසක පච්චෙතන රජු වෙත එළඹිණි. එළඹ පච්චෙතන රජුහට "දෙවයෙනි, මුඛයෙන් මේ නවසක් යුවල නිමවන ලද"යි මෙය පැවසීය. "යහළු රථකාරය, තා විසින් යම් මේ රියසකක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, තා විසින් යම් මේ රියසකක් සදවසෙකින් නිමවන ලද ද, මේ දෙකෙහි වෙනස කවරේ ය? මම තිසිදු වෙනසක් නො දකිමි"යි රජ කීය. "දෙවයෙනි, මේ දෙකෙහි වෙනස ඇත් ම ය. දෙව තෙමේ වෙනස දකිවා" යි රියකරු කීය.

මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් රථකාර තෙමේ යම් ඒ රියසකක් සදවසින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හැරියේය. එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒතාක් ගොස් බමා බිම වැටුනේය. යම් ඒ රියසකක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද එය පෙරළා හැරියේය. එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝග ගතිය වහන තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබූවා සෙයින් සිටියේය.

"යහළු රථකාරය, යම් මේ රියසකක් සදවසින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය වහන තාක් බමා බිම වැටුනේ ද, එයට හෙතු කිම? එයට කරුණු කිම? යහළු රථකාරය, යම් මේ සකෙක් සරයෙකින් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය වහන තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබූවා සෙයින් සිටියේ ද, එයට හෙතු කවරේ ය: එයට කරුණ කවරේය? දෙවයෙනි, යම් මේ රියසකක් සදවසෙකින් නිමවන ලද ද, එහි නිම් වළල්ල වක්වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් යුක්ත වෙයි දූවි ද වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් යුක්ත වෙයි. නැබ ද වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් යුක්ත වෙයි. නිම්වළල්ලෙහි වක්බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද දූවියෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද නැබෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද පෙරළා හරිණ ලද්ද වූ ම එය ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් බමා බිම වැටුනේ ය. දෙවයෙනි, යම් ඒ රියසකක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, එහි නිම් වළල්ල ද තො වක් වෙයි. නිදෙස් වෙයි. එලයෙන් තොර වෙයි. (එහි) දූවිනු ද තො වක්වන නිදෙස්හ. එලයෙන් තොරහ. නැබ ද තො වක්වන, නිදෙස්හ, එලයෙන් තොරය, නිම් වළල්ලේ තොවක් බැවින් නිදෙස් බැවින් එලයෙන් තොර බැවින් ද, දූවියෙහි තො වක් බැවින් නිදෙස් බැවින් එලයෙන් තොර බැවින් ද, නැබෙහි තො වක් බැවින් ද නිදෙස් බැවින් ද එලයෙන් තොර බැවින් ද පෙරළා හරිණ ලද්ද වූ ම එය ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබූවා සෙයින් සිටියේය.

සියා බො පන භික්‍කුවෙ කුමනාකං එවමස්ස: අසෙසෙද්ද නුත තෙන සමයෙන සො රථකාරො අභොසීති. න බො පනෙනං භික්‍කුවෙ එවං දට්ඨබ්බං. අභං තෙන සමයෙන සො රථකාරො අභොසීං. තද්ද පනාභං භික්‍කුවෙ කුසලො දුරුවෙකානං දුරුදෙසානං දුරුකසාවානං. එතරති බො පනාභං භික්‍කුවෙ අරභං සම්මාසලුදො, කුසලො කායවෙකානං කායදෙසානං කායකසාවානං. කුසලො වච්චෙකානං වච්චදෙසානං වච්චකසාවානං. කුසලො මනොවෙකානං මනොදෙසානං මනොකසාවානං.

යස්ස කස්සචි භික්‍කුවෙ භික්‍ඛුස්ස වා භික්‍ඛුතියා වා කායවෙකො අප්පභිනො කායදෙසො කායකසාවො, වච්චවෙකො අප්පභිනො වච්චදෙසො වච්චකසාවො, මනොවෙකො අප්පභිනො මනොදෙසො මනොකසාවො. එවං පපතිකා තෙ භික්‍කුවෙ ඉමෙමා ධම්මවිනයා. සෙය්‍යථාපි තං චකකං ඡති දිවසෙති නිට්ඨිතං.

යස්ස කස්සචි භික්‍කුවෙ භික්‍ඛුස්ස වා භික්‍ඛුතියා වා කායවෙකො පභිනො කායදෙසො කායකසාවො, වච්චවෙකො පභිනො වච්චදෙසො වච්චකසාවො, මනොවෙකො පභිනො මනොදෙසො මනොකසාවො. එවං පතිට්ඨිතා තෙ භික්‍කුවෙ ඉමෙමා ධම්මවිනයෙ. සෙය්‍යථාපි තං චකකං ඡති මොසෙති නිට්ඨිතං ඡාරතවුතෙති.

තසමාතිභ භික්‍කුවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: කායවෙකං පජ්ඣස්සාම, කායදෙසං කායකසාවං, වච්චවෙකං පජ්ඣස්සාම, වච්චදෙසං වච්චකසාවං, මනොවෙකං පජ්ඣස්සාම, මනොදෙසං මනොකසාවන්ති. එවං හි වො භික්‍කුවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 2. 6.

[සාමන්තපදානං:]

16. තිති භික්‍කුවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්‍ඛු අපණ්ණකතං¹ පටිපදං පටිපනෙනා හොති, යොති වස්ස ආරද්ධා හොති. ආසවානං බයාය, කතමෙහි තිති: ඉධ භික්‍කුවෙ භික්‍ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනද්වාරො හොති, හොජ්ඣෙන මනනාසුඤ්ඤා හොති, ජාගරියං අනුයුතොතා හොති.

කථංඤ්ච භික්‍කුවෙ භික්‍ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනද්වාරො හොති: ඉධ භික්‍කුවෙ භික්‍ඛු චක්‍ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභග්ගාහි හොති, තානුබ්‍යඤ්ජනභග්ගාහි යථාධිකරණ²මෙතං චක්‍ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්කති චක්‍ඛුන්ද්‍රියං, චක්‍ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඛා - ඝාණෙන ගඤ්ඤා සාධිතා - ජ්වහාය රසං සාධිතා - කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵ්ඨිතා - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභග්ගාහි හොති, තානුබ්‍යඤ්ජනභග්ගාහි යථාධිකරණමෙතං² මනික්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්කති මනික්‍රියං, මනික්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං බො භික්‍කුවෙ භික්‍ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනද්වාරො හොති.

1. අපණ්ණකපටිපදං - ස්‍යා. මජ්ඣ.

2. යථාධිකරණමෙතං - මජ්ඣ. ස්‍යා.

මහණෙනි, එසමයෙහි ඒ රියකරු එකානායෙන් අනෙකෙක් විය හැක්කා යි කොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි. මහණෙනි, මෙසේ නොදැක්ක යුතු ම ය. එසමයෙහි මම ඒ රියකරු වීමි. මහණෙනි, මම වනාහි එකල දෑව පිළිබඳ ඇදෙහි දෑව පිළිබඳ දෙස්හි දෑව පිළිබඳ ඵලයෙහි නිපුණයෙකිමි වීමි. මහණෙනි, දැන් වනාහි මම අභීත් සමාසක් සම්බුද්ධවූයෙමි කායවංශකයන්ගේ ද කායදෙපයන්ගේ ද කායකමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි. වාග්වංශකයන්ගේ ද වාග්දෙපයන්ගේ ද වාක්කමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි. මනෝවංශකයන්ගේ ද මනෝදෙපයන්ගේ ද මනාකමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි.

මහණෙනි, යම්නිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණකගේ හෝ කායවංශකය කායදෙපය කායකමායය ප්‍රතිණ නුච්ඡයේ වේ ද, වාග්වංශකය වාග්දෙපය වාක්කමායය ප්‍රතිණ නුච්ඡයේ වේ ද, මනෝවංශකය මනෝදෙපය මනාකමායය ප්‍රතිණ නුච්ඡයේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඔහු මේ (ධම්මිකයයෙන්) ශාසනයෙන් ගුණ නිතරීමෙන් වැටුනාහු වෙති. සද්වසෙකින් නිමවන ලද ඒ රියසක යම්සේ වේ ද, එසේය.

මහණෙනි, යම් නිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණකගේ හෝ කායවංශකය කායදෙපය කායකමායය ප්‍රතිණ වූයේ ද, වාග්වංශකය වාග්දෙපය වාක්කමායය ප්‍රතිණ ද, මනෝවංශකය මනෝදෙපය මනාකමායය ප්‍රතිණ ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඔහු මෙසස්තෙහි පිහිටියාහු වෙති. සරයක් හල සමසෙකින් නිමි ඒ රියසක යම්සේ වේ ද එසේය.

මහණෙනි, එහෙයින් කායවංශකය කායදෙපය කායකමායය දුරලත්නමි. වාග්වංශකය වාග්දෙපය වාක්කමායය දුරලත්නමි. මනෝවංශකය මනෝදෙපය මනාකමායය දුරලත්නමි යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 2. 6.

[සැවැත්නිදහසි:]

16. මහණෙනි, ධම්තුණෙකින් සමනාගත භික්ෂු තෙම අවිරුද්ධ ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි. ඔහු විසින් ආසුච්ඡයන්ගේ ඝෘයය පිණිස කරුණ ද පටන්ගන්නා ලද්දේ වේ. කවර තුණෙකින යන්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම ඉන්ද්‍රියයන් විෂයයෙහි රක්තා ලද දොර ඇත්තේ වේ. භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ. නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වේ.

මහණෙනි, භික්ෂු තෙම කෙසේ ඉන්ද්‍රිය විෂයෙහි රක්තා ලද දොර ඇති වේ ද, මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂු තෙම ඇසින් රූපයක් දැක නිමිති වශයෙන් නො ගන්නේ වේ. අනුබ්‍යස්ථත වශයෙන් නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්ෂුරිත්‍රියය අසංවර කොට වාසය කරණ මේ පුද්ගලයා අභිධ්‍යා දොමිතසස නම් වූ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ලුහු බඳනාහු ද, ඒ වක්ෂුරිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදනේ ය. වක්ෂුරිත්‍රියය රක්තේ ය. වක්ෂුරිත්‍රියයෙහි සංවරයට පාමිණෙන්නේ ය. කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසිකායෙන් ගඳක් ආසාදනය කොට ... දිවෙත් රසයක් විඳ ... කසින් සප්‍රභවයක් සපයී කොට...සිතින් දහමක් දැන නිමිති වශයෙන් නොගන්නේ වේ ද, අනුබ්‍යස්ථත වශයෙන් නො ගන්නේ වේ ද, අභිධ්‍යා දොමිතසස නම් වූ ලාමක අකුශලධර්මයෝ තුමු ම ඉන්ද්‍රියය සංවර කොට නොගෙණ වසන මේ පුද්ගල යම් හෙයෙකින් ලුහු බඳනාහු ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදයි. මනිත්‍රිය රකියි. මනිත්‍රියයෙහි සංවරයට පාමිණෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ ඉන්ද්‍රිය විෂයයෙහි වැසූ දොර ඇති වේ.

කථාඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මන්තඤ්ඤා භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛිං යොතිස්සො ආහාරං ආහාරෙති, නෙව ද්වයං න මිද්දං න මණ්ඩනායං න විභුජනායං. යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ඕඨිං යාපනාය විනිසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුගහාය, ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිහඛිංමි, නවඤ්ච වෙදනං න උපපාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ව මෙ භවිස්සති, අනවජ්ජනා ව එංසුචිභාරො වාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මන්තඤ්ඤා භොති.

කථාඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුයුතො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දිවසං වසිකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙති ධම්මෙති චිත්තං. පරිසොධෙති, රතතියා පඨමං යාමං වසිකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙති ධම්මෙති චිත්තං. පරිසොධෙති, රතතියා මජ්ඣමං යාමං දකිකමෙන පස්සෙත සිහසෙස්සං කපෙපති, පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සමපජානො උට්ඨාතඤ්ඤා මනසිකරිත්වා. රතතියා පඨමං යාමං පච්චුට්ඨාය වසිකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙති ධම්මෙති චිත්තං. පරිසොධෙති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුයුතො භොති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු අපණ්ණකතං පටිපදං පටිපන්නො භොති. යොති වස්ස ආරද්ධා භොති ආසවානං බයායාති.

3. 1. 2. 7.

17. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති, උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති. කතමෙ තයො: කායදුච්චරිතං, වජීදුච්චරිතං, මනොදුච්චරිතං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති, උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති.

තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා තෙවත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති. ත පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති. ත උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති. කතමෙ තයො: කායසුචරිතං, වජීසුචරිතං, මනොසුචරිතං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා තෙවත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති. ත පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති. ත උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තනති.

3. 1. 2. 8.

18. සවෙ වො භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙස්සං: දෙවලොකුපපතතියා ආට්ඨිස්සො සමිණෙ භොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං. වුස්සතිති? නනු කුලො භික්ඛවෙ එවංපුට්ඨා අට්ඨියෙස්සාථ, හරායෙස්සාථ, ජිගුච්ඡියෙස්සාථාති? එවමනනෙත. ඉති කිර කුලො භික්ඛවෙ දිබ්බෙන ආයුතා අට්ඨියථ, හරායථ, ජිගුච්ඡථ. දිබ්බෙන වණෙණන - දිබ්බෙන සුබ්බෙන-දිබ්බෙන යස්සෙන - දිබ්බෙන ආභිපතෙස්සෙන, අට්ඨියථ, හරායථ, ජිගුච්ඡථ. පගෙව බො පන භික්ඛවෙ කුලොති කායදුච්චරිතෙන අට්ඨිතිතබ්බං, හරාසිතබ්බං, ජිගුච්ඡිතබ්බං. වජී-පෙ- මනොදුච්චරිතෙන අට්ඨිතිතබ්බං, හරාසිතබ්බං, ජිගුච්ඡිතබ්බං.

1. වුස්සාථාති - සිමු, මජ්ඣං.

මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙම නුවණින් සලකා අහර ගනියි. කෙළි පිණිස නො වේ, මද පිණිස නො වේ, අඩුතැන් පිරවීම පිණිස නො වේ, සැරසීම පිණිස නො වේ, මේ සිරුර පැවැත් ම පිණිස ම වේ, යැපීම පිණිස ම වේ, සාගිති වෙදනාව වැළැක් ම පිණිස ම වේ, ශාසනමාගීබ්‍රහ්මවයථියභට අනුග්‍රහ පිණිස ම වේ, මෙසේ පාරණී කුසගිති වෙදනාව තසන්තෙමි. අතීතව වෙදනා නුපදවන්නෙමි. මාගේ ජීවිත යාත්‍රාව ද වන්නේ ය. නිදෙස්බව ද නිවැරදිබව ද පහසු විහරණය ද වන්නේ ය යනුයි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ භෝජනයෙහි පමණ දන්නේ වේ.

මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ වනාහි නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ දවල් සක්මනින් ද හිදීමෙන් ද නිවරණධම්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඊළඹු යම සක්මනින් ද හිදීමෙන් ද නිවරණධම්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි, ඊ මැදියම දකුණු පයෙහි වම්පය මදක් හයා තබා නැගිසිටිනා සංඥාව මෙනෙහි කොට සිති ඇත්තේ නුවණ ඇත්තේ සිංහ ශය්‍යාව කරයි. ඊ පැසුවයම නැගිට සක්මනින් ද හිදීමෙන් ද නිවරණධම්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ධම්ම තුණෙන් සමන්වාගත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි. ආසුටයන්ගේ ඝෂයය පිණිස කරුණ ද පටන්ගන්නා ලද්දේ වෙයි.

3. 1. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ ධම්මයෝ තුන්දෙනෙක් තමාට පීඩාපිණිස ද පවත්නාහ. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පීඩා පිණිස පවත්නාහ. කවර තුන්දෙනෙක යත්: කායදුඛවර්තය වාග්දුඛවර්තය මනෝදුඛවර්තය යි. මහණෙනි, මේ ධම්මයෝ තුන්දෙන තමාට හිංසාව පිණිස ද පවත්නාහ. මෙරමාහට හිංසාව පිණිස ද, දෙදෙනාහට හිංසාව පිණිස ද පවත්නාහ.

මහණෙනි, මේ ධම්මයෝ තුන්දෙනෙක් තමාට පීඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පීඩා පිණිස නො පවත්නාහ. කවර තුන්දෙනෙක යත්: කායසුවර්තය වාක්සුවර්තය මනාසුවර්තය යි. මහණෙනි, මේ ධම්මයෝ තුන්දෙන තමාට පීඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද නො ම පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පීඩා පිණිස ද නො ම පවත්නාහ.

3. 1. 2. 8.

18. මහණෙනි, ඉදින් අත්තොටු පිරිවැජ්ජයෝ “ඇවැත්ති, දෙව්ලොව උපදනා සිද්ධා මහණගොයුම්හු කෙරෙහි බඩසරවස් වැසෙන්නේ වේ ද” යි මෙසේ පුළුවුස්නාහු නම්, මහණෙනි, තෙපි මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දහු පිණිතවත්තහු නොවු ද, ලජ්ජිතවත්තහු නොවු ද, ජ්‍යුපසා ඇත්තහු නොවු ද යි. වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, මෙසේ තෙපි දිව්‍ය ආයුෂින් පිණිත වව, ලජ්ජිත වව, හටගත් ජ්‍යුපසා ඇති වව, දිව්‍ය වූ වණ්ණයෙන් - දිව්‍ය වූ සුබයෙන් - දිව්‍ය වූ යශසින් - දිව්‍ය වූ ආබිපත්‍යයෙන් පිණිත වව, ලජ්ජිත වව, ජ්‍යුපසා ඇති වව, මහණෙනි, කොප විසින් කැල ම කායදුඛවර්තයෙන් පිණිත වුව මැනව, ලජ්ජිත වුව මැනව, ජ්‍යුපසා ඇති වුව මැනව. වාග්දුඛවර්තයෙන් ... මනෝදුඛවර්තයෙන් පිණිත වුව මැනව, ලජ්ජිත වුව මැනව, ජ්‍යුපසා ඇති වුව මැනව

3. 1. 2. 9.

19. තිති භික්ඛවෙ අභෙගති සමන්තාගතො පාපණ්ණිකො අභබ්බො අනධිගතං වා භොගං අධිගනතුං, අධිගතං වා භොගං ථානිකතතුං.¹ කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො පුබ්බන්තසමයං න සක්කච්චං කමමන්තං අධිට්ඨාති, මජ්ඣන්තිකං² සමයං න සක්කච්චං කමමන්තං අධිට්ඨාති, සායන්තසමයං න සක්කච්චං කමමන්තං අධිට්ඨාති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති අභෙගති සමන්තාගතො පාපණ්ණිකො අභබ්බො අනධිගතං වා භොගං අධිගනතුං, අධිගතං වා භොගං ථානිකතතුං.¹

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො අනධිගතං වා කුසලං ධම්මං අධිගනතුං, අධිගතං වා කුසලං ධම්මං ථානිකතතුං.¹ කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං න සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති. මජ්ඣන්තිකං සමයං න සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති. සායන්තසමයං න සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො අනධිගතං වා කුසලං ධම්මං අධිගනතුං, අධිගතං වා කුසලං ධම්මං ථානිකතතුං.¹

තිති භික්ඛවෙ අභෙගති සමන්තාගතො පාපණ්ණිකො භබ්බො අනධිගතං වා භොගං අධිගනතුං, අධිගතං වා භොගං ථානිකතතුං.² කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො පුබ්බන්තසමයං සක්කච්චං කමමන්තං අධිට්ඨාති, මජ්ඣන්තිකං සමයං -පෙ- සායන්තසමයං සක්කච්චං කමමන්තං අධිට්ඨාති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති අභෙගති සමන්තාගතො පාපණ්ණිකො භබ්බො අනධිගතං වා භොගං අධිගනතුං, අධිගතං වා භොගං ථානිකතතුං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු භබ්බො අනධිගතං වා කුසලං ධම්මං අනධිගනතුං, අධිගතං වා කුසලං ධම්මං ථානිකතතුං. කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති. මජ්ඣන්තිකං සමයං -පෙ- සායන්තසමයං සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති, ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු භබ්බො අනධිගතං වා කුසලං ධම්මං අධිගනතුං, අධිගතං වා කුසලං ධම්මං ථානිකතතුනති.

3. 1. 2. 10.

20. තිති භික්ඛවෙ අභෙගති සමන්තාගතො පාපණ්ණිකො න චිරස්සෙව මහන්තතනං² වෙපුලලතනං පාපණ්ණිකා භොගෙසු. කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො චක්ඛුමා ච භොති, චිද්ධරෙ ව, නිස්සයසම්පන්නො ව.

1. ථානිකතතුං - PTS. සසා. ථානි. කතතුං - මජ්ඣං.

2. මජ්ඣන්තිකසමයං - මජ්ඣං සසා.

3. 1. 2. 9

19. මහණෙනි, අභිතුහාරසහිතෙති සමනාගත වෙණෙදු නොලැබූ භොග ලබන්නට වේවයි ලැබූ භොග දියුණු කරන්නට වේවයි අභව්‍යයෙනි. කවර අභිතුහාරසහිත යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි වෙණෙදු පෙරවරු කාලයෙහි සකසා කමානායෙහි නො සිටුවන් ද, මධ්‍යාහන කාලයෙහි කමානායෙහි සකසා නො සිටුවන් ද, සවස් කාලයෙහි කමානායෙහි සකසා නොසිටුවන් ද, මහණෙනි, මේ අභිතුහාරසහිත සමනාගත වූ වෙණෙදු නොලැබූ භොග ලබා ගන්නට වේවයි ලැබූ භොග දියුණු කරන්නට වේවයි අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ධර්ම තුණෙකින් සමනාගත වූ මහණ නොලැබූ කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබූ කුසල්දහම් වඩාගන්නට වේවයි අභව්‍ය වෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ පෙරවරු කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, මධ්‍යාහනකාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, සවස්කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමනාගත වූ මහණ නො ලැබූ සමාධිනිමිත්ත ලබා ගන්නට වේවයි ලැබූ සමාධිනිමිත්ත වඩාගන්නට වේවයි අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, අභිතුහාරසහිත සමනාගත වෙණෙදු නොලැබූ භොග ලබාගන්නට වේවයි. ලැබූ භොග වඩාගන්නට වේවයි භව්‍ය වෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි වෙණෙදු පෙරවරු කාලයෙහි සකසා කමානායෙහි සිටුවන් ද, මධ්‍යාහනකාලයෙහි සකසා කමානායෙහි සිටුවන් ද, සවස් කාලයෙහි සකසා කමානායෙහි සිටුවන් ද. මහණෙනි, මේ අභිතුහාරසහිත සමනාගත වෙණෙදු නොලැබූ භොග ලබන්නට වේවයි ලැබූ භොග වඩාගන්නට වේවයි භව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ධර්ම තුණෙකින් සමනාගත මහණ නො ලැබූ කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබූ කුසල්දහම් වඩාගන්නට වේවයි භව්‍ය වෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ පෙරවරු කාලයෙහි සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන්ය. මධ්‍යාහනකාලයෙහි සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන්ය. සවස්කාලයෙහි සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන්ය. මහණෙනි, මේ ධර්මතුණෙන් සමනාගත වූ මහණ නොලැබූ කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි, ලැබූ කුසල්දහම් වඩාගන්නට වේවයි භව්‍ය වේ.

3. 1. 2. 10.

20. මහණෙනි, අභිතුහාරසහිත සමනාගත වෙණෙදු නොලැබූ කලෙකින් ම භොගවිෂයෙහි මහත්තවට විප්‍රලබවට පැමිණෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි වෙණෙදු නුවණැස් ඇත්තේ වෙයි, ඥානසම්ප්‍රයුක්ත වීර්යී ඇත්තේ ද වෙයි, නිශ්ශ්‍රයසම්පන්න ද වේ.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො වක්ඛුමා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො පණ්ණියං ජානාති. ඉදං පණ්ණියං එවං තිතං එවං විකක්ඛමානං එතතකං මූලං භවිස්සති එතතකො උදයොති¹ එවං බො භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො වක්ඛුමා හොති. කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො විට්ඨරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො කුසලො හොති පණ්ණියං කෙතුඤ්ච විකෙකතුඤ්ච. එවං බො භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො විට්ඨරො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො නිස්සයසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො යෙ තෙ ගහපති චා ගහපතිපුත්තා චා අභිඝා මහභුතා මහාභොගා තෙ නං එවං ජානන්ති: අයං බො භවං පාපණ්ණිකො වක්ඛුමා ච විට්ඨරො ච පටිබලො පුත්තදුරඤ්ච පොසෙතුං. අමොකඤ්ච කාලෙන කාලං අනුප්පදෙත්ති. තෙ නං හොගෙති නිපන්නන්ති: ඉතො සම්ම පාපණ්ණික, හොගෙ හරිත්වා² පුත්තදුරඤ්ච පොසෙති අමොකඤ්ච කාලෙන කාලං අනුප්පදෙතිති. එවං බො භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො නිස්සයසම්පන්නො හොති, ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති අබ්බෙති සමන්නාගතො පාපණ්ණිකො න විරස්සෙව මහන්නත්තං³ චෙප්පලත්තං පාපුණාති හොගෙසු.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්නාගතො භික්ඛු න විරස්සෙව මහන්නත්තං³ චෙප්පලත්තං පාපුණාති කුසලෙසු ධම්මෙසු, කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුමා ච හොති විට්ඨරො ච නිස්සයසම්පන්නො ච. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුමා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛන්තිරොධගාමිති පටිපදති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුමා හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු විට්ඨරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරභුමිට්ඨො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකම්මත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු විට්ඨරො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සයසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විතයධරා මාතිකාධරා. තෙ කාලෙන කාලං උපසම්ඝමිත්වා පරිපුච්ඡති, පරිප්ඤ්ඤති ඉදං භන්තෙ කථා: ඉමස්ස කො අත්ථොති? තස්ස තෙ ආයස්මන්තො අවිච්චිකෙව චිචරන්ති අනුත්තාතිකඤ්ච උත්තාතිකරොන්ති, අතෙකච්චිතෙසු⁴ කඛිබ්බාඨානියෙසු ධම්මෙසු කඛිබ්බං පටිවිනොදෙන්නති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සයසම්පන්නො හොති, ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්නාගතො භික්ඛු න විරස්සෙව මහන්නත්තං³ චෙප්පලත්තං පාපුණාති කුසලෙසු ධම්මෙසුති.

පඨමභාණ්ඩාරො නිබ්බිතො.

මග්ගො දුතිශ්ඤා

1. උදයොති - කැප්. 2. කරිත්වා - මජ්ඣ. 3. මහන්නං - මජ්ඣ.
4. අතෙකච්චිතෙසු ච - මජ්ඣ.
තැසුද්දානං:- ඤානොසරණ්ණො භික්ඛු - චක්ඛවතති සචෙතනො, අපරිණිකන්තා දෙවොච-
ද්වෙපාපණ්ණිකාවාති - මජ්ඣ.

මහණෙනි, වෙළෙඳ කෙසේ නුවණැස් ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිනි වෙළෙඳ “මේ වෙළෙඳ බඩු මෙසේ මිල දී ගන්නා ලද්දේ මෙසේ විකුණනු ලබන්නේ මෙතෙක් මිල වෙයි. මෙතෙක් ලාභ වේ යයි” බඩුමිල දැනී ද, මහණෙනි, මෙසේ වතාහි වෙළෙඳ තෙම නුවණැස් ඇති වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම්, වෙළෙඳ තෙම ඥානසම්ප්‍රසූතන වියැයි ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙලොවිනි වෙළෙඳ තෙම වෙළෙඳ බඩු මිලට ගන්නට හා විකුණන්නට හා දක්‍ෂ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වතාහි වෙළෙඳ තෙම ඥානසම්ප්‍රසූතන වියැයි ඇති වෙයි.

මහණෙනි, වෙළෙඳ තෙම කෙසේ නම් නි:ශ්‍රයසම්පන්න වේ ද? යත් මහණෙනි, මෙලොවිනි වෙළෙඳෙක් වේද, “ආසාද වූ මහත් වූ ධන ඇති, මහා භාග ඇති, යම් ඒ ගෘහපති කෙනෙක් හෝ ඇත් ද, ගෘහපතිපුත්‍ර කෙනෙක් හෝ ඇත් ද, ඔවුහු “මේ හවන් වෙළෙඳ තෙම නුවණැස් ඇත්තේ ද, විධුර ද වෙයි. අඹුදරුවන් පුස්තට හා අපට කලින් කල අනුප්‍රදානය කරන්නට ද ප්‍රතිබල වේ ය”යි මෙසේ ඔහු දෑත ගණිත් ද, ඔවුහු “සගය, වාණිජයෙනි, මෙයින් භාගයන් ගෙණ ගොස් අඹුදරුවන් පුස්තට, කලින් කල අපට ද දෙව”යි ඔහු භාගයෙන් පවරත්. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි වෙළෙඳ තෙම නි:ශ්‍රයසම්පන්න වේ. මහණෙනි, මේ අභි තුණෙන් යුත් වෙළෙඳ තෙම භාගවිෂයෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, පරිද්දෙන් ම ධම් තුණෙකින් සමන්විත මහණ නොබෝ කලෙකින් ම ධම්විෂයෙහි මහත් බවට විපුල බවට පැමිණෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ නුවණැස් ඇත්තේ ප්‍රඥ ඇත්තේ නි:ශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නුවණැස් ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙම “මෙය දුකැ”යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනී ද - මෙය දුක් නැති කිරීමට යන ප්‍රතිපදා යයි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනී ද, මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ නුවණැස් ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විධුර වූයේ වේ ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අකුශලධර්මයන් ප්‍රතිණ කිරීම පිණිස පටන්ගත් වැර ඇත්තේ වෙසෙයි ද, කුසල්දහම් වැඩීම පිණිස ශක්ති ඇත්තේ දුස්පරාක්‍රම ඇත්තේ වේ ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි නොහළු වියැයි ඇති වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ වියැයි ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් නි:ශ්‍රය ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, බහුශ්‍රැත වූ පැමිණි ශාස්තෘශාසන ඇති ධම්මර වූ විනයධර වූ (උභය) මාතෘකාධර වූ යම් මහණ කෙනෙක් වෙත් ද, කලින් කල ඔවුන් වෙත පැමිණ කරුණු නොකරුණු විචාරා ද, වහන්ස, මෙය කෙසේ ය? මෙහි අතීය කිමෙකැයි? ප්‍රශ්නකරයි ද, ඒ ආශ්‍රමන්හු ඔහුට අප්‍රකට වූ ධර්මය ද විවර කෙරෙහි. විස්තෘත නු වූ ධර්මය විස්තර කෙරෙහි. තත්වැදූරුම් සැකයට කරුණු වූ ධර්මයන් කෙරෙහි සැක දුරලැනි. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ නි:ශ්‍රය ඇති වේ. මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්විත වූ මහණ නොබෝ කලෙකින් ම ධම්විෂයෙහි මහත්බවට විපුල බවට පැමිණෙයි.

පළමු මහ බණ්ඩර නිමි.

දෙවන මහ සි.

3. 1. 3. 1

21. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාචන්දියං විහරති, ජෛතවනො අනාථවිණිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො ආයස්මා ච සම්මෙය්‍යා¹ ආයස්මා ච මහා-කොට්ඨිකො යෙනායස්මා ඝාචිපුත්තො තෙනුපසංඝිකමිංසු. උපසංඝිකමිත්වා ආයස්මනා සාරිපුත්තන සද්ධාං සමමොදිංසු. සමමොදනියං කථං සාරණියං විනිසාරෙත්වා එකමනනං නිසිදිංසු. එකමනනං නිසින්නං බො ආයස්මනනං සම්මියං ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

තයොමෙ ආට්ඨසො සම්මියං¹, පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකඛි දිට්ඨප්පනො,² සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං³ බො ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං කතමො තෙ පුගලො ඛමති අභිකක්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

 තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකඛි දිට්ඨප්පනො සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං යථායං පුගලො සද්ධාවිමුත්තො, අයං මෙ පුගලො ඛමති, ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තතරො ච, පණීතතරො ච. තං කිස්ස හෙත්තු, ඉමස්සාට්ඨසො පුගලස්ස සද්ධාදියං අබිමත්තන්ති.

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මනනං මහාකොට්ඨිකං එතදවොච: තයො මෙ ආට්ඨසො කොට්ඨික, පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකඛි දිට්ඨප්පනො සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං කතමො තෙ පුගලො ඛමති, අභිකක්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකඛි දිට්ඨප්පනො, සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං යථායං පුගලො කායසකඛි, අයං මෙ පුගලො ඛමති, ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තතරො ච පණීතතරො ච. තං කිස්ස හෙත්තු? ඉමස්සාට්ඨසො පුගලස්ස සමාධිදියං අබිමත්තන්ති.

අථ බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො⁴ ආයස්මනනං සාරිපුත්තං එතදවොච: තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකඛි දිට්ඨප්පනො සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං කතමො තෙ පුගලො ඛමති, අභිකක්කන්තතරො ච. පණීතතරො වාති.

1. සම්මියං - මජ්ඣං. 2. දිට්ඨප්පනො - කන්ති 3. ඉමෙසං ආට්ඨසො - මජ්ඣං

4. මහාකොට්ඨිකො - මජ්ඣං

3. 1. 3. 1.

21. මු විසින් ලෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකිහි භාගාවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පේතවන නම් වූ අනෙපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිති වඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් සවිටිය තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ. සමෝදනයට හෙතු වන සිහි කරන්නට නිසි කථාව කොට නිව්වා එකත්පස් ව හුන්න. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සවිටිය තෙරණුවන්ට ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, සවිටියයෙහි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් නොපට ඉතා මැනවැයි ප්‍රණීතතරය සි රුස්තේ ය?

ඇවැත් ඤාපිපුත්‍රයෙහි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්නි: ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන විද්‍යමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් සද්ධාවිමුත්ත නම් යම් පුද්ගලයෙක් වේ ද, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ පුද්ගල තෙමේ වඩා මැනවැයි ද වඩා ප්‍රණීත යයි ද මට රුස්තේ වේ. ඊට හෙතු කවරේය යන්: ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයාගේ ශ්‍රද්ධෝද්ධි බලවත් වේ ද එහෙයිනි.

ඉක්බිති, ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ඇවැත්, කොට්ඨිතයෙහි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් විද්‍යමාන වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය සි ද නොපට රුස්තේ වේ ද?

ඇවැත් ඤාපිපුත්‍රයෙහි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් කායසකි වේ ද, මේ පුද්ගල තෙමේ මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය සි ද මට රුස්තේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යන්: ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයාගේ සමාධිද්ධිය ය ඉතා බලවත් වේ ද, එහෙයිනි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ඇවැත් ඤාපිපුත්‍රයෙහි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකි ය, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්ත ය. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන්දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය සි ද නොපට රුස්තේ වේ ද?

තයො මෙ ආවුසො කොට්ඨිත, පුගලො සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ තයො: කායසකඛි, දිට්ඨිප්පනෙතො, සද්ධාවිමුනෙතො. ඉමෙ බො ආවුසො තයො පුගලො සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. ඉමෙසං ආවුසො නිණ්ණං පුගලානං යවායං පුගලො දිට්ඨිප්පනෙතො, අයං මෙ පුගලො ඛමති, ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තතරො ව, පණ්ණිතතරො ව, නං කිසිස හෙතු: ඉමසිසාවුසො පුගලස්ස පඤ්ඤානුයං අඛිමන්තනති.

අථ බො ආයසමා සාරිපුතො ආයසමනඤ්ච සවිට්ඨං ආයසමනඤ්ච මහාකොට්ඨිතං එතදවොච: ව්‍යාකතං බො ආවුසො අමෙහති සබ්බභෙව යථාසකං පටිභානං. ආයමාවුසො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිස්සාම, උපසඤ්ඤාමිති භගවතො එතමිත්ථං ආරොවෙස්සාම. යථා තො භගවා ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමාති.

එවමාවුසොති. බො ආයසමා ව සවිට්ඨං අයසමා ව මහාකොට්ඨිතො ආයසමනො සාරිපුතස්ස පච්චසෙස්සාසුං. අථ බො ආයසමා ව සාරිපුතො ආයසමා ව සවිට්ඨං ආයසමා ව මහාකොට්ඨිතො යෙන භගවා තෙනුප-සඤ්ඤාමිසු. උපසඤ්ඤාමිති භගවතො අභිවාදෙති, එකමනං නිසිදිංසු. එකමනං නිසිනො බො ආයසමා සාරිපුතො යාවතකො අහොසි ආයසමනා ව සවිට්ඨන ආයසමනා ව මහාකොට්ඨිතෙන ඤ්ඤිං කථා-සලලාපො, නං සබ්බං භගවතො ආරොවෙසී.

න බොත්ථ¹ සාරිපුත සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තතරො ව පණ්ණිතතරො වාති. ණානං හෙතං සාරිපුත, විජ්ජති, යවායං පුගලො සද්ධාවිමුනෙතො සවාස්ස අරහත්තාය පටිපනෙතො. යවායං පුගලො කායසකඛි, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුගලො දිට්ඨිප්පනෙතො, සොපස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. න බොත්ථ සාරිපුත සුකරං, එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තතරො ව පණ්ණිතතරො වාති.

ණානං හෙතං සාරිපුත විජ්ජති, යවායං පුගලො කායසකඛි සවාස්ස අරහත්තාය පටිපනෙතො. යවායං පුගලො සද්ධාවිමුනෙතො, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුගලො දිට්ඨිප්පනෙතො, සො පස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. න බොත්ථ සාරිපුත සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තතරො ව පණ්ණිතතරො වාති.

ණානං හෙතං සාරිපුත, විජ්ජති, යවායං පුගලො දිට්ඨිප්පනෙතො සවාස්ස අරහ, වා අරහත්තාය පටිපනෙතො, යවායං පුගලො සද්ධාවිමුනෙතො, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුගලො කායසකඛි, සොපස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. න බොත්ථ සාරිපුත, සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකක්කන්තතරො ව පණ්ණිතතරො වාති.

ඇවැත් කොටසකයෙහි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යාමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායසකතිය, දිට්ඨප්පත්තය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්ති, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවිහි විද්‍යාමාන වෙත්. ඇවැත්ති, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් දිට්ඨප්පත්ත වේ ද, ඇවැත්ති, මේ පුද්ගල තෙමේ මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් ඉතා මෑතාවෑයි ද, ඉතා ප්‍රණීතය යි ද, මට රාස්තේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඇවැත්ති, මේ පුද්ගලයාගේ ප්‍රඥෙඤ්ඤාය ඉතා බලවත් වේ ද, එහෙයිනි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොටසිත තෙරණුවන්ට තෙල කිහි: ඇවැත්ති, අප හැම දෙනා විසින් සිය සිය වැටහීම ප්‍රකාශ කරණ ලදී. ඇවැත්ති, යම්හ, භාග්‍යවතුන් මහත්සේ කරා එළඹෙන්නම්හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ පවත සැල කරමිහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් පරිද්දෙකින් වදාරණ සේක් නම්, එපරිද්දෙන් එය දරන්නම්හ යි.

ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොටසිත තෙරණුවෝ ඇවැත්ති, එසේ ය යි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොටසිත තෙරණුවන් හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා- හුය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරැන් හා ආයුෂමත් මහාකොටසිත තෙරැන් හා සමග යම් බඳු කථාසල්ලාපයෙක් වී ද, ඒ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළහ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන්දෙනා අතුරෙන් මෙ තෙමේ වඩා මෑතාවෑයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, එකාන්තයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ. ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: “යම් මේ පුද්ගලයෙක් සද්ධාවිමුත්ත වේ ද, හෙ අභීන් හෝ අභීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් පුද්ගලයෙක් කායසකතී වේ ද, හෙ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨප්පත්ත වේ ද, හෙ ද සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි” ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ වඩා මෑතාවෑ යි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද එකාන්තයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: “යම් මේ පුද්ගලයෙක් කායසකතී වේ ද, හෙ අභීන් හෝ අභීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් සද්ධාවිමුත්ත වේ ද, හෙ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨප්පත්ත වේ ද, හෙ ද සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.” ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ වඩා මෑතාවෑ යි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද එකාන්තයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමට සුකර නො වේ යයි.

ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: “යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨප්පත්ත වේ ද, හෙ අභීන් හෝ අභීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් සද්ධාවිමුත්ත වේ ද, හෙ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් කායසකතී වේ ද, හෙ ද සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.” ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මෙ තෙමේ වඩා මෑතාවෑ යි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද එකාන්තයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමට සුකර නො වේ යයි.

[සාමසිනිදානං:]

3. 1. 3. 2.

22. තයො'මෙ භික්ඛවෙ ගිලාන සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලහනො වා සප්පායානි භොජනානි, අලහනො වා සප්පායානි භොජනානි, ලහනො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, අලහනො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, ලහනො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං, අලහනො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං, තෙව චූට්ඨානි තමා ආබාධා.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලහනො වා සප්පායානි භොජනානි, අලහනො වා සප්පායානි භොජනානි, ලහනො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, අලහනො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, ලහනො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං, අලහනො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං, චූට්ඨානි තමා ආබාධා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලහනො' ව සප්පායානි භොජනානි නො අලහනො, ලහනො' ව සප්පායානි භෙසජ්ජානි නො අලහනො, ලහනො' ව පතිරූපං උපට්ඨාකං නො අලහනො, චූට්ඨානි තමා ආබාධා.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යවායං ගිලානො ලහනො' ව සප්පායානි භොජනානි නො අලහනො, ලහනො' ව සප්පායානි භෙසජ්ජානි නො අලහනො, ලහනො' ව පතිරූපං උපට්ඨාකං නො අලහනො, චූට්ඨානි තමා ආබාධා, ඉමං බො භික්ඛවෙ ගිලානං පටිච්ච ගිලානභ්‍යතනං අනුඤ්ඤානං, ගිලාන-භෙසජ්ජං අනුඤ්ඤානං, ගිලානුපට්ඨාකො අනුඤ්ඤානො; ඉමිඤ්ච පන භික්ඛවෙ ගිලානං පටිච්ච අඤ්ඤාපි ගිලානා උපට්ඨානබ්බා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ගිලානා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ තයො මෙ ගිලානුපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං කතමෙ. තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලහනො වා තථාගතං දස්සනාය, අලහනො වා තථාගතං දස්සනාය, ලහනො වා තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිතයං සවණාය, අලහනො වා තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිතයං සවණාය, තෙවොක්කමිනි¹ නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතනං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලහනො වා තථාගතං දස්සනාය, අලහනො වා තථාගතං දස්සනාය, ලහනො වා තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිතයං සවණාය, අලහනො වා තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිතයං සවණාය, වොක්කමිනි² නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතනං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලහනො'ව³ තථාගතං දස්සනාය, නො අලහනො, ලහනො' ව තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිතයං සවණාය, නො අලහනො, වොක්කමිනි² නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතනං.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලහනො' ව තථාගතං දස්සනාය, නො අලහනො, ලහනො' ව තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිතයං සවණාය, නො අලහනො, වොක්කමිනි³ නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතනං. ඉමං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලං පටිච්ච ධම්මදෙසනා අනුඤ්ඤානං. ඉමිඤ්ච පන භික්ඛවෙ පුග්ගලං පටිච්ච අඤ්ඤාසමිපි ධම්මො දෙසෙනබ්බො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ගිලානුපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

1. තෙව ඉක්කමිනි - මජ්ඣ. PTS. සං.

2. ඉක්කමිනි - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. ලහනො - සං. PTS

[සැවැත්ගිදානයි:]

3. 1. 3. 2.

22. මහණෙනි, ලොවිහි මේ ගිලන්නු තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යන්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි ගිලනෙක් පථය භෝජන ලබන්නේ හෝ පථය භෝජන නො ලබන්නේ හෝ, පථය බෙහෙත් ලබන්නේ හෝ පථය බෙහෙත් නො ලබන්නේ හෝ, නිසි උපසංඝායකයකු ලබන්නේ හෝ නිසි උපසංඝායකයකු නො ලබන්නේ හෝ ඒ ආබාධයෙන් නොමැතැයි සිටුවේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි ගිලනෙක් පථය භෝජන ලබන්නේ හෝ පථය භෝජන නො ලබන්නේ හෝ, පථය බෙහෙත් ලබන්නේ හෝ පථය බෙහෙත් නො ලබන්නේ හෝ, නිසි උපසංඝායකයකු ලබන්නේ හෝ නිසි උපසංඝායකයකු නො ලබන්නේ හෝ, ඒ ආබාධයෙන් නැති සිටුවේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි ගිලනෙක් පථය භෝජන නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, පථය බෙහෙත් නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, නිසි උපසංඝායකයකු නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, ඒ ආබාධයෙන් නැති සිටුවේ ය.

මහණෙනි, එහි ලා යම් ගිලනෙක් පථය භෝජන නො ලබනු නො ව ලබනුයේ ම, පථය බෙහෙත් නො ලබනු නො ව ලබනුයේ ම, නිසි උපසංඝායකයකු නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, ඒ ආබාධයෙන් නැගේ ද, මහණෙනි, මේ ගිලනා පිණිස ගිලන් බහ අනුදත්තා ලදී. ගිලන් බෙහෙත් අනුදත්තා ලදී. ගිලන් උවටෙක් අනුදත්තා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මේ ගිලනා නිසා අත් ගිලන්නු ද උවටත් කළයුත්තාහු වෙති. මහණෙනි, මේ වනාහි ලොවිහි විද්‍යාමාන වූ ගිලන්නු තුන් දෙන වෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ලොවිහි මේ ගිලනුත් බදු පුදාලයෝ තුන්-දෙනෙක් විද්‍යාමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යන්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් පුදාලයෙක් තථාගතයන් වහන්සේ දක්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දක්නට නොලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසු ධර්මවිනය අසන්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසු ධර්මවිනය අසන්නට නොලබන්නේ හෝ කුශලධර්මයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමයක්කයට නො පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුදාලයෙක් තථාගතයන් දක්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දක්නට නො ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසු ධර්මවිනය අසන්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසු ධර්මවිනය අසන්නට නොලබන්නේ හෝ කුශලධර්මයන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමයක්කයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුදාලයෙක් තථාගතයන් දක්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, තථාගතයන් දෙසු ධර්මවිනය අසන්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම කුසලධර්මයන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමයක්කයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, එහි ලා යම් පුද්ගලයෙක් තථාගතයන් දක්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, තථාගතයන් දෙසු ධර්මවිනය අසන්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, කුශල ධර්මයන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමයක්කයට පැමිණේ ද, මේ පුතුලා පිණිස ධර්මදෙශනාව අනුදත්තා ලදී. මහණෙනි, මේ පුතුලා පිණිස අනුත්තර ධර්මය දෙසිය යුතුයි. මහණෙනි, ලොවිහි ගිලනුත් උපමා කොට ඇති මේ පුදාලයෝ තුන් දෙන විද්‍යාමාන වෙත්.

3. 1. 3. 3

23. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං, කතමෙ තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො සබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, සබ්බාපජ්ඣං වච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරොති, සබ්බාපජ්ඣං මනො-සංඛාරං අභිසංඛාරොති. සො සබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං විච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං මනොසංඛාරං අභි-සංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපජ්ඣං එස්සා චුසන්ති. සො සබ්බාපජ්ඣෙති එස්සෙති චුට්ඨො සමානො සබ්බාපජ්ඣං වෙදනං වෙදියති එකන්තදුක්ඛං, සෙය්‍යථාපි සත්තා තෙරසිකා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභි-සංඛාරොති, අබ්බාපජ්ඣං වච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරොති, අබ්බාපජ්ඣං මනොසංඛාරං අභිසංඛාරොති. සො අබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං වච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං මනොසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බා-පජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්බාපජ්ඣං එස්සා චුසන්ති. සො අබ්බාපජ්ඣෙති එස්සෙති චුට්ඨො සමානො අබ්බාපජ්ඣං වෙදනං වෙදියති එකන්තසුඛං, සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභතිණ්ණා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි වච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරොති, සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි මනොසංඛාරං අභිසංඛාරොති. සො සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි වච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි මනොසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බා-පජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි එස්සා චුසන්ති. සො සබ්බාපජ්ඣෙතිපි අබ්බාපජ්ඣෙතිපි එස්සෙති චුට්ඨො සමානො සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි වෙදනං වෙදියති වොතිණ්ණසුඛදුක්ඛං, සෙය්‍යථාපි මනුස්සා, එකච්ච ව දෙවා, එකච්ච ව විතීපාතිකා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

3. 1. 3. 4

24. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස ඛුක්ඛාරො. කතමෙ තයො: යං භික්ඛවෙ පුග්ගලං ආගමම පුග්ගලො බුද්ධං සරණං ගතො භොති, ධම්මං සරණං ගතො භොති, සංඝං සරණං ගතො භොති. අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමස්ස පුග්ගලස්ස ඛුක්ඛාරො.

පුත්‍ර වපරං භික්ඛවෙ යං පුග්ගලං ආගමම පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛ-න්තරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපද්ධති යථාභූතං පජානාති. අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමස්ස පුග්ගලස්ස ඛුක්ඛාරො.

3. 1. 3. 3

23. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යාමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි තිසි පුගුලෙක් දුඛ සහිත (කායඥාරයෙහි උපදනා වෙනතා රුශිය සි කියන ලද) කායසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. දුඛ සහිත (වාග්ඥාරයෙහි උපදනා වෙනතා රුශිය සි කියන ලද) වාක්සංසකාරය මුළු කෙරෙයි. දුඛ සහිත (මනෝඥාරයෙහි උපදනා වෙනතා රුශිය සි කියන ලද) මනාසංසකාරය පිඬු කෙරෙයි. හෙ දුඛ සහිත කාය-සංසකාරය රැස් කොට, දුඛ සහිත වාක්සංසකාරය මුළු කොට, දුඛ සහිත මනාසංසකාරය පිඬු කොට දුඛ සහිත ලොකයට පැමිණෙයි. දුඛ සහිත ලොකයට පැමිණියා වූ ම ඔහු දුඛ සහිත සප්ඨයෝ පහස්නාහ. හෙ දුඛ සහිත සප්ඨයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම නිරිසතුන් සෙයින් එකානත-යෙන් දුක් වූ සාබ්බපිපාක වෙදනාව විදුනේ ය.

මහණෙනි, මේ ලොවිහි තිසි පුද්ගලයෙක් නිදුක් කායසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. නිදුක් වාක්සංසකාරය රැස් කෙරෙයි. නිදුක් මනාසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. හෙ නිදුක් කායසංසකාරය රැස් කොට, නිදුක් වාක්-සංසකාරය රැස් කොට නිදුක් මනාසංසකාරය රැස් කොට නිදුක් ලොකයට පැමිණෙයි. නිදුක් ලොවට පැමිණියා වූ ම ඔහු නිදුක් සප්ඨයෝ පහස්නාහ. හෙ නිදුක් සප්ඨයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම සුභනිණ්ණ දෙවියන් සෙයින් නිදුක් එකානත සුව ඇති විපාක වෙදනාව විදුනේ ය.

මහණෙනි, මේ ලොවිහි තිසි පුද්ගලයෙක් දුඛ සහිත වූ ද, දුඛ රහිත වූ ද කායසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද වාක්සංසකාරය රැස් කෙරෙයි. දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද මනාසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද කායසංසකාරය රැස් කොට දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද වාක්සංසකාරය රැස් කොට, දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද මනාසංසකාරය රැස් කොට දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද ලොකයට පැමිණෙයි. දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද ලොකයට පැමිණියා වූ ම ඔහු දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද සප්ඨයෝ පහස්නාහ. දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද සප්ඨයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම හෙ ඇතැම් මිනිසුන් හා ඇතැම් විනිපාතික දෙවියන් සෙයින් දුඛ සහිත වූ ද දුඛ රහිත වූ ද සුවදුක් මුසු වූ වෙදනාව විදුනේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොවිහි විද්‍යාමාන වෙති.

3. 1. 3. 4

24. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් පුද්ගලයක්හට බොහෝ වහල් වෙති කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, යම් පුගුලකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ බුදුන් සරණ ගියා වේ ද, දහම් සරණ ගියා වේ ද, සතුන් සරණ ගියා වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතැවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ වහල් වෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් පුද්ගලයකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් ඉපැදීමෙහි හෙතුය'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් නැති නිරිමැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් නැති කරණු පිණිස යන ප්‍රතිපදාය'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතැවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ වහල් වෙයි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ යං පුග්ගලං ආගමම පුග්ගලො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති; අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමස්ස පුග්ගලස්ස බහුකාරො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො පුග්ගලා පුග්ගලස්ස බහුකාරා.

ඉමෙහි ච පන භික්ඛවෙ තිති පුග්ගලෙහි ඉමස්ස පුග්ගලස්ස නත්ඤ්ඤා පුග්ගලො බහුකාරනරුති වදාමි. ඉමෙසඤ්ච භික්ඛවෙ තිණ්ණං පුග්ගලානං ඉමිනා පුග්ගලෙන න සුප්පතිකාරං වදාමි, යදිදං අභිවාදන පච්චුට්ඨාන අඤ්ජලිකම සංඝිතිකම විචරපිණ්ඩපානසෙනාසන ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ-පරිකාරානුප්පදානෙනාති.

3. 1. 3. 5.

25. නයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසම්මං. කතමෙ නයො: අරුකුපමච්චිනෙතා පුග්ගලො, විජ්ජපමච්චිනෙතා¹ පුග්ගලො, චජ්රුපමච්චිනෙතා² පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරුකුපමච්චිනෙතා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති උපායාසබහුලො, අප්පමපි චුතෙනා සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පතිත්ඨති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්ච-යඤ්ච පාභුකරුති. සෙය්‍යථාපි³ භික්ඛවෙ දුට්ඨාරුකො⁴ කට්ඨෙන වා කඨලෙන⁵ වා සට්ඨිනා⁶ භියොසාසොමනාය අස්සාදති;⁷ එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති උපායාසබහුලො, අප්පමපි චුතෙනා සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පතිත්ඨති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාභුකරුති, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අරුකුපමච්චිනෙතා පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ විජ්ජපමච්චිනෙතා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධ-ගාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චක්ඛුමො පුරිසො රත්තකිකාරතිමිසායං විජ්ජනනරිකාය රුපාති පසෙය්‍ය, එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිති පටිපදාති, යථාභූතං පජානාති, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ විජ්ජපමච්චිනෙතා පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ චජ්රුපමච්චිනෙතා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චජ්රස්ස නජී කිඤ්චි අහෙජ්ජං, මණ්ඩි වා පාසාණො වා. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආසවානං බයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ චජ්රුපමච්චිනෙතා පුග්ගලො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසම්මානා.

1. විජ්ජපමච්චිනෙතා - PTS. 2. චජ්රුපමච්චිනෙතා - PTS. 3. සෙය්‍යථාපි නාම - PTS

4. දුට්ඨාරුකො - ස්‍යා. මජ්ඣ. PTS. 5. කඨලාය වා - සී 1. මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS.

6. සට්ඨිනො - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 7. අස්සාදනොති - සී.මු. ආසවං දොති - PTS. මජ්ඣ. ස්‍යා

තවද මහණෙනි, යම් පුද්ගලයකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ ආසුවයන්-
ගේ ක්ෂයවෙනුයෙන් අනාසුව වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද ඉහාත්මයෙහි ම
තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා ගෙණ වාසය කරන්නේ වේ
ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අනාවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ
උපකාරවත් වේ. මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගලයෝ තුන් දෙන මේ අනාවැසි
පුද්ගලයාහට බොහෝ උපකාරවත් වෙති.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනාට වඩා මේ අනාවැසි පුද්ගලයාට
උපකාර ඇති අතෙක් පුද්ගලයෙක් නැතිසි කියමි. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන්
තුන් දෙනාහට මේ (අනාවැසි) ප්‍රභූතා විසින් මනා සේ ප්‍රත්‍යුපකාර කිරීම සුකර
නො වෙති සි කියමි. හේ කීමෙකින: වැදීම ය, දෑක හුතස්තෙන් නැති සිරීම ය,
ඇදිලි කිරීම ය, උවසර කිරීම ය, චිවර පිණිභිපාත සෙනාසන ගිලාතපව්වය
හා බෙහෙත් පිරිකර දීම ය යන මෙයිනි.

3. 1. 3. 5.

25. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්.
කවර තුන් දෙනෙක යන්: පැරැණි වණයක් බඳු සිත් ඇති පුද්ගලය, විදුලිය
බඳු සිත් ඇති පුද්ගලය, විදුරක් බඳු සිත් ඇති පුද්ගල යි.

මහණෙනි, පැරැණි වණයක් බඳු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යන්:
මහණෙනි, මෙලොවිහි කිසි පුභූලෙක් කිපෙන සුලු වෙයි, දැඩි ආයාස බහුල
කොට ඇත්තේ වෙයි, මදකුඳු කියනු ලැබුයේ ම ලැගෙයි, කිපෙයි, ප්‍රකෘතිය
පියයි, තද ව සිටී, කොපයන් ඥාමයන් නොසතුටත් පහල කෙරෙයි.
මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකඩෙකින් හෝ කැබලිත්තෙකින් හෝ ගටනා ලද
පැරැණි වණයක් වෙසෙසින් (ලේ සැරව) වගුරුවා ද, මහණෙනි, ඵපරිද්දෙන් ම
මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් කිපෙන සුලු වෙයි. දැඩි ආයාස බහුල කොට
ඇත්තේ වෙයි. මදකුඳු කියනු ලැබුයේ ම ලැගෙයි, කිපෙයි, ප්‍රකෘතිය අත්
හරියි, තදව සිටී, කොපයන් ඥාමයන් නොසතුටත් පහල කෙරෙයි.
මහණෙනි, මෙ පැරැණි වණයක් බඳු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විදුලිය බඳු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යන්: මහණෙනි,
මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් “මේ දුකා” යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ
දුක් උපදනා හෙතු ය” යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ දුක් නැති කිරීම ය” යි
තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ දුක් නැති කරණු පිණිස යන පිළිවෙත ය” යි
තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. මහණෙනි, යම් පරිදි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක්
ගණදුරු රැයෙහි විදුලිය පවත්නා අතුරෙහි රූ දක්නේ වේ ද, මහණෙනි,
ඵපරිදි මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් ‘මේ දුකා’ යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී ...
‘මේ දුක් නැති කරණ පිළිවෙත’ යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. මහණෙනි,
මෙ විදුලිය බඳු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විදුර බඳු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යන්: මහණෙනි,
මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් අනාසුව වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද ඉහාතම-
යෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඇටි ඇටි සද සමවාද
වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි මිණෙක් වේවයි, පහණෙක් වේවයි, විදුර
විසින් නොබිඳලියනෙන දෑයෙක් නාද්ද, මහණෙනි, ඵපරිද්දෙන් ම මෙ ලොවිහි
කිසි පුද්ගලයෙක් ආසුවක්ෂයන් ... ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වෙසෙයි.
මහණෙනි, මෙ විදුර බඳු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි,
මේ වනාහි ලොකයෙහි විද්‍යමාන වන පුද්ගලයෝ තුන් දෙන වෙත්.

3. 1. 3. 6

26. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ තයො: අප්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න හජ්නබ්බො න පසිරුපාසිතබ්බො. අප්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො හජ්නබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො. අප්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සකකානා ගරුකානා සෙවිතබ්බො හජ්නබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න හජ්නබ්බො න පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො නිනො හොති සීලෙන සමාධිනා පඤ්ඤාය. එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න හජ්නබ්බො න පසිරුපාසිතබ්බො අඤ්ඤානු අනුදායං¹ අඤ්ඤානු අනුකම්පාය.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො හජ්නබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සද්දිසො හොති සීලෙන සමාධිනා පඤ්ඤාය. එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, හජ්නබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො. තං කිසං හෙතු: සීලසාමඤ්ඤාගතානං සතං සීලකථා ච නො හවිසාති, සා ච නො පචත්තනී² හවිසාති, සා ච නො එාසු හවිසාති. සමාධිසාමඤ්ඤාගතානං සතං සමාධිකථා ච නො හවිසාති, සා ච නො පචත්තනී² හවිසාති. සා ච නො එාසු හවිසාති. පඤ්ඤාසාමඤ්ඤාගතානං සතං පඤ්ඤාකථා ච නො හවිසාති, සා ච නො පචත්තනී² හවිසාති, සා ච නො එාසු හවිසාතිනි තසමා එවරුපො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො හජ්නබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සකකානා ගරුකානා සෙවිතබ්බො හජ්නබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අබිකො හොති සීලෙන සමාධිනා පඤ්ඤාය, එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සකකානා ගරුකානා සෙවිතබ්බො හජ්නබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො. තං කිසං හෙතු: ඉති අපරිපූරං වා සීලකතනං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා සීලකතනං තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්ගහෙස්සාමි. අපරිපූරං වා සමාධිකතනං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා සමාධිකතනං තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්ගහෙස්සාමි. අපරිපූරං වා පඤ්ඤාකතනං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා පඤ්ඤාකතනං තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්ගහෙස්සාමිනි. තසමා එවරුපො පුග්ගලො සකකානා ගරුකානා සෙවිතබ්බො හජ්නබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

1. නිතියති පුරිසො නිතීතසෙවී
න ච භායෙථ කදචි තුලාසෙවී,
සෙට්ඨමුපතමං උදෙති බිප්පං.
තසමා අතතනො උතතරිං හජෙථාති.

3. 1. 3. 6.

26. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, නො ඵලමියයුතු නො ආලියයුතු පුත-පුතා නො ඵලමියයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත. මහණෙනි, සෙවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඤ්චාසනය කටයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත. මහණෙනි, සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සෙවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඤ්චාසනය කටයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත.

මහණෙනි, සෙවනය නො කටයුතු භජනය නො කටයුතු පයඤ්චාසනය නො කටයුතු පුද්ගලයා කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) හීන වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සෙවනය නො කටයුතුය. භජනය නො කටයුතුය. පයඤ්චාසනය නො කටයුතුය. දයාව හැරයි, අනුකම්පාව හැරයි.

මහණෙනි, සෙවනය කටයුතු, භජනය කටයුතු, පයඤ්චාසනය කටයුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) සමාන වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සෙවනය කටයුතුය. භජනය කටයුතුය. පයඤ්චාසනය කටයුතු ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ශීලයෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ ශීල කථාව ද වෙයි, අපගේ ඒ කථාව ද පවත්නී වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වෙයි. සමාධියෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ සමාධිකථාව ද වෙයි, එය අපගේ පවත්නා කථාව ද වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වෙයි. ප්‍රඥයෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ ප්‍රඥකථාව ද වෙයි, එය අපගේ පවත්නා කථාව ද වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වේ. එහෙයින් මෙබඳු වූ පුද්ගල සෙවනය කටයුත්තේ ය. භජනය කටයුත්තේ ය. පයඤ්චාසනය කටයුත්තේ ය.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයෙක් සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සෙවනය කටයුත්තේ වේ ද, භජනය කටයුත්තේ වේ ද, පයඤ්චාසනය කටයුත්තේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) වැඩි තරම් වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු වූ පුද්ගල සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සෙවනය කටයුත්තේය. භජනය කටයුත්තේ ය. පයඤ්චාසනය කටයුත්තේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මෙසේ නො පිරිපුන් හෝ සිල්කඳු පුරමි. පිරිපුන් හෝ සිල්කඳු ඒ ඒ තන්හි ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. නො පිරිපුන් හෝ සමාධිසකකිය පුරමි. පිරිපුන් හෝ සමාධිසකකිය ඒ ඒ තන්හි ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. නො පිරිපුන් හෝ ප්‍රඥසකකිය පුරමි. පිරිපුන් වූ හෝ ප්‍රඥසකකිය ඒ ඒ තන්හි ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. එහෙයින් මෙබඳු වූ පුද්ගල සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සෙවනය කටයුත්තේය. භජනය කටයුත්තේය. පයඤ්චාසනය කටයුත්තේය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙති.

1. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) හීනයන් සෙවුනා පුරුෂ පිරිහෙයි. තමන් හා (ගුණයෙන්) සමාන පුලුල්ව සෙවුනා පුරුෂ කිසි කලෙකත් නො පිරිහෙයි. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩුනවුන් වෙත තමෙත්තේ වහා වැඩෙයි. එහෙයින් තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩිතැනැත්තකු භජනය කරන්නේ ය.

3. 1. 3. 7

27. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අනුභික්ඛවෙ පුග්ගලො ජගුච්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. අනුභික්ඛවෙ පුග්ගලො අජික්ඛුපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. අනුභික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, භජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජගුච්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො දුස්සිලො භොති පාපධම්මො අසුචි සංකස්සරස්මාචාරො පටිච්ඡන්තකම්මන්තො අස්ස-මණො සමුණ්පටිඤ්ඤා අබ්භවමාරී බ්භවමාරීපටිඤ්ඤා අන්තොපුති අවස්සුතො කසම්බුජාතො. එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජගුච්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. තං කිස්ස හෙතු: කිඤ්චාපි භික්ඛවෙ එවරුපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති, අථ බො තං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති පාපමිත්තො, පුරිසපුග්ගලො පාපසභායො පාප-සම්පවච්ඡෙකාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අති ගුඨගතො, කිඤ්චාපි න දංසති, අථ තං මකෙති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ කිඤ්චාපි එවරුපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති, අථ බො තං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති පාපමිත්තො පුරිසපුග්ගලො පාපසභායො පාපසම්පවච්ඡෙකාති. තස්මා එවරුපො පුග්ගලො ජගුච්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අජික්ඛුපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කොධන්තො භොති -පෙ- සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුට්ඨාරුකා² කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා ඝට්ටිතා³ භියොසොමන්තාය අස්සඤ්ඤා⁴ එවමෙව බො භික්ඛවෙ -පෙ- සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නිජ්ජුකාලාතං කට්ඨෙන වා කඨලෙන⁵ වා ඝට්ටිතං භියොසොමන්තාය චිච්චිටායති, චිට්චිටායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ -පෙ- ගුඨකූපො කට්ඨෙන වා කඨලෙන⁵ වා ඝට්ටිතො භියොසොමන්තාය දුග්ගතො භොති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො කොධන්තො භොති, උපායාසබ්බුලො, අප්පමි ප්‍රිත්තො සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, ව්‍යාපජ්ජති, පතිත්ථියති, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතු-කරොති, එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අජික්ඛුපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. තං කිස්ස හෙතු: අකොකාසෙය්‍යථාපි මං, පරිභාසෙය්‍යථාපි මං, අනත්ථමි මං කරෙය්‍යාති, තස්මා එවරුපො පුග්ගලො අජික්ඛුපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජ්තබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො.

2. දුට්ඨාරුකො - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. ඝට්ටිතො - මජ්ඣ. සං. PTS. 4. ආසවා දෙති - මජ්ඣ.

5. කඨලාය වා - සීඛු. මජ්ඣ. සං. PTS.

3. 1. 3. 7.

27. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, පිළිකුල් කටයුතු වූ නොසෙවිය යුතු වූ භජනය නොකටයුතු වූ පයඝ්‍රීපාසනය නොකටයුතු වූ පුභුලෙක් ඇත. මහණෙනි, මෑදහන්ව දැක්කයුතු, නො සෙවියයුතු භජනය නොකටයුතු පයඝ්‍රීපාසනය නොකටයුතු පුභුලෙක් ඇත. මහණෙනි, සෙවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඝ්‍රීපාසනය කටයුතු පුභුලෙක් ඇත.

මහණෙනි, ගැරැහිය යුතු නො සෙවියයුතු නො ඇලියයුතු පුනපුනා නො ඵලඕය යුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි තිසි පුද්ගලයෙක් දූෂිල වූ පාපකසවහාව ඇති අපවිත්‍ර වූ සැකෙන් සිහි කළයුතු හැසිරීම් ඇති පිළිසන්කමක් ඇති ශ්‍රමණප්‍රතිරූපක වූ, ශ්‍රමණයෙහි, පිළින කරණ, බ්‍රහ්මචාරී ප්‍රතිරූපක වූ, බ්‍රහ්මචාරීම් පිළින කරණ, ඇතුළත දුගද වූ කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූ හටගත් කෙලෙස් කසල ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල තෙමේ පිළිකුල් කටයුතු නො සෙවියයුතු භජනය නො කටයුතු පයඝ්‍රීපාසනය නො කටයුතු වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාගේ දෂටානුගතියට නොයනුදු වැලිත් “පවිට්‍ර මිතුරන් ඇති පවිට්‍රත් සහාය කොට ඇති පවිට්‍රත් කෙරෙහි නැමෙන පුරුෂ පුද්ගලයෙකැ”යි ඔහුගේ ලාමක වූ කිරිනි ශබ්දය (අපකිතීතිය) උස්ව තබයි. මහණෙනි, අසුවියෙන් වැඩුනු සපියා නොබහතත් වැලි ඔහු (අසුවියෙන්) යම්සේ තවරා ද, මහණෙනි, එමෙන් ම මෙබඳු පුභුලාගේ දෂටානුගතියට නොපැමිණිය ද වැලි “මේ පුරුෂපුද්ගල පාපමිත්‍රයන් ඇතියෙක, පාප යහළුවන් ඇතියෙක, පාපයන් කෙරෙහි නැමුනෙකැ” යි ඔහුගේ අපකිතීතී ශබ්දය උස්ව නැගෙයි. එහෙයින් මෙ බඳු වූ පුද්ගල පිළිකුල් කටයුතු වෙයි. සෙවනය නොකටයුතු වෙයි. භජනය නොකටයුතු වෙයි. පයඝ්‍රීපාසනය නොකටයුතු වේ.

මහණෙනි, මෑදහන් සේ දැක්කයුතු සෙවනය නොකටයුතු භජනය නොකටයුතු පයඝ්‍රීපාසනය නොකටයුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි තිසි පුභුලෙක් නිපෙතසුලු වූයේ වේ ද ... මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකබෙහින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ පැරැණි වණෙක් යම් සේ වෙසෙසින් ලේ සැරව වගුරවා ද, මහණෙනි, එසේ ම ... මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකබෙහින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ තිබිරිහිනිපෙණෙහෙල්ල වැඩිපමණින් “විටි විටි” යන අනුකරණ පවත්වා ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දඬුකබෙහින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ අඟුම්වල යම්සේ වෙසෙසින් දුගද ව්‍යනය කෙරේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි තිසි පුද්ගලයෙක් දූෂි ආයාසබහුල කොට ඇත්තේ මදකුත් කියන ලද්දේ එහි ගැටේ ද, කිපේ ද, තදව සිටුවේ වේ ද, කොපයත් දෝෂයන් නොසතුටත් පහල කෙරේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල මෑදහන් සේ දැක්ක යුත්තේ ය. සෙවනය නොකට යුත්තේ ය. භජනය නොකට යුත්තේ ය. පයඝ්‍රීපාසනය නොකට යුත්තේ ය. කවර හෙයින් යත්: වැලි මා හැවියහෙත්තේය, වැලි මට අසහාය බණ්ණේය, මට අනම් ද කරන්නේය කියයි. එබැවින් මෙබඳු පුද්ගල මෑදහන් සේ දැක්ක යුත්තේ ය. සෙවනය නොකට යුත්තේ ය. භජනය නොකට යුත්තේ ය. පයඝ්‍රීපාසනය නොකට යුත්තේ ය.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො සෙවිතබ්බො, භජ්තබ්බො, පසිරුපාසි-
තබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො සීලවා හොති කල්‍යාණධම්මො.
එවරුපො භික්ඛවෙ පුගගලො සෙවිතබ්බො, භජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො.
තං කිසසි හෙතු: කිසුචාපි භික්ඛවෙ එවරුපසස පුගගලසස න දිට්ඨානුගතිං
ආපජ්ජති. අථ බො තං කල්‍යාණො කිතතිසල්ලෙ අබ්භූගනච්ජති: “කල්‍යාණ-
මිත්තො පුරිසපුගගලො, කල්‍යාණසසායො, කල්‍යාණසම්පවඤ්ඤා”ති. තස්මි
එවරුපො පුගගලො සෙවිතබ්බො, භජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො. ඉමෙ
බො භික්ඛවෙ තයො පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

2. තිතිසති පුරිසො තිතිතසෙවී

න ච භායෙථ කදචි තුල්‍යසෙවී,
සෙට්ඨමුපනමං උදෙනි බිප්පං
තස්මා අතතතො උතතරිං භජෙථාති.

3. 1. 3. 8

28. තයො’මෙ භික්ඛවෙ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: ගුඨභාණී පුප්ථභාණී මධුභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො ගුඨභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුගගලො සහගතො¹ වා පරිසගතො² වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣ-
ගතො වා රුජකුලමජ්ඣගතො වා අභිතීතො සකඛිපුට්ඨො “එහමො³
පුරිස යං ජාතාසි, තං වදෙති”ති. සො අජානං වා ආහ, “ජාතාමි”ති.
ජානං වා ආහ, “න ජාතාමි”ති. අපසසං වා ආහ, “පසසාමි”ති. පසසං වා
ආහ, “න පසසාමි”ති. ඉති අතතහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිසුචිකකහෙතු
වා සමපජානමුසා භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො ගුඨභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො පුප්ථභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුගගලො සහගතො වා පරිසගතො² වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣ-
ගතො වා රුජකුලමජ්ඣගතො වා අභිතීතො සකඛිපුට්ඨො “එහමො³ පුරිස,
යං ජාතාසි තං වදෙති”ති. සො අජානං වා ආහ, “න ජාතාමි”ති, ජානං වා
ආහ, “ජාතාමි”ති, අපසසං වා ආහ, “න පසසාමි”ති, පසසං වා ආහ,
“පසසාමි”ති: ඉති අතතහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිසුචිකකහෙතු වා න
සමපජානමුසා භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො පුප්ථභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො මධුභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුගගලො ඵරුසං වාචං පභාය ඵරුසාය⁴ වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා
වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඛගමා පොරි බහුජ්ජනකතා
බහුජ්ජනමනාපා; තථාරුපිං⁵, වාචං භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
පුගගලො මධුභාණී. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජ-
මානා ලොකස්මිනති.

1. සහගතො වා, - සසා. කා. 2. පරිසගතො වා - සිමු. සි 1 සසා.

3. එහමොපුරිස - PTS 4. ඵරුසා වාචා - සිමු. 5. තථාරුපං - සිමු.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයෙක් සෙවනය කටයුතු වේ ද, හජනය කටයුතු වේ ද, පයඤ්චාසනය කටයුතු වේ ද: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් කලණ දහම් ඇත්තේ සිල්වත් වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සෙවනය කටයුත්තේ ය, හජනය කටයුත්තේ ය, පයඤ්චාසනය කටයුත්තේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාගේ දූෂවානුගතියට නොයනත් වැලි “මේ පුරුෂ පුද්ගල කලණ මිතුරන් ඇතියෙක, කලණ යහළුවන් ඇතියෙක, කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැමුනෙකැ”යි මෙසේ ඔහු ලකුණු කොට කලණ යස ගි උස්ව තැහෙයි. එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල සෙවනය කටයුත්තේ ය, හජනය කටයුත්තේ ය, පයඤ්චාසනය කටයුත්තේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

2. නමහට වඩා ගුණයෙන්) භිතයන් සෙවුනා පුරුෂ පිරිහෙයි. නමන් හා (ගුණයෙන්) සමාන පුගුලන් සෙවුනා පුරුෂ කිසිකලෙකත් නො පිරිහෙන්නේ ය. නමහට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩුනවුන් වෙත තැමෙන්නේ වහා වැඩෙයි. එහෙයින් නමහට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩි තැනැත්තකු හජනය කරන්නේ යි.

3. 1. 3 8

28. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ගුප්තාණීය, පුප්ථාණීය, මධුහාණීය යන මොහුයි.

මහණෙනි, ගුප්තාණී පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් සභාවට ගියේ හෝ ගම්පිරිසට ගියේ හෝ නැයන් මැදට ගියේ හෝ සෙණි මැදට ගියේ හෝ රජකුලන් මැදට ගියේ හෝ “එම්බා, පුරුෂය, එව, යමක් දනිති නම් එය කියව”යි පිළිවිසීමට හමියට කැඳවන ලද්දේ සාක්ෂි කොට පුළුවියනා ලද්දේ නොදන්නේ හෝ ‘දන්මි’යි කියයි. දන්නේ හෝ ‘නො දන්මි’යි කියයි. නො දන්නේ හෝ ‘දක්මි’යි කියයි. දක්නේ හෝ ‘නො දක්මි’යි කියයි. මෙසේ නමා හෙතු කොට ගෙන හෝ මෙරමා හෙතු කොට ගෙන හෝ මද ආමිෂයක් හෙතු කොට ගෙන හෝ දූත දූත මුසවා බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ ගුප්තාණී පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පුප්ථාණී පුද්ගල කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුගුලෙක් සභාවට ගියේ හෝ පිරිසට ගියේ හෝ නැයන් මැදට ගියේ හෝ සෙණි මැදට ගියේ හෝ රජකුලන් මැදට ගියේ හෝ ‘එම්බා පුරුෂය, ‘එව’, යමක් දනිති නම් එය කියව”යි පෙරමුණට කැඳවන ලද්දේ සාක්ෂි කොට පුළුවියනා ලද්දේ වේ ද, හෙ නො දන්නේ හෝ “නොදන්මි” යි කියයි. දන්නේ හෝ “දන්මි”යි කියයි. නො දන්නේ හෝ ‘නො දක්මි’යි කියයි. දක්නේ හෝ “දක්මි”යි කියයි. මෙසේ නමා හෙතු කොට හෝ මෙරමා හෙතු කොට හෝ මද ආමිෂයක් හෙතු කොට හෝ දූත දූත මුසවා නො බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ පුප්ථාණී පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මධුහාණී පුද්ගල කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් පරුස්විසිකම් දුරු කොට කොරෙස් බසින් වැළනුනේ වෙයි. යම් බසක් නිදෙස් ද, කණට හුව එළවා ද, පෙම් දනවා ද, ල ගණි ද, තන්වැසි (සභා) ද, බොණෝ දෙතාට කැමති ද, බොහෝ දෙතාට මනාප ද, එබඳු බස් කියන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මධුහාණී පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත් යයි.

3 1. 3. 9

29. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අකො ඵකචකුටු දච්චකුටු. කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො අකො: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුගගලස්ස තථාරූපං චකුටු න භොති, යථාරූපෙන චකුටුනා අනබ්බතං වා භොගං අබ්බවේජ්ජය්, අබ්බතං වා භොගං ථාතිකරෙය්.¹ තථාරූපමිපිස්ස චකුටු න භොති, යථාරූපෙන චකුටුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්, සාවජ්ජානවජේ ධම්මෙ ජානෙය්, භිතප්පණීතෙ ධම්මෙ ජානෙය්, කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො අකො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො ඵකචකුටු: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුගගලස්ස තථාරූපං චකුටු භොති, යථාරූපෙන චකුටුනා අනබ්බතං වා භොගං අබ්බවේජ්ජය්, අබ්බතං වා භොගං ථාතිකරෙය්. තථාරූපමිපිස්ස* චකුටු න භොති, යථාරූපෙන චකුටුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්, සාවජ්ජානවජේ ධම්මෙ ජානෙය්, භිතප්පණීතෙ ධම්මෙ ජානෙය්, කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො ඵකචකුටු.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො දච්චකුටු: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුගගලස්ස තථාරූපං චකුටු භොති, යථාරූපෙන චකුටුනා අනබ්බතං වා භොගං අබ්බවේජ්ජය්, අබ්බතං වා භොගං ථාතිකරෙය්.¹ තථාරූපමිපිස්ස චකුටු භොති, යථාරූපෙන චකුටුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්, සාවජ්ජානවජේ ධම්මෙ ජානෙය්, භිතප්පණීතෙ ධම්මෙ ජානෙය්, කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො දච්චකුටු. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

3. න වෙච භොගා තථාරූපා න ච පුඤ්ඤති කුබ්බති,
උභයන්තං කලිග්ගාභො අකිස්ස හතචකුටුතො.

4 අථාපරුසං අකකානො ඵකචකුටු ච පුගගලො,
ධම්මාධම්මෙන සසයො,² භොගාති පරියෙසති.

5. ථෙය්‍යෙන කුට්ඨමෙමන මුසාවාදෙන වුභයං,
කුසලො භොති සංඝාතුං³ කාමභොති ච මානවො,
ඉතො සො නිරයං ගන්තවා ඵකචකුටු විහඤ්ඤති.

6. දච්චකුටු පන අකකානො සෙට්ඨා පුරිසපුගගලො,
ධම්මලද්ධෙති භොගෙති උට්ඨානාධිගතං ධනං.

7. දදුති සෙට්ඨසම්ඝප්පො අව්‍යග්ගමනසො⁴ නරො,
උපෙති හද්දකං යානං යන්තං ගන්තවා න සොචති.

8. අකිඤ්ච ඵකචකුටුඤ්ච ආරකා පරිචජ්ජයෙ,
දච්චකුටු⁵ පන සෙට්ඨ සෙට්ඨා පුරිසපුගගලනි.

1. ථාතිං කරෙය් - මජ්ඣ. ස්‍යා. 2. සයොසො, - මජ්ඣ. සංඝට්ඨා - කඤ්චි.

3. සංඝාතුං - ස්‍යා. 4. අභ්‍යග්ගමනසො නරො - මජ්ඣ. 5. දච්චකුටුඤ්ච - PTS.

3. 1. 3. 9.

29. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අකි ය, එකාස් ඇත්තේ ය, දෑස් ඇත්තේ ය යි. මහණෙනි, අකි පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයකුට යම්බඳු පැණැසෙකින් නොලත් හොඟ හෝ ලබන්නේ නම්, ලැබූ හොඟ හෝ වඩා ගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැසෙක් නොවෙයි. යම් බඳු නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, හිතප්‍රණීත දහම් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ කෘෂණ ශුඤ්ඤ ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැසෙක් ඔහට නැත. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අකියා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එකාස් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි කිසි පුද්ගලයකුට යම් බඳු ඇසෙකින් ලබා නොගත් හොඟ ලබා ගන්නේ නම්, ලබාගත් හොඟ හෝ වඩා ගන්නේ නම්, එබඳු නුවණැසෙක් ද වෙයි. යම් බඳු නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, හිතප්‍රණීත ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ කෘෂණ ශුඤ්ඤ ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැස ද ඔහට නො වේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගල එකාස් පුග්ගලා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෑස් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයකුට යම් බඳු වූ නුවණැසෙකින් නොලැබූ හෝ හොඟයන් ලබාගන්නේ නම් ලබාගත් හෝ හොඟයන් වඩා ගන්නේ නම් එබඳු නුවණැසෙක් වෙයි. යම් බඳු වූ නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, හිතප්‍රණීත ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ කෘෂණ ශුඤ්ඤ ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැස ද ඔහට වේ. මහණෙනි, මේ දෑස් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්.

3. තට නුවණැස් ඇති අකියාහට එබඳු හොඟයෝ නො වෙත්. පින් ද නොකරයි, දෙලොවිහි පරාජයග්‍රහණ වෙයි.

4. වැලිදු ශබ්දා සිවුනා හේ පින්පව් දෙකින් හොඟයන් සොයා ද, එබඳු වූ මේ අතෙක් එකාස් ඇති පුග්ගලෙක් ද වදාරණ ලද්දේය.

5. කාමහොගි වූ ඒ මිනිස් සොර රැවටිලි හා මුසවාය යන දෙකිනුදු හොඟ රැස් කරන්නට දක්‍ෂයෙක් වේ. එකාස් ඇති හෙ මෙයින් තීරයට ගොස් වැනසෙයි.

6-7 දෑස් ඇත්තා වූ ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂ පුද්ගලයෙක් ද වදාරණ ලද්දේය. ශ්‍රේෂ්ඨ සංකල්පනා ඇති විවිකිවිජාරික සිත් ඇති ඒ මනුෂ්‍යයා දහැමින් ලත් හොඟයෙන් යුක්ත වූයේ උත්තමයායෙහි ලත් ධනය (මෙරමාහට) දෙයි. යම් තැනෙකට ගොස් නොසොස්නේ නම්, එබඳු සොදුරු තැනට පැමිණෙයි.

8 අකියා ද එකාස් ඇති පුද්ගලයා ද දුරින් දුරු කරන්නේය. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ දෑස් ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා සෙවනය කරන්නේය යි.

3. 1. 3. 10

30. නයො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ නයො: අවකුජ්ජපඤ්ඤො පුගගලො, උච්ඡිඛගපඤ්ඤො පුගගලො, පුඵ්ඵපඤ්ඤො පුගගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අවකුජ්ජපඤ්ඤො පුගගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකචේවා පුගගලො ආරුමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. නස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ථං සවාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො නස්මිං ආසනෙ නිසින්නො නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. ටුට්ඨිනොපි නමහා ආසනා නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුලේඛා නිකක්ඛුජ්ජො, තනු උදකං ආසිතනං විවට්ටති, නො සණ්ඨාති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකචේවා පුගගලො ආරුමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. නස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති, ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ථං සවාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො නස්මිං ආසනෙ නිසින්නො නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. ටුට්ඨිනොපි නමහා ආසනා නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. අයං ටුට්ඨති භික්ඛවෙ අවකුජ්ජපඤ්ඤො පුගගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ උච්ඡිඛගපඤ්ඤො පුගගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකචේවා පුගගලො ආරුමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. නස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ථං සවාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො නස්මිං ආසනෙ නිසින්නො නස්සා කථාය නෙවාදිමපි මනසි කරොති, මජ්ඣමපි මනසි කරොති, පරියොසානමපි මනසි කරොති. ටුට්ඨිනොපි නමහා ආසනා නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසස්ස උච්ඡිඛග නානාබජ්ජකානි ආනිණ්ණානි තිලා වණ්ඩුලා මොදකා බදරා, සො නමහා ආසනා ටුට්ඨිගන්තො සතිසමෙමාසා පකිරෙය්‍ය. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකචේවා පුගගලො ආරුමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. නස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ථං සවාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො නස්මිං ආසනෙ නිසින්නො නස්සා කථාය ආදිමපි මනසි කරොති, මජ්ඣමපි මනසි කරොති, පරියොසානමපි මනසි කරොති. ටුට්ඨිනොපි නමහා ආසනා නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. අයං ටුට්ඨති භික්ඛවෙ උච්ඡිඛගපඤ්ඤො පුගගලො.

3. 1 3. 10.

30. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනක යත්: අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගලය, උච්ඡිඛගපඤ්ඤ පුද්ගලය, පුප්පඤ්ඤ පුද්ගලයි.

මහණෙනි, අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත නිතර බණ ඇසීම පිණිස ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අභිසහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට කෙවල සම්පූර්ණ කොට දහම් දෙසත්. පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කරත්, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි. මැද මෙනෙහි නො කරයි, අග මෙනෙහි නො කරයි. ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කෙරේ, මැද මෙනෙහි නො කෙරේ, අග මෙනෙහි නො කෙරේ. මහණෙනි, යම් පරිදි යටිකුරු කළ කළයෙක් වේ ද, වත් කරණ ලද ජලය පෙරළේ ද, නො නවත්තේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට දම් දෙසත් ද, අභිසහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට දහම් දෙසත්. පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කරත්. හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි ද, මැද මෙනෙහි නො කරයි ද, අග මෙනෙහි නො කරයි ද, ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේ ම ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි ද, මැද මෙනෙහි නො කරයි ද, අග මෙනෙහි නො කරයි ද; මහණෙනි, මේ අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, උච්ඡිඛගපඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත දහම් ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අභිසහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට ධර්මය දෙසත් ද, පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි කෙරේ ද, මැද මෙනෙහි කෙරේ ද, අග මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කෙරේ ද, මැද මෙනෙහි නො කෙරේ ද, අග මෙනෙහි නො කෙරේ ද, මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයකුගේ හිඟා තල සහල් අත්වට බෙබර යන නොයෙක් කැපුනු දෑ ගැවසුනේ වේ ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙන් නැගී සිටුනේ ම සිහිමුළාවෙන් වම්හයි ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට දහම් දෙසත් ද, අභිසහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි කෙරේ ද, මැද මෙනෙහි කෙරේ ද, අග මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ අස්තෙන් නැගී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මූල නො මෙනෙහි කෙරේ ද, මැද නොම මෙනෙහි කෙරේ ද, අග නොම මෙනෙහි කෙරේ ද, මහණෙනි, මේ උච්ඡිඛගපඤ්ඤ පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුථුපඤ්ඤා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුතං සන්තකෙ ධම්මසවණංය. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙන්නි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සංඛං සවාසඤ්ඤාං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්නි. සො තස්මිං ආසතෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිමපි මනසි-කරොති, මජ්ඣිමපි මනසි කරොති, පරියොසානමපි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තමහා ආසනා තස්සා කථාය ආදිමපි මනසි කරොති, මජ්ඣිමපි මනසි කරොති, පරියොසානමපි මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුමහො උකකුප්පො, තත්‍ර උදකං ආසිත්තං සණ්ඨංහි, තො විවට්ඨති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛුතං සන්තකෙ ධම්මසවණංය. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙන්නි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සංඛං සවාසඤ්ඤාං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්නි. සො තස්මිං ආසතෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිමපි මනසි කරොති, මජ්ඣිමපි මනසි කරොති, පරියොසානමපි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තමහා ආසනා තස්සා කථාය ආදිමපි මනසි කරොති, මජ්ඣිමපි මනසි කරොති, පරියොසානමපි මනසි කරොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුථුපඤ්ඤා පුග්ගලො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්නි.

9. අවකුප්පඤ්ඤා පුරිසො දුමෙමධො අවිචක්ඛණො,
අභික්ඛණමපි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තකෙ.
10. ආදිං කථාය මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං තාදිසො,
උග්ගහෙත්තුං න සකෙකාති පඤ්ඤා භික්ඛු න විජ්ජති.
11. උච්ඡිග්ගපඤ්ඤා පුරිසො සෙය්‍යො එතෙත වුච්චති,
අභික්ඛණමපි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තකෙ.
12. ආදිං කථාය මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං තාදිසො,
නිසින්නො ආසතෙ තස්මිං උග්ගහෙත්තාන බ්‍යඤ්ඤං,
වුට්ඨිතො¹ නප්පජානාති ගභිතමසිස්ස² මුස්සති.
13. පුථුපඤ්ඤා ච පුරිසො සෙය්‍යො එතෙති වුච්චති,
අභික්ඛණමපි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තකෙ.
14. ආදිං කථාය මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං තාදිසො,
නිසින්නො ආසතෙ තස්මිං උග්ගහෙත්තාන බ්‍යඤ්ඤං.
15. ධාරෙති සෙට්ඨසංඝපෙසා අවාගගමනසො නරො,
ධම්මානුධම්මපටිපන්නො දුක්ඛස්සන්තකරො³ සියාති.

පුග්ගලමග්ගො තතියො.

1. වුට්ඨිතො ච ඛො - මජ්ඣික. 2. ගභිතං භික්ඛු - සංඛං - කං.
3. දුක්ඛස්සන්තකරො සියා - සිමු.
තඤ්ඤාද්දන්තං - සමිද්ධං ගිලානස්සධාරා බ්‍රහ්මකාරා චජ්ජෙතා ච
සෙමි ජිග්ගුච්ඡාද්දන්තං ඤාණං අවකුප්පන්නාති.

මහණෙනි, පුථුපඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස ආරාමයට නිතර යන්නේ වේ. භික්ෂුහු ඔහුට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අභි සහිත කොට බාහ්‍යස්ත සහිත කොට සියල්ලෙන් සමපූර්ණ කොට බමිය දෙසත්. පිරිසිදු බඹසර ප්‍රකාශ කෙරෙත්. හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූලත් මෙනෙහි කෙරේ, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ, අගත් මෙනෙහි කෙරේ. ඒ අස්තෙන් නැගිසිටියේත් ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කෙරේ, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ, අගත් මෙනෙහි කෙරේ. මහණෙනි, යම් පරිදි උඩුකුරු කළ කළයෙක් වේ ද, එහි වත් කරණ ලද දිය පිහිටා ද, පිටත නොගැළේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙ ලොවිහි කිසි පුහුලෙක් භික්ෂුන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහුට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අභි සහිත කොට බාහ්‍යස්ත සහිත කොට සියල්ලෙන් සමපූර්ණ කොට බමිය දෙසත් ද, පිරිසිදු වූ බඹසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙ ඒ අස්තේ හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කරයි ද, මැදත් මෙනෙහි කරයි ද, අගත් මෙනෙහි කරයි ද, ඒ අස්තෙන් නැගි සිටියේත් ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කරයි ද, මැදත් මෙනෙහි කරයි ද, අගත් මෙනෙහි කරයි ද, මහණෙනි, මේ පුථුපඤ්ඤ පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවිහි විද්‍යාමාන වෙත්.

9. විවක්‍ෂණ නුවු ප්‍රඥ නැති, අවකුල්පඤ්ඤ පුරුෂ තෙමේ ඉදින් භික්ෂුන් වෙත නිතර යන සුලු වේ ද-

10. එබඳු පුරුෂ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද උගන්නට නොහැක්කේ ය. ඔහුට ප්‍රඥාව නැත් ද, එහෙයිනි.

11. 'උච්ඡබ්ගපඤ්ඤ' පුරුෂ තෙමේ මොහට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨය යි කියනු ලැබේ. හෙතෙම ඉදින් නිතර භික්ෂුන් වෙත යන සුලු වේ ද-

12. එබඳු පුද්ගල ඒ ආසනයෙහි හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද ඉගෙන ව්‍යාකූණ බරු නැගි සිටියේ ම නො දනී ද, ඔහු විසින් ගන්නා ලද්ද නැසෙයි.

13. 'පුථුපඤ්ඤ' පුරුෂ මොවුනට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨය යි කියනු ලැබේ. ඉදින් හෙ නිතර භික්ෂුන් වෙත යන සුලු වේ ද-

14. එබඳු පුද්ගල ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද ඉගෙන ව්‍යාකූණය දරයි.

15. ශ්‍රේෂ්ඨසංකල්පනා ඇති විවිකිච්ඡා රහිත සිත් ඇති ධර්මානුබම්මයෙහි පිළිපත් මිනිස් ඒ දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වන්නේය යි.

තෙවන ප්‍රභූල් වග යි.

[4. දෙවදුනවගෙහා.]

3. 1. 4. 1

[සාවසීනිදුන:]

31. සබ්බමකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා හොනති. සපුබ්බාවරියකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා හොනති. සාහුනෙය්‍යාකානි¹ භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා හොනති. බ්‍රහ්මානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්නං එතං අඛිවචනං. පුබ්බාවරියානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්නං එතං අඛිවචනං. ආහුනෙය්‍යානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්නං එතං අඛිවචනං. තං කිසිං හෙතු: බහුකාරා භික්ඛවෙ මාතෘපිතරො පුත්තානං. ආපාදකා පොසකා ඉමිස්ස ලොකස්ස දස්සෙතාරොති.

16. බ්‍රහ්මානි මාතෘපිතරො, පුබ්බාවරියානි වුච්චරෙ,
ආහුනෙය්‍යා ච පුත්තානං පජාය අනුකම්පකා.
17. තස්මා හි තෙ නමස්සෙය්‍ය සකකරෙය්‍යාථ පණ්ණිනො,
අනෙතන අථ පානෙන චජේත සයනෙන ච,
උච්ඡාදනෙන නහාපනෙන පාදනං ධොවනෙන ච.
18. තාය තං පරිවරියාය මාතෘපිතුසු පණ්ණිතා,
ඉධිවෙච්ච² තං පසංසන්ති පෙච්ච සග්ගෙ ච මොදතිති.

3. 1. 4. 2

32. අථ බො ආයස්මා ආනිෂ්ඨෙය්‍යෙන භගවා තෙනුපසංඝිනම්. උපසංඝිනම්නා භගවන්නං අභිවාදෙතා එකමන්නං නිසීදි. එකමන්නං නිසිනො, බො ආයස්මා ආනිෂ්ඨෙය්‍යෙන භගවන්නං එතදවොච: සීයා නු බො භනො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා³ නාස්සු, බහිද්ධා ච සබ්බනිම්මෙනාසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා නාස්සු, යඤ්ච වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොනති, තං ච වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

සීයා ආනිෂ්ඨෙය්‍යෙන භගවා තෙනුපසංඝිනම්. උපසංඝිනම්නා භගවන්නං අභිවාදෙතා එකමන්නං නිසීදි. එකමන්නං නිසිනො, බො ආයස්මා ආනිෂ්ඨෙය්‍යෙන භගවන්නං එතදවොච: සීයා නු බො භනො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා³ නාස්සු, බහිද්ධා ච සබ්බනිම්මෙනාසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා නාස්සු, යඤ්ච වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොනති, තං ච වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

යථා කථං පන භනො සීයා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොනති, බහිද්ධා ච සබ්බනිම්මෙනාසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොනති, යං ච වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා න හොනති, තං ච වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

1. සාහුනෙය්‍යානි - මජ්ඣං. 2. ඉධිව තං - මජ්ඣං.

3. අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා - ස්‍යා. මජ්ඣං.

[4. දෙවදුන වගීය]

3. 1. 4. 1

[සැවැත්ගිදුනයි:]

31. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ බ්‍රහ්ම සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ පූජාවාසී සහිත යහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ ආනුෂේය්‍ය සහිතයහ. මහණෙනි, 'බ්‍රහ්ම' යනු මාපියනට තෙල නමෙකි. මහණෙනි, 'පුබ්බාවරය' යනු මාපියනට තෙල නමෙකි. මහණෙනි, 'ආනුෂේය්‍ය' යනු මාපියනට තෙල නමෙකි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මාපියෝ පුත්‍රයන් පල්නානු පුස්තානු මේ ලෝකය දක්වන්නානු වෙත් ද, එහෙයින් දරුවනට බොහෝ උපකාර ඇතියහ.

16. මාපියෝ පුත්‍රයනට බ්‍රහ්මයහ යි ද පූජාවාසීයහ යි ද ආනුෂේය්‍යයහ යි ද දරුවනට අනුකම්පා කරන්නානු යයි ද කියනු ලැබෙත්.

17. එහෙයින් නුවණැත්තෝ ඔවුන් තමදන්තේ ය. ආහාරයෙනුද යලි පානයෙනුද වස්ත්‍රයෙනුද යහනිනුද ඇඟ ඉළීමෙනුද නැවීමෙනුද පා දෙවීමෙනුද ඔවුන් සගත්තේ ය.

18. මවුපියන් කෙරෙහි ඒ පිරිසැරියෙන් පණිතයෝ මෙලොවිහි ද ඔහු පසසත්. හේ පරලොව ගොස් සවගීයෙහි ද (විපාකමොදනායෙන්) තුටු වේ යයි.

3. 1. 4. 2.

32. එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් සවිඥානක වූ මේ ශරීරයෙහින් අහඹිකාරදූෂිට හා මමඛිකාරතෘෂණා හා මානානුසය හා යන මොහු නො වෙත් නම්, බාහිර වූ ද සියලු නිමිත්තයෙහි අහඹිකාර, මමඛිකාර, මානානුසය යන මොහු නො වෙත් නම්, යම් එල සමාධියකටත් එලප්‍රඥාවකටත් සමවැද වසන්නනුට අහඹිකාර, මමඛිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, එබඳු එලසමාධියකට ද එලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වසන්නේ නම්, ඒ හික්ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් ඇත් ද?

ආනන්දයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් මේ සවිඥානක ශරීරයෙහි ද, අහඹිකාර, මමඛිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, බාහිර වූ ද සියලු රූපාදි-නිමිත්තයෙහි අහඹිකාර, මමඛිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, යම් බඳු වූ එල සමාධියකට එලප්‍රඥාවකට පැමිණ වසන්නනුට අහඹිකාර, මමඛිකාර, මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, එබඳු වූ ද එලසමාධියකට එලප්‍රඥාවකට පැමිණ වෙසෙන්නේ නම්, ඒ හික්ෂුහට එවැනි සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් හෙයකින් මේ සවිඥානක ශරීරයෙහි ද අහඹිකාර, මමඛිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් ද, බාහිර වූ ද සියලු නිමිත්තයෙහි අහඹිකාර, මමඛිකාර, මානානුසයෝ නො වෙත් ද, යම් බඳු වූ එලසමාධියකට එලප්‍රඥාවකට පැමිණ වසන්නනුට අහඹිකාර, මමඛිකාර, මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, එබඳු වූ එලසමාධියට එලප්‍රඥාවට පැමිණ වසන්නේ නම්, ඒ හික්ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ නම් වන්නේ ද?

ඉධානඤ්ඤ භික්ෂුතො ඵලං හොති: ඵතං සන්තං, ඵතං පණ්ණිනං, යදිදං සබ්බසංඛාරසමිථො සබ්බපටිපට්ඨිසංගො නණ්ණකකයො විරාගො නිරොධො නිබ්බාණන්ති. ඵලං බො ආනඤ්ඤ සීයා භික්ෂුතො තථාරූපො සමාධිපටිලාභො, යථා ඉමසමිං ව සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා¹ නාස්සු, බහිඤ්ඤා ව සබ්බන්තිතොසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා නාස්සු, යං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා න හොන්ති, තං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරෙය්‍යා.² ඉදං ව පන මෙනං ආනඤ්ඤ සංකාය භාසිතං පාරායණෙ පුණ්ණකපඤ්ඤා:

19. සංඛාය ලොකසමිං පරොවරානි³
යස්සිඤ්ඤානං නන්ති කුභිඤ්ඤා ලොකෙ,
සන්තො විමුත්තො අනිසො නිරාසො
අතාරි සො ජාතිජරනති බ්‍රුමිති.

3. 1. 4. 3.

33. අථ බො ආයස්මා සාවිජ්ජනො යෙන භගවා තෙනුපසංඛිනම්. උපසංඛිනම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං භගවා ඵතදවොච: සබ්බිතෙනනපි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං, වින්දාරෙනපි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සබ්බිතනවින්දාරෙනපි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං, අඤ්ඤාතාරො⁴ ව දුලලභාති. ඵතස්ස භගවා කාලො, ඵතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා සබ්බිතෙනනපි ධම්මං දෙසෙය්‍යං, වින්දාරෙනපි ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සබ්බිතනවින්දාරෙනපි ධම්මං දෙසෙය්‍යං, භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරොති.

නසමානිහ සාරිපුත්ත ඵලං සිකතිතබ්බං: ඉමසමිං ව සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා න භවිස්සන්ති, බහිඤ්ඤා ව සබ්බන්තිතොසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා න භවිස්සන්ති, යං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා න හොන්ති, තං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරෙය්‍යාමාති. ඵලං හි වො සාරිපුත්ත සිකතිතබ්බං.

යතො ව බො සාරිපුත්ත භික්ෂුතො ඉමසමිං ව සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා න හොන්ති, බහිඤ්ඤා ව සබ්බන්තිතොසු අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා න හොන්ති, යං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරතො අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා න හොන්ති, තං ව වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුවච්ඡි සාරිපුත්ත භික්ෂු අවෙජ්ජි,⁵ තණ්හං, වාචනාසිංසංයොජනං, සමමා මානාහි-සමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්ස. ඉදං ව පන මෙනං සාරිපුත්ත සංකාය භාසිතං පාරායණෙ උදයපඤ්ඤා.

20. පහාණං කාමසඤ්ඤානං දොමනස්සානවුහයං,
චිතස්ස ව පනුදනං කුකකුච්චානං නිවාරණං.
21. උපෙක්ඛාසනිසංසුඤ්ඤා ධම්මතක්කපුරෙජ්චං,
අඤ්ඤාචිමොකං පබ්බුමි අවිජ්ජායපපහෙදනංති.

1. අභිඤ්ඤාරමම්ඤ්ඤාරමානානුසයා - මජ්ඣ. PTS, 2. විහරෙය්‍යාති - මජ්ඣ. PTS.
3. පරොවරානි - මජ්ඣ. සා. 4. ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො - සා.
5. අවෙජ්ජි - සා. කං. 6. විවතනසි - මජ්ඣ.

ආනන්දයෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂුහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: යම් සියලු සංසකාරයන්ගේ සංහිදීමෙන් සිංලු උපධිත්තේ දුරලීමෙන් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙන් නො ඇලීමෙන් නිරෝධයෙන් නිවණෙන් වේ ද, තෙල ශාන්තය. තෙල ප්‍රණීතයි. ආනන්දයෙනි, යම්සේ මේ සවිඥාන ශරීරයෙහි අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවෙත් ද, යම් ඵලසමාධියකට ද යම් ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වාසය කරන්නාහට අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නො වෙත් ද, ඒ ඵලසමාධියට ද ඒ ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, මෙසේ ඒ භික්ෂුහට එබඳු වූ සමාධිප්‍රතිලාභයෙන් වන්නේ ය. ආනන්දයෙනි, මේ කරුණ සදහා පාරායණයෙහි පුණීක ප්‍රශ්න-යෙහිදී මා විසින් තෙල දෙසන ලදී:

19. ලොකයෙහි සවාතමභාව පරාතමභාව සබ්බාත පරාවරයන් නුවණින් දැන ලොවිනි කිසි අරමුණෙක්හිදු යමකුගේ කමපායෙන් තැන් ද, විරාඬ වූ කෙලශයන් සංහිද වූ හෙයින් ශාන්ත වූ කායදුශ්චරිතාදි වූ දුම් තැනි රාගාදී ර්ෂි හා ආශා තැනි හෙතෙම ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණ සමූහය තරණය කෙළේය යි කියමි.

3. 1. 4. 3.

33. එකල්හි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුත්හ. එකත්පස් ව හුත් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක: ‘ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම සැකෙවිනුදු දහම් දෙසමි. ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම විතර විසිනුදු දහම් දෙසමි. සංක්‍ෂෙපවිසාර දෙකිනුදු දහම් දෙසමි. එතෙකුදුවත් ප්‍රතිවෙධ කරණුවෝ දුර්ලභාය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් හෙයෙකින් සැකෙවිනුදු දහම් දෙසන සේක් ද, විතර විසිනුදු දහම් දෙසන සේක් ද, සංක්‍ෂෙපවිසාර දෙකිනුත් දහම් දෙසන සේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ එයට කලි. සුගතයන් වහන්ස, මේ එයට කලි. ධර්මය ප්‍රතිවෙධ කරණුවෝ වෙති යි.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, එසේ හෙයින් මේ සවිඥාන ශරීරයෙහි අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවන්නාහු ද, බාහ්‍ය වූ හැම නිමිත්තිදු අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නො වන්නාහු ද, යම් ඵලසමාධියකටත් ඵලප්‍රඥාවකටත් පැමිණ වාසය කරන්නහුට අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නො වෙත් නම් ඒ ඵලසමාධියට ද ඒ ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වසන්නම් හ යි මෙසේ භික්ෂිය යුතුයි. ශාරීපුත්‍රයෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතුයි.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් කලෙක පටන්ගෙන භික්ෂුහට සවිඥාන වූ මේ ශරීර-යෙහි අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, බාහිර වූ සියලු නිමිත්තයෙහි දු අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, යම් ඵලසමාධියකට ද යම් ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වාසය කරන්නහුට අභිකාර මමිකාර මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, ඒ ඵලසමාධියට ද ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වෙසේ නම්, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ භික්ෂු තෘෂ්ණාව සිදලි ය යි ද, සංයෝජන උප්පා හළේ ය යි ද, මනා පිළිවෙතින් මාතය සංහිද-වීමෙන් සසරදුක අවසන් කෙළේය යි ද, කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙය සදහා ම සාග්‍යයන් වර්ගයෙහි උදය ප්‍රශ්නයෙහි මා විසින් තෙල දෙසන ලදී:

20-21. කාමසංඥවත්තේ ද දොමනසුත්තේ දැයි මේ ධර්මයන් දෙදෙනාගේ ප්‍රත්‍යාණය ද චිතමිඬියාගේ දුරලීම ද කුක්කුච්චයන්ගේ වැළැනීම ද වතුථානා-තයට අයත් ඵලයෙහි උපත් උපෙක්ඛායෙන් හා සමාභියෙන් පිරිසිදු වූ සමාස්සකලපය පෙරට කොට සිටි අඤ්ඤාදියයාගේ කෙළවර උපදනා අභිත්ඵලය අපිදු ව බිඳීම යි කියමි.

3. 1. 4. 4.

34. නිඤ්මානි භික්ඛවෙ නිදුනානි කමමානං සමුදයාය. කතමානි නිඤ්:
ලොභො නිදුනං කමමානං සමුදයාය, දොසො නිදුනං කමමානං සමුදයාය,
මොහො නිදුනං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ ලොභපකතං කමමං ලොභජං ලොභනිදුනං ලොභසමුදයං,
යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බතනති, තත්ථ නං කමමං විපච්චති. යත්ථ නං කමමං
විපච්චති, තත්ථ තස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ,
උපපජේඡ වා,¹ අපරෙ වා පරියායෙ.

යං භික්ඛවෙ දොසපකතං කමමං දොසජං දොසනිදුනං දොසසමුදයං,
යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බතනති, තත්ථ නං කමමං විපච්චති. යත්ථ නං කමමං
විපච්චති, තත්ථ තස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ,
උපපජේඡ¹ වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

යං භික්ඛවෙ මොහපකතං කමමං මොහජං මොහනිදුනං මොහසමුදයං,
යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බතනති, තත්ථ නං කමමං විපච්චති. යත්ථ නං කමමං
විපච්චති, තත්ථ තස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ,
උපපජේඡ වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛිජානි අබ්ඤ්ඤානි අපුනීති අවාතාතපහනානි
සාරාදානි සුඛසංසිතානි සුඛෙතෙන සුපරිකමකතාය භූමියා නිකම්භනානි,
දෙවො ව සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය, එවස්සු තානි භික්ඛවෙ ඛිජානි
වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුලං ආපජේඡස්සුං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං ලොභ-
පකතං කමමං ලොභජං ලොභනිදුනං ලොභසමුදයං, යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො
නිබ්බතනති, තත්ථ නං කමමං විපච්චති. යත්ථ නං කමමං විපච්චති, තත්ථ තස්ස
කමමස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ, උපපජේඡ වා, අපරෙ වා
පරියායෙ.

යං දොසපකතං කමමං -පෙ- යං මොහපකතං කමමං මොහජං
මොහනිදුනං මොහසමුදයං, යත්ඤ්ඤ අත්තභාවො නිබ්බතනති, තත්ථ නං කමමං
විපච්චති. යත්ථ නං කමමං විපච්චති, තත්ථ තස්ස කමමස්ස විපාකං පටිසං-
වෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ, උපපජේඡ වා, අපරෙ වා පරියායෙ. ඉමානි ඛො
භික්ඛවෙ නිඤ් නිදුනානි කමමානං සමුදයාය.

3. 1. 4. 4

34. මහණෙනි, (වාතතගාමී) කමියන්ගේ රැස් කිරීමට මේ කරුණු තුනෙනි. කවර තුනෙක යන්: කමියන්ගේ රැස් කිරීමට ලොභය කරුණෙනි, කමියන්ගේ රැස් කිරීමට දෝෂය කරුණෙනි, කමියන්ගේ රැස් කිරීමට මොහය කරුණෙනි.

මහණෙනි, ලොභයෙන් කරුණ ලද ලොභයෙන් උපන් ලොභය නිදන කොට ඇති ලොභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කමියෙක් වේ ද, යම් තැනෙක කමිවන් ඔහුගේ පස්කද පහළ වේ ද, ඒ අත්බැවිහි ඔහුගේ ඒ කමිය විපාක දෙයි. යම් තැනෙක ඒ කමිය විපාක දෙන්නේ වේ ද, ඒ කමියාගේ විපාකය ඉහාතමයෙහි හෝ දෙවන අත්බැවිහි හෝ අවකාශ ලත් යම් ම අත්බැවෙක හෝ විදුන්නේය.

මහණෙනි, දෝෂයෙන් කරුණ ලද දෝෂයෙන් උපන් දෝෂය නිදන කොට ඇති දෝෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කමියෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ පස්කද පහළ වේ නම්, ඒ අත්බැවිහි ඒ කමිය විවස්තේ වෙයි. යම් තැනෙක ඒ කමිය විවස්තේ ද, මේ භවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි, එහි ඒ කමිවිපාකය විදුන්නේ ය.

මහණෙනි, මොහයෙන් කරුණ ලද මොහයෙන් උපන් මොහය නිදන කොට ඇති මොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කමියෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආතමභාවය පහළ වේ නම්, ඒ අත්බැවිහි ඒ කමිය විවස්තේ ය. යම් තැනෙක ඒ කමිය විවස්තේ වේ ද, ඉහාතමභාවයෙහි වේවයි, දෙවන භවයෙහි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි එහි ඒ කමිවිපාකය විදුන්නේ ය.

මහණෙනි, යම්සේ තොබුන් කුණු නුමු අවිසුළහින් නොපහළ ඇදගත් සාරය ඇති සුවයෙන් හොත් මනා කෙනෙක්හි මොනොවට සහට බිම්හි වසුළු බීජකෙනෙක් වෙත් ද, මෙසය ද සමයක් ධාරාව වණිණ කෙරේ ද, මහණෙනි, එසේ ඇතිකල්හි ඒ බීජයෝ (අකුර නැගීමෙන්) වැඩියට (මුල්බැස ගැණීමෙන්) විරූපියට (පැහිරීමෙන්) වෛජුල්‍යයට යන්නාහ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ලොභයෙන් කරුණ ලද ලොභයෙන් උපන් ලොභය නිදන කොට ඇති ලොභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කමියෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආතමභාවය (පස්කද) පහළ වේ ද, ඒ අත්බැවිහි ඒ කමිය විවස්තේය. යම් තැනෙක ඒ කමිය විවස්තේ වේ ද, ඉහාතමභාවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි, එහි ඒ කමි විපාකය විදුන්නේය.

දෝෂයෙන් කරුණ ලද යම් කමියෙක් වේ ද ... මොහයෙන් කරුණ ලද මොහයෙන් උපන් මොහය නිදන කොට ඇති මොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කමියෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආතමභාවය පහළ වේ ද, එහි ඔහුගේ ඒ කමිය විවස්තේය. යම් තැනෙක ඒ කමිය විවස්තේ වේ ද, ඉහාතමභාවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, එයින් අත් අත්-බැවෙක්හි වේවයි එහි ඒ කමිවිපාකය විදුන්නේය. මහණෙනි, (වාතතගාමී) කමියන්ගේ සමුදය පිණිස මේ නිදනයෝ තුන් දෙන වෙති.

තිණ්ණිමානි භික්ඛවෙ නිදුනාති කමමානං සමුදයාය. කතමානි තිණ්ණි:
අලොභො නිදුනං කමමානං සමුදයාය, අද්දෙසො නිදුනං කමමානං සමුදයාය,
අමොභො නිදුනං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ අලොභපකතං කමමං අලොභජං අලොභනිදුනං අලොභ-
සමුදයං, ලොභෙ විගතෙ එවං තං කමමං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං
තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං¹ ආයතිං අනුප්පාදබමමං.

යං භික්ඛවෙ අද්දෙසපකතං කමමං අද්දෙසජං අද්දෙසනිදුනං අද්දෙස-
සමුදයං, දෙසෙ විගතෙ එවං තං කමමං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං
තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං¹ ආයතිං අනුප්පාදබමමං.

යං භික්ඛවෙ අමොභපකතං කමමං අමොභජං අමොභනිදුනං අමොභ-
සමුදයං, මොභෙ විගතෙ එවං තං කමමං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං
තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදබමමං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛිජාති අබ්ඤ්ඤාති අපුරිති අවානාතපභතාති
සාරුදුති සුබසසිතාති. තාති පුරිසො අගගිතා දහෙය්‍ය, අගගිතා දහිත්වා මසිං
කරෙය්‍ය, මසිං කරිත්වා මහාවානෙ වා ඔපුණෙය්‍ය², නදියා වා සිඝසොනාය
පවාහෙය්‍ය, එවස්ස තාති භික්ඛවෙ ඛිජාති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවඤ්ඤකතාති
අනභාවකතාති ආයතිං අනුප්පාදබමමාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං
අලොභපකතං කමමං අලොභජං අලොභනිදුනං අලොභසමුදයං, ලොභෙ
විගතෙ එවං තං කමමං පභිණං හොති උච්ඡින්නාමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාව-
කතං ආයතිං අනුප්පාදබමමං.

යං අද්දෙසපකතං කමමං -පෙ- යං අමොභපකතං කමමං අමොභජං
අමොභනිදුනං අමොභසමුදයං, මොභෙ විගතෙ එවං තං කමමං පභිණං
හොති උච්ඡින්නාමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදබමමං.
ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණි නිදුනාති කමමානං සමුදයායාති.

22 ලොභජං දෙසජං වෙච මොභජං වාපට්ඨෙසු,
යං තෙන පකතං කමමං අප්පං වා යදි වා ඛන්තං,
ඉධෙව තං වෙදනීයං වඤ්ඤ අඤ්ඤං න විජ්ජති.

23 තස්මා ලොභං ව දෙසං ව මොභජං වාපි විදුසු,
විජ්ජං උප්පාදයං භික්ඛු සබ්බා දුගගතිස්සො ජහෙ'ති.

1. අනභාවං කතං - මජ්ඣං. ස්‍යා

2. ඔපුණෙය්‍ය - මජ්ඣං.

මහණෙනි, වෘත්තගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස මේ නිදනයෝ තුන් දෙනෙකි: කවර තුන් දෙනෙක යත්: වෘත්තගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස අලොභය නිදන වේ. වෘත්තගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස අදෙසය නිදනය වේ. වෘත්තගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස අමොහය නිදනය වේ.

මහණෙනි, අලොභයෙන් කරණ ලද අලොභයෙන් උපන් අලොභය නිදන කොට ඇති අලොභය සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, ලොභය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. මුද්‍රන සිදුලු (තාලවස්තුවක් මෙන්) කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නූපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, අදෝෂයෙන් කරණ ලද අදෝෂයෙන් උපන් අදෝෂය නිදන කොට ඇති අදෝෂය සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, දෝෂය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රන සිදුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. මතු නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. මතු නූපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, අමොහයෙන් කරණ ලද අමොහයෙන් උපන් අමොහ නිදන කොට ඇති අමොහ සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, මොහය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රන සිදුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නූපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි නො බුන් කුණු නුටු අවිසුළහින් නොපහළ ඇදගත් සාරය ඇති, මොනොවට හොත් බිජුවට ඇත් ද, ඒ බිජුවට පුරාමයෙක් හින්-තෙන් දවන්නේ ද, හින්තෙන් දවා හළ කරන්නේ ද, හළ කොට මහසුළහෙහි හෝ පොළාහරණේ ද, සැබ දියපහර ඇති නදියෙක්හි හෝ උල්පවා හරණේ ද, මහණෙනි, එසේ ඇති කල්හි ඒ බිජුවට සිදුලු මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රන සිදුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. මතු නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. මත්තෙහි නූපදනා සැඟවී ඇති වේ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම අලොභයෙන් කරණ ලද අලොභයෙන් උපන් අලොභය නිදන කොට ඇති අලොභය සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, ලොභය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. සිදුලු මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රන සිදුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නූපදනා සැඟවී ඇති වේ.

අදෝෂයෙන් කරණ ලද යම් කම්මයෙක් වේ ද ... අමොහයෙන් කරණ ලද අමොහයෙන් උපන් අමොහය නිදන කොට ඇති අමොහය සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, මොහය පහ වූ කල්හි ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. සිදුලු මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රන සිදුලු) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නූපදනා සැඟවී ඇති වේ. මහණෙනි, මොහු වෘත්තගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස වූ තුන් නිදනයෝයි.

22. අකු බාල තෙම ලොභයෙන් උපන් හෝ දෝෂයෙන් උපන් හෝ සංලප වූ හෝ බොහෝ වූ යම් කම්මයක් කරයි ද, ඔහු විසින් කරණ ලද ඒ කම්මය මේ අත්බැවිහි ම වින්ද යුතු වේ. (එහි විපාක දීමට) අත් තැනෙක් නැත.

23. එහෙයින් පණ්ඩිත භික්ෂු තෙම අතීතඛාගීඥනවිඤ්ච උපදවන්නේ ලොභයෙන් උපන් හෝ දෝෂයෙන් උපන් හෝ මොහයෙන් උපන් කම් ද සියලු දුගතින් ද දුර ලත්තේ යයි.

3. 1. 4. 5.

35. එකං සමයං භගවා ආලම්භං විහරති ගොමග්ගෙ සිංහපාවනෙ පණ්ණසස්සරේ. අථ බො භක්ඛකො ආලවකො ජඩ්ඝාවිහාරං අනුවඩ්ඝමමා-
නො අනුවිවරමානො අද්දස් භගවන්තං ගොමග්ගෙ සිංහපාවනෙ පණ්ණසස්ස-
රේ නිසින්නං. දිස්වා යෙන භගවා තෙනුපසඩ්ඝමි. උපසඩ්ඝමිති භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො භක්ඛකො ආලවකො
භගවන්තං එතදවොච: කච්චි භන්තෙ භගවා සුඛමසසිද්ධං? එවං කුමාර
සුඛමසසිද්ධං, යෙ ව පන ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, අහං තෙසං අඤ්ඤානරොති.

සීතා භන්තෙ හෙමන්තිකා රන්ති, අන්තරංගිකො නිමිපානසමයො, බරු
ගොකණ්ටකභතා භූමි, තනුකො පණ්ණසස්සරේ, විරලාති රුක්ඛස්ස පත්තාති,
සීතාති කාසායාති වත්ථාති, සීතො ව වෙරමිවානො¹ වාති. අථ ව පන භගවා
එවමාහ: එවං කුමාර සුඛමසසිද්ධං; යෙ ව පන ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, අහං
තෙසං අඤ්ඤානරොති.

තෙන නි කුමාර තඤ්ඤාවෙන් පටිපුච්ඡස්සාමි; යථා තෙ බමෙය්‍ය,
තථා තං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිමමඤ්ඤාසි කුමාර? ඉධස්ස ගහපතීස්ස වා
ගහපතීපුත්තස්ස වා කුටාගාරං උලලිත්තාවලිත්තං නිවාතං පුස්සිතග්ගලං
පිහිතවාතපාතං; තත්ත්වස්ස පලලභිකා ගොණකත්තො පටිකත්තො පටලි-
කත්තො කාදලිමිගපවර පච්චන්දරණො² සඋත්තරච්ඡදො උභතොලොභිත-
කුප්ඛානො; තෙලපපදීපො වෙන් ක්ඛායෙය්‍ය; චතස්සො ව පජාපතියො
මනාපමනාපෙන පච්චුපට්ඨිතාස්ස; තං කිමමඤ්ඤාසි කුමාර සුඛං වා සො
සයෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතිති?

සුඛං සො භන්තෙ සයෙය්‍ය; යෙ ව පන ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, සො තෙසං
අඤ්ඤානරොති.

තං කිමමඤ්ඤාසි කුමාර? අපි නු තස්ස ගහපතීස්ස වා ගහපතීපුත්තස්ස වා
උපපජේය්‍යං රුගජා පරිලාභා කාසිකා වා වෙනසිකා වා, යෙති සො
රුගජෙති පරිලාභෙති පරිඛය්‍යමානො දුක්ඛං සයෙය්‍යාති? එවං භන්තෙ.
යෙති බො සො කුමාර, ගහපතී වා ගහපතීපුත්තො වා රුගජෙති පරිලාභෙති
පරිඛය්‍යමානො දුක්ඛං සයෙය්‍ය, සො රුගො තථාගතස්ස පතීණො උච්ඡන්ත-
මුලො තාලාවඤ්ඤකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුපපාදධමෙවො. තස්මාහං
සුඛමසසිද්ධං. තං කිමමඤ්ඤාසි කුමාර? අපි නු තස්ස ගහපතීස්ස වා
ගහපතීපුත්තස්ස වා උපපජේය්‍යං දෙසජා පරිලාභා -පෙ- උපපජේය්‍යං
මොහජා පරිලාභා කාසිකා වා වෙනසිකා වා යෙති සො මොහජෙති පරිලාභෙති
පරිඛය්‍යමානො දුක්ඛං සයෙය්‍යාති? එවං භන්තෙ. යෙති බො සො කුමාර,
ගහපතී වා ගහපතීපුත්තො වා මොහජෙති පරිලාභෙති පරිඛය්‍යමානො දුක්ඛං
සයෙය්‍ය, සො මොහො තථාගතස්ස පතීණො උච්ඡන්තමුලො තාලාවඤ්ඤකතො
අනභාවකතො ආයතිං අනුපපාදධමෙවො. තස්මාහං සුඛමසසිද්ධං'ති.

1. වෙරමෙහා වානො වායති - මජ්ඣං.

2. කදලිමිගපවර පච්චන්දරණො - මජ්ඣං, සො PTS.

3. 1. 4. 5

35. එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අලුමරම ගොන්මග ඇවිටර වෙනෙහි කොළ ඇතිරියෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජපුත් ජබ්බාසාරය කොට සක්මන් කරනුයේ ඇවිදිනුයේ ගොන්මග ඇවිටර වෙනෙහි කොළ ඇතිරියෙහි වැඩනුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස් ව හිත. එකත්පස්ව හුන් හත්ක ආලවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කිය: කිසේ ද, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුවසේ හොත්සේක් ද? කුමාරය, එසේය. සුවසේ හොත්මි. ලොවිති යම් කෙනෙක් සුවසේ හොවින් නම්, මම ඔවුන් අතුරෙන් අත්‍යතරයෙක්මි.

වහන්ස, හෙමනනායට අයත් රැය ගිතය, (=තවම් මැදින් දෙමස අගමුල අට දවස) හිම වැටෙන කාලය වේ. බිම රථය, ගොකුරකටුයෙන් බිඳින. පත් ඇතිරිය නූතිය. ගසේ කොළ ද විරලය. කසාවන් සිහිලා. සිහිල් වෙරමක් වාතය ද හමයි. එතෙකුදු දුටු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාණ සේක: 'කුමාරය, එසේය. සුවසේ හොත්මි. ලොවිති යම් කෙනෙක් සුවසේ හොවින් නම්, මම ඔවුන් අතුරෙන් අත්‍යතරයෙක්මි යි.'

කුමාරය, එසේ නම් මෙහිලා තා ම පුළුවුණි. යම්සේ තට රැස්නේ නම්, එසේ ප්‍රකාශ කරව. කුමාරය, එය කිමැයි හහනෙහි ද? මෙ ලොවිති ගැහැටියකුහට හෝ ගැහැටි පුතකුට හෝ ඇතුළත පිටත අලෙවි දුන් වාතයෙන් තොර වූ වැද්දු අගුල් ඇති යෙදු වා කවුළු ඇති කුළුගෙයෙක් වන්නේ නම්, එහි කළුකොළ පලස් අතුළු, සුදු එළුලොම්බු වා ඇතිරි අතුළු, සකපුස් එළුලොම් ඇතිරි අතුළු, කෙහෙල්ලුපසමින් කළු උවුම් පසකුරුණු ඇති, උඩුවියන් සහිත හිස්දෙර හා පාමුල දෙපස රත් කන්වසින් ඇති පලහෙක් ඇත් නම්, තෙල් පහනෙක් ද එහි දැල්වේ නම්, පාදපරිවාරිකාවෝ සිටුදෙනකුන් මනාප මනාප උපසාහයෙන් එළඹ සිටියාහු නම්, කුමාරය, එය කිමැයි සිතයි ද? හෙතෙම සුවසේ හොත් හෝ වේ ද? නොහොත් නො වේ ද? මෙහිලා තට කෙබඳු සිතෙක් හෝ වේ ද? යි.

'වහන්ස, හෙතෙම සැපසේ හෝතේය. ලොවිති යම් කෙනෙකුත් සුවසේ හොවින් නම්, හෙතෙම ඔවුන් අතුරෙන් අත්‍යතරයෙකා' යි කිය. කුමාරය, එසේ නම් මෙහිලා තා ම පුළුවුණි. යම්සේ තට රැස්නේ නම්, එසේ ප්‍රකාශ කරව.

'කුමාරය, එය කිමැ' යි සිතයි ද? රුහසෙන් උපන් යම්බඳු පරිදහසෙන් දූවෙන හෙතෙම දුකසේ හෝතේ නම්, එබඳු කය පිළිබඳ වූ හෝ සිත පිළිබඳ වූ හෝ රුහසෙන් උපන් පරිදහසෝ ඒ ගෘහපතියාට හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාට හෝ උපදනාහු ද? 'වහන්ස, එසේය'. 'කුමාරය, ඒ ගෘහපති තෙමේ හෝ ගෘහපති පුත්‍රයා හෝ රුහසෙන් උපන් යම් දූවිල්ලෙකින් හාත්පසින් දූවෙන්නේ දුකසේ හෝතේ නම්, ඒ රුහස තර්කනයෙන් වහන්සේට ප්‍රහනය, උපුටා හළ මුල් ඇත්තේය, (මුදුන සිදුකා ලද) තාලවස්සුවක් මෙන් කරණ ලද්දේය. නැවත නොවැඩිම කරණ ලද්දේය. නැවත නුපදනා සැහැටි ඇත්තේය එහෙයින් මම සුවසේ හොත්මි.' 'කුමාරය, එය කිමැයි සිතයි ද? ඒ ගෘහපතියාහට හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාහට හෝ දොෂයෙන් උපන් දූවිලි ඉදින් උපදනාහු ද? -පෙ- හෙතෙම යම්බඳු මොහසෙන් උපන් දූවිල්ලෙන් දූවෙන්නේ දුකසේ හොවි නම්, එබඳු වූ කායික හෝ වෛතසික හෝ මොහසෙන් උපන් දූවිලි උපදින්නාහු ද? 'වහන්ස, එසේය.' 'කුමාරය, ඒ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මොහසෙන් උපන් යම්බඳු දූවිල්ලෙකින් දූවෙන්නේ දුකසේ හෝතේ නම්, ඒ මොහස තර්කනයෙන් ප්‍රහනය. උපුටා හළ මුල් ඇත්තේය. (මුදුන සිදු) තාලවස්සුවක් මෙන් කරණ ලද්දේය නැවත නොවැඩිම කරණ ලද්දේය. මතු නුපදනා සැහැටි ඇත්තේය. එහෙයින් මම සුවසේ හොත්මි' යි.

24 සබ්බද්ද වෙ සුඛං සෙති බ්‍රාහ්මණො පරිනිබ්බුතො,
යො න ලිම්පති¹ කාමෙසු සීතිභූතො නිරූපති.

25 සබ්බා ආසන්නියො ඡේත්වා විනෙය්‍ය හදයෙ දුරං,
උපසන්නො සුඛං සෙති සන්නිං පප්පුය්‍ය වෙනසො²ති.

3. 1. 4. 6.

[සාමනෙතිදුතං:]

36. තිණ්³මානි භික්ඛවෙ දෙවදුතානි. කතමානි තිණ්: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. තමෙන භික්ඛවෙ නිරයපාලා නානාබාහාසු ගහෙත්වා යමස්ස රඤ්ඤෙදස්සෙන්නි: ‘අයං දෙව පුරිසො අමනෙතයෙයා අපෙතෙතයෙයා අසාමඤ්ඤෙදා අබ්‍රහ්මඤ්ඤෙදා, න කුලෙජේට්ඨාපවාසී, ඉමිස්ස දෙවො දණ්ඩං පණෙතු⁴ති.

තමෙන භික්ඛවෙ යමො රාජා පඨමං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ජති, සමනු-
ගාහති, සමනුභාසති: ‘අමො පුරිස, න නිං අද්දස මනුසෙසු පඨමං දෙවදුතං
පාතුභුත⁵න්ති. සො එවමාහ: ‘නාද්දසං භනෙත්ති.

තමෙන භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: ‘අමො පුරිස, න නිං අද්දස
මනුසෙසු ඉච්චිං වා පුරිසං වා ආසීතිකං වා නාට්ඨිතිකං වා වස්සසතිකං වා
ජානියා, ජණ්ණං ගොපානසිවඞ්කං හොග්ගං දණ්ඩපරයණං පවෙධිමානං
ගච්ඡන්තං ආතුරං ගතයොබ්බතං බණ්ඩදන්තං පලිතකෙසං විදුතං බලිතං-
සිරො⁶ වලිතං නිලකාහනගන්ත⁷න්ති. සො එවමාහ: ‘අද්දසං භනෙත්ති.

තමෙන භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: ‘අමො පුරිස, තස්ස තෙ
විඤ්ඤාස්ස සතො මහලලකස්ස න එතදහොසි: ‘අහමපි බොමහි ජරාධමෙමා
ජරං අනතීතො, භන්දහං කල්‍යාණං කරොමි කායෙන වාචාය මතසා⁸ති? ‘සො
එවමාහ: ‘නාසකම්ඤ්ඤං භනෙත්ති, පමාදස්සං භනෙත්ති.

තමෙන භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: ‘අමො පුරිස, පමාදවතාය න
කල්‍යාණමකාසි කායෙන වාචාය මතසා. තග්ග නිං අමො පුරිස, තථා
කරිස්සන්ති යථා තං පමන්තං. තං බො පතෙතං පාපං කමමං තෙව මාතරු
කතං, න පිතරු කතං, න භාතරු කතං, න භගිනියා කතං, න මිත්තාමච්චෙහි
කතං, න ඤාතිසාලොභිතෙහි කතං, න දෙවතාහි කතං, න සමණබ්‍රාහ්මණෙහි
කතං. අථ බො තයා වෙතං පාපං කමමං කතං, තිඤ්ඤෙදෙතස්ස විපාකං
පටිසංවෙදිස්සසි⁹ති.

24. (කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන්) පිරිනිවිතිය (කෙලෙස්නැවීම් නැති බැවින්) සිහිල් වූ කෙලශොපයින්ගේ අභාවයෙන් උපති රහිත වූ යමෙක් වස්තුකාම කෙලශකාමයන්හි නො ඇල්ලේ ද, ඒ කෂිණාසුව බ්‍රාහ්මණ තෙම හැමකල්හි සැපසේ නොවිසි.

25. සියලු තෘෂණාවන් සිදු සිත්හි කෙලශදර්ශ සංහිදුවා විතනශාන්තියට පාමණ සංහුන් වූයේ සුවසේ හෝනේය යි.

3. 1. 4. 6

[සැමැත්තියදහසි:]

36. මහණෙනි, මේ දෙවදුතයෝ නිදෙනෙකි. කවර නිදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි එකෙක් කසින් දුසිරිත් කරනේය. වචනයෙන් දුසිරිත් කරනේය. සිතින් දුසිරිත් කරනේය. හෙතෙම කසින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුත් මරණින් මත්තෙහි අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තරකයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, යමපල්ලු ඔහු වෙත වෙත අත්හි ලා ගෙණ යමරජුට දක්වත්. 'දෙවයන් වහන්ස, මේ පුරුෂ මවට අභිතයෙක, පියාට අභිතයෙක, මහණුනට අභිතයෙක, බමුණුනට අභිතයෙක, කුලදෙටුවන් නොපුදන්නෙක. දෙවයන් වහන්සේ මුහුට දඹුවම් එළවත්වා'යි.

මහණෙනි, යමරජ ඔහුගෙන් පළමු දෙවදුතයා අනුයෝග වනට තහා විවාරයි. ලබ්ධියෙහි පිහිටුවයි, කරුණු විවාරයි: 'එම්බා පුරුෂය, මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ පළමු දෙවදුතයා නෝ නොදිවිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි. 'වහන්ස, නො දිවිහි.'

මහණෙනි, යමරජ ඔහුට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, නෝ මිනිසුන් අතුරෙහි උපතින් අසුවස් ගියා වූ හෝ අනුවස් ගියා වූ හෝ සියවස් ගියා වූ හෝ දිරා ගොතැස්සක් මෙන් නැමුනා වූ වක්වුසැරයටිය පිහිට කොට ඇති ව වෙළුළමින් යන්නා වූ ජරායෙන් ආතුර වූ ගිය යොවුන් විය ඇති, කඩදන් ඇති, පැසුනු කෙස් ඇති, මුඩු හිස් ඇති, මට්ටන්තල ඇති, හටගන් රැලි ඇති තලකැලලින් යුත් සිරැරා ඇති, සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු, නොදිවිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිවිහි.'

මහණෙනි, යමරජ ඔහුට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම ඒ තාහට මෙබඳු සිතෙක් නො වී ද?' 'මම ද ජරාව නො ඉක්ම වූයෙම් ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙම් වෙමි. ඉදින් මම කසින් වචසින් මතසින් කලණ දහම් පුරුදු කෙරෙමි නම් මැනවා' යි. හෙතෙම මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නො හැකි වීම්. වහන්ස, පමා වීම්'යි.

ඔහට යමරජ මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, පමාවන් බැවින් කසින් වචසින් මතසින් කුසල් නො කෙළෙහි, එම්බා පුරුෂය, එහෙයින් ඒ පමාවුවහුට යම්සේ ද එසේ තට කරන්නාහ. ඒ මේ පාපකම්ය වනාහි මව විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. පියා විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. බෑයා විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. බිහිතිය විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. සගයහළුවන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද්දේ ය. නැ සහලේ නැයන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද්දේ ය. දෙවියන් විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. මහණ බමුණන් විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. වැලිදු නා විසින් ම මේ පාපකම්ය කරණ ලදී. නෝ ම මේ කම්යාගේ විපාක විදුවයි.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා පඨමං දෙවදුතං සමනුයුඤ්ඤාසා සමනුගා-
භිසා සමනුභාසිසා දුතියං දෙවදුතං සමනුයුඤ්ඤාසා සමනුගාභතී, සමනුභාසනී:
'අමො පුරිස, න නාං අද්දස මනුසෙසසු දුතියං දෙවදුතං පාතුභුතනනි?' සො
ඵවමාහ: 'නාද්දසං භනෙන'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: 'අමො
පුරිස, න නාං අද්දස මනුසෙසසු ඉඤ්ඤා වා පුරිසං වා ආබාධිකං දුකඛිතං
බාලහගිලානං සකෙ මුත්තකරිසෙ පලිපනනං සෙමානං අඤ්ඤාසා වුට්ඨාපිය-
මානං අඤ්ඤාසා සංවෙසියමානනනි?' සො ඵවමාහ: 'අද්දසං භනෙන'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: අමො පුරිස, තස්ස තෙ
විඤ්ඤාසා සතො මහලලකස්ස න ඵතදහොසි: අභමි බොමහි වාසාධිබමො
වාසාධිං අනතීතො, හදුහං කල්යාණං කරොමි කායෙන වාචාය මනසාති.
සො ඵවමාහ: නාසකඛිස්සං භනෙන, පමාදස්සං භනෙනති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: 'අමො පුරිස, පමාදවතාය න
කල්යාණමකාසි කායෙන වාචාය මනසා. තස්ස නාං අමො පුරිස, තථා
කරිස්සනනි යථා තං පමනනං; තං බො පනෙනං පාපං² කමමං තෙව මාතරු
කතං, න පිතරු කතං, න භාතරු කතං, න භගිනියා කතං, න මිත්තාමචෙවහි
කතං, න ඤාතිසාලොභිතෙහි කතං, න දෙවතාති කතං, න සමණබ්බාහමණෙහි
කතං. අථ බො තයා චෙනං පාපං² කමමං කතං, නිඤ්ඤාදවෙතස්ස විපාකං
පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා දුතියං දෙවදුතං සමනුයුඤ්ඤාසා සමනු-
ගාභිසා සමනුභාසිසා තතියං දෙවදුතං සමනුයුඤ්ඤාසා සමනුගාභතී, සමනු-
භාසනී: 'අමො පුරිස, න නාං අද්දස මනුසෙසසු තතියං දෙවදුතං පාතුභුතනනි?'
සො ඵවමාහ: 'නාද්දසං භනෙන'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ:
'අමො පුරිස' න නාං අද්දස මනුසෙසසු ඉඤ්ඤා වා පුරිසං වා ඵකාභමතං වා
දවිභමතං වා තිභමතං වා උද්ධමානකං විනිලකං විපුබ්බකජාතනනි? සො
ඵවමාහ: 'අද්දසං භනෙන'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: 'අමො
පුරිස, තස්ස තෙ විඤ්ඤාසා සතො මහලලකස්ස න ඵතදහොසි: 'අභමි බොමහි
මරණධමො, මරණං අනතීතො, හදුහං කල්යාණං කරොමි කායෙන වාචාය
මනසා'ති. සො ඵවමාහ: 'නාසකඛිස්සං භනෙන, පමාදස්සං භනෙන'ති. තමෙනං
භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵවමාහ: 'අමො පුරිස, පමාදවතාය න කල්යාණමකාසි
කායෙන වාචාය මනසා. තස්ස නාං අමො පුරිස, තථා කරිස්සනනි යථා තං
පමනනං. තං බො පනෙනං පාපං² කමමං තෙව මාතරු කතං න පිතරු
කතං න භාතරු කතං න භගිනියා කතං න මිත්තාමචෙවහි කතං න ඤාතිසා-
ලොභිතෙහි කතං න දෙවතාති කතං න සමණබ්බාහමණෙහි කතං. අථ බො
තයා චෙනං පාපං² කමමං කතං, නිඤ්ඤාදවෙතස්ස විපාකං පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

මහණෙනි, යමරජ ප්‍රථම දෙවද්‍රව්‍යයා අනුයෝගවතට නංවා ලබියෙහි පිහිටුවා කරුණු ගන්වා, කරුණු විවාරා, දෙවන දෙවද්‍රව්‍යයා අනුයෝගවතට නංවා විවාරයි, කරුණු ගන්වයි, කරුණු විවාරයි: ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ දෙවන දෙවද්‍රව්‍යයා නො දිවිහි ද?’ හේ මෙසේ කියයි: ‘වහන්ස, නො දිවිමි’යි. මහණෙනි, යමරජ තුළුන්ට මෙසේ කි යයි: ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතුරෙහි රොගාතුර වූ දුකට පත් වූ දෑහි හිලන් වූ සිය මලමුයෙහි ගැළී හෝනා මෙරමා විසින් නගාසිටුවනු ලබන්නා වූ මෙරමා විසින් හොවනු ලබන්නා වූ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු නො දිවිහි ද?’ හේ මෙසේ කියයි: ‘වහන්ස, දිවිමි’යි. මහණෙනි, යමරජ තුළුන්ට මෙසේ කියයි: ‘එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම ඒ තට මේ සිත නො වී ද?’ ‘මම ද ව්‍යාධිය සංභාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නො ඉක්මවූයෙමි වෙමි. එබැවින් මම කසින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම් කෙරෙමි’යි. හේ මෙසේ කියයි: ‘වහන්ස, නො හැකිවීමි, වහන්ස, පමාවීමි’යි.

මහණෙනි, යමරජ තුළුන්ට මෙසේ කියයි: ‘එම්බා පුරුෂය, පමාවන්වන බැවින් කසින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම් නො කෙළෙහි ය. එම්බා පුරුෂය, ඒ පමාවූවකුට කරන්නාක් සෙයින් තට ද කරන්නාහ මේ පවිකම වනාහි මව විසිනුදු නො ම කරණ ලද. පියා විසිනුදු නො ම කරණ ලද. බැයා විසිනුදු නො ම කරණ ලද. බුන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. යහළුවන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. නෑ සහලේනැයන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. දෙවියන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. මහණ බමුණන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. වැලිදු නා විසින් ම මේ පාපකමිය කරණ ලදී. මේ පාපකමියාගේ විපාක තෝ ම විදුනෙහිය’යි.

මහණෙනි, යමරජ දෙවන දෙවද්‍රව්‍යයා අනුයෝගවතට නංවා කරුණු ගන්වා කරුණු විවාරා තෙවන දෙවද්‍රව්‍යයා අනුයෝගවතට නංවා විවාරයි, කරුණු ගන්වයි, කරුණු කියයි: ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ තෙවන දෙවද්‍රව්‍යයා නොදිවිහිද’යි. හේ මෙසේ කියයි: ‘වහන්ස, නොදිවිමි’යි. මහණෙනි, යමරජ තුළුන්ට මෙසේ කියයි: ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතුරෙහි මලගිය එක් දවසක් ඇත්තා වූ හෝ මලගිය දෙදවසක් ඇත්තා වූ හෝ මලගිය තෙදිනක් ඇත්තා වූ හෝ ඉදිමුහු වෙසෙසින් නිල්වන් වූ පුයා වැහෙන සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු නොදිවිහිද’යි. හේ මෙසේ කියයි: ‘වහන්ස, දිවිමි’යි. මහණෙනි, යමරජ තුළුන්ට මෙසේ කියයි: ‘එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම තට මේ සිත නො වී ද?’ ‘මම ද මරණය නො ඉක්මවූයෙමි, මරණය සංභාව කොට ඇත්තෙමි වෙමි. එබැවින් මම කසින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම් කෙරෙමි’යි. හෙතෙම මෙසේ කියයි: ‘වහන්ස, නොහැකිවීමි. වහන්ස, පමාවීමි. මහණෙනි, යමරජ තුළුන්ට මෙසේ කියයි: ‘එම්බා පුරුෂය, පමාවන්වන බැවින් කසින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම් නො කෙළෙහි ය. එම්බා පුරුෂය, ඒ පමාවූවකුට කරන්නාක් සෙයින් තට ද කරන්නාහ. ඒ මේ පාපකමිය වනාහි මව විසිනුදු නොකරණ ලදී. පියා විසිනුදු නො කරණ ලදී. බැයා විසිනුදු නො කරණ ලදී. බුන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. සහගයහළුවන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. නෑ සහලේනැයන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. දෙවියන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. මහණ බමුණන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. වැලිදු නා විසින් ම මේ පාපකමිය කරණ ලදී. තෝ ම මේ කමියාගේ විපාකය විදුනෙහි’යි.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා තතියං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහිනා සමනුභාසිනා තුණ්හි හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා පඤ්චවිධබ්බකතං නාම කාරණං කරුනන්ති, තත්තං අයොබ්ලං හත්ථෙ ගමෙනති, තත්තං අයොබ්ලං දුතියස්මිං හත්ථෙ ගමෙනති, තත්තං අයොබ්ලං පාදෙ ගමෙනති, තත්තං අයොබ්ලං දුතියස්මිං පාදෙ ගමෙනති, තත්තං අයොබ්ලං මජ්ඣෙ උරස්මිං ගමෙනති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. න ච තාව කාලං කරුනති, යාව න තං පාපං කමමං² බ්‍යන්තී හොති.

තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලාසංවෙසෙතා³ කුසාරීති තච්ඡන්ති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. න ච තාව කාලං කරුනති, යාව න තං පාපං කමමං බ්‍යන්තී හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා⁴ උද්ධිපාදං අධොසිරං ඤාපෙතා⁵ වාසිති තච්ඡන්ති -පෙ- තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා රථෙ යොජේතා ආදිත්තාය භූමියා සමපජ්ජලිතාය සජොතිභූතාය⁶ සාරෙ-න්තිපි, පච්චාසාරෙන්නිපි -පෙ- තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා මහන්තං අභිගාරපබ්බතං ආදිත්තං සමපජ්ජලිතං සජොතිභූතං ආරොපෙන්නිපි ඔරො පෙන්නිපි. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා උද්ධිපාදං⁵ අධොසිරං ගහෙතා තත්තාය ලොහකුමභියා පක්ඛිපන්නි ආදිත්තාය සමපජ්ජලිතාය සජොතිභූතාය. සො තත්ථ ථෙණ්ණද්දෙහකං පච්චති.⁷ සො තත්ථ ථෙණ්ණද්දෙහකං පච්චමානො සක්ඛිමි උද්ධං ගච්ඡති, සක්ඛිමි අධො ගච්ඡති, සක්ඛිමි තිරියං ගච්ඡති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. න ච තාව කාලං කරුනති, යාව න තං පාපං කමමං බ්‍යන්තී හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා මහාතිරයෙ පක්ඛිපන්නි. සො බො පන භික්ඛවෙ මහාතිරයො:-

26 වතුකකණ්ණො වතුචාරො විහත්තො භාගසො මිතො,
අයොපාකාරපරියන්තො අයසා පටිකුජ්ජනො.

27 තස්ස අයොමයා භූමි ජලිතා තෙජසා යුතා,
සමන්තා යොජන්සතං ඵරිත්වා තිට්ඨති සබ්බද්විති.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ යමස්ස රඤ්ඤෙ ඵතදහොසි: 'යෙ නිර හො ලොකෙ පාපකානී කමමානී කරුනන්ති, තෙ ඵචරුපා විවිධා කමමකාරණා කරියන්ති, අහො වතාහං මනුස්සත්තං ලභෙය්‍යං, තථාගතො ච ලොකෙ උපපජ්ජෙය්‍ය අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, තං වාහං භගවත්තං පඨිරුපාසෙය්‍යං, සො ච මෙ භගවා ධම්මං දෙසෙය්‍ය, තස්ස වාහං භගවතො ධම්මං ආජා-නෙය්‍යන්ති'. තං බො පතාහං භික්ඛවෙ ත අඤ්ඤස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා සුත්වා ඵචං වද්මි. අපි ච බො භික්ඛවෙ යදෙව මෙ සාමඤ්ඤානං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං, තදෙව්‍යහං වද්මිති.

1. නිප්පා - සීම. ස්‍යා. නිප්පා - ස්‍යා, තිබ්බාබ්‍රා - මජ්ඣ. 2. පාපකමමං - මජ්ඣ, PTS.
3. සංකම්භිතා, කුසාරීති තච්ඡන්ති - මජ්ඣ. 4. උද්ධිපාදං - PTS, මජ්ඣ, ස්‍යා.
5. ගහෙතා - මජ්ඣ. 6. සඤ්ඤානිභූතාය - ස්‍යා, කං. 7. මජ්ඣ. පොඤ්ඤා අයං පාසො ක දිස්සෙත.

මහණෙනි, යමරජ තෙල තෙවන දෙවදුනායා අනුයෝගවතට නංවා විවාර කරුණු ගත්වා කරුණු නියා තුණ්ණිමිභූත වෙයි. මහණෙනි, යමපල්ලෝ ඔහුට පඤ්චවිධබන්ධන නම් කම්කටොලු කරත්: රත්කළ යහලුක් දකුණතෙහි ගසත්. රත්කළ යහලුක් දෙවෙති (වම්) අතෙහි ගසත්. රත්කළ යහලුක් දකුණු පයෙහි ගසත්. රත්කළ යහලුක් දෙවෙති (වම්) පාහි ගසත්. රත්කළ යහලුක් ලමැද ගසත්. හේ එහි දුක් වූ නිවු වූ කටුක වූ වෙදනා විදුනේයි, ඒ පාපකමීය නොගෙවෙනා නාක් හේ කල්පරිය නො කරයි.

මහණෙනි, යමපල්ලු තුළත් හොවාපියා කෙටේරියෙන් සසිත්. හේ එහි දුක් වූ නිවු වූ කටුක වූ වෙදනා විදුනේයි. ඒ පාපකමීය නොගෙවෙන නාක් හේ කල්පරිය නො කරයි. යමපල්ලු තුළත් පා උඩුකුරු කොට හිස යටිකුරු කොට තබා වැයෙන් සසිත් ... මහණෙනි, යමපල්ලු තුළත් රියෙහි යොදා ගිනි ගෙණ දිලියෙන ගිනිදෑල් සහිත බිම්හි ඔබ මොබ ඇවිදුවත් ... මහණෙනි, යමපල්ලු තුළත් ගිනි ගෙණ දිලියෙන ගිනිදෑල් සහිත මහඅතුරුපව්වකට නංවත්, බස්වත් ... මහණෙනි යමපල්ලු තුළත් පා උඩුකුරු කොට හිස යටිකුරු කොට ගෙණ රත් වූ ඇවිලගත් ගිනිදෑල් සහිත ලෝකුඹුයෙහි බහත්. හේ එහි පෙණ නංවමින් පැසෙයි. හේ එහි පෙණ නංවමින් පැසෙනුයේ වරක් උඩට මතු වෙයි. වරක් යටට බසීයි. වරක් සරසට ද යෙයි. හේ එහි දුක් වූ නිවු වූ කටුක වූ වෙදනා විදියි. ඒ පවිකම් නො ගෙවෙන නාක් කල්පරිය නො කරයි. මහණෙනි, යමපල්ලු තුළත් ගෙණ මහාතිරයෙහි බහත්. මහණෙනි, ඒ මහාතිරය වනාහි:

26. සිවුකොන් ඇත්තේ ය, සිවුදෙරටු ඇත්තේ ය, කොටස් කොට මැන බෙදන ලද්දේ ය, යපවුරින් පිරිසිදුනා ලද්දේ ය, යපරින් වසන ලද්දේ ය.

27. එහි බිම යමුවා ය, දිලින, ගිනිදෑලින් මුසු වෙයි. භාත්පස යොදන් සියක් පුරා භෑමකල්හි පැතිර සිටුනේය.

මහණෙනි, වූ විරියෙහි: යමරජුට මෙබඳු සිතෙක් විය: ‘භවත්ති, ලොවිති යම් කෙනෙක් පවිකම් කෙරෙත් ද, ඔවුහු මෙබඳු වූ තත් කම්කටොලු කරවනු ලබත්. අහෝ! ඉදින් මම මිනිසත්ඛවක් ලබම් නම්, අහීන් වූ සමයක් සබ්බෙඛු වූ තපාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදින සේක් නම්, මම ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන්නෙමි නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද මට දහම් දෙසන සේක් නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය මම දැනගන්නෙමි නම්, ඉතා මැනවැයි. මහණෙනි, ඒ වනාහි මම අත් මහණකුගෙන් හෝ බමුණකුගෙන් හෝ අසා මෙසේ නො කියමි. මහණෙනි, වැලිදු යමක් මා විසින් තමා විසින් ම දැනගන්නා ලද ද, තමා ම දක්නා ලද ද, තමා විසින් ම ප්‍රකට කොට දැනගන්නා ලද ද, එය මම ම කියමි.

- 28 වොදිනා දෙවදුතෙති යෙ පමජ්ජනති මානවා,
තෙ දීඝරතං සොවනති භිනකායුපගා තරු.
- 29 යෙ ච බො දෙවදුතෙති සන්තො සපජුරිසා ඉධ,
වොදිනා නපමජ්ජනති අරියධමෙම කුදුවනං.
30. උපාදුතෙ භයං දිස්වා ජාතිමරණසමෘතවෙ,
අනුපාදු විමුවනන් ජාතිමරණසංඛියෙ.
31. තෙ බොපපන්නා¹ සුඛිනා² දිට්ඨධම්මානිතිබ්බුතා,
සබ්බවෙරහයාතිනා සබ්බදුක්ඛං උපවමුගන්ති.

3. 1. 4. 7

37. අට්ඨමියං භිකිකවෙ පකබස්ස වතුන්නං මහාරාජානං අමච්චා පාරිසජ්ජා ඉමං ලොකං අනුවිචරන්ති: ‘කච්චි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤ බුහමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිතො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති’, පුඤ්ඤති කරොන්තිති.

වාතුදුසියං* භිකිකවෙ පකබස්ස වතුන්නං මහාරාජානං පුතනා ඉමං ලොකං අනුවිචරන්ති, කච්චි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤ බුහමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිතො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති,³ පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති. තදහු භිකිකවෙ උපොසථෙ පණ්ණරසෙ වත්තාරො මහාරාජා⁴ සාමඤ්ඤෙව ඉමං ලොකං අනුවිචරන්ති: ‘කච්චි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤ බුහමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිතො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති.

සවෙ භිකිකවෙ අපපකා භොන්ති මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤ බුහමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිතො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති, තමෙන භිකිකවෙ වත්තාරො මහාරාජා⁴ දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සුධම්මයං සභායං† සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිත්තානං ආරොවෙනති: අපපකා බො මාරිසා මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤ බුහමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිතො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති. තෙන⁵ භිකිකවෙ දෙව්‍යා තාවතීංසා අත්තමනා භොන්ති: දිබ්බා වත භො කායා පරිභාසිස්සන්ති පරිපූරිස්සන්ති අසුරා⁶ කායාති.

සවෙ පත භිකිකවෙ බහු භොන්ති මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤ බුහමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිතො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති. තමෙන භිකිකවෙ වත්තාරො මහාරාජා දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සුධම්මයං සභායං සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිත්තානං ආරොවෙනති: ‘බහු බො මාරිසා මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්‍යා පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤ බුහමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිතො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති’ති. තෙන භිකිකවෙ දෙව්‍යා තාවතීංසා අත්තමනා භොන්ති: ‘දිබ්බා වත භො කායා පරිපූරිස්සන්ති, පරිභාසිස්සන්ති අසුරා කායාති.’⁶

1. තෙ අපපමන්නා - මජ්ඣිම. තෙ බෙමපපන්නා - PTS. ස්‍යා.

2. සුඛිනො - මජ්ඣිම. 3. පටිජාගරොන්ති - මජ්ඣිම. ස්‍යා. 4. මහාරාජානො - මජ්ඣිම.

5. තෙන බො - මජ්ඣිම. 6. අසුරකායා - මජ්ඣිම. PTS.

* වාතුදුසියං - මජ්ඣිම. † සුධම්මය සභාය - මජ්ඣිම.

28. දෙවදුතයන් විසින් මෙහෙයන ලද යම් මිනිස් කෙනෙක් පමා වෙත් ද, හිත වූ අත්බැව් ලැබූ ඒ මිනිස්සු බොහෝ කලක් සොවිත්.

29. මෙ ලොව්හි දෙවදුතයන් විසින් මෙහෙයන ලද යම් ශාන්ත සත්පුරුෂ කෙනෙක් වෙත් ද, (ඔහු) ආයතීධම්මයෙහි කිසි කලෙකත් පමා නො වෙත්.

30. ජාති මරණ දෙකට කරුණු වූ (පඤච) උපාදානයෙහි බිය දැක (ආතම ආතමිය වශයෙන්) සතර උපාදානයන් නො ගෙන ජාතිමරණයන්ගේ ඤාය සංඛ්‍යාත නිජාණය නිමිති කොට මිදෙත්.

31. මෙ අත්බව්හි ම කෙලෙස් පිරිනිවිලෙන් නිවුනු නොපමා වූ (එහෙයින් ම) සුවපත් වූ ඔහු සියලු වෙරහය ඉක්මවූවාහු සියලු දුක් ඉක්ම ගියාහුය යි.

3. 1. 4. 7

37. මහණෙනි, අබමසැ අටවක්හි සිටුමහරජුන්ගේ පිරිසට අයත් ඇමතිගේ ‘කිමෙක් ද? මිනිස් ලොව්හි බොහෝ මිනිස්සු මවුන් පුදනවාහු ද, පියන් පුදනවාහු ද, මහණුන් පුදනවාහු ද, බමුණන් පුදනවාහු ද, කුලදෙටුවන් පුදනවාහු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත්දැයි. මෙලොව සිසාරා ඇවිදිත්.

මහණෙනි, අබමසැ තුදස්වක්හි සිටුමහරජුන්ගේ පුත්‍රයෝ මේ ලොකය වටාගෙන ඇවිදිත්, කිම, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ දෙනා මවුන් පුදනවාහු ද, පියන් පුදනවාහු ද, මහණුන් පුදන්වාහු ද, බමුණන් පුදන්වාහු ද, කුලදෙටුවන් පුදන්වාහු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත් දැයි. මහණෙනි, ඒ පුරපසලොස්වක් පොහෝ දින සිටුමහරජවරු තුමු ම මේ ලොව වටාගෙන ඇවිදිත්. ‘කිම, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ දෙනා මවුන් පුදන්වාහු ද, පියන් පුදන්වාහු ද, මහණුන් පුදන්වාහු ද, බමුණන් පුදන්වාහු ද, කුලදෙටුවන් පුදන්වාහු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත්දැයි.

මහණෙනි, ඉදින් මිනිසුන් අතුරෙහි මවුන් පුදන පියන් පුදන මහණුන් පුදන බමුණන් පුදන කුලදෙටුවන් පුදන මිනිස්සු සවල්‍ය වෙත් ද, (එසේ ම) සවල්‍ය මනුෂ්‍ය කෙනෙක් පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත් ද, මහණෙනි, සතරවරම් මහරජවරු සුධම්මාසභායෙහි රැස්ව හුන් තච්චිසාවාසි දෙවියන්ට මෙකරුණ සැල කරත්: ‘නිදුකාතෙනි, මිනිස්ලොව්හි සවල්‍ය මනුෂ්‍ය කෙනෙක් මවුන්ට හිතවත්හ. පියනට හිතවත්හ. මහණුනට හිතවත්හ. බමුණනට හිතවත්හ. කුලදෙටුවන් පුදන්වාහ. පෙහෙවස් කරන්වාහ. පටිජාගර උපොසථය කරන්වාහ. පින් කරන්වාහ’ යි. මහණෙනි, එයින් තච්චිසා වාසි දෙවියෝ ‘අභහ’ භවත්ති, දෙවිපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ, අසුර පිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ’ යි නො සතුටු සිත් ඇත්තාහු වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් මිනිස්ලොව බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ මවුනට හිතවත් නම්, පියනට හිතවත් නම්, මහණුනට හිතවත් නම්, බමුණනට හිතවත් නම්, කුලදෙටුවන් පුදත් නම්, පෙහෙවස් වෙසෙත් නම්, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් නම්, පින් කෙරෙත් නම්, මහණෙනි, සිටුවරම් මහරජවරු සුධම්මාසභායෙහි රැස්ව හුන් තච්චිසාවාසි දෙවියනට මෙසේ සැල කරත්: ‘නිදුකාතෙනි, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ මිනිස්සු මවුනට හිතවත්හ. පියනට හිතවත්හ. මහණුනට හිතවත්හ. බමුණනට හිතවත්හ. කුලදෙටුවන් පුදන්වාහ. පෙහෙවස් වසන්වාහ. පටිජාගර උපොසථය වසන්වාහ. පින් කරන්වාහ’ යි. මහණෙනි, එයින් තච්චිසාවාසි දෙවියෝ ‘භවත්ති, ප්‍රිතියෙක! දෙවිපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ. අසුරපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ’ යි තුටුසිත් ඇත්තාහු වෙත්.

3. 1. 4. 8

38. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්නෙදු දෙවෙ නාවතිංසෙ අනුතයමානො¹ නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

32. වානුඤ්ඤං පඤ්චදසිං² යා ව පකකස්ස අට්ඨමි³
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨඛගසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යො පස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

සා බො පනෙසා භික්ඛවෙ සකෙකාන දෙවානම්නෙදුන ගාථා දුගතිතා, න සුගතිතා, දුබ්භාසිතා, න සුභාසිතා. නං කිස්ස හෙතු: සකෙකා හි භික්ඛවෙ දෙවානම්නෙදු අවිතරුගො අවිතදෙසො අවිතමොහො. යො ව බො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං බිණ්ණසවො චූඨිතවා* කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුපපතනසද්දෙථා පරිකම්භනවසඤ්ඤාජනො සමමදඤ්ඤ විමුතො, තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො කල්ලං වචනාය:

33. වානුඤ්ඤං² පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස³ අට්ඨමි,
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨඛගසුසමාගතං
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

නං කිස්ස හෙතු? සො හි භික්ඛවෙ භික්ඛු විතරුගො විතදෙසො විතමොහොති.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්නෙදු දෙවෙ නාවතිංසෙ අනුතයමානො නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:-

34. වානුඤ්ඤං² පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස අට්ඨමි,³
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨඛගසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

සා බො පනෙසා භික්ඛවෙ සකෙකාන දෙවානම්නෙදුන ගාථා දුගතිතා, න සුගතිතා, දුබ්භාසිතා, න සුභාසිතා. නං කිස්ස හෙතු: සකෙකා හි භික්ඛවෙ දෙවානම්නෙදු අපරිමුතො ජාතියා ජරාමරණෙන⁵ සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, අපරිමුතො දුකසමාති වදමි.

යො ව බො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං බිණ්ණසවො චූඨිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුපපතනසද්දෙථා පරිකම්භනවසඤ්ඤාජනො සමමදඤ්ඤ විමුතො, තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො කල්ලං වචනාය:-

35. වානුඤ්ඤං පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස අට්ඨමි,
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨඛගසුසමාගතං;
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස මාදිසො නරො'ති.

නං කිස්ස හෙතු: සො හි භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිමුතො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති පරිමුතො දුකසමාති වදමිති.

1 අනුසඤ්ඤායමානො - අට්ඨකාථා.

* බ්‍රහ්මචරියො - මජ්ඣිම.

2. වානුඤ්ඤං පඤ්චදසිං - PTS.

3. යා ව පකකස්ස අට්ඨමි - සිමු.

4. යො, පස්ස - මජ්ඣිම. 5. ජරාය මරණෙන - PTS. මජ්ඣිම.

3. 1. 4. 8

38. මහණෙනි, වූ චිරියෙකි: සක්දෙවිඳු නච්ඡිසා වැසි දෙවියන් ඇලුම් කරවමින් ඒ වෙලායෙහි මේ ගය කිය:

32. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බඳු වන්නේ නම්, ඒ මිනිස් පක්ෂයෙහි තුද්දස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායාසී පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් ඒ ගාථා වරදවා ගයන ලදු. මෑතාවින් නො ගයන ලදු. වරදවා කියන ලදු. මෑතාවින් නො කියන ලදු. ඒ කවර-හෙයන යත්: මහණෙනි, සක්දෙවිඳු වනාහි පහ නො කළ රාග ඇත්තෙක. පහ නො කළ දෝෂ ඇත්තෙක. පහ නො කළ මොහ ඇත්තෙක. මහණෙනි, ක්ෂය කළ ආසුච ඇති, වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති, කරණ ලද සිවුමග කටයුතු ඇති, බහා තබන ලද කෙලෙස්බර ඇති, පැමිණි ස්වාභාවි ඇති, ක්ෂය කළ සසරබැඳුම් ඇති, මනාසේ දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුන යම් රහත් මහණෙක් වේ ද, ඒ මහණහු විසින් මෙය කියන්නට තිසි ය.

33. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බඳු වන්නේ ද, ඒ මිනිස් පක්ෂ පිළිබඳ තුද්දස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායාසී පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

කවර හෙයන යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ මහණ පහ වූ රාග ඇත්තේ වේ ද, පහ වූ දෝෂ ඇත්තේ වේ ද, පහ වූ මොහ ඇත්තේ වේ ද, එහෙයිනි.

මහණෙනි, වූ චිරියෙකි: සක්දෙවිඳු නච්ඡිසාවැසි දෙවියන් ඇලුම් කරවමින් ඒ වෙලායෙහි මේ ගය කිය:

34. ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බඳු වන්නේ නම්, ඒ මිනිස් පක්ෂ පිළිබඳ තුද්දස්වක්ති ද පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායාසී පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ යයි.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් මේ ගාථාව වරදවා ගයන ලදු. මෑතාවින් නො ගයන ලදු, වරදවා කියන ලදු, මෑතාවින් නො කියන ලදු, ඒ කවර හෙයන යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සක්දෙවිඳු ජාතියෙන් ද, ජරායෙන් හා මරණයෙන් ද, ශොකයෙන් ද, වැලපීමෙන් ද, දුක්දෙම්බයින් ද, දැඩි ආයාසයෙන් ද, හාත්පසින් නො මිදුනේ ද, එහෙයිනි. (හෙ තෙමේ) දුකින් නො මිදුනේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, ක්ෂය කළ ආසුච ඇති වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති කරණ ලද සිවුමග කටයුතු ඇති බහා තැබූ කෙලෙස්බර ඇති පැමිණි ස්වාභාවි ඇති ක්ෂය කළ සසරබැඳුම් ඇති මනාසේ දැන කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුනු යම් රහත් මහණෙක් වේ ද, ඒ මහණහු විසින් මෙය කියන්නට තිසි ය.

35. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බඳු වන්නේ ද, ඒ මිනිස් පක්ෂ පිළිබඳ තුද්දස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායාසී පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

ඒ කවර හෙයන යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ මහණ ජාතියෙන් ද, ජරාමරණයෙන් ද, ශොකයෙන් ද, වැලපීමෙන් ද, කායිකදුකින් ද, දෙම්බයින් ද, දැඩි ආයාසයෙන් ද, මිදුනේ ද, එහෙයිනි. (හෙ තෙමේ) දුකින් මිදුනේ ය යි කියමි.

3. 1 4. 9

39. සුබ්බමාලො අහං භික්ඛවෙ පරමසුබ්බමාලො. අච්චන්තසුබ්බමාලො. මම සුදං භික්ඛවෙ පිතු නිවෙසනෙ පොකරණියො කාරිතා හොනති. එකත්ථ සුදං* උපපලං පුප්ඵති,¹ එකත්ථ පදුමං, එකත්ථ පුණ්ඩරිකං, යාවදෙව මමන්ථය. න බො පනස්සාහං භික්ඛවෙ අකාසිකං† වන්දනං ධාරෙමි. කාසිකං සු මෙ තං භික්ඛවෙ වෙශනං හොති. කාසිකා කඤ්චකා, කාසිකං නිවාසනං, කාසිකො උතතරාසඬො. රතනිඤ්චං බො පනස්සු² මෙනං භික්ඛවෙ සෙනවත්තනං ධාරියති, මා තං පුසි සිතං වා උණහං වා රජො වා තිණං වා උස්සාවො වාති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ තයො පාසාදා අහෙසුං, එකො හෙමනතිකො, එකො ගිමතිකො, එකො වස්සිකො. සො බො අහං භික්ඛවෙ වස්සිකෙ පාසාදෙ වස්සිකෙ වන්තාරො මාසෙ නිප්පුරිසෙති භූරියෙති පරිවාරියමානො³ න හෙට්ඨාපාසාදං ඔරොහාමි. යථා බො පන භික්ඛවෙ අඤ්ඤාසං නිවෙසනෙසු⁴ දසකම්මකරපොරිසස්ස කණාජකං හොජනං දීයති බිලබ්ගදුතියං. එවමෙවස්සු මෙ භික්ඛවෙ පිතුනිවෙසනෙ දසකම්මකරපොරිසස්ස සාලිමං-සොදනො දීයති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එවරුපාය ඉද්ධියා සමන්තාගතස්ස එවරුපෙන ව සුබ්බමාලෙන එතදහොසි: ‘අස්සුතවා බො පුප්ඵජ්ජනො අත්තනා ජරාධමෙමා සමානො ජරං අත්තනිනො පරං ජිණ්ණං දිස්වා අට්ඨියති, හරායති, ජිග්ච්ඡති, අත්තානඤ්ඤෙව අතිසිකා.⁵ අහමි බොමහි ජරාධමෙමා ජරං අත්තනිනො, අහං වෙච බො පන ජරාධමෙමා සමානො ජරං අත්තනිනො, පරං ජිණ්ණං දිස්වා අට්ඨියෙය්‍යං, හරායෙය්‍යං, ජිග්ච්ඡෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරුපනති’. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ ඉති පටිසඤ්චිකනිතො යො යොබ්බනෙ යොබ්බනමදො සො සබ්බසො පතිසි.

අස්සුතවා බො පුප්ඵජ්ජනො අත්තනා ව්‍යාබ්බමෙමා සමානො ව්‍යාබ්බං අත්තනිනො, පරං ව්‍යාබ්බං දිස්වා අට්ඨියති, හරායති, ජිග්ච්ඡති, අත්තානඤ්ඤෙව අතිසිකා,⁵ අහමි බොමහි ව්‍යාබ්බමෙමා, ව්‍යාබ්බං අත්තනිනො, අහං වෙච බො පන ව්‍යාබ්බමෙමා සමානො ව්‍යාබ්බං අත්තනිනො, පරං ව්‍යාබ්බං දිස්වා අට්ඨි-
 යෙය්‍යං හරායෙය්‍යං ජිග්ච්ඡෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරුපනති’. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ ඉති පටිසඤ්චිකනිතො යො ආරොග්‍ය ආරොග්‍යමදො, සො සබ්බසො පතිසි.

* සුදං නිකඛවෙ - මජ්ඣං. † කාසිකං - සහ. කං.

1. වප්ඵති - සහ. මජ්ඣං. 2. බො පන මෙ සු තං - මජ්ඣං. PTS.

3. පරිවාරියමානො - අට්ඨකථා - මජ්ඣං.

4. නිවෙසනෙ - මජ්ඣං. 5. අතිසිකා - සීල. මජ්ඣං PTS සහ, සී 1

3. 1. 4. 9

39. මහණෙනි, මම නිදුක්මි. අනිගගිත් නිදුක්මි. සතතයෙන් නිදුක්මි. මහණෙනි, මාගේ පියනිවෙස්තෙහි පොකුණු කරවන ලද. එකෙක වනාහි නිලුපුල් පිපෙයි. එකෙක හෙළපියුම් පිපෙයි. එකෙක රත්පියුම් පිපෙයි. ඒ වනාහි හුදෙක් මා පිණිස ම ය. මහණෙනි, මම වනාහි නො සියුම් සලකක් නම් නො දරමි. මහණෙනි, මා හිස්වෙළුම ද සියුම් ම වෙයි. මා ගේ පොරොත්තා කස්ස ද සියුම් ම ය. හඳුනා ද සියුම් වෙයි. උතුරාසළුව ද සියුම් වේ. මහණෙනි, රුදෙවෙහි ශිනය හෝ උෂණය හෝ රජස හෝ තාණ හෝ පිති හෝ මුහු නහමක් පෙළුවා යි මට සේසතෙක් දරණු ලැබේ.

මහණෙනි, ඒ මට තුන් පහයෙක් විය. එකෙක් ගෙමනනයට හිත ය, එකෙක් ගිමහනයට හිත ය, එකෙක් වමිසාතුටට හිත ය. මහණෙනි, ඒ මම වැසිකලට නිසි පහයෙහි පිරිමින් නැති (සහිත් කරණ) පසහතුරුයෙන් පිහවනු ලබන්නෙමි යට පහයට නො බස්මි. මහණෙනි, යම්සේ අන්‍යයන්ගේ නිවෙස්හි දස්කම්කරු අනාවැසි පුරුෂයනට කාසි දෙවන කොට ඇති නිවුඩුසාලේ බත දෙනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එලෙසින් මාගේ පිය නිවෙස්තෙහි දස්කම්කරු යටත් පුරුෂයනට මස් සහිත ඇල්සහලේ බත් දෙනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු ඉදහයෙන් ද මෙබඳු සියුමැලියෙන් ද යුත් ඒ මට මේ සිත විය: අශ්‍රැතවත් පාඨගජන ජරාව සවභාව කොට ඇත්තේ ම ජරාව නො ඉක්ම වූයේ ම ජරාවට පත් අනෙකකු දැක නමා නබා පිහින වෙයි. ලජ්ජිතවෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. වැලි මම ද ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙමි. ජරාව නො ඉක්ම වූ යෙමි වෙමි. මම ද ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙමි ජරාව නො ඉක්ම වූයෙමි ම ජරාවට පත් අනෙකකු දැක පිහින වන්නෙමි නම්, ලජ්ජිත වන්නෙමි නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙමි නම්, එය මට නිසි නො වන්නේ ම ය.' මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකා බලන්නා වූ ඒ මාගේ යොවුන් විය නිමිති කොට යම් යෙඉවනමදයෙක් වී ද, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහන විය.

අශ්‍රැතවත් පාඨගජනයා තෙමේ ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තේ ම ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයේ ම ව්‍යාධියට පත් අනෙකකු දැක නමා නබා පිහින වෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. මම වැලින් ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයෙමි වෙමි. මම ද ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයෙමි ම ව්‍යාධියට පත් අනෙකකු දැක පිහින වන්නෙමි නම්, ලජ්ජිත වන්නෙමි නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙමි නම්, ඒ මට තරම් නො වන්නේ.ම ය.' මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකා බලන්නා වූ ඒ මාගේ ආරෝග්‍යය නිමිති කොට යම් ආරෝග්‍යමදයෙක් වී නම්, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහන විය.

අසුනවා බො පුටුප්ප්තො අනන්තා මරණධමමා සමානො මරණං අනතීනො පරං මනං දිස්වා අට්ටියති හරායති ජ්ගුවන්ති, අනන්තසෙසෙව අතිසිත්වා¹. අහව්සි බොමති මරණධමමා මරණං අනතීනො, අහං වෙච්ච බො පන මරණධමමා සමානො මරණං අනතීනො පරං මනං දිස්වා අට්ටියෙය්‍යං හරායෙය්‍යං ජ්ගුවන්ති, න මෙ නං අස්ස පතිරුපනති'. නස්ස මස්සං භික්කවෙ ඉති පටිසංඝවික්කතො යො ජීවිතෙ ජීවිතමදෙ, සො සබ්බස්සො පතිසීති.

නයො'මෙ භික්කවෙ මද. කතමෙ නයො: යොබ්බතමදෙ, ආරොග්‍යමදෙ, ජීවිතමදෙ. යොබ්බතමදමනො වා භික්කවෙ අසුනවා පුටුප්ප්තො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගති. විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. ආරොග්‍යමදමනො වා භික්කවෙ අසුනවා පුටුප්ප්තො - පෙ - ජීවිතමදමනො වා භික්කවෙ අසුනවා පුටුප්ප්තො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගති. විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

යොබ්බතමදමනො වා භික්කවෙ භික්ඛු සික්කං පච්චක්කාය භිනායා- වතනති. ආරොග්‍යමදමනො වා භික්කවෙ භික්ඛු සික්කං පච්චක්කාය භිනායාවතනති, ජීවිතමදමනො වා භික්කවෙ භික්ඛු සික්කං පච්චක්කාය භිනායාවතනති.

36 ව්‍යාබ්බමමා ජරාධමමා අපො මරණධමමනො,
යථා ධමමා නථා සන්තා ජ්ගුවන්තති පුටුප්ප්තා.

37 අහං වෙචං ජ්ගුවන්ති, එවං ධමමෙසු පාණ්ඩු,
න මෙ නං පතිරුපස්ස මම එවං විහාරිතො.

38 සොහං එවං විහරන්තො ඤාත්වා ධමමං නිරුප්පි,
ආරොග්‍යෙ යොබ්බතස්මිං ච ජීවිතස්මිං ච යෙ මද.

39 සබ්බෙ මදෙ අභිභොසමි තෙකකමෙම² දට්ඨ බෙමනං,
නස්ස මෙ අනු උස්සාහො නිබ්බාණං අභිපස්සතො.

40 නාහං හබ්බො එතරති කාමානි පතිසෙවිත්තුං,
අතිවතති හවිස්සාමි බ්‍රහ්මචරියපරායනොති.

අශ්‍රැතවත් පාඨග්‍රන්ථ නෙමේ මරණය සභාව කොට ඇත්තේ ම මරණය නො ඉක්ම වූයේ ම මරණයට පත් අනෙකකු දැක නමා නබා පිහින වෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. 'මම වැලිත් මරණය සභාව කොට ඇත්තෙමි මරණය නො ඉක්ම වූයෙමි වෙමි. මම ද මරණය සභාව කොට ඇත්තෙමි ම මරණය නො ඉක්ම වූයෙමි ම ලො වූ අනෙකක්හු දැක පිහින වන්නෙමි නමි, ලජ්ජිත වන්නෙමි නමි, පිළිකුල් උපදවන්නෙමි නමි, ඒ මට තරම් නො වන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකන්නා වූ ඒ මාගේ ජීවිතය නිමිති කොට යම් ජීවිතමදයෙක් වී නමි, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහන විය.

මහණෙනි, මේ මද තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: යෞවනමදය, ආරෝග්‍යමදය, ජීවිතමදයි. මහණෙනි, අශ්‍රැතවත් පාඨග්‍රන්ථ යෞවන මදයෙන් මත්වූයේ කසින් දුසිරිත් කරයි, වචසින් දුසිරිත් කරයි, සිහින් දුසිරිත් කරයි, හේ කසින් දුසිරිත් කොට වචසින් දුසිරිත් කොට සිහින් දුසිරිත් කොට කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවසව පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ආරෝග්‍යමදයෙන් මත් වූත් අශ්‍රැතවත් පාඨග්‍රන්ථ ... ජීවිතමදයෙන් මත් වූත් අශ්‍රැතවත් පාඨග්‍රන්ථ කයෙන් දුසිරිත් කරයි, වචසින් දුසිරිත් කරයි, මනසින් දුසිරිත් කරයි. කසින් දුසිරිත් කොට වචසින් දුසිරිත් කොට මනසින් දුසිරිත් කොට කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ (පටිකලහු) විවසව පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, යොවුන්මදින් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි. මහණෙනි, ආරෝග්‍යමදයෙන් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි. ජීවිතමදයෙන් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි.

36. ව්‍යාධිය සභාව කොට ඇත්තා වූ ද ජරාව සභාව කොට ඇත්තා වූ ද යළි මරණය සභාව කොට ඇත්තා වූ ද පාඨග්‍රන්ථයෝ (ව්‍යාධිආදි) සභාවයන් නො ඉක්ම වූ සිටියාහු ම (මෙරමා) පිළිකුල් කරත්.

37. මම ද මෙබඳු සභාව ඇති ප්‍රාණින් කෙරෙහි පිළිකුල් කරන්නෙමි නමි, මෙබඳු ජුගුප්සාවිහරණ ඇති මට එය තරම් නො වන්නේ ය.

38. මම මෙසේ වසන්නෙමි නිජ්‍යාණධර්මය දැන, ආරෝග්‍යයෙහි ද යෞවනියෙහි ද, ජීවිතයෙහි ද යම් මද කෙනෙක් වෙත් නමි,

39. නිජ්‍යාණයෙහි ක්‍ෂෙමභාවය දැක සියලු මදයන් මැඩලූ යෙමි වෙමි. නිවන දක්නා ඒ මට උත්සාහය විය.

40. දැන් මම කාමයන් සෙවුනට හව්‍ය නො වෙමි. නො නවත්තෙමි මහබ්බසර පිහිට කොට ඇත්තෙමි වෙමි.

3. 1. 4. 10.

තීණි¹මානී භික්ඛවෙ ආබිපතෙය්‍යානි. කතමානී තීණි: අත්තාබිපතෙය්‍යං, ලොකාබිපතෙය්‍යං, ධම්මාබිපතෙය්‍යං.

කතමං ච භික්ඛවෙ අත්තාබිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුකඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා ඉති පටිසංඝවිකකිති: ‘න බො පනාහං විවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉතිහවාහවහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච බොමහි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන¹ සොකෙහි පරිදෙවෙති දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකොතිණ්ණො දුකභවරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකඛකඛකිස්ස අත්තනිරියා පඤ්ඤයෙථා’ති. අහඤ්ඤව බො පන යාදිසකෙ² වා කාමෙ ඔහාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, තාදිසකෙ වා කාමෙ පරියෙසෙය්‍යං, තතො වා පාපිට්ඨකර, න මෙ තං³ අස්ස පනිරුපනති. සො ඉති පටිසංඝවිකකිති: ආරද්ධං බො පන මෙ විරියං හවිස්සති අසලලිතං, උපට්ඨිතා සති අසමුට්ඨා,⁴ පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො, සමාහිතං විතතං එකගනන්ති’. සො අත්තා- නඤ්ඤව අබිපතිං කරිත්වා අකුසලං පජ්ඣති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජ්ඣති, අනවජ්ජං භාවෙති, සුද්ධං අත්තාතං පරිහරති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ අත්තාබිපතෙය්‍යං.

කතමඤ්ඤ භික්ඛවෙ ලොකාබිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤ- ගතො වා රුකඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා ඉති පටිසංඝවිකකිති: ‘න බො පනාහං විවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉතිහවාහවහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච බොමහි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරි- දෙවෙති දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකොතිණ්ණො දුකභවරෙතො. අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකඛකඛකිස්ස අත්තනිරියා පඤ්ඤයෙථා’ති. අහං වෙච බො පන එවං පබ්බජිතො සමානො කාමවිතකකං වා විතකෙකය්‍යං, ව්‍යාපාදවිතකකං වා විතකෙකය්‍යං, විතීසාවිතකකං වා විතකෙකය්‍යං, මහා බො පනායං ලොකසන්තිවාසො, මහත්තස්මිං බො පන ලොකසන්තිවාසෙ සන්ති සමණබ්‍රාහ්මණා ඉද්ධිමනො දිබ්බවක්ඛුකා පරිවිතත- විදුතො. තෙ දුරතොපි පස්සන්ති, ආසන්නාපි ත දිස්සන්ති, වෙනසාපි විතතං පජානන්ති⁵. තෙපි මං එවං ජාතෙය්‍යු: ‘පස්සථ හො ඉමං කුලපුත්තං සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො වොතිණ්ණො විහරති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි’ති. දෙවතාපි බො සන්ති ඉද්ධිමනන්තියො දිබ්බවක්ඛු- කා පරිවිතතවිදුන්තියො. තා දුරතොපි පස්සන්ති, ආසන්නාපි ත දිස්සන්ති, වෙනසාපි විතතං පජානන්ති,⁵ තාපි මං එවං ජාතෙය්‍යු: ‘පස්සථ හො ඉමං කුලපුත්තං, සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො වොතිණ්ණො විහරති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි’ති. සො ඉති පටිසංඝවිකකිති: ‘ආරද්ධං බො පන මෙ විරියං හවිස්සති අසලලිතං, උපට්ඨිතා සති අසමුට්ඨා,⁴ ‘පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො, සමාහිතං විතතං එකගනන්ති’. සො ලොකඤ්ඤව අබිපතිං කරිත්වා අකුසලං පජ්ඣති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජ්ඣති, අනවජ්ජං භාවෙති, සුද්ධං අත්තාතං පරිහරති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ ලොකාබිපතෙය්‍යං.

1. ජරාය මරණෙන මජ්ඣං, 2 යාදිසකෙ-මජ්ඣං. 3. න මෙතං පනිරුපනති - මජ්ඣං.
4. අපමුට්ඨා - සිමු. 5. ජානන්ති - මජ්ඣං.

3. 1. 4. 10

40. මහණෙනි, මේ ආධිපත්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන්දෙනෙක යත්: ආත්මාධිපත්‍යය, ලෝකාධිපත්‍යය, ධර්මාධිපත්‍යය.

මහණෙනි, ආත්මාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ අරණ්‍යයට ගියේ හෝ වාක්‍ෂමුලයට ගියේ හෝ ශුන්‍යාගාරයට ගියේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි: 'මම විවරහෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. පිණ්ඩපාත හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. සෙනසුන් හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. මෙසේත් භවය, මෙසේත් භවයයි ඒ ඒ සම්පත්තිභව හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් හා ජරාමරණයෙන් හා ශොකයෙන් හා වැලපීමෙන් හා දුක්දොම්නසින් හා දැඩි ආයාසයෙන් හා වැදගත්තා ලද්දෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි, දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මෙහාම දුක්ඛසෙති අවසන් කිරීමෙන් පැණෙන්නේ නම් මනාමැනු යි. තවද මම යම්බඳු වූ කාමයක් හැර ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි ද, එබඳු වූ කාමයක් හෝ එයට වඩා ඉතා ලාමක වූ කාමයක් හෝ සොයන්නෙමි නම්, එය මට තරම් නො වන්නේය යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මවිසින් වීර්යය සම්පූර්ණ කරණ ලද වෙයි. එහෙයින් ම නො හැකුළුනේ වෙයි. සිතිය එළඹ සිටියේ වෙයි. එහෙයින් ම නො මුළා වෙයි. කය සැහැල්ලු වෙයි. එහෙයින් ම සන්තුන් දරට ඇත්තේ ය. සිත අරමුණෙහි පිහිටුවන ලද, එහෙයින් ම එකඟ වූයේ'යි. හෙතෙම තමා ම අධිපති කොට අකුශලය දුරු කෙරෙයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය දුරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසිදු කොට ආත්මය පිරිවටයි. මෙය අත්තාධිපත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ලෝකාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ ව්‍යාපෘතියට ගියේ හෝ රුක්මුලට ගියේ හෝ හිස් ගෙයකට ගියේ හෝ මෙසේ සිතයි: 'මම ව්‍යාප්ති විවර හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි, පිණ්ඩපාතය හෙතු කොට ගෙන... සෙනසුන් හෙතු කොට ගෙන හෝ ... මෙසේ මෙසේත් භවය, මෙසේත් භව යයි ඒ ඒ සම්පත්තිභවය හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුක්දොම්නසින් දැඩි ආයාසයෙන් වැදගත්තා ලද්දෙමි දුකින් මඩන ලද්දෙමි දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මේ හාම දුක්ඛස අවසන් කිරීමෙන් පැණේ නම් මැනවැ යි. මම ද වැලින් මෙසේ පැවිදි වූයෙමි ම කාමවිතතියක් හෝ කරන්නෙමි නම්, ව්‍යාපෘතියකින් හෝ කරන්නෙමි නම්, විහිංසාවිතතියක් හෝ කරන්නෙමි නම්, මේ ලෝකසන්නිවාසය ව්‍යාප්ති මඟින් වූවෙකි. මඟන් වූ ලෝකසන්නිවාසයෙහි සාද්ධිමත් වූ දිවැස් ඇති පරසින් දන්නා මහණ බමුණෝ ඇත. ඔවුහු දුරිනුදු දක්නාහ. සම්පසුවුවාහු තමුදු නො පැණෙත්-නාහ. ඔවුන්ගේ සිතිනුදු මාගේ සිත දූත ගණිත්. තවද ඔවුහු මා මෙසේ දනගන්නාහුය: 'භවන්ති, මේ කුලපුත්ත බලව, සෑදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගෙන් භාවසී ගන්නේ වෙසෙයි. සාද්ධිමත් වූ දිවැස් ඇත්තා වූ පරසින් දන්නා වූ දෙවියෝ ද ඇත. ඔවුහු ද දුරින් (මා) දකිත්. සම්පසුවුවාහු ද (ඔවුහු) නො පැණෙත්. ඔවුහු තමන් සිතිනුදු මා සිත දූතගන්නාහ. ඔවුහු ද මා මෙසේ හඳුනා ගන්නාහ: 'භවන්ති, මේ කුලපුත්ත බලව, සෑදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ ම ලාමක අකුශලධර්මයන්ගෙන් ව්‍යාකිණිව වෙසේය' යි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මා විසින් වීර්යය අරඹන ලද. එය නො හැකුළුනේ වෙයි. සිතිය එළඹ සිටියේ ය. එහෙයින් මුළු නුවුයේ ය. නාමකය සන්තිදුනේ ය. එහෙයින් ම දරට රහිත වෙයි. සිත සමාධිගත වූයේ ය. එහෙයින් ම එකඟ වේ ය'යි. හේ ලෝකයා ම අධිපති කොට අකුශලය හැරලයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය දුරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසිදු කොට ආත්මය පිරිවටයි මහණෙනි, මෙය ලෝකාධිපත්‍ය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්කවෙ ධම්මාධිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා ඉති පටිසංවිකති: ‘න බො පනාහං චිවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉති භවාභවහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච බො’මහි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන¹ සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනසෙහි උපායාසෙහි දුකොතිණ්ණො දුකං-පරෙතො. අපෙපවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකකකකිකස්ස අනතතිරියා පඤ්ඤායෙථා’ති. සවාහබාතො භගවතා ධම්මො සජ්ඣධිකො අකාලිකො එතිපස්සිකො ඔපනයිකො² පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. සන්තී බො පන මෙ සබ්බභවාරී ජාතං පස්සං විහරන්ති. අහං වෙච්ච බො පන එච්ච සවාහබාතො ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතො සමාතො කුසිතො විහරෙය්‍යං පමිතො, න මෙ තං අස්ස පතිරුපන්ති’. සො ඉති පටිසංවිකති: ‘ආරඬං බො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසලීනා, උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා, පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො, සමාහිතං චිත්තං එකග්ගන්ති’. සො ධම්මං යෙව අධිපතීං කර්ණා අකුසලං පජ්ඣති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජ්ඣති, අනවජ්ජං භාවෙති, සුඬං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චුළුවති භික්කවෙ ධම්මාධිපතෙය්‍යං. ඉමානී බො භික්කවෙ තිණ්ණි අධිපතෙය්‍යානීති.

41. නත්ති ලොකෙ රහො නාම පාපකමමං පකුබ්බතො,
අත්තා, තෙ පුරිස ජාතාති සච්චං වා යදි වා මුසා.

42. කල්‍යාණං චත භො සකති අත්තානං අතිමඤ්ඤපි,
යො සන්තං අත්තති පාපං අත්තානං පරිභුහපි.

43. පස්සන්ති දෙවා ච තථාගතා ච ලොකස්මිං බාලං විසමං චරන්තං,
තස්මා හි අත්තාධිපකො³ සතො චරෙ ලොකාධිපො ච
නිපකො ච කුසී,
ධම්මාධිපො ච අනුධම්මචාරී න නියති සච්චපරකකමො මුති.

44. පසස්ස මාරං අභිභූය්‍ය අත්තකං යො ච පුට්ඨි ජාතිබයං පධානවා,
ස⁴ තාදිසො ලොකවීදු සුමෙධො සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනමමයො මුතීති.

දෙවදුත වග්ගො චතුස්සො.

*

1. ජරාය මරණෙන	3 අත්තාධිපතෙය්‍යොව - මජ්ඣං.
2. ඔපනෙය්‍යකො - මජ්ඣං.	4 සො.

* තසසුද්දනං.
 බ්‍රහ්ම අභාඤ්ඤා සාරස්සතො - නිද්දනං හත්තකො ච
 දුතා දුච්ච ව රාජාතො - සුබ්බමාලාධිපතෙය්‍යොවොති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, ධර්මාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ වනසෙනස්තට ගියේ හෝ රුක්මුලට ගියේ හෝ ගුහ්‍යානාරයට ගියේ හෝ මෙසේ සිතයි: ‘මම වතාහි චිවරහෙතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. පිණිසිපාන හෙතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම ... සෙනසුන් හෙතුයෙන් ... ඉතිහවාහව හෙතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුක්දෙමිනසින් දැඩි ආයාසයෙන් අවතීණ වෙමි. දුකට බටුයෙමි දුකින් මෙනා ලදුයෙමි වෙමි. මේ හැම දුක් රැස අවසන් කිරීමෙන් පැණේ නම්, ඉතා මැහව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාන්ද්‍රවික වූ අකාලික වූ ‘එව බලව’ යන විධානයට නිසි වූ උපනයනයට නිසි වූ නුවණැත්තන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා දනසුතු වූ නවලොකොත්තර ධර්ම මොනොවට ප්‍රකාශ කරණ ලදී. මට සමාන බඹසර ඇත්තාහු වෙත් ම ය. ඔහු මා දන්තාහු දක්තාහු වෙසෙත්. මම ද වතාහි මෙසේ ස්වාභ්‍යාන වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූයෙමි ම කුසිත ව ප්‍රමාදන ව වෙසෙමි නම්, එය මට නිසි නොවන්නේය’යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකයි: ‘මා විසින් වීර්‍යය පුරන ලද වෙයි. එහෙයින් ම නො හැකුළුනේ වෙයි. සිතිය එළඹ සිටියේ ය. එහෙයින් ම නුවුළා වූයේ ය. නාමකය සන්තිත. එහෙයින් ම දරථ රහිත වෙයි. සිත සමාධිගත වූයේය. එහෙයින් ම එකඟ වේය’ යි. හෙතෙම ධර්ම ම අධිපති කොට අකුශලය හැරලයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය හැරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසුදු වූ ආත්මය පරිහරණය කරයි. මහණෙනි, මෙය ධර්මාධිපත්‍ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වතාහි ආධිපත්‍යයෝ තුන් දෙන යහ.

41. පච්ඡාසන කරණුවහට ලොවිහි රහසෙක් නම් නැත. පුරුෂය, නාගේ ආත්මය.(නිත) එය සැබවෙක් ද, නැතහොත් මූසායෙක් දැයි දන්නේ යි.

42. යම් බදු වූ තෝ තමා කෙරෙහි ඇත්තාවූ ම පව තමාට සහවන්-තෙහි ද? පින්වන, තමා ඉක්මවා හහතෙහි ද? මැනවෙක් වතාහි එකානන-යෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂය.

43. යම් හෙයෙකින් ලොවිහි විෂම ලෙස හැසිරෙන්නා වූ බාලයා දෙවියෝ ද තථාගතවරු ද දකිත් ද එහෙයින් ම සිති ඇත්තාවූ ද තත්වැසි නුවණැත්තා වූ ද ධ්‍යාන කරණ සුලු වූ ද ධර්ම අනුව හැසිරෙන්නා වූ ද සත්‍යපරාක්‍රම ඇත්තාවූ ද යම් මහණෙක්

44. ප්‍රධන්වීර්‍ය ඇත්තේ මාරයා මැඩ අන්තකයා අභිභවනය කොට රහත් බව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙළේ ද, අන්තාධිපති වූ ද ලොකාධිපති වූ ද ධර්මාධිපති වූ ද ලොකය දහගත්තා වූ මනා නුවණැත්තා වූ එබඳු මුති තෙම සියලු භ්‍රෙහුමික ධර්මයන්හි තමමය නම් වූ තෘෂ්ණායෙන් තොර වූයේ ලොකය දහගන්නේ නො පිරිහේ ය යි.

[5. චූලචගො]

[සාවනිනිදානං:]

3. 1. 5. 1.

41. නිණ්ණං භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සද්ධො කුලපුතො බහුං පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසං නිණ්ණං: සද්ධාය භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සද්ධො කුල-පුතො බහුං පුඤ්ඤං පසවති. දෙය්‍යධම්මස්ස භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සද්ධො කුලපුතො බහුං පුඤ්ඤං පසවති. දකඛිණේය්‍යානං භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සද්ධො කුලපුතො බහුං පුඤ්ඤං පසවති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ නිණ්ණං සමමුඛිභාවා සද්ධො කුලපුතො බහුං පුඤ්ඤං පසවතිති.

3. 1. 5. 2.

42. තිති භික්ඛවෙ ථානෙති සද්ධො පසනො වෙදිතඛෙබ්බා. කතමෙති තිති: සීලවනානං දස්සනකාමො හොති, සද්ධම්මං සොතුකාමො හොති, විගතමලමචේරෙන වෙතස්ස අගාරං අජ්ඣාචස්සති මුත්තවාගො පයනපාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිභාගරතො. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ථානෙති සද්ධො පසනො වෙදිතඛෙබ්බාති.

45. දස්සනකාමො සීලවනං සද්ධම්මං සොතුමිච්ඡති,
විනෙය්‍ය¹මචේරමලං ස වෙ සද්ධොති ට්ථිච්ඡතිති.

3. 1. 5. 3.

43. තයො'මෙ² භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සම්පස්සමානෙන අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං. කතමෙ තයො: යො ධම්මං දෙසෙති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ච හොති 'ධම්මපටිසංවෙදී ච. යො ධම්මං සුණාති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ච හොති ධම්මපටිසංවෙදී³ ච. යො වෙව ධම්මං දෙසෙති, යො ච ධම්මං සුණාති, උභො අත්ථපටිසංවෙදිනො ච හොන්ති ධම්මපටිසංවෙදිනො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො අත්ථවසෙ සම්පස්සමානෙන අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුන්ති.

[5. චූළවගීය]

[සැදැන්හිදැනයි:]

3. 1. 5. 1.

41. මහණෙනි, තුන් දෙනකුන්ගේ හමුබැවින් සැදැහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේය. කවර තිදෙනකුගේය යත්: මහණෙනි, සැදැහැ හමුබැවින් සැදැහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය. මහණෙනි, දෙයඬම් හමුබැවින් සැදැහැති කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේය. මහණෙනි, දක්ෂිණාභීයන්ගේ හමුබැවින් සැදැහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය. මහණෙනි, මෙ කරුණු තුණ හමුබැවින් සැදැහැති කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය.

3. 1. 5. 2.

42. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් පහන් වූ සැදැහැතියේ දතයුතු වේ. කවර තුණෙකින් යත්: සිල්වතුන් දක්නා කැමැතියේ වෙයි, සදහම් අසනු කැමැතියේ වෙයි, චුහුටු ත්‍යාග ඇත්තේ දීමෙහි දෙව් අත් ඇතියේ හැරපීමෙහි ඇලුනේ යදනට නිසිවූයේ දන් හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ පහ වූ මසුරු මලින් යුත් සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ තෙකරුණින් යුක්ත වූයේ පහන් වූ සැදැහැතියේ යි දත යුතුයි.

45. සිල්වතුන් දක්නට කැමැතියේ වේ ද, සදහම් අසන්නට කැමැති වේ ද, මසුරුමල දුරලා වෙසේ ද, හේ එකාන්තයෙන් සැදැහැත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

3. 1. 5. 3.

43. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණක් දක්නනු විසින් පරහට දහම් දෙසුමට නිසි ම වේ. කවර තුණෙක යත්: යමෙක් දහම් දෙසා නම්, හේ අටුවා දන්නේන් වෙයි. පෙළදහම් දන්නේන් වෙයි. යමෙක් ධර්මය අසා නම්, හෙ අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වෙයි. යමෙකුත් දහම් දෙසා නම්, යමෙකුත් දහම් අසා නම්, එ දෙදෙන අටුවා දන්නානු ද පෙළදහම් දන්නානු ද වෙත්. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණ දක්නනු විසින් පරහට දහම් දෙසනු නිසි මැ යි.

3. 1. 5. 4.

44. තිති භික්කුවෙ ධානෙති කථා පවත්නා¹ හොති. කතමෙති තිති: යො ධම්මං දෙසෙති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ව හොති ධම්මපටිසංවෙදී ව. යො ධම්මං සුණාති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ව හොති ධම්මපටිසංවෙදී ව. යො වෙව ධම්මං දෙසෙති, යො ව ධම්මං සුණාති, උභො අත්ථපටිසංවෙදිනො ව හොන්ති ධම්මපටිසංවෙදිනො ව. ඉමෙති බො භික්කුවෙ තිති ධානෙති කථා පවත්නා¹ හොතිති.

3. 1. 5. 5.

45. තිණ්'මාති භික්කුවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානාති සප්පුරිසපඤ්ඤානාති. කතමාති තිණ්: දුතං භික්කුවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානං සප්පුරිසපඤ්ඤානං. පබ්බජ්ජා භික්කුවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානා සප්පුරිසපඤ්ඤානා. මාතාපිතුනං² භික්කුවෙ උපට්ඨානං පණ්ඩිතපඤ්ඤානං සප්පුරිසපඤ්ඤානං. ඉමාති බො භික්කුවෙ තිණ් පණ්ඩිතපඤ්ඤානාති සප්පුරිසපඤ්ඤානාතිති.

46. සබ්භි දුතං උපඤ්ඤානං අභිංසා සඤ්ඤාමො දමො,
මාතාපිතුඋපට්ඨානං සන්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං.

47. සතං එතාති ධාතාති යාති සෙවෙථ පණ්ඩිතො,
අරියො දස්සනසම්පන්නො ස ලොකං භජතෙ සිවන්ති.

3. 1. 5. 6.

46. යං භික්කුවෙ සීලවනො පබ්බජ්ජා ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරන්ති, තත්ථ මනුස්සා තිති ධානෙති බහුං පුඤ්ඤං පසවන්ති. කතමෙති තිති: කායෙන වාචාය මනසා. යං භික්කුවෙ සීලවනො පබ්බජ්ජා ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරන්ති, තත්ථ මනුස්සා ඉමෙති තිති ධානෙති බහුං පුඤ්ඤං පසවන්ති.

3. 1. 5. 7.

47. තිණ්'මාති භික්කුවෙ සංඛිතස්ස සංඛිතලක්කණාති. කතමාති තිණ්: උපපාදො පඤ්ඤායති, වයො පඤ්ඤායති, ඩිතස්ස අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති. ඉමාති බො භික්කුවෙ තිණ් සංඛිතස්ස සංඛිතලක්කණාතිති.

3. 1. 5. 8.

48. තිණ්'මාති භික්කුවෙ අසංඛිතස්ස අසංඛිතලක්කණාති. කතමාති තිණ්: න උපපාදො පඤ්ඤායති, න වයො පඤ්ඤායති, න ඩිතස්ස අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති. ඉමාති බො භික්කුවෙ තිණ් අසංඛිතස්ස අසංඛිතලක්කණාතිති.

3. 1. 5. 4.

44. මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් කථාව පවත්නී වෙයි. කවර තුනෙකින් යන්: යමෙක් දහම් දෙසා නම්, හෝ අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වේ. යමෙක් දහම් අසා නම්, හෝ අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වේ. යමෙක් එ දහම් දෙසා නම්, යමෙක් දහම් අසා නම්, යන දෙදෙන ම අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වෙති. මහණෙනි, මේ කරුණු තුනෙන් කථාව පවත්නී වේ යයි.

3. 1. 5. 5.

45. මහණෙනි, පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද මේ කරුණු තුනෙකි. කවර තුනෙක යන්: මහණෙනි, දානය පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද. මහණෙනි, පැවිද්ද පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද. සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද මහණෙනි, මවුපිය උවචන පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද. සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද. මහණෙනි, මොහු තිදෙන පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද්දහු සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද්දහු වෙති යි.

46. ශ්‍රේෂ්ඨවය්‍යා ඇති සන්පුරුෂයන්ගේ දානය ද අහිංසාව ද ශීල-සංයමය ද ඉන්ද්‍රියසංවරය ද මවුපිය උවචන ද යන මේ සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද වෙයි.

47. පණ්ඩිත තෙමේ සන්පුරුෂයන් චිත්‍රිබද වූ යම්බඳු මේ තුන් කරුණු සෙවුනේ නම්, දැන සමපන්න වූ ඒ ආය්‍ය තෙම දෙව්ලොව සෙවුනේ යි.

3. 1. 5. 6.

46. මහණෙනි, සිල්වත් පැවිද්දේ යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් ඇසුරු කොට වෙසෙත් ද, එහි මිනිස්සු කරුණු තුනෙකින් බොහෝ පින් ලබන්. කවර තුනෙකින් යන්: කසින් ද, වචනයෙන් ද, සිතින් ද යි. මහණෙනි, සිල්වත් වූ පැවිද්දේ යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසුරු කොට වසන් නම්, එහි මිනිස්සු මේ කරුණු තුනෙන් බොහෝ පින් ලබන්.

3. 1. 5. 7.

47. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යය සම්මායයෙන් සකස් කරණ ලද්දහුගේ මේ සංකීර්ණ ලක්ෂණ තුනෙකි. කවර තුනෙක යන්: ඉපැදීම පැණෙයි, නැස්ම (බිඳීම) පැණෙයි, සිටියහුගේ වෙනස්වීම (නම් වූ ජරාව) පැණෙයි. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යය සම්මායයෙන් සකස් කරණ ලද්දහුගේ මේ සංකීර්ණ ලක්ෂණ තුනෙකි.

3. 1. 5. 8.

48. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යයයන් විසින් නො සකස්කළහු (නිජාණ්ඩා) ගේ මේ අසංකීර්ණ ලක්ෂණ තුනෙකි. කවර තුනෙක යන්: උපත් නොපැණෙයි, ව්‍යය නොපැණෙයි, සිටියහුගේ අත්‍යවිනිශ්චය (ජරාව) නො පැණෙයි. මහණෙනි, අසංස්කාර (ධර්මයා)ගේ මේ අසංස්කාර ලක්ෂණ තුනෙකි.

3. 1. 5. 9.

49. භිමවනනං භිකඛවෙ පබ්බතරාජං නිස්සංය මහාසාලා නිති වඩ්ඪිති වඩ්ඪනති. කතමාති නිති:¹ සාබ්බපනපලාසෙන වඩ්ඪනති, නවපපටිකාය වඩ්ඪනති, ථෙග්ගසාරෙන වඩ්ඪනති. භිමවනනං භිකඛවෙ පබ්බතරාජං නිස්සංය මහාසාලා ඉමාති නිති වඩ්ඪිති වඩ්ඪනති.

එවමෙව බො භිකඛවෙ සද්ධං කුලපතීං නිස්සංය අනෙතාජනො නිති වඩ්ඪිති වඩ්ඪනති, කතමාති නිති: සද්ධංය වඩ්ඪනති, සීලෙන වඩ්ඪනති, පඤ්ඤංය වඩ්ඪනති. සද්ධං භිකඛවෙ කුලපතීං නිස්සංය අනෙතාජනො ඉමාති නිති වඩ්ඪිති වඩ්ඪනති.

48. යථාපි පබ්බතො සෙලො අරඤ්ඤස්මිං බ්‍රහ්මවනෙ,
තං රුක්ඛා උපනිස්සංය වඩ්ඪිතො තෙ වනස්සනි.²

49. තථෙව සීලසම්පන්නං සද්ධං කුලපතීං ඉධ,
උපනිස්සංය වඩ්ඪනති පුත්තදුරං ව බ්බවා,
අච්චවා ඤාතිසංඝා ව යෙ වස්ස අනුජීවිතො.

50. ත්‍යාස්ස සීලවතො සීලං වාගං සුවරිතානි ව,
පස්සමානානුකුබ්බන්තී³ යෙ භවන්ති විවක්ඛණා.

51. ඉධ ධම්මං වරිත්තාන මග්ගං සුගතිගාමිතං,
නන්දිතො දෙවලොකස්මිං මොදන්ති කාමකාමිතොති.

3. 1. 5. 10.

50. නිති භිකඛවෙ ධාතෙති ආතප්පං කරණීයං. කතමෙති නිති: අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාද්‍ය ආතප්පං කරණීයං. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාද්‍ය ආතප්පං කරණීයං. උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං⁴ බරානං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණ්ඩරානං අභිවාසිකාය ආතප්පං කරණීයං. ඉමෙති නිති භිකඛවෙ ධාතෙති ආතප්පං කරණීයං.

යතො බො භිකඛවෙ භිකඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාද්‍ය ආතප්පං කරොති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාද්‍ය ආතප්පං කරොති, උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං බරානං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණ්ඩරානං අභිවාසිකාය ආතප්පං කරොති, අයං චූච්චති භිකඛවෙ භිකඛු ආතාපී නිපකො සතො සම්මා දුක්ඛස්ස අනනකිරියායාති.

3. 1. 5. 11.

51. නිති භිකඛවෙ අබ්බෙති සමන්තාගතො මහාවොරො සන්ධිමපි ඡිද්දති, නිලොපමපි හරති, එකාගාරිකමපි කරොති, පරිපඤ්චි නිට්ඨති. කතමෙති නිති: ඉධ භිකඛවෙ මහාවොරො විසමනිස්සිතො ව හොති, ගහනනිස්සිතො ව හොති, බලවනිස්සිතො ව හොති. කථංඤ්ච භිකඛවෙ මහාවොරො විසමනිස්සිතො හොති: ඉධ භිකඛවෙ මහාවොරො නදීවිදුග්ගං වා නිස්සිතො හොති, පබ්බතවිසමං වා. එවං බො භිකඛවෙ මහාවොරො විසමනිස්සිතො හොති.

1. කතමෙති නිති - PTS. 2. වනපපතී - මජ්ඣ. 3. අනතමත්තං - මජ්ඣ.

4. නිපානං - සීල, අට්ඨකපා

3. 1. 5. 9.

49. මහණෙනි, හිමවත් පථිතරුපයා නිසා මහා වෘක්ෂයෝ තුන් වැඩුමෙකින් වැඩෙත්. කවර තුණෙකින යත්: ශාඛායෙන් හා පත්‍ර සංඛ්‍යාත කොළපතරින් වැඩෙත්, පොතුපතරින් වැඩෙත්, එලයෙන් හා හරින් හා වැඩෙත්, මහණෙනි, හිමවත් පථිතරුපයා නිසා මහාවෘක්ෂයෝ මේ තුන් වැඩුමෙන් වැඩෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සැදුහැනි කුලදෙවුහු නිසා ඇතුළු දෙතේ තුන් වැඩුමෙකින් වැඩෙයි. කවර තුණෙකින යත්: සැදුහැයෙන් වැඩෙයි, ශීලයෙන් වැඩෙයි, ප්‍රඥයෙන් වැඩෙයි. මහණෙනි, සැදුහැනි කුලපතිහු නිසා ඇතුළු දෙතේ මේ තුන් වැඩුමින් වැඩෙයි.

48 තොගම් මහවෙනෙහි ගල්පථිවෙක් යම්බඳු වේ නම්, එය ඇසුරු කොට ගෙන ඒ වනදෙවු වෘක්ෂයෝ වැඩෙත්.

49. එපරිදි ම මෙහි සැදුහැනි සිල්වත් කුලදෙවුහු ඇසුරු කොට ගෙන අඹුදරුවෝ ද, බිණුහු ද, සහයෝ ද, නෑ සමූහයෝ ද යම් අනුච්ඡිහු වෙත් නම්, ඔහු ද වැඩෙත්.

50. යම් විවක්ෂණ කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහු ඒ සිල්වත්හුගේ ශීලය හා කායාගය හා සුවරිත හා දක්නාහු ඔහු අනුව ක්‍රියා කෙරෙත්.

51. මෙලොව සුගතිගාමී මාගීය වන කුසල් දහම් පුරා (කමිනඤ්ඤායෙන්) සතුටු වූවාහු පස්කම් සැප කැමැත්තාහු දෙව්ලොව දී (විපාක මොදනායෙන්) සතුටු වෙත්.

3. 1. 5. 10.

50. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් විශ්ඤාන කට යුතුයි. කවර තුණෙකින යත්: නූපත් ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ නූපදීම පිණිස විශ්ඤාන කට යුතු. නූපත් කුශලධර්මයන්ගේ ඉපැත්ම පිණිස විශ්ඤාන කට යුතු. උපත් දුක් වූ තිවු වූ කකීශ වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිව්හරණා වූ ශාරීරික වෙදනාවන් ඉවසීම පිණිස විශ්ඤාන කටයුතුය.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් කොට මහණ නූපත් ලාමක අකුශලධර්මයන් නූපදනා පිණිස විශ්ඤාන කෙරේ ද, නූපත් කුශලධර්මයන් ඉපැත්ම පිණිස විශ්ඤාන කෙරේ ද, උපත් දුක් වූ තිවු වූ කකීශ වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිව්හරණා වූ ශාරීරික වෙදනාවන් ඉවසීම පිණිස වැර කෙරේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ කෙලෙස් තවන විශ්ඤාන ඇත්තේ පාරිභාරික නුවණින් නුවණැත්තේ සමාති සමපන්න වූයේ මොනොවට දුක් නසනු පිණිස පිළිපත්තේ යි කියනු ලැබේ.

3. 1. 5. 11.

51. මහණෙනි, අඩව තුණෙකින් සමනාගත වූ මහසොර ගෘහසකි ද සිදුනේයි. වොලොගැණුම් ද කරණේයි. එක් ගෙයක් පැහැර ගැණුම් ද කරණේයි. කඩපලා සොරකමෙහි ද යෙදෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි මහසොර විෂමසාන ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි. වනලාභාබි ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි. බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි.

කථංඤ්ච භික්කවෙ මහාවොරො ගහනනිසීතො හොති: ඉධ භික්කවෙ මහාවොරො නිණ්ගහනං වා නිසීතො හොති රුක්කගහනං වා ගෙධං¹ වා පන වනසංඝං. එවං බො භික්කවෙ මහාවොරො ගහනනිසීතො හොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ මහාවොරො බලවනිසීතො හොති: ඉධ භික්කවෙ මහාවොරො රාජානං වා රාජමහාමත්තානං වා නිසීතො හොති. තස්ස එවං හොති: සචෙ මං කොචි කිඤ්චි වකන්ති, ඉමෙ මෙ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණිස්සන්ති. සචෙ නං කොචි කිඤ්චි ආහ, තාසං රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණන්ති. එවං බො භික්කවෙ මහාවොරො බලවනිසීතො හොති. ඉමෙති බො භික්කවෙ තිති අබොති සමන්තාගතො මහාවොරො සංඝිමපි ඡිද්දති, නිලොපමපි භරති, ඵකාගාරිකමපි කරොති, පරිපණ්ඨි කිරිංති.

එවමෙව බො භික්කවෙ තිති ධම්මෙති| සමන්තාගතො පාපභික්ඛු බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවඥො ව හොති සානුවඥො² විඤ්ඤානං, බහුං ව අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙති තිති: ඉධ භික්කවෙ පාපභික්ඛු විසමනිසීතො ව හොති, ගහනනිසීතො ව, බලවනිසීතො ව.

කථංඤ්ච භික්කවෙ පාපභික්ඛු විසමනිසීතො හොති: ඉධ භික්කවෙ පාපභික්ඛු විසමෙන කායකමෙවන සමන්තාගතො හොති, විසමෙන වචි-කමෙවන සමන්තාගතො හොති, විසමෙන මනොකමෙවන සමන්තාගතො හොති. එවං බො භික්කවෙ පාපභික්ඛු විසමනිසීතො හොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ පාපභික්ඛු ගහනනිසීතො හොති: ඉධ භික්කවෙ පාපභික්ඛු මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, අත්තාගාහිකාය දිට්ඨියා සමන්තාගතො.³ එවං බො භික්කවෙ පාපභික්ඛු ගහනනිසීතො හොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ පාපභික්ඛු බලවනිසීතො හොති: ඉධ භික්කවෙ පාප-භික්ඛු රාජානං වා රාජමහාමත්තානං වා නිසීතො හොති. තස්ස එවං හොති: සචෙ මං කොචි කිඤ්චි වකන්ති, ඉමෙ මෙ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණිස්සන්ති. සචෙ නං කොචි කිඤ්චි ආහ, තාසං රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණන්ති. එවං බො භික්කවෙ පාපභික්ඛු බලවනිසීතො හොති. ඉමෙති බො භික්කවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පාපභික්ඛු බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවඥො ව හොති, සානුවඥො ව විඤ්ඤානං. බහුං ව අපුඤ්ඤං පසවති.

චූලවග්ගො පඤ්චමො.

*

පඨමො පණ්ණාසකො සමන්තො.

1. රොධං වා - මජ්ඣං සූ. 2. සානුවඥො ව - මජ්ඣං.

3 සමන්තාගතො හොති - මජ්ඣං.

† අබ්ගුනි-මජ්ඣං.

* තසසුද්දනං :- සමමුඛියානන්තං - පවනති පණ්ණික සීලවං.
සංඛිතං පබ්බතං තප්පං මහාවොරෙකකාදසාති.

මහණෙනි, මහසොර කෙසේ නම් විසමනාන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙලොවහි මහසොර නදී විදුහියක් හෝ පථින විෂම ස්ථානයක් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර විෂමස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහසොර ගහන ස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොවහි මහසොර නණ ලැහැබි හෝ රැක් ලැහැබි හෝ මහවන ලැහැබි හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර ගහන ස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, මහසොර කෙසේ නම් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොවහි මහසොර රජකු හෝ රජමහආමනියන් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: 'ඉදින් කිසිවෙක් මට කිසිවක් කියන්නේ නම්, මේ රජවරු ද රජමහආමනියෝ ද මාගේ දෙස් සහවා කරුණු කියන්නාහ'යි. ඉදින් කිසිවෙක් ඔහට කිසිවක් කියා නම්, ඒ රජවරු හෝ රජමහආමනියෝ හෝ දෙස් සහවා (ඔහුගේ නිදෙස්බවට) යුක්ති බෙණෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මේ අභිභූත තුණෙන් යුත් මහසොර ගාහසනි ද සිදුනෙයි, වොලො-ගැන්ම ද කරණෙයි, එක්ගෙයක් පැහැරගැණුම ද කරණෙයි. කඩපලා සොරකමිහි ද යෙදෙන්නේයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දහම් තුණෙකින් යුත් ලාභක භික්ෂු ගුණවිසින් සාළ ගුණවිසින් තට ආත්මය පිරවටයි. වරද සහිතයෙක් ද නුවණැත්තන් විසින් දෙස් කියයුත්තෙක් ද වෙ යි. බොහෝ පව් ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේත්, ගහනස්ථාන ඇසුරු කෙළේත් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේත් වෙයි. මහණෙනි, පවිටු මහණ කෙසේ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි පවිටු මහණ විෂම වූ කායකමියෙන් යුක්ත වෙයි, විෂම වූ චාක්කමියෙන් යුක්ත වෙයි, විෂම වූ මනාකමියෙන් යුක්ත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පවිටු මහණ ගහන නිශ්ශ්‍රිත වේ ද: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ අනනග්‍රාහිකදුෂ්ටියෙන් යුක්ත වූයේ මිසදිටු වේ නම්, මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ ගහන නිශ්ශ්‍රිත වේ.

මහණෙනි, පවිටු මහණ කෙසේ නම් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ රජුන් හෝ රජමහආමනියන් ඇසුරු කෙළේ වේ. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: 'ඉදින් මට කිසිවෙක් කිසිවක් කියන්නේ නම්, මේ රජවරු හෝ රජමහආමනියෝ හෝ මාගේ දෙස් සහවා යුක්ති බෙණෙත්. ඉදින් කිසිවෙක් ඔහට කිසිවක් කියා නම්, ඒ රජවරු හෝ රජමහආමනියෝ හෝ ඔහුගේ දෙස් සහවා යුක්ති බෙණෙත්. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් යුත් පවිටු මහණ ගුණවිසින් සාළ ගුණ විසින් තට ආත්මය පිරවටයි. වරද සහිත-යෙක් ද නුවණැත්තුවුන් විසින් ගැරුහිය යුත්තෙක් ද වේ. බොහෝ පව් ද ප්‍රසව කෙරේ යි.

පස්වන වූලවග්ගයයි

පළමු පණස නිමි.

2. දුතියො පණ්ණසකො.

[1. බ්‍රාහ්මණවග්ගො]

3. 2. 1. 1.

[සාවස්ථිනිදුතො:]

1. අථ බො දො බ්‍රාහ්මණා ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පතතා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා, යෙන භගවා තෙනුප්පසිකම්පු උපසංකම්මා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනියං කථං සාරාණීයං² විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ බ්‍රාහ්මණා භගවන්තං එතදවොචු: 'මයමස්සු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පතතා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වමනා අකතකල්‍යාණා අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. ඔවදතු නො භවං ගොතමො, අනුසාසතු නො භවං ගොතමො, යං අමනාකං අස්ස දීඝරන්තං භිතාය සුබ්බායා'ති.

තග්ග තුලෙන බ්‍රාහ්මණා ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පතතා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වඤ්ඤා අකතකල්‍යාණා අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. උපනිශ්ශති බො අයං බ්‍රාහ්මණා ලොකො ජරාය ව්‍යාධිතා මරණෙන. එවං උපනිශ්ශමානෙ බො බ්‍රාහ්මණා ලොකෙ ජරාය ව්‍යාධිතා මරණෙන, යො ඉධ කායෙත සංයමො, වාචාය සංයමො, මනසා සංයමො, තං තස්ස පෙනස්ස තාණ්ඤච ලෙනඤච දීපඤච සරණඤච පරායණඤචාති.

1. උපනිශ්ශති ජිවිතමප්පමාසු ජරාපනිතස්ස න සන්ති තාණා, එතං භයං මරණෙ පෙනම්මානො පුඤ්ඤති කසිරුථ සුබ්බාවහාති.
2. යොධි කායෙන සඤ්ඤමො වාචාය උද වෙනසා, තං තස්ස පෙනස්ස සුබ්බාය හොති යං ජිවමානො පකරොති පුඤ්ඤනාති.

3. 2. 1. 2.

2. අථ බො දො බ්‍රාහ්මණා ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පතතා විසංවස්සසතිකා ජාතියා, යෙන භගවා තෙනුප්පසිකම්පු -පෙ- එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ බ්‍රාහ්මණා භගවන්තං එතදවොචු: මයමස්සු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පතතා විසං වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වමනා අකතකල්‍යාණා අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. ඔවදතු නො භවං ගොතමො, අනුසාසතු නො භවං ගොතමො, යං අමනාකං අස්ස දීඝරන්තං භිතාය සුබ්බායාති.

2. දෙවන පණ්ණාසකය.

[1. බ්‍රාහ්මණවග්ගීය]

3. 2. 1. 1

[සැවැත්තිදනයි:]

1. එසමයෙහි ජරා ජිණී වයො වාඤ්ඤා දෑ මහලු තුන් විය ඉක්මවා සිටි පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සිය විසි හැවිරිදි දෙබවුණු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ බවුණෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: 'හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි වනාහි ජරා ජිණී වයොවාඤ්ඤා දෑ මහලු තුන් විය ඉක්මවා සිටි පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසි හැවිරිදි බවුණු වමහ. ඒ අපිදු නොකරණ ලද කලණ දහම් ඇත්තමිහ. නොකළ කුසල් ඇත්තමිහ. නොකළ හයපරිත්‍රාණ ඇත්තමිහ. යමක් අපට බොහෝකල් හිතසුව පිණිස වේ නම්, හවන් ගෞතමයෝ අපට එබඳු අවවාද කෙරෙත්වා. හවන් ගෞතමයෝ අපට අනුශාසනා කෙරෙත්වා' යි.

බ්‍රාහ්මණයෙහි, සැබව, තෙපි ජරා ජිණී වූවහු ම ය. වයසින් වැඩි සිටියහු ම ය. දෑ මහලු වූවහු ම ය. තුන්වයස් ඉක්ම සිටියහු ම ය. පැසිම් වියට පැමිණියහු ම ය. උපතින් එක්සියවිසි හැවිරිදි වූවහු ම ය. ඒ තෙපි නොකළ කලණදම් ඇත්තහු ය. නොකළ කුසල් ඇත්තහු ය. නොකළ හයපරිත්‍රාණ ඇත්තහු ය. බ්‍රාහ්මණයෙහි, මේ ලෝවැසි ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු (ඒ ඒ අවස්ථාවට) එළවනු ලැබේ. බ්‍රාහ්මණයෙහි, ලොකයා මෙසේ ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු එළවනු ලබන්ම, මෙලොවදී කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, සිතින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, ඒ පිණ පරලොව ගිය ඔහට රක්‍ෂාසථාන ද නිලීයනසථාන (නාසෙන නැත) ද ප්‍රතික්‍ෂාසථාන (දවිපය) ද ශරණ ද පරයණ (පිහිටීම) ද වේ.

1. ජිවිතය මරණය කර පවුණුවනු ලබයි. ආයුෂ්‍ය අලප වෙයි. ජරායෙන් ගණයන ලද්දහුට රක්‍ෂාසථානයෝ නැත. මරණයෙහි ලා මේ බිය දක්නේ සුව එළවන පින් කරන්නේ ය.

2. කසින් වේවයි වචනයෙන් වේවයි නොහොත් සිතින් වේවයි යම් සංයමයෙක් වේ ද, ජිවත්වනුයේ යම් පිණක් කෙරේ ද, ඒ පිණ පරලොව ගිය ඔහට සුව පිණිස වේ.

3. 2. 1. 2

2. එකල්හි ජරා ජිණී වයො වාඤ්ඤා දෑ මහලු තුන්වයස් පැනගිය පැසිම්-වයසට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසිහැවිරිදි දෙබවුණු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බ්‍රාහ්මණයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි ජරා ජිණී වයොවාඤ්ඤා මහලු තුන් වයස් පැනගිය පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සිය-විසිහැවිරිදි බවුණමිහ. ඒ අපිදු නොකළ කලණදහම් ඇත්තමිහ. නොකළ කුසල් ඇත්තමිහ. නොකළ හයපරිත්‍රාණ ඇත්තමිහ. යමක් අපට බොහෝ කලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට එසේ අවවාද කරණ සේක්වා. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට එසේ අනුශාසනා කරණ සේක්වා.

තඤ්ඤානුමුඛො බ්‍රාහ්මණො ජිණ්ණො වුද්ධා මහලලාකා අභිගතා වයො අනුපපන්නා චිසං වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වත්ථ අකතකල්‍යාණො අකතකුසල්‍යා අකතතිරුත්තාණො. ආදිතො බො අයං බ්‍රාහ්මණො ලොකො ජරුය ව්‍යාධිතා මරණෙන. එවං ආදිතො බො බ්‍රාහ්මණො ලොකෙ ජරුය ව්‍යාධිතා මරණෙන යො ඉධ කායෙන සඤ්ඤමො, වාචාය සඤ්ඤමො, මනසා සඤ්ඤමො. තං තස්ස පෙනස්ස තාණං ච ලෙනඤ්ඤාදිපඤ්ඤාදි සරණඤ්ඤාදි පරුයණඤ්ඤාති.

3. ආදිත්තසමිං අගාරසමිං යං නිහරති භාජනං,
තං තස්ස හොති අත්ථාය නො ච යං තත්ථ ඛයනති.
4. එවං ආදිපිනො¹ ලොකො ජරුය මරණෙන ච,
නිහරෙථෙව දුතෙන දිත්තං හොති සුනිහරං.²
5. යො'ධ කායෙන සඤ්ඤමො වාචාය උද වෙනසා,
තං තස්ස පෙනස්ස සුබාය හොති යං ජීවමානො පකරොති පුඤ්ඤනති.

3. 2. 1. 3.

3. අථ බො අඤ්ඤානරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි. උප-සංඛාමිති, භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො සො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: සන්දිට්ඨිකො ධම්මො 'සන්දිට්ඨිකො ධම්මො'ති හො ගොතම වුවවති, කිත්තාවතා නු බො හො ගොතම සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපසංඛිකො ඔපනතිකො³ පච්චන්තං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

රතො බො බ්‍රාහ්මණ, රුගෙන අභිභුතො පරියාදිත්තවිත්තො අත්තව්‍යා-බ්‍යාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති, උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති, වෙනසිකමපි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රුගෙ පතිණෙ තෙවත්තව්‍යා-බ්‍යාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති, න උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. එවමපි බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති -පෙ- දුට්ඨො බො බ්‍රාහ්මණ දොසෙන අභිභුතො පරියාදිත්තවිත්තො අත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති. වෙනසිකමපි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. දොසෙ පතිණෙ තෙවත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති. න පරව්‍යාබ්‍යාධායපි -පෙ- න උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති. න වෙනසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-වෙදෙති. එවමපි බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති -පෙ- මුළුතො බො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභුතො පරියාදිත්තවිත්තො අත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති. පරව්‍යාබ්‍යාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති. වෙනසිකමපි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොහෙ පතිණෙ තෙවත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති. න උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි වෙනෙති. න වෙනසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. එවං බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපසංඛිකො ඔපනතිකො පච්චන්තං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු අජ්ජනගෙහ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති

1. ආදිතො බො-මජ්ඣං - එවං ආදිත්තකො - සො. 2. සුනිහරං - මජ්ඣං - සො. PTS
3. ඔපනෙතිකො - මජ්ඣං.

සැබව, බ්‍රාහ්මණයෙහි, තෙපි ජරුජ්ඣවනු, වයොවාද්ධවනු, මහලුවනු, ගතවයස් ඇතියනු, පැසිම්වියට ද පැමිණියනු, උපතින් එක්සියවිසිහැවිරිදි වනු ම ය. ඒ තෙපිදු නොකළ කලණදහම ඇත්තනු ය, නොකළ කුසල් ඇත්තනු ය, නොකළ භයපරිත්‍රාණ ඇත්තනු ය. බ්‍රාහ්මණයෙහි, මේ ලොකය ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු ඇවිළ ගන්නා ලද්දේ ය. බ්‍රාහ්මණයෙහි, මෙසේ ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු ලොකය ඇවිළ ගනුන් ම මෙහි කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වැලින් මතසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, එය පරලොව ගිය ඔහුට ආරක්‍ෂාසථාන ද නිලියනසථාන ද ප්‍රතිෂ්ඨාසථාන ද ශරණසථාන ද පරායණසථාන ද වේ යි.

3. ගෙය ඇවිළගත් කල්හි යම් බඳුනක් බැහැර කෙරේ ද, එය ගෙහිම ඔහුට වැඩ පිණිස වෙයි. යම් බඳුනෙක් එහි දූවේ නම්, එය වැඩ පිණිස නො වෙයි.

4. මෙසේ ජරාව විසිනුදු මරණය විසිනුදු ලෝවාසි භාත්පසින් ඇවිළ ගන්නා ලද්දේ ය. දීමෙන් ම බැහැර කරගන්නේ ය. දෙන ලද්ද මොනොවට නෙරණ ලද්දේ වේ.

5. මෙහි කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වැලින් වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, සිතින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, ජීවත් වනුයේ යම් පිතක් කරයි ද එය පරලොව ගිය ඔහුට සුව පිණිස වේ යි.

3. 2. 1. 3

3. එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, 'ධම්ම සාංදූෂටිකය, ධම්ම සාංදූෂටිකය' යි කියනු ලැබේ. හවන් ගෞතම-යන් වහන්ස, කොපමණෙකින් ධම්ම සාංදූෂටික වේ ද? අකාලික වේ ද? 'එව, බලව' යන විධියට සුදුසු වේ ද? උපතයනාභී වේ ද? නුවණැත්තන් විසින් තමා සතන්හි ලා දතයුතු වේ ද? යි.

බ්‍රාහ්මණය, රාගයෙන් ඇලුනේ රාගයෙන් මැඩුනේ රාගයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ, තමාට පීඩා පිණිස ද සිතයි, මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද සිතයි. දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික වූ දුක්දෙමිතස් විදියි. රාගය ප්‍රභත වූ කල්හි ආත්ම පීඩාව පිණිස නොම සිතයි. මෙරමාහට පීඩා පිණිස නොම සිතයි. දෙපසට ම පීඩා පිණිස නොම සිතයි. වෛතසික දුක්දෙමිතස් නොවිදියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් ධම්ම සාංදූෂටික වේ. ... බ්‍රාහ්මණය, දෝෂයෙන් දව්‍යව වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මපීඩා පිණිස ද සිතයි. ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි, මානසික දුක්දෙමිතස් විදියි. දෝෂය ප්‍රභත වත් ම ආත්මපීඩාව පිණිස නො සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස නො සිතයි. මානසික දුක් දෙමිතස් නො විදියි. ... බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් ධම්ම සාංදූෂටික වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුළු වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මපීඩාව පිණිස ද සිතයි. මෙරමා-හට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක්දෙමිතස් ද විදියි. මොහය ප්‍රභතවත් ම ආත්මපීඩාව පිණිස ද නො සිතයි. මෙරමාහට ... පීඩා පිණිස ද ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. මානසික වූ දුක්දෙමිතස් නො විදියි. බමුණ, මෙසේ වනාහි ධම්ම සාංදූෂටික වෙයි. කල් නොයවා විපාක දෙන්නේ වේ. 'එව බලව' යන විධියට සුදුසු වේ. උපතයනාභී වේ. නුවණැත්තන් විසින් තමා සතන්හි එළවා දත යුතු වේ යයි. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා දරණසේක්වා යි.

3. 2. 1. 4.

4. අථ බො අඤ්ඤානරෙ බ්‍රාහ්මණ පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුප-සඛිකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො සො බ්‍රාහ්මණ පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: සන්දිට්ඨිකො ධම්මො සන්දිට්ඨිකො ධම්මොති හො ගොතම චුච්චති, නිත්තාවතා නු බො හො ගොතම සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපනසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති

රතොතො බො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යා-බාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රුගෙ පභිණේ තෙවන්තව්‍යා-බාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. න වෙනසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

රතොතො බො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති, රුගෙ පභිණේ තෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති, න වාචාය දුච්චරිතං චරති, න මනසා දුච්චරිතං චරති. රතොතො බො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභුතො පරියාදින්න-වින්නො අත්තත්ථම්පි යථාභුතං නපපජානාති, පරත්ථම්පි යථාභුතං නපප-ජානාති, උභයත්ථම්පි යථාභුතං නපපජානාති. රුගෙ පභිණේ අත්තත්ථම්පි යථාභුතං පජානාති, පරත්ථම්පි යථාභුතං පජානාති, උභයත්ථම්පි යථාභුතං පජානාති. එවම්පි බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති -පෙ-

දුට්ඨො බො බ්‍රාහ්මණ දොසෙත -පෙ- මුළුභා බො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-වෙදෙති. මොහෙ පභිණේ තෙවන්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. න වෙනසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

මුළුභා බො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති. මොහෙ පභිණේ තෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති, න වාචාය දුච්චරිතං චරති, න මනසා දුච්චරිතං චරති. මුළුභා බො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභුතො පරියාදින්න-වින්නො අත්තත්ථම්පි යථාභුතං නපපජානාති. පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභුතං නපපජානාති. මොහෙ පභිණේ අත්තත්ථම්පි යථාභුතං පජානාති, පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභුතං පජානාති. එවං බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපනසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙහු අජ්ජනගෙන පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 4.

4. එකල්හි එක්තරා බමුණු පිරිවැජ්ඣෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණු පිරිවැජ්ඣ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නෙල සැල කෙළේය: ‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ‘ධම්ම සාංදූෂටිකය, ධම්ම සාංදූෂටිකය’යි කියනු ලැබේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණේ-කින් ධම්ම සාංදූෂටික වේ ද, අකාලික වේ ද, එහිපස්සික වේ ද, ඔපතයික වේ ද, නුවණැත්තන් විසින් සියසතන්හි ලා දත යුතු වේ දැ’යි.

බ්‍රාහ්මණය, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂා වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ තමහට පීඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක් දෙමිනස් විඳියි. රුගය ප්‍රතිණ වත් ම තමහට පීඩා පිණිස ද නො ම සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද නො ම සිතයි. මානසික දුක් දෙමිනස් නො ම විඳියි.

බ්‍රාහ්මණය, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂා වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ කසින් දුසිරින් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරින් කරයි. රුගය ප්‍රතිණ වත් ම කසින් දුසිරින් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරින් නො ම කරයි.

බමුණ, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂා වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. පරාච්ඡය ද ... උභයාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. රුගය ප්‍රතිණ වත් ම ආත්මාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් දැනගනියි. පරාච්ඡය ද ... උභයාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් දැනගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ ද ධම්ම සාංදූෂටික වෙයි. ...

බ්‍රාහ්මණය, දොෂයෙන් දවිෂ්ට වූයේ ... බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුළු වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ තමහට පීඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක් දෙමිනස් විඳියි. මොහය ප්‍රතිණවත් ම තමහට පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. මානසික දුක් දෙමිනස් නොම විඳියි.

බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුළු වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ කසින් දුසිරින් කරයි. වචනයෙන් දුසිරින් කරයි. සිතින් දුසිරින් කරයි. මොහය ප්‍රතිණ වත් ම කසින් දුසිරින් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... මතසින් දුසිරින් නො ම කරයි.

බමුණ, මොහයෙන් මුළු වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. පරාච්ඡය ද ... උභයාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. මොහය ප්‍රතිණ වත් ම ආත්මාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් දැනගනියි. පරාච්ඡය ද ... උභයාච්ඡය ද තත්වු පරිද්දෙන් දැනගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ධම්ම සාංදූෂටික ද අකාලික ද එහිපස්සික ද ඔපතයික ද නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දතයුත්තේ ද වේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 5.

5. අථ බො ජානුසේසාණී බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම් -පෙ- එකමන්තං නිසිනො බො ජානුසේසාණී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: 'සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණන්ති' හො ගොතම වුච්චති. කිත්තාවතා හු බො හො ගොතම සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං හොති අකාලිකං එතිපසසිකං ඔපනසිකං පච්චන්තං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤාතිති?

රතො බො බ්‍රාහ්මණ රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො අත්තව්‍යා-
බාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති.
වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රාගෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යා-
බාධාය පි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධාය පි වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි
වෙනෙති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. එවං බො* බ්‍රාහ්මණ
සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං හොති.

දුට්ඨො බො බ්‍රාහ්මණ දොසෙන -පෙ- මුලො බො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන
අභිභූතො පරියාදින්නවිතො අත්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි
වෙනෙති, උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-
වෙදෙති. මොහෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබාධාය පි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධාය පි
වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති. එවං බො* බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං හොති.

යතො ච බො අයං බ්‍රාහ්මණ අත්තවසෙසං රාගකකියං පටිසංවෙදෙති,
අත්තවසෙසං දොසකකියං පටිසංවෙදෙති, අත්තවසෙසං මොහකකියං පටිසං-
වෙදෙති. එවං බො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං හොති අකාලිකං
එතිපසසිකං ඔපනසිකං පච්චන්තං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤාතිති.

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසිකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජනගෙහ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 6.

6. අථ බො අඤ්ඤාතරො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්
-පෙ- එකමන්තං නිසිනො බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතද-
වොච: 'සුතං මෙනං හො ගොතම පුබ්බකාතං බ්‍රාහ්මණන්තං වුද්ධාතං මහල-
කාතං ආචරියපාචරියාතං භාසමාන්තාතං: '1පුබ්බසසුදං අයං ලොකො
අවිචිමඤ්ඤා පුටො† හොති මනුස්සෙහි, කුක්කුටසමපාතිකා ගාමනිගමරා-
ජධානියො'ති. කො හු බො හො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො යෙනෙතරහි
මනුස්සාතං ඛයො හොති, තනුන්තං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොන්ති,
නිගමාපි අනිගමා හොන්ති, තගරාපි අතගරා හොන්ති, ජනපදපි අජනපද
හොන්ති'ති.

1. පුබ්බසසුදං - මජ්ඣං.

* එවමි බො - මජ්ඣං. † පුටො අහොසි - මජ්ඣං.

3. 2. 1. 5.

5. එකල්හි ජානුසේයාණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පස්සෙහි හුන් ජානුසේයාණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'නිච්ඡාණය සාංදුෂටිකය: නිච්ඡාණය සාංදුෂටිකය' යි කියනු ලැබේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙකින් නිච්ඡාණය සාංදුෂටික වේ ද, අකාලික වේ ද, එහිපස්සක වේ ද, ඔපනයික වේ ද, නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දහයුතු වේදැ' යි.

බමුණ, රුගයෙන් ඇලුනේ රුගයෙන් මැඩුනේ, රුගයෙන් ගත් සිත්-ඇත්තේ තමාට පිඩා පිණිස ද සිතයි ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිතස් ද විඳියි. රුගය ප්‍රතිණ වත් ම තමාට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි, මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි, දෙපසට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිතස් ද නො විඳියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් නිච්ඡාණය සාංදුෂටික වේ.

බමුණ, දෝෂයෙන් දව්ෂට වූයේ ... බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුස වූයේ මොහයෙන් මැඩුනේ මොහයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ තමාට පිඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිතස් ද විඳියි. බමුණ, දෝෂය ප්‍රතිණ වත් ම ... මොහය ප්‍රතිණ වත් ම තමාට පිඩා පිණිස නො සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස නො සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස නො සිතයි. වෛතසික වූ දුක් දෙමිතස් නො විඳියි. බමුණ, මෙසේත් නිච්ඡාණය සාංදුෂටික වේ.

බමුණ, යම් තැනෙක පටන් කොට මෙ තෙමේ නිරවශෙෂයෙන් රුගක්‍ෂය (සංකිශාත නිච්ඡාණය) ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, නිරවශෙෂයෙන් දෝෂක්‍ෂය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, නිරවශෙෂයෙන් මොහක්‍ෂය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි නිච්ඡාණය සාංදුෂටික වෙයි, අකාලික වෙයි, එහිපස්සක වෙයි, ඔපනයික වෙයි, නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දහයුතු වේ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 6

6. එකල්හි එක්තරා මහසල්කුල බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පස්සෙහි හුන් බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'පෙර වනාහි මේ ලොකය මිනිසුන් විසින් අවිච්ඡය සේ නිරතුරු පිරුණේ වෙයි. ගම් නිසම්ගම් රජදහන්හු (කුකුලකු විසින් පියහසරින් යා හැකි පමණ නුදුරෙහි වූ පියසි ඇති බැවින්) කුකුලට සමපාතික වූහ' යි. පෙර විසූ වාදුවු මහලු වූ ආවායඝී ප්‍රාවායඝී වූ බණන බමුණන් අතින් මවිසින් අසනලදි' යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් දැන් මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනී බවෙක් පැණේ නම්, ගමුදු නොගම් වේ නම්, නියම්ගමුදු නො නියම්ගම් වේ නම්, නුවර නො නුවර වේ නම්, දහවූ නොදහවූ වේ නම්, එයට හෙතු කවර? එයට ප්‍රත්‍යය කවර' යි විචාලේ ය.

එතරති බ්‍රාහ්මණ මනුස්සා අධිමමරාගරතතා විසමලොභාභිභූතා මිච්ඡා-
ධම්මපරෙතා තෙ අධිමමරාගරතතා විසමලොභාභිභූතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා
තිණ්හාති සන්ථාති ගහෙචා අඤ්ඤාමඤ්ඤා¹ ජිවිතා වොරොපෙනති. තෙන බහු
මනුස්සා කාලං කරොනති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු, අයං පච්චයො
සෙනෙතරති මනුස්සානං බයො හොති, තනුතනං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා
හොනති, නිගමාපි අනිගමා හොනති, නගරාපි අනගරා හොනති, ජනපදාපි
අජනපදා හොනති.

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ එතරති මනුස්සා අධිමමරාගරතතා විසමලොභාභි-
භූතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා. තෙසං අධිමමරාගරතතානං විසමලොභාභිභූතානං
මිච්ඡාධම්මපරෙතානං දෙවො න සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡති. තෙන
දුබ්බිකම් හොති දුස්සස්සං සෙනට්ඨිකං සලාකාටුතනං. තෙන බහු මනුස්සා
කාලං කරොනති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු, අයං පච්චයො සෙනෙතරති
මනුස්සානං බයො හොති, තනුතනං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොනති,
නිගමාපි -පෙ- ජනපදාපි අජනපදා හොනති.

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ එතරති මනුස්සා අධිමමරාගරතතා විසමලොභාභි-
භූතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා. තෙසං අධිමමරාගරතතානං විසමලොභාභිභූතානං
මිච්ඡාධම්මපරෙතානං සකම් වාලෙ මනුස්සෙ ඔස්සජ්ඣති.² තෙන බහු
මනුස්සා කාලං කරොනති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු, අයං පච්චයො
සෙනෙතරති මනුස්සානං බයො හොති, තනුතනං පඤ්ඤායති, ගාමාපි
අගාමා හොනති, නිගමාපි අනිගමා හොනති, නගරාපි අනගරා හොනති,
ජනපදාපි අජනපදා හොනති.

අභිකකතනං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු
අජ්ජනගෙන පාණ්ඩුපෙනං සිරණං ගතනති.

3. 2. 1. 7.

7. අප්ඨ බො වච්ඡගොතෙනා පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම්
-පෙ- එකමන්තං නිසිකෙනා බො වච්ඡගොතෙනා පරිබ්බාජකො භගවන්තං
එතද්දෙවොච: 'සුතං මෙ තං හො ගොතම' සමණො ගොතමො එවමාහ: මය්‍යමෙව
දුතං දුතබ්බං, නාඤ්ඤාසං දුතං දුතබ්බං, මය්‍යමෙව සාවකානං දුතං
දුතබ්බං, නාඤ්ඤාසං සාවකානං දුතං දුතබ්බං, මය්‍යමෙව දින්නං මහපථලං,
නාඤ්ඤාසං දින්නං මහපථලං, මය්‍යමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං,
නාඤ්ඤාසං සාවකානං දින්නං මහපථලනති.'

1. අඤ්ඤාමඤ්ඤාසං - සබ්බජථ

2. අමනුස්සෙ ඔස්සජ්ඣති - මජ්ඣං.

බමුණ, මෙකල වතාහි මනුෂ්‍යයෝ අධර්මයෙන් රන් වූවාහු විෂම-
ලෝභයෙන් මැඩුනාහු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධර්මයෙන් රන් වූ
විෂමලෝභයෙන් මැඩුනු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔහු නියුණු සැත් ගෙණ
උනුත් දිවි තොර කෙරෙත්. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙත්.
යම් හෙයෙකින් මෙකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනු බවෙක් පැණේ
නම්, ගමුදු නො ගම් වේ නම්, නියම්ගමුදු නො නියම්ගම් වේ නම්, නුවර ද
නො නුවර වේ නම්, දනවුදු නො දනවු වේ නම්, මේ එයට හෙතු වෙයි. මේ
එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

වැලිදු බමුණ, මෙකල මිනිස්සු අධර්මයෙන් රන් වූවාහු, විෂමලෝභ-
යෙන් මැඩුනාහු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධර්මයෙන් රන් වූ විෂම-
ලෝභයෙන් මැඩුනු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔවුනට මෙකල මැනවින් වැසි
දහර නො පවත්වයි. එයින් දුර්භික්‍ෂ වෙයි. ශසයෝ විෂමපාති වෙති.
සෙනටසිකා නම් ශසයරෙගය වෙයි. වජ්‍ර ශ්‍රී ධාත්‍යය ඉරවු ම වෙයි. එයින්
බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙති. බමුණ, යම් හෙයෙකින් මෙකල මිනිසුන්-
ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ නම්, ගමුදු නොගම් වේ නම්,
නියම් ගමුදු ... දනවුදු නොදනවු වේ නම්, මේ ද එයට හෙතු වෙයි එයට
ප්‍රත්‍යය වේ.

වැලිදු බමුණ, මෙකල මිනිස්සු අධර්මයෙන් රන් වූවාහු, විෂමලෝභයෙන්
මැඩුනාහු මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධර්මයෙන් රන් වූ විෂම-
ලෝභයෙන් මැඩුනු මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔවුනට යක්‍ෂයෝ සැබයකුන්
මුදු හරිති. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙති. බමුණ, යම් හෙයෙකින්
මෙකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ නම්, ගමුදු
නොගම් වේ නම්, නියම්ගමුදු නොනියම්ගම් වේ නම්, නුවරදු නොනුවර වේ
නම්, දනවුදු නොදනවු වේ නම්, මේ ද එයට හෙතු වේ. මේ ද එයට
ප්‍රත්‍යය වේ.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව... හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ
අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ
සේක්වා' යි.

3. 2. 1. 7.

7. එකල්හි වච්ඡගොතන පිරිවැජ් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් වච්ඡගොතන පිරිවැජ් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා විසින් තෙල අසන ලදි: 'ශ්‍රමණ
ගෞතමයෝ මෙසේ කියති'යි. "මට ම දන් දිය යුතු ය. අන්හට දන් නො
දිය යුතු ය. මාගේ ම සම්මතට දන් දිය යුතු ය. අනුන්ගේ සම්මතට දන්
නො දිය යුතු ය. මට ම දුන් දෑ මහත්ඵල ය. අන්හට දුන් දෑ මහත්ඵල
නො වෙයි. මාගේ ම සම්මතට දුන් දෑ මහත්ඵල ය. අන් සම්මතට දුන්
දෑ මහත්ඵල නො වේ" යි.

යෙ තෙ හො ගොතම ඵ්චමාහංසු: සමණො ගොතමො ඵ්චමාහ: 'මය්හමෙව දුතං දුතබ්බං, තාඤ්ඤසං දුතං දුතබ්බං -පෙ- මය්හමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං, තාඤ්ඤසං සාවකානං දින්නං මහපථලනි, කච්චි තෙ හොතො ගොතමස්ස චුත්තවාදිනෝ? න ච භවන්තං ගොතමං අභුතෙන අබ්භාවිකින්නති? ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොන්ති? න ච කොචි සහධම්මිකො වාදුනුපාතො ගාරණං ඨාතං ආගච්ඡති? අනබ්භතකාතුකාමා හි මයං භවන්තං ගොතමි'න්ති.

යෙ තෙ වච්ඡ ඵ්චමාහංසු: 'සමණො ගොතමො ඵ්චමාහ: මය්හමෙව දුතං දුතබ්බං -පෙ- තාඤ්ඤසං සාවකානං දින්නං මහපථල'නි, න මෙ තෙ චුත්තවාදිනෝ, අබ්භාවිකින්නති ච පන මං¹ තෙ අසතා අභුතෙන. යො බො වච්ඡ පරං දුතං දදන්නං වාරෙති, සො තිණ්ණං අන්තරායකරො හොති, තිණ්ණං පාරිපනටිකො. කතමෙසං තිණ්ණං: දුයකස්ස පුඤ්ඤන්තරායකරො හොති, පටිග්ගාහකානං ලාභන්තරායකරො හොති. පුබ්බෙව බො පනස්ස අන්තා බතො ච හොති උපහතො ච. යො බො වච්ඡ පරං දුතං දදන්නං වාරෙති, සො ඉමෙසං තිණ්ණං අන්තරායකරො හොති, තිණ්ණං පාරිපනටි-කො.

අහං බො පන වච්ඡ ඵ්චං වදාමි: 'යෙපි තෙ ව්‍යුත්තිකාය වා ඔලිගලොච්ඡ වා පාණා, නත්‍රපි යො ථාලිධොවනං වා සරාවධොවනං වා ඡබ්බෙති, යෙ තත්ථ පාණා, තෙ තෙන යාපෙනතු'ති. තතො නිදනමපහං වච්ඡ පුඤ්ඤස්ස ආගමං වදාමි. කො පන වාදෙ මනුස්සභුතෙ. අපි වාහං වච්ඡ සීලවතො දින්නං මහපථලං වදාමි, තො තථා දුස්සීලෙ.² සො ච හොති, පඤ්චබ්ගවිපපඨිණො පඤ්චබ්ගසමන්තාගතො, කතමාති පඤ්චබ්ගාති පඨිණාති හොන්ති: කාමච්ඡද්දෙ පඨිණො හොති, ව්‍යාපාදෙ පඨිණො හොති, පිනම්භං පඨිණං හොති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පඨිණං හොති, විචිතිච්ඡං පඨිණං හොති. ඉමාති පඤ්චබ්ගාති පඨිණාති හොන්ති.

කතමෙහි පඤ්චබ්ගෙහි සමන්තාගතො හොති: අසෙකෙබ්බ සීලකිකිකින සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙබ්බ සමාධිකිකිකින සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙබ්බ පඤ්ඤකිකිකින සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙබ්බ විමුත්තිකිකි-කෙබ්බ සමන්තාගතො හොති. අසෙකෙබ්බ විමුත්තිඤ්ඤදස්සනකිකිකින සමන්තාගතො හොති. ඉමෙහි පඤ්චබ්ගෙහි සමන්තාගතො හොති. ඉති පඤ්චබ්ගවිපපඨිණෙ පඤ්චබ්ගසමන්තාගතෙ දින්නං මහපථලං වදාමිති.

6. ඉති කණ්ණාසු සෙනාසු රොහිණිසු හරිසු වා,
කම්මාසාසු සරූපාසු ගොසු පාරෙවතාසු වා.

7. යාසු කාසු ටී³ ඵ්ථාසු දන්තො ජායති සුඛගවො,
ධොරයො බලසම්පන්නො කල්‍යාණජවතිකකමො.⁴

8. තමෙව භාරෙ සුඤ්ජනති නාස්ස වණ්ණං පරිකිකරෙ,
ඵචමෙව මනුස්සෙසු යසම්. කසම්ඤ්ච ජායියෙ.

9. බතනියෙ බ්‍රාහ්මණෙ වෙස්සෙ සුද්දෙ වණ්ඤාලපුකකුසෙ,
යාසු කාසු ටී ඵ්ථාසු දන්තො ජායති සුබ්බතො.

1. ව පන මං අසතා - මජ්ඣ. 2. දුස්සීලස්ස - මජ්ඣ.

3. යාසු කාසු වා - මජ්ඣ. 4. කල්‍යාණජවතිකකමො - සීල.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ නියන් නම්, ‘ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ නියති. ‘මට ම දන් දිය යුතු ය. අන් භට දන් නො දිය යුතු ය. ... මාගේ ම සච්චනට දුන් දෑය මහත්ඵල වෙයි. අන් සච්චනට දුන් දෑය මහත්ඵල නො වෙති’ යි. “කිමෙක? ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිබඳ වදාරණ ලද්දක් නියන්නාහු වෙත් ද, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේට අභූතයෙන් අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත් ද? නිසුච්චාට පිළිකිසු කියද්ද? කිසියම් සහෙතුක වූ වාද්‍යුපාතයක් ගැරභිය යුතු නැතට නො ඒ ද? අපි වනාහි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අභ්‍යාබ්‍යාන නො කරනු කැමැත්- නම්හ” යි.

වන්සය, යම් කෙනෙක් මෙසේ නියන් නම්, “ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ නියති: මට ම දන් දිය යුතුය. ... අන් සච්චනට දුන් දෑය මහත්ඵල නො වෙති” යි. ඔහු මා පිළිබඳ නියන ලද්දක් නියන්නාහු නො වෙති. ඔහු අසත් වූ අභූතයෙන් මට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්. වන්සය, යමෙක් දන් දෙන පරහු වළභා නම්, හේ තිදෙනකුට අනන්‍යකර වෙයි, තිදෙනකුට කඩපලා (මංපහරණ) සොර වෙයි. කවර තුන් දෙනකුටය යන්: දෑයකයාගේ පිණට අතතුරු කරන්නේ වෙයි, ප්‍රතිග්‍රාහකයන්ගේ ලාභයට අතතුරු කරන්නේ වෙයි, කාල ම ඔහුගේ ආත්මය සාල ගුණ ඇත්තෙක් නසා ලී ගුණ ඇත්තෙක් වෙයි. වන්සය, යමෙක් දන් දෙන මෙරමා වළභා නම් හේ මේ තුන්දෙනාහට අනන්‍යකර වෙයි. මේ තුන්දෙනාහට කඩපලා සොර වෙයි.

වන්සය, මම වැලිත් මෙසේ නියමි: ගවරවළෙක හෝ මොළෙක හෝ යම් ප්‍රාණී කෙනෙක් වෙත් නම්, එහිදු යමෙක් සාලිදෙවුන් දිය හෝ වළං දෙවුන් දිය හෝ “එහි යම් ප්‍රාණී කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු එයින් යපෙත්ව” යි දමා නම්, ඒ හෙතු කොට ගෙන ද වන්සය පුණ්‍යයාගේ ආගමනය මම නියමි. මනුෂ්‍ය වූවකු කෙරෙහි නියනු නිම! වන්සය, එතෙකුදු වූව, සිල්වත්තට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි මම නියමි. දුශ්ශීලයාහට දෙන ලද්ද එසේ නො වේ. ඒ සිල්වත් තෙමේ ද ප්‍රහන පඤ්චාබ්‍යන ඇතියේ සමනාගත පඤ්චාබ්‍යන ඇතියේ වෙයි. කවර පසහෙක් ප්‍රහන වේ ද යන්: කාමච්ඡන්දය ප්‍රහන වෙයි, ව්‍යාපාදය ප්‍රහන වෙයි. පිනම්භ්‍රිය ප්‍රහන වෙයි. උද්ධවච්ඡාකතුච්චය ප්‍රහන වෙයි. විචිකිච්ඡාව ප්‍රහන වෙයි. මේ පඤ්චාබ්‍යනයේ ප්‍රහන වෙත්.

කවර පසහෙකින් සමනාගත වේ ද! “අශෙක්‍ෂ ශීලසකකියෙන් යුක්ත වෙයි. අශෙක්‍ෂ සමාධිසකකියෙන් යුක්ත වෙයි. අශෙක්‍ෂ ප්‍රඥසකකියෙන් යුක්ත වෙයි. අශෙක්‍ෂ විමුක්තිසකකියෙන් යුක්ත වෙයි. අශෙක්‍ෂ විමුක්තිඥානදර්ශනසකකියෙන් යුක්ත වෙයි. මේ පසතින් යුක්ත වෙයි. මෙසේ ප්‍රහන වූ අභ්‍යපසක් ඇති අභ්‍ය පසෙකින් යුක්ත වූවහු කෙරෙහි දෙන ලද දෑය මහත්ඵල ය යි නියමි.

6. මෙසේ කළ වූත් සුදු වූත් රතු වූත් පලාවන් වූත් විභවණ් වූත් තම වස්සන් හා සමාන රු ඇත්තා වූත් කොබෝවන් පාහැනි වූත් දෙනුත් කෙරෙහි දෑයි.

7. තෙල යම් කිසි දෙන කෙනකුත් අතුරෙහි දැමූහු ධුරවහනයට යොග්‍ය වූ බලසම්පන්න වූ කලණ ජවයෙන් යන වාහනයක් උපදනේ වේ ද.

8-9. ඔහු ම භාග්‍යවතුන්ගේ ලා යොදත්. ඔහුගේ වණිය ඵලවා නො බලත්. එසෙයින් ම මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසි කුලජාතයෙක = ක්‍ෂත්‍රිය වේව යි, බ්‍රාහ්මණ වේව යි, වෛශ්‍ය වේව යි, ශුද්‍ර වේව යි, සැඟල් පුස්සවූ වේව යි තෙල යම් කිසි කුලයෙක දැමූහු මනා වුන ඇති.

10. ධම්මටෙඨා ධීලසම්පන්නො සම්මවාදී හිරිමනො,
පතිණජාතිමරණො බ්‍රහ්මචරියස්ස කෙවලී.
11. පන්නභාරො විසංයුතො කතතිචේවා අනාසවො,
පාරගු සබ්බධම්මානං අනුපාදය නිබ්බුතො.
12. තස්මිඤ්ඤඤච විරජේ බෙතොන විපුලා හොති දක්ඛිණො,
බාලා ච අවිජානනා දුමෙමධා අසසුතාවිතො.
13. බහිද්ධා දදන්ති¹ දානාති න හි සන්තො උපාසිතරො,
යො ච සන්තො උපාසන්ති සප්පඤ්ඤා ධීරසම්මතො.
14. සද්ධා ච නෙසං සුගතො මූලජාතා පතිට්ඨිතා,
දෙවලොකඤ්ච නෙ යන්ති කුලෙ චා ඉධ ජායතො.
අනුපුබ්බෙන නිබ්බාණං අබ්ගච්ඡන්ති පණ්ඩිතාති.

3. 2. 1. 8.

8. අථ බො තිකණ්ණො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උප-
සඤ්ඤාමිති භගවතා සද්ධිං -පෙ- එකමන්තං තිසින්නො බො තිකණ්ණො
බ්‍රාහ්මණො භගවතො සම්මුඛා තෙවිජ්ජානං සුදං බ්‍රාහ්මණානං වණ්ණං භාසති
“එවමපි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ඉතිපි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා”ති.

යථා කථං පන බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙන්නති?
ඉධ හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මානිතො ච පිතිතො ච
සංසුද්ධිගහණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා අකම්මතො අනුපකඤ්ඤා
ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකො මන්තධරො තිණ්ණං වෙදානං පාරගු සතිසණ්ඨි-
කෙට්ඨානං සංකර්මප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො
ලොකායතමහාසුරිසලකම්මේසු අනවයොති. එවං බො හො ගොතම
බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙන්නති.

අඤ්ඤාථා බො බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙන්නති.
අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතිති. යථා කථමපන හො
ගොතම අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොති? සාධු මෙ භවංගොතමො තථා
ධම්මං දෙසෙත්තු යථා අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතිති. තෙන හි බ්‍රාහ්මණ
සුණාහි, සාධුකො මනසි කරොහි, භාසිස්සාමිති. එවං හොති බො තිකණ්ණො
බ්‍රාහ්මණො භගවතො පට්ඨස්සෙයි. භගවා එතදවොච:

1. දදන්ති - මජ්ඣං.

10. දහමිති සිටි සිල් සපත් සැබව බණන පාපයෙහි ලා සලස්සින් ඇති පැහැ දූ මරණ ඇති බලසර පිරිපුන් කළ.

11. බහා නැඹු කෙලෙස් බර ඇති එහෙයින් ම (කායාදි විවේකයෙන්) විසංයුක්ත වූ කළ මගනිස ඇති ආසුව නැති (පඤ්චස්කන්ධාදි) දහමුත්තේ පර තෙර පත් කෙලෙස් විසින් නො ගෙන පිරිනිවි රහතෙක් උපදනේ ද.

12. එම අතීත් සම්බාහත ක්ෂෙත්‍රයෙහි දක්ෂිණාව විපුල වේ. කෙන නො දන්නා දුෂ්ප්‍රාඥ වූ කෙත් විනිස නො ඇසූ බාලයෝ

13. බැහැර නවසන් කෙරෙහි දන් දෙති. බුද්ධාදි සන්පුරුෂයන් උපාසනා නො කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් සන්පුරුෂ වූ ධීර සමමන වූ බුද්ධාදි සන්පුරුෂයන් උපාසනා කෙරෙත් ද.

14. උන්ගේ ශ්‍රද්ධාව සුගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හටගත් මුල් ඇති ව පිතිටියා වෙයි. ඒ පණ්ණිකයෝ දෙව්ලොව ද යෙත්. මෙලොව උසස් කුලෙහි හෝ උපදිත්. ක්‍රමයෙන් නිච්ඡාණය පසක් කෙරෙත්.

3. 2. 1. 8.

8. එකල්හි තිකණ්ණන් බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග ... එකත් පසෙක හුන් තිකණ්ණන් බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇති බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ම ගුණ වණයි. “මෙසේත් බමුණෝ ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තාහ. මෙසේත් බමුණෝ ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තාහ” කියායි.

“බමුණ, කෙසේ හෙයින් බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයකු ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තකු කොට පණවත්ද” යි. “හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොවහි බමුණු මවු පසිනුදු පියපසිනුදු දෙපසින් මොනොවට උපන්නේ වේ. පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ සත්වන මහමුතු යුග තෙක් ජාතිවාදයෙන් බැහැර නො කරණ ලද්දේ නිකු නොකරණ ලද්දේ වේ ද, වෙද හදරන්නේ වේ ද, මනත්‍ර දරන්නේ වේ ද, නිසංකු කෙටුහඟාහු සහිත වූ ශික්ෂානිරුක්ති සහිත වූ ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති, ත්‍රිවෙදයේ පරතෙරට ගියේ වේ ද, පදපාඨ හදරන්නේ වාකාරණ දන්නේත් වේ ද, විනිශ්චවාද ශාස්ත්‍රයෙහි දු මහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි දු සමුප්පණ්ණාරී වේ ද, හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ බ්‍රාහ්මණයකු ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තකු කොට පණවත්ය” යි.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණෝ අන්තර්ද්‍රව්‍යයන් ත්‍රිවිද්‍ය ඇති බමුණා පණවත්. ආයතීවිතයෙහි අන්තර්ද්‍රව්‍යයන් ම ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තේ වේ. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, කිපරිදි ආයතීවිතයෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තේ වේ ද? හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් ආයතීවිතයෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තෙක් වේ ද, එපරිදි මට බමිදෙශනා කරණසේක් තම් මැනවි. බමුණ, එසේ තම් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කියමි යි. පින්වතුන් වහන්ස, එසේ ය යි, තිකණ්ණන් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ නිකත්‍ර විවිධව ආලෙභි විවිධ අකුසලෙභි ධමෙමභි සමිතකකං. සමිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඝාතං උපසමපජ්ඡ විහරති. විතකකමිචාරානං චූපසමා අජ්ඣාතං සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අමිචාරං සමාඛිජං පීතිසුඛං දුතියං ඝාතං උපසමපජ්ඡ විහරති. පීතියා ච විරුගා උපෙකකකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛස්ඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා ආවිකකනති: උපෙකකකො සතිමා සුඛමිභාරිති, තතියං ඝාතං උපසමපජ්ඡ විහරති. සුඛස්ස ච පහාණා දුකකස්ස ච පහාණා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙවනස්සානං අත්ථඛාමා අදුකකං අසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඝාතං උපසමපජ්ඡ විහරති.

සො ඵචං සමාභිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතඛගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සතිස්සණාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකමිතිතං පුබ්බෙ- නිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදා: ඵකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ඨකපෙප අනෙකෙපි විවට්ඨකපෙප අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකපෙප. අමුත්‍රාසීං ඵචන්නාමො, ඵචඛොතොතො ඵචංවණේණා ඵචමාහාරෙ ඵචංසුඛදුකකපටි- සංවෙදී ඵචමාසුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං,¹ නත්‍රාපාසීං ඵචන්නාමො ඵචඛොතොතො ඵචංවණේණා ඵචමාහාරෙ ඵචංසුඛදුකකපටිසං- වෙදී ඵචමාසුපරියනො. සො තතො චුතො ඉසුප්පතොති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකමිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පඨමා විජ්ජා අබිගතා භොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමන්නස්ස ආතාපිතො පභිතන්නස්ස විහරතො.

සො ඵචං සමාභිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතඛගණේ විගතූ- පකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන සත්තානං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චග්ගුතා විසුද්ධෙත අතිකකන්නමානුසකෙන සතෙන පස්සති වචමානෙ උප්පජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති. ඉමෙ චත භොතොතො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, වට්ඨි- පෙ- මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, අරියානං උප්පාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතීං විනිපාතං තීරයං උප්පන්නා. ඉමෙ චා පත භොතොතො සත්තා කායසුචරි- තෙන සමන්නාගතා වට්ඨි -පෙ- මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුප්පාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උප්පන්නාති. ඉති දිබ්බෙත චග්ගුතා විසුද්ධෙත අතිකකන්නමානුසකෙන සතෙන පස්සති වචමානෙ උප්පජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති. අයමස්ස දුතියා විජ්ජා අබිගතා භොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්ප- මන්නස්ස ආතාපිතො පභිතන්නස්ස විහරතො.

1. උදපාදි - මජ්ඣ.

බමුණ, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම, අකුසලධර්මයන් ගෙන් වෙන්ව ම විතතී සතින වූ විවාර සතින වූ විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි, විතතීවිවාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි මනා පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟබව වූ විතතී රතීන වූ විවාර රතීන වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ, ප්‍රීතිහුගේ ද විරගයෙන් උපෙක්‍ෂා ද ඇත්තේ සිති ද ඇත්තේ සමයක් ප්‍රඥ ද ඇත්තේ වෙසේ. කසිත් සුඛයත් විදුන්නේය. ආයතීයෝ 'උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සමාතිමත් වූයේ සුඛවිහරණ ඇත්තේය'යි යම් ඒ ප්‍රභූලකු කියත් නම්, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැලම සොම්නස් දොම්නස් දෙදෙනාගේ අසනබලයෙන් දුක් නැති සුව නැති උපෙක්‍ෂාසමාති පරිශුද්ධි ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

හේ මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පවිත්‍ර වූ කල්හි කෙලෙස් අඛණ්ඩ රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්මණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල දන්තා නුවණ පිණිස සිත එළවයි. හේ තත්වාදරුම් පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල සිති කෙරෙයි. කෙසේය යත්: එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුණකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දසයකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති තිසකුදු ජාති සතළිසකුදු ජාති පණසකුදු ජාති සියකුදු ජාති දහසකුදු ජාති සියක්දහසකුදු තොයෙක් සංවච්ඡිකල්පයනුදු තොයෙක් විවච්ඡිකල්පයනුදු තොයෙක් සංවච්ඡිවිවච්ඡිකල්පයනුදු සිති කෙරෙයි: අසෝ තැන මෙනම් ඇත්තෙයිමි වීම්. මෙසේ ගොත් ඇත්තෙයිමි වීම්. මෙසේ පැහැ සටහන් ඇත්තෙයිමි වීම්. මෙ බඳු අහර ඇත්තෙයිමි වීම්. මෙ බඳු සුවදුක් විදිනසුල්ලෙයිමි වීම්. මෙ බඳු ආයු කෙළවර ඇත්තෙයිමි වීම්. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපන්මි. එහිදු මෙ බඳු නම් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු ගොත් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු පැහැසටහන් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු ආහාර ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු සුවදුක් විදිනෙයිමි මෙ බඳු ආයු පයතීන්ත ඇත්තෙයිමි වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්මි'යි මෙසේ ආකාර සතින වූ උද්දෙස සතින වූ නත් වැදුරුම් පෙරවිසූ කදපිට්‍රිවෙල සිති කෙරේ. මෙසේ ඔහු විසින් ප්‍රථම විද්‍යාව ලද. අවිද්‍යාව නසන ලද. විද්‍යාව උපන. මොහානිකාරය නසන ලද. ආලෝකය උපන. අප්‍රමතන වූ කෙලෙස් තවන වියතීය ඇත්තා වූ නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සිතැතිව වසන්තක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

හෙතෙම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයතීවදන වූ කල්හි අඛණ්ඩ රහිත වූ කල්හි උපකෙලය දුරු වූ කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්මණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලීමට පත් වූ කල්හි සත්තයන්ගේ ව්‍යුති-උපපතියඤ්ඤාය පිණිස සිත එළවයි. හෙ තෙමේ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූත් උපදනා වූත් භීත වූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ්ණ වූත් දුළුණ්ණ වූත් මනා ගති ඇති දුගති නැති සත්තයන් දන්නේය, එකැතියෙන් මේ හවත් සත්තයෝ කායදුඛවර්තයෙන් සමන්විත වූවාහු වෘත්තදුඛවර්තයෙන් සමන්විත වූවාහු මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විත වූවාහු ආයතීයනට උපවාද කරන්නාහු මිසදිවු ඇත්තාහු මිථ්‍යාදෂටි කම් සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සුවෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවසව පතිත වන නිරයෙහි උපන්නාහු වෙති. මේ හවත් සත්තයෝ වතාහි කායසුවර්තයෙන් සමන්විත වූවාහු වාක්සුවර්තයෙන් සමන්විත වූවාහු මනාසුවර්තයෙන් සමන්විත වූවාහු ආයතීයනට උපවාද නො කළාහු සමයන්දෂටි ඇත්තාහු සමයන්දෂටි කම් සමාදන් වූවාහු වෙති. ඒ සත්තයන් කාබුත් මරණින් මතු සොදරු ගති ඇති සංඛිලෝකයට පිළිසඳ විසින් පැමිණෙහි දන්නේ ය. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූත් උපදනා වූත් භීත වූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ්ණ වූත් දුළුණ්ණ වූත් මනා ගති ඇති, දුගති ඇති, කම් වූ පරිදි පරලොව යන සත්තයන් දන්නේය. ඔහු විසින් මේ දෙවෙනි විද්‍යාව ලද. අවිද්‍යාව නසන ලද. විද්‍යාව උපන. මොහදුර නසනලද. ආලෝකය උපන. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරේ මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්තක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

සො එවං සමානිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභගණේ විගතා-
පකතිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මතියෙ ධිතො ආනෙඤ්ජපපතො ආසවානං
බයඤ්ඤාය විතං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්තී යථාභූතං පජානාති,
අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිර්ධොමොති
-පෙ- අයං දුක්ඛනිර්ධොමාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති
යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං
ආසවනිර්ධොමොති -පෙ- අයං ආසවනිර්ධොමාමිති පටිපදාති යථාභූතං
පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතං විමුච්චති,
භවාසවාපි විතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්චති, විමුත්තසම්මි-
තිමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛිණං ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං,
නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. අයමස්ස තතියා විජ්ජා අබිගතා හොති,
අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උපපන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උපපන්නො.
යථා තං අපමන්තස්ස ආතාපිතො පතිතත්තස්ස විහරතොති.

15. අනුච්චාවචසීලස්ස නිපකස්ස ච ක්කාසිතො,
විතං යස්ස චසිභූතං එකගං සුසමානිතං.
16. තං චෙ තමොනුදං චිරං තෙවිජ්ජං මච්චුහාසිතං,
තිතං දෙවමනුස්සාතං ආහු සබ්බපහාසිතං.
17. තිති විජ්ජාති සමපන්නං අසමමුද්‍රවිහාරිතං,
බුද්ධං අනතිසාරීරං තං තමස්සන්තී ගොතමිං.
18. පුබ්බෙතිවාසං යො චෙති¹ සග්ගාපායං ච පස්සති,
අදො ජාතිකකියං පතොතො අභිඤ්ඤා චොසිතො මුතී.
19. එතාති තිති විජ්ජාති තෙවිජ්ජො හොති බ්‍රාහ්මණො,
තමගං චදාමි තෙවිජ්ජං තාඤ්ඤං ලභිතලාපනනති.

එවං බො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතීති.

අඤ්ඤාථා හො ගොතම බ්‍රාහ්මණාතං තෙවිජ්ජො, අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස
විනයෙ තෙවිජ්ජො හොති. ඉමස්ස ච පන හො ගොතම අරියස්ස විනයෙ
තෙවිජ්ජස්ස බ්‍රාහ්මණාතං තෙවිජ්ජො කලං නාගස්සි සොළසිං.

අභිකකන්නං හො ගොතම, අභිකකන්නං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං
මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජිත්තගෙ පාණ්ණපෙතං සරණංගනන්ති.

1. 'චෙදි' ඉතිපි පාසො

හෙ මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයඝීවදන වූ කල්හි අඛණ්ඩ රහිත වූ කල්හි උපකෙලන දුරු වූ කල්හි මාද වූ කල්හි කමණ්ණ වූ කල්හි සිටිකල්හි නො සැලීමට පත් කල්හි ආස්ථවක්‍ෂයඥනය පිණිස සිත එළවයි. හෙ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ දුඃඛසමුදය'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය, 'මේ දුඃඛනිරෝධය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ දුඃඛනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මොහු ආස්ථවයෝ' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආස්ථවසමුදය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසවනිරෝධය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ ඔහුගේ සිත කාමාසුචයෙහිද මිදෙයි. භවාසුචයෙහිද සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුචයෙහිද සිත මිදෙයි. මිදුනු කල්හි 'සිත මිදුනේ' යි (ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා) ඥනය වේ. ජාතිය සමිණ විය. මගබ්බසර වෑස නිමවන ලදී. සිවුමහින් සොළොස් වැදූරුම් කරණි කරණ ලදී. 'මේ ශොඛකකරණීයභාවය පිණිස අත්මාගී භාවකායෙක් නැතැ'යි දන්නේය. ඔහු විසින් මේ නෙවන විද්‍යාව ලද. අවිද්‍යාව නසන ලද මොහුර නසන ලද. ආලෝකය උපත. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරේ මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තකුහට වන්නාක් සෙයිනි.

15. (විසිතුරු බවට නොපත්, එකතින්) වැඩුනු සිල් ඇති ප්‍රඥවත් වූ ධ්‍යාන කරණ සුලු යමකුගේ සිත වසී වූයේ ද, එකත වූයේ ද, මොනොවට අරමුණෙහි පිහිටියේ ද,

16. එකානනයෙන් මොහුර දුරු කළ කෙලෙස් තවන වැර ඇති මරණය දුර ලී දෙවිමිනිසුනට හිත වූ සියලු කෙලෙස් ප්‍රභත කළ ඔහු ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තෙකැ යි (බුද්ධාදි ආයඝීයෝ) කියත්.

17. ත්‍රිවිද්‍යයෙන් සමුපුණ්ණ වූ නො මුළු වූ විහරණ ඇති අනර්ම සිරුර දරණ ඒ ගෙනම බුදුරජන් (දෙවිමිනිස්සු) නමැති.

18. යමෙක් පෙර විසූ කදපරපුර දන්නේ වේ ද, සංගීය හා අපාය දක්නේ වේ ද, වැලිත් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන වෑස නිමවූයේ සිවුමහනුවණින් මුනි වූයේ ජාතික්‍ෂයට පැමිණියේ ද,

19. ඒ බමුණු තෙල ත්‍රිවිද්‍යයෙන් ත්‍රෙවිද්‍ය වේ. මම ඔහු ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තෙකැ යි කියමි. අනුත් නියු බස් මතු වන අනෙකකු ත්‍රෙවිද්‍ය සී නො කියමි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ආයඝීවිනයෙහි ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ වෙයි. භවත් ගෙනමයන් වහන්ස, අනාසාකාරයෙකින් බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රෙවිද්‍යා වෙයි. ආයඝීවිනයෙහි වනාහි අත්පරිද්දෙකින් ත්‍රෙවිද්‍යා වෙයි. භවත් ගෙනමයන් වහන්ස, ආයඝීවිනයෙහි මේ ත්‍රෙවිද්‍ය බ්‍රාහ්මණයා හට බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රෙවිද්‍ය තෙමේ සොළොස්වන කලාවට ද නො අගනේ වෙයි.

භවත් ගෙනමයන් වහන්ස, ඉකලී. භවත් ගෙනමයන් වහන්ස, ඉකලී. ... භවත් ගෙනමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවියෙන් ගත් සරණතිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වායි.

3. 2. 1. 9

9. අථ ඛො ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවතා සද්ධිං -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණො භගවතාං එතදවොච: යස්සස්ස හො ගොතම යඤ්ඤා වා සද්ධිං වා ථාප්‍රිපාකො වා දෙය්‍යධම්මං වා තෙවිජේස්ස බ්‍රාහ්මණෙස්ස දුතං දදෙය්‍යාති.

යථාකථං පන බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙන්නිති? ඉධ පන හො ගොතම¹ බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මානිකො ච පිනිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහාසුගා, අකම්මෙතො අනුපකක්ඛට්ඨා ජාතිවාදෙන්, අජ්ඣායකො මන්තධරො තිණ්ණං වෙදුතං පාරගු සතිසංඝොක්ඛෙට්ඨානං සාකර්මප්පභෙදුතං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලකිණෙස්ස අනවයොති. එවං ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙන්නිති.

අඤ්ඤාථා ඛො බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤාපෙන්නි, අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස විනයෙ තෙවිජේජා හොතිති. යථාකථං පන හො ගොතම අරියස්ස විනයෙ තෙවිජේජා හොති? සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස විනයෙ තෙවිජේජා හොතිති. තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාති -පෙ- භගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙච කාමෙහි -පෙ- චතුස්සං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනභිගණේ විගතු-පකම්මෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො² පුබ්බතිවාසා-නුස්සතිඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති: සො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදං: එකමි ජාතිං දොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පඨමා විජ්ජා අබිගතා හොති, අවිජ්ජා විභතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විභතො, ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමන්තස්ස ආතාපිතො පභිගතත්තස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනභිගණේ විගතු-පකම්මෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං චුතුප-පානඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධො අතිකකත්තමානුසකෙත -පෙ- යථාකම්මිපගෙ සත්තෙත පජානාති. අයමස්ස දුතියා විජ්ජා අබිගතා හොති, අවිජ්ජා විභතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විභතො, ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමන්තස්ස ආතාපිතො පභිගතත්තස්ස විහරතො.

1. ඛො පන ගොතම - මජ්ඣං.

2. ආනෙජ්ජපතො - සීමු.

3. 2. 1. 9.

9. එකල්හි ජාණ්‍යසොණෝ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ ... එකත් පසෙක හුන් ජාණ්‍යසොණෝ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නෙල සැල කෙළේය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යමකුගේ වනාහි යඥයෙක් හෝ මහකබ්බෙක් හෝ මුළු බ්‍රහ්මණ්ඩයක් හෝ (සෙසු) දෙයධර්මයෙක් හෝ වේ නම් හෙවෙයිද, බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි දන් දෙන්නේ ය. (කියායි)

බමුණ, කි හෙයින් බ්‍රාහ්මණයෝ හෙවෙයිද, බ්‍රාහ්මණයා පණවත් දැයි? හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවිහි බ්‍රාහ්මණ මවුපිය දෙපසින් සුජාතයෙක් වේ ද, සත්වන මහමුහුසුග තෙක් පිරිසිදු මවුගැබ ඇත්තේ ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකරණ ලද්දේ වේ ද, උපකෙතාසා නොකරණ ලද්දේ වේ ද, වෙද හදාරන්නේ වෙදමනු දරන්නේ තිසිණ්ඩු කෙටුන (ප්‍රකෘතිකාර) ශාස්ත්‍ර සහිත වූ අක්‍ෂර ප්‍රහේද සහිත වූ ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පරතර ගියේ වේ ද, පද හදාරන්නේ ව්‍යාකරණ දන්නේ වේ ද, ලොකාසත (විකණ්ඩ) ශාස්ත්‍රයෙහිද මහා පුරුෂලක්‍ෂණයෙහි (අනුනව) පිරිපුන් දැනුම් ඇත්තේ වේ ද, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ වනාහි බමුණෝ හෙවෙයිද, බ්‍රාහ්මණයා පණවත්.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණෝ හෙවෙයිද, බ්‍රාහ්මණයා අන් පරිද්දෙකින් පණවති. ආයාචිතයෙහි වනාහි හෙවෙයිද, අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආයාචිතයෙහි හෙවෙයිද, කෙසේ නම් වේ ද? යම් පරිද්දෙකින් ආයාචිතයෙහි හෙවෙයිද, වේ නම්, එසේ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට දහම් දෙසනසේක් නම් මැහැවැ යි. එසේ වී නම් බමුණ, අසව, ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නෙල වදාළ සේක.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ සත්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම ... සිටුවන දහන උපයා වෙසෙයි.

හෙ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයච්චදන වූ කල්හි අභිගණ රහිත වූ කල්හි උපකෙතෙයන් පහව ගිය කල්හි මාද වූ කල්හි කම්මොග්‍ය වූ කල්හි සතික කල්හි නොසැලෙන බවට පත් වූ කල්හි පෙර විසූ කදපරපුර දන්නා නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නමයි. හේ තත් වැදෑරුම් වූ පෙර විසූ කදපරපුර සිහි කෙරෙයි. කෙසේය යත්: එක් ජාතියකුදු, ජාති දෙකකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ තත්වැදෑරුම් වූ පෙර විසූ කදපරපුර සිහි කෙරෙයි. ඔහු විසින් මේ ප්‍රථම විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපන. මොහදුර නසන ලදී. ආලොකය උපන. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සින් ඇති ව වසන්තක්ඛව වන්නාක් සෙයිනි.

හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයච්චදන වූ කල්හි අභිගණ රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපකෙතෙය ඇති කල්හි මාද වූ කල්හි කම්මිත වූ කල්හි සතික කල්හි නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි සතකයන්ගේ ව්‍යුති උපපතාච්ඡාදන පිණිස සිත වෙසෙසින් නමයි. හේ පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්මැ සිටි දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි යන සතකයන් දන්නේය. ඔහු විසින් මේ දෙවන විද්‍යාව ලබන ලදී, අවිද්‍යාව නසන ලදී, විද්‍යාව උපන. මොහදුර නාසුන්නේය. ආලොකය උපන්නේ ය. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සින් ඇතිව වසන්තනුව වන්නාක් සෙයිනි.

සො එවං සමාහිතො විතො පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අතඛණ්ණෙ විගනු-
පකතිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො ආසවානං
බයඤ්ඤාය විතං අභිනිත්තාමෙති සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති.
-පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවානි
යථාභූතං පජානාති. -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං
පජානාති. නස්ස එවං ජාතො එවං පස්සනො කාමාසවාපි විතං. විමුච්චති,
භවාසවාපි විතං. විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතං. විමුච්චති. විමුත්තසමිං
විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං හොති. ඛිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉන්ධ්‍යායානි පජානාති. අයමස්ස තතියා විජ්ජා අබිගතා හොති,
අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, නමො විතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා
තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පතිත්තත්තස්ස විහරතොති.

20. යො සීලබ්බතසම්පන්නො පතිත්තො සමාහිතො,
විතං යස්ස වසිභූතං එකග්ගං සුසමාහිතං.

21. පුබ්බෙතිවාසං යො වෙති¹ සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අපො ජාතිකතියං පතො අභිඤ්ඤා වොසිතො මුති.

22. එතාති තිති විජ්ජාති තෙවිජ්ජො හොති බ්‍රාහ්මණො,
තමහං වදාමි තෙවිජ්ජං නාඤ්ඤං ලපිතලාපනන්ති

එවං බො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස විතයෙ තෙවිජ්ජො හොතිති.

අඤ්ඤාථා හො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො. අඤ්ඤාථා ච පත අරියස්ස
විතයෙ තෙවිජ්ජො හොති. ඉමස්ස ච හො ගොතම අරියස්ස විතයෙ
තෙවිජ්ජස්ස බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො කලං නාගස්ති සොළුසිං.

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- අජ්ජනග්ගො
පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 10

10. අථ බො සංඛාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඛිකමි-පෙ-
එකමන්තං නිසින්නො බො සංඛාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච.
මයමස්සු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා නාම, යඤ්ඤං යජාමපි, යජාපෙමපි, තත්‍ර
හො ගොතම යො වෙච යජති, යො ච යජාපෙති, සබ්බෙ තෙ අනෙකසාරි-
රිකං පුඤ්ඤපටිපදං² පටිපන්නා හොන්ති යදිදං යඤ්ඤාබ්බකරණං, යො පනායං
හො ගොතම යස්ස චා තස්ස චා ඤා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො
එකමන්තානං දමෙති, එකමන්තානං සමෙති, එකමන්තානං පරිනිබ්බාපෙති,
එවමස්සායං එකසාරිකං පුඤ්ඤපටිපදං පටිපන්නො හොති යදිදං පබ්බජ්ජාබ්බ-
කරණන්ති.

1. වෙදි - සිමු - මජ්ඣං - සී 1. PTS

2. පුඤ්ඤපටිපදං - මජ්ඣං,

හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයඝීවදන වූ කල්හි අඛණ්ඩ රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපකෙලන ඇති කල්හි මාද වූ කල්හි කම්කුණ-ල වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණී කල්හි ආසුවක්ෂයඥනය පිණිස වෙසෙසින් සිත ඵලවසි. හේ 'මේ දුකා'සි තත් වූ පරිදි දන්නේය. ... "මේ දුඃඛනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්" යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසුවයෝ' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය ... "මේ ආසුවනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්" යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙනුදු මිදෙයි. භවාසුවයෙනුදු සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙනුදු සිත මිදෙයි. (සිත) මිදුනු කල්හි මිදුනේය යන ඥනය වේ. ජාතිය ක්ෂීණ විය. බඹසර වාස නිමවන ලදී. කරණි කරණ ලදී, "මේ කදසනනින් අනෙක් කදසනන් නැතැ" යි දන්නේය. මේ තෙවන විද්‍යාව ඔහු විසින් ලබන ලදු. විද්‍යාව උපත මොහදුර නැසුනේය, ආලෝකය උපන්නේය, නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්නහුට වන්නාක් සෙයිනි.

20. යමෙක් ශීලව්‍රතයෙන් සමන්විත වූයේ ද, නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ වේ ද, සමාධිගත සිත් ඇත්තේ වේ ද, යමකුගේ සිත විසිය වැටේ ද, එකඟවූයේ ද, මොනොවට අරමුණෙහි පිහිටියේ වේ ද-

21. යමෙක් පුළුච්ඡිකාසය දන්නේ වේ ද, සංවිතීයන් අපායන් දක්නේ වේ ද, වැලිත් ජාතීක්ෂයට පැමිණියේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන වාස නිමවූයේ ක්ෂීණාසුව මුනි වේ ද-

22. තෙල ත්‍රිවිද්‍යයෙන් ඒ ක්ෂීණාසුව බ්‍රාහ්මණ ත්‍රෛවිද්‍යා වෙයි. මම ඔහු ත්‍රෛවිද්‍යා යි කියමි. අනුත් කියු බස් මතු වන අනෙකකු (ත්‍රෛවිද්‍යා යි) නො කියමි යි.

බමුණ, මෙසේ වනාහි ආයඝීවිතයෙහි ත්‍රෛවිද්‍යා වෙ යි. භවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, බමුණන්ගේ ත්‍රෛවිද්‍යා අන් පරිද්දෙකින් වේ. ආයඝීවිතයෙහි වනාහි ත්‍රෛවිද්‍යා අන් පරිද්දෙකින් වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ආයඝීවිතයෙහි ත්‍රෛවිද්‍යාහට බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රෛවිද්‍යා සොළොස් වන කල්‍යාණවත් නො අගනේ ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකල්ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකල්ය ... අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 10.

10. එකල්හි සඛගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලිභියේය. එකත්පසෙක හුන් සඛගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණ වූ අපි වනාහි යාග කරන්නමෝ ද යාග කරවන්නමෝ ද වමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ අප අතුරෙන් යමෙක් යාග කෙරේ ද, යමෙකුත් යාග කරවා ද, එහැම යම් මේ යාගය කරුණු කොට ගෙණ නොයෙක් සිරුරු වහලින් උපන් පුණ්‍යප්‍රතිපත්තියකට පිළිපන්නාහු වෙති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මේ පුරුෂයෙක් යම් ම කුලගෙයෙකින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට ගියේ වේ ද හේ (තමාගේ ඉන්ද්‍රියදාමන වශයෙන්) එකාතමයක් ම දමනය කරන්නේ ය. එකාතමයක් ම ශමනය කරන්නේය. එකාතමයක් ම පිරි-නිවන්නේය. මෙසේ ම තෙමේ මේ පැවිද්ද හෙතු කොට ගෙණ එකශාරීරික වූ පුණ්‍යප්‍රතිපත්තියට පිළිපන්නේ වෙයි.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, තඤ්ඤද්වෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං තිං ඤෙඤ්ඤපි බ්‍රාහ්මණ ඉධ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසමිබ්‍රුදො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරම් සත්ථා දෙවමනුස්සානං බ්‍රුදො හගවා, සො එවමාහ: එථායං මගො, අයං පටිපද, යථා පටිපනො අහං අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පචෙදෙමි, එථ නුමෙහපි තථා පටිපජ්ජථ, යථා පටිපනො නුමෙහපි අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසමපජ්ජ විහරිස්සථාති. ඉති අයං චෙව සත්ථා ධම්මං දෙසෙති, පරෙ ච තථානාය පටිපජ්ජන්ති. තාති බො පත භොනති අනෙකාතිපි සතාති අනෙකාතිපි සහස්සාති අනෙකාතිපි සතසහස්සාති.

තං තිං ඤෙඤ්ඤපි බ්‍රාහ්මණ, ඉච්චායං එවං සනෙත එකසාරිකා වා පුඤ්ඤ-පටිපද, භොති අනෙකසාරිකා වා, යදිදං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති? ඉච්චායමපි¹ හො ගොතම, එවං සනෙත අනෙකසාරිකා පුඤ්ඤපටිපද භොති, යදිදං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති.

එවං වුත්තො ආයස්මා ආනන්දෙ සංඛාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ ද්විත්තං පටිපද්ධතං කතමා පටිපද, ඛමති, අප්පට්ඨන්තරු ව අප්පසම්මාරම්භන්තරු ව මහපථලන්තරු ව මහානිසංසන්තරු වාති? එවං වුත්තො සංඛාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හවං ගොතමො හවං වාතන්දෙ එතෙ මෙ පුජ්ජා, එතෙ මෙ පාසංසාති.

දුතියමපි බො ආයස්මා ආනන්දෙ සංඛාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න බො න්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ එවං පුච්ඡාමි: කෙ වා තෙ පුජ්ජා කෙ වා තෙ පාසංසාති. එවඤ්ච² බො න්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡාමි: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ ද්විත්තං පටිපද්ධතං කතමා පටිපද, ඛමති, අප්පට්ඨන්තරු³ ව අප්පසම්මාරම්භන්තරු ව මහපථලන්තරු ව මහානිසංසන්තරු වාති. දුතියමපි බො සංඛාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හවං ගොතමො හවං වාතන්දෙ එතෙ මෙ පුජ්ජා එතෙ මෙ පාසංසාති.

තතියමපි බො ආයස්මා ආනන්දෙ සංඛාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න බො න්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ එවං පුච්ඡාමි: කෙ වා තෙ පුජ්ජා කෙ වා තෙ පාසංසාති. එවඤ්ච² බො න්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡාමි: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ ද්විත්තං පටිපද්ධතං කතමා පටිපද, ඛමති. අප්පට්ඨන්තරු³ ව අප්පසම්මාරම්භන්තරු ව මහපථලන්තරු ව මහානිසංසන්තරු වාති.

බ්‍රාහ්මණය, එසේ වී නම් මෙහි ලා නා ම ප්‍රථවුස්තෙමි. යම්සේ තට රුස්තේ නම් එසේ එය ප්‍රකාශ කරව. බමුණ, මෙලොවිනි අතීන් වූ සමාක් සලබ්ධි වූ අභවිද්‍යා පසළොස් වරණධර්මයෙන් යුක්ත වූ සුගත වූ තුන්ලෝ දත්තා වූ අනුතතර පුරුෂදමාසාරවි වූ දෙවිමිනිසුනට ශාසනා වූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවන් වූ තපාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදනා සේක. උන්-වහන්සේ මෙසේ වදාරන්: “එව, මේ මගය, මේ පිළිවෙතය, යම්සේ මම අනුතතර බ්‍රහ්මවයසීයට ඇතුළත් වූ නිඵ්‍යාණය තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන සාක්ෂාත් කොට පවසමි ද, එව, තෙපිදු එසේ පිළිපදුව, යථාප්‍රතිපත්ත තෙපි අනුතතර වූ අතීන්මාහි සඛ්‍යාත බ්‍රහ්මවයසීයට ඇතුළත් නිඵ්‍යාණය තුමු ම විශිෂ්ට ඥනයෙන් දෑන සාක්ෂාත් කොට උපයාගෙන වසන්තසුය. මෙසේ මේ ශාසනා තෙමේ ද දහමි දෙසයි. අන්හු ද ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔහු ද අනෙකගතයෝත් අනෙක සහසුයෝත් අනෙකගතසහසුයෝත් වෙත්.

බමුණ, ඒ කිමැයි හඟතෙහි ද? මෙසේ ඇති කල්හි මේ පැවිද්ද හෙතු කොට ගෙණ තෙල පුණ්‍යප්‍රතිපත්ති තොමෝ එකශාරීරික හෝ වේ ද, අනෙක ශාරීරික හෝ වේ ද? හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි මේ පැවිද්ද හෙතු කොට ගෙණ ඇති වූ තෙල පුණ්‍යප්‍රතිපත්තිය ද අනෙක-ශාරීරික ම වේ.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ සඛ්‍යාරව බ්‍රාහ්මණයාට තෙල කිය: බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපද්ද දෙක අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපත්තියෙක් (බොහෝ මෙහෙ කරන්නවුන් විසින් හෝ උපකරණයෙන් ප්‍රයෝජන නැති බැවින්) අලපාඪිතර සී ද, (අධික පීඩා නැතිවන බැවින්) අලපමාරමහතර සී ද, මහත්ඵලතර සී ද, මහාතාශංසතර සී ද තට රුස්තේ ද? මෙසේ කී කල්හි සඛ්‍යාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේට තෙල කිය: යම්බඳු වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා හවත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු (දෙදෙන) මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙති.

දෙවනවටත් ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ සඛ්‍යාරව බ්‍රාහ්මණයාට තෙල කිය: බ්‍රාහ්මණය, තා විසින් කවරහු පිදිය යුත්තාහු ද තා විසින් කවරහු පැසසිය යුත්තාහුද සී මෙසේ මම තා නො විචාරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි මම තා ප්‍රථවුස්මි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපත් දෙක අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපත්තියෙක් අලපාඪිතර සී ද, අලපමාරමහතර සී ද මහත්ඵලතර සී ද මහාතාශංසතර සී දැයි තට රුස්තේ වේ දැයි. දෙවනවටත් සඛ්‍යාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේට තෙල කිය: යම්බඳු වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා හවත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙති.

තෙවනවටත් ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ සඛ්‍යාරව බ්‍රාහ්මණ හට තෙල කිය: බ්‍රාහ්මණය, කවරහු තා විසින් පිදිය යුතු වෙත් ද? කවරහු තා විසින් පැසසිය යුතු වෙද්දැයි මෙසේ මම තා නො විචාරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි මම තා විචාරමි: බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපත් දෙක අතුරෙන් කවර නම් ප්‍රතිපත්තියෙක් අලපාඪිතර සී ද, අලපමාරමහතර සී ද, මහත්-ඵලතර සී ද, මහාතාශංසතර සී දැයි තට රුස්තේ දැයි?

නතියමපි බො සඛගාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයසමනතං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භවං ගොතමො භවං වානන්දෙ එතෙ මෙ පුජ්ජා එතෙ මෙ පාසංසාති.

අථ බො භගවතො එතදහොසි: යාවතතියමපි බො සඛගාරවො බ්‍රාහ්මණො ආනන්දෙන සහධමමිකං පඤ්ඤං පුට්ඨං සංසාදෙති, නො විස්සජ්ජති, යනනුනාහං පරිමොවෙය්‍යනති. අථ බො භගවා සඛගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: කානුජ්ජ¹ බ්‍රාහ්මණ, රාජනෙනපුරෙ රාජපරිසායං² සනතිසිත්තානං සනතිපතිත්තානං අනන්ත කථා උදපාදීති? අයං බවජ්ජ හො ගොතම, රාජනෙනපුරෙ රාජපරිසායං සනතිසිත්තානං සනතිපතිත්තානං අනන්ත කථා උදපාදි: පුබ්බෙ සුදං අපපතරු වෙච භික්ඛු අහෙසුං, බහුතරු ච උත්තරි මනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං දස්සෙසුං. එතරති බො බහුතරු වෙච භික්ඛු අපපතරු ච උත්තරි මනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං දස්සෙන්නති. අයං බවජ්ජ හො ගොතම, රාජනෙනපුරෙ රාජපරිසායං සනතිසිත්තානං සනතිපතිත්තානං අනන්ත කථා උදපාදීති.

තිණ්ණි බො ඉමාති බ්‍රාහ්මණ පාටිහාරියාති. කතමාති තිණ්ණි: ඉද්ධිපාටි-හාරියං, ආදෙසනාපාටිහාරියං, අනුසාසනීපාටිහාරියං. කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ ඉද්ධිපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකවෙචා අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිනු-හොති: එකොපි නුඤ්චා බහුධා හොති, බහුධාපි නුඤ්චා එකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඤ්චං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානොව³ ගච්ඡති, සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි⁴ උමුමුජ්ජතිමුමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ⁵ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. අකාසෙපි පලලභේකත කමති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙපි චන්ද්‍රිමසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති, පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙනාති. ඉදං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ ඉද්ධිපාටිහාරියං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, ආදෙසනාපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකවෙචා තිමිතෙනන ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො. ඉතිපි තෙ විතතනති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, තථෙච තං හොති, නො අඤ්ඤථා.

ඉධ පත බ්‍රාහ්මණ, එකවෙචා තහෙව බො තිමිතෙනන ආදිසති, අපි ච බො මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඤ්චා ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො. ඉතිපි තෙ විතතනති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, තථෙච තං හොති, නො අඤ්ඤථා.

ඉධ පත බ්‍රාහ්මණ, එකවෙචා තහෙව බො තිමිතෙනන ආදිසති, තපි මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඤ්චා ආදිසති, අපි ච බො විතකකයනො විචාරයනො විතකකවිපථාරසද්දං සුඤ්චා ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විතතනති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, තථෙච තං හොති, නො අඤ්ඤථා.

1 කානුජ්ජ - මජ්ඣ. 2. රාජපුරිසානං - මජ්ඣ. 3. අසජ්ජමානො - මජ්ඣ.
4. පඨවියාපි - මජ්ඣ. 5. අහෙජ්ජමානෙ - සිමු.

තෙවනවටත් සඬාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආනන්ද සංවිරයන් වහන්සේට තෙල කියා යම්බඳු වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා හවත් ආනන්ද සංවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙත් යයි.

එසේද හාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ බඳු සිතෙක් වී: “සඬාරව බ්‍රාහ්මණ තෙවෙනිවරටත් ආනන්දයන් විසින් සකාරණ කොට පැණ පුළුවන් ලද්දේ කපා ව හිඳුවයි, නොවිසදයි. මම මොවුන් දෙදෙන (වෙහෙසින්) මුදන්තෙමි නම් මනා මා හු! යි. එසේද හාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඬාරව බ්‍රාහ්මණයාට තෙල වදාළ සේක: බ්‍රාහ්මණය, අද රාජානන්‍යපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්නවුන් අතර කවර තම අතුරු කපායෙක් පහළවීද? යි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද රාජානන්‍යපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්නවුන් අතර මේ අතුරු කපා ව උපත: පෙර හිඤ්ඤ අලපතර වූහ. බහුතර හිඤ්ඤ උතුරු මිනිස්දමින් ඉදපෙළහර දැක්වූහ. මෙකල වතාහි හිඤ්ඤ ද බහුතර වෙති. අලපතර හිඤ්ඤ කෙනෙක් උතුරු මිනිස්දමින් ඉදහුපෙළහර දැක්වති, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද රාජානන්‍යපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්නවුන් අතර මේ අතුරු කපා ව උපත.

බමුණ, මේ පෙළහර තුණෙකි. කවර තුණෙක යන්: සාද්ධිප්‍රාති-භාය්‍යය, ආදේශනාප්‍රාතිභාය්‍යය, අනුශාසනිප්‍රාතිභාය්‍යය යි. බමුණ සාද්ධි-ප්‍රාතිභාය්‍යය කවර: බ්‍රාහ්මණය, මෙලොව්හි කිසිවෙක් තන්වැදූරුම් සාද්ධි-ප්‍රහෙද වළඳ කෙරෙයි (තෙමේ) එකලාවූයේ ම බහු ප්‍රකාර වෙයි. බහුප්‍රකාර ද වී එකෙක් වෙයි. විටෙක පැතෙන බවට ද විටෙක නො පැතෙන බවට ද පැමිණෙයි. කිත්තියෙන් ඇතට ද, පවුරෙන් ඇතට ද, පව්වෙන් ඇතට ද අහසෙහි මෙන් නො ගැටී යෙයි පොළොවෙහි ද දිසෙහි මෙන් කිමිදීම් ඉල්පිම් කෙරෙයි. අභිද්‍රුමාන උදකයෙහි ද පොළොවෙහි මෙන් යෙයි. අහස්හිදු පියාහඬන ලිහිණියකු සෙසින් පලහින් ඉරියවු කෙරෙයි. මේ සා මහත් සාද්ධානුභාව ඇති මේ සද්දහි ද දෙදෙනා ද අත්ලෙන් පරාමයී කෙරෙයි, පිරිමදියි. බමුණෙව තෙක්දු කයින් විසිය පවත්වයි. බමුණ, මේ සාද්ධි-ප්‍රාතිභාය්‍යය යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, ආදේශනා ප්‍රාතිභාය්‍යය කවර: බමුණ, මෙලොව්හි කිසිවෙක් තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරුදු වෙයි. නිමිත්තෙන් දක්වයි. හෙතෙමේ බොහෝ කොට ද දක්වයි. එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිදි නො වෙයි.

බමුණ, මෙලොව්හි කිසිවෙක් නිමිත්තෙන් නො කියන්නේ ම වෙයි. වැලිදු වතාහි මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දෙවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරුදු වේයයි කියයි. හෝ බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම් එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිදි නො වේ.

බමුණ, මෙලොව්හි කිසිවෙක් නිමිත්තෙනුදු නොමැ කියා මැ යි. මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දෙවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා ද නො මැ කිය යි. වැලිදු විතකීතය කරන්නහුගේ විවාරය කරන්නහු-ගේ විතකීවිෂ්ඨාරශබ්දය අසා තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරුත් වේය යි කියයි. හෙතෙම බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම්, එය එසේ ම වෙයි. අත් පරිදි නො වේ.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො න හෙව ඛො නිමිත්තෙනන ආදිසති, නපි මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඛා ආදිසති, නපි විතකකයතො නපි විචාරයතො විතකකවිපථාරසද්දං සුඛා ආදිසති: අපි ච ඛො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස වෙතස්ස වෙතො පරිච්ච පජානාති. යථා ඉමස්ස භොතො මනොසංකිරා පණ්ණිතිනා, ඉමස්ස විතනස්ස අනන්තරං අමුත්තාම විතකකං විතකකිස්සාතිති, සො ඛනුඤ්චපි ආදිසති. තථෙව තං භොති, තො අඤ්ඤාථා. ඉදං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ ආදෙසනා-පාටිභාරියං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, අනුසාසනිපාටිභාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො එවමනුසාසති: එවං විතකෙකථ, මා එවං විතකකසිත්ථ, එවං මනසි කරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසමපජ්ජ විහරථාති. ඉදං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ අනුසාසනිපාටිභාරියං. ඉමානි ඛො බ්‍රාහ්මණ තිණ්ණ පාටිභාරියාති. ඉමෙසං තෙ බ්‍රාහ්මණ, තිණ්ණං පාටිභාරියානං කතමං පාටිභාරියං ඛමෙති අභිකකන්තතරඤ්ච පණ්ණිතතරඤ්චාති.

තත්‍ර භො ගොතම යදිදං¹ පාටිභාරියං, ඉධෙකච්චො අතෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති. ඉදං භො ගොතම පාටිභාරියං යොව² නං කරොති, සොව² නං පටිසංවෙදෙති. යොව නං කරොති, තස්සෙව නං භොති. ඉදං මෙ භො ගොතම පාටිභාරියං මායාසහගමමරූපං විය බායති.

යමපිදං භො ගොතම පාටිභාරියං ඉධෙකච්චො නිමිත්තෙනන ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විතනනාති. සො ඛනුඤ්චපි ආදිසති, තථෙව තං භොති, තො අඤ්ඤාථා. ඉධ පන භො ගොතම, එකච්චො නහෙව ඛො නිමිත්තෙනන ආදිසති, අපි ච ඛො මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඛා ආදිසති: -පෙ- අපි ච ඛො විතකකයතො විචාරයතො විතකකවිපථාරසද්දං සුඛා ආදිසති -පෙ- නපි විතකකයතො නපි විචාරයතො විතකකවිපථාරසද්දං සුඛා ආදිසති, අපි ච ඛො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස වෙතස්ස වෙතො පරිච්ච පජානාති: යථා ඉමස්ස භොතො මනොසංකිරා පණ්ණිතිනා ඉමස්ස විතනස්ස අනන්තරං අමුත්තාම විතකකං විතකකිස්සාතිති. සො ඛනුඤ්චපි ආදිසති, තථෙව තං භොති. තො අඤ්ඤාථා. ඉදමපි භො ගොතම පාටිභාරියං යොව නං කරොති සොව නං පටිසංවෙදෙති. යොව නං කරොති, තස්සෙව³ නං භොති. ඉදමපි භො ගොතම පාටිභාරියං මායාසහගමමරූපං විය බායති.

යඤ්ච ඛො ඉදං භො ගොතම පාටිභාරියං ඉධෙකච්චො එවමනුසාසති: එවං විතකෙකථ, මා එවං විතකකසිත්ථ, එවං මනසි කරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසමපජ්ජ විහරථාති. ඉදමෙව භො ගොතම පාටිභාරියං ඛමෙති ඉමෙසං තිණ්ණං පාටිභාරියානං අභිකකන්ත-තරඤ්ච පණ්ණිතතරඤ්ච.

1 යමිදං - සෘ. කං. 2 යොව, - සෘ. කං. TPS. යොව - සෘ. 2. කං. PTS
3. තස්සෙව - සීමු.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවිති කිසිවෙක් නිමිත්තෙනුදු නො කියා මැයි. මනුෂ්‍ය-යන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දෙවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා ද නො කියා මැ යි. විතකී කරන්තනුගේ හෝ විවාරය කරන්තනුගේ හෝ විතකී විෂ්ඨාරශබ්දය අසා ද නො කියා මැ යි. වැලිදු අවිතකී වූ අවිවාර වූ සමාධියට සමවන් තමාගේ සිතින් ඔහු සිත පිරිසිදු දන්නේය. යම්සේ මේ භවත්තුගේ මනස්සංස්කාරයෝ පිහිටුවන ලද්දහු ද, මේ සිතට අනතුරුව අසෝ විතකීය විතකීණය කරන්නේය කියායි. හෙ බොහෝ කොට ද කියා නම්, එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිද්දකින් නො වෙයි. බමුණ, මේ ආදේශනා ප්‍රාතිහායයීය යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, අනුසාසනීපාටිහාරිය කවරු: බමුණ, මෙලොවිති කිසිවෙක් මෙසේ අනුශාසනා කෙරේ: මෙසේ සිතව, තහමක් මෙසේ සිතව, මෙසේ මෙනෙහි කරව, තහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව, මෙය දුරලව, මෙයට පැමිණ වසව කියායි. බමුණ, මේ අනුසාසනීපාටිහාරිය යි කියනු ලැබේ. බමුණ, මේ වතාහි පෙළහර තුණකි. බමුණ, මේ තුන්පෙළහර අතුරෙන් කවර පෙළහරෙක් ඉතා කල්යා යි ද, ඉතා ප්‍රණීතය යි ද තට රුස්තේ වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොවිති කිසිවෙක් තන් වැදූරුම් සෘද්ධිවිධ පවත්වයි. ... බඹලොව තෙක් ද කයින් වසය පවත්වයි, යන යම් පෙළහරෙක් වේ ද, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිහායයීය යමෙක් කෙරේ නම්, එය හෙ ම විදුනේය. යමෙක් එය කෙරේ නම්, ඔහුට ම එය වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිහායයීය මායාසවභාව ඇතිසේ මට වැටහේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් ප්‍රාතිහායයීයෙක් වේ ද? එනම්: මෙ ලොවිති කිසිවෙක් තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මෙ අසුරුදු වෙය යි නිමිත්තෙන් කියයි. හෙ බොහෝ කොට ද කියා නම්, එය එසේ ම වේ. අත් පරිදි නො වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොවිති කිසිවෙක් නිමිත්තෙන් නො ම කියයි. වැලිත් මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දෙවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා කියයි... වැලිදු විතකී කරන්තනුගේ විවාර කරන්තනුගේ විතකීවිෂ්ඨාර ශබ්දය අසා කියයි. ... විතකී කරන්තනුගේ විවාර කරන්තනුගේ විතකීවිෂ්ඨාර ශබ්දය අසා ද නො කියයි. වැලිදු අවිතකී වූ අවිවාර වූ සමාධියට සමවන් තමාගේ සිතින් (මෙරමා) සිත පිරිසිදු දන්නේය. යම්සේ මේ භවත්තුගේ මනා-සංස්කාරයෝ පිහිටුවන ලද්දහු ද මේ සිතට අනතුරුව අසෝ විතකීය කරන්නේය කියායි. හෙ බොහෝ කොට ද කියා නම්, එය එසේ ම වේ. අත් පරිදි නො වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පෙළහර ද යමෙක් ම කෙරේ නම් එය හෙ ම විදුනේය. යමෙක් එය කෙරේ නම් එය ඔහුට ම වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පෙළහර ද මායාසවභාව ඇතිසේ මට වැටහේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් ප්‍රාතිහායයීයෙක් වේ ද, එනම්: මෙලොවිති කිසිවෙක් මෙසේ අනුශාසනා කෙරෙයි: මෙසේ සිතව. තහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. තහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව. මෙයට පැමිණ වසව කියායි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිහායයීය මේ තුන් ප්‍රාතිහායයන් අතුරෙන් අතිශය මානාවා යි ද අතිශය ප්‍රණීතය යි ද (මට) වැටහේ.

අව්ජරියං හො ගොතම, අබ්භුතං හො ගොතම, යාව සුභාසිතමිදං හොතා ගොතමෙන. ඉමෙති ච මයං තිති පාටිභාරයෙති සමන්තාගතං භවන්තං ගොතමං ධාරෙම. භවං හි ගොතමො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්ම ලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති. භවං හි ගොතමො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති යථා ඉමස්ස හොතො මනොසංඛාරා පණ්ණිතිතා ඉමස්ස විතතස්ස අතන්තරා අමුන්තාම විතකකං විතකකිස්සතිති. භවං හි ගොතමො ඵචමනුසාසති: ඵචං විතකෙකථ, මා ඵචං විතකකඛිත්ථ, ඵචං මනසි කරොථ, මා ඵචං මනසා-කත්ථ. ඉදං පජ්භථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති.

අද්ධා බො න්‍යායං බ්‍රාහ්මණ ආසජ්ජ උපතීයවාචා භාසිතා, අපි ච න්‍යාහං ව්‍යාකර්ස්සාමි. අහං හි බ්‍රාහ්මණ අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොමි -පෙ- යාව බ්‍රහ්ම ලොකාපි කායෙන වසං වතෙනමි. අහං හි බ්‍රාහ්මණ අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි, යථා ඉමස්ස හොතො මනොසංඛාරා පණ්ණිතිතා ඉමස්ස විතතස්ස අතන්තරා අමුන්තාම විතකකං විතකකිස්සතිති.¹ අහං හි බ්‍රාහ්මණ ඵචමනුසාසාමි: ඵචං විතකෙකථ, මා ඵචං විතකකඛිත්ථ. ඵචං මනසි කරොථ, මා ඵචං මනසාකත්ථ, ඉදං පජ්භථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති.

අත්ථි පන හො ගොතම අඤ්ඤ ඵකතිකබ්බපි යො ඉමෙති තිති පාටිභාරයෙති සමන්තාගතො? අඤ්ඤත්‍ර හොතා ගොතමෙනාති. න බො බ්‍රාහ්මණ ඵකඤ්ඤව සතං, න දො සතාති, න තිණ්ණි සතාති, න වත්තාරි සතාති, න පඤ්ඤසතාති. අථ බො භියොයාව යෙ හිකබ්බ ඉමෙති තිති පාටිභාරයෙති සමන්තාගතාති. කහං පන හො ගොතම ඵතරහි තෙ හිකබ්බ විහරන්තිති? ඉමිසමිං යෙව බො බ්‍රාහ්මණ හිකබ්බසමෙසති.

අභිකකන්තං හො ගොතම, අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතගෙහ පාණ්ණපෙනං සරණංගතන්ති.

බ්‍රාහ්මණවගෙහා පඤ්ඤා.

* තස්සද්දිතා:-

දොබ්‍රාහ්මණො වඤ්ඤතරො - පරිබ්බජ්ජෙතන නිබ්බුතං.

පලොකාවජේඤ්ඤා නිකායෙණො - ඥාණිසංඛාරවෙන වාති - මජ්ඣං.

1. විතකකසසති - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශවය්‍යීය. අද්භූතය. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මෙ යාවන්සුභාෂිතය. අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මේ තුන් පෙළහරින් සමන්විත කොට දරමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වනාහි තත්වදාරාමි සාද්ධිවිධ වළඳ කෙරෙති. ... බඹලොව තෙක් ද කසින් වසය පවත්වති. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ම අවිතකී වූ අවිචාර වූ සමාඛියට සමවත් තමාගේ සිතින් මෙරමා සිත පිරිසිදු දන්තාහ. 'මේ පින්වත්-හුගේ මනස්සංසකාරයෝ යම්සේ පිහිටුවන ලද්දහු නම්, මේ සිතට අනතුරුව අසෝ නම් විතකීය විතකීණය කරන්නේය' කියායි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ම මෙසේ අනුශාසනා කරණ සේක: 'මෙසේ සිතව. නහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව. මෙය උපයාගෙණ වසව' යි කියායි.

බමුණ, එකාන්තයෙන් තා විසින් (මා ගුණෙහි) ගටා මවෙන ඵලවා (නතු කොට) බසෙක් කියන ලදි. වැලිදු මම තට ප්‍රකාශ කරමි. බමුණ, මම ම නන් වැදාරාමි සාද්ධිවිධ වළඳ කරමි. ... බඹලොව තෙක්දු කසින් වසය පවත්වමි. බමුණ, මම ම අවිතකී වූ අවිචාර වූ සමාඛියට සමවත් මාගේ සිතින් (ඔහු) සිත පිරිසිදු දන්මි' මේ භවත්හුගේ මනස්සංසකාරයෝ යම් පරිද්දෙකින් පිහිටුවන ලද්දහු ද (එහෙයින්) මේ සිතට අනතුරුව අසෝ නම් විතකීය විතකීණය කරන්නේය' යි. බමුණ, මම ම මෙසේ අනුශාසනා කරමි: 'මෙසේ සිතව. නහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව. මෙයට පැමිණ වසව' යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ තබා මේ ප්‍රාතිභාය්‍යී තුණෙන් යුක්ත වූ යම් කිසි අත් එක ද භික්ෂුවෙක් ඇත් ද? බමුණ, එක් සියෙක් ම නො වේ. දෙසියෙක් ම නො වේ. තුන්සියෙක් ම නො වේ. සාර සියෙක් ම නො වේ. පන්සියෙක් ම නො වේ. වැලිදු යම් කිසිවෙක් මේ ප්‍රාතිභාය්‍යී තුණෙන් සමන්විත නම්, ඔහු බෙහෙව. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ භික්ෂුහු මෙකල කොහි වෙසෙත් ද? බමුණ මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි මැ වෙති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ හිස උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා යි.

සලළුවන බ්‍රාහ්මණ වහිසයි.

[2. මහාවග්ගො]

3. 2. 2. 1.

[සාමන්තිදුතො:]

11. තිණ්මානි භික්ඛවෙ තිත්ථායනනානි, යානි පණ්ඩිතෙහි සමනුසුඤ්ජය-
මානානි සමනුගාහියමානානි සමනුගාහියමානානි¹ පරමෙි ගනත්වා, අකිරියාය
සණ්ඨාහනති. කතමානි තිණ්: සනත්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණා එවං-
වාදිතො එවංදිට්ඨිතො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා
දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකතභෙතුති. සනත්ති භික්ඛවෙ
එකෙ සමණ්ණාභමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුගගලො
පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා, අදුක්ඛමිසුඛං වා, සබ්බං තං ඉස්සාරනිමමාණ-
භෙතුති. සනත්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො:
යං කිඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං
වා, සබ්බං තං අභෙතුඅපපච්චයාති.

නත්තු භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාභමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො:
යං කිඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං
වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකතභෙතුති. නායං උපසංකම්මිනා එවං වදාමි: සච්චං කිරි
තුමො ආයසමනො එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුගගලො
පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකත-
භෙතුති? තෙවෙ මෙ එවං පුට්ඨා ආමානි පටිජානනති, නායං එවං වදාමි:
තෙතභායසමනො පාණතිපානිතො භවිස්සනති පුබ්බෙකතභෙතු, අදිනනා-
දුසිතො භවිස්සනති පුබ්බෙකතභෙතු, අබ්‍රහ්මචාරිනො භවිස්සනති පුබ්බෙ-
කතභෙතු, මුසාවාදිතො භවිස්සනති පුබ්බෙකතභෙතු, පිසුනවාචා භවිස්සනති
පුබ්බෙකතභෙතු. එරුසවාචා භවිස්සනති පුබ්බෙකතභෙතු, සමප්පලාපිතො
භවිස්සනති පුබ්බෙකතභෙතු, අභිජ්ඣාලොභො භවිස්සනති පුබ්බෙකතභෙතු,
බ්‍යාපනනවිතො භවිස්සනති පුබ්බෙකතභෙතු, මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සනති
පුබ්බෙකතභෙතු.

පුබ්බෙකතං බො පන භික්ඛවෙ සාරතො පච්චාගච්ඡතං න හොති ඡන්දො
වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං ඉදං වා අකරණීයනති. ඉති කරණීයා-
කරණීයෙ බො පන සච්චතො ථෙතතො අනුපලබ්භියමානෙ මුට්ඨස්සානිතං
අනාරක්කානං විහරතං න හොති පච්චතනං සහධමමිකො සමණවාදො,
අයං බො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණ්ණාභමණෙසු එවංවාදිසු එවංදිට්ඨිසු
පඨමො සහධමමිකො නිගගහො හොති.

[2. මහාවග්ගිය]

3. 2. 2. 1

[සංවාදානුසාරය:]

11. මහණෙනි, යම් නිකායානුසාරී කෙනෙක් (මේ නිකාමී දූෂිතයෙක්දැයි මෙසේ) නුවණැතිකමින් විසින් පුළුල්කරා ලබන්නාහු (කවර හෙයින් මේ දූෂිත උපතැයි මෙසේ) පුන පුනා කරුණු ගන්වනු ලබන්නාහු (මේ ලුමුද්දු හරුවයි මෙසේ) මොකොට අනුශාසනා කරණු ලබන්නාහු (ආවාය්‍යී - ලබ්‍යී - ආනම්භාව) පරමපරවක් ගොසිනුදු අක්‍රියවාදයෙහි සිටිද්ද, එබඳු වූ මේ නිකායානුසාරීන් තුන්දෙනෙක් වෙති. කවර තුන්දෙනෙක් යත්: මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්”යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දූෂිත ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිමිශ්ණ හෙතු-යෙන”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂිත ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙන”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂිත ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂිත ඇති යම් මහණ බමුණෙක් ඇද්ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: ආයුෂමත්ති, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්”යි තෙපි මෙ බඳු වාද ඇත්තනු ල, මෙ බඳු දූෂිත ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් වේ ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුල්කරා ලද්දෙනු සැබැවැයි පිළිගනී කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ට මෙසේ කියමි: ‘ආයුෂමත්ති, එසේ වී නම් ආයුෂමත්ත පෙර කළ කම් හෙයින් පණිවා කරන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් අධිකාරයන් ගන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් අබ්‍රහ්මචාරීහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් මුසවා බණන්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් පිසුනුබස් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් පරෙස් බස් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් හිස් බස් කෙළවරන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් දුස්ලොභ ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් මිසදිවු ඇත්තාහු වෙති’ යි.

මහණෙනි, පෙර කළ කම් සාර වශයෙන් පිළිගන්නාවූ නිකාමී ‘මෙය කටයුතු ය හෝ මෙය නො කටයුතු ය හෝ’ යි කතනුකම්පනා සංකල්පනා ජනකයෙක් වේවයි ව්‍යාපාදයෙක් වේවයි නො වේ. මෙසේ කරුණි නො කරුණි සත්‍ය වශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නිකාමී ඇති ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නාවූ නිකාමී කෙරෙති හෙතු සහිත වූ ශ්‍රමණවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂිත ඇති ඒ මහණ බමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ ප්‍රථම වූ සකාරණ නිග්‍රහය වේ.

තත්ත්ව භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්බාහමණො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිංඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සඛබ්බං තං ඉස්සරනිම්මාණහෙතුති, නායං උපසඤ්ඤාමිත්වා එවං වදාමි. සච්චං කිර තුමෙහ ආයසමනොනා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිංඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සඛබ්බං තං ඉස්සරනිම්මාණහෙතුති. තෙ වෙ¹ මෙ එවං පුට්ඨා ආමානි² පටිජා-නනති, නායං එවං වදාමි: තෙන භායසමනොනා පාණාතිපාතිනො භවිස්සන්ති ඉස්සරනිම්මාණහෙතු -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සන්ති ඉස්සරනිම්මාණහෙතු.

ඉස්සරනිම්මාණං බො පන භික්ඛවෙ සාරනො පච්චාගච්ඡන්තං න භොති ඡන්දො වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං ඉදං වා අකරණීයනති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ බො පන සච්චනො ථේතනො අනුපලබ්ධියමානෙ මුට්ඨස්සතිතං අනාරක්ඛානං විහරන්තං න භොති පච්චන්තං සහධමිත්තො සමණවාදො. අයං බො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණබ්බාහමණෙසු එවංවාදිසු එවංදිට්ඨිසු දුතියො සහධමිත්තො නිගගහො භොති.

තත්ත්ව භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්බාහමණො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිංඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සඛබ්බං තං අහෙතුඅපපච්චයාති. නායං උපසඤ්ඤාමිත්වා එවං වදාමි: සච්චං කිර තුමෙහ ආයසමනොනා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිංඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සඛබ්බං තං අහෙතුඅපපච්ච-යාති? තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා ආමානි² පටිජානනති, නායං එවං වදාමි: තෙන භායසමනොනා පාණාතිපාතිනො භවිස්සන්ති අහෙතුඅපපච්චයා -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සන්ති අහෙතුඅපපච්චයා.

අහෙතුං අපපච්චයං* බො පන භික්ඛවෙ සාරනො පච්චාගච්ඡන්තං න භොති ඡන්දො වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං, ඉදං වා අකරණීයනති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ බො පන සච්චනො ථේතනො අනුපලබ්ධියමානෙ මුට්ඨස්සතිතං අනාරක්ඛානං විහරන්තං න භොති පච්චන්තං සහධමිත්තො සමණවාදො. අයං බො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණබ්බාහමණෙසු එවංවාදිසු එවංදිට්ඨිසු. තුතියො සහධමිත්තො නිගගහො භොති.

1. තෙ ව මෙ - මජ්ඣ. 2. ආමානි - මජ්ඣ, ස්ථා, PTS.

* අහෙතුං - සීමු. අහෙතු - ස්ථා, ක්, අහෙතු අපපච්චයා - PTS, මජ්ඣ.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිමිණ හෙතුයෙනැ”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂි ඇති යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: ආයුෂමත්ති, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිමිණ හෙතුයෙනැ”යි තෙපි මෙ බඳු වාද ඇත්තනු ල, මෙ බඳු දූෂි ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුවියනා ලද්දනු සැබැවැයි පිළිණ කෙරෙත් ද, මම ඔවුනට මෙසේ කියමි: එසේ වී නම් ආයුෂමත්තු ඊශ්වරනිමිණහෙතුයෙන් පණිවා කරන්නානු වෙති. ... ඊශ්වර-නිමිණහෙතුයෙන් මිසදිටු ඇත්තානු වෙති.

මහණෙනි, ඊශ්වරනිමිණය වනාහි සාරභාවයෙන් පිළිගන්නවුනට මේ කළයුතුය කියා වේවයි මේ නො කළයුතුය කියා වේවයි ඡන්දයෙක් හෝ ව්‍යායාමයෙක් හෝ නො වෙයි. මෙසේ කතීව්‍යාකතීව්‍ය දෙක සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිහි ඇතිව ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුනට තමා කෙරෙහි හෙතු සහිත වූ ශ්‍රමණවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂි ඇති ඒ මහණබමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ දෙවනු වූ සහෙතුක නිග්‍රහය වේ.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙනැ”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂි ඇති යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: “ආයුෂමත්ති, තෙපි මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්‍ෂාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙනැ”යි මෙ බඳු වාද ඇත්තනු ල, මෙ බඳු දූෂි ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුවියනාලද්දනු ‘සැබැවැ’යි පිළිණ කෙරෙත් ද, මම ඔවුනට මෙසේ කියමි: එසේ වී නම් ආයුෂමත්තු අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙන් පණිවා කරන්නානු වෙති ... අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙන් මිසදිටු ඇත්තානු වෙති.

මහණෙනි, අහෙතු අප්‍රත්‍යය වනාහි සාරභාවයෙන් පිළිගන්නවුනට ‘මේ කරුණී වේවයි මේ නො කරුණී වේවයි ඡන්දයෙක් හෝ ව්‍යායාමයෙක් හෝ නො වෙයි. මෙසේ කතීව්‍යාකතීව්‍ය දෙක සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිහි ඇතිව ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුනට තමා කෙරෙහි හෙතු සහිත වූ ශ්‍රමණවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂි ඇති ඒ මහණ බමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ තෙවනු වූ සකාරණ නිග්‍රහය වේ.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්හි තිත්ථායනනාති: යාති පණ්ඨිතෙති සමනු-
යුඤ්ජියමානාති සමනුගාතියමානාති සමනුභාසියමානාති පරමපි ගනාචා,
අතිරියාය සණ්ඨහනාති.

අයං බො පත භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහතිතො අසඬ්ඛි-
ලිට්ඨො අනුපචජේථ අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති.
කතමො ච භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහතිතො අසඬ්ඛිලිට්ඨො
අනුපචජේථ අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති. ඉමා ඡ
බාදුයොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහතිතො - පෙ -
අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති. ඉමානි ඡ එසසායනනාතිති
භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහතිතො - පෙ - අප්පනිකුට්ඨො
සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති. ඉමෙ අට්ඨාරස මනොපට්ඨාරාති
භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහතිතො - පෙ - අප්පනිකුට්ඨො
සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති. ඉමානි චතාරි අරියසට්ඨාතිති භික්ඛවෙ
මයා ධම්මො දෙසිතො - පෙ - සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති.

ඉමා ඡ බාදුයොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහතිතො
අසඬ්ඛිලිට්ඨො අනුපචජේථ අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤා-
තිති: ඉති බො පතෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤෙනං පටිච්ච වුත්තං: ඡසිමා භික්ඛවෙ
බාදුයො: පස්චිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු ආකාසධාතු
විඤ්ඤාණධාතු. ඉමා ඡ බාදුයොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගහ-
තිතො අසඬ්ඛිලිට්ඨො අනුපචජේථ අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති
විඤ්ඤාතිති. ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

මහණෙනි, යම් තිඤ්ඤායතන කෙනෙක් (මේ කිහිමි දූෂටියෙක්දැයි මෙසේ) නුවණැතියන් විසින් පුළුල්වීයා ලබන්නාහු (කවර හෙයින් මේ දූෂටි උපතැයි මෙසේ) පුත පුතා කරුණු ගත්වනු ලබන්නාහු (මේ ලමුදිටු හරුවයි මෙසේ) මොනොවට අනුශාසනා කරණු ලබන්නාහු (ආවායා-ලබ්බි-අනමහාව පරමපරාධක් ගොසිනුදු) අක්‍රියවාදයෙහි සිටීන් ද, එබඳු වූ මේ තිඤ්ඤායතනයෝ ධූන් දෙන වෙති.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි, කෙලෙසන්නට නොහැකි, උපවාද කරන්නට නොහැකි, බැහැර කරන්නට නොහැකි, මේ ධර්මයක් මා විසින් දෙසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි, කෙලෙසන්නට නොහැකි, උපවාද කරන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද එ ධර්මය කවරේ ය? යත්: මහණෙනි, 'මේ ධාතු සයෙක' යනු මා විසින් දෙසන ලද. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි කෙලෙසන්නට නොහැකි උපවාද කරන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මේ සංඝායන සයෙක' යනු මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මේ අටළොස් කැතෙක්හි පවත්නා මනොපච්චාරයෝ ය' යනු මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මේ සතර ආර්ය සත්‍යයෝ ය' යනු මා විසින් දෙසන ලද... මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් ... බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මය යි.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි 'මේ ධාතු සයෙක' යි දහමෙන් මා විසින් දෙසන ලදැයි මෙසේ තෙල කියන ලද්දේ මය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ ධාතුහු සදෙනෙකි: පඤ්ච-ධාතූ යැ, ආපොධාතූ යැ, තෙජොධාතූ යැ, වායොධාතූ යැ, ආකාශධාතූ යැ, විඤ්ඤාණධාතූ යි. මහණෙනි, මේ ඡබ්ධාතූහු යැ යි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ ධර්මයක් මා විසින් දෙසන ලදැයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද මෙය තෙල කරුණු නිසා කියන ලද.

ඉමානි ඡ ඵසායනනානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගභිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අපපතිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානීති, ඉති ඛො පනෙනං වුතනං, කිඤ්ඤචනං පටිච්ච වුතනං: ඡසිමානි භික්ඛවෙ ඵසායනනානි: චකඛුං¹ ඵසායනනං සොනං ඵසායනනං ඝාණං ඵසායනනං ජීවහං ඵසායනනං කායො ඵසායනනං මනො ඵසායනනං. ඉමානි ඡ ඵසායනනානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගභිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අපපතිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානීති. ඉති යනනං වුතනං ඉදමෙනං පටිච්ච වුතනං.

ඉමෙ අට්ඨාරස මනොපට්ඨාරනි භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගභිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අපපතිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානීති. ඉති ඛො පනෙනං වුතනං, කිඤ්ඤචනං පටිච්ච වුතනං: චකඛුනා රූපං දිස්වා සොමනස්සට්ඨානීයං රූපං උපට්ඨවරනි, දොමනස්සට්ඨානීයං රූපං උපට්ඨවරනි, උපෙකකාට්ඨානීයං රූපං උපට්ඨවරනි. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගැනිං ඝායිත්වා -පෙ- ජීවහාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ජුස්සිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය සොමනස්සට්ඨානීයං ධම්මං උපට්ඨවරනි. දොමනස්සට්ඨානීයං ධම්මං උපට්ඨවරනි, උපෙකකාට්ඨානීයං ධම්මං උපට්ඨවරනි. ඉමෙ අට්ඨාරස මනොපට්ඨාරනි භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගභිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අපපතිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානීති. ඉති යනනං වුතනං ඉදමෙනං පටිච්ච වුතනං.

ඉමානි චතතාරි අරියසච්චානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගභිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අපපතිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානීති. ඉති ඛො පනෙනං වුතනං, කිඤ්ඤචනං පටිච්ච වුතනං: ඡනනං භික්ඛවෙ ධාතුනං උපාදාය ගබ්භස්සාවකකන්තා හොති, ඔක්කන්තායා සති නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායනනං, සලායනනපච්චයා ඵසො, ඵසාපච්චයා වෙදනා. වෙදිගමානස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ ඉදං දුක්ඛන්තා පඤ්ඤාපෙමි. අයං දුක්ඛසමුදයොති පඤ්ඤාපෙමි. අයං දුක්ඛනිරෝධොති පඤ්ඤාපෙමි², අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි පඤ්ඤාපෙමි.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං: ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛො³ මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්සපායාසාපි දුක්ඛා,* යමපිච්ඡං න ලහති, නමපි දුක්ඛං. සසිඛිතෙනන පඤ්චුපාදානකනිකා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයො³ අරියසච්චං: අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායනනං, සලායනනපච්චයා ඵසො, ඵසාපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා සංඝාතනාති. ඵවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනිකාස්ස සමුදයො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං.

1. චකඛුඵසායනනං - මජ්ඣ. 2. පඤ්ඤාපෙමි - මජ්ඣ. 3. මජ්ඣං - නැවි.

* අපට්ඨයෙහි සමප්පයොගො දුක්ඛො. පිප්පයෙහි විප්පයොගො දුක්ඛො - ඝණ. භං.

3. දුක්ඛසමුදයං - සීලු.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අවිසංඝායකත-
යහ යි දහමෙන් මා විසින් දෙසන ලදු යි මෙසේ මෙය නියන ලද්දේ ම ය. තෙල කුමක් සදහා නියන ලද ද: මහණෙනි, මේ එස්සායකත සයෙහි: චක්ඛු නම් වූ එස්සායකතයෙක, සොන නම් වූ එස්සායකතයෙක, ඝාණ නම් වූ එස්සායකතයෙක, ජීව්‍යා නම් වූ එස්සායකතයෙක, කාය නම් වූ එස්සා-
යකතයෙක, මනස නම් වූ එස්සායකතයෙක යි. මහණෙනි, මේ එස්සා-
යකතයෝ සදෙන යා යි මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලදු යි මෙසේ යමක් නියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ නිසා නියන ලදී.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අටළොස් මනොපච්චාරයෝ යි දහමෙන් මා විසින් දෙසන ලදු යි මෙසේ මෙය නියන ලද්දේ ම ය. තෙල කුමක් සදහා නියන ලද ය යත්: ඇසින් රූපයක් දැක සොම්නසට කරුණු වූ රූපය ගෙන සිත එළවයි. දෙමනසට කරුණු වූ රූපය-
ගෙන සිත එළවයි. උපෙක්‍ෂාවට කරුණු වූ රූපය ගෙන සිත එළවයි. කණින් හඬක් අසා ... නාභායෙන් ගඳක් ආශ්‍රාණය කොට ... දිවින් රසක් විඳ ... කයින් සප්‍රභව්‍යයක් සපයී කොට ... මනසින් දහම අරමුණක් දැක සොම්නසට කරුණු වූ දහම ගෙන සිත එළවයි. දෙමනසට කරුණු වූ දහම-
ගෙන සිත එළවයි. උපෙක්‍ෂාවට කරුණු වූ දහම ගෙන සිත එළවයි. මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අටළොස් මනොපච්චාරයෝ යි ධර්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලදු යි මෙසේ යමක් නියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ නිසා නියන ලදී.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ සතර සත්‍ය-
යෝ යි දහමෙන් මා විසින් දෙසන ලදු යි මෙසේ මෙය නියන ලද්දේ ම ය. තෙල කුමක් සදහා නියන ලද ය යත්: මහණෙනි, අවිධ්‍යාවන් නිසා ගභීවක්‍රාන්තිය වෙයි. අවක්‍රාන්තිය ඇති කල්හි නාමරූපය වෙයි. නාමරූප-
ප්‍රත්‍යයයෙන් අබ්‍යයතනය වෙයි. අබ්‍යයතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සපයීය වෙයි. සපයීප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වෙයි. මහණෙනි, විදුතාහට (-විදිමි දන්තාහට) මෙතෙක් මා දුකා යි පණවමි. මෙතෙක් දුකට කාරණයා යි පණවමි. මෙතෙක් (-දු:ඛ සමුදය දෙදෙනාගේ නාසිම) දු:ඛනිරෝධය යි පණවමි. මෙතෙක් (-ආයේ අමොච්චිකමාගීය) දු:ඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපත්තිය යි පණවමි.

මහණෙනි, දු:ඛායාසිත්‍යය කවරු: ජාතිය ද දුකා, ජරාව ද දුකා, ව්‍යාධිය ද දුකා, මරණය ද දුකා, ශොක - පරිදෙව - දුක් - දෙමනස් - උපායාසයෝත් දුක්හ. යමක් කාමාභි චන්‍ද්‍රයේ නොලබන්නේ නම්, එ ද දුකා. සැකෙවින් පක්‍ෂොපාද්‍යනසකකියෝ දුක්හ. මහණෙනි, මේ දු:ඛායාසිත්‍යය යි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දු:ඛසමුදයායාසිත්‍යය කවරේය යත්: අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසකාරයෝ වෙති. සංසකාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වෙයි, විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූප වෙයි, නාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් අබ්‍යයතන වෙයි, අබ්‍යයතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සපයී වෙයි, සපයී ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වෙයි, වෙදනාප්‍රත්‍යය-
යෙන් තෘෂ්ණාව වෙයි, තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාද්‍යනය වෙයි, උපාද්‍යන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වෙයි, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වෙයි, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා - මරණ - සොක - පරිදෙව - දුක් - දෙමනස් - උපායාසයෝ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු (-අමිශ්‍ර වූ) දු:ඛ රාශිනුගේ හටගැනීම වේ. මහණෙනි, මේ දු:ඛ සමුදයායාසිත්‍යය යි නියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධො¹ අරියසම්මං: අවිජ්ජායතොව අසෙසවිරාගනිරෝධා සඤ්ඤාරනිරෝධො, සඤ්ඤාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො, විඤ්ඤාණනිරෝධා තාමරුපනිරෝධො, තාමරුපනිරෝධා සලායතනනිරෝධො, සලායතනනිරෝධා ඵස්සනිරෝධො, ඵස්සනිරෝධා වෙදනානිරෝධො, වෙදනානිරෝධා තණ්හානිරෝධො, තණ්හානිරෝධා උපාද්‍යනනිරෝධො, උපාද්‍යනනිරෝධා භවනිරෝධො, භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො, ජාතිනිරෝධා ජරාමරණං සොකපරිදේවදුක්ඛදේමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතකස්ස නිරෝධො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධො අරියසම්මං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධගාමීනි පටිපදා අරියසම්මං: අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මහො. සෙයාපීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසම්භවෙයා සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජ්චො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසම්මා. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධගාමීනි පටිපදා අරියසම්මං. ඉමානි චතතාරි අරියසම්මානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගනනිතො අසලිඞ්ගිට්ඨො අනුපච්ඡෙජා අපභනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාතිති. ඉති යත්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

3. 2. 2. 2.

12. තිණ්මානි භික්ඛවෙ අමානාපුත්තිකානි භයානීති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති. කතමානි තිණ්: නොති² සො භික්ඛවෙ සම්මයො, යං මහාඅග්ගිඛාහො උට්ඨාති. මහාඅග්ගිඛාහෙ ඛො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ තෙන ගාමාපි ඩය්‍යන්ති නිගමාපි ඩය්‍යන්ති, තගරාපි ඩය්‍යන්ති. ගාමෙසුපි ඩය්‍යමානෙසු නිගමෙසුපි ඩය්‍යමානෙසු තගරෙසුපි ඩය්‍යමානෙසු තත්ථ මානාපි පුත්තං තපපට්ඨිහති, පුත්තොපි මාතරං තපපට්ඨිහති. ඉදං භික්ඛවෙ පස්මං අමානාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සම්මයො යං මහාමෙසො උට්ඨාති, මහාමෙසෙ ඛො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ මහාඋදකවාහකො සඤ්ජායති, මහාඋදකවාහකෙ ඛො පන භික්ඛවෙ සඤ්ජාතෙ තෙන ගාමාපි වුය්‍යන්ති, නිගමාපි වුය්‍යන්ති, තගරාපි වුය්‍යන්ති. ගාමෙසුපි වුය්‍යමානෙසු නිගමෙසුපි වුය්‍යමානෙසු තගරෙසුපි වුය්‍යමානෙසු තත්ථ මානාපි පුත්තං තපපට්ඨිහති, පුත්තොපි මාතරං තපපට්ඨිහති, ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං අමානාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සම්මයො, යං භයං හොති අට්ඨිසංකොපො චක්කසමාරුළ්ලා ජාතපදා පරියායන්ති. භයෙ ඛො පන භික්ඛවෙ සති අට්ඨිසංකොපෙ චක්කසමාරුළ්ලෙසු ජාතපදෙසු පරියායන්තස්ස තත්ථ මානාපි පුත්තං තපපට්ඨිහති, පුත්තොපි මාතරං තපපට්ඨිහති, ඉදං භික්ඛවෙ තතියං අමානාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තිණ් අමානාපුත්තිකානි භයානීති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති,

1. දුක්ඛනිරෝධං - සිමු

2. නොති ඛො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, දුඛ නිරෝධායඝීසත්‍යය කවරෙය යත්: අවිද්‍යාවගේ ම අනව-
ශෙෂ නිරෝධයෙන් සංසකාර නිරෝධය වෙයි. සංසකාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාන
නිරෝධය වෙයි, විඤ්ඤාන නිරෝධයෙන් තාමරූප නිරෝධය වෙයි, තාමරූප
නිරෝධයෙන් ඡායායතන නිරෝධය වෙයි, ඡායායතන නිරෝධයෙන් ස්පෘශී
නිරෝධය වෙයි, ස්පෘශීනිරෝධයෙන් වේදනා නිරෝධය වෙයි, වේදනා
නිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය වෙයි, තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදන නිරෝ-
ධය වෙයි, උපාදනනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වෙයි, භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධය
වෙයි, ජාති නිරෝධයෙන් ජරා - මරණ - සොක - පරිදෙව -
දුක් - දෙමිතස් - උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු දුඛයකැති-
යාගේ නිරෝධය වේ. මහණෙනි, මේ දුඛනිරෝධායඝී සත්‍යය යි කියනු
ලැබේ.

මහණෙනි, දුඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපදායඝීසත්‍යය කවරෙය යත්: මේ ආයඝී
අමොඛිතික මාභීය ම ය, ඒ මෙසේ ය: සමයන් දුෂ්ටිය, සමයක් සබ්බලපය,
සමයන් වචනය, සමයකකමානනය, සමයභාජ්වය, සමයන් ව්‍යායාමය,
සමයක්සමාහිය, සමයක්සමාධිය යන මොනුහු මහණෙනි, මෙය දුඛනිරෝධ-
ගාමී ප්‍රතිපදායඝීසත්‍යය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ සතර ආයඝීසත්‍ය
කෙනෙකා යි මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට
නොහැකි වූ කෙලෙසත්තට නොහැකි වූ උප්පාද නො කළ හැකි වූ බැහැර
කරන්නට නොහැකි වූ දහමෙක් දෙසන ලදු යි මෙසේ යමක් කියන ලද
නම්, තෙලෙ මේ නිසා කියන ලදුයි.

3. 2. 2. 2.

12. මහණෙනි, (මවු පුතුන් උනුන් රැකගත නොහෙන බියයි කියන
ලද) මේ අමානාපුත්‍රක බිය තුණකා යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන කියයි. කවර
තුණෙක යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක මහත් අග්නිදහයෙක් නති ද එබඳු
කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මහත් අග්නිදහසක් නැති සිටි කල්හි එයින්
ගම්හුදු දූවෙති. නියම්ගම්හුදු දූවෙති. නගරයෝ ද දූවෙත්. ගමුදු දූවෙන
කල්හි නියම්ගමුදු දූවෙන කල්හි නුවර ද දූවෙන කල්හි එහිලා මවු ද පුතා
නොලැබෙයි. පුතාද මව නොලැබෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන අමානා-
පුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක්හි මහත් මේඝයෙක් නැගේ ද එබඳු වූ
කාලයෙක් වේ. මහණෙනි, මහත් මේඝය නැති කල්හි මහ ගංවතුරෙක්
නැහෙයි. මහණෙනි, මහගංවතුරා නැතිකල්හි එයින් ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්.
නියම්ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නගරයෝ ද හයනු ලැබෙත්. ගමුදු හයනු
ලබන කල්හි නියම්ගමුදු හයනු ලබන කල්හි නුවරද හයනු ලබන කල්හි
එහිලා මවු ද පුතා නොලැබෙයි. පුතා ද මව නොලැබෙයි. මහණෙනි, මෙය
දෙවන අමානාපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක්හි කඩපලා සොර බියෙක් වේ නම්,
වක්‍රාරූඪ වූ දනව් වැස්සෝ හිස් දු දු අත ඔබමොබ යෙන් නම් පලායෙන් නම්
එබඳු කාලයෙක් ද වේ ම ය. මහණෙනි, කඩපලා සොරබිය ඇති කල්හි
වක්‍රාරූඪ වූ දනව් වැස්සන් හිස් දු දු අත ඔබමොබ පලා යන කල්හි එහි මවු
දු පුතු නොලැබෙයි. පුතු දු මව නොලැබෙයි. මහණෙනි, මෙය තෙවන
අමානාපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි. මහණෙනි, මේ
තුණ වනාහි අමානාපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තානි බො පනිමානි භික්ඛවෙ තිණ්ණි සමානාපුත්තිකානි යෙව භයානි අමානාපුත්තිකානි භයානිති අස්සුතවා පුට්ඨජනො භාසති. කතමානි තිණ්ණි: හොති සො භික්ඛවෙ සමයො, යං මහාඅග්ගිබාහො උට්ඨානි, මහාඅග්ගිබාහො බො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ තෙන ගාමාපි -පෙ- තගරාපි භයනනි. ගාමෙසුපි භයනමානෙසු තිගමෙසුපි භයනමානෙසු තගරෙසුපි භයනමානෙසු හොති සො සමයො, යං කදචි කරභචි මානාපි පුත්තං පටිලහති, පුත්තොපි මාතරං පටිලහති. ඉදං භික්ඛවෙ පස්මං සමානාපුත්තිකං යෙව භයං අමානාපුත්තිකං භයනති අස්සුතවා පුට්ඨජනො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං මහාමෙසො උට්ඨානි. මහාමෙසො බො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ මහාඋදකවාහකො සඤ්ජායති, මහාඋදකවාහකෙ බො පන භික්ඛවෙ සඤ්ජානෙ තෙන ගාමාපි වුයනනි, තිගමාපි වුයනනි, තගරාපි වුයනනි. ගාමෙසුපි වුයනමානෙසු තිගමෙසුපි වුයනමානෙසු තගරෙසුපි වුයනමානෙසු හොති සො සමයො, යං කදචි කරභචි මානාපි පුත්තං පටිලහති, පුත්තොපි මාතරං පටිලහති, ඉදං භික්ඛවෙ දුක්ඛං සමානාපුත්තිකං යෙව භයං අමානාපුත්තිකං භයනති අස්සුතවා පුට්ඨජනො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං භයං හොති අට්ඨිසඤ්ඤාපො, වක්කසමාරුලුහා ජානපදා පරියායනති. භයෙ බො පන භික්ඛවෙ සති අට්ඨිසඤ්ඤාපො වක්කසමාරුලුහසු ජානපදෙසු පරියායනෙතසු හොති සො සමයො, යං කදචි කරභචි මානාපි පුත්තං පටිලහති. පුත්තොපි මාතරං පටිලහති. ඉදං භික්ඛවෙ තතිං සමානාපුත්තිකං යෙව භයං අමානාපුත්තිකං භයනති අස්සුතවා පුට්ඨජනො භාසති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි සමානාපුත්තිකානි යෙව භයානි අමානාපුත්තිකානි භයානිති අස්සුතවා පුට්ඨජනො භාසති.

තිණ්ණිමානි භික්ඛවෙ අමානාපුත්තිකානි භයානි, කතමානි තිණ්ණි: ජරාභයං ව්‍යාධිභයං මරණභයං. න භික්ඛවෙ මානා පුත්තං ජරමානං එවං ලහති: අහං ජරාමි, මා මෙ පුත්තො ජරීති. පුත්තො වා පන මාතරං ජරමානං න එවං ලහති, අහං ජරාමි, මා මෙ මානා ජරීති.

න භික්ඛවෙ මානා පුත්තං ව්‍යාධියමානං එවං ලහති: අහං ව්‍යාධියාමි, මා මෙ පුත්තො ව්‍යාධියිති, පුත්තො වා පන මාතරං ව්‍යාධියමානං න එවං ලහති: අහං ව්‍යාධියාමි, මා මෙ මානා ව්‍යාධියිති.

න භික්ඛවෙ මානා පුත්තං මියමානං එවං ලහති: අහං මියාමි, මා මෙ පුත්තො මියිති, පුත්තො වා පන මාතරං මියමානං න එවං ලහති: අහං මියාමි, මා මෙ මානා මියිති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි අමානාපුත්තිකානි භයානිති.

අභි භික්ඛවෙ මග්ගො, අභි පටිපදා, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං සමානාපුත්තිකානං භයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං අමානාපුත්තිකානං භයානං පභාණාය සමතික්කමාය සංවත්තති: කතමො ව භික්ඛවෙ මග්ගො: කතමා ව පටිපදා: ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං සමානාපුත්තිකානං භයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං අමානාපුත්තිකානං භයානං පභාණාය සමතික්කමාය සංවත්තති: අයමෙව අරියො අරියඛිනිකො මග්ගො, සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං බො භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං පටිපදා, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං සමානාපුත්තිකානං භයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං අමානාපුත්තිකානං භයානං පභාණාය සමතික්කමාය සංවත්තති.

මහණෙනි, සමානාපුත්‍රක වූ ම ඒ තුන් බියක් අමානාපුත්‍රක භය යි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජන කියයි. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, යම් කලෙකි මහත් වූ අග්නිදූහයෙක් නැගේ නම් එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මහත් වූ ගින්නෙන් දීර්ඝ ඇති කල්හි එයින් ගමුදු ... නගරයෝ ද දූවෙත්. ගමුදු දූවෙන කල්හි නියමිගමුදු දූවෙන කල්හි නගර ද දූවෙන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසියම් කලෙක මව පුතා ලැබේ ද, පුතාද මව ලැබේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ පළමුවන සමානාපුත්‍රක වූ ම බිය අමානාපුත්‍රක භය යි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජන කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක මහාමෙඝය නැගේ නම් එබඳු කාලයෙක් ද වෙයි. මහණෙනි, මහාමෙඝය නැතිකල්හි ම මහ ගංවතුරු නැගෙයි. මහ-ගංවතුරු නැති කල්හි ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නියමිගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නගරයෝ ද හයනු ලැබෙත්. ගමුදු හයනු ලබන කල්හි, නියමිගමුදු හයනු ලබන කල්හි, නගර ද හයනු ලබන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසි විටෙක මවත් පුතා ලැබේ ද, පුතාත් මවු ලැබේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ වනාහි සමානාපුත්‍රක වූ ම දෙවන බිය අමානාපුත්‍රක බිය යි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජන කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කඩපලා සොරබියෙක් වේ ද, චක්‍රසමාරූඪ වූ දනවුරුප්පෝ හිස් ලුලු අත ඔබ්බෙබ පලා යෙදී ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, කඩපලා සොරබිය ඇති කල්හි චක්‍රසමාරූඪ වූ දනවුරුප්පෝ හිස් ලුලු අත පලායන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසිකලෙක මවුදු පුතා ලැබේ නම්, පුතුදු මව ලැබේ නම්, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ තෙවන සමානාපුත්‍රක වූ ම බිය අමානාපුත්‍රක වූ භය යි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජන කියයි. මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ ම තුන් බිය අමානාපුත්‍රක භය යි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජන කියයි.

මහණෙනි, මේ අමානාපුත්‍රක වූ භය තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: ජරාභය, ව්‍යාධිභය, මරණභය යන තුණ යි. මහණෙනි, මවු ජරායෙන් දිරන පුතු (දෑක) “මම දිරමිවා, මා පුතු නහමක් දිරව” යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. පුතා හෝ ජරායෙන් දිරන මව (දෑක) “මම දිරමිවා, මා මවු නහමක් දිරව” යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි.

මහණෙනි, මවු රෝවින් පෙළෙනු වූ පුතු (දෑක) “මම පෙළෙමිවා, මාගේ පුතු නහමක් පෙළේ” ව යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. පුතා ද රෝවින් පෙළෙන මවු දෑක “මම පෙළෙමිවා, මාගේ මවු නහමක් පෙළේ” යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි.

මහණෙනි, මවු ද මැරෙනු වූ පුතු (දෑක) “මම මියෙමිවා, මාගේ පුතු නහමක් මියේව” යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. පුතා හෝ මැරෙනු වූ මව (දෑක) “මම මියෙමිවා, මාගේ මවු නහමක් මියේව” යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි අමානාපුත්‍රක වූ බිය තුණ ය.

මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස, මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස යමෙක් පවත්නේ නම්, ඒ මාගීය ආත. ඒ ප්‍රතිපත්තිය ආත. මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද මේ අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස, මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස (යමෙක්) පවත්නේ නම්, ඒ මාගීය කවරෙය: ඒ ප්‍රතිපත්තිය කවර ය: ඒ මේ ආග්‍යී අෂ්ටාඛිකමාගීය ම යි. ඒ කෙසේ ය: සමන්ද්‍රෂ්ටිය... සමන්සමාධිය (යන මේ අවසි.) මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද, මේ අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස (යමක්) පවත්නේ නම්, මේ ඒ මාගී යි. මේ ඒ ප්‍රතිපත්තිය යි.

3. 2. 2. 3.

13. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු-
සබ්බෙත සද්ධිං යෙන චේනාගපුරිකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: සමණො ඛලු හො
ගොතමො සකාසපුතො සකාසකුලා පබ්බජිතො වේනාගපුරං අනුපපතො:
“හං බො පත භවනතං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අඛ්‍යුගතො:
ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො
ලොකවිදු අනුතතරො පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො
භගවා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බගමකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං
පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති
ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤානං
කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු බො පත තථා-
රුපානං අරහතං දස්සනං හොති”ති.

අථ බො වේනාගපුරිකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුප-
සබ්බකමිංසු, උපසබ්බකමිත්වා අපෙසකච්චෙ භගවනතං අභිවාදෙත්වා එකමනතං
නිසීදිංසු. අපෙසකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු, සමෙමාදනීයං කථං
සාරාණීයං¹ විනිසාරෙත්වා එකමනතං නිසීදිංසු. අපෙසකච්චෙ යෙන භගවා
තෙනඤ්ඤාලිපණමෙත්වා එකමනතං නිසීදිංසු, අපෙසකච්චෙ නාමගොතනං
සාවෙත්වා එකමනතං නිසීදිංසු. අපෙසකච්චෙ තුණ්හිත්තං එකමනතං
නිසීදිංසු. එකමනතං නිසිතො බො වේනාගපුරිකො චම්පගොතො
බ්‍රාහ්මණො භගවනතං එතදවොච:

“අච්ඡරියං හො ගොතම, අභිභූතං හො ගොතම, යාවඤ්ඤිදං හොතො
ගොතමස්ස විපසන්තානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡ්චිවණේණා පරියොදනො.

සෙය්‍යථාපි හො ගොතම සාරදං බදරපණ්ණු² පරිසුද්ධං හොති පරියොදනං.
එවමෙව හොතො ගොතමස්ස විපසන්තානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡ්චිවණේණා
පරියොදනො. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නාලපනකං සමපති බකිකා, පට්ටනං³
පරිසුද්ධං හොති පරියොදනං. එවමෙව හොතො ගොතමස්ස විපසන්තානි
ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡ්චිවණේණා පරියොදනො”.

1. සාරණීයං - මජ්ඣ. සරණීයං - PTS.

2. බදරපණ්ණු - මජ්ඣ. සසා. කං.

3. බකිකා පට්ටනං - මජ්ඣ. මුත්තං, සීමු.

3. 2. 2. 3.

13. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සහන හා සමග කොසොල්දනවුහි සැරිසරණ සේක් කොසොල්දනවුයෙහි වෙනාගපුර නමැති බමුණුගමට වැඩි සේක. වෙනාගපුර වැසි බමුණුගැහැවියෝ “හවත්නි, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ වනාහි වෙනාගපුරයට වැඩියහ. ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳව “මෙසේ මෙසේත් ඒ හගවත්හු අතීත්හ. සමයක්සලබ්ධියහ. විද්‍යාවරණ සමපන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිද්‍යහ. අනුගතරයහ. පුරුෂදමයසාරපියහ. දෙවිමිනිස්නට ශාක්‍යායහ. බුද්ධියහ. භාග්‍යවත්හ. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බබුන් සහිත මේ ලොකය ද මහණ බමුණන් සියො දෙවිමිනිසුන් සියො සතාව ප්‍රජාව ද තුමු ම අධිකඥනයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. ඔබ ආදි කල්‍යාණ කොට මධ්‍ය කල්‍යාණ කොට පශ්චාත්ත කල්‍යාණ කොට අතී සහිත කොට ව්‍යඤ්ඤන සහිත කොට සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පිරිසුදු කොට දහම් දෙසති. බබ්බර පවසති. මෙබඳු උතුම් වූ කිහිපිගබ්බයෙක් ඉතා උස්ව නැංගේය. එබඳු වූ රහතුන්ගේ දර්ශනය මනා මැනු!” යි අයුච්ඡාස ම ය.

ඉක්බිති වෙනාගපුර වැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියහ. ඵලාභ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. තුස්තට නිසි සිති කරණුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසට ඇදිලි බැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් නම් ගොත් අස්වා එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂණිමිතුරු ව එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් වෙනාගපුර වැසි චච්ඡගොත්ත බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

“හවත් ගෞතමයෙනි, ආශවයභියෙක. හවත් ගෞතමයෙනි, අද්දානයෙක. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ ඉමහත් සේ පහත් වූවාහු වෙති. ඡ්චිවණ්ණිය මහත් සේ පිරිසිදුය. ඉතා ප්‍රභාසවරය.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ සරත් කල්හි හිටගත් විලිකුන් නොවූ ඩොබරපක් පිරිසිදු වේ ද, ප්‍රභාසවර වේ ද, එසෙසින් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහත් වෙති. ඡ්චිවණ්ණිය පිරිසිදුය. ප්‍රභාසවර ය. හවත් ගෞතමයෙනි, යම්සේ එකෙණෙහි තටුයෙන් ගිලිහුන විලිකුන් තල්පක් පිරිසිදු වේ ද, ප්‍රභාසවර වේ ද, එලෙසින් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහත්හ. ඡ්චිවණ්ණිය පිරිසිදු ය. ප්‍රභාසවර ය”.

“සෙය්‍යථාපි හො ගොනම තෙකං ජමොනදං දකකමමාරපුත-
සුපරිකමකතං උකකාමුබ්බෙ සුකුසලසමපහට්ඨං පණ්ඩුකමබ්බලෙ නිකඛිතනං
භාසතෙ ච තපතෙ ච විරොචති ච. එවමෙව හොතො ගොනමස්ස විප-
සනතාති ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ජිව්වණොනො පරියොදානො.

යාති නුත¹ තාති හො ගොනම උච්චාසයනමභාසයනාති. සෙය්‍යමිදං:
ආසන්දි පලලභෙකා ගොණකො විතතකා² පටිකා පටලිකා තුලිකා විකතිකා
උද්දලොමි එකනතලොමි කට්ඨස්සං කොසෙය්‍යං කුතනකං හත්ථත්ථරං
අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිතපපවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං³ සඋතන-
රච්ඡදං උභතො ලොභිතකුපධානං. එවරුපානං නුත භවං ගොනමො
උච්චාසයනමභාසයනානං නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී”ති.

[භගවා:]

යාති බො පත තාති බ්‍රාහමණ උච්චාසයනමභාසයනාති. සෙය්‍යමිදං:
ආසන්දි පලලභෙකා ගොණකො විතතකා පටිකා පටලිකා තුලිකා විකතිකා
උද්දලොමි එකනතලොමි කට්ඨස්සං කොසෙය්‍යං කුතනකං හත්ථත්ථරං
අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිතපපවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං³ සඋතන-
රච්ඡදං උභතො ලොභිතකුපධානං. දුලලහාති තාති පබ්බජිතානං, ලද්ධා ච
ත කපපනති.

නිණ්ඤා බො ඉමාති බ්‍රාහමණ උච්චාසයනමභාසයනාති, යෙසාහං එතරහි
නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. කතමාති තිණ්ඤා දිබ්බං උච්චාසයන-
මභාසයනං බ්‍රහමං උච්චාසයනමභාසයනං අරියං උච්චාසයනමභාසයනං.
ඉමාති බො බ්‍රාහමණ තිණ්ඤා උච්චාසයනමභාසයනාති, යෙසාහං එතරහි
නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

1. යාති තාති - මජ්ඣ. 2. විතතකා - ස්‍යා, සි 1, විතතකො - මජ්ඣ.

3. කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං - මජ්ඣ.

“භවත් ගෞතමයෙනි, නිපුණ වූ කමුරුදරුවන්හු විසින් මොනොවට පිරිසම කළ, කෝවෙහි පිස දක්ෂ රත්කරුවකු විසින් මොනොවට කොළන ලද දඹරන් නිකෙක් රත්පලසෙක්හි තබන ලද්දේ යම්සේ බබළා ද, දිලිසේ ද, රස් විහිදුවා ද, එලෙසින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහත්හ. ඡම්බණීය පිරිසිදු ය. ප්‍රභාසවර ය.

භවත් ගෞතමයෙනි, දික් පා ඇති හැඳිය, පලහය, සතරතුලෙන් දික් ලොම් ඇති මහකොඳු පලසය, විමෙන් විසිතුරු එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්-මුවා සුදුපුත් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සතපුත් ඇතිරිය, පුලුන් ඔත් තිලිය, සිහරු වගරු නහා විසන ලද එළලොම්මුවා ඇතිරිය, (දෙපස දාව එ ඇති) දෙද ඇතිරිය, (එක්පස දාව එ ඇති) එක්ද ඇතිරිය, රත්කොසුකම් කළ නිහිරිමුවා පසතුරුණ, රත් හා මුසු කොට කැටි නිහිරිහුසින් විසු පසතුරුණ, සොළොස් තඵවනට තැටිය හැකි අවන් මහඇතිරිය, ඇත් පිට අතුරුණ ඇතිරිය, අස් පිට අතුරුණ ඇතිරිය, රියෙහි අතුරුණ ඇතිරිය, අඳුන්දිවිසමින් කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුවසමින් කළ පසතරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්-කන්වසින් (කොට්ට) ඇති උඩ රත්වියන් බැඳි අස්ත, යන යම් ම උසසුන් මහසුන් කෙනෙක් වෙත් නම්, භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු උසසුන් මහ-අසුන් රිසිසේ ලබන සුල්ලෙන. නිදුකින් ලබන සුල්ලෙන. මහන්සේ ලබන සුල්ලෙන”.

[භගවත්හු:]

බමුණ, දික් පා ඇති හැඳිය, පසා වළුරු ගැන්වූ පලහය, දික්ලොම් ඇති කොඳු පලසය, විමෙන් විසිතුරු එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදුපුත් ඇතිරිය, සතපුත් එළලොම් ඇතිරිය, පුලුන් ඔත් තිලිය, සිහරු වගරු නහා විසන ලද එළලොම්මුවා ඇතිරිය, (දෙපස ද ඇති) දෙද ඇතිරිය (එක්-පස ද ඇති) එක් ද ඇතිරිය, රත්කොසුකම් කළ නිහිරිමුවා පසතරුණය, රත් හා මුසුකොට කැටි නිහිරිහුසින් විසු පසතරුණය, සොළොස් තඵවනට තැටිය හැකි අවන්මහ ඇතිරිය, ඇත් පිට අතුරුණ ඇතිරිය, අස්පිට අතුරුණ ඇතිරිය, රියෙහි අතුරුණ ඇතිරිය, අඳුන්දිවිසමින් කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුව-සමින් කළ ඇතිරිය, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් ඇති උඩ රත්වියන් බැඳි අස්ත, යන යම් ම උසසුන් මහසුන් කෙනෙක් වෙත් නම්, පැවිද්දනට ඒ අසුන්හු දුලිභයහ. ලැබ ද නො කැප වෙති.

බමුණ, මම දැන් යම් උසසුන් මහසුන් කෙනකුත් රිසිසේ ලබන සුල්ලෙම් ද, නිදුකින් ලබන සුල්ලෙම් ද, මහන්සේ ලබන සුල්ලෙම් ද, මේ උසසුන් මහඅසුන් තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: දිව්‍ය උසසුන් මහසුනැ, බ්‍රාහ්ම උසසුන් මහසුනැ, ආයඝී උසසුන් මහසුනැ. බමුණ, දැන් යම් බඳු වූ උසසුන් මහසුන් කෙනකුත් මම රිසිසේ ලබන සුල්ලෙම් නම්, නිදුකින් ලබන සුල්ලෙම් නම්, මහන්සේ ලබන සුල්ලෙම් නම්, මේ ඒ උසසුන් මහසුන් තුන් දෙන වෙත්.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

කතමං පන හො ගොතම දිබ්බං උච්චාසයනමභාසයනං, යස්ස භවං-
ගොතමො එතරති නිකාමලාභී අනිවර්තලාභී අකසිරලාභීති.

[භගවා:]

ඉදං බ්‍රාහ්මණ යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි, සො
සුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පනත්චිවරමාදාය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා
පිණ්ඩාය පටිසාමි. සො පච්ඡිභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො වතනනඤ්ඤෙව
පචාරයාමි, සො යදෙව තත්ථ හොනති තිණානි වා පණණානි වා තානි
එකජ්ඣං සංහරිත්වා¹ නිසීදාමි, පලලඞ්කං ආභුජ්ත්වා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය
පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

සො විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්ච්ච අකුසලෙහි ධමමෙහි සවිතකකං සච්චාරං
විවෙකජං ටිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. විතකකච්චාරානං
වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අවිතකකං අච්චාරං
සමාධිජං ටිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. ටිතියා ව චිරාගා
උපෙකකකො ව විහරාමි සතො ව සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසං-
වෙදෙමි, යං තං අරියං ආවිකන්තති උපෙකකකො සතිමා සුඛවිහාරිති, තං
තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. සුඛස්ස ව පහාණා දුකඛස්ස ව පහාණා
සුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගිගමා අදුකඛමසුඛං උපෙකකාසති-
පාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

සො වෙ අහං බ්‍රාහ්මණ එවමභුතො වතකමාමි, දිබ්බො මෙ එසො තස්මිං
සමයෙ වතකමො හොති. සො වෙ අහං බ්‍රාහ්මණ, එවං භුතො නිට්ඨාමි,
දිබ්බං මෙ එතං තස්මිං සමයෙ ඨානං හොති. සො වෙ අහං බ්‍රාහ්මණ,
එවමභුතො නිසීදාමි, දිබ්බං මෙ එතං තස්මිං සමයෙ ආසනං හොති. සො
වෙ අහං බ්‍රාහ්මණ, එවමභුතො සෙය්‍යං කපෙපමි, දිබ්බං මෙ එතං තස්මිං
සමයෙ උච්චාසයනමභාසයනං හොති. ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ දිබ්බං
උච්චාසයනමභාසයනං, යස්සාභං එතරති නිකාමලාභී අනිවර්තලාභී අකසිර-
ලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අවර්ජයං හො ගොතම, අභිභූතං හො ගොතම, කො වඤ්ඤා ඵවරූපස්ස
දිබ්බස්ස උච්චාසයනමභාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අනිවර්තලාභී අකසිර-
ලාභී අඤ්ඤා හොතා ගොතමෙන.-

1. සම්භරිත්වා - මජ්ඣං.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙකල භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ යමක් රිසිසේ ලබන සුදු වෙත් නම්, නිදුකින් ලබන සුදු වෙත් නම්, මහන්සේ ලබන සුදු වෙත් නම්, ඒ දිව්‍ය උසසුන් මහස්ත කවරේ ය?

[භගවත්:]

බමුණ, මෙහි මම යම් ගමක් හෝ නියමිතමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙමි ද, ඒ මම පෙරවරායෙහි හැද පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙණ එම ගමට හෝ නියමිතමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පස් බත්හි පිඩුගෙන් වැලකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි. ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා හෝ වේ නම්, ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය යාජ් කොට තබා හවුන්විබියට හමු කොට සිති එළවා තබා හිදිමි.

ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රිතිසුබය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. විතකී විවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම වූ විතතයාගේ එකඟබව වූ විතකී රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුබය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. ප්‍රිතිසුගේ ද විරුගයෙන් උපෙක්‍ෂා ද ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි සමයක් ප්‍රඥ ඇත්තෙමි වෙසෙමි. සුබය ද කසින් විදිමි. යමකු ඇරැබ උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සුබ විහරණ ඇත්තේ ය යි, ආයතීයෝ කියත් නම්, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. සුබයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් හා දුඃඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් හා කැල ම සොම්නස් දොම්නසුන් හතරට යැමෙන් දුක් තැති සුව තැති උපෙක්‍ෂාසමාති දෙකින් වූ පිරිසිදු බව ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි.

බමුණ, ඒ මම ඉදින් මෙබඳු වූයෙමි, සක්මන් කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි සිටිමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය වූ සිටිම වෙයි. බමුණ, ඒ මම ඉදින් මෙබඳු වූයෙමි හිදිමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය වූ හිදුම වේ. බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි, ශයනය කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය උසසුන් මහසුන් වෙයි. බමුණ, මෙකල යමක් මම රිසිසේ ලබමි ද, නිදුකින් ලබමි ද, මහන්සේ ලබමි ද, මේ ඒ දිව්‍ය උසසුන් මහස්ත වේ.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්වයායෙනි. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්ද්දුතයෙනි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ තබා අන් කවරෙක් නම් මෙබඳු දිව්‍ය උසසුන් මහස්තක් රිසිසේ ලබන්නේ වේ ද නිදුකින් ලබන්නේ වේ ද! මහන්සේ ලබන්නේ වේ ද-

කතමං පන තං හො ගොතම බ්‍රහ්මං උච්චාසයනමනාසයනං, යස්ස භවං ගොතමො එතරහි නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති?

[භගවා:]

ඉදං බ්‍රාහ්මණං යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි, සො පුබ්බන්‍යාසමයං නිවාසෙත්වා පනතච්චරමාදය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසාමි, සො පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො වනන්තඤ්ඤච පචාරයාමි.

සො යදෙව තත්ථ හොනති තිණ්ණති වා, පණ්ණාති වා තාති එකජ්ඣං සංහරිත්වා¹ නිසීදාමි, පලලඞ්කං ආභුජන්වා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො මෙත්තාසභගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරාමි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථං, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා විහරාමි. කරුණාසභගතෙන වෙනසා -පෙ- මුද්ධාසභගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරාමි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථං². ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා විහරාමි.

සො වෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵවං භූතො වසිකමාමි, බ්‍රහ්මො මෙ එසො තස්මිං සමයෙ වසිකමො හොති. සො වෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵවමභූතො නිට්ඨාමි - නිසීදාමි - සෙය්‍යං කප්පෙමි, බ්‍රහ්මං මෙ එතං තස්මිං සමයෙ උච්චාසයන-මනාසයනං හොති. ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මං උච්චාසයනමනාසයනං, යස්සාභං එතරහි නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්‍රහ්මා හො ගොතම, කො වඤ්ඤා ඵවරුපස්ස බ්‍රහ්මස්ස උච්චාසයනමනාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී අඤ්ඤානු හොතා ගොතමෙන.

කතමං පන තං හො ගොතම අරියං උච්චාසයනමනාසයනං, යස්ස භවං ගොතමො එතරහි නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති. ?

[භගවා:]

ඉදං බ්‍රාහ්මණං යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි. සො පුබ්බන්‍යාසමයං නිවාසෙත්වා පනතච්චරමාදය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසාමි. සො පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො වනන්තඤ්ඤච පචාරයාමි. සො යදෙව තත්ථ හොනති තිණ්ණති වා, පණ්ණාති වා, තාති එකජ්ඣං සංහරිත්වා¹ නිසීදාමි පලලඞ්කං ආභුජන්වා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

භවත් ගෞතමයෝ දෑත් යමක් රිසිසේ ලබන සුල්ලෝ ද, නිදුකින් ලබන සුල්ලෝ ද, මහත්සේ ලබන සුල්ලෝ ද, ඒ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්ත කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මම යම් ගමක් හෝ නියම් ගමක් ඇසුරු කොට වෙසෙමි ද, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ ඒ ගමට හෝ නියම් ගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පස්බත්හි පිඩුයෙන් වැලකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි.

ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා හෝ වේ නම් ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා සිතිය කමටහන් අරමුණට අභිමුඛ කොට තබා හිඳිමි. ඒ මම මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙමි. එසේ ම දෙවන දිග ද, එසේ ම තෙවන දිග ද, එසේ ම සිවුවන දිග ද, මෙසේ උභ - යට සරස ද, හැම තන්හි සමානමතායෙන් මුළු මහත් ලොව විපුල වූ මහද්ගන වූ අපමණ වූ චෙර නැති ව්‍යාපාද රහිත මෙන් සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙමි. කරුණා සහගත සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්‍ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙමි. එසේ ම දෙවන දිග ද, එසේ ම තෙවන දිග ද, එසේ ම සිවුවන දිග ද, මෙසේ උභ - යට සරස ද, සියලු තන්හි සමානමතායෙන් මුළු මහත් ලොව විපුල වූ මහද්ගන වූ අපමණ වූ චෙර නැති ව්‍යාපාද නැති උපෙක්‍ෂා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙමි.

බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි සක්මන් කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ බ්‍රාහ්ම වූ සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඒ මම මෙසේ වූයෙමි ඉදින් සිටිමි නම්, ... හිඳිමි නම් ... ශයනය කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල ඒ මාගේ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්ත වේ. බමුණ, මම මෙකල යමක් රිසිසේ ලබන සුලුයෙමි නම්, නිදුකින් ලබන සුලුයෙමි නම්, මහත්සේ ලබන සුලුයෙමි නම්, මේ වනාහි ඒ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්ත වේ.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්වායාසෙනි. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතයෙනි. භවත් ගෞතමයන් තබා අත් කවරෙක් මෙබඳු වූ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්තක් රිසිසේ ලබනසුලු වන්නේ ද, නිදුකින් ලබනසුලු වන්නේ ද, මහත්සේ ලබන සුලු වන්නේ ද!

භවත් ගෞතමයෙනි, භවත් ගෞතමයෝ දෑත් යමක් රිසිසේ ලබන සුල්ලෝ නම්, නිදුකින් ලබන සුල්ලෝ නම්, මහත්සේ ලබන සුල්ලෝ නම්, ඒ ආයාසී උසසුන් මහසුන් කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මම යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙමි නම්, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ එම ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පැසුළු බත්හි පිඩුයෙන් වැලකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි. ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා ඇත් නම් ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය සෘජු කොට පිහිටුවා සිතිය කමටහන් අරමුණට නතු කොට එළවා හිඳිමි.

සො එවං පජානාමි.¹ රුගො මෙ පභිණො; උච්ඡන්තමුලො නාලාවන්ඤ්ඤානො අනභාවකතො² ආයතිං අනුපපාදධිමෙමා. දොසො මෙ පභිණො - පෙ - මොහො මෙ පභිණො උච්ඡන්තමුලො නාලාවන්ඤ්ඤානො අනභාවකතො² ආයතිං අනුපපාදධිමෙමා.

සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵවමිහුතො වසිකමාමි, අරියො මෙ එසො තසමිං සමයෙ වසිකමො හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵවමිහුතො තිට්ඨාමි - පෙ - නිසීද්ධිමි - සෙය්‍යං කපෙපමි. අරියං මෙ එතං තසමිං සමයෙ උච්චාසයන - මහාසයනං හොති. ඉදං බො තං³ බ්‍රාහ්මණ අරියං උච්චාසයනමහාසයනං. යස්සාහං එතරති නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්භුතං හො ගොතම, කො වසෙසුඤ්ඤ ඵවරුපස්ස අරියස්ස උච්චාසයනමහාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අනිච්ඡලාභී අකසිර - ලාභී අඤ්ඤානු හොතා ගොතමෙන.

අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපී හො ගොතම නික්කල්ඡිතං වා උභකුල්ඡය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුකස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අකුකාරෙ වා තෙලපල්ඡාතා ධාරෙය්‍ය, වකුමුනොතා රුපානි දකඛිනානිති. ඵවමෙවං⁴ හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මයං භනෙත භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛිසඤ්ච. උපාසකෙ තො භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ සරණංගතෙති.

3. 2. 2. 4

14. එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ධීර්ඤ්ඤානුමෙ පබ්බතෙ. තෙන බො ජාත සමයෙන සරණො නාම පරිබ්බාජකො අවිරපකකන්තො හොති ඉමස්මිං ධම්මවිනයා. සො රුජගහෙ පරිසති⁵ එවං වාචං භාසති: අඤ්ඤානො මයා සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිනයා අපකකන්තොති.

අථ බො සම්බහුලා භික්ඛු පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය රුජගහං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. අස්සොසුං බො තෙ භික්ඛු සරහස්ස පරිබ්බාජකස්ස රුජගහෙ පරිසති⁵ එවං වාචං භාසමානස්ස: අඤ්ඤානො මයා සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිනයා අපකකන්තොති.

අථ බො තෙ භික්ඛු රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභ්‍යන්තං පිණ්ඩපාන - පටික්කන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිත්වා බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොට්ඨං:

1. ජානාමි - මජ්ඣ. 2. අනභාවකතො - මජ්ඣ. 3. මජ්ඣ. - කප්ඵ.

4. ඵවමෙවං බො - මජ්ඣ. 5. පරිසති - මජ්ඣ.

ඒ මම මාගේ රූපය ප්‍රභවය ය. සිදු ලු මුල් ඇත්තේ ය. මුදුන සිදින ලද කල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ ය. නැවත නො හටගන්නක් කරණ ලද්දේ ය. මතුයෙහි නූපදනා සවනාව ඇත්තක් කරණ ලද්දේ ය. මාගේ ද්‍රව්‍යය ප්‍රභවය .. මාගේ මොහය ප්‍රභවය. සිදු ලු මුල් ඇත්තේ ය. මුදුන් සුන් කල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ ය. නැවත නොහටගන්නක් කරණ ලද්දේ ය. මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇත්තක් කරණ ලද්දේ ය යි මෙසේ දැනිමි.

බ්‍රාහ්මණය, ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි ඉදින් සක්මන් කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ ආයාසී වූ සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි ඉදින් සිටිමි නම් ... හිදිමි නම් ... ගයනය කෙරෙමි නම් එසමයෙහි තෙල මාගේ ආයාසී වූ උසසුන් මහසුන් වේ. බමුණ, දැන් මම යමක් රිසිසේ ලබන සුලුයෙමි නම්, නිදුකින් ලබන සුලුයෙමි නම්, මහත්සේ ලබන සුලුයෙමි නම්, මේ වනාහි ඒ ආයාසී වූ උසසුන් මහස්ත වේ.

[බමුණ:]

භවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්වායාසීය. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතය. භවත් ගෞතමයන් තබා අත් කවරෙක් මෙබඳු ආයාසී වූ උසසුන් මහසුන් රිසිසේ ලබන සුලු වන්නේ ද! නිදුකින් ලබන සුලු වන්නේ ද! මහත්සේ ලබන සුලු වන්නේ ද!

භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයෙනි, යටිකුරු කොට තබන ලද්දක් යම්සේ උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ යම්සේ විවර කරන්නේ ද, මංමුලාවූවකුට යම්සේ මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහසි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ යම්සේ දරන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් විසින් තත්තියරින් ධර්මය දෙශනා කරණ ලද්දේය. වහන්ස, තෙල අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද, ධර්මය ද, භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යමහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් කොට දිවිහිමි සරණනිය උවසුවත් කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 2. 4

14 එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිණුකුළු පව්වෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සරහ නම් පිරිවැජ් මෙසස්-නෙන් බැහැරගිය නොබොහෝකලැ. රජගහනුවර පිරිසෙහි “මා විසින් ශාක්‍යපුත්‍රියශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද්දේය. මම ශාක්‍යපුත්‍රිය-ශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙන ම මෙසේ මම ඒ සස්තෙන් නික්ම සිටියෙමි” යි. මෙසේ තෙපුල් බෙණෙයි.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන රජගහනුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියහ. ඒ භික්ෂුහු රජගහනුවර පිරිස්මැද “මා විසින් ශාක්‍යපුත්‍රියශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැන ගන්නා ලද්දේ ය. ශාක්‍යපුත්‍රිය-ශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙන ම මෙසේ මම ඒ සස්තෙන් නික්ම සිටියෙමි” මෙසේ තෙපුල් තෙපලන සරහ පිරිවැජ්ඣාගේ වචනය ඇසූහ.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු රජගහනුවර පිඩු පිණිස හැසිර පැසුළු බත්හි පිණිස-පාතයෙන් වැළැකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

සරහො නාම භනෙන පරිබ්බාජකො අවිරපකකනෙනා ඉමසමා ධම්ම-
විනයා සො රුජගහෙ පරිසතිං එවං වාචං භාසති. අඤ්ඤානො මයා
සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මො. අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණානං සකා-
සපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිනයා අපකකනෙනාති. සාධු භනෙන
භගවා යෙන සප්පිතිකානිරං යෙන පරිබ්බාජකාරුමො, යෙන සරහො
පරිබ්බාජකො, තෙනුපසඬකම්තු අනුකම්පං උපාදායාති. අධිවාසෙසි භගවා
තුණ්හිභාවෙන.

අථ බො භගවා සායනනසමයං පතිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන සප්පිතිකා-
නිරං යෙන පරිබ්බාජකාරුමො යෙන සරහො පරිබ්බාජකො තෙනුපසඬකම්,
උපසඬකම්වා, පඤ්ඤානෙන ආසතෙ නිසීදි. නිසජ්ජ බො භගවා සරහං
පරිබ්බාජකං එතදවොච: සඬචං කිර තං සරහ එවං වදෙසී: අඤ්ඤානො
මයා සමණානං සකාසපුත්තියානං¹ ධම්මො, අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණානං
සකාසපුත්තියානං¹ ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිනයා අපකකනෙනාති? එවං
වුතොන සරහො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

දුතියමපි බො භගවා සරහං පරිබ්බාජකං එතදවොච: වදෙහි සරහ,
කිනති තෙ අඤ්ඤානො සමණානං සකාසපුත්තියානං¹ ධම්මො; සඬෙ තෙ
අපරිපුරං භවිස්සති, අහං පරිපුරෙස්සාමි, සඬෙ පන තෙ පරිපුරං භවිස්සති.
අහං අනුමොදිස්සාමිති. දුතියමපි බො සරහො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

තතියමපි බො භගවා සරහං පරිබ්බාජකං එතදවොච: වදෙහි සරහ,
කිනති තෙ අඤ්ඤානො සමණානං සකාසපුත්තියානං ධම්මො, සඬෙ තෙ අපරිපුරං
භවිස්සති, අහං පරිපුරෙස්සාමි, සඬෙ පන තෙ පරිපුරං භවිස්සති, අහං
අනුමොදිස්සාමිති. තතියමපි බො සරහො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

අථ බො තෙ පරිබ්බාජකා සරහං පරිබ්බාජකං එතදවොච: “යදෙව
බො තං ආවුසො සරහ, සමණං ගොතමං යාවෙය්‍යාසි. තදෙව තෙ සමණො
ගොතමො පචාරෙති. වදෙහාචුසො සරහ, කිනති තෙ අඤ්ඤානො සමණානං
සකාසපුත්තියානං¹ ධම්මො, සඬෙ තෙ අපරිපුරං භවිස්සති. සමණො ගොතමො
පරිපුරෙස්සති. සඬෙ පන තෙ පරිපුරං භවිස්සති. සමණො ගොතමො
අනුමොදිස්සති”ති. එවං වුතොන සරහො පරිබ්බාජකො තුණ්හිභුතො මච්ඤ-
භුතො පතතකකිකො අධොමුබො පජ්ඣායනො අපපට්ඨානො නිසීදි.

අථ බො භගවා සරහං පරිබ්බාජකං තුණ්හිභුතං මච්ඤභුතං පතතකකිකං
අධොමුබං පජ්ඣායනං අපපට්ඨානං විදිත්වා තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච:

යො බො මං පරිබ්බාජකා² එවං වදෙය්‍ය. සමමාසමුද්ධාස්ස තෙ පටිජා-
නතො ඉමෙ ධම්මා අනතිසමුද්ධාති, තමහං තත්ථ සාධුකං සමනුයුඤ්ජයං,
සමනුගාහෙය්‍යං, සමනුභාසෙය්‍යං. සො වත මයා සාධුකං සමනුයුඤ්ජයමානො
සමනුගාතියමානො සමනුභාසියමානො අවශ්‍යතමෙනං අනවකාසො, යං සො
තිණ්ණං ධානානං තාඤ්ඤාතරං ධානං නිගවෙජ්ජය අඤ්ඤාත වා අඤ්ඤා-
පටිවරිස්සති, ඛතිඤා කථං අපනාමෙස්සති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා
පාතුකරිස්සති. තුණ්හිභුතො වා මච්ඤභුතො පතතකකිකො අධොමුබො
පජ්ඣායනො අපපට්ඨානො නිසීදිස්සති. සෙය්‍යථාපි සරහො පරිබ්බාජකො.

1. සකාසපුත්තියානං - මජ්ඣ. 2. පරිබ්බාජකො - PTS.

වහන්ස, සරහ පිරිවැජ් මේ ශාසනයෙන් බැහැර ගිය නොබෝ කල් ඇති වෙයි. හේ රජගහනුවර පිරිස්වැද “ම විසින් ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද. ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙන ම මෙසේ ඒ සස්තෙන් පහව සිටියෙමි” මෙසේ නෙපුල් නෙපලයි. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සප්පිනිකාතිරයෙහි පරිව්‍රාජකාරමයෙහි සරහ පිරිවැජ්‍යා කරා අනුකම්පා සඳහා වඩනාසේක් තම මනා මැ නු” යි කිහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂණිමහුන විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්කල්හි පිළිසලනින් නැගිසිටි සේක් සප්පිනිකා හෝතෙර පිරිවැජ් අරම කරා සරහ පිරිවැජ්‍යා වෙත එළඹි සේක. එළඹ, පැත්වූ අස්තෙහි වැඩිබුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිද ම “සැබව, සරහයෝ තෝ මා විසින් ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද්දේය. ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙන ම මෙසේ මම ඒ සස්තෙන් පහව සිටිමි” මෙසේ කියයි දැයි වදාළ සේක. එසේ වදාළ කල්හි සරහ පිරිවැජ් තුෂණිමහුන විය.

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යාට “කිය සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය නා විසින් කිසේ දැනගන්නා ලද ද? “ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම් මම එය පරිපූර්ණ කරමි. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම්, මම අනුමතවෙමි” යි තෙල වදාළ සේක. දෙවනවටත් සරහ පරිව්‍රාජක තුෂණිමහුන විය.

තෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යාට “කිය සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය නා විසින් කිසේ දැනගන්නා ලද ද? ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම් මම එය පරිපූර්ණ කරමි. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම් මම එය අනුමතවෙමි” යි තෙල වදාළ සේක. තෙවනවටත් සරහ පරිව්‍රාජක තුෂණිමහුන විය.

ඉක්බිති ඒ පිරිවැජ්‍යෝ සරහ පිරිවැජ්‍යාගට “ඇවැත සරහය, තෝ යමක් ම මහණගොයුම්හු (අතින්) යදනෙහි තම එය ම මහණගොයුම්හු තට පවරති. කිය ඇවැත සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය නා විසින් කිසේ දන්නා ලද ද? ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම්, මහණ ගොයුම්හු එය පරිපූර්ණ කරන්නාහ. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම්, එය මහණ ගොයුම්හු අනුමෝ වන්නාහ” යි තෙල කිහ. මෙසේ කී කල්හි සරහ පිරිවැජ් තුෂණිමහුන වූයේ නිතොද වූයේ කරබාගත්තේ යට බලාලී මුව ඇතියේ සිනිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ නැත්තේ හුන්තේය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යා තුෂණිමහුන වූවහු තෙද නැතියහු කරබාගත්තහු යටට හෙළා මුව ඇත්තහු සිනිවිලි සිතන්නහු වැටහෙන නුවණ නැත්තහු දැන ඒ පිරිවැජ්‍යාගට තෙල වදාළ සේක:

පිරිවැජ්‍යෙහි, “සමයක් සලොඬියෙමිසි පිළිණ කරණ නොප විසින් මේ ධර්මයෝ අනභිසලොඬියහ” යි යමෙක් මට මෙසේ කියන්නේ නම්, එහි ලා මම ඔහු අතින් ප්‍රශ්න විචාරන්නෙමි. කරුණු ගත්වන්නෙමි. කරුණු කියන්නෙමි. හෙ මා විසින් මොනොවට විචාරනු ලබන්නේ කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ, මොනොවට කියනු ලබන්නේ යම් හෙයෙකින් හෙ සරහ පිරිවැජ්‍යා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථාවක් ලා ප්‍රසිද්ධ කථාව බැහැර කරන්නේ හෝ වෙයි. කොපය ද ජෝමය ද නොසිතා ද පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තුෂණිමහුන වූයේ හෝ තෙද රහිත වූයේ කරබාගත්තේ යටිකුරු කළ මුව ඇත්තේ සිනිවිලි සිතන්නේ (වැටහෙන) නුවණ නැත්තේ හිඳුනේ හෝ වෙයි යන මේ තුන් කරුණෙන් එක්කරා කරුණකට නොපැමිණෙන්නේය යන තෙල නොකරුණෙකි. නොවිය හැක්කෙකැ යි වදාළ සේක.

යො බො මං පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: බිණ්ණසවය්‍යා තෙ පටිජානනො ඉමෙ ආසවා අපරිකම්මිණිති, නමහං තත්ථ සාධුකං සමනුසුඤ්ජය්‍යං සමනුගා-
හෙය්‍යං සමනුභාසෙය්‍යං. සො වත මයා සාධුකං සමනුසුඤ්ජයමානො සමනුගාතියමානො සමනුභාසියමානො අට්ඨානමෙතං අනවකාසො යං සො තිණ්ණං ධානානං නාඤ්ඤතරං ධානං නිගවෙජ්ජය්‍ය, අඤ්ඤෙත වා අඤ්ඤං පටිවරිස්සති, බිතිඥා කථං අපනාමෙස්සති, කොපඤ්ච ද්‍රෝසඤ්ච අපපච්චයඤ්ච පාතුකරිස්සති. භුණ්තිභුතො වා මච්ඤ්භුතො පතතකකිකො අධොමුඛො පජ්ඣායනො අපපටිභානො නිසීදිස්සති, සෙය්‍යථාපි සරහො පරිබ්බාජකො.

යො බො මං පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: යස්ස බො පත තෙ අත්ථාය ධමෙමා දෙසිතො, සො න නිය්‍යාති තකකරස්ස සමමා දුකකිකයායාති. නමහං තත්ථ සාධුකං සමනුසුඤ්ජය්‍යං, සමනුගාහෙය්‍යං, සමනුභාසෙය්‍යං. සො වත මයා සාධුකං සමනුසුඤ්ජයමානො සමනුගාතියමානො සමනුභාසිය-
මානො අට්ඨානමෙතං අනවකාසො යං සො තිණ්ණං ධානානං නාඤ්ඤතරං ධානං නිගවෙජ්ජය්‍ය අඤ්ඤෙත වා අඤ්ඤං පටිවරිස්සති, බිතිඥා කථං අපනා-
මෙස්සති, කොපඤ්ච ද්‍රෝසඤ්ච අපපච්චයඤ්ච පාතුකරිස්සති. භුණ්තිභුතො වා මච්ඤ්භුතො පතතකකිකො අධොමුඛො පජ්ඣායනො අපපටිභානො නිසී-
දිස්සති, සෙය්‍යථාපි සරහො පරිබ්බාජකොති.

අථ බො භගවා සප්පතිකාතිරෙ පරිබ්බාජකාරුමෙ තිකතිතනුං සීහනාදං නදිතා වෙහාසං පකකාමි.

අථ බො තෙ පරිබ්බාජකා අවිරපකකනනස්ස භගවතො සරහං පරිබ්බාජකං සමන්තනො වාචාසත්තිතොදකෙන සඤ්ජමාරිං අකංසු: සෙය්‍යථාපි ආටුසො සරහ ඔහාරඤ්ඤ ජරසිගාලො සීහනාදං නදිස්සාමිති සෙගාලකඤ්ඤෙව² නදති, හෙරණ්ඩකඤ්ඤෙව නදති. එවමෙව බො තං ආටුසො සරහ අඤ්ඤත්‍රෙව සමණෙන ගොතමෙන සීහනාදං නදිස්සාමිති සෙගාලකඤ්ඤෙව නදසි, හෙරණ්ඩකඤ්ඤෙව නදසි. සෙය්‍යථාපි ආටුසො සරහ අමිකමදුරි³ ථුස්සකර-
විතං⁴ රසිස්සාමිති අමිකමදුරිරවිතඤ්ඤෙව රවති. එවමෙව බො තං ආටුසො සරහ අඤ්ඤත්‍රෙව සමණෙන ගොතමෙන ථුස්සකරවිතං රසිස්සාමිති අමි-
කමදුරිරවිතඤ්ඤෙව රවසි. සෙය්‍යථාපි ආටුසො සරහ උසහො සුඤ්ඤය ගොසාලාය ගමතිරං නදිතබ්බං මඤ්ඤති. එවමෙව බො තං ආටුසො සරහ අඤ්ඤත්‍රෙව සමණෙන ගොතමෙන ගමතිරං නදිතබ්බං මඤ්ඤසීති. අථ බො තෙ පරිබ්බාජකා සරහං පරිබ්බාජකං සමන්තනො වාචාසත්තිතොදකෙන සඤ්ජමාරිං අකංසුති.

1 මජ්ඣං - සො - නාචි 2 සීහිතාලකඤ්ඤෙව - මජ්ඣං

3. අමුකමදුරි - මජ්ඣං. 4. පුරිසකරවිතං - මජ්ඣං, පුස්සකරවිතං - සො.

පිරිවැජ්ඣෙති, “කුණාසුචයෙමි” යි පිළිණ කරණ නොපගේ මේ ආසුචයෝ අපරිකුණයහ” යි යමෙක් මට මෙසේ කියන්නේ නම්, එහි ලා මම ඔහු අතින් එය මොනොවට විවාරන්නෙමි. කරුණු ගත්වන්නෙමි. කරුණු කියන්නෙමි. මා විසින් හෙ එකානතයෙන් විවාරනු ලබන්නේ කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ, කරුණු කියනු ලබන්නේ සරහ පිරිවැජ්ඣා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථායෙකින් ප්‍රස්තුත කථාව බැහැරලන්නේ හෝ වෙයි. කොපයන් දෝෂයන් නොසතුටත් පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තුෂණීම්භූතව හෝ තෙදරහිතව කරබාගෙණ යටට හෙළා මුව ඇතිව සිතිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ තැත්තේ හිදුනේ හෝ වෙයි යන තුන් කරුණෙන් යම් එක්තරු කරුණකට නොයන්නේ ය යන තෙල නොකරුණෙක, නොවිය හැක්කෙක.

පිරිවැජ්ඣෙති, “යම් මාහිඵලයක් පිණිස නොප විසින් ධර්මය දෙසන ලද නම්, එය ඒ ධර්මය පිළිපදනනුට මොනොවට වටදුක් තසනු පිණිස නොසාහා” යි යමෙක් මෙසේ මට කියන්නේ නම්, මා විසින් හෙ මොනොවට විවාරනු ලබන්නේ මොනොවට කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ මොනොවට කියනු ලබන්නේ සරහ පිරිවැජ්ඣා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසා ලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථායෙකින් ප්‍රස්තුත කථාව බැහැර කරන්නේ හෝ වෙයි. කොපයන් දෝෂයන් නොසතුටත් පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තුෂණීම්භූත වූයේ හෝ තෙද නැතියේ කර බහා ගන්නේ යටට හෙළා මුව ඇත්තේ සිතිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ තැත්තේ හෝ හිදුනේ ය යන තුන් කරුණු අතුරෙන් යම් එක්තරු කරුණකට නොපාමිණෙන්නේ ය යන තෙල නොකරුණෙක, නො වියහැක්කෙක යි වදාළ යේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සප්පතිකා තදීතිරයෙහි පිරිවැජ්ඣෙති තෙවරක් සිංහනාද කොට අහසට නැගී සේක. ඉක්බිති ඒ පිරිවැජ්ඣෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වැඩි නොබෝ කල්හි “ඇවැත සරහය, මහවෙනෙහි ජරසිවලෙක් සිහනද කරන්නෙමි, සිවල්හඬ ම නහා ද, බුත් හඬ ම නහා ද, ඇවැත සරහය, එසේ ම තෝ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කුඩා සිංහනාද කරන්නෙමි සිවල්හඬ ම නහව, බුත් හඬම නහව. ඇවැත, සරහය, යම්සේ කුඩා කිකිලියක් මහකුකුළු හඬ නහන්නෙමි කුඩා කිකිලි-යකගේ හඬ ම කෙරේ ද, ඇවැත සරහය, තෝ එපරිද්දෙන් ම මහණ ගොයුමාණන් හැරපියා ම මහකුකුළුහඬ නහන්නෙමි කියා කුඩා කිකිලියක හඬ ම නහව, ඇවැත සරහය, යම්සේ ගොනෙක් හිස්වූ ගාලෙක දෙටු ගොනකුසේ ගැඹුරුහඬ නැගිය යුතු කොට සිතන්නේ ද, ඇවැත සරහය, තෝ එසේ ම මහණ ගොයුමාණන් පියා ම ගැඹුරුසේ හඬ නැගිය යුතු කොට සිතවී ය යි වචන නමැති අඩයටියෙන් තරතුරු ව වැදගන්නා ලද්දකු කළහ.

3. 2. 2. 5

15. එකං සමයං භගවා කොසප්පෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු-
සබ්බෙසාන සද්ධිං යෙන කෙසප්පත්තං නාම කාලාමානං නිගමො තදවසරි.
අසෙසාසු බො කෙසප්පත්තියා කාලාමා සමණො ඛලු හො ගොතමො සිත්ත-
පුත්තො සිත්තාකුලා පබ්බජිතො කෙසප්පත්තං අනුප්පත්තො, තං බො පන
භවන්තං¹ ගොතමං එවං කල්‍යාණො නිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ඉතිපි සො
භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං
දස්සන්තං භොතිති.

අථ බො කෙසප්පත්තියා කාලාමා යෙන භගවා තෙනුපසම්බන්ධිංසු.
උපසම්බන්ධිංසු අප්පෙකච්ච භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු.
අප්පෙකච්ච භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනීයං කථං සාරණීයං
විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං
පණ්ණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච තාමගොත්තං සාවෙත්වා
එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච භුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එක-
මන්තං නිසීදන්තා බො කෙසප්පත්තියා කාලාමා භගවන්තං එතදවොචු: සන්ති
භන්තෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කෙසප්පත්තං ආගච්ඡන්ති, හෙ සකඤ්ඤෙව
වාදං දීපෙනති, ජොතෙනති, පරවාදං පන² බ්‍රුංසෙනති, වලෙහන්ති, ඔපපක්ඛිං³
කරෙන්නති, පරිභවන්ති. අපරෙපි භන්තෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කෙසප්පත්තං
ආගච්ඡන්ති, තෙපි සකඤ්ඤෙව වාදං දීපෙනති, ජොතෙනති, පරවාදං පන
බ්‍රුංසෙනති, වලෙහන්ති, ඔපපක්ඛිං කරෙන්නති, පරිභවන්ති. තෙසං නො
භන්තෙ අමහාකං භොතෙව කඛ්ඛා, භොති විචිතිච්ඡා: කො සු තාම ඉමෙසං
භවන්තානං සමණබ්‍රාහ්මණානං සච්චං ආහ, කො මුසාති.

අලං හි වො කාලාමා කඛ්ඛිභුං අලං විචිතිච්ඡ්භුං, කඛ්ඛිතීයෙ ව පන වො
සාතෙ විචිතිච්ඡා උප්පන්නා, එථ භූමෙහ කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා
පරමපරාය, මා ඉතිනිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තකකභෙභු, මා නයභෙභු,
මා ආකාරපරිචිතකෙකන්ත, මා දිට්ඨිතිප්පකානකන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා
සමණො නො ගරුති. යද, භූමෙහ කාලාමා අත්තනාව ජාතෙය්‍යාථ: ඉමෙ
ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ
ධම්මා සමන්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තිති: අථ භූමෙහ
කාලාමා පජ්ඣෙය්‍යාථ.

තං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා ලොභො පුරිසස්ස අප්පකිත්තං උප්පජ්ජමානො
උප්පජ්ජති තිතාය වා අභිතාය වාති? අභිතාය භන්තෙ.

1, භගවන්තං - සි.මු. 2. පරපවාදං - මජ්ඣ. 3. ඔපපක්ඛිං - මජ්ඣ.

3. 2. 2. 5.

15. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත්වූ බික්සහන හා කොසොල් රට සැරිසර වඩනා සේක් කාලාම ඤාත්‍රියයන්ගේ කෙසපුත්ත නම් නියමිගමට වැඩි සේක. කෙසපුත්ත නියමිගම වැසි කාලාම ඤාත්‍රියයෝ “පින්වත්නි, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ වනාහි කෙසපුත්ත නියමිගමට වැඩියහ. ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ලකුණු කොට මෙසේ මෙසේත් ඒ භගවත්හු අභිත්භ, සමයක්සලිඛායහ ... මෙසේ උතුම් වූ කිත්තිශබ්දය ඉතා උස්ව නැංගේය. එබඳු වූ රහතුන්ගේ දශීභය මනා මැ නු”යි ඇසුවහ.

ඉක්බිති කෙසපුත්ත නියමිගමවැසි කාලාම ඤාත්‍රියයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළැඹියහ. එළැඹූ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. තුස්තට නිසි සිහි කරනුවට නිසි තෙපුල් කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසට ඇඳිලි බැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තම්ගොත් අස්වා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂණ්ඛුතව එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් කෙසපුත්ත නියමිගමවැසි කාලාම ඤාත්‍රියයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ. “වහන්ස, කෙසපුත්තයට එන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇතැම් ඔහු සවකිය ලබ්බිය ම නියති, පවසති. මෙරමාගේ ලබ්බිය සටා බෙණෙති, හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, අන්‍ය වූ ද ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් කෙසපුත්තයට එති. ඔහු ද සවකිය ලබ්බිය ම නියති, පවසති, මෙරමාගේ ලබ්බිය සටා බෙණෙති, හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, ඒ අපට “මේ භවත් මහණ බමුණන් අතුරෙන් කවරෙක් නම්, සත්‍යය කියා ද! කවරෙක් මුසවා බෙණෙද්දී සි සැක ඇති වේ ම ය, විවිකිත්තා ඇතිවේ ම ය”යි.

කාලාමයෙනි, තොප විසින් සැක කරන්නට නිසි මැය, විවිකිත්තා කරන්නට නිසි මැය. සැක කටයුතු නැත ම තොපට විවිකිත්තාව උපත. කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රව කථායෙහිදු තොගණුව, පරම්පරාකථායෙහිදු තොගණුව, තෙල මෙසේ විලා සි ද තොගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙති ද තොගණුව, තකිග්‍රාහයෙහිදු තොගණුව, තයග්‍රාහයෙහිදු තොගණුව, ආකාරපරිච්ඡිකියෙහිදු තොගණුව, අප සිතා ඉවසාගත් දූෂටිය හා සැසැදෙනා සි ද තොගණුව, (මෙතෙම පූජ්‍යයෙකැයි) භව්‍යරූපතායෙහිදු තොගණුව, මේ මහණ අපට ගුරුහසි ද තොගණුව, කාලාමයෙනි, මේ දහම් කුසල්ය, මේ දහම් අකුසල්ය, මේ දහම් වරද සහිතය, මේ දහම් නුවණැත්තන් විසින් ගර්භිතය, මේ දහම්හු සපුරන ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවාඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහැයි තෙපි යම් කලෙක තුමු ම දැනගන්නහු නම්, කාලාමයෙනි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? ලොභය පුරුෂයාගේ සිතතුළ උපද-නුයේ ඔහුට වැඩ පිණිස හෝ අවාඩ පිණිස උපදනේ දැයි ඇසූ සේක. වහන්ස, අභිත පිණිස වේ යයි කීහ.

පුට්ඨො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අභිභූතො පරියාදිනන-
විනෙතා පාණමපි භනති¹ අදින්නමපි ආදියති. පරදුරමපි ගවජති, මුසාපි භණති,
පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති.
එවං භනෙන.

තං නිමමඤ්ඤථ කාලාමා දොසො පුරිසස්ස අජ්ඣතනං උපපජ්ජමානො
උපපජ්ජති භිනාය වා අභිනාය වාති. අභිනාය භනෙන.

දුට්ඨො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො දොසෙන අභිභූතො පරියාදිනන-
විනෙතා පාණමපි භනති -පෙ- පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති
දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති. එවං භනෙන.

තං නිමමඤ්ඤථ කාලාමා මොහො පුරිසස්ස අජ්ඣතනං උපපජ්ජමානො
උපපජ්ජති භිනාය වා අභිනාය වාති. අභිනාය භනෙන

මුළුභා පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො මොහෙන අභිභූතො පරියාදිනන-
විනෙතා පාණමපි භනති, අදින්නමපි ආදියති, පරදුරමපි ගවජති, මුසාපි භණති,
පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති.
එවං භනෙන.

තං නිමමඤ්ඤථ කාලාමා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති. අකුසලා
භනෙන.

සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වාති. සාවජ්ජා භනෙන.

විඤ්ඤාගරභිනා වා විඤ්ඤාපසස්ථා වාති. විඤ්ඤාගරභිනා භනෙන.

සමත්තා සමාදින්නා අභිනාය දුක්ඛාය සංවත්තනනි නො වා කථං වා
භෙස්ථ භොතිති. සමත්තා භනෙන සමාදින්නා අභිනාය දුක්ඛාය සංවත්තනනි.
එවං නො භෙස්ථ භොතිති.

ඉති ඛො කාලාමා යන්නං අවොච්චිමහ. එථ තුමෙහ කාලාමා මා අනුස්ස-
වෙන, මා පරමපරිය, මා ඉතිකිරිය, මා පිටකසමපදනෙන, මා තක්කහෙනු, මා
නග්ගෙනු, මා ආකාරපරිච්ඡිකකෙන, මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකනිනායා, මා භබ්බ-
රුපනාය, මා සමණො නො ගරුති. යද්ද තුමෙහ කාලාමා අත්තනාව
ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා
විඤ්ඤාගරභිනා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අභිනාය දුක්ඛාය
සංවත්තනනිති. අථ තුමෙහ කාලාමා පජ්ඣෙය්‍යාථාති ඉති යන්නං වුත්තං
ඉද්ධමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

කාලාමයෙහි, ලොභී වූ මේ පුරුෂපුද්ගල ලොභයෙන් මඩනා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු පණිවෘත්ත කෙරේ, අයිතාදන් ද ගණි, පරමුවන් කරා ද යේ. මුසවා ද බෙණේ. මෙරමාන් එබව පිණිස සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙහි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? ඥාණය පුරුෂයාගේ සිතෙහි උපදනුයේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදනේ වේ ද? වහන්ස, අනික පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙහි, මේ දව්ෂට වූ පුරුෂපුද්ගල ඥාණයෙන් මඩනා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවෘත්ත කෙරේ ... මෙරමා ද එසෙයට සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙහි, ඒ කිමැයි හිතවු ද? මොහය පුරුෂයාගේ සිතෙහි උපදනේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදනේ වේ ද? වහන්ස, අනික පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙහි, මුළු වූ මේ පුරුෂපුද්ගල මොහයෙන් මඩනා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවෘත්ත කෙරේ. අයිතාදන් ගණි. පරමුවන් කරා යේ. මුසවාන් බෙණේ. මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙහි, ඒ කිමැයි හිතවු ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ වෙන් ද? අකුසල් හෝ වෙන් ද? වහන්ස, අකුසල්හ.

සාවද්ද හෝ වෙන් ද? අනවද්ද හෝ වෙන් ද? වහන්ස, සාවද්දයහ.

නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දහු ද? නොහොත් නොගරහන ලද්දහු ද? වහන්ස, නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දහ.

පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවතින් ද? නොහොත් නො පවතින් ද? මෙහිලා තොපට කෙසේ අදහස් වේ ද? වහන්ස, 'පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වේ.

කාලාමයෙහි, මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමේ ද: 'තෙපි එව, අනුග්‍රව කථා-යෙහුදු නොගණුව, පරමපරා කථායෙහුදු නොගණුව, 'තෙල මෙසේ වී ලැ'යි ද නොගණුව, අපගේ පෙල හා යෙදෙහි ද නොගණුව, තකිග්‍රාහයෙහුදු නොගණුව, තයග්‍රාහයෙහුදු නොගණුව, ආකාරපරිච්ඡිතයෙහුදු නොගණුව, 'අප සිතා ඉවසාගත් දූෂටිය හා සැසැදෙනා'යි ද නොගණුව, (මෙතෙම පූජ්‍ය-යෙකැ'යි) හව්‍යරූපතායෙහුදු නොගණුව, 'මේ මහණ අපට ගුරු'යි ද නොගණුව' යි. කාලාමයෙහි, මේ දහම් අකුසල්ය, මේ දහම් වරද සතිතය, මේ දහම් නුවණැත්තන් විසින් ගර්හිතය, මේ දහම්හු සපුරන ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි යම් කලෙක තෙපි තුමු ම දැනගන්නහු නම්, කාලාමයෙහි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරවයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම්, තෙල මේ සදහා කියන ලදී.

එළු තුළෙහි කාලාමා මා අනුසංවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරුය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තකකභෙත්තු, මා තයභෙත්තු, මා ආකාරපරිච්ඡෙදකෙන, මා දිට්ඨිනිෂ්ඨානකනිනිදායා, මා භබ්බරුපතාය, මා සමණෝ නො ගරුති. යද්ද තුළෙහි කාලාමා අත්තනාව ජාතෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපපසන්ධා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තනන්ති. අළු තුළෙහි කාලාමා උපපජ්ජා විනරොයාථ.

තං කිම්මඤ්ඤාද්ධ කාලාමා අලොභො පුරිසස්ස අජ්ඣිකතං උපපජ්ජාමානො උපපජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති. භිතාය භනෙන,

අලුදො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නවිතො නෙව පාණං භන්ති, න අදින්නං ආදියති, න පරදුරං ගව්ඡති, න මුසා භණති. පරමෙ තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිම්මඤ්ඤාද්ධ කාලාමා අදොසො පුරිසස්ස අජ්ඣිකතං උපපජ්ජාමානො උපපජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති; භිතාය භනෙන.

අද්ධං පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො දොසෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නවිතො නෙව පාණං භන්ති -පෙ- න මුසා භණති, පරමෙ තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිම්මඤ්ඤාද්ධ කාලාමා අමොහො පුරිසස්ස අජ්ඣිකතං උපපජ්ජාමානො උපපජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? භිතාය භනෙන.

අමුලො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො මොහෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නවිතො නෙව පාණං භන්ති, න අදින්නං ආදියති, න පරදුරං ගව්ඡති, න මුසා භණති, පරමෙ තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිම්මඤ්ඤාද්ධ කාලාමා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? කුසලා භනෙන.

සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වා ති? අනවජ්ජා භනෙන.

විඤ්ඤාගරනිතා වා විඤ්ඤාපපසන්ධා වාති? විඤ්ඤාපපසන්ධා භනෙන.

කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රහකථායෙහිදු නොගනුව, පරමපරා කථා-
යෙහිදු නොගනුව, තෙල මෙසේ චීලායි ද නොගනුව, අපගේ පෙලි හා
යෙදෙහි ද නොගනුව, තකිත්‍රායෙහිදු නොගනුව, තතත්‍රායෙහිදු නොගනුව,
ආකාරපරිච්ඡිතයෙහිදු නොගනුව, අප සිතා ඉවසාගත් දූෂිත හා සාසාදෙ-
නායිද නොගනුව, (මෙතෙම පුජ්‍යයෙකායි) භව්‍යරූපතායෙහිදු නොගනුව,
'මේ මහණ අපට ගුරුහසි' ද නොගනුව, කාලාමයෙනි, යම් කෘලක තෙපි
මේ දහමිනු කුසල්හ, මේ දහමිනු අනවද්‍යයහ, මේ දහමිනු විඥප්‍රශස්තයහ,
මේ දහමිනු සම්පුණ්ණ කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු
වැඩ පිණිස සුව පිණිස පවත්නාහ'යි තුමු ම දන්නහු නම්, එකල කාලාම-
යෙනි, තෙපි එය උපයාගෙන වසව.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? පුරුෂයාගේ සිත තුළ අලෝභය
උපදනේ හිත පිණිස හෝ අභිත පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, හිත
පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, අලුබ්බ වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල ලෝභයෙන් නොමඩනා
ලද්දේ නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණෙක් ඔහුට දීඝීරාත්‍රයෙහි
හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවා නොම කෙරේ. අධිතාදන්
නො ගනී. පරදරයන් කර නො යේ. මුසවා නො බෙණේ. මෙරමාත්
එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද; පුරුෂයාගේ සිත තුළ අදෝෂය
උපදනේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, වැඩ
පිණිස උපදනේ ය.

කාලාමයෙනි, අද්විත වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල දෝෂයෙන් නො මඩනා
ලද්දේ නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණෙක් ඔහුට දීඝීරාත්‍රයෙහි
හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම් එබඳු වූ පණිවා නො ම කෙරේ ...
මුසවා නො බෙණේ. මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? අමොහස පුරුෂයා තුළ උපදනේ
වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, වැඩ පිණිස
උපදනේ ය.

කාලාමයෙනි, අමුස වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල මොහයෙන් නොමඩනා ලද්දේ-
නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණෙක් ඔහුට දීඝීරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස
සුව පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවා නො ම කෙරේ, අධිතාදන් නො ගනී.
පරදරයට නොයේ, මුසවා නො බෙණේ, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන්
කරව යි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? මේ ධර්මයේ කුසල් හෝ අකුසල්
හෝ වෙත් ද? වහන්ස, කුසල්හු වෙති.

සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, අනවද්‍ය වෙති.

විඤ්ඤාත් විසින් ගර්භිත හෝ ප්‍රශස්ත හෝ වෙත් ද? වහන්ස, විඤ්ඤාත්
විසින් ප්‍රශස්තයහ.

සමන්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනි නො වා කථං වා හෙණ්ථ හොතිති? සමන්තා භන්තෙ සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනි එවං නො හෙණ්ථ හොතිති.

ඉති බො කාලාමා යන්නං ආවොචුමහ: එථ තුමහ කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසමපදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා තයහෙතු, මා ආකාරපරිචිතකෙකත, මා දිට්ඨිතිජ්ඣා-නක්ඛන්තියා, මා භබ්බරුපතාය, මා සමණො නො ගරුති. යද්ද තුමෙහ කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අතවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපසස්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමන්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනිති. අථ තුමෙහ කාලාමා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාථාති ඉති යන්නං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං.

ස බො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ජෙඤ්ඤා විගතබ්‍යාපාදෙ අසම්මුලොකා සම්පජානො පතිස්සන්තො මෙත්තාසභගතෙන චේතසා -පෙ-කරුණාසභගතෙන චේතසා -මුද්ධාසභගතෙන චේතසා-උපෙකබ්‍යාසභගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්තං - ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්නං ලොකං උපෙකබ්‍යාසභගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජෙකිත ඵරිත්වා විහරති.

ස බො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං අවෙරවිත්තො එවං අබ්‍යාපජ්ඣ-විත්තො එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිත්තො එවං විසුද්ධවිත්තො තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ චත්තාරො අස්සාසා අධිගතො හොනති:

සචෙ බො පන අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සුකට්ඨකකට්ඨානං කම්මානං එලං විපාකො, ණාතමහං කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සාමිති, අයමස්ස පස්මො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ බො පන නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සුකට්ඨකකට්ඨානං කම්මානං එලං විපාකො, ඉදහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ අවෙරං අබ්‍යාපජ්ඣං අනිසං සුඛං අත්තානං පරිහරාමිති, අයමස්ස දුතියො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ බො පන කරොතො කරිය්‍යති පාපං, ත බො පනාහං කස්සපි පාපං චේතෙමි, අකරොත්තං බො පන මං පාපං කම්මං කුතො දුතනං චුඤ්ඤාතිති අයමස්ස තතියො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ බො පන කරොතො ත කරිය්‍යති පාපං, ඉදහං¹ උභයෙනෙව විසුද්ධං අත්තානං සමනුපස්සාමිති අයමස්ස චතුත්තො අස්සාසො අධිගතො හොති.

පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු හිතයට සුබයට වැටෙත් ද? නොහොත් නො වැටෙත් ද? මෙහිලා කෙසේ හෝ අදහස් වන්නේ ද? වහන්ස, පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු හිතයට සුබයට වැටෙත්. මෙහි ලා අපට මෙබඳු අදහස් වෙයි.

“කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රව කථායෙහුදු නොගණුව, පරමපරා-කථායෙහුදු නොගණුව, (තෙල මෙසේ චිල යන) ඉතිකිරුකථායෙහුදු නොගණුව. (පෙල හා සැසඳෙයි යන) පිටක සමපදානෙහුදු නොගණුව, තකිහෙතුයෙහුදු නොගණුව, තයහෙතුයෙහුදු නොගණුව, ආකාරපරි-චිතකියෙහුදු නොගණුව, දෂටිතිර්ධ්‍යානානන්දයෙහුදු නොගණුව, භව්‍ය-රූපභාවයෙහුදු නොගණුව. මේ මහණහු අපට ගුරුහ යන හෙතෙමයෙහුදු නොගණුව. කාලාමයෙනි, තෙපි යම් කලෙක මේ ධර්මයෝ කුලලයහ, මේ ධර්මයෝ අතවදායහ, මේ ධර්මයෝ විඥප්‍රසංගයහ. මේ ධර්මයෝ සමානත වූවාහු, සමාදානත වූවාහු හිතයට සුබයට වැටෙත්”යි තුමු ම දනිටු නම් කාලාමයෙනි, එකල තෙපි එය ලැබගෙන වසව”යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියනලදනම්, මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදී.

කාලාමයෙනි, ඒ ආසීශ්‍රාවක වනාහි මෙසේ පහව ගිය අභිධ්‍යා ඇත්තේ, පහව ගිය ව්‍යාපාද ඇත්තේ අසමමුඛ වූයේ නුවණින් දන්නේ එළඹිසිටි සිහි ඇත්තේ මෙමුත් සහගත සිහින් ... කරුණා සහගත සිහින් ... මාදීව සහගත සිහින් ... උපෙක්‍ෂා සහගත සිහින් එක් දිගක් පැතිර ගෙන වෙසේ. එසැටි ම දෙවන දිග, එසැටි ම තුන්වන දිග, එසැටි ම සතරවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමානමභාවයෙන් සකල ලොකය විසුල වූ මහදිගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ එයින් ම නිදුක් වූ උපෙක්‍ෂා-සහගත සිහින් පැතිර ගෙන වෙසෙයි.

කාලාමයෙනි, ඒ ආසීශ්‍රාවක වනාහි මෙසේ අවෙර සිත් ඇතියේ මෙසේ නිදුක් සිත් ඇතියේ මෙසේ නොකිලිටි සිත් ඇතියේ මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම සතර ආශ්වාස කෙනෙක් අභිගත වෙත්.

ඉදින් පරලොව වේ නම් සුකාත දුෂකාත කමිඤ්ජේ එලවිපාකයෙක් වේ නම් මම එකානන්දයෙන් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශොභනගති ඇති සංඛිලොකයට එළඹෙමි යි මේ පළමුවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් පරලොව නොවේ නම් සුකාත දුෂකාත කමිඤ්ජේ එලවිපාකයෙක් නොවේ නම් මම මෙලොව ම අවෙර වූත් ව්‍යාබාධරහිත වූත් සුබ වූත් ආතමයක් පරිහරණය කෙරෙමි යි මේ දෙවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පටි කැරේ ද, මම වැලිත් කිසිවක්හට පවක් නොසිතමි. පටිකම් නොකරණ මා කොසින් දුක් වදනේ දැ යි ඔහු විසින් මේ තුන්වන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පටි නොකැරේ ද, මම වැලිත් දෙපසින් ම විශුද්ධ වූ ආතමයක් දක්මි යි ඔහු විසින් මේ සතරවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ස ඛො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං අවෙරවිනෙතා එවං අබ්‍යාපජ්ඣ-
විනෙතා එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිනෙතා, එවං විසුද්ධවිනෙතා තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ
ඉමෙ චන්තාරො අස්සාසා අධිගතො භොනතීති?

එවමෙනං භගවා, එවමෙනං සුගත, ස ඛො සො භනෙත අරියසාවකො
එවං අවෙරවිනෙතා එවං අබ්‍යාපජ්ඣවිනෙතා එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිනෙතා එවං
විසුද්ධවිනෙතා තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ චන්තාරො අස්සාසා අධිගතො භොනති.

සචෙ ඛො පන අනි පරො ලොකො, අනි සුකට්ඨකකට්ඨානං කම්මානං
එලං විපාකො, යානමහං කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජස්සාමිති, අයමස්ස ජයමො අස්සාසො අධිගතො භොති.

සචෙ ඛො පන නනි පරෙ ලොකො, නනි සුකට්ඨකකට්ඨානං කම්මානං
එලං විපාකො. ඉදහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ අවෙරං අබ්‍යාපජ්ඣං අනිසං සුඛං
අත්තානං පරිහරාමිති අයමස්ස දුකියො අස්සාසො අධිගතො භොති.

සචෙ ඛො පන කරෙතො කරියති පාපං, න ඛො පනාහං කස්සචි පාපං
චෙනෙමි, අකරොන්තං ඛො පන මං පාපං කම්මං කුතො දුකං ජුඝිස්සාතීති
අයමස්ස තතියො අස්සාසො අධිගතො භොති.

සචෙ ඛො පන කරෙතො න කරියති පාපං, ඉදහං උභයෙනෙව
විසුද්ධං අත්තානං සමනුපස්සාමිති අයමස්ස චතුරො අස්සාසො අධිගතො
භොති.

ස ඛො සො භනෙත අරියසාවකො එවං අවෙරවිනෙතා එවං අබ්‍යාපජ්ඣ-
විනෙතා එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිනෙතා එවං විසුද්ධවිනෙතා තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ
ඉමෙ චන්තාරෙ අස්සාසා අධිගතො භොනතීති.

අභිකක්ඛන්තං භනෙත -පෙ- එනෙ මයං භනෙත භගවන්තං සරණං
ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඝිසඤ්ච. උපාසකො හො භනෙත භගවා ධාරෙත්තු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙනෙ සරණංගතෙති.

3. 2. 2. 6.

16. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා නන්දකො ඝාමනීයං විහරති
සුඛබ්‍රාහ්මෙ මිගාරමානුපාසාදෙ. අථ ඛො ඝාලෙහා ව මිගාරත්තතා
ගෙහණො ව පෙබුතිසත්තතා යෙනායස්මා නන්දකො තෙත්තපඝිකමිත්වා
ආයස්මන්තං නන්දකං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදංසු. එකමන්තං නිසීන්තං
ඛො සාලහං මිගාරත්තතාරං ආයස්මා නන්දකො එතදවොච:

භාලාමයෙනි, ඒ ආශීශ්‍රාවක වනාහි මෙසේ අවෛර සිත් ඇත්තේ, මෙසේ අබ්‍යාබාධ සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ, මෙසේ විශුද්ධ සිත් ඇත්තේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම මේ සතර ආශ්වාසයෝ අධිගත වෙත් දැයි වදාළහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල මෙසේ මැයැ. සුගතයන් වහන්ස, තෙල මෙසේ මැයැ. වහන්ස, ඒ අර්ථය වූ මෙසේ අවෛර සිත් ඇතියේ, මෙසේ ව්‍යාබාධ රහිත සිත් ඇතියේ - මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇතියේ - මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම සතර ආශ්වාසයෝ අධිගත වෙත්. (කෙසේ ද?)

ඉදින් පරලොව වේ ද, සුකාත දුෂකාත කමීයන්ගේ ඵල විපාකයෙක් වේ ද, එකානතයෙන් මම කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශුභගති ඇති කටිලො-කයට ඵලමෙහි යි ඔහු විසින් මේ පළමුවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් පරලොව නො වේ ද, සුකාත දුෂකාත කමීයන්ගේ ඵල විපාක-යෙක් නො වේ ද, මම වැලින් ඉහාතමයෙහි ම අවෛර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ ව්‍යසන රහිත වූ සුඛ වූ ආත්මයක් පරිහරණය කරමි යි ඔහු විසින් මේ දෙවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පවි කැරේ ද, මම වැලින් කිසිවක්හට පවක් නො සිතමි. පවිකම් නො කරණ මා කොසින් දුක් වදනේ දැ යි ඔහු විසින් මේ තුන්වන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පවි නො කැරේ ද, මම එයින් දෙපසින් ම විශුද්ධ වූ ආත්මයක් දක්මි යි ඔහු විසින් මේ සතරවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

වහන්ස, ඒ අර්ථය වූ මෙසේ අවෛර සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නිර්ව්‍යාබාධ සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ, මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම මේ සතර ආශ්වාසයෝ අධිගත වෙත්.

වහන්ස, ඉතා මැනව, ... වහන්ස, ෙල අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ යමිහ. දහම ද බික්සහුන් ද සරණ යමිහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උපාසකයන් කොට ධරණ සේක් වා.

3. 2. 2. 6.

16. එක් සමයෙකි ආයුෂමත් නඤක මහතෙරුහු සෑමැත් නුවර මුවරමාපහය නම් ලද සුච්ඡායමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි මුවර මහසිටුහු මුනුපුරු සාලහ සිටු හා පෙබුනිය සිටුහු මුනුපුරු රෙහණ සිටු හා නඤක මහතෙරුන් කරු එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් නඤක මහතෙරුන් සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් මුවර මහසිටු මුනුපුරු සාලහයනට ආයුෂමත් නඤක මහතෙරුහු තෙල පාවසුහ.

එථ භූමෙහ සාලහා මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරය, මා ඉතිකිරය, මා පිටකසමපදනෙන, මා තකකහෙන, මා තයහෙන, මා ආකාරපරිචිතකෙනෙන, මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකකනනියා, මා හබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරුති. යද්ද භූමෙහ සාලහා අත්තනාව ජාතෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිනා, ඉමෙ ධම්මා සමනතා සමාදිනතා අභිනාය දුක්ඛාය සංවතතනති. අථ භූමෙහ සාලහා පජ්ඣෙය්‍යාථ.

තං කිං මඤ්ඤාථ සාලහා අත්ථ ලොභොති? එවං හනෙන, අභිජ්ඣාති බො අහං සාලහා එතමත්ථං වදාමි.

ලුඤ්ඤා බො අයං සාලහා අභිජ්ඣාලු පාණමපි හනති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගවජ්ජති, මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති යං ස හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති? එවං හනෙන.

තං කිමමඤ්ඤාථ සාලහා අත්ථ දොසොති? එවං හනෙන. බ්‍යාපාදෙති බො අහං සාලහා එතමත්ථං වදාමි.

දුට්ඨො බො අයං සාලහා බ්‍යාපත්තවිතො පාණමපි හනති -පෙ- මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති, එවමහනෙන.

තං කිමමඤ්ඤාථ සාලහා අත්ථ මොහොති? එවමහනෙන. අවිජ්ජාති බො අහං සාලහා එතමත්ථං වදාමි.

මුලෙහා බො අයං සාලහා අවිජ්ජාහනො පාණමපි හනති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගවජ්ජති, මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති. එවමහනෙන.

තං කිං මඤ්ඤාථ සාලහා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? අකුසලා හනෙන. සාවජ්ජා වා අතවජ්ජා වාති? සාවජ්ජා හනෙන. විඤ්ඤාගරහිනා වා විඤ්ඤාපපසත්ථා වාති? විඤ්ඤාගරහිනා හනෙන. සමනතා සමාදිනතා අභිනාය දුක්ඛාය සංවතතනති නො වා කථං වා හෙත්ථ හොතිති? සමනතා හනෙන සමාදිනතා අභිනාය, දුක්ඛාය සංවතතනති; එවං නො හෙත්ථ හොතිති.

සාලහයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකථායෙනුදු නො ගණුව, පරමපර-කථායෙනුදු නො ගණුව, (තෙල මෙසේ වේ ල යන මේ) ඉතිකිරු කථායෙනුදු නො ගණුව, (අපගේ පෙළ හා සැසඳෙහි යන) පිටක සම්පදනයෙනුදු නො ගණුව, තනිග්‍රාහයෙනුදු නො ගණුව, නයග්‍රාහයෙනුදු නො ගණුව, ආකාරපරිච්ඡේදයෙනුදු නො ගණුව, (අප ඉවසු දූෂටිය හා සැසඳෙහි යන) දූෂටිකිරිධානසාන්ධියෙනුදු නො ගණුව, හව්‍යරූපභාවයෙනුදු නො ගණුව, මේ මහණනු අප ගුරුහ යන හෙතෙයෙනුදු නො ගණුව සාලහයෙනි, යම් කලෙක තෙපි “මේ දහම්නු අකුසල්හ, මේ දහම්නු සාවද්‍යයහ, මේ දහම්නු විඤගර්භිතයහ. මේ දහම්නු පරිපුණ්ණි වුවානු පරාමම් වශයෙන් ගන්නා ලද්දනු අභිතයට දුඛයට වැටෙති” යි කුමු ම දතිවි ද, සාලහයෙනි, එකල තෙපි භාරපියව.

සාලහයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවි ද, ලොහය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය, සාලහයෙනි, මම තෙල අභිය ‘අභිධා’යි කියමි.

සාලහයෙනි, ලබ්ධි වූ අභිධා බහුල වූ මේ පුරුෂ යම් කම්යෙක් බහුට දීඝීරාත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණයන් තස්තේ ය, අභිතාදනුන් ගන්නේ ය, පරදරයන් කරුන් යන්නේ ය, මුසවාන් බණන්තේ ය, මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාලහයෙනි, එය කිමැයි හඟිවි ද, දොෂය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය. සාලහයෙනි, මම ‘ව්‍යාපාද’යි තෙල අභිය කියමි.

සාලහයෙනි, දව්ෂට වූ ව්‍යාපාදයට පත් සිතැති මේ පුද්ගල, යම් කම්යෙක් බහුට දීඝීරාත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණයන් තස්තේ ය ... මුසවාන් බණන්තේ ය, මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කර-වන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාලහයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවි ද, මොහය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය. සාලහයෙනි, මම ‘අවිද්‍යා’යි තෙල අභිය කියමි.

සාලහයෙනි, මුස වූ අවිද්‍යායෙන් යුක්ත මේ පුරුෂ, යම් කම්යෙක් බහුට දීඝීරාත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණයන් තස්තේ ය, අභිතාදනුන් ගන්නේ ය, පරදරයන් කරුන් යන්නේ ය, මුසවාන් බණන්තේ ය, මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාලහයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවි ද? මේ දහම්නු කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙද්ද? වහන්ස, අකුසල්හ. සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, සාවද්‍යයහ. විඤගර්භිත හෝ විඤප්‍රශ්න හෝ වෙද්ද? වහන්ස, විඤගර්භිතයහ. සමානන වූවානු සමාදනන වූවානු අභිතයට දුඛයට වැටෙත් ද? නොහොත් නො වැටෙද් ද? මෙහිලා කෙසේ හෝ අදහස් වේ ද? වහන්ස, පරිපුණ්ණි වූවානු මොකොට ගන්නා ලද්දනු අභිතයට දුඛයට වැටෙති. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි.

ඉති බො සාලුහා යන්නං අවොවුමහ: එථ තුමෙහ සාලුහා මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරුය, මා පිටකසමපදානෙන, මා තකකහෙතු, මා තයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතකෙකත, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානකනිනතියා, මා හබ්බරුපතාය, මා සමණො නො ගරුති. යද, තුමෙහ සාලුහා අත්තතාව ජානෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදිත්තා අතිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනතීති. අථ තුමෙහ සාලුහා පජ්ඣෙය්‍යාථාති ඉති යන්නං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

එථ තුමෙහ සාලුහා මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරුය, මා පිටකසමපදානෙන, මා තකකහෙතු, මා තයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතකෙකත, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානකනිනතියා, මා හබ්බරුපතාය, මා සමණො නො ගරුති. යද, තුමෙහ සාලුහා අත්තතාව ජානෙය්‍යාථ ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපසසන්ධා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදිත්තා හිතාය සුඛාය සංවත්තනතීති. අථ තුමෙහ සාලුහා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍යාථ.

තං කිං මඤ්ඤාථ සාලුහා අත්ථි අලොභොති? එවමහනෙන. අනනිජ්ඣාති බො අහං සාලුහා එතමන්ථං වදාමි.

අලුදො බො අයං සාලුහා අනනිජ්ඣාලු තෙව පාණං හන්ති, න අදිත්තං ආදියති, න පරදුරං ගච්ඡති, න මුසා හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති? එවමහනෙන.

තං කිං මඤ්ඤාථ සාලුහා අත්ථි අදොසොති? එවමහනෙන. අබ්‍යාපාදොති බො අහං සාලුහා එතමන්ථං වදාමි.

අලුදො බො අයං සාලුහා අබ්‍යාපන්නවිත්තො තෙව පාණං හන්ති, -පෙ- න මුසා හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති? එවමහනෙන.

තං කිමමඤ්ඤාථ සාලුහා අත්ථි අමොහොති? එවමහනෙන. විජ්ජාති බො අහං සාලුහා එතමන්ථං වදාමි.

අමුලො බො අයං සාලුහා විජ්ජාගතො තෙව පාණං හන්ති, -පෙ- න මුසා හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති? එවමහනෙන.

“සාලනයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකථායෙහිදු නො ගණුව, ඉතිකිරු කථායෙහිදු නො ගණුව, පිටකසම්පදනයෙහිදු නො ගණුව, තකිනෙහුයෙහිදු නො ගණුව, නයනෙහුයෙහිදු නො ගණුව, ආකාරපරිච්ඡායෙහිදු නො ගණුව, දූෂිතර්ධානකෂානායෙහිදු නො ගණුව, භවාරූපතායෙහිදු නො ගණුව, අපගේ ගුරු ග්‍රමණයහ යන හෙහුයෙහිදු නො ගණුව” යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමෝ ද, සාලනයෙනි, යම් කලෙක තෙපි “මේ දහම්හු අනුසල්හ, මේ දහම්හු සාවද්‍යහ, මේ දහම්හු විඤ්ඤාත් විසින් ගර්භිතයහ, මේ දහම්හු පරිපූර්ණ වූවාහු සමාදාන විසින් ගන්නා ලද්දහු අනිත්‍යයට දුඃඛයට වැටෙති යි තුමු ම දනිව් ද, සාලනයෙනි, එකල තෙපි හැරපියව” යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදි.

සාලනයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකථායෙහිදු නො ගණුව, පරමපරාකථා-
යෙහිදු නො ගණුව, ඉතිකිරු කථායෙහිදු නො ගණුව, පිටකසම්පදනයෙහිදු
නො ගණුව, තකිනෙහුයෙහිදු නො ගණුව, නයනෙහුයෙහිදු නො ගණුව,
ආකාරපරිච්ඡායෙහිදු නො ගණුව, දූෂිතර්ධානකෂානායෙහිදු නො
ගණුව, භවාරූපතායෙහිදු නො ගණුව, අපගේ ගුරු ග්‍රමණයහ යන
හෙහුයෙහිදු නො ගණුව. සාලනයෙනි, යම් කලෙක තෙපි “මේ දහම්හු
නුසල්හ, මේ දහම්හු අනවද්‍යහ, මේ දහම්හු විඤ්ඤානායහ, මේ දහම්හු
සමානත වූවාහු සමාදාන වූවාහු නිත්‍යයට සුඛයට වැටෙත්” යි තුමු ම
දනිව් ද, සාලනයෙනි, එකල තෙපි එයට එළඹ වසව.

සාලනයෙනි, ඒ කීමා යි හනිව් ද, අලොභය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය.
සාලනයෙනි, මම ‘අනභිධාය’ ය යි තෙල අනීය කියමි.

සාලනයෙනි, අලබ්ධි වූ අභිධාය බහුල නො වූ මේ පුරුෂ, යම් කමියෙක්
ඔහුට දීඝිරුත්‍රයෙහි නිත්‍යයට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කමී වූ ප්‍රාණයන් නො ම
තසයි, අසිතාදන් නො ගණි, පරදරයට නො යෙයි, මුසවා නො කියයි,
මෙරමා එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

සාලනයෙනි, ඒ කීමා යි හනිව් ද, අද්‍රෙණය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය.
සාලනයෙනි, මම ‘අව්‍යාපාද’ ය යි තෙල අනීය කියමි.

සාලනයෙනි, අද්‍රිෂ්ට වූ ව්‍යාපාදයට නොපත් සිතැති, මේ පුද්ගල යම්
කමියෙක් ඔහුට නිත්‍යයට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කමී වූ ප්‍රාණය නො ම
තස්තේ ය, ... මුසවා නො බෙණෙත්, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි.
වහන්ස, එසේය.

සාලනයෙනි, ඒ කීමා යි හනිව් ද, අමොහය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය.
සාලනයෙනි, මම ‘විද්‍යා’ ය යි තෙල අනීය කියමි.

සාලනයෙනි, අමුස වූ විද්‍යාව ලත් මේ පුරුෂ යම් කමියෙක් ඔහුට
දීඝිරුත්‍රයෙහි නිත්‍යයට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කමී වූ ප්‍රාණය නො ම
තස්තේ ය, ... මුසවා නො බෙණෙත්, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය.
වහන්ස, එසේය.

තං නිමග්ගඤ්ඤං සාලුහා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාහි? කුසලා හනො. සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වාහි? අනවජ්ජා හනො. විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපපසන්ථා වාහි? විඤ්ඤාපපසන්ථා හනො.

සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති, නො වා කථං වා හෙත්ථ භොතිති? සමත්තා හනො සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති, එවං නො හෙත්ථ භොතිති.

ඉති ඛො සාලුහා යං තං අවොච්චිමහ: එථ තුමෙහ සාලුහා, මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉන්ධ්‍රිකරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තකතහෙතු, මා තයහෙතු, මා ආකාරපරිචිතතෙකත, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානකකන්තියා, මා හබ්බරුපතාය, මා සමණො නො ගරුති. ඤ්ඤා තුමෙහ සාලුහා අත්තතාව ජාතෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපපසන්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති, අථ තුමෙහ සාලුහා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාථාති, ඉති යත්තං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තන්ති.

ස ඛො සො සාලුහා අරියසාවකො එවං විගතාහිජ්ඣෙයි, විගතභික්ඛාපිදෙද, අසම්මුලෙහා සම්පජ්ජානො පතිස්සනො මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා -පෙ-කරුණො - මුදිතා - උපෙකතාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථිං, ඉති උභිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතත්තාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙකතාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජ්ඣෙයි ඵරිත්වා විහරති.

සො එවං පජානාති, අත්ථි ඉදං, අත්ථි හීනං, අත්ථි පණීතං, අත්ථි ඉමස්ස සඤ්ඤාගතස්ස උත්තරිං නිස්සරණන්ති.

තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි විත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විත්තං විමුච්චති, විමුත්තයමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණ්ණ ජාති, චුසිතං භුගචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

සො එවං පජානාති. අනු පුබ්බෙ ලොභො, තදනු අකුසලං. සො එතරහි තත්ථි, ඉදෙවතං කුසලං. අනු පුබ්බෙ දොසො -පෙ- අනු පුබ්බෙ මොහො, තදනු අකුසලං. සො එතරහි තත්ථි, ඉදෙවතං කුසලන්ති.

ඉති සො දිට්ඨිච ධම්මෙ නිවජ්ජානො නිබ්බුතො සීතිභූතො සුඛපටිසංවෙදී මුහමභූතෙන අත්තතා විහරතිති.

සාලායෙනි, ඒ කිමැයි හඬවී ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙද්ද? වහන්ස, කුසල්හ. සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙද්ද? වහන්ස, අනවද්‍යහ. විඤ්ඤානිත හෝ විඤ්ඤාසන හෝ වෙද්ද? වහන්ස, විඤ්ඤාසනයහ.

සමානන වූවාහු සාමාදානන වූවාහු භිතයට සුඛයට වැටෙද්ද? නොහොත් නොවැටෙද්ද? මෙහි ලා කෙසේ අදහස් වේ ද? වහන්ස, සමානන වූවාහු සාමාදානන වූවාහු භිතයට සුඛයට වැටෙති. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි.

“සාලායෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රවකථායෙනුදු නොගණුව. පරමපරා කථායෙනුදු නොගණුව, ඉතිකිරා කථායෙනුදු නොගණුව, පිටකසම්පදාන-යෙනුදු නොගණුව, තකිභෙතූයෙනුදු නොගණුව, තයභෙතූයෙනුදු නොගණුව, ආකාරපරිච්ඡිතකීයෙනුදු නොගණුව, දෘෂ්ටිනිර්ධානානන්තරයෙනුදු නොගණුව, අපගේ ගුරුශ්‍රමණයහ යන භෙතූයෙනුදු නොගණුව යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමෝ ද, “සාලායෙනි, යම් කලෙක තෙපි මේ දහම්හු කුසල්හ. මේ දහම්හු අනවද්‍යහ. මේ දහම්හු විඤ්ඤාසනයහ. මේ දහම්හු පුරුණ ලද්දහු සමාදාන වශයෙන් ගන්නා ලද්දහු භිතයට සුඛයට වැටෙති යි තුමුම දනිවී ද, සාලායෙනි, එකල තෙපි එයට පැමිණ වසව”යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියන ලද ද, මෙය තෙල අභිස පිණිස කියන ලදි.

සාලායෙනි, ඒ ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ පහව ගිය අභිධ්‍යා ඇත්තේ පහව ගිය ව්‍යාපාද ඇත්තේ පහව ගිය මූලා ඇත්තේ නුවණින් දන්නේ එළඹී සිති ඇත්තේ මෙන් සහගිය සිතින් ... කුලුණු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගිය සිතින් ... උපෙක්‍ෂා සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැතිර ගෙණ වෙසෙයි. එසැටි ම දෙවන දිග ද, එසැටි ම තෙවන දිග ද, එසැටි ම සතරවන දිගද යි මෙසේ උඛ - යට - සරස හාමතාන සමානමහාවයෙන් හාමලොව විපුල වූ මහද්වන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් පැතිර ගෙණ වෙසෙයි.

“මේ ඇත. භිතයෙක් ඇත. ප්‍රණීතයෙක් ඇත, මේ සංඥාතයාගේ මතු නිශ්ශරණයෙක් ඇතැ”යි හේ මෙසේ දනී.

මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහට කාමාසුවයෙනුදු සිත මිඳෙයි. භවාසුවයෙනුදු සිත මිඳෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙනුදු සිත මිඳෙයි. මිඳෙන් ම, විමුක්තය යි නුවණෙක් වෙයි. ජාතිය ක්‍ෂීණ විය. මහබ්‍රහ්මර වැස නිම විය. සතර මහ කිසි කරණලදි. මේ අභිනුතර පිණිස කලසුතු අන් දෑයෙක් නැති යි දන්නේය.

“පෙර ලොභයෙක් විය. එය අකුසල් විය. ඒ දැන් නැත. මෙසේ මේ මැනව. පෙර දොමයෙක් විය ... පෙර මොහයෙක් විය. එය අකුසල් විය. ඒ දැන් නැත. මෙසේ මේ මැනවැ”යි හේ මෙසේ දැනගනී.

මෙසේ හෙයින් මෙලොවිහි ම නිසානාමය වූයේ නිර්වාන වූයේ ශිතීභූත වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආතමයෙන් වෙසෙයි.

3. 2. 2. 7.

17. තිණ්ණොති භික්ඛවෙ කථාචජ්ඣති. කතමොති තිණ්ණි: අතිතං වා භික්ඛවෙ අභිතං ආරභ්භ කථං කපේය්‍ය එවං අහොසි අතීතමඤ්චානන්ති, අනාගතං වා භික්ඛවෙ අභිතං ආරභ්භ කථං කපේය්‍ය එවං භවිස්සති අනාගතමඤ්චානන්ති, එතරහි වා භික්ඛවෙ පච්චුප්පන්නං ආරභ්භ කථං කපේය්‍ය එවං එතරහි පච්චුප්පන්නන්ති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිනබ්බො, යදි වා කචෙණ්, යදි වා අකචෙණ්ති. සවායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො එකංසවායාකරණීයං පඤ්ඤං න එකංසෙන ව්‍යාකරොති, විභජ්ජ ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං න විභජ්ජ ව්‍යාකරොති, පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං න පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරොති, යපනීයං පඤ්ඤං න යපෙනි, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකචෙණ් හොති.

සවෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො එකංසවායාකරණීයං පඤ්ඤං එකංසෙන ව්‍යාකරොති, විභජ්ජ ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං විභජ්ජ ව්‍යාකරොති, පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤං පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරොති, යපනීයං පඤ්ඤං යපෙනි, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කචෙණ් හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිනබ්බො යදි වා කචෙණ්, යදි වා අකචෙණ්ති. සවායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො ඨානාඨානෙ න සණ්ඨාති, පරිකප්පෙ න සණ්ඨාති, අඤ්ඤවාදෙ න සණ්ඨාති, පටිපද්ද්‍ය න සණ්ඨාති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකචෙණ් හොති.

සවෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො ඨානාඨානෙ සණ්ඨාති, පරිකප්පෙ සණ්ඨාති, අඤ්ඤවාදෙ සණ්ඨාති, පටිපද්ද්‍ය සණ්ඨාති එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කචෙණ් හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිනබ්බො යදි වා කචෙණ්, යදි වා අකචෙණ්ති. සවායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චතී, බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඤ්ඤාකරොති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකචෙණ් හොති.

සවෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො නාඤ්ඤානාඤ්ඤං පටිච්චතී. න බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඤ්ඤාකරොති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කචෙණ් හොති.

3. 2. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ කථාවස්සුනු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකුයත්:

මහණෙනි, ‘අනිත්තකාලය මෙසේ විය’යි අනිත්ත අභ්‍යන්තර අරහයා කථා කියන්නේය. මහණෙනි, ‘අනාගත කාලය මෙසේ වේය’යි අනාගත අභ්‍යන්තර අරහයා කථා කියන්නේය. මහණෙනි, ‘දැන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂපත්‍යය මෙසේය’ යි දැන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂපත්‍යය හෝ අරහයා කථා කියන්නේ ය.

මහණෙනි, පුග්ගලයා “කථායෙහි යොග්‍ය වේ ද, නොහොත් කථායෙහි අයොග්‍ය වේ ද” යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දනගුතුය. මහණෙනි, ඉදින් ප්‍රශ්න කරණ ලද මේ පුද්ගලයා එකාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය එකාන්තයෙන් නො විසඳ ද, විභාග කොට විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය විභාග කොට නො විසඳ ද, පිළිවිසීමෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය පිළිවිසීමෙන් නො විසඳ ද, තුබුවමනා ප්‍රශ්නය නො තබා ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය නොවේ.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ එකාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය එකාන්තයෙන් විසඳ ද, විභාග කොට විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය විභාග කොට විසඳ ද, පිළිවිසීමෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය පිළිවිසීමෙන් විසඳ ද, තුබුවමනා ප්‍රශ්නය තබා ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායොග්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථා යොග්‍ය වේ ද, නොහොත් කථා යොග්‍ය නො වේ ද” යි කථා සම්ප්‍රයෝගයෙන් දන ගුතුයි. මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ කාරණාකාරණයෙහි නො සිටුවේ ද, පරිකල්පනා කොට ගත් කරුණෙහි නො සිටුවේ ද, දැන සිටි වාදයෙහි නො සිටුවේ ද, ප්‍රතිපත්තියෙහි නො සිටුවේ ද, මෙසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය නො වෙයි,

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ කාරණාකාරණයෙහි සිටුවේ ද, පරිකල්පනා කොට ගත් කරුණෙහි සිටුවේ ද, දැන සිටි වාදයෙහි සිටුවේ ද, ප්‍රතිපත්තියෙහි සිටුවේ ද, එසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය වේ.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථා යොග්‍ය වේ ද, කථා යොග්‍ය නො වේ ද” යි කථා සම්ප්‍රයෝගයෙන් දන ගුතු ය.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ අත්‍යකථාවකින් අත්‍යකථාව වසාලයි ද, එයින් ම බැහැරට කථාව තෙරුලයි ද, කොපය හා දෝෂය හා නො සතුට හා පහල කෙරේ ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය නො වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ අත්‍යකථාවකින් අත්‍යකථාව නො වසාලයි ද, එයින් ම බැහැරට කථාව නො තෙරයි ද, කොපය හා දෝෂය හා නොසතුට හා පහල නොකෙරේ ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය වෙයි.

කරාභිමපයෝගෙන භික්ඛවෙ පුගහලො වෙදිතබ්බො යදි වා කචෙජා,
යදි වා අකචෙජාති.

සමායං භික්කවෙ පුගගලො පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානො අභිභරති,
අභිමද්දති, අනුපජ්ගස්සති, ඛලිතං ගණ්හාති. එවං සන්ධායං භික්කවෙ
පුගගලො අකච්ඡො හොති.

සචෙ පනායං භික්ඛචෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාං පුට්ඨාං සමානො න අභිනරති, න අභිමද්දති, න අනුපජ්ජෙති, න ඛලිතං ගණ්හාති. එවං සන්ධායං භික්ඛචෙ පුග්ගලො කචේජ්ඣ නොති.

කර්මාන්තයෙන්ම භික්ෂුවෙහි ප්‍රගතිය ලෙසින්ද වා සිද්ධාන්තයෙන්ද වා අනුප්‍රාප්තියි.

අනොභිකසොතො භික්ඛුවෙ අනුපනිසො හොති. ඔතිනසොතො සඋප-
නිසො හොති. සො සඋපනිසො සමාතො අභිජානාති එකං ධම්මං, පරිජා-
නාති එකං ධම්මං, පජ්ඣති එකං ධම්මං, සච්ඡිකරොති එකං ධම්මං. සො
අභිජානනො එකං ධම්මං, පරිජානනො එකං ධම්මං, පජ්ඣනො එකං
ධම්මං, සච්ඡිකරෙනො එකං ධම්මං, සමමාවිමුතති පුසති.

එතදැන් භික්ෂුවෙ කථා, එතදැන් මනනනා, එතදැන් උපනිසා,
එතදැන් සොනාවධානං යදිදං අනුපාදු විතනං විමොහෙතියි.

23. යෙ විරුද්ධා සලලපනති විනිවිටා සමුසසිනා,
අනරියගුණමාසජ්ජ අඤ්ඤාමඤ්ඤා¹ විවරෙසිනො.
24. දුඛභාසිනං විකම්බිතං සමපමොහං පරුජයං,
අඤ්ඤාමඤ්ඤාසසාහිනදුකන්ත² නදරියො කථනාවරො.
25. සවෙ චස්ස කථාකාමො කාලමඤ්ඤාය පණ්ණිනො,
බමමට්ඨපටිසංයුතතා ය අරියාවරිනා³ කථා.
26. නං කථං කථයෙ ඕරෙ අවිරුද්ධො අනුසසිනො,
අනුපාදිනෙනන⁴ මනසා අපලාසො අසාහසො.
27. අනුසුය්‍යායමානො⁵ සො සම්මදඤ්ඤාය භාසති,
සුභාසිනං අනුමොදෙය්‍ය දුඛහට්ඨිනාවසාදයෙ.
28. උපාරමනං න සිකෙකිය්‍ය බලිතඤ්ඤා න භාහයෙ,
නාභිහරෙ නාභිමඤ්ඤා න වාචං පයුතං භණ්ණෙ.

1. අනෙකුත් සියලුම විවරණයන් - මජ්ඣ. 2 අනෙකුත් සියලුම සංඝයාගේ විකල්පයන් - මජ්ඣ.

3. යා අරියචරිතා කථා - සීම. යා අරියචරිතා කථා - මජ්ඣ. PTS

4. අනුනාමනෙක - මජ්ඣ. 5. අනුසුභාසමානො - මජ්ඣ. අනුසුභාසමානො - PTS.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථායෝග්‍ය වේ ද, කථායෝග්‍ය නො වේ ද”යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දනැයුතු ය.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඔබ්බොබිත් කරුණු එළවා බාධා කෙරේ ද, කරුණු එළවා කථා ව මැඩ පියා ද, අත් පාහැර මහා භාසා කෙරේ ද, සංඛලිතය ඇද ගනී ද, එසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායෝග්‍ය නො වේ.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඔබ්බොබිත් කරුණු එළවා බාධා නො කෙරේ ද, කරුණු එළවා කථා ව නො මැඩපියා ද, අත් පාහැර මහා භාසා නො කෙරේ ද, සංඛලිතය නො ගනී ද, එසේ වත් ම මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායෝග්‍ය වේ.

මහණෙනි, පුද්ගල තෙමේ “උපතීශ්‍රය සහිත වේ ද, උපතීශ්‍රය රහිත වේ ද”යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දනැයුතුය.

මහණෙනි, යොමු නො කළ කන් ඇතියෙ උපතීශ්‍රය නැතියෙ නම් වෙයි. යොමු කළ කන් ඇතියේ උපතීශ්‍රය ඇතියේ නම් වෙයි. හේ උපතීශ්‍රය ඇතියේ එක් කුසල් දහමක් වූ අර්මග දනී. එක් දහමක් වූ දුඃඛසත්‍යය තීරණය කොට දනී. එක් දහමක් වූ සමාකුශලය දුරු කෙරෙයි. එක් දහමක් වූ අභිනිව්චලය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරෙයි. හේ එක් දහමක් වූ අර්මග දන්නේ, එක් දහමක් වූ දුඃඛසත්‍යය තීරණය කොට දන්නේ, එක් දහමක් වූ සමාකුශලය හරන්නේ, එක් දහමක් වූ අභිනිව්චලය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණයේ සමාසක් විමුක්ති සංඛ්‍යාත අභිනිව්චල විමෝක්‍ෂය ඥානසප්තියෙන් සපයී කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් මේ චිත්තයාගේ අනුපාදවිමෝක්‍ෂයෙක් වේ ද, කථා ව මෙ අතී කොට ඇත. මනුෂ්‍යත්ව මේ අතී කොට ඇත. උපතීසාව මේ අතී කොට ඇත, කන් නතු කිරීම මෙ අතී කොට ඇත.

23. යම් කෙනෙක් කොපයෙන් විරුද්ධ වූවාහු එහි බැසගත්තාහු මාතයෙන් තගන ලද්දහු උනුත් සිදුරු සොයන්නාහු ගුණ ස්වා අත්‍යායී-කථා ව අලොප සලොප විසින් කෙරෙත් ද,

24. ඔහු උනුත්ගේ දුභිමිතය මුඛදොෂ ආදී අලංකාරිතය මූලාව පරාජය ගෙන සතුටු වෙත්. ආයතී තෙමේ එබඳු කථා ව නො කරන්නේ ය.

25-26. ඉදින් කථාවට කැමති වන්නේ වී නම් නිසි කල් දැන බිර වූ අවිරුද්ධ වූ මාතයෙන් නො හුවන ලද ඒ පණ්ඩිත තෙමේ අනුදාන සිතින් යුගග්‍රාහ රහිත ව ලාභෙලාකම් තැතිව ධර්මය වූත් ධර්මප්‍රතිසංයුක්ත වූත් යම් ආයතීකථායෙක් ඇද්ද, ඒ කථා ව කියන්නේ ය.

27. ඒ පණ්ඩිත තෙමේ ඊෂ්ඨා රහිත සිතැත්තේ මොනොවට දැන බෙණේ. සුභාමිතය අනුමෙව්නේය. දුභිමිතයෙහි ලා නො බස්නේ ය.

28. කරුණොත්තරකරණ ලක්‍ෂණ උපාරමිතය ශික්‍ෂණ විසින් නො ගන්නේය. පමාදෙස නො ගන්නේ ය. (මෙරමා කථා ව වළඟා) කරුණු නො එළවන්නේ ය. (මෙරමා කථා ව) නො මඬනේ ය. සත්‍යාසත්‍යප්‍රති-සංයුක්ත තෙපුල නො බණන්නේය.

29. අඤ්ඤානන්දං පසාදන්දං සතං වෙ හොති මනනානා,
එවං බො අරියා මනෙනනති එසං අරියාන මනනානා,
එතදඤ්ඤාය මෙධාවී න සමුසෙය්‍යා මනනයෙති.

3. 2. 2. 8.

18. සවෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යස්‍යා: නයො, මෙ ආට්‍රිසො ධම්මා: කතමෙ නයො: රාගො දොසො මොහො. ඉමෙ බො ආට්‍රිසො නයො ධම්මා. ඉමෙසං ආට්‍රිසො තිණ්ණං ධම්මානං කො විසෙසො, කො අභිප්පායො, කිං නානාකරණනති? එවං පුට්ඨා තුමෙන භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාථාති?

භගවම්මුලකා නො භනෙන ධම්මා භගවනෙනනතිකා භගවම්පටිසරණා සාමු වත භනෙන භගවනාඤ්ඤාව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අතේවා: භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සනතිති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණ්ඨං -පෙ- භගවා එතදවොච:

සවෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යස්‍යා: නයො, මෙ ආට්‍රිසො ධම්මා: කතමෙ නයො: රාගො දොසො මොහො. ඉමෙ බො ආට්‍රිසො නයො ධම්මා. ඉමෙසං ආට්‍රිසො තිණ්ණං ධම්මානං කො විසෙසො, කො අභිප්පායො, කිනනානාකරණනති? එවං පුට්ඨා තුමෙන භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාථ: රාගො බො ආට්‍රිසො අප්පසාචජේජා දකුට්ඨරාගී, දොසො මහාසාචජේජා ඛිප්පට්ඨරාගී, මොහො මහාසාචජේජා දකුට්ඨරාගීති.

කො පනාට්‍රිසො හෙතු කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවතනතිති? සුභතිමිතනනතිස්ස වචනීයං.

තස්ස සුභතිමිතනං අයොනිසො මතසිකරෙතො අනුප්පනො වෙච රාගො උප්පජ්ජති. උප්පනො ව රාගො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවතනති. අයං බො ආට්‍රිසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවතනතිති.

කො පනාට්‍රිසො හෙතු කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දොසො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා දොසො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවතනතිති? පටිසතිමිතනනතිස්ස වචනීයං.

තස්ස පටිසතිමිතනං අයොනිසො මතසිකරෙතො අනුප්පනො වෙච දොසො උප්පජ්ජති, උප්පනො ව දොසො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවතනති. අයං බො ආට්‍රිසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දොසො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා දොසො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවතනතිති.

29. පණ්ඩිතයන්ගේ මනුෂ්‍යත්ව දැනුම් පිණිස ද ප්‍රසාදය පිණිස ද එකැතින් වෙයි. ආයතියෝ මෙසේ මනුෂ්‍යය කෙරෙහි, මේ ආයතියන්ගේ මනුෂ්‍යත්ව යි. ප්‍රශස්තබුද්ධි ඇති පණ්ඩිත තෙම මෙපවත් දැන මානයෙන් සුවා නො ගත්තේ ය. මානනීයාග්‍රිත නො වී මනුෂ්‍යය කරන්නේ ය.

3. 2. 2. 8.

18. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති, මේ ධර්මයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: රුගය, දොමය, මොහ යි ඇවැත්ති, මේ ධර්මයෝ තුන් දෙනෙක. ඇවැත්ති, මේ තුන් දහමුත්ගේ විශේෂය කවරේ ය, අධිප්‍රාය කවරේ ය, නතස කවරේ යැ? යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්කරා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣනට කිමැ යි ප්‍රකාශ කරන්නාහු ද?

වහන්ස, අපගේ දහමිහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අතීත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මතා මැ නු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙපුල් අසා භික්ෂුහු ධර්මතාහ.

මහණෙනි, එසේ වී නම් අසව ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලන:

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති, මේ ධර්මයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: රුගය දොමය මොහ යි. ඇවැත්ති, මේ ධර්මයෝ තුන් දෙනෙක. ඇවැත්ති, මේ ධර්මයන් තුන් දෙනාගේ විශේෂය කවරේ යැ, අධිප්‍රාය කවරේ යැ, නතස කවරේ යැ?” යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම්, මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්කරා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරව: ඇවැත්ති, රුගය අලප්පාවද්‍ය ය, ලැහිව පහවන සුළු ය දොමය මහාසාවද්‍ය ය, වහා පහවන සුළු ය. මොහය මහාසාවද්‍ය ය, ලැහිව පහවන සුළු ය යි.

ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් නුපත් හෝ රුගය උපදනේ ද, උපත් හෝ රුගය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ වේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු සුභතිමිත්තය යි කිය යුතු ය.

සුභතිමිත්ත නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද රුගය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද රුගය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් නුපත් හෝ රුගය උපදනේ ද, උපත් හෝ රුගය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, මේ එයට හෙතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් නුපත් හෝ දොමය උපදනේ ද, උපත් හෝ දොමය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු ප්‍රතිසතිමිත්තය යි කිය යුතු ය.

ප්‍රතිසතිමිත්ත නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද දොමය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද දොමය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් නුපත් හෝ දොමය උපදනේ ද, උපත් හෝ දොමය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, මේ එයට හෙතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො භියොසාභාවාය වෙසුලලාය සංවත්තතිති? අයොනිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනීයං.

තස්ස අයොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙව මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො ව මොහො භියොසාභාවාය වෙසුලලාය සංවත්තති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො භියොසාභාවාය වෙසුලලාය සංවත්තතිති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො පභියාතිති? අසුභනිමිත්තනනිස්ස වචනීයං.

තස්ස අසුභනිමිත්තං යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙව රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො ව රාගො පභියාති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා¹ රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො පභියාතිති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දොසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා දොසො පභියාතිති? මෙනතා වෙතොවිමුත්තතිස්ස වචනීයං.

තස්ස මෙනතං වෙතොවිමුත්තං යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙව දොසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² දොසො පභියාති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා¹ දොසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² දොසො පභියාතිති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² මොහො පභියාතිති. යොනිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනීයං.

තස්ස යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙව මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො ව මොහො පභියාති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො පභියාතිති.

3. 2. 2. 9.

19. නිණ්මානි භික්ඛවෙ අකුසලමූලාති. කතමානි නිණ්: ලොභො අකුසලමූලං දොසො අකුසලමූලං මොහො අකුසලමූලං.

යදපි භික්ඛවෙ ලොභො, තදපි අකුසලං³. යදපි ලුඤ්ඤා අනිසංඛරෙති. කායෙන වා⁴ මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි ලුඤ්ඤා ලොභෙන අභිභුතො පරියාදිත්තවිත්තො පරස්ස අසකා දුක්ඛං උපදහති⁵, වධෙන වා බ්බතෙන වා ජාතියා වා ගරුණාය වා පබ්බාජනාය වා. “බලවමහි බලසො ඉතිපි”⁶ තදපි අකුසලං. ඉතිස්සමෙ ලොභජා ලොභනිද්දතා ලොභසමුදයා ලොභපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමාවන්ති.

1. අනුප්පනො වෙව - මජ්ඣං. 2. උප්පනො ව - මජ්ඣං. 3. අකුසලමූලං - මජ්ඣං.
4. වාචයා - මජ්ඣං. සී 1. 5. උපදායති - මජ්ඣං. 6. බලසො ඉති - සී 1. සී මු.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ මොහය උපදනේ ද, උපන් හෝ මොහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම යි කිය යුතු ය.

නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද මොහය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද මොහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ මොහය උපදනේ ද, උපන් හෝ මොහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ රුගය නුපදනේ ද, උපන් හෝ රුගය පහව යන්නේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු අශුභනිමිත්තය යි කිය යුතු වෙයි.

අශුභනිමිත්ත නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද රුගය නුපදනේ ය. උපන්නා වූ ද රුගය පහව යන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ රුගය නුපදනේ ද, උපන් හෝ රුගය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපන් ද්වේෂය නුපදනේ ද, උපන් හෝ ද්වේෂය පහව යන්නේ වේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු මෙනතාවෙතොවිච්ඡිතතිය යි කිය යුතු වෙයි.

මෙත්‍රිවෙතොවිච්ඡිතතිය නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද ද්වේෂය නුපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ද්වේෂය පහව යන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපන්නා වූ ද ද්වේෂය නුපදනේ වේ ද, උපන්නා වූ හෝ ද්වේෂය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ මොහය නුපදනේ ද, උපන් හෝ මොහය පහව යන්නේ වේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු නුවණින් මෙනෙහි කිරීම යි කිය යුතු වෙයි.

නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද මොහය නුපදනේ වෙයි. උපන්නා වූ ද මොහය පහව යන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ මොහය නුපදනේ ද, උපන් හෝ මොහය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

3. 2. 2. 9

19. මහණෙනි, මේ අකුශලමූලයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ලොභය අකුශලමූලයෙනි. දෝෂය අකුශලමූලයෙනි. මොහය අකුශල-මූලයෙනි.

මහණෙනි, යම් ලොභයෙක් වේ ද, හෙ ද අකුශලය. ලුබ්ධ වූයේ කයින් වේවයි වචසින් වේවයි මනසින් වේවයි යමක් පිළියෙළ කරන්නේ නම් එ ද අකුශලය. ලුබ්ධ වූයේ ලොභයෙන් මධනා ලද්දේ ලොභයෙන් ගන් සිතාත්තේ “බලවත් වෙමි. බලයෙන් අඤ්ඤා ඇතියෙමි” යි හෝ මෙරමාහට වඩයෙන් වේවයි බිඳිනසෙන් වේවයි, සඵසවහරණයෙන් වේවයි, ගඨායෙන් වේවයි, ගාමින් හෝ රටින් තැනීමෙන් වේවයි, අවිද්‍යානදෙශයෙකින් දුක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ ලොභයෙන් හටගත් ලොභය නිදන කොට ඇති ලොභය සමුදය කොට ඇති ලොභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති අනෙකපාපක අකුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

යදපි භික්ඛවෙ දෙසො, නදපි අකුසලං¹. යදපි දුට්ඨො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා. නදපි අකුසලං. යදපි දුට්ඨො දෙසෙන අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බක්ඛනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා. “බලවමති බලජො ඉතිපි”. නදපි අකුසලං. ඉතිස්ස, මෙ දෙසජා දෙසනිදානා දෙසසමුදයා දෙසපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති.

යදපි භික්ඛවෙ මොහො, නදපි අකුසලං. යදපි මූළේනා අභිසංඛරොති කායෙන වාචා මනසා. නදපි අකුසලං. යදපි මූළේනා මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති, වධෙන වා බක්ඛනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමති බලජො ඉතිපි”. නදපි අකුසලං. ඉතිස්සමෙ මොහජා මොහනිදානා මොහසමුදයා මොහපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති. එවරුපො වායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො වුච්චති: අකාලවාදීනිපි අභුතවාදීනිපි අනත්වාදීනිපි අධම්මවාදීනිපි අවිතයවාදීනිපි.

කසමා වායං භික්ඛවෙ එවරුපො පුග්ගලො වුච්චති: අකාලවාදීනිපි අභුතවාදීනිපි අනත්වාදීනිපි අධම්මවාදීනිපි අවිතයවාදීනිපි? නථා හයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බක්ඛනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමති බලජො ඉතිපි” භූතෙන බො පන වුච්චමානො අවජානාති නො පටිජානාති, අභූතෙන වුච්චමානො න අනප්පං කරොති, තස්ස නිබ්බන්ධනාය: ඉතිපෙනං අනච්ඡං ඉතිපෙනං අභූතන්ති. තසමා එවරුපො පුග්ගලො වුච්චති අකාලවාදීනිපි අභුතවාදීනිපි අනත්වාදීනිපි අධම්මවාදීනිපි අවිතයවාදීනිපි.

එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ලොභජේති පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සවිසානං සවුපායාසං සපරිප්පාහං, කායස්ස ච හෙදා පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිං.

දෙසජේති - පෙ - මොහජේති පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සවිසානං සවුපායාසං සපරිප්පාහං. කායස්ස ච හෙදා පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිං.

මහණෙනි, යම් දෝෂයෙක් වේ ද, එ ද අකුශලයෙකි. “ද්විෂ්ට වූයේ කසින් වේවසි වවසින් වේවසි මනසින් වේවසි යමක් සකස් කරන්නේ වේ ද, එ ද අකුශලය. ද්විෂ්ට වූයේ දෝෂයෙන් මඛනා ලද්දේ දෝෂයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ “බලවත් වෙමි, බලයෙන් අභී ඇතියෙමි” යි හෝ මෙරමාහට වධයෙන් වේවසි, බක්කනයෙන් වේවසි, ධනභානියෙන් වේවසි, ගැරහීමෙන් වේවසි ගැමින් ගෝ රටින් තෙරනායෙන් වේවසි, යම් දුකක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ දෝෂයෙන් හැටි දෝෂය නිදන කොට ඇති දෝෂය සමුදය කොට ඇති දෝෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙකපාපකඅකුශල ධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යම් මොහයෙක් වේ ද, එ ද අකුශලය. මුළු වූයේ කසින් වේවසි, වවසින් වේවසි, මනසින් වේවසි, යමක් රැස් කරන්නේ වේ ද, එ ද අකුශලය. මුළු වූයේ මොහයෙන් මඛනා ලද්දේ එසින් ම ඇදගත් සිතැත්තේ “බලවත් වෙමි. බලයෙහි සිටියෙමි” යි මෙරමාහට වධයෙන් වේවසි, බක්කනයෙන් වේවසි, ධනය පැහැර ගැණීමෙන් වේවසි, ගැරහීමෙන් වේවසි, ගැමින් හෝ රටින් නැගීමෙන් වේවසි අවිද්‍යාමාන දෝෂයෙකින් යම් දුකක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ මොහයෙන් හැටි මොහය නිදන කොට ඇති මොහය සමුදය කොට ඇති මොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙකපාපකඅකුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්. මහණෙනි, මේ වැනි වූ මේ පුද්ගල ද අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අනභීවාදීය යි ද, අධර්මවාදීය යි ද, අවිනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කවර හෙයෙකින් මෙබඳු වූ මේ පුද්ගල අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අනභීවාදීය යි ද, අධර්මවාදීය යි ද, අවිනයවාදීය යි ද කියනු ලබන්නේ වේ ද? මහණෙනි, යම්සේ මේ පුද්ගල “බලවත් වෙමි; බලයෙන් අභී ඇත්තෙමි” යි හෝ මෙරමාහට වධයෙන් වේවසි, බක්කනයෙන් වේවසි, ධනභානියෙන් වේවසි, ගතියෙන් වේවසි, ගැමින් හෝ රටින් නැගීමෙන් වේවසි අවිද්‍යාමාන දෝෂයෙකින් දුක් උපදවා ද එහෙයිනි. සත්‍යවූ දැයිත් කියනු ලබන්නේ අවඥ කෙරෙයි. ප්‍රතිඥ නො කෙරෙයි. අභූතයෙන් අභ්‍යාවසාන කරණු ලබන්නේ මෙසේත් මෙය තථ්‍ය නො වෙයි, මෙසේත් මෙය භූත නො වෙයි කියා ඒ අභූතය අවුල් හරණු පිණිස උත්සාහ නො කරයි. එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අනභීවාදීය යි ද, අධර්මවාදීය යි ද, අවිනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල ලොභයෙන් හටගත් පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඛනා ලද්දේ එසින් ම වැළඳගත් සිතැත්තේ ඉභානම්යෙහි ම වෙහෙස සහිත උපායාස සහිත පරිදහ සහිත දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කැමැති විය යුතු ය.

දෝෂයෙන් හැටි ... මොහයෙන් හැටි පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඛනා ලද්දේ එසින් පැහැර ගත් සිතැත්තේ ඉභානම්යෙහි ම වෙහෙස ඇති උපායාස ඇති පරිදහ ඇති දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කැමැති විය යුතු ය.

සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ සාලො වා ධවො වා ඵඤ්ඤො වා තිති මාලුචාලනාති උද්ධස්සො පරියොනදොධා අනස්සං ආපජ්ජති, ව්‍යසනං ආපජ්ජති, අනස්සව්‍යසනං ආපජ්ජති; ඵවමෙව ඛො භික්කවෙ ඵවරුපො ඥානලො ලොභජේති පාපකෙති අකුසලෙති ධමමෙති අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො, දිට්ඨං චෙව ධමමෙ දුක්ඛං විහරති සවිසානං සට්ඨපායාසං සපරිප්පාභං. කායස්ස ච හෙදා පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිං. දොසජේති -පෙ- මොහජේති පාපකෙති අකුසලෙති ධමමෙති අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො, දිට්ඨං චෙව ධමමෙ දුක්ඛං විහරති සවිසානං සට්ඨපායාසං සපරිප්පාභං. කායස්ස ච හෙදා පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිං ඉමාති ඛො භික්කවෙ තිණ් අකුසලමූලානිති.

තිණ්මාති භික්කවෙ කුසලමූලාති. කතමාති තිණ්: අලොභො කුසලමූලං. අදොසො කුසලමූලං. අමොහො කුසලමූලං.

යදපි භික්කවෙ අලොභො, තදපි කුසලං. යදපි අලුදොධා අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අලුදොධා ලොභෙන අතභිභූතො අපරියාදින්නාවිතො න පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බක්ඛිනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමිති බලජො” ඉතිපි, තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අලොභජා අලොභනිදානා අලොභසමුදයා අලොභපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධමමා සම්භවන්ති.

යදපි භික්කවෙ අදොසො, තදපි කුසලං. යදපි අදුට්ඨා අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අදුට්ඨා දොසෙන අතභිභූතො අපරියාදින්නාවිතො න පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බක්ඛිනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා බලවමිති බලජො” ඉතිපි, තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අදොසජා අදොසනිදානා අදොසසමුදයා අදොසපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධමමා සම්භවන්ති.

යදපි භික්කවෙ අමොහො, තදපි කුසලං. යදපි අමුලොභා අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අමුලොභා මොහෙන අතභිභූතො අපරියාදින්නාවිතො න පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³ වධෙන වා බක්ඛිනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමිති බලජො” ඉතිපි තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අමොහජා අමොහනිදානා අමොහසමුදයා අමොහපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධමමා සම්භවන්ති. ඵවරුපො වායං භික්කවෙ ඥානලො චූචවති, කාලවාදීතිපි භූතවාදීතිපි අත්වාදීතිපි ධමමවාදීතිපි විනයවාදීතිපි.

1. කුසලමූලං - මජ්ඣං. 2. වාචාය - සී 1. - මජ්ඣං. 3. උපපාදයති - මජ්ඣං.
4. අකභාවංකානා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි සල්ගසෙක් වේවයි දැවගසෙක් වේවයි බුදුරු ගසෙක් වේවයි තුන් මාලුවා ලියන් විසින් මතුයෙහි වහාගන්නා ලද්දේ හාත්පස වළඳනා ලද්දේ නො වැඩිමට පැමිණේ ද, වනයට පැමිණේ ද, අනායාසකයාට පැමිණේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මෙබඳු පුද්ගල ලොහයෙන් හැටි පාපකඤ්ඤාමයෙන් මඛනා ලද්දේ එයින් ම ඇදගත් සිතාත්තේ ඉහාතමයෙහි ම වෙහෙස ඇති උපායාස ඇති පරිදහ ඇති දුකින් වසනේ ය. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කැමැති විය යුතු ය. දොෂයෙන් හටගත්... මොහයෙන් හටගත් පාපකඤ්ඤාමයෙන් මඛනා ලද්දේ ඇදගත් සිතාත්තේ ඉහාතමයෙහි ම විසාන සහිත උපායාස සහිත පරිලාභ සහිත දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කැමැති විය යුතු. මහණෙනි, මේ අකුලමූලයෝ තුන් දෙනෙක.

මහණෙනි, මේ කුලමූලයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අලොභය කුලමූලය, අදෝෂය කුලමූලය, අමොහය කුලමූලය.

මහණෙනි, යමෙක් අලොභ වේ ද, එ ද කුලය යි. අලුබ්බ වූයේ කයින් වේවයි වචනයෙන් වේවයි මනසින් වේවයි යමක් ම කෙරේ ද, එ ද කුලය යි. අලුබ්බ වූයේ ලොහයෙන් නො මඛනා ලද්දේ එයින් ඇද නොගත් සිතාත්තේ “බලවත්මි, බලයෙහි සිටියෙමි” යි මෙරමාහට වධයෙන් වේවයි බන්ධනයෙන් වේවයි ධනහානියෙන් වේවයි ගඬියෙන් වේවයි රටින් නැගීමෙන් වේවයි අවිද්‍යාමාන දෝෂයෙකින් පරහට දුක් නො දනවා ද එ ද කුලය යි. මෙසේ අලොභයෙන් හැටි අලොභය නිදන කොට ඇති අලොභය සමුදය කොට ඇති අලොභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලය ධර්මයෝ පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යමෙක් ම අදෝෂ වේ ද, එ ද කුලය යි. අද්විෂ්ට වූයේ කයින් වේවයි, වචනයෙන් වේවයි, සිතින් වේවයි යමක් ම කෙරේ ද, එ ද කුලය යි. අද්විෂ්ට වූයේ දොෂයෙන් නොමඛනා ලද්දේ එයින් පැහැර නොගත් සිතාත්තේ “බලවත්මි, බලයෙන් අච්ඡි ඇතියෙමි” යි වධයෙන් වේවයි, බන්ධනයෙන් වේවයි, සමුච්ඡාරණයෙන් වේවයි, ගැරහීමෙන් වේවයි, රටින් තෙර්මෙන් වේවයි අවිද්‍යාමාන දෝෂයෙකින් යම් දුකක් පරහට නොදනවා ද එ ද කුලය යි. මෙසේ අදෝෂයෙන් හටගත් අදෝෂය නිදන කොට ඇති, අදෝෂය සමුදය කොට ඇති, අදෝෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලය ධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

එ ද කුලය යි. මෙසේ අදෝෂයෙන් හටගත් අදෝෂය නිදන කොට ඇති, අදෝෂය සමුදය කොට ඇති, අදෝෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලය ධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යමෙක් ම අමොහ වේ ද, එ ද කුලය යි. අමුඝ්ඝ වූයේ කයින් වේවයි, වචනයෙන් වේවයි, මනසින් වේවයි, යමක් කෙරේ ද එ ද කුලය යි. අමුඝ්ඝ වූයේ මොහයෙන් නොමඛනා ලද්දේ එයින් හාත්පස ඇද නොගත් සිතාත්තේ “බලවත්මි, බලයෙන් අච්ඡි ඇතියෙමි” යි වධයෙන් වේවයි, බන්ධනයෙන් වේවයි, වස්තුව පැහැර ගැනීමෙන් වේවයි, ගඬියෙන් වේවයි, රටින් තෙරණයෙන් වේවයි අවිද්‍යාමාන දෝෂයෙකින් මෙරමාහට යම් දුකක් නො දනවා ද එ ද කුලය යි. මෙසේ අමොහයෙන් හටගත් අමොහය නිදන කොට ඇති, අමොහය සමුදය කොට ඇති, අමොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලය ධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්. මහණෙනි, මෙබඳු වූ මේ පුද්ගල කාලවාදීය යි ද, භූතවාදීය යි ද, අතීතවාදීය යි ද, ධර්මවාදීය යි ද, විනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

කසමා වායං භික්ඛවෙ ඵවරුපො පුග්ගලො වුච්චති, කාලවාදීතිපි -පෙ- විනයවාදීතිපි. නථාහං භික්ඛවෙ පුග්ගලො න පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති¹, වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමිති බලකො” ඉතිපි. භූතෙන බො පන වුච්චමානො පටිජානාති නො අවජානාති. අභූතෙන වුච්චමානො ආතප්පං කරොති තස්ස නිබ්බන්ධනාය: ඉතිපෙනං අතච්ඡං ඉතිපෙනං අභූතනති. තසමා ඵවරුපො පුග්ගලො වුච්චති කාලවාදීතිපි -පෙ- විනයවාදීතිපිති.

ඵවරුපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස ලොභජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා² ආයතිං අනුප්පාදධම්මා දිට්ඨොව ධම්මෙ සුඛං විහරති, අවිසානං අනුපායාසං අපරිප්පාහං, දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති.

දෙසජා -පෙ- මොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨොව ධම්මෙ සුඛං විහරති. අවිසානං අනුපායාසං අපරිප්පාහං දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලො වා ධවො වා ඵඤ්ඤා වා, තිති මාලුවාලතාති උද්ධස්සො පරියොනදො. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුද්දලපිටකං³ ආදය. සො තං මාලුවාලතං මූලෙ ඡ්ඤෙය්‍ය මූලෙ ඡෙත්වා පට්ඨිකණ්ණෙය්‍ය. පට්ඨිකණ්ණිකා මූලාති උද්ධරෙය්‍ය අනන්තසො උසිරනාලමන්තාතිපි.⁴ සො තං මාලුවාලතං බණ්ඩා-බණ්ඩිකං ඡ්ඤෙය්‍ය, බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡෙත්වා ථාලෙය්‍ය, ථාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය, සකලිකං සකලිකං කරිත්වා වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය, වාතාතපෙ විසොසෙත්වා අග්ගිනා දහෙය්‍ය,⁵ අග්ගිනා දග්ගිනා මසිං කරෙය්‍ය, මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔපුණෙය්‍ය,⁶ නදියා වා සිසසොනාය පවාහෙය්‍ය. ඵවමස්ස තා⁷ භික්ඛවෙ මාලුවාලතා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා.

ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ ඵවරුපස්ස පුග්ගලස්ස ලොභජා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨොව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිසානං අනුපායාසං අපරිප්පාහං, දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති. දෙසජා -පෙ- මොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨොව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිසානං අනුපායාසං අපරිප්පාහං, දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි කුසලමූලාතිති.

1 උපපාදයති - මජ්ඣ. 2 අනභාවකතා - මජ්ඣ. 3 කුද්දලපිටකං - මජ්ඣ.

4 උසිරනාලමන්තාතිපි - මජ්ඣ. 5 ධග්ගෙය්‍ය - මජ්ඣ. 6 ඔපුණෙය්‍ය - මජ්ඣ.

7 ඵවමංසං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්ම පුද්ගල ද කාලවාදීය යි ද, ... විනයවාදීය යි ද කවර හෙයෙකින් කියනු ලැබේ ද? මහණෙනි, මේ පුද්ගල යම්තේ “බලවත්මි. බලයෙන් අභී ඇතියෙමි” යි වඩයෙන් වේවයි බ්‍රහ්මයෙන් වේවයි බ්‍රහ්මයෙහි රටින් නැගීමෙන් වේවයි අවිද්‍යාමාන දෙමයෙකින් පරිභව දුක් නොදනවා ද, එහෙයින් විද්‍යාමාන වූ ගුණයෙන් කියනු ලබන්නේ පිළිණ කරන්නේ ය. ආඥා නො කරන්නේ ය. අවිද්‍යාමාන දෙමයෙන් කියනු ලබන්නේ “මෙසේ මෙය අනභාවය, මෙසේත් මෙය අභුතය” යි ඒ දෙමය නිරුක්ත ල කරණු පිණිස විශ්වී කරන්නේ ය. මහණෙනි, එහෙයින් මේ බ්‍රහ්ම පුද්ගල කාලවාදීය යි ද ... විනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්ම පුද්ගලයාහට ලොහයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභත වෙත්. මූලසුත් වෙත්. මුද්‍රත් සුත් තලක් සෙසින් අවස්තුක බව කරණ ලද්දෙනු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දෙනු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංඛ්‍යාව ඇත්තානු වෙත්. ඉහාතමයෙහි ම විසාන රතීන උපායාස රතීන පරිදහ රතීන සුබයෙන් වසන්නේ ය. ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පාතේ ය.

ථෙමයෙන් හටගත් ... මොහයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභත වෙත්. මූලසුත් වෙත්. මුද්‍රත් සුත් තලක් සෙසින් අවස්තුක බව කරණ ලද්දෙනු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දෙනු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංඛ්‍යාව ඇත්තානු වෙත්. ඉහාතමයෙහි ම විසාන තැනි, උපායාස තැනි, පරිදහ තැනි සුබයෙන් වෙසෙයි ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පාතේ ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි සල්ගසෙක් වේවයි, දූවගසෙක් වේවයි, කොළොම්-ගසෙක් වේවයි මාලුවාවැල් තුණෙකින් මතුයෙහි වසා ගන්නා ලද්දේ වළඳනා ලද්දේ වේ ද, ඉක්කිති පුරාමයෙක් හුදුල්ලක් හා පාසක් හා ගෙණ එන්නේ වේ ද, හේ ඒ මාලුවාවැල් මුලති සිදුනේ වේ ද මුලති සිදු සාරන්නේ වේ ද සාරා මුල් උදුරන්නේ වේ ද, යටත්පිරිසෙසින් සුවදහොට නළ සා මුලුදු උදුරන්නේ වේ ද, හේ ඒ මාලුවා වැල කඩ කඩ කොට සිදුනේ වේ ද, කඩ කඩ කොට සිදු පළන්නේ වේ ද, පළා කැබැලි-කැබැලි කරන්නේ වේ ද, කැබැලි-කැබැලි කොට අවිසුලගෙහි විසළන්නේ වේ ද, අවිසුලගෙහි විසළා ගින්නෙන් දවන්නේ වේ ද, ගින්නෙන් දවා දැලි කරන්නේ වේ ද, දැලි කොට මහා වාතයෙහි හෝ පොළන්නේ වේ ද, ගිසුසුතස් ඇති නදියෙහි හෝ උල්පවා හරණේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මාලුවා වැල්ලු මුලසුත් වූවානු වෙත්. තාලාවස්තුකතාවට ගියානු වෙත්. අනභාව කරණ ලද්දෙනු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංඛ්‍යාව ඇත්තානු වෙත්.

මහණෙනි, එපරිදි ම මේ බ්‍රහ්ම පුද්ගලයාහට ලොහයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභත වෙත්. මූලසුත් වෙත්. තාලාවස්තුකතාවට ගියානු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දෙනු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංඛ්‍යාව ඇත්තානු වෙත්. ඉහාතමයෙහි ම විසාන තැනි උපායාස තැනි පරිදහ තැනි සුබයෙන් වසන්නේ ය. ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පාතේ ය. ථෙමයෙන් හටගත් ... මොහයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභත වෙත්. මූලසුත් වෙත්. තාලාවස්තුක බවට ගියානු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දෙනු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංඛ්‍යාව ඇත්තානු වෙත්. ඉහාතමයෙහි ම විසාන තැනි උපායාස තැනි පරිදහ තැනි සුබයෙන් වෙසේ. ඉහාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පාතේ ය. මහණෙනි, මේ තුන් කුශල මූලයෝ යි.

3. 2. 2 10.

20. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාමන්තියං විහරති, පුබ්බාග්ගමි
මිගාරමානුපාසාදෙ. අථ බො විසාබො මිගාරමානා තදනුපොසප්ථෙ යෙන භගවා
තෙහුපසභිකම්. උපසභිකම්නා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
එකමන්තං නිසීන්තං බො විසාබො මිගාරමානරං භගවා එතදවොච:

හඤ්ඤානො හු ත්වං විසාබො ආගච්ඡසී දිවා දිවස්සාති?

උපොසථානං භන්තෙ අජ්ජ උපවස්සාමිති.

තයො බො මෙ විසාබො උපොසථා, කතමෙ තයො? ගොපාලකුපොසථො
නිගණ්ඨුපොසථො අරියුපොසථො.

කථංඤ්ඤා විසාබො ගොපාලකුපොසථො හොති: සෙය්‍යථාපි විසාබො
ගොපාලකො සායනහසමයං¹ සාමිකානං ගාවො නියානෙත්වා ඉති පටිසං--
චිකති: අජ්ජ බො ගාවො අමුක්කසමිඤ්ඤා අමුක්කසමිඤ්ඤා පදෙසෙ චරිංසු,
අමුක්කසමිඤ්ඤා අමුක්කසමිඤ්ඤා පදෙසෙ පානීයානි අපංසු, සෙවදුනි ගාවො
අමුක්කසමිඤ්ඤා අමුක්කසමිඤ්ඤා පදෙසෙ චරිස්සන්ති, අමුක්කසමිඤ්ඤා අමුක්කසමිඤ්ඤා
පදෙසෙ පානීයානි පිටිස්සන්ති. එවමෙව බො විසාබො ඉබෙකවෙච්චා
උපොසපිකො ඉති පටිසංචිකති: අහං බවජ්ඣ ඉද්දඤ්චිද්දඤ්ච බාදනීයං
බාදිං. ඉද්දඤ්චිද්දඤ්ච හොජනීයං භුඤ්ජිං. සෙවදුනාහං ඉද්දඤ්චිද්දඤ්ච
බාදනීයං බාදිස්සාමි, ඉද්දඤ්චිද්දඤ්ච හොජනීයං භුඤ්ජිස්සාමිති. සො තෙන
ලොභෙන අභිජ්ඣාසහගතෙන වෙගසා දිවසං අභිනාමෙති. එවං බො විසාබො
ගොපාලකුපොසථො හොති. එවං උපවුජ්ඣො බො විසාබො ගොපාලකු-
පොසථො න මහපථලො හොති න මහානිස්සො න මහාජ්ජිකො න
මහාපිපථාරො.

කථංඤ්ඤා විසාබො නිගණ්ඨුපොසථො හොති: අත්ථි විසාබො නිගණ්ඨා
නාම සමිණ්ණිකා. තෙ සාවකං එවං සමාදපෙන්නි: එති ත්වං අමෙහා පුරිස,
යෙ පුරන්තිමාය දිසාය පාණා පරං යොජනස්සතං, තෙසු දණ්ඩං නිකම්පාහි, යෙ
පච්ඡිමාය දිසාය පාණා පරං යොජනස්සතං, තෙසු දණ්ඩං නිකම්පාහි: යෙ
උත්තරාය දිසාය පාණා පරං යොජනස්සතං, තෙසු දණ්ඩං නිකම්පාහි, යෙ
දකුණිමාය දිසාය පාණා පරං යොජනස්සතං, තෙසු දණ්ඩං නිකම්පාහි. ඉති
එකච්චානං පාණානං අනුද්දායාය අනුක්කමපාය සමාදපෙන්නි, එකච්චානං
පාණානං නානුද්දායාය නානුක්කමපාය සමාදපෙන්නි. තෙ තදනුපොසප්ථෙ සාවකං
එවං සමාදපෙන්නි: එති ත්වං අමෙහා පුරිස සබ්බවෙලාති නිකම්පිත්වා එවං
චදෙති: තාහං කච්චන² කස්සපි කිඤ්චනනායමි³. න ව මම කච්චන කඤ්ච
කිඤ්චන⁴ තාත්ති.

1. සායනහසමයෙ - මජ්ඣ.

2. කච්චාති - මජ්ඣ. - කච්චිති - අට්ඨකථා.

3. කිඤ්චනං තස්මිං - සීග්. සී 1 PTS.

4. කිඤ්චනා නාමිති - සීග්. සී. 1 කිඤ්චනං නාමිති - PTS.

3. 2. 2. 10

20. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පුච්ඡාගම නම් වූ මුවරමාපායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල මාගාරිමාතෘ වූ විශාඛා තොමෝ පොහෝ ලත් එදින භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹුනු. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුනු. එකත්පසෙක හුන් මුවරමා විශාඛාවතට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෙල වදළ සේක.

විශාඛාවෙනි, මේ දෙවෙන්දවහල්හි තෙපි කොහි සිට එවු ද?

වහන්ස, මම අද පෙහෙවස් ඇතියෙමි උපවාස කරමි යි.

විශාඛාවෙනි, මේ පෙහෙවස්හු තුන් දෙනෙක. කවර තුන් දෙනෙක යන්:

ගොපාලකුපොසථය, නිගණ්ඨපොසථය, අරියුපොසථ යි.

විශාඛාවෙනි, ගොපාලකුපොසථය කෙසේ වේ ද?

විශාඛාවෙනි, යම් පරිදි ගොපල සවස්කල හිමියනට ගවයන් දක්වා දී මෙසේ සලකා බලන්නේ වේ ද: “අද ගවයෝ අසෝ අසෝ පියෙස්හි (තණ) කැහ. අසෝ අසෝ පියෙස්හි පැන් පිහ. සෙට දවස්හි ගවයෝ අසෝ අසෝ පියෙස්හි තණ කති. අසෝ අසෝ පෙදෙස්හි පැන් බොති” යි.

විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම මෙලොව කිසිවෙක් පෙහෙවස් ඇතියේ මෙසේ සලකයි: “මම අද මේ මේ බාද්‍ය කැයෙමි. මම අද මේ මේ භොජ්‍ය වැළඳිමි. සෙට දවස මම මේ මේ බාද්‍ය කමි. මේ මේ භොජ්‍ය බුදිමි” යි. හේ ඒ ලොභයෙන් අභිධ්‍යාසගතන සිතින් දවස ගලවයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ ගොපාලකුපොසථය (ගොපල පෙහෙවස) වෙයි. විශාඛාවෙනි, මේ පරිදි වුසු ගොපාලකුපොසථය මහත්ඵල නො වෙයි. මහානිශංස නො වෙයි. මහාදුෂ්කික නො වෙයි. මහාවිසථාර ද නො වෙයි.

විශාඛාවෙනි, නිගණ්ඨපොසථය කෙසේ වේ ද:

විශාඛාවෙනි, නිගණ්ඨ නම් වූ මහණ පිරිසෙක් ඇත. ඔහු සච්චා මෙසේ සමාදන් කරවන්: “එම්බා පුරුෂය, එව, තෝ පැදුම් දිග යොදුන් සියෙකින් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. පැළඳිග යොදුන් සියෙකින් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. උතුරුදිග්හි සියක් යොද්දෙන් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. දකුණු දිග්හි සියක් යොද්දෙන් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව” යි. මෙසේ ඇතැම් ප්‍රාණීන්හට දයා පිණිස අනුකම්පා පිණිස සමාදන් කරවන්. ඇතැම් ප්‍රාණීන්හට නිර්දයා පිණිස තීරනුකම්පා පිණිස සමාදන් කරවන්. ඔහු පොහෝ ලත් එදින සච්චා මෙසේ සමාදන් කරවන්: “එම්බා පුරුෂය, එව, තෝ හැම පිළි බහා තබා මෙසේ කියව: “මම කිසිතැනෙක්හිදු කිසිවකුගේ පළිබෝධයෙකිම නොවෙමි. මාගේ ඇතුලත හෝ පිටත කිසිදු තැනෙක පිරිකරෙක පළිබෝධයෙක් ද නැතැ” යි.

ජානනී බො පනස්ස මානාපිතරො: අයං අමහාකං පුතෙනාති සොපි ජානාති, ඉමෙ මය්හං මානාපිතරොති. ජානාති බො පනස්ස පුතනදුරො අයං අමහාකං භතනාති. සොපි ජානාති අයං මය්හං පුතනදුරොති. ජානනී බො පනස්ස දුසකමමකරපොරිසා අයං අමහාකං අයොගාති. සොපි ජානාති ඉමෙ මය්හං දුසකමමකරපොරිසාති. ඉති යස්මිං සමයෙ සචෙව සමාදපෙනඛ්ඛා මුසාවාදෙ තස්මිං සමයෙ සමාදපෙනති ඉදමස්ස මුසාවාදස්මිං වදාමි. සො තස්ස රතතියා අච්චයෙන නෙ හොගෙ අදින්නඤ්ඤව පරිභුඤ්ජති. ඉදමස්ස අදින්නාදුතස්මිං වදාමි එවං බො විසාබෙ නිගණ්ඨපොසථො හොති. එවං උපවුඤ්ඤා බො විසාබෙ නිගණ්ඨපොසථො න මහපථලො හොති න මහානිසංසො න මහාජ්ඣිකො න මහාපිප්ථාදරො.

කථඤ්ච විසාබෙ අරියුපොසථො හොති: උපකක්ඛිත්ථියස්ස විසාබෙ චිත්තස්ස උපපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛි-
ත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාබෙ අරියසා-
වකො තථාගතං අනුස්සරති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමිබුද්ධො විජ්ජා-
චරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපී සත්ථා
දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති.

තස්ස තථාගතං අනුස්සරතො චිත්තං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති.
යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා නෙ පතියනති. සෙය්සථාපි විසාබෙ උපකක්ඛි-
ත්ථියස්ස සීසස්ස උපකක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස සීසස්ස උපකක්කමෙන පරියොදපනා
හොති. කකකඤ්ච පටිච්ච මතනිකඤ්ච පටිච්ච උදකඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ච
තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස සීසස්ස උපකක්ක-
මෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස
උපකක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්කමෙන පරියොදපනා
හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො තථාගතං අනුස්සරති. ඉතිපි සො භගවා
-පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති.

තස්ස තථාගතං අනුස්සරතො චිත්තං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති.
යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා නෙ පතියනති. අයං චුළුචති විසාබෙ අරිය-
සාවකො බුහමුපොසථං උපවසති. බුහමුතා සද්ධිං සංවසති. බුහමං වස්ස
ආරඛ චිත්තං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා
නෙ පතියනති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්කමෙන
පරියොදපනා හොති.

“මේ අපගේ පුතු ය”යි ඔහුගේ මාපියෝ හඳුනත්. හෙ ද “මොහු මාගේ මාපියහ”යි ද.... “මේ අපගේ හතී ය”යි ඔහුගේ අඹුදරුවෝ ද දනිති. හෙ ද “මේ මාගේ අඹුදරාහ”යි දනිති ඔහුගේ දස් කම්කරු පිරිස්හු ද “මේ අපගේ හිමියාපුත්ත” යි දනිති හෙ ද “මොහු මාගේ දස්කම්කරු පිරිස්හු”යි දනිති මෙසේ යම් කලෙක සත්‍යයෙහි සමාදන් කරවිය යුත්තාහු ද එසමයෙහි මූසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මෙය ඔහුගේ මූසවා යි කියමි. හේ ඒ රැය ඉක්ම යාමෙන් පසු අභිනාදන් වූ ම ඒ භොග වළඳ කෙරෙයි. මෙ ද ඔහුගේ අභිනාදනා යි කියමි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ නිගණ්ඨපොසථය (නුවට පෙහෙවස) වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ චූසු නිගණ්ඨපොසථය මහත් එල නො වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතිසේ නො වෙයි. මහත් දිලුම් ඇතිසේ නො වෙයි. මහත් පැතිරීම් ඇතිසේ ද නො වෙයි.

විශාඛාවෙනි, අරියුපොසථය කෙසේ වේ ද: විශාඛාවෙනි, සකිලිටි විත්තයාගේ පිරිසිදු කිරීම උපක්‍රමයෙන් වෙයි. විශාඛාවෙනි, කෙසේ නම් සකිලිටි විත්තයාගේ උපක්‍රමයෙන් පිරිසිදු කිරීම වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්තෙහි අරිසවු තථාගතයන් අනුස්මරණය කෙරෙයි: “මේ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභීන් වත සේක. සමාස්සබ්බුද්ධයහ. විද්ධිවරණ-සම්පන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිදුහ. අනුගතරුපුරිසදම්මසාරථියහ. දෙවි-මිනිස්තට ශාස්තෘයහ බුද්ධයහ. භාග්‍යවත්ත”යි.

තථාගතයන් අනුස්මරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම්සේ කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිති.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදු බව කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද. ඇඹුලුකල්කය ද නිසා මැටි ද නිසා දිය ද නිසා පුරාමයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වෙයි. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටිසිත්ති පිරිසිදු බව උපක්‍රම-යෙන් වෙයි.

විශාඛාවෙනි, කිලිටිසිත්ති පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් කෙසේ වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්තෙහි ආයතීශ්‍රාවක තථාගතයන් අනුස්මරණය කෙරෙයි. “මේ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘයහ. බුද්ධයහ. භාග්‍යවත්ත”යි.

තථාගතයන් අනුස්මරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක බ්‍රහමුපොසථය (සමාදන්ව) වෙසේ ය යි ද (සමාස්සබ්බුද්ධ සංඛ්‍යාත) බ්‍රහමයා සමග වෙසේ යි ද කියනු ලැබේ. සමාස්ස (සම්බුද්ධසංඛ්‍යාත) බ්‍රහමයා ඇරඹ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි විත්තයාගේ පයතීවදනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

උපකක්ඛිත්ථිස්ස විසාබෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති: ස්වාකඛාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එතිපසිසිකො ඔපනසිකො¹ පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤතිති.

තස්ස ධම්මං අනුස්සරතො චිත්තං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති: සොතභිඤ්ච පටිච්ච චුණ්ණඤ්ච පටිච්ච උදකඤ්ච පටිච්ච පූරිසස්ස ච තජ්ජං වාතං පටිච්ච. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

එවමෙව බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති: ස්වාකඛාතො භගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤතිති. තස්ස ධම්මං අනුස්සරතො චිත්තං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. අයං චූළිචති විසාබෙ අරියසාවකො ධම්මු-පොසථං උපවසති. ධම්මෙන සද්ධිං සංවසති ධම්මං වස්ස ආරබ්භා චිත්තං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

උපකක්ඛිත්ථිස්ස විසාබෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො සඛ්‍යං අනුස්සරති: සුපටිපනො භගවතො සාවක-සඛෙසා උජ්ජපටිපනො භගවතො සාවකසඛෙසා ඤ්ඤපටිපනො භගවතො සාවකසඛෙසා සාමිපිපටිපනො භගවතො සාවකසඛෙසා යදිදං චත්තාරි පූරිසස්සුන්ති අට්ඨි පූරිසස්සුන්තො එස භගවතො සාවකසඛෙසා ආහුනෙය්‍යො පාහුණෙය්‍යො දකිකිණෙය්‍යො අඤ්ජලිකරණීය්‍යො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙතනං ලොකස්සාති.

තස්ස සඛ්‍යං අනුස්සරතො චිත්තං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථිස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

1. ඔපනෙය්‍යසිකො - මජ්ඣං.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්තෙහි අරිසවු ධර්මය අනුසමරණය කෙරෙයි. “භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය (අනන්තරාධිපති නොගොස් මැනවින් දෙසන ලද බැවින්) ස්වාභ්‍යානය නමා තුළ සාක්ෂාත්කරණ විසින් දතයුතු බැවින් සාන්ද්‍රණිකය (කල් නොයවා පල දෙන හෙයින්) අකාලිකය. (“එව, බලව,” යන විධියට නිසි බැවින්) එතිපසිකය (නමා තුළ එළවා පිළිවිදීමට නිසි බැවින්) ඔපනතිකය නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි වෙත වෙත ම එළවා පිළිවිදිය යුතු වේ” යි.

මෙසේ දහම් සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වෙයි. ප්‍රමොදය උපදියි. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයගේ වෙන් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම් සේ කිලිටි ශරීරයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිති.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ ශරීරයාගේ පයඝීවදානය කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද: කුරුඳුවල ද නිසා නතනු ද නිසා දිය ද නිසා පුරුෂයාගේ එයට නිසි වූ ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, කිලිටි ශරීරයාගේ මෙසේ උපක්‍රමයෙන් පයඝීවදානය වේ.

විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි විත්තයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි විත්තයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මේ සස්තෙහි අරිසවු ධර්මය අනුසමරණය කෙරෙයි. “ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ස්වාභ්‍යානය ... නුවණැතියන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි වෙත වෙත ම එළවා පිළිවිදිය යුතු වේ” යි. ධර්මය අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වේ. ප්‍රමොදය උපදී. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයගේ වෙන් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු ධර්මපොසංඝය වෙසේ ය යි ද ධර්මය හා සමග වෙසේ ය යි ද කියනු ලැබේ. ධර්මය ඇරඹ ඔහු සිත පහන් වේ. ප්‍රමොදය උපදී. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයගේ වෙන් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ විත්තයාගේ පයඝීවදානය කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්තෙහි අරිසවු සංඝයා අනුසමරණය කෙරෙයි. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ සුපිළිපත් වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ ඉදිපිළිවෙතට පිළිපත්තේ වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ ආයඝීමාගී සංඛ්‍යාත න්‍යායයට පිළිපත්තේ වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ මනා පිළිවෙතට පිළිපත්තේ වෙයි. එනම්: මේ පුරුෂස්‍රු සතරය; පුරුෂපුද්ගලයෝ අව දෙනය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙල ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ (දුරින් ගෙනවුත් දෙන පූජා සංඛ්‍යාත) ආනුතයට නිසි වෙයි. (ආගන්තුක දානසංඛ්‍යාත) පානුණයට නිසි වෙයි. පරලොව සදහා දෙන දාන සංඛ්‍යාත දක්ෂිණා පිළිගැනීමට නිසි වෙයි. අක්ඛණ්ඩකමයට නිසි වෙයි. ලොකසාහට අනුත්තර පුණ්‍යකෞතුකය වේ” යි.

සංඝයා සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදියි. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයගේ වෙන් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම්සේ කිලිටි වස්ත්‍රයක්කුගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ ද, එසෙයිති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස වත්ථස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති; උසුමඤ්ච පටිච්ච බාරඤ්ච පටිච්ච ගොමයඤ්ච පටිච්ච උදකඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ච නජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස වත්ථස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති; ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො සඛ්ඤං අනුස්සරති; සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා -පෙ- අනුනතරං පුඤ්ඤකෙඛනතං ලොකස්සාති. තස්ස සඛ්ඤං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛි - ලෙසා තෙ පතියන්ති. අයං වුච්චති විසාබෙ අරියසාවකො සඛ්ඤාපොසථං උපවසති, සඛෙඤ්ඤා සද්ධිං සංවසති. සඛ්ඤං වස්ස ආරබ්භ චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

උපකක්ඛිත්ථියස්ස විසාබෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති; ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො අත්තතො සීලාති අනුස්සරති අබ්ඤ්ඤාති අච්ඡද්දාති අසබලාති අකමමාසාති භුජ්ජාති විඤ්ඤාපසන්ථාති අපරමට්ඨාති සමාධිසංවත්තනිකාති. තස්ස සීලං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස ආදිසස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස ආදිසස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති; තෙලඤ්ච පටිච්ච ඡාරිකඤ්ච පටිච්ච වාලඤ්ඤාකඤ්ච පටිච්ච¹ පුරිසස්ස ච නජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස ආදිසස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො අත්තතො සීලාති අනුස්සරති අබ්ඤ්ඤාති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකාති. තස්ස සීලං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. අයං වුච්චති විසාබෙ අරියසාවකො සීලපොසථං උපවසති, සීලෙන සද්ධිං සංවසති, සීලං වස්ස ආරබ්භ චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා, තෙ පතියන්ති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථියස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වස්ත්‍රයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: උණුසුම් නිසා ද හඵ නිසා ද ගොමුහු (හෝ එළපක්) නිසා ද දිය නිසා ද පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය නිසා ද වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි වස්ත්‍රයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි විත්තයාගේ පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි විත්තයාගේ උපක්‍රමයෙන් පිරිසිදුබව වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සත්තෙහි අරිසවු සඛ්‍යයා අනුසමරණය කෙරෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍ය සුපිළිපත් වෙයි ... ලොකයාට අනුතතර පුණ්‍යකෞත්‍රය වේ”යි සඛ්‍යයා සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී, විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු තෙම සඛ්‍යපොසථය වසන්තේ සි ද සඛ්‍යයා සමග වසන්තේ සි ද කියනු ලැබේ. සඛ්‍යයා ඇරබ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි විත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, උපක්‍රමයෙන් කිලිටි විත්තයාගේ පයඝීවදානය වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ උපක්‍රමයෙන් කිලිටි විත්තයාගේ පයඝීවදානය වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සත්තෙහි අරිසවු අනතයෙහි විකුම්චාරි මැද සිදුරු නොවූ ශබ්ද නොවූ කල්මාෂ නොවූ තෘෂණාදසඛ්‍යයෙන් බුදුන නුවණැත්තවුන් විසින් පසස්තා ලද තෘෂණාදෂටින් විසින් පරාමශී නොපත් සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ තමාගේ සිල් අනුසමරණය කෙරෙයි. සීලය සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදිසි. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම්සේ කිලිටි වූ කැටපත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිනි.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ කැටපත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: තෙල් නිසා ද හඵ නිසා ද වල් කොසුව නිසා ද පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය නිසා ද වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි කැටපත්හි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි වූ විත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ විත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සත්තෙහි අරිසවු අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිය පිණිස පවත්නා තමාගේ සිල් සිහි කෙරේ. සිල් සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී, විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු සීදුපොසථය වසන්තේ සි ද සීලය හා සමග වසන්තේ සි ද කියනු ලැබේ. සිල් ඇරබ ඔහුගේ සිත පහත් වේ. විත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි සිත්හි පයඝීවදානය උපක්‍රමයෙන් වේ.

උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විසාබෙ විතනස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථංඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො දෙවතා අනුස්සරති, සනති දෙවතා වානුමමහාරුක්කා සනති දෙවා නාවතිංසා සනති දෙවා යාමා -පෙ- නුසීතා - නිම්මාණරනිතො - පරනිමිතවසවනනිතො, සනති දෙවා බ්‍රහ්මකාසිකා, සනති දෙවා තතුතනරිං, යථාරූපාය සද්ධාය සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා. මය්‍හමපි තථාරූපා සද්ධා සංවිජ්ජති යථාරූපෙන සීලෙන සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍හමපි තථාරූපං සීලං සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන සුතෙන සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍හමපි තථාරූපං සුතං සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන වාගෙන සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍හමපි තථාරූපො වාගො සංවිජ්ජති. යථාරූපාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍හමපි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජතිති. තස්ස අත්තතො ව තාසං ව දෙවතානං සද්ධාඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච වාගඤ්ච පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරතො විතතං පසීදති පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති.

සෙය්‍යථාපි විසාබෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස ඡාතරූපස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථං ව විසාබෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස ඡාතරූපස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. උකක්ඛඤ්ච පටිච්ච ලොණඤ්ච පටිච්ච ගෙරුකඤ්ච පටිච්ච නාලිසණ්ඩාසඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ව තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස ඡාතරූපස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව බො විසාබෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විතනස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

කථංඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විතනස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො දෙවතා අනුස්සරති: සනති දෙවා වානුමමහාරුක්කා -පෙ- සනති දෙවා තතුතනරිං, යථාරූපාය සද්ධාය සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍හමපි තථාරූපා සද්ධා සංවිජ්ජති, යථාරූපෙන සීලෙන -පෙ- සුතෙන-වාගෙන-පඤ්ඤාය සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා මය්‍හමපි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජතිති. තස්ස අත්තතො ව තාසඤ්ච දෙවතානං සද්ධාඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච වාගඤ්ච පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරතො විතතං පසීදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. අයං චුළුච්ඡි විසාබෙ අරියසාවකො දෙවතු-පොසථං උපවසති. දෙවතාති සද්ධං සංවසති, දෙවතා වස්ස ආරබ්භ විතතං පසීදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිලිට්ඨස්ස විතනස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි සිත්ති පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි සිත්ති පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සස්තෙනි අරිසවු දෙවියන් අනුසමරණය කෙරෙයි: සිවුමහරජයෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. නවතිසා වැසි දෙවියෝ ඇත. යාමයෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. ... තුසිපුරවැසි දෙවියෝ ... නිමමාණරති දෙවිලෝ වැසි ... පරනිර්මිත-වශවර්තියෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. බඹලොව වැසි දෙවියෝ ඇත. ඉන් ඔබ උපන් දෙවියෝ ඇත. යම්බඳු වූ ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු වූ ශීලයෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශීලය විද්‍යමාන වේ. යම්බඳු වූ ශ්‍රාතයෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රාතයෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු වූ ත්‍යාගයෙන් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු වූ ත්‍යාගයෙක් විද්‍යමාන වේ. යම්බඳු වූ ප්‍රඥයෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු වූ ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන වෙයි. තමාගේ හා දෙවියන්ගේ හා ශ්‍රද්ධාව හා ශීලය හා ශ්‍රාතය හා ත්‍යාගය හා ප්‍රඥාව හා අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහත් වෙයි. ප්‍රමොදය උපද-නේය. විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්.

විශාඛාවෙනි, යම්පරිදි කිලිටි වූ රතක්කුගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයයි. විශාඛාවෙනි, කෙසේ වතාහි කිලිටි රතක්කුගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: උදුන ද නිසා ලුණු ද නිසා ගෙරික ද නිසා පුඹුතා නලිය හා අඹුව ද නිසා පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ වතාහි කිලිටි වූ ජාතරූපයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි වූ විතතයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ නම් කිලිටි වූ විතතයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්තෙනි ආයතීශ්‍රාවක දෙවියන් සිහි කරයි. “සිවුමහ-රජය වැසි දෙවියෝ ඇත. ... ඉන් ඔබ උපන් දෙවියෝ ඇත. යම්බඳු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු ශීලයෙකින් ... යම්බඳු ශ්‍රාතයෙකින් ... ත්‍යාගයෙකින් ... ප්‍රඥයෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන වේ”යි. තමාගේ හා ඒ දෙවියන්ගේ හා ශ්‍රද්ධාව හා ශීලය හා ශ්‍රාතය හා ත්‍යාගය හා ප්‍රඥාව හා අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහත් වේ. ප්‍රමොදය උපදී. විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙති. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු දෙවතුපොසථය වසන්නේ යයි ද දෙවියන් හා සමග වසන්නේ යයි ද කියනු ලැබේ. දෙවියන් ඇරබ ඔහු සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී. විතතයාගේ යම්බඳු උපකෙලයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, කිලිටි විතතයාගේ පයඝීවද්‍යනය මෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ.

ස ඛො සො විසාබ්බෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්ඤාදිකති: යාවජ්චං අරහන්තො පාණ්ණානිපාතං පහාය පාණ්ණානිපාතා පටිච්චරතා නිභිතදණ්ඩා නිභිතසන්ථා ලජ්ජ දයාපන්නා සබ්බපාණ්ණානිපාතානුකම්පි විහරන්ති. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං පාණ්ණානිපාතං පහාය පාණ්ණානිපාතා පටිච්චරතො නිභිතදණ්ඩා නිභිතසන්ථා ලජ්ජ දයාපන්නා සබ්බපාණ්ණානිපාතානුකම්පි විහරාමි. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුන්ථො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහන්තො අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිච්චරතා දින්නාදුති දින්නපාටිකඛිඛි අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරන්ති. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිච්චරතො දින්නාදුති දින්නපාටිකඛිඛි අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරාමි. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුන්ථො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහන්තො අබ්බහමචරියං පහාය බ්බහමචාරී ආරුචාරී චිරතා මෙථුතා ගාමධම්මා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං අබ්බහමචරියං පහාය බ්බහමචාරී චිරතො මෙථුතා ගාමධම්මා. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුන්ථො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහන්තො මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චරතා සච්චවාදී සච්චසන්ධා ථෙතා පච්චයිකා අවිසංවාදකා ලොකස්ස. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චරතො සච්චවාදී සච්චසන්ධා ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ච මෙ උපවුන්ථො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහන්තො සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්චරතා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්චරතො. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ච මෙ උපවුන්ථො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහන්තො එකභත්තිකා රතතුපරතා චිරතා විකාලභොජනා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං එකභත්තිකො රතතුපරතො චිරතො විකාලභොජනා. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුන්ථො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහන්තො නච්චගිතවාදිනවිසුකදස්සනමාලාගකිවිලෙපන-ධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා පටිච්චරතා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතතිං ඉමඤ්ඤා දිවසං නච්චගිතවාදිනවිසුකදස්සනමාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා පටිච්චරතො. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුන්ථො භවිස්සති.

විශාඛාවෙනි, එම අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකයි: “රහත්නු දිවි-
හිමියෙන් පණ්ණිවා හැර පණ්ණිවායෙන් වැළකුනාහු බහා තුඩු දඩු ඇත්තාහු
බහා තැබූ අවි ඇත්තාහු ලජ්ජා ඇත්තාහු දයාවට පැමිණියාහු සඵප්පාණ-
භූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි ව වෙසෙත්. මම ද අද මේ රෑ හා මේ
දවස හා පණ්ණිවා හැර පණ්ණිවායෙන් වැළකියෙමි බහා තැබූ දඩු ඇතියෙමි
බහා තැබූ අවි ඇතියෙමි ලජ්ජා ඇතියෙමි දයාවට පැමිණියෙමි සඵප්පාණ-
භූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි වූයෙමි වෙසෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු
රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද විසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමියෙන් අසිතාදනින් වැළකුනාහු දුන් දෑ ගන්තාසුදු වූවාහු
දුන් දෑ කැමතිවනසුදු වූවාහු නොසොර වූ පිරිසිදු අත්බාවින් වෙසෙත්. මම ද
අද මේ රෑ හා මේ දවස හා අසිතාදනින් හැර දමා අසිතාදනින් වැළකියෙමි
දුන් දෑ ගන්තා සුල්ලෙමි දුන් දෑ කැමැති වන සුල්ලෙමි නොසොර වූ පිටිතුරු
අත්බාවින් වෙසෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් වූසුයේ ද වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමි අබ්මසර හැරදමා බඹසර ඇත්තාහු අබ්මසරින් දුරුව
වසන්තාහු ගැමිදහම් වූ මෙවුන්දමින් වැළකුනාහු වෙති, මම ද අද මේ රෑ
හා මේ දවල හා අබ්මසර හැරදමා බඹසරියෙමි ගැමිදම් වූ මෙවුන්යෙන්
වැළකියෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් ද වූසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමි මුසවා හැරදමා මුසවායෙන් වැළකුනාහු සත්‍යවාදී
වූවාහු සත්‍යයෙන් සත්‍යය සටනාහු සඞ්ථික කථා ඇත්තාහු හැදෑරිය යුතු
කථා ඇත්තාහු ලොකයා නල නො කෙරෙති. මම ද අද මේ රෑ හා මේ
දවල හා මුසවා හැර දමා මුසවායෙන් වැළකියෙමි. සත්‍යවාදී වූයෙමි.
සත්‍යයෙන් සත්‍යය සටනෙමි සඞ්ථික කථා ඇතියෙමි හැදෑරිය හැකි කථා
ඇතියෙමි ලොකයා නොවස්නෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු රහතුන්
අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද විසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමි කොට පාන වෙනතා නැමැති ප්‍රමාදයට කරුණු වූ
රහමෙරමද හැරදමා පමා කරුණු වූ රහමෙරමදින් වැළකුනාහු වෙති.
මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල පමා කරුණු වූ රහමෙර මද හැර දමා පමා
කරුණු වූ රහමෙරමදින් වැළකියෙමි වෙමි. මේ ගුණාඛයෙහිනුදු මම රහතුන්
අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද විසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමි එකභතතික වූවාහු රුත්‍රිභොජනයෙන් වැළකුනාහු
විකල්ලොජ්ජනෙන් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල
හා එකභතතික වූයෙමි රුත්‍රිභොජනයෙන් වැළකුනෙමි විකල්ලොජ්ජනෙන්
දුරුවූයෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් ද වූසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමියෙන් නැටුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළුදකුම් මල්ගෙවිලෙවුන්
දරණ සජ්ජන සරසන යන කරුණින් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රෑ හා
මේ දවල හා නැටුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළු දකුම් මල්ගෙවිලෙවුන් දුරුමි
සැදුම් සැරැයුම් යන කරුණින් වැළකුනෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහිනුදු
රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වූසුයේ ද වෙයි.

යාවජ්චං අරහනො උච්චාසයනමහාසයනං පහාය උච්චාසයනමහා-
සයනං පටිච්චරතා නිවසෙය්‍යං කපෙපනති. මඤ්චකෙ වා නිණ්සන්ථාරකෙ
වා. අහවපජ්ජ ඉමඤ්ච රතති ඉමඤ්ච දිවසං උච්චාසයනමහාසයනං පහාය
උච්චාසයනමහාසයනං පටිච්චරතො නිවසෙය්‍යං කපෙපමි. මඤ්චකෙ වා
නිණ්සන්ථාරකෙ වා ඉමිනාපහං අබෙහන අරහතං අනුකරොමි උපොසථො ච
මෙ උපවුන්ථො භවිස්සති. එවං බො විසාබෙ අරියුපොසථො හොති.

එවං උපවුන්ථො බො විසාබෙ අරියුපොසථො මහපථලො හොති. මහානි-
සංසො මහාච්ඡිතිකො මහාවිපථාරො. කීච මහපථලො හොති. කීච මහානිසංසො
කීච මහාච්ඡිතිකො කීච මහාවිපථාරො.

සෙය්‍යථාපි විසාබෙ යො ඉමෙසං සොළසනනං මහාජනපදනං පඤ්ඤා-
සනතරතනානං¹ ඉස්සරියාධිපච්චං රජ්ජං කාරෙය්‍ය, සෙය්‍යපීදං: අබ්බානං
මගධානං කාසීනං කොසලානං වජ්ජීනං මල්ලානං වෙතීනං වඛ්භානං කුරුනං
පඤ්චාලානං මව්ජානං සුරසෙනානං අස්සකානං අවනතීනං ගඤ්ඤානං
කමබොජානං, අට්ඨබ්බසමන්තාගතස්ස උපොසථස්ස එතස්ස කලං නායකති²
සොළසිං. නං කිස්ස හෙතු: කපණං විසාබෙ මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං
උපනිධාය.

යාති විසාබෙ මානුසකාති පඤ්ඤාස වස්සාති, වානුමමහාරජ්කානං
දෙව්‍යානං එසො එකො රතතින්ද්‍රිවො³, නාය රතතියා නිසරතතියො මාසො,
තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන පඤ්චවස්ස-
සතාති* වානුමමහාරජ්කානං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං. ඨානං බො පතෙන
විසාබෙ විජ්ජති යං ඉධෙකචෙචා ඉන්ද්‍රී වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමන්තාගතං
උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං වානුමමහාරජ්කානං
දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජේය්‍ය. ඉදං බො පතෙන විසාබෙ සකාය භාසිතං
කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යං විසාබෙ මානුසකං වස්සසතං, නාවතීංසානං දෙව්‍යානං එසො එකො
රතතින්ද්‍රිවො, නාය රතතියා නිසරතතියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදස-
මාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බං වස්සසහස්සං නාවතීංසානං
දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං. ඨානං බො පතෙන විසාබෙ විජ්ජති යං ඉධෙකචෙචා
ඉන්ද්‍රී වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස
හෙද පරමමරණං නාවතීංසානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජේය්‍ය. ඉදං බො
පතෙන විසාබෙ සකාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං
උපනිධාය.

යාති විසාබෙ මානුසකාති දෙව වස්සසතාති, යාමානං දෙව්‍යානං එසො
එකො රතතින්ද්‍රිවො, නාය රතතියා නිසරතතියො මාසො, තෙන මාසෙන
ආදසමාසියො සංවච්ඡරො. තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති දෙව වස්සසහස්සාති
යාමානං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං. ඨානං බො පතෙන විසාබෙ විජ්ජති යං
ඉධෙකචෙචා ඉන්ද්‍රී වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා
කායස්ස හෙද පරමමරණං යාමානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජේය්‍ය. ඉදං
බො පතෙන විසාබෙ සකාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං
උපනිධාය.

1. පඤ්ඤාසනතරතනානං - මජ්ඣිම. 2. නායකති - මජ්ඣිම. 3. රතතින්ද්‍රිවො - මජ්ඣිම.

* දිබ්බාති පඤ්ඤාසනතරතනාති - මජ්ඣිම.

රහන්හු දිවිහිමියෙන් උසසුන් මහඅසුන් හැර දමා උසසුන් මහස්තෙන් වැළැක්කාහු හැඳෙක හෝ තණඇතිරියෙක හෝ බට ශය්‍යා කෙරෙත්. මම ද අද මේ රූ හා මේ දවල හා උසසුන් මහසුන් හැරදමා උසසුන් මහස්තෙන් වැළැක්කියෙම් හැඳෙක හෝ තණඇතිරියෙක බටහෙටුම් කෙරෙමි. මේ ගුණාඛගයෙහුද මම රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද වුසුයේ වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ අරිසුපොසථය (අරිපෙහෙවස) වෙයි.

විශාඛාවෙනි, මෙසේ විසු අරිසුපොසථය මහත්ඵල වෙයි. මහාතිසංස ද වෙයි. මහාජ්ඣික ද වෙයි. මහාවිපථාර ද වෙයි. කිපමණ මහත්ඵල වේ ද: කිපමණ මහාතිසංස වේ ද: කිපමණ මහාජ්ඣික වේ ද: කිපමණ මහාවිපථාර වේ ද?

විශාඛාවෙනි, යම්පරිදි අඛග - මගධ - කාසී - කොසල - වජ්ජි - මලල - වෙනි - වඛග - කුරු - පඤ්චාල - ටෙව් - සුරසේන - අසාක - අවනතී - ගකාර - කාමෙඛ්‍ය ඛද්‍ර නොමද සන්තරුවනින් පිරි සොළොස් මහා ජනපදයන්ගේ ජෙඨගවය්‍යාධිපත්‍යය ඇති රාජ්‍යය යමෙක් කරන්නේ නම් තෙල අභවාඛගසමකාගත උපොසථයාගේ සොළොස් වන කොටසට ද (ඵය) නො අගී. ඒ කවර හෙයින්: විශාඛාවෙනි, දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්සරජය ඇලුප් වෙයි.

විශාඛාවෙනි, මිනිසුන් සතු යම් පණස් වසෙක් වේ ද, තෙල වාහුමහා-රාජ්ක දෙවියනට එක් රූ දවලෙකි. මසෙක් එරැසින් නිස් රැයෙක් වේ. හවුරුද්දෙක් එමසින් දෙළොස් මැසි වෙයි. එ හවුරුදුයෙන් පන්සිය වසෙක් වාහුමහාරාජක දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය වේ. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි අභවාඛගසමකාගත වූ පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු සිටුමහරජවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, මේ කරුණ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්සරජය ඇලුප් වෙයි. යන තෙල කියන ලදි.

විශාඛාවෙනි, මිනිසුන් සතු යම් වම් ශතයෙක් වේ ද, තච්චිසාවැසි දෙවියනට තෙල එක් රූදවලෙකි. එරැසින් නිස් රැයෙක් මසෙකි. එමසින් දෙළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍යවම්සහසුයෙක් තච්චිසා වැසි දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණ වෙයි. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටගින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු තාවකිංස වැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්සරජය ඇලුප් වෙයි. යන මේ සඳහා තෙල කරුණ කියන ලදි.

විශාඛාවෙනි, මනුෂ්‍යයන් පිළිබඳ යම් දෙසිය හවුරුදුයෙක් වේ ද, යාම දෙවියනට තෙල එක් රූදවලෙකි. එරැසින් නිස් රැයෙක් මසෙකි. එමසින් දෙළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ ද්විසහසු වම්සෙක් යාමදෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණ වෙයි. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොවකි ඇතැම් සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටගින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු යාමදෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹේ යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, මේ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්සරජය ඇලුප් වෙයි. යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

යාති විසාබෙ මානුසකාති වතතාරි වස්සසතාති, තුසිතානං දෙවානං එසො එකො රතනිඤ්චො, තාය රතනියා තිංසරතනියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති වතතාරි වස්සසහස්සාති තුසිතානං දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං විසාබෙ විජ්ජති යං ඉධෙකච්චො ඉතී වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමනනාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා තුසිතානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාබෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්‍යං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යාති විසාබෙ මානුසකාති අට්ඨවස්සසතාති නිමමාණරතීනං දෙවානං එසො එකො රතනිඤ්චො, තාය රතනියා තිංසරතනියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති අට්ඨ වස්සසහස්සාති නිමමාණරතීනං දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං විසාබෙ විජ්ජති, යං ඉධෙකච්චො ඉතී වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමනනාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා නිමමාණරතීනං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාබෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්‍යං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යාති විසාබෙ මානුසකාති සොළස වස්සසතාති පරනිමිතවසවතතීනං දෙවානං එසො එකො රතනිඤ්චො, තාය රතනියා තිංසරතනියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති සොළස වස්සසහස්සාති පරනිමිතවසවතතීනං දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං විසාබෙ විජ්ජති, යං ඉධෙකච්චො ඉතී වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමනනාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා පරනිමිතවසවතතීනං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාබෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්‍යං දිබ්බං සුඛං උපනිධායාති.

30. පාණං න භාතෙ¹ න වදිතමාදියෙ
මුසා න භාසෙ න ව මජ්ජපො සියා,
අබ්බභව්වරියා විරමෙය්‍ය මෙට්ඨනා
රතනිං න භුඤ්ජෙය්‍ය විකාලභොජනං.

31. මාලං න ධාරෙ න ව ගැබ්මාවරෙ
මඤ්ඤව ඡමායං ව සයෙථ සන්තෙ,
එතං හි අට්ඨබ්බිකමාහු පොසථං
බුද්ධෙත දුක්ඛන්තගුතා පකාසිතං.

32. වඤ්ඤ ව සුරියො ව උභො සුදස්සනා
ඔභාසයං අනුපරියන්ති යාවතා,
නමොහුද තෙ පන අන්තලිකිගා
නභෙ පභාසෙන්ති දිසා විරොචතා.

33. එතස්මිං යං විජ්ජති අන්තරෙ ධනං
මුත්තා මඤ්ඤි වෙච්චරියඤ්ඤ භද්දකං,
සිඬ්ඨිසුවණණං අථවාපි කඤ්චනං
යං ජාතරූපං භටකන්ති වුව්චති.

34. අට්ඨබ්බපෙතස්ස උපොසථස්ස
කලමි තෙ නානුභවන්ති සොළසිං,
වඤ්ජපභා තාරගණා ව සබ්බෙ.

35. තස්මා හි තාරි ව තරො ව සීලවා
අට්ඨබ්බපෙතං උපවස්සුපොසථං,
පුඤ්ඤාති කත්වාන සුබ්බුද්ධාති
අතිඤ්ඤා සග්ගමුපෙන්නා යානන්ති.

*

මහාමග්ගො දුතියො

1. න භුඤ්ජෙ - මජ්ඣං.

* කඤ්ඤාදිනා:- නිත්තායඤ්ඤ වෙතාගො - සරණා කෙසපුනතියා සාලෙහා වාපි කථාවන්තූ නිත්තමුලපෙතසථොති.

විශාබාවෙනි, මිනිසුන්ගේ යම් සාරසිය වසෙක් වේ ද තෙල තුමන දෙවියන්ගේ එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් තිස් රයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස් මැසි වූයේ හවුරුදුයෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ සාරදහස් වසෙක් තුමන දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාබාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු තුමන දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, මේ සදහා මානුෂිකරූපය දිව්‍යසුබය පිණිස අල්ප වෙයි යන තෙල කරුණ කියනලදි.

විශාබාවෙනි, මානුෂික වූ යම් අටසිය වසෙක් වේ ද තෙල නිමාණරති දෙවියනට එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් තිස් රයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස්මස් ඇතියේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ අෂ්ටවම්සහස්‍රයෙක් නිමාණරති දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාබාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු නිමාණරති දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, මේ සදහා දිව්‍යසුබය පිණිස මානුෂිකරූපය කාපණ වේ යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

විශාබාවෙනි, මිනිසුන් පිළිබඳ යම් සොළොස් සියවසෙක් වේ ද, පරනිර්මිත වශවර්තී දෙවියනට තෙල එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් තිස් රයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුද්දෙන් දිව්‍ය වූ ශෝඛ්‍ය වම් සහස්‍රයෙක් පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාබාවෙනි, මෙලොව යම් හෙයෙකින් කිසි සත්‍රියක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු පරනිර්මිත වශවර්තී දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, දිව්‍යසුබය පිණිස මානුෂික රූපය පුරුතු වෙයි යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

30. පරපණ නො නස්නේය. අසිතාදත් නො ද ගන්නේය. මුසවා නො බණන්නේය. මත්පැන් පානය කරන්නෙක් නො ද වන්නේය. අබ්‍රහ්මවයෑසි සංඛ්‍යාත මෛත්‍රියෙන් වළක්නේය. රුත්‍රිභොජනය හා විකාලභොජනය නො බුදින්නේය.

31. මල්දම් නො දරන්නේය. සුවඳ නො තවරගන්නේය. හැඳෙහි ද (පිරියම් කළ) බිමෙහි ද ඇතිරියෙහි ද හෝන්නේය. දුකත් ගිය බුදුරජුන් විසින් වදහළ තෙල ම අටහපෙහෙවසා යි කිනු.

32. සුදගීන වූ වන්ද්‍යා ද සුඨියා ද යන දෙදෙන යම්තාක් තැන් හොබවමින් සිසාරා යෙත් ද, අඳුරු බිඳලන අහසෙහි යන ඔහු සවි දිගුත් හොබවන්නාහු අහස්හි රස් නහන් ද,

33. මේ දෙයතුරෙහි සිත්කළු මුතු හා දූමණි හා වෙරළමණි හා සිහු රත් හා වැලින් පැවි කසුන් හා බුදුබඳ පාහැනි රත් හා කුහුඹුවන් විසින් ගෙණෙන ලද හෙයින් “හාටකයා” යි කියනු ලබන රත් හා යම් බදු බතයක් වේ ද,

34. ඔහු ද අටහින් යුත් පෙහෙවස්හුගේ සොළොස් වන කොටස ද නොයෙත්.

35. හැම උපකාරිනු සදරස්හුගේ සොළොස්වන කොටසට නොවැ-
ටෙද්ද එසෙයිනි. එහෙයින් ම සිල්වත් තරනාරිනු අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස සුව එළවන පින් කොට අනිඤ්ඤ වූවාහු සවගීසථානයට එළඹෙත්.

දෙවන මහවගසි.

3. 2. 3. 1

[සාවකපී නිදානං]

21. අථ ඛො ඡන්තො පරිබ්බාජකො යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඬකම්. උපසඬකමිත්වා ආයස්මතා ආනන්දෙන සද්ධං සමමොදි, සමම දතීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො ඡන්තො පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

තුමෙහි ආට්‍රිසො ආනන්ද රාගස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙථ. දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙථාති. මයං ඛො ආට්‍රිසො රාගස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙම, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙමාති. කිමපන තුමො ආට්‍රිසො රාගෙ ආදීතවං දිස්වා රාගස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙථ. කිං දෙසෙ -පෙ- කිං මොහෙ ආදීතවං දිස්වා මොහස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙථාති.

රතො ඛො ආට්‍රිසො රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො අත්තව්‍යා- බ්බායපී වෙනෙති, පර -පෙ- උභයව්‍යාබ්බායපී වෙනෙති. වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රාගෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබ්බාය වෙනෙති, න පර -පෙ- න උභය -පෙ- න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රතො ඛො ආට්‍රිසො රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය -පෙ- මනසා දුච්චරිතං චරති. රාගෙ පභිණේ තෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති, න වාචාය -පෙ- න මනසා දුච්චරිතං චරති. රතො ඛො ආට්‍රිසො රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො අත්තත්ථම්පි යථාභූතං නපපජානාති, පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභූතං නපපජානාති. රාගෙ පභිණේ අත්තත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. රාගො ඛො ආට්‍රිසො අකුසලාකාරණො අවකුසලාකාරණො අඤ්ඤාණකාරණො පඤ්ඤානිරෝධකො විසානපකකිකො අනිබ්බාණ- සංවත්තතිකො.

දුට්ඨො ඛො ආට්‍රිසො දෙසෙන -පෙ- මුළුතො ඛො ආට්‍රිසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො අත්තව්‍යාබ්බායපී වෙනෙති -පෙ- උභයව්‍යා- බ්බායපී වෙනෙති. වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොහෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබ්බාය වෙනෙති, න පර -පෙ- න උභය -පෙ- න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

3. 2. 3. 1.

[ඇවැත් නිදහසි:]

21. එකල්හි සත් පිරිවැජ් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන් කර එළඹියේය. එළඹ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන් හා සමග සතුටු විය. සමෝදනයට නිසි සිහි කරණුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හිත. එකත්පස්ව හුන් සත් පිරිවැජ් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට තෙල සාල කෙළේ ය:

කියග ආනන්දයෙහි, තෙපින් රුගප්‍රභාණය පතවාලවු ද, දොම-ප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය පතවාලවු ද' යි. ඇවැත්නි, අපි ම රුගප්‍රභාණය පණවමිහ. දොමප්‍රභාණය ... මොහ ප්‍රභාණය පණවමිහ යි. කිමෙක ඇවැත්නි, තෙපි රුගයෙහි ආදිතව දෑක රුගප්‍රභාණය පණවා ලවු ද?, කිම දොමයෙහි ... කිම? මොහයෙහි ආදිතව දෑක මොහප්‍රභාණය පණවා ලවු ද යි.

ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මඩතා ලදුයේ, ගත් සිතැහිසේ ආතමව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි, පරව්‍යාබාධය පිණිස ද ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. වෛතනික වූත් දුක් දොමනස් විදුනේය, රුගය ප්‍රභතවත් ම ආතමව්‍යාබාධය පිණිස නොසිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ... වෛතනික වූ දුක් දොමනස් නො විදුනේය. ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මඩතා ලදුයේ, ගත් සිතැහිසේ කසින් දුසිරින් කරයි. වචනයෙන් ... සිතීන් දුසිරින් කරයි. රුගය ප්‍රභතවත් ම කසින් දුසිරින් නොම කරයි. වචනයෙන් ... සිතීන් දුසිරින් නොම කරයි. ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මඩතා ලදුයේ, ගත් සිතැහිසේ ආතමාභීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. පරාභීය ද ... උභයාභීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. රුගය ප්‍රභතවත් ම ආතමාභීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. පරාභීය ද ... උභයාභීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. ඇවැත්නි, රුගය වතාහි අද කරන්නේ වෙයි. පැණැස් නො කරන්නේ වෙයි. නුවණ නොකරන්නේ වෙයි. ප්‍රඥාව නිරුඳා කරන්නේ වෙයි. දූඛපක්‍ෂයෙහි වැටෙන්නේ වෙයි. කෙලෙස් නිවනු පිණිස නොපවත්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, දොමයෙන් දවිෂට වූයේ ... ඇවැත්නි, මොහයෙන් මූස වූයේ, මඩතා ලදුයේ, ඇදගත් සිතැහිසේ ආතමව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. වෛතනික වූත් දුක් දොමනස් විදුනේය. මොහය ප්‍රභතවත් ම ආතමව්‍යාබාධය පිණිස නොම සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස නොම සිතයි. වෛතනික වූ දුක් දොමනස් නො විදුනේය.

මූලේනා බො ආට්‍රිසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මනසා දුච්චරිතං වරති. මොහෙ පභිණේ තෙව කායෙන දුච්චරිතං වරති. ත වාචාය දුච්චරිතං වරති. ත මනසා දුච්චරිතං වරති. මූලේනා බො ආට්‍රිසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්න-විතො අත්තත්ථමි යථාභූතං තපපජානාති. පරත්ථමි යථාභූතං තපපජා-නාති. උභයත්ථමි යථාභූතං තපපජානාති. මොහෙ පභිණේ අත්තත්ථමි යථාභූතං පජානාති. පරත්ථමි යථාභූතං පජානාති. උභයත්ථමි යථාභූතං පජානාති. මොහො බො ආට්‍රිසො අකුකරණො අවකුකරණො අඤ්ඤාණකරණො පඤ්ඤාතිරොධිකො විසානපකිකො අතිබ්බාණසං-වතනතිකො.

ඉදං බො මයං ආට්‍රිසො රුගෙ ආදීනවං දිස්වා රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙම, ඉදං දෙසෙ ආදීනවං දිස්වා දෙසස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙම, ඉදං මොහෙ ආදීනවං දිස්වා මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙමාති.

අත්ථි පනාට්‍රිසො මගො අත්ථි පටිපදු එනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති? අත්ථාට්‍රිසො මගො අත්ථි පටිපදු එනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති. කතමො පනාට්‍රිසො මගො කතමා පටිපදු එනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති? අයමෙව අරියො අරියබ්බිකො මගො සෙය්‍යපිදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසම්මාධි. අයං බො ආට්‍රිසො මගො අයං පටිපදු එනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති. භද්දකො ආට්‍රිසො මගො භද්දිකා පටිපදු එනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති, අලඤ්ච පනාට්‍රිසො ආනන්ද අපමාදායාති.

3. 2. 3. 2.

22. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ කොසම්භිං විහරති ඝොසිතාණමේ. අථ බො අඤ්ඤාතරො ආජීවකසාවකො ගහපති යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනු-පසඛකම්. උපසඛකම්චා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො සො ආජීවකසාවකො ගහපති ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: කෙසං නො භන්තො ආනන්ද ධම්මො ස්වාකඛානො, කෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා¹, කෙ ලොකෙ සුගතාති?²

තෙන භී ගහපති තඤ්ඤාවෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි, යථා තෙ ධම්මෙය්‍ය, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. නං නිං මඤ්ඤාසි ගහපති යෙ රුගස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති, දෙසස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති, මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති. තෙසං ධම්මො ස්වාකඛානො නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ භොතිති? යෙ භන්තො රුගස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති. දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති. තෙසං ධම්මො ස්වාකඛානො, එවං මෙ එත්ථ භොතිති.

නං නිං මඤ්ඤාසි ගහපති, යෙ රුගස්ස පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා, නො වා කථං වා තෙ එත්ථ භොතිති? යෙ භන්තො රුගස්ස පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා, එවං මෙ එත්ථ භොතිති.

1 සුපටිපන්නා - මජ්ඣං.

2 සුගතාති - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, මොහයෙන් මුළු වූයේ මඩනා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ කකින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් කරයි. මොහය ප්‍රභත වත් ම කකින් දුසිරිත් නොම කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් නොම කරයි. ඇවැත්නි, මොහයෙන් මුළු වූයේ මඩනා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ ආතමානීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. පරුණී-ය ද ... උභයානීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. මොහය ප්‍රභත වත් ම ආතමානීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. පරුණීය ද ... උභයානීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. ඇවැත්නි, මොහය වනාහි අද කරන්නේ වෙයි. පැණැස් නො කරන්නේ වෙයි. නුවණ නො කරන්නේ වෙයි. ප්‍රඥව නිරුද්ධ කරන්නේ වෙයි. ද්‍රාවපක්‍ෂයෙහි වැටෙන්නේ වෙයි. කෙලෙස් නිවනු පිණිස නො පවත්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, අපි රුගයෙහි මේ ආදීතවය දැක රුගප්‍රභාණය පණවමිහ. ද්‍රෝණයෙහි මේ ආදීතවය දැක ද්‍රෝණප්‍රභාණය පණවමිහ. මොහයෙහි මේ ආදීතවය දැක මොහප්‍රභාණය පණවමිහ යි.

ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝණයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස, මාගීයෙක් ඇත් ද? ප්‍රතිපදයෙක් ඇත් දැයි? ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝණයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස මාගීයෙක් ඇත. ප්‍රතිපදයෙක් ඇත, ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝණයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස වැටෙන මාගීය කවරේය? ප්‍රතිපදාව කවර? ඇවැත්නි, මේ අරි අටහි මග මැ යි. හෙ කෙසේය: සමයේ දූෂ්ටය, ... සමයක් සමාධි යි. ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝණයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ මගයි. මේ ප්‍රතිපදයි. ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝණයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස වැටෙන මාගීය හදය. ප්‍රතිපදාව හදය. ඇවැත්, ආනන්දයෙහි, අප්‍රමාදය පිණිස නිසිත් වෙයි.

3. 2. 3. 2.

[කොසඬා නිදහසි:]

22. එක් කලෙක ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ කොසඬා නුවර සොමනාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල එක්තරා ආජීවක ශ්‍රාවක වූ ගැහැවියෙක් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළඹියේය. එළඹ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් ඇදුරු කොට වැද, එකත්පස්හි හිත. එකත්පස්හි හුන් ඒ ආජීවක ශ්‍රාවක වූ ගැහැවි ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන්ට තෙල සැල කෙළේය. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, කවර කෙනකුන්ගේ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වේ ද? ලොකයෙහි කවර කෙනෙක් සුපිළිපත් වෙත් ද? ලොකයෙහි කවර කෙනෙක් මනා ගති ඇති වෙත් දැයි?

ගැහැවියෙහි, එයින් තා ම මෙහි ලා පුළුවුන්නෙමි යම් පරිදි තට රිසියේ තමි එපරිදි එය ප්‍රකාශ කරව. ගැහැවියෙහි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ද්‍රෝණප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, මොහප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වේ ද, නොහොත් නො වේ ද? තට මෙහි ලා කෙසේ හෝ අදහස් වේ දැයි? වහන්ස, යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද? ද්‍රෝණප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වෙයි. මෙහි ලා මට මෙසේ සිත් වෙයි.

ගැහැවියෙහි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාහු වෙත් ද, ද්‍රෝණප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාහු වෙත් ද? ඔහු ලොකයෙහි සුපිළිපත්තාහු වෙත් ද, නොහොත් නො වෙත් ද, තට මෙහි ලා කෙසේ හෝ අදහස් වේදැයි? වහන්ස, යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාහු වෙත් ද? ද්‍රෝණප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය පිණිස පිළිපත්තාහු වෙත් ද, ඔහු ලොකයෙහි සුපිළිපත් වෙති. මෙහි ලා මට මෙසේ අදහස් වෙයි.

නං නිංමිඤ්ඤපි ගහපති යෙසං රුගො පභිණො උච්ඡින්නමූලො තාලා-
වච්ඡිකතො අනභාවකතො¹ ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, යෙසං දෙසො පභිණො
-පෙ- යෙසං මොහො පභිණො උච්ඡින්නමූලො තාලාවච්ඡිකතො අනභාව-
කතො ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, තෙ ලොකෙ සුගතා, නො වා කථං වා
තෙ එත්ථ භොතිති? යෙසං භනෙන රුගො පභිණො උච්ඡින්නමූලො
තාලාවච්ඡිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, යෙසං දෙසො
පභිණො -පෙ- මොහො පභිණො උච්ඡින්නමූලො තාලාවච්ඡිකතො අනභාව-
කතො ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, තෙ ලොකෙ සුගතා. එවං මෙ එත්ථ භොතිති.

ඉති බො ගහපති තයා වෙතං ව්‍යාකතං. යෙ භනෙන රුගස්ස පභාණාය
ධිමමං දෙසෙනති, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය ධිමමං දෙසෙනති
තෙසං ධිමමො ස්වාකතානොති, තයා වෙතං² ව්‍යාකතං. යෙ භනෙන රුගස්ස
පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ
ලොකෙ සුපටිපන්නාති, තයා වෙතං ව්‍යාකතං. යෙසං භනෙන රුගො
පභිණො උච්ඡින්නමූලො තාලාවච්ඡිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාද-
ධිමෙමා, යෙසං දෙසො පභිණො -පෙ- මොහො පභිණො උච්ඡින්නමූලො
තාලාවච්ඡිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, තෙ ලොකෙ
සුගතාති.³

අච්ඡරියං භනෙන, අබ්‍යුත්තං භනෙන, න වෙච නාම සධිමමුක්කංසනා
භවිස්සති, න ච පරධිමමාපසාදනා, ආයතනෙච ධිමමදෙසනා. අත්ථො ච
වුතෙනා. අනතා ච අනුප්පතිතො.

තුමො භනෙන ආනන්ද රුගස්ස පභාණාය ධිමමං දෙසෙථ, දෙසස්ස
පභාණාය ධිමමං දෙසෙථ, මොහස්ස පභාණාය ධිමමං දෙසෙථ. තුමොකං
භනෙන ආනන්ද ධිමමො ස්වාකතානො. තුමො භනෙන ආනන්ද රුගස්ස
පභාණාය පටිපන්නා දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා.
තුමො⁴ ලොකෙ සුපටිපන්නා⁵. තුමොකං භනෙන ආනන්ද රුගො පභිණො
උච්ඡින්නමූලො තාලාවච්ඡිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාද-
ධිමෙමා. තුමොකං දෙසො -පෙ- තුමොකං මොහො පභිණො උච්ඡින්නමූලො
තාලාවච්ඡිකතො අනභාවකතො¹ ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා. තුමො ලොකෙ
සුගතා.

1. අනභාවකතො - මජ්ඣං. 2. තයාවෙතං - මජ්ඣං.

3. සුකතාති - මජ්ඣං. 4. තුමො භනෙන ලොකෙ - මජ්ඣං.

5. සුපටිපන්නා - මජ්ඣං.

ගැහැවියෙහි, ඒ කිසෙයින් සිතවු ද? යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රභත වේ ද, මූලුසුන් වේ ද, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ ද, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ ද, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ ද, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රභත වේ ද, ... යම් කෙනකුන්ගේ මොහය ප්‍රභත වේ ද, මූලුසුන් වේ ද, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ ද, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ ද, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ ද, ඔහු ලොකයෙහි මනා ගති ඇති වෙත් ද? නොසේ වෙත් ද? මෙහි ලා හට කෙසේ හෝ අදහස් වේ දැයි? වහන්ස, යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රභත වේ නම්, මූලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රභත වේ නම් ... මොහය ප්‍රභත වේ නම්, මූලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, ඔහු ලොකයෙහි මනාගති ඇති වෙති. මෙහි ලා මට මෙසේ අදහස් වෙයි.

ගැහැවියෙහි, “වහන්ස, යම් කෙනෙක් රාගප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, දෝෂප්‍රභාණය සඳහා ... මොහප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම් මොනොවට දෙසන ලද්දේය” යි මෙසේ නා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳා කියන ලදී. ‘වහන්ස, යම් කෙනෙක් රාගප්‍රභාණය පිණිස පිළිපත්තාහු වෙත් ද, දෝෂප්‍රභාණය පිණිස ... මොහප්‍රභාණය පිණිස පිළිපත්තාහු වෙත් ද, ඔහු ලොකයෙහි සුපිළිපත්තා’ යි නා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳා කියන ලදී. ‘වහන්ස, යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රභත වේ නම්, මූලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රභත වේ නම් ... මොහය ප්‍රභත වේ නම්, මූලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, ඔහු ලොකයෙහි මනාගති ඇති වෙත්’ යි නා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳා කියන ලදී.

වහන්ස, ඇතිලි පොළන්නට නිසිය. වහන්ස, නොවූවිරියෙක, තමා ලද හුවා නො දක්වනු වෙයි. මෙරමා ලද හෙළනුදු නොවෙයි. නිසි කරුණෙහි ම දහම් දෙසුම වෙයි. සුළුවුන් පැනට අතීය ම පැවසින. තෙමේන් (අපි මෙබන්දම් හ යි) එළුවා නො දක්වින.

වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තෙපි රාගප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. දෝෂප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. මොහප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තොපගේ දහම් මොනොවට පවසන ලදී. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තෙපි රාගප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාව. දෝෂප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාව. තෙපි ලොකයෙහි සුපිළිපත්තාව. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තොපගේ රාගය ප්‍රභත වෙයි. මූලුසුන් වෙයි මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි. අනභාව කරණ ලද්දේ වෙයි. මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. තොපගේ දෝෂය ... තොපගේ මොහය ප්‍රභත වෙයි. මූලුසුන් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි. අනභාව කරණ ලද්දේ වෙයි. මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. තෙපි ලොකයෙහි මනාගති ඇත්තාව.

අභිකක්‍ෂණං භනෙත, අභිකක්‍ෂණං භනෙත, සෙය්‍යථාපි භනෙත තිකක්‍ෂුජ්ඣං වා උක්‍ෂක්‍ෂුජ්ඣය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුතස්ස වා මග්ගං ආචිකෙබ්‍ය්‍ය, අකුකාරෙ වා නෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය චනත්‍රමනෙතා රුපානි දක්‍ෂිණානි.¹ එවමෙවං අයෙයන ආනන්දෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො.

එසාහං භනෙත ආනන්ද තං භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං ච තිකත්‍රසඛසං ච. උපාසකං මං අයෙයා ආනන්දෙ ධාරෙත්‍ර අජ්ජනගෙන පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

3. 2. 3. 3.

[කපිලවස්‍රුතිදානං:]

23. එකං සමයං භගවා සකෙකත්‍ර විහරති කපිලවස්‍රුසමිං නිග්‍රොධා-රාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවා ගිලානා² වුට්ඨිතො හොති අචිර-වුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤ. අථ බො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච: දීඝරත්‍තාහං භනෙත භගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: සමානිතස්ස ඤ්ඤං, තො අසමානිතස්සාති. සමාධි ණු බො භනෙත පුබ්බෙ, පච්ඡා ඤ්ඤං. උද්භු ඤ්ඤං පුබ්බෙ, පච්ඡා සමාධිති?

අථ බො ආයසමතො ආනන්දස්ස එතදහොසි. භගවා බො ගිලානා වුට්ඨිතො අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤ; අයඤ්ච මහානාමො සකෙකා භගවන්තං අනිගමෙතිරං පඤ්ඤං පුච්ඡති. යනුත්‍තාහං මහානාමං සකකං එකමන්තං අපනෙත්වා ධම්මං දෙසෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයසමා ආනන්දෙ, මහානාමං සකකං බාහාය³ ගගෙත්වා එකමන්තං අපනෙත්වා මහානාමං සකකං එතදවොච: සෙබ්බෙ බො මහානාම සීලං වුත්තං භගවතා, අසෙබ්බෙ සීලං වුත්තං භගවතා, සෙබොපි සමාධි වුත්තො භගවතා, අසෙබොපි සමාධි වුත්තො භගවතා, සෙබොපි පඤ්ඤ වුත්තා භගවතා, අසෙබොපි පඤ්ඤ වුත්තා භගවතා.

කතමඤ්ච මහානාම සෙබං සීලං: ඉධ මහානාම භික්‍ෂු සීලවා හොති පානිමොකබසංවරසංවුත්තො -පෙ- සමාදය සිකති සිකනාපදෙසු ඉදං වුච්චති මහානාම සෙබං සීලං. කතමො ච මහානාම සෙබො සමාධි: ඉධ මහානාම භික්‍ෂු විවිච්චෙව කාමෙති -පෙ- චතුර්ථං ක්‍ෂාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති මහානාම සෙබො සමාධි. කතමා ච මහානාම සෙබො පඤ්ඤ: ඉධ මහානාම භික්‍ෂු ඉදං දුක්‍ෂිණානි යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්‍ෂිණාරොධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති මහානාම සෙබො පඤ්ඤ.

1 දක්‍ෂිණානි - මජ්ඣං. 2 ගිලානවුට්ඨිතො - මජ්ඣං. 3 බාහායං - මජ්ඣං.

වහන්ස, ඉතා මැනව, වහන්ස, ඉතා මැනව. වහන්ස, යටිහුරු කරණ ලද්දක් හෝ යම්සේ උඩුහුරු කරන්නේ වේ ද, පිළිසන් දෑයක් හෝ යම්සේ විවට කරන්නේ වේ ද, මං මුද්‍රා වූවක්හට හෝ යම්සේ මග කියන්නේ වේ ද, 'ඇස් ඇතියෝ රූපායනනයන් දක්නාහ' යි අදුරෙහි හෝ යම්සේ තෙල් පහනක් දල්වන්නේ වේ ද, එපරිදි ම ආසී ආනන්ද තෙරණුවන් විසින් අනෙකපසියයෙන් (තුන් අයුරින්) දහම් දෙසන ලදී.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, තෙල මම ඒ භගවත්හු ද දහම ද බික්සතුන් ද සරණ යෙමි. ආසී ආනන්ද තෙරණුවෝ අද පටන් කොට මා දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට බරන්වා.

3. 2. 3. 3.

[කිඞ්ඤ්ඤානිදානසි:]

23. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජාතියෙහි කිඞ්ඤ්ඤානිදානසි යෙහි වැඩ වසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන් ව නැගී සිටි සේක් ගිලන් සෙයින් නැගීසිටි නොබෝකල් ඇති සේක. එක්සිති මහානාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පස්ව හින. එකත්පස් ව හුන් මහානාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේය. වහන්ස, 'එකග සිතැතියාහට ඥානය ඇත. එකග සිත් නැතියාහට ඥානය නැත' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙසේ දෙසූ දහම මම දීඝී-රාත්‍රයෙහි දැන සිටිමි. වහන්ස, කාල ම සමාධිය වේ ද? පසු ව ඥානය වේ ද? නොහොත් කාල ම ඥානය වේ ද? පසු ව ලා සමාධිය වේ දැ යි?

එසඳ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන්ට මෙබඳු සිතෙක් වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන්ව නැගීසිටි සේක් ගිලන් බැවින් නැගීසිටි නොබෝකල් ඇති සේක. වැලිදු මේ මහානාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් ඉගැඹුරු පැනක් පුළුවුයේය. මම මහානාම සැඟරජ එකත්පසෙකට ගෙන ගොස් දහම් දෙසමි නම් මනා මැ හුයි.

එක්සිති ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ මහානාම සැඟරජු අත්හි ගෙන එකත්පසෙකට තෙර මහානාම සැඟරජුට තෙල කීහ: මහානාමයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂභිලයෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂභිලයෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂසමාධියෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂසමාධියෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂ-ප්‍රඥයෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂප්‍රඥයෙකු දු වදාරණ ලදී.

මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂභිලය නම් කවරේ ය? මහානාමයෙනි, මෙසේ-තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්‍ෂ සංවරසංවාතව ... මොනොවට ගෙන ගික්‍ෂාපද විෂයෙහි හික්මෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂභිලය යි කියනු ලැබේ. මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂසමාධිය කවරේ ය? මහානාමයෙනි, මෙසේ තෙහි මහණ කාමයන් කෙරෙන් වෙන්ව ම...වතුභීධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂසමාධිය යි කියනු ලැබේ. මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂප්‍රඥාව කවර? මහානාමයෙනි, මෙසේතෙහි මහණ මේ දුකැයි යථාභූතය ප්‍රකාරයෙන් දන්නේය. ... මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී වූ ප්‍රතිපත්තිය යි යථා-භූතය ප්‍රකාරයෙන් දන්නේය. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂප්‍රඥ යි කියනු ලැබේ.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො ඵලං සීලසම්පන්නො ඵලං සමාධි-
සම්පන්නො ඵලං පඤ්ඤාසම්පන්නො ආසවානං බයා අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං
පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඵලං ඛො මහානාම සෙබම්පි සීලං වුත්තං භගවතා, අසෙබම්පි සීලං වුත්තං
භගවතා, සෙබොපි සමාධි වුත්තො භගවතා, අසෙබොපි සමාධි වුත්තො
භගවතා, සෙබොපි පඤ්ඤා වුත්තා භගවතා, අසෙබොපි පඤ්ඤා වුත්තා භගවතාති.

3. 2. 3. 4

[වෙසාලිනිදානං]

24. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ ඛෙසාලියං විහරති මහාවතෙ
කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො අහසො ව ලිච්ඡි පුණ්ඩිකාකුමාරෙ ව ලිච්ඡි
යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙහුපසඛිකම්සු. උපසඛිකම්සො ආයස්මන්තං ආනන්දං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො අහසො ලිච්ඡි
ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

නිගණ්ඨො භනෙත නානපුත්තො¹ සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි අපරිසෙසා
ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති: චරතො ව මෙ නිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස
ව සත්තං සමිත්තං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති. සො පුරුණානං කම්මානං
තපසා ව්‍යන්තිභාවං පඤ්ඤාපෙති, නවානං කම්මානං අකාරණං සෙකුසානං.
ඉති කම්මකම්මානං දුක්ඛකම්මානං, දුක්ඛකම්මානං වෙදනාකම්මානං, වෙදනාකම්මානං
සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජිණ්ණං භවිස්සති. ඵලමෙතිස්සා සන්දිට්ඨිකාය නිජ්ජර්ථිසුද්ධියා
සමතිකකමො භොති.

ඉධ භනෙත භගවා නිවොහාති

තිස්සො ඛො ඉමා අහස, නිජ්ජර්ථිසුද්ධියො තෙත භගවතා ජානතා
පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො සම්මදකම්මානා සත්තානං විසුද්ධියා
සොකපරිද්දවානං² සමතිකකම්මාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථිගමාය ඤායස්ස
අභිගමාය නිබ්බාණස්ස සච්ඡිකිරියාය.

කතමා තිස්සො: ඉධ අහස, භික්ඛු සීලවා භොති -පෙ- සමාදාය සිකති
සිකතාපදෙසු. සො නවඤ්ච කම්මං ත කරෙති. පුරුණඤ්ච කම්මං චුස්ස චුස්ස
ව්‍යන්ති කරෙති. සන්දිට්ඨිකා නිජ්ජර් අකාලිකා එතිපස්සිකා ඔපනසිකා³
පච්චන්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාතිති.

1. නානපුත්තො - සබ්බජ.

2. සොකපරිද්දවානං - මුජ්ඣං.

3. ඔපනෙය්‍යකා - මුජ්ඣං.

මහාතාමයෙනි, ඒ අරිසවු මෙබඳු සිල් ඇතියේ, මෙබඳු සමාධි ඇතියේ මෙ බඳු පාණ ඇතියේ ආසුචක්ඛයයෙන් අනාසුච වූ රහත්ඵල සම්පූනු සමාධි හා ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙණ වෙසෙයි.

මහාතාමයෙනි, මෙ පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂශීලය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ ශීලය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂසමාධිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ සමාධිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂප්‍රඥාව ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ-ප්‍රඥාව ද වදාරණ ලදී.

3. 2. 3. 4.

[මෙසාලිනිදානසි]

24. එක් කලෙක ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ විශාලා මහනුවර මහාවනයෙහි කුටාභාරශාලායෙහි (කැණි දී තැහු කුළාරපහයෙහි) වැඩ වෙසෙති එක්බිති අහස ලිච්ඡි හා සංඝිතකුමාර ලිච්ඡි හා දෙදෙන ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් කර ඵලභිග්ග. ඵලභි ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් අහස ලිච්ඡි ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන්ට තෙල කිය.

වහන්ස, නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර ‘ඇවිද්දා වූත් සිටුවා වූත් නිදන්තා වූත් නිදිවරන්තා වූත් මව තරතුරු ඥානදශීතය ඵලභි සිටිති’යි සම්ඥ යැයි සම්දර්ශි යැ යි නිශෙෂඥතයක් පිළින කෙරෙයි. හේ පුරුෂකමියන්ගේ තපසින් විගතාන්තභාවය පණවයි. තවකමියන්ගේ නොකිරීමෙන් සෙතු-සාතය පණවයි. මෙසේ කම්ඝය හෙතෙයෙන් දුඛස්‍යය වෙයි. දුඛස්‍යය-හෙතෙයෙන් වෙදනාස්‍යය වෙයි. වෙදනාස්‍යය හෙතෙයෙන් සම්ප්‍රදාය නිර්ජිණ වෙයි. මෙසේ තෙල සාන්ද්‍යජිකනිර්ජරා විශුද්ධියෙන් භවසමතික්‍රමණය වේය යි කියා යි.

වහන්ස, මෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමක් වදාරණ සේක් ද?

අහසයෙනි, සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශොකපරිදේවයන්ගේ සමති-ක්‍රමණය සඳහා දුඛදොෂමිතසයන්ගේ අසාධාරණමය සඳහා මායියාගේ අධිගමය සඳහා තිළිණයාගේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණය සඳහා අනාවරණඥනයෙන් සියල්ල දන්තා වූ සමන්තවස්සුසින් සියල්ල දක්නා වූ අතීත් වූ සමයක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් වැදෑරුම් නිර්ජර විශුද්ධිහු මොනොවට වදාරණ ලදහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: අහසයෙනි, මෙසස්තෙති මහණ සිල්වත් වෙයි. ... මොනොවට ගෙණ ශික්‍ෂාපදයෙහි හික්මෙයි. හේ නුතන වූත් කම් නො කෙරෙයි. පුරුෂ වූත් කම් පුතපුතා විපාක සපයී කොට විගතාන්ත කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ ‘එව, බලව’ යන විධියට යොග්‍ය වූ උපනයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි ඵලවා වෙදිතව්‍ය වූ සාන්ද්‍යජික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

ස ඛො සො අභය, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො විවිච්චව කාමෙති -පෙ-
වතුන්ට කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො නවඤ්ච කම්මං න කරොති.
පුරුණඤ්ච කම්මං පුස්ස පුස්ස ව්‍යාපාරී කරොති. සන්ද්ධිකා නිජ්ජරු අකාලිකා
එතිපස්සිකා ඔපනයිකා¹ පච්චන්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤතිති.

සො අභය භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො එවං සම්මාසම්පන්නො ආසවානං
බයං අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ
සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. සො නවඤ්ච කම්මං න කරොති. පුරුණඤ්ච
කම්මං පුස්ස පුස්ස ව්‍යාපාරී කරොති. සන්ද්ධිකා නිජ්ජරු අකාලිකා එතිපස්සිකා
ඔපනයිකා¹ පච්චන්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤතිති.

ඉමෙ ඛො අභය, නිසේසා නිජ්ජරු විසුද්ධියො තෙන භගවතා ජානතා
පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො සම්මදකතා සත්තානං විසුද්ධියා සොක-
පරිද්දවානං² සමතිකකම්මාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ඛගම්මාය ඤායස්ස
අබ්ගම්මාය නිබ්බාණස්ස සච්ඡිනිරියායාති.

එවං චුත්තො පණ්ණිනකුමාරො ලිච්ඡවි අභයං ලිච්ඡවිං එතදවොච:

කිං පන ත්වං සම්ම අභය, ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො
නාබ්බන්ධමොදසීති.

කතාහං සම්ම³ ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්බන්ධ-
මොදසීත්ති, මුද්ධාපි තස්ස විපතෙය්‍ය, යො ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං
සුභාසිතතො නාබ්බන්ධමොදෙය්‍යාති.

3. 2. 3. 5

[සාමද්විතීද්‍යානං:]

25. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්.
උපසඛිකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං
ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

යෙ⁴ ආනන්ද අනුකම්මෙපය්‍යාථ යෙ ව සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යං මිත්තා වා
අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොභිතා වා, තෙ වො ආනන්ද නිසු ධාතෙසු
සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බා.

කතමෙසු තිසු: බුද්ධො අවෙච්චපසසාදෙ සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා,
පතිට්ඨාපෙතබ්බා “ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- සත්ථා
දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති.

1. ඔපනායකා - මජ්ඣං. 2. සොකපරිද්දවානං - මජ්ඣං.

3. සමම් පණ්ණිනකුමාරක - මජ්ඣං. 4. යං - කුත්ථි.

අභයයෙහි, ඒ මහණ මෙ පරිදි සිල් ඇතියේ කාමයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම ... වතුභිධ්‍යාතයට සමවැද වෙසෙයි. හේ නූතන වූත් කම් නොකෙ-
රෙයි. පුරුණ වූත් කම් විපාක විසින් පුනපුනා සපයී කොට විගතානන
කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ 'එව, බලව' යන විධියට යොග්‍ය වූ
උපතයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි එළවා වෙදිනව්‍ය වූ
සාන්දූෂටික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

අභයයෙහි, ඒ මහණ මෙපරිදි සිල් ඇතියේ මෙපරිදි සමාධි ඇතියේ
ආසුචක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම
තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ගෙණ උපයා වෙසෙයි. හේ
නූතන වූත් කම් නොකෙරෙයි. පුරුණ වූත් කම් සපයී කොට කොට
විගතානන කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ 'එව, බලව' යන විධියට යොග්‍ය වූ
උපතයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි එළවා වෙදිනව්‍ය වූ
සාන්දූෂටික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

අභයයෙහි, සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශෝකපරිදේවයන්ගේ සමති-
ක්‍රමණය සඳහා දුෂ්ටදෝෂිතසංයයන් හතරකට යනු සඳහා අර්හත්ත්වමාගීයාගේ
අධිගමය සඳහා නිජාණයාගේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂකරණය සඳහා සියල්ල දන්නා වූ
සියල්ල දක්නා වූ අතීන් වූ සමාන්තරවූ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්
මේ තුන් වැදෑරුම් නිර්ජරවිශුද්ධි හු මොනොවට වදාරණ ලදහ.

මෙසේ වදාළ කල්හි පණ්ඩිතකුමාර ලිච්ඡවී අභය ලිච්ඡවීහට තෙල කිය:

යහඵ අභයයෙහි, කිම, නො ආසුෂමත් ආතඤ්ඤා තෙරණුවන්ගේ සුභාෂිතය
සුභාෂිත විසින් නො අනුමේධිනෙහි ද?

යහඵව, කිමෙක, මම ආසුෂමත් ආතඤ්ඤා තෙරණුවන්ගේ සුභාෂිතය
සුභාෂිත විසින් නො අනුමේධිනෙහි වෙමි ද, යමෙක් ආසුෂමත් අතඤ්ඤා
තෙරණුවන්ගේ සුභාෂිතය සුභාෂිත විසින් නොඅනුමේධිනෙහි වේ නම් ඔහුගේ
හිසත් ඇදහෙන්නේ ය.

3. 2. 3 5

[සැවැත්විදහසි:]

25. එක්කලෙක ආසුෂමත් අතඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
කර එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුත්හ.
එකත්පස් ව හුත් ආසුෂමත් අතඤ්ඤා තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල
වදාළහ:

ආතඤ්ඤා, යම් කෙනකුන්ට අනුකම්පා කරවි ද මිත්‍රයෝ වෙන්ව යි,
සුභාදයෝ වෙන්ව යි, නැදිමිලී දෙපස නැයෝ වෙන්ව යි, ප්‍රාතාහනිත්‍යාදී
සාලේ නැයෝ වෙන්ව යි ඒ යම් කෙනෙක් (නොපගේ බස) ඇසියයුතු කොට
හඟිත් ද, ආතඤ්ඤා, කොප විසින් ඔහු තුන් නැතෙක්හි ලා සමාදන් කරවිය
යුතු වහ. ඇතුළත් කරවිය යුතු වහ. පිහිටුවාලිය යුතු වහ.

කවර තුන් නැතෙක යන් බුදුන් කෙරෙහි අවේනප්‍රසාදයෙහි සමාදන්
කරවිය යුතු වහ. ඇතුළත් කරවිය යුතු වහ. පිහිටුවා ලිය යුතු වහ. "ඒ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණිනුදු අර්හත්හ. සමාන්තරවූයහ...
දේවිමිතික්තට ශාස්තෘයහ. වතුස්සත්‍යය අවබෝධ කළහ. භාග්‍යවත්හ කියා යි.

ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙනබ්බා, නිවෙසෙනබ්බා, පනිට්ඨාපෙනබ්බා: ‘සොකබ්බාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො -පෙ- පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤානී’ති.

සබ්බෙ අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙනබ්බා, නිවෙසෙනබ්බා, පනිට්ඨාපෙනබ්බා: “සුපටිපනො භගවතො සාවකසබ්බො -පෙ- අනුතතරං පුඤ්ඤකෙතනං ලොකස්සා”ති.

සිය ආනන්ද, චතුත්තං මහාභුතානං අඤ්ඤාථතනං පස්චිධානුයා ආපො-ධානුයා තෙජෝධානුයා වායොධානුයා. නතොව බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤාථතනං. තත්ත්වං අඤ්ඤාථතනං: සො චතානන්ද බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො නිරයං වා නිරවජ්ජනයොතිං වා පෙනතිවිසයං වා උපපජ්ජිස්සතිති තෙනං යානං විජ්ජති.

සිය ආනන්ද, චතුත්තං මහාභුතානං අඤ්ඤාථතනං පස්චිධානුයා ආපොධානුයා තෙජෝධානුයා වායොධානුයා. නතොව ධම්මෙ -පෙ- නතොව සබ්බෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤාථතනං. තත්ත්වං අඤ්ඤාථතනං: සො චතානන්ද, සබ්බෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො නිරයං වා නිරවජ්ජනයොතිං වා පෙනතිවිසයං වා උපපජ්ජිස්සතිති තෙනං යානං විජ්ජති.

යෙ ආනන්ද, අනුකම්පෙය්‍යාථ යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යං මිත්තා වා අමච්චා වා ඤ්ඤති වා සාලොභිතා වා, තෙ වො ආනන්ද, ඉමෙසු නිසු යානෙසු සමාදපෙනබ්බා, නිවෙසෙනබ්බා, පනිට්ඨාපෙනබ්බාති.

3. 2. 3. 6

26 අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-මිත්තා, -පෙ- භගවතනං එතදවොච: ‘භවො, භවො’ති භනෙන් වුච්චති. කිත්තාවතා නු බො භනෙන් භවො හොතිති?

කාමධාතු වෙපකකඤ්ච ආනන්ද, කම්මං නාභවිස්ස අපි නු බො කාමභවො පඤ්ඤෙය්‍යාති?

තො හෙතං භනෙන්.

ඉති බො ආනන්ද, කම්මං බෙතනං, විඤ්ඤාණං බිජ්ජං, තණ්හා සිනෙතො.¹ අවිජ්ජානිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං භිත්තාය ධානුයා විඤ්ඤාණං පනිට්ඨිතං. එවං ආයති² පුතබ්බවානිතිබ්බන්ති හොති.

ධම්මෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවහ. ඇතුළත්-කරවිය යුතුවහ. පිහිටුවාලිය යුතුවහ. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධම්ම මොහොවට වදාරණ ලද්දේය. සාන්දූෂිතය. ... නුවණැතියන් විසින් සියසතන්හි ලා දනුනුය' කියා යි.

සඟුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවහ. ඇතුළත් කරවිය යුතුවහ. පිහිටුවාලිය යුතුවහ. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක-සංඝයා සුපිළිපන ... ලොකයට අනුතතර පුණ්‍යකෞතුකය' කියා යි.

ආනන්දය, පාඨවිධානු, අබ්බානු, තෙජෝධානු, වායොධානු යන සතර මහාභූතයන්ගේ අන්‍යථාතවය වෙයි. බුදුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්විත ආදීශ්‍රාවකයාගේ අන්‍යථාතවයෙන් නො ම වෙයි. එහි මේ වෙනසයි: ආනන්දය, බුදුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්විත ආදී-ශ්‍රාවක නිරයව හෝ නිරිසන් ගතියට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ ඵලඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ සිදු නොවේ.

ආනන්දය, පාඨවිධානු, අබ්බානු, තෙජෝධානු, වායොධානු යන සතර මහාභූතයන්ගේ අන්‍යථාතවය වෙයි. ධම්මෙහි ... සංඝයා කෙරෙහි අවේනා-ප්‍රසාදයෙන් සමන්විත ආදීශ්‍රාවකයාගේ අන්‍යථාතවයෙන් නො ම වෙයි. එහි මේ වෙනසයි: ආනන්දය, සඟුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්විත ඒ ආදීශ්‍රාවක එකාන්තයෙන් නිරයට හෝ නිරිසන් යෝගියට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ ඵලඹෙන්නේය යන මෙ කරුණ සිදු නොවෙයි.

ආනන්දය, යම් කෙනකුන්ට අනුකම්පා කරවී ද, මිත්‍රයෝ හෝ සුභාදයෝ හෝ නැයෝ හෝ සාලේ නැයෝ හෝ යම් කෙනෙක් (නොපගේ බස) ඇසිය යුතු කොට සිතත් ද, ආනන්දය, නොප විසින් ඔහු මේ තුන් තන්හි සමාදන් කරවිය යුතුවහ. ඇතුළත් කරවිය යුතුවහ. පිහිටුවිය යුතුවහ.

3. 2. 3. 6.

26. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියහ. ඵලභි ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, 'භවය, භවය'යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් භවය වේ ද?

ආනන්දය, කාමධාතූයෙහි විවස්තා කමියෙක් නො වී නම් කාමභවයෙක් කීම, පාණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නො පාණේයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමිය කෞතුකය වෙයි. අභිසංඝකාර විඤ්ඤාන ස්වයං වෙයි. තෘෂ්ණාව උදකය වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු, තෘෂ්ණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කාමධාතූයෙහි විඤ්ඤාන පිහිටියේ ය. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවේශය වේ.

රූපධාතුවෙපකකඤ්ච ආනදො, කමමං නාහවිසං, අපි නු බො රූපභවො පඤ්ඤායෙථාති.

නො හෙනං හනෙන.

ඉති බො ආනදො, කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං බිජං, තණ්හා සිතෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං මජ්ඣිමාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුතඛවාහිනිබ්බන්ති හොති.

අරූපධාතුවෙපකකඤ්ච ආනදො, කමමං නාහවිසං, අපි නු බො අරූපභවො පඤ්ඤායෙථාති.

නො හෙනං හනෙන.

ඉති බො ආනදො, කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං බිජං, තණ්හා සිතෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං පඤ්ඤාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුතඛවාහිනිබ්බන්ති හොති. එවං බො ආනදො, භවො හොතිති.

3. 2. 3. 7

27. අථ බො ආයසමා ආනිජ්ජො යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො ආයසමා ආනදො -පෙ- භගවන්තං එතදවොච:

‘භවො, භවො’ති හනෙන චුළචති, කිත්තාවතා නු බො හනෙන භවො හොතිති?.

කාමධාතුවෙපකකඤ්ච ආනදො, කමමං නාහවිසං, අපි නු බො කාමභවො පඤ්ඤායෙථාති?.

නො හෙනං හනෙන.

ඉති බො ආනදො, කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං බිජං, තණ්හා සිතෙහො.¹ අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං නිත්තාය ධාතුයා චෙතනා පතිට්ඨිතා, පඤ්ඤා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති². පුතඛවාහිනිබ්බන්ති හොති.

රූපධාතුවෙපකකඤ්ච ආනදො, කමමං නාහවිසං, අපි නු බො රූපභවො පඤ්ඤායෙථාති?.

නො හෙනං හනෙන.

ඉති බො ආනදො, කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං බිජං, තණ්හා සිතෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං මජ්ඣිමාය ධාතුයා චෙතනා පතිට්ඨිතා, පඤ්ඤා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති² පුතඛවාහිනිබ්බන්ති හොති.

ආනන්දය, රූපධාතූයෙහි විවස්තා කමීය නො වී නම් රූපභවය කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමීය ක්ෂේත්‍රය වෙයි අභිසංඝකාරවිඥනය බීජය වෙයි. තෘෂණාව උදකය වෙයි. අවිද්‍යයෙන් ඇවුරුණු තෘෂණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ රූපධාතූයෙහි විඥනය පිහිටියේ වෙයි. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි.

ආනන්දය, අරූපධාතූයෙහි විවස්තා කමීය නො වී නම් අරූපභවයෙක් කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමීය ක්ෂේත්‍රය වෙයි. අභිසංඝකාරවිඥනය බීජය වෙයි. තෘෂණාව උදකය වෙයි. අවිද්‍යයෙන් ඇවුරුණු තෘෂණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ අරූපධාතූයෙහි විඥනය පිහිටියේ වෙයි. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ භවය වෙයි.

3. 2. 3. 7.

27. එකල්හි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, 'භවය, භවය'යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් භවය වේ දැයි?

ආනන්දය, කාමධාතූයෙහි විවස්තා කමීයෙක් නො වී නම්, කාමභවය කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමීය ක්ෂේත්‍ර වෙයි. (සහජාත) අභිසංඝකාරවිඥනය බීජ වෙයි. තෘෂණාව උදක වෙයි. අවිද්‍යයෙන් ඇවුරුණු තෘෂණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කාමධාතූයෙහි කමීවෙනතාව පිහිටියාය, කමී ප්‍රාථමිකාව පිහිටියාය. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වේ.

ආනන්දය, රූපධාතූයෙහි විවස්තා කමීයෙක් නො වී නම්, රූපධාතූව කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමීය ක්ෂේත්‍ර වෙයි. අභිසංඝකාරවිඥනය බීජ වෙයි. තෘෂණාව උදක වෙයි. අවිද්‍යයෙන් ඇවුරුණු තෘෂණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කමීවෙනතාව රූප ධාතූයෙහි පිහිටියාය. කමීප්‍රාථමිකාව පිහිටියාය. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි.

අරුපධානුවෙපක්කඤ්ච ආනන්ද කමමං නාහවිස්ස, අපි නු බො අරුපභවො පඤ්ඤයෙථාති?

නො හෙතං භනෙතං.

ඉති බො ආනන්ද කමමං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං පණීතාය ධාතුයා වෙනනා පතිට්ඨිතා. පඤ්ඤා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති පුනබ්බවාහිතිබ්බතති හොති. එවං බො ආනන්ද භවො හොතිති.

3. 2. 3. 8.

28 අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ, යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මා ආනන්දො භගවා එතද්වොච:

සබ්බං නු බො ආනන්ද සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සඵලනති.

න බෙවස් භනෙත එකංසෙතාති.

තෙන භානන්ද විහජ්ඤ්හි.

යං නිස්ස භනෙත සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සෙවනො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං අඵලං.

යඤ්ච බ්‍රාහ්මණ භනෙත සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සෙවනො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සඵලනති.

ඉදමවොච ආයස්මා ආනන්දෙ. සමනුඤ්ඤා සත්ථා අහොසි. අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ “සමනුඤ්ඤා මෙ සත්ථා”ති උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදනම්ණං කත්වා පක්කාමි.

අථ බො භගවා අවිරපක්කන්තො ආයස්මන්තො ආනන්දෙ භික්ඛු ආමන්තොසි:

සෙබො භික්ඛවෙ ආනන්දෙ, න ච පනස්ස සුලහරුපො සමසමො පඤ්ඤයාති.

3. 2. 3. 9.

29 අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ, යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතද්වොච:

නිණ්ණිමාති භනෙත ගනුජාතාති යෙසං අනුචාතඤ්ඤා භවො ගච්ඡති, නො පටිවාතං.

ආනන්දය, අරුපධාතූයෙහි විවස්තා කමයෙක් නො වී නම්, අරුපභවයෙක් නිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නො වේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය ක්ෂේත්‍ර වෙයි. අභිසංසකාරවිඤ්ඤාය ඔප් වෙයි. තෘෂ්ණාව උදක වේ. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාවකින්ගෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කමිවෙනතාව අරුපධාතූයෙහි පිහිටියාය. කමිප්‍රාණිතාව පිහිටියාය. මෙසේ මතුයෙහි පුනභිව සංඛ්‍යාත අභිනිර්වාණිය වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ භවය වෙයි.

3. 2. 3. 8.

28. එකල්හි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ආනන්දය, හැම ශීලව්‍රතයෙක් දුෂකරකාරිකානුයෝග සංඛ්‍යාත ජීවිත වූයේ බඹසර වූයේ වටනහර වූයේ සඵල වේ දැ යි?

වහන්ස, මෙහිලා එකානතවශයෙන් එසේමය යි නොකියැ හෙයි.

ආනන්දය, එසේ වී නම් බෙදාලවයි.

වහන්ස, යම් ශීලව්‍රතයෙක් දුෂකරකාරිකානුයෝග සංඛ්‍යාත ජීවිත වේ ද, බඹසර වේ ද, මේ සාරංශය වැටහුනේ වේ ද, එය සෙවුනහුගේ අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් නම්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් නම්, මෙබඳු වූ ශීලව්‍රතය ජීවිත වූයේ බ්‍රහ්මවසී වූයේ උපසංචාත සාර වූයේ අඵල වෙයි.

වහන්ස, යම් ශීලව්‍රතයෙක් ජීවිත වේ ද, බ්‍රහ්මවසීය වේ ද, උපසංචාතසාර වේ ද, එය සෙවුනහුගේ අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් නම්, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් නම්, මෙබඳු ශීලව්‍රතය ජීවිත වූයේ, බ්‍රහ්මවසී වූයේ උපසංචාතසාර වූයේ සඵල වෙයි.

ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ තෙල සැල කළහ. ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ අනුදත් සේක. එක්බිති ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ මඛස අනුදත් සේකැ යි හුත්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වාද පෑදකුණු කොට ගියහ.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන් වහන්සා හා ම භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, අනද තෙරණුවෝ ශෛක්‍ෂ්‍යයහ. ඔහුට ප්‍රඥයෙන් සම්පමයෙක් සුලභ නො ද වේ.

3. 2. 3. 9.

29. එකල ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. ... එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් ගකුච්ඡාතයන්ගේ ගඳෙක් අනුවාතයට ම හමා ද, පටිවාතයට නො හමා ද, එබඳු මේ ගකුච්ඡාතයෝ තුන් දෙනෙකි.

කතමානි තිණි: මූලගකො සාරගකො පුළුගකො. ඉමානි බො හනෙන
තිණි ගකුජානානි යෙසං අනුවාතඤ්ඤව ගකො ගච්ඡති, තො පටිවාතං.

අපි හු බො හනෙන තිඤ්ච ගකුජානං යෙසං අනුවාතමි ගකො ගච්ඡති,
පටිවාතමි ගකො ගච්ඡති, අනුවාතපටිවාතමි ගකො ගච්ඡති?

අත්ථානඤ්ඤ¹ ගකුජානං යෙසං අනුවාතමි ගකො ගච්ඡති, පටිවාතමි
ගකො ගච්ඡති, අනුවාතපටිවාතමි ගකො ගච්ඡති.

කතමඤ්ච පන තං හනෙන ගකුජානං, යෙසං අනුවාතමි ගකො ගච්ඡති,
පටිවාතමි ගකො ගච්ඡති, අනුවාතපටිවාතමි ගකො ගච්ඡති?

ඉධානඤ්ඤ යෙසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉප්ඵි වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං
ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සංඝං සරණං ගතො හොති.
පාණානිපාතා පටිච්ඡිතො හොති, අදින්නාදිනා පටිච්ඡිතො හොති, කාමෙසු
මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතො හොති, මුසාවාද පටිච්ඡිතො හොති, සුරාමේරයමජ්ජ-
පමාදව්ශානා පටිච්ඡිතො හොති, සීලවා හොති, කල්යාණධම්මො, විගතමලම-
චේෂ්රෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාචසති මුත්තවාගො පයනපාණි වොස්සග-
රතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතො. තස්ස දිසාස්ස සමණබ්බාහමණා වණණං
භාසන්ති: අසුකසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉප්ඵි වා පුරිසො වා බුද්ධං
සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සංඝං සරණං ගතො
හොති, පාණානිපාතා පටිච්ඡිතො හොති, අදින්නාදිනා පටිච්ඡිතො හොති,
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතො හොති, මුසාවාද පටිච්ඡිතො හොති, සුරා-
මේරයමජ්ජපමාදව්ශානා පටිච්ඡිතො හොති, සීලවා හොති, කල්යාණධම්මො.
විගතමලමචේෂ්රෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාචසති මුත්තවාගො පයනපාණි
වොස්සගරතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතොති.

දෙවනාපිස්ස අමනුස්සා වණණං භාසන්ති: අසුකසමිං නාම ගාමෙ වා
නිගමෙ වා ඉප්ඵි වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං -පෙ- ධම්මං සරණං -පෙ- සංඝං
සරණං ගතො හොති, පාණානිපාතා පටිච්ඡිතො -පෙ- දුතසංවිහාරතොති.

ඉදං බො තං ආනඤ්ඤ ගකුජානං යෙසං අනුවාතමි ගකො ගච්ඡති,
පටිවාතමි ගකො ගච්ඡති, අනුවාතපටිවාතමි ගකො ගච්ඡති.

36. න පුළුගකො පටිවාතමෙති
න වඤ්ඤං ²තගරමලලිකා වා,
සතඤ්ච ගකො පටිවාතමෙති
සබ්බා දිසා සපුරිසො පව්නති.

චන්ද්‍රාණි, භූත දේවතා යන්: මුලගනිය, සාරගනිය, පුෂ්පගනිය. චන්ද්‍රාණි, යම් ගනිජාතයන්ගේ ගදෙක් අනුචාතයට ම හමා ද, පටිචාතයට නො හමා ද, මේ ඒ ගනිජාතයෝ භූත දේවතා.

චන්ද්‍රාණි, යම් ගනිජාතයක්හුගේ ගනිය අනුචාතයටත් හමා ද, පටිචාතයටත් හමා ද, අනුචාත පටිචාතයටත් හමා ද, එබඳු නිසි ගනිජාතයෙක් ඇත් ද?

භූතාණි, යම් ගනිජාතයක්හුගේ ගනිය අනුචාතයටත් හමා ද, පටිචාතයටත් හමා ද, අනුචාත පටිචාතයටත් හමා ද, එබඳු ගනිජාතයෙක් ඇත.

චන්ද්‍රාණි, යම් ගනිජාතයක්හුගේ ගනිය අනුචාතයටත් හමා ද, පටිචාතයටත් හමා ද, අනුචාත පටිචාතයටත් හමා ද, එබඳු ගනිජාතය කවරේ ය?

භූතාණි, මෙලොව යම් ගමෙක වේවයි, නිසම් ගමෙක වේවයි සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ගියේ වේ ද, දහම් සරණ ගියේ වේ ද, සභුන් සරණ ගියේ වේ ද, පණ්ඩිතයෙක් දුරුවූයේ වේ ද, අසිතාදනින් දුරුවූයේ වේ ද, කාමයෙහි මිස හසරින් දුරුවූයේ වේ ද, මුසවායෙන් දුරුවූයේ වේ ද, පමාවරදට කරුණු වූ රහමෙරමදින් දුරුවූයේ වේ ද, සිල්වන් වේ ද, කලණදහම් ඇතියේ වේ ද, පැහු මලමසුරු ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වෙසේ ද, මුදු දෙන ක්‍රියා ඇතියේ ද, දෙනුවට දෙව් අත් ඇතියේ වේ ද, දීමෙහි ඇලුනේ වේ ද, යදනට නිසිවූයේ වේ ද, දන් හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ වේ ද, ඔහුගේ ගුණ ඒ ඒ දික්ති මහණබමුණෝ බෙණෙත්. “අසෝ ගම හෝ නියම්ගම හෝ සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් බුදුන් සරණ ගියේ වෙයි. දහම් සරණ ගියේ වෙයි. සභුන් සරණ ගියේ වෙයි. පණ්ඩිතයෙක් දුරුවූයේ වෙයි. අසිතාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිස හසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පමාවරදට කරුණු වූ රහමෙරමදින් දුරුවූයේ වෙයි. සිල්වන් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. පැහු මලමසුරු ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වෙසෙයි. මුදුදෙන ක්‍රියා ඇතියේ වෙයි. දෙනුවට දෙව් අත් ඇතියේ වෙයි. දීමෙහි ඇලුනේ වෙයි. යදනට දීමෙන් යාවයොග වෙයි. දීමෙහි හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ වෙයි” කියායි.

මනුෂ්‍ය නොවන දෙවියෝත් පවා ඔහුගේ ගුණ කියත්: “අසුචල් ගම හෝ නියම්ගම හෝ සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ... දහම් සරණ ... සභුන් සරණ ගියේ වෙයි, පණ්ඩිතයෙක් දුරුවූයේ වෙයි, ... දීමෙහි හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේත් වෙයි” කියායි.

භූතාණි, යම් ගනිජාතයක්හුගේ ගනිය අනුචාතයටත් හමා ද පටිචාතයටත් හමා ද අනුචාත පටිචාතයටත් හමා ද, මේ ඒ ගනිජාතයයි.

36. පුෂ්පගනිය උඩුසුලභට නොහමයි. සඳුන් තුවරලා, සමන්සුවද හෝ උඩුසුලභට නොහමයි. සත්පුරුෂයන්ගේ ගුණගනිය උඩුසුලභට හමා. සත්පුරුෂ තෙමේ හැම දික්ති ම වැහිරෙයි. (ගුණ සුවදින් හැමේ.)

3. 2. 3. 10.

30. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසංකම් -පෙ- එකමනනං නිසිනෙනා බො ආයස්මා ආනන්දො භගවනනං එතදවොච: සමමුඛා මෙනං භනෙන භගවතො සුතං, සමමුඛා පටිගගතිතං: “භගවතො ආනන්දො සිඛස්ස අභිභු නාම සාවකො බුභමලොකෙ සීතො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙසී”ති. භගවා පන භනෙන අරහං සමමාසලුඥො කිවතකං පහොති සරෙන විඤ්ඤපෙතුනති.

සාවකො සො ආනන්ද, අප්පමෙය්‍යා නථාගතාති.

දුතියමපි බො ආයස්මා ආනන්දො භගවනනං එතදවොච: සමමුඛා මෙනං භනෙන -පෙ- සාවකො සො ආනන්ද, අප්පමෙය්‍යා නථාගතාති.

තතියමපි බො ආයස්මා ආනන්දො භගවනනං එතදවොච: සමමුඛා මෙනං භනෙන භගවතො සුතං, සමමුඛා පටිගගතිතං: “භගවතො ආනන්දො සිඛස්ස අභිභු නාම සාවකො බුභමලොකෙ සීතො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙසී”ති. භගවා පන භනෙන අරහං සමමාසලුඥො කිවතකං පහොති සරෙන විඤ්ඤපෙතුනති.

සුතා තෙ ආනන්ද සහස්සි චූලනිකා ලොකධාතුති:

එතස්ස භගවා කාලො එතස්ස සුගත කාලො යං භගවා භාසෙය්‍ය, භගවතො සුතා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති.

තෙන භානන්ද සුණංභි-පෙ- යාවතා ආනන්ද වන්දිමසුරියා පරිහරනති, දිසා භනති විරොචනා, නාව සහස්සධා ලොකො. තස්මිං සහස්සධා ලොකෙ සහස්සං වන්දනං, සහස්සං සුරියානං, සහස්සං සිතෙරුපබ්බතරුජානං, සහස්සං ජලබුද්දිපානං, සහස්සං අපරගොසානානං, සහස්සං උතතරකුරුතං, සහස්සං පුබ්බවිදෙහානං, වතතාරි මහාසමුද්දාසහස්සාති, වතතාරි මහාරුජ-සහස්සාති, සහස්සං වානුමමහාරුජකානං, සහස්සං තාවතීංසානං, සහස්සං යාමානං, සහස්සං තුසිතානං, සහස්සං නිමමාණරතීනං, සහස්සං පරතිමමිත-වසවතතීනං, සහස්සං බුභමලොකානං. අයං වුවචතානන්ද සහස්සි චූලනිකා ලොකධාතු.

3. 2. 3. 10.

30. එකල ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි තෙල අසන ලදී: හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: “ආනන්දය, සිඛි සමමා සම්බුද්ධන්ගේ අභිභූ නම් ශ්‍රාවක බඹලොව සිටියේ සහස්‍රී ලොකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කෙළේය”යි. වහන්ස, අභිත් සමයක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වතාහි කෙතෙක් තැන් ස්වරයෙන් විඥපනය කරන්නට සමථී වෙති හෝ යි?

ආනන්දය, හේ ශ්‍රාවකයෙක; තථාගතයෝ වතාහි අපරිමෙය වෙති.

දෙවනවටත් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල ... ආනන්දය, හේ ශ්‍රාවකයෙක; තථාගතයෝ වතාහි අපරිමෙය වෙති.

තෙවනවටත් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල අසන ලද: හමුයෙහි පිළිගන්නා ලද: “ආනන්දය, සිඛි සමමා සම්බුද්ධන්ගේ අභිභූ නම් ශ්‍රාවක බඹලොව සිටියේ සහස්‍රී ලොකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කෙළේය”යි වහන්ස, අභිත් සමයක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙතෙක් තැන් ස්වරයෙන් විඥපනය කරන්නට සමථී වෙති හෝ යි?

ආනන්දය, නා විසින් දහසක් සක්වල ඇති මූලනිය ලොකධාතුව අසන ලද හු යි?

යම් හෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරණ සේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස් අසා භික්ෂුහු ධරත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල සිංහනාදයට මේ කාලය යි. සුගතයන් වහන්ස, තෙල සිංහනාදයට මේ කාලය යි.

ආනන්දය, එසේ වී නම් අසව..... ආනන්දය, සදහිරුහු බබලමින් යම්තාක් තැන් ඇවිදුනාහු ද, දිශා බබුලුවන් ද, ඒ තාක් තැන් සහස්‍රීලොකධාතුව. ඒ සහස්‍රධාලොකයෙහි සද දහසෙක් ඇත. තිරු දහසෙක් ඇත. සුතෙරු පවුරද දහසෙක් ඇත. දඹදිව දහසෙක් ඇත. අපරගොයාන දහසෙක් ඇත. උතුරුතුරුදිව දහසෙක් ඇත. පූච්චදෙහ දහසෙක් ඇත. මහාසම්මුද්‍ර සහස්‍රයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. මහාරූපසහස්‍රයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. වාතුමුඛාරූප සහස්‍රයෙක් ඇත. ත්‍රයත්‍රිංශත් දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. යාම දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. තුෂිත දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. නිමාණරති දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. පරනිමිත වශවතීති දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. බ්‍රහ්මලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. ආනන්දය, මේ සහස්‍රීමූලනිය ලොකධාතුව යි කියනු ලැබේ.

යාවතා ආනන්ද සහසී චූලතිකා ලොකධාතු, නාව සහසාධා ලොකො.
අයං චූචචතානන්ද ද්විසහසී මජ්ඣමිකා ලොකධාතු.

යාවතා ආනන්ද ද්විසහසී මජ්ඣමිකා ලොකධාතු, නාව සහසාධා
ලොකො. අයං චූචචතානන්ද තිසහසී මහාසහසී ලොකධාතු.

ආකඞ්ගිමානො ආනන්ද නථාගතො තිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං
සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ගියාති.

යථා කථමපන භනෙන භගවා තිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං සරෙන
විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ගියාති?

ඉධානන්ද නථාගතො තිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං මහාසෙන ඵරෙය්‍ය,
යද්‍ය තෙ සත්තා නං ආලොකං සඤ්ජානෙය්‍යං, අථ නථාගතො සොසං
කරෙය්‍ය, සද්දමනුස්සාවෙය්‍ය. ඵලං ඛො ආනන්ද නථාගතො තිසහසී මහා-
සහසී ලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ගියාති.

ඵලං චූතෙන ආයසමා ආනන්දෙ භගවන්තං ඵනදවොච: ලාභා වන
මෙ සුලලං වන මෙ යස්ස මෙ සත්ථා ඵලං මහිද්ධිකො ඵලං මහානුභාවොති.

ඵලං චූතෙන ආයසමා උද්ධි ආයසමන්තං ආනන්දං ඵනදවොච: නිං
තුමෙහත්ථ ආචුසො ආනන්ද යද්‍ය තෙ සත්ථා ඵලං මහිද්ධිකො ඵලං මහානු-
භාවොති?

ඵලං චූතෙන භගවා ආයසමන්තං උද්ධිං ඵනදවොච: මා හෙවං උද්ධි,
මා හෙවං උද්ධි. සවෙ උද්ධි ආනන්දෙ අවිනරුගො කාලං කරෙය්‍ය, තෙන
විත්තප්පසාදෙන සත්තකතිත්තං දෙවෙසු දෙවරජං කරෙය්‍ය, සත්තකතිත්තං
ඉමසමිඤ්ඤව ජලබුද්ධිපෙ මහාරජං කරෙය්‍ය. අපි උද්ධි ආනන්දෙ දිට්ඨව
ධමමෙ පරිනිබ්බාසිස්සාතිති.

ආනන්දමග්ගො නතිසො.

ආනන්දය, යම්තාක් තැන් සහසිටුලනීය ලෝකධාතූයෙක් වේ ද, ඒ තාක් සහසුභාගයෙන් ගණනා ලද ලෝකයෙක් වේ ද, ආනන්දය, මේ ද්විසහසි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූය සි නියනු ලැබේ.

ආනන්දය, යම්තාක් තැන් ද්විසහසිමාධ්‍යමික ලෝකධාතූයෙක් වේ ද, ඒ තාක් සහසුභාගයෙන් ගණනා ලද ලෝකයෙක් වේ ද, ආනන්දය, මේ ත්‍රිසහසි මහාසහසි ලෝකධාතූය සි නියනු ලැබේ.

ආනන්දය, තථාගතයන් වහන්සේ කැමැතිවන සේක් ත්‍රිසහසි මහාසහසි ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක. ඉන් පිටත් යම්තාක් කැමැති වන සේක් නම්, එ ද ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි කෙසේ නම් ත්‍රිසහසි මහාසහසි ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක් ද? ඉන් පිටත් යම් තාක් කැමැති වන සේක් නම් එ ද ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක් ද?

ආනන්දය, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ ත්‍රිසහසි මහාසහසි ලෝකධාතුව ශරීරවහාසයෙන් පතුරුවන සේක.යම් වරෙක ඒසත්හු ඒ ආලෝකය හදුනන් ද, එවර තථාගතයන් වහන්සේ බමිගොස් කරණ සේක. හඬ අස්වන සේක. ආනන්දය, මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ ත්‍රිසහසි මහාසහසි ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක. ඉන් පිටත් යම්තාක් කැමැති වන සේක් නම් ඒ තාක් ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “යම් බදු මාගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙබදු මහත් සෘද්ධි ඇති සේක් ද, මෙබදු මහත් අනුභාව ඇති සේක් ද, එකානන්දයෙන් මට ලාභයෙක. එකානන්දයෙන් මට මනා ලැබීමෙකැ” යි තෙල ප්‍රසාදය සැල කළහ.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් උද්ධි තෙරණුවෝ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට තෙල කීහ. “කියග ආනන්දය, ඉදින් තාගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙබදු මහත් සෘද්ධි ඇතිසේක් ද, මෙබදු මහත් අනුභාව ඇතිසේක් ද, මෙහිලා තෙපි කීමෙකැ” යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් උද්ධි තෙරණුවන්ට තෙල බස් වදාළහ: උද්ධිය, නහමක් මෙසේ කියව. උද්ධිය, නහමක් මෙසේ කියව. උද්ධිය, ඉදින් අනද තෙර අවිනර්ග ව කල්‍යාණ කෙරේ නම්, ඒ විනත-ප්‍රසාදයෙන් සත් වටක් දෙවියන් කෙරෙහි දෙවර්ජය කෙරෙයි. සත්වටක් මේ දඹදිව ම මහරජය කෙරෙයි. වැලින් උද්ධිය, අනද ඉහානමයෙහි ම පිරිනිවන් පානේය.

[4. සමණවග්ගො]

3. 2. 4. 1.

[සාමනී නිදනං]

31. නිණ්මානි භික්ඛවෙ සමණස්ස සමණකරණීයානි.¹ කතමානි නිණ්මානි අභිසීලසිකාසමාදානං, අභිව්‍යාසසිකාසමාදානං, අභිපඤ්ඤාසිකාසමාදානං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණ්මානි සමණස්ස සමණකරණීයානි. තසමානිහ භික්ඛවෙ එවං සිකම්බබ්බං: නිබ්බො නො ඡන්දෙ භවිස්සති අභිසීලසිකාසමාදානෙ, නිබ්බො නො ඡන්දෙ භවිස්සති අභිව්‍යාසසිකාසමාදානෙ, නිබ්බො නො ඡන්දෙ භවිස්සති අභිපඤ්ඤාසිකාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකම්බබ්බන්ති.

3. 2. 4. 2.

32. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගද්දහො ගොගණං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බොදො හොති, “අහමපමානා අහමපමානාති”.² තස්ස න නාදිස්සො වණ්ණො හොති සෙය්‍යථාපි ගුණං. න නාදිස්සො සරො හොති සෙය්‍යථාපි ගුණං. න නාදිස්සො පදං හොති සෙය්‍යථාපි ගුණං. සො ගොගණඤ්ඤාදො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බොදො හොති, “අහමපමානා අහමපමානාති”.²

එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා භික්ඛු භික්ඛුසබ්බං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බොදො හොති, “අහමපි භික්ඛු, අහමපි භික්ඛුති”, තස්ස න නාදිස්සො ඡන්දෙ හොති අභිසීලසිකාසමාදානෙ, සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤාසං භික්ඛුතං. න නාදිස්සො ඡන්දෙ හොති අභිව්‍යාසසිකාසමාදානෙ. සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤාසං භික්ඛුතං. න නාදිස්සො ඡන්දෙ හොති අභිපඤ්ඤාසිකාසමාදානෙ, සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤාසං භික්ඛුතං. සො භික්ඛුසබ්බඤ්ඤාදො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බොදො හොති, “අහමපි භික්ඛු අහමපි භික්ඛුති.”

තසමානිහ භික්ඛවෙ එවං සිකම්බබ්බං: නිබ්බො නො ඡන්දෙ භවිස්සති අභිසීලසිකාසමාදානෙ. නිබ්බො නො ඡන්දෙ³ භවිස්සති අභිව්‍යාසසිකාසමාදානෙ, නිබ්බො නො ඡන්දෙ භවිස්සති අභිපඤ්ඤාසිකාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකම්බබ්බන්ති.

3. 2. 4. 3

33. නිණ්මානි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස පුබ්බෙ කරණීයානි. කතමානි නිණ්මානි: ඉධ භික්ඛවෙ කස්සකො ගහපති පටිගච්චෙව⁴ බොතනං සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං. පටිගච්චෙව බොතනං සුකට්ඨං කරිත්වා සුමතිකතං කාලෙන බිජාති පතිට්ඨාපෙති. කාලෙන බිජාති පතිට්ඨාපෙත්වා සමයෙන උදකං අභිනෙතිපි අපනෙතිපි. ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණ්මානි කස්සකස්ස ගහපතිස්ස පුබ්බෙ කරණීයානි.

1, සමණීයානි - මජ්ඣං. 2. අහමපි ගො - කාන්ති. අහමපි දමෙමා, අහමපි දමෙමා - මජ්ඣං. නිබ්බො ඡන්දෙ - සිඛු. 4. පටිකච්චෙව - මජ්ඣං.

[4. ශ්‍රමණවගීය]

1. 2. 4. 1.

[සාවැත් නිදහසි:]

31. මහණෙනි, ශ්‍රමණසන්නකවූ මේ ශ්‍රමණකරණීයයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අබිගිලයිකාසමාදානය, අබිවිතතයිකාසමාදානය, අබිප්‍රඥ යිකාසමාදාන යි. මහණෙනි, ශ්‍රමණ සන්නක වූ මේ තුන් ශ්‍රමණ කරණීයයෝ යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ භික්ෂමය යුතුය: “අබිගිලයිකාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි. අබිවිතතයිකාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි. අබිප්‍රඥයිකාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි” කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂමය යුතු යි.

3. 2. 4. 2.

32. මහණෙනි, යම් පරිදි ගුහයෙක් “අභමපමා, අභමපමා (මම ද ගවයෙමි, මම ද ගවයෙමි යි” යන අනුකරණයෙන් හඬමින්) ගොහණයා පස් පස් ලුහු බඳනේ වේ ද, ගවයන්ට වන පරිද්දෙන් ඔහුට එබඳු පැහැසටහනෙක් නොවෙයි. ගවයන්ට වන පරිද්දෙන් එබඳු හඬකුහු නොවෙයි. ගවයන්ට වන පරිදි එබඳු පිය සටහනෙක් ද නොවෙයි. හේ “අභමපමා, අභමපමා”යි ගවමුළු ම පස් පස් ලුහු බඳ යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙසස්තෙති කිසි මහණෙක් “මම ද මහණයෙමි, මම ද මහණයෙමි”යි (බෙණෙමින්) බික් සතුන් පස් පස් ලුහු බඳ යන්නේ වේ ද, සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අබිගිලයිකාසමාදානයෙහි ලා ඔහුට එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අබිවිතත යිකාසමාදානයෙහි ලා එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අබිප්‍රඥ යිකාසමාදානයෙහි ලා එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. හේ “මම ද මහණයෙමි, මම ද මහණයෙමි”යි බික් සතුන් ම පස් පස් ලුහු බඳනේ වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ භික්ෂමය යුතුය: අබිගිලයිකාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි. අබිවිතතයිකාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි. අබිප්‍රඥයිකාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි, කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂමය යුතු යි.

3. 2. 4. 3.

33. මහණෙනි, සීසානා ගෙහෙවියා විසින් කාල ම මේ කල යුතු දෑ තුණෙක. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, මෙලොව සීසානා ගෙහෙවි කාල ම ඝෞත්‍රය මොතොවට සානා ලද්දක් පුරවැවෙන් සම කරණ ලද්දක් කෙරේ ද. ඝෞත්‍රය මොතොවට සාට තැනක් පුරවැ ගා සම කරණ ලද්දක් කොට නිසි කල බිජු පිහිටුවයි. නිසි කල්හි බිජු පිහිටුවා නිසි සමාති දිය වද්දකුසේන් තෙරනුසේන් වෙයි. මහණෙනි, සානා ගෙහෙවියා විසින් කාල ම මේ කලයුතු දෑ තුණයි.

එවලෙව බො හිකබවෙ තිණ්මානි හිකබුසු පුබෙබ කරණියානි. කතමානි තිණ්: අබිසිලසිකබාසමාදානං, අබිවිතනසිකබාසමාදානං, අබිපඤ්ඤසිකබාසමාදානං. ඉමානි බො හිකබවෙ තිණ් හිකබුසු පුබෙබ කරණියානි.

තසමානිහ හිකබවෙ එවං සිකබිතබ්බං: තිබෙබා නො ඡන්දෙ භවිසුනි අබිසිලසිකබාසමාදානෙ. තිබෙබා නො ඡන්දෙ භවිසුනි අබිවිතනසිකබාසමාදානෙ. තිබෙබා නො ඡන්දෙ භවිසුනි අබිපඤ්ඤසිකබාසමාදානෙති එවං හි වො හිකබවෙ සිකබිතබ්බනති.

3. 2. 4. 4

[මෙසාලි නිදානං:]

34. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා මෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුමාගාරසාලායං. අථ බො අඤ්ඤනරො වජ්ජුත්තකො හිකබු යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නා -පෙ- එකමනනං නිසිනො බො සො වජ්ජුත්තකො හිකබු භගවනනං එතදවොච:

සාධිකමිදං භනොන දියඬිසිකබාපදසනං අනුදාමාසං උද්දෙසං ආභවිජ්ඨි. නාහං භනොන එතථ සකෙකාමි සිකබිතුනති.

සකකමි පන නං හිකබු නිසු සිකබාසු සිකබිතුං අබිසිලසිකබාස අබිවිතනසිකබාස අබිපඤ්ඤසිකබාසානි?

සකෙකාමහං භනොන නිසු සිකබාසු සිකබිතුං අබිසිලසිකබාස අබිවිතනසිකබාස අබිපඤ්ඤ කබායානි.

තසමානිහ නං හිකබු නිසු සිකබාසු සිකබාසු අබිසිලසිකබාස අබිවිතනසිකබාස අබිපඤ්ඤසිකබාස. යනො බො නං හිකබු අබිසිලමි සිකබිසුසි, අබිවිතනමි සිකබිසුසි, අබිපඤ්ඤමි සිකබිසුසි, තසුසු නුසාං හිකබු අබිසිලමි සිකබතො අබිවිතනමි සිකබතො අබිපඤ්ඤමි සිකබතො රුගො පභිසිසුනි. දෙසො පභිසිසුනි. මොගො පභිසිසුනි. සො නං රුගසුසු පභාණා දෙසසුසු පභාණා මොගසුසු පභාණා යං අකුසලං තං න කරිසුසිසි. යං පාපං තං න සෙවිසුසිසිති.

අථ බො සො හිකබු අපරෙන සමයෙන අබිසිලමි සිකබි, අබිවිතනමි සිකබි, අබිපඤ්ඤමි සිකබි. තසුසු අබිසිලමි සිකබතො අබිවිතනමි සිකබතො අබිපඤ්ඤමි සිකබතො රුගො පභිසි. දෙසො පභිසි. මොගො පභිසි. සො රුගසුසු පභාණා දෙසසුසු පභාණා මොගසුසු පභාණා යං අකුසලං තං නාකාසි. යං පාපං තං න සෙවිති.

3. 2. 4. 5

[සාවජඨි නිදානං:]

35. අථ බො අඤ්ඤනරො හිකබු යෙන භගවා තෙනුපසඛකම් -පෙ- එකමනනං නිසිනො බො සො හිකබු භගවනනං එතදවොච: සෙබො සෙබොති භනොන චුච්චති නිත්තාවතා නු බො භනොන සෙබො හොතිති?

මහණෙනි, එපරිදි ම මහණහු විසින් කාල ම මේ කළ යුතු දෑ තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: අධිගිලයාසමාදානය, අධිවිතනාසමාදානය, අධිප්‍රඥාසමාදානය යි. මහණෙනි, මහණහු විසින් කාල ම මේ කළ යුතු දෑ තුනෙක

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතුය: අධිගිලයාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දය වෙයි. අධිවිතනාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දය වෙයි. අධිප්‍රඥාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දය වෙයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුය.

3. 2. 4. 4.

[වෙසාලි නිදහසි:]

34. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර මහමනයෙහි කුමාරාලයායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල එක්තරා වැදූ රජකුලපුත් මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹින. එළඹ ... එකත්පස්ව හුන් ඒ වැදූපුත් මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය:

වහන්ස, “සාධක යෙළ සියක් මේ සිකපද අඩමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. වහන්ස, මම මෙහි හික්මෙන්නට නො පොහොසත්ම” යි.

මහණ, අධිගිල, අධිවිතන, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙන්නට නො පොහොසත්හි?

වහන්ස, මම අධිගිල, අධිවිතන, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙන්නට පොහොසත්ම.

මහණ, එහෙයින් නෝ අධිගිල, අධිවිතන, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකෙහි හික්මෙව. මහණ, යම් හෙයකින් නෝ අධිගිලයෙහි හික්මෙහි ද, අධිවිතන-යෙහි හික්මෙහි ද, අධිප්‍රඥයෙහි හික්මෙහි ද, මහණ, අධිගිලයෙහි හික්මෙන අධිවිතනයෙහි හික්මෙන, අධිප්‍රඥයෙහි හික්මෙන ඒ තට රාගය ප්‍රභව වෙයි. දෝෂය ප්‍රභව වෙයි. මොහය ප්‍රභව වෙයි. ඒ නෝ, රුප්‍රභාණයෙන් දෝෂප්‍රභාණයෙන් මොහප්‍රභාණයෙන් - යම් අකුශලයෙක් වේ නම් එය නො කෙරෙහි, යම් පාපයෙක් වේ නම්, ඒ නො සෙවුනෙහිය.

එක්බිති ඒ මහණ, පසු කලෙක අධිගිලයෙහි හික්මින. අධිවිතන-යෙහි හික්මින. අධිප්‍රඥයෙහි හික්මින. අධිගිලයෙහි අධිවිතනයෙහි අධිප්‍රඥයෙහි හික්මෙන ඔහුට රුගය ප්‍රභව විය. දෝෂය ප්‍රභව විය. මොහය ප්‍රභව විය. රුගයගේ ප්‍රභාණයෙන් දෝෂයගේ ප්‍රභාණයෙන් මොහයගේ ප්‍රභාණයෙන් පසු යම් අකුශලයෙක් ඇත් ද ඒ නො කෙළේය. යම් පාපයෙක් ඇත් ද එය නො සෙවුනේ විය.

3. 2. 4. 5.

[සැවැත් නිදහසි:]

35. එකල අත්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹ-යේය. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: වහන්ස, ‘ශෛක්‍ෂය, ශෛක්‍ෂය’ යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් ශෛක්‍ෂ වේ හො යි?

සිකතිති බො භික්ඛු තසමා සෙබොති වුවවති. නිඤ්ච සිකතිති: අධි-
සීලමපි සිකතිති, අධිචිත්තමපි සිකතිති, අධිපඤ්ඤමපි සිකතිති. සිකතිති
බො භික්ඛු තසමා සෙබොති වුවවති.

37 සෙබස්ස සිකමානස්ස උජ්ඣග්ගානුසාරිනො,
බයස්මිං පඨමං ඤ්ඤං තතො අඤ්ඤ අනන්තරං.

38 තතො අඤ්ඤවිමුත්තස්ස ඤ්ඤං වෙ භොති තාදිනො,
අකුප්පා මෙ විමුත්තීති භවසඤ්ඤාජනකයෙනි.

3. 2. 4. 6

36. සාධිකමිදං භික්කවෙ දියඝසිකිංපදසතං අනුභවමාසං උදෙසං
ආගච්ඡති, යත් අනුකාමා¹ කුලපුත්තා සිකතිනති. තිස්සො ඉමා භික්කවෙ
සිකිං, යත්තො සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. තත්තා තිස්සො: අධිසීලසිකිං,
අධිචිත්තසිකිං අධිපඤ්ඤසිකිං. ඉමා බො භික්කවෙ තිස්සො සිකිං,
යත්තො සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී භොති, සමාධිස්මිං
මත්තසොකාරී, පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුදායකාති
සිකිංපදති තාති ආපජ්ජතිපි වුවාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? ත හි මෙත්ථ
භික්කවෙ අභබ්බතා වුත්තා, යාති ව බො තාති සිකිංපදති ආදිබ්බච්චරිසිකාති
බ්බච්චරිසසාරාප්පාති තත්ථ බුච්ඡිලී ව භොති ධීතසීලී ව. සමාදාය සිකති
සිකිංපදෙසු සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරිකියා සොතාපනොතා භොති
අවිතිපාතධමො නියතො සමොධිපරායණො.

ඉධ පන භික්කවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී භොති සමාධිස්මිං
මත්තසොකාරී, පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුදායකාති
සිකිංපදති තාති ආපජ්ජතිපි වුවාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? ත හි මෙත්ථ
භික්කවෙ අභබ්බතා වුත්තා, යාති ව බො තාති සිකිංපදති ආදිබ්බච්චරිසිකාති
බ්බච්චරිසසාරාප්පාති, තත්ථ බුච්ඡිලී ව භොති ධීතසීලී ව. සමාදාය සිකති
සිකිංපදෙසු. සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරිකියා රුගදෙසමොභානං
නනුත්තා සකදායමී භොති සනිදෙව ඉමිං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං
කරොති.

1. අනුකාමා - මජ්ඣං.

මහණ, හික්මේ නු සි එහෙයින් ශෛක්‍ෂය සි කියනු ලැබේ. කුමක් හික්මේ ද? අබ්බිලයන් හික්මෙයි. අබ්විතනයන් හික්මෙයි. අබ්ප්‍රඥාවන් හික්මෙයි. මහණ හික්මේ නු සි එහෙයින් ශෛක්‍ෂය සි කියනු ලැබේ.

37 අර්මග පිළිපදනා සුළු හික්මෙන ශෛක්‍ෂයාහට පළමුව ලා (කෙලශක්‍ෂය කරණ හෙයින්) ඝෂය නම් ලද මාභියෙහි ඥානය උපදනේ ය, ඒ වතුඤ්ඤාභියෙයන් අනතුරුව අභීත්තඵලය උපදනේ ය.

38 එක්බිති අභීත්තඵලවිමුක්තියෙන් විමුක්ත වූ ඒ තාදිහට එකානා-යෙන් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂණඥානය පහළ වෙයි. “හවසංයෝජනක්‍ෂයයෙහි දී මාගේ විමුක්තිය අකොප්‍ය විය” කියා සි,

3. 2. 4. 6.

36. මහණෙනි, තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙක්හි හික්මෙන් නම් එබඳු මේ සාධක යෙළසියක් සිකපද අබ්බසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අබ්බිලශික්‍ෂාය, අබ්විතනශික්‍ෂාය, අබ්ප්‍රඥශික්‍ෂා යි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනහ.

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ, ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි, හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ සිකපද අවදනෙන් ඇවැහින් නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙන් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්‍ෂාපදයෝ වෙත් ද, එහි ලා නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ තුන් වැදෑරුම් සංයෝජනයන්ගේ ඝෂයහෙතෙයින් අපායට නොහෙන සැහැවි ඇතියේ මාභීතියාමයෙන් නියත වූයේ උපරිමාභිත්‍රය සංකියාත සමෝඛය පරායණ කොට ඇතියේ සෝවන් වෙයි.

මහණෙනි, මේසස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැහින් නැගී සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙන් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදි බ්‍රහ්මචරීක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ තුන් වැදෑරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හෙතෙයින් රුහඳොම මොහයන්ගේ නානවයෙන් සකාදගාමී වෙයි. එක් වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙටුවර කෙරෙයි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමිං පරිපූරකාරී පඤ්ඤාය මනනසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති සික්ඛාපදාති තාති ආපජ්ජනිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? ත භි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති ආදිබ්බවර්ධිකාති බ්බවර්ධිසාරාපාති තත්ථ බුච්ඡිලී ව¹ හොති ඩිතසිලී ව² සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො පඤ්චනනං ඔරඤ්ඤානං සංයෝජනානං පරිකර්මා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමිං පරිපූරකාරී. පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති සික්ඛාපදාති, තාති ආපජ්ජනිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? ත භි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති ආදිබ්බවර්ධිකාති බ්බවර්ධිසාරාපාති, තත්ථ බුච්ඡිලී ව¹ හොති ඩිතසිලී ව² සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉති බො භික්ඛවෙ පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. පරිපූරං පරිපූරකාරී. අවඤ්ඤාති³ තොවාහං භික්ඛවෙ සික්ඛාපදාති වදාමිති.

3. 2. 4. 7.

37. සාධිකම්මදං භික්ඛවෙ දියස්ස සික්ඛාපදසනං අනුදාමාසං උදෙසං ආගච්ඡති, යත් අත්ථකාමා කුලපුත්තා සික්ඛන්ති. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. කතමා තිස්සො? අධිපිලිසික්ඛා අධිවිත්තසික්ඛා අධිපඤ්ඤාසික්ඛා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමිං මනනසොකාරී, පඤ්ඤාය මනනසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති සික්ඛාපදාති, තාති ආපජ්ජනිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? ත භි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති ආදිබ්බවර්ධිකාති බ්බවර්ධිසාරාපාති, තත්ථ බුච්ඡිලී ව¹ හොති ඩිතසිලී ව, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

සො තිණ්ණං සංයෝජනානං පරිකර්මා සත්තකනන්තපරමො හොති: සත්තකනන්තපරමං දෙවෙ ව මනුස්සෙ ව සක්ඛාචිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

1. බුච්ඡිලො ව - PTS. මජ්ඣ. 2. ඩිතසිලො ව - PTS. මජ්ඣ.

3. අවඤ්ඤාති - PTS.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැතින් නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි තිබූ සිල් ඇතියේත්. පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ පඤ්ච ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතුයෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බඹලොවින් වටාලා නොඑන සැහැටි ඇත්තේ එහි ම පිරිනිවන් පාතේය.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැතින් නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි ලා තිබූ සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ ආසුච්ඡයන්ගේ ක්ෂයහෙතුයෙන් අනාසුච වූ වෙතොවිච්ඡිකතිය හා ප්‍රඥවිච්ඡිකතිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රදේශකාරී ආරී පුද්ගල (=සොවන් සෙදගැමි, අතගැමි පුගුල්) ප්‍රදේශයක් සපයයි. පරිපූරකාරී පුද්ගල (=රහත් තෙමේ) පරිපූරණීභීය (=රහත්ඵලය) සපයයි. මහණෙනි, මම සිකපදහු නොවදහ සි කියමිසි.

3 2. 4 7.

37. මහණෙනි, නමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙක්හි හික්මෙත් නම් මේ එබඳු සාධිකයෙලසියක් සිකපද අඛමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, මේ හැම සිකපද යමෙක සංග්‍රහයට යේ නම් එබඳු මේ ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අධිශීලශික්ෂාය, අධිවිතන-ශික්ෂාය, අධිප්‍රඥශික්ෂා යි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනහ

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ සිකපද අවදනෙන් ඇවැතින් නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි ලා තිබූ සිල් ඇතියේත් වෙයි. පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි

හේ තුන් වැදූරැම් සංයෝජනයන්ගේ ක්ෂයහෙතුයෙන් සත්‍යකතනතු-පරම වෙයි. සත් වටක් පරම කොට දෙවියන් කෙරෙහි ද මිනිසුන් කෙරෙහි ද දිවැ සැරිසර දුක් කෙලවර කෙරෙයි.

සො තිණණං සංඝෙඤ්ඤාප්පානං පරිකම්භා කොලභෙකාලො හොති:
දො වා තිණ්ණ වා කුලාති සංඝාවිච්ඡා සංසරිතා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

සො තිණණං සංඝෙඤ්ඤාප්පානං පරිකම්භා එකබ්ඪී හොති: එකඤ්ඤාච
මානුසකං භවං නිබ්බන්ධනතා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

සො තිණණං සංඝෙඤ්ඤාප්පානං පරිකම්භා රුගදොසමොභානං නනුතනා
සකදගාමී හොති: සකිදොව ඉමං ලොකං ආගන්තවා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසම්මං
පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති
සික්ඛාපදාති, තාති ආපජ්ජතිපි චුට්ඨාතිපි. නං කිස්ස හෙතු? න හි චේත්ථ
භික්ඛවෙ අභබ්බතා චුතතා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති ආදිබ්බම-
චරිසිකාති බ්බමචරියසාරාපපාති, තත්ථ බුච්ඡිලී ව¹ හොති සීතසීලී ව,
සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

සො පඤ්චන්තං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පානං පරිකම්භා උද්ධංසොතො
හොති අකනිට්ඨගාමී.

සො පඤ්චන්තං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පානං පරිකම්භා සසංඛාර-
පරිතිබ්බාසී හොති.

සො පඤ්චන්තං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පානං පරිකම්භා අසංඛාර-
පරිතිබ්බාසී හොති.

සො පඤ්චන්තං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පානං පරිකම්භා උපභවම-
පරිතිබ්බාසී හොති.

සො පඤ්චන්තං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පානං පරිකම්භා අන්තරු-
පරිතිබ්බාසී හොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසම්මං
පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුබුද්ධකාති
සික්ඛාපදාති තාති ආපජ්ජතිපි චුට්ඨාතිපි. නං කිස්ස හෙතු? න හි චේත්ථ
භික්ඛවෙ අභබ්බතා චුතතා. යාති ව බො තාති සික්ඛාපදාති ආදිබ්බමචරිසිකාති
බ්බමචරියසාරාපපාති, තත්ථ බුච්ඡිලී ව හොති සීතසීලී ව¹ සමාදාය සික්ඛති
සික්ඛාපදෙසු. සො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං.
දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉති බො භික්ඛවෙ පදෙසං පදෙසකාරී ආරුධෙති. පරිපූරං පරිපූරකාරී.
අඤ්ඤාකාතිකොවාහං භික්ඛවෙ සික්ඛාපදාති වදාමිති.

හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයින් කොලං-කොල (=භවයෙන් භවයට යනුවෙන්) වෙයි. භවයන් දෙකක් හෝ තුනක් හෝ දිවැ සැරු දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

හේ තුන් වැදූරුම් වූ සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයින් එකබිඳි (=එක් භවයකට ම බිඳ ඇතියේ) වෙයි. එක් ම මනුෂ්‍යභවයක් නිසා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයින් රුහ දොෂ මොහයන්ගේ නාතවයෙන් (තුනි බැවින්) සෙදගාමි වෙයි. වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැත් නැති සිටුවෙන් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යන්? මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභවාභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියෙන් පිහිටි සිල් ඇතියෙන් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි.

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයින් උභංසොත අකතිට්ඨතාමි වෙයි.

හේ පස්වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයින් සංසඛාර පරිනිබ්බාසි වෙයි.

හේ පස්වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයින් අසඛාර පරිනිබ්බාසි වෙයි.

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයින් උපහව්වපරිනිබ්බාසි වෙයි.

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයින් අත්තරුපරිනිබ්බාසි වෙයි.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැත් නැති සිටුවෙන් වේ. ඒ කවර හෙයින් යන්? මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභවාභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරීයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියෙන් පිහිටි සිල් ඇතියෙන් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආසුවයන් ක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුව වූ වෙතො-විමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රදේශකාරී පුද්ගල ප්‍රදේශය සපයයි. පරිපූරකාරී පුද්ගල පරිපූරණීය සපයයි. මහණෙනි, මෙ “සිකපදහු කොවදහ”යි වදාරමිසි.

3. 2. 4. 8.

38. සාධිකමිදං භික්ඛවෙ දියඛසිසිකිනාපදසතං අනුඤ්ඤාසං උදෙසං ආගච්ඡති, යත් අත්තකාමා¹ කුලපුත්තා සිකිනන්ති. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සිකිනා, යතේතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. කතමා තිස්සො: අභිජීලසිකිනා අභිචිත්තසිකිනා අභිපඤ්ඤාසිකිනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො සිකිනා, යතේතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාඛිසමිං පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුදායකානි සිකිනාපදානි, තාති ආපජ්ජතිපි චුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? ත භි මෙත් භික්ඛවෙ අහබ්බතා චුත්තා. යාති ච බො තාති සිකිනාපදානි ආදිබ්බමචරිසිකානි බ්බමචරිය-සාරුප්පානි, තත් චුට්ඨිලී ච හොති සීතසීලී ච, සමාදාය සිකිනා සිකිනාපදෙසු. සො ආසවානං බයා අතාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං පඤ්චන්තං ඔරම්භානියානං සඤ්ඤාජන්තානං පරිකම්භා අනතරාපරිනිබ්බාසී හොති.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං පඤ්චන්තං ඔරම්භානියානං සඤ්ඤාජන්තානං පරිකම්භා උපහව්වපරිනිබ්බාසී හොති -පෙ-

අසංඛාරපරිනිබ්බාසී හොති. -පෙ- සංඛාරපරිනිබ්බාසී හොති -පෙ- උද්ධංසොතො හොති, අකතිට්ඨගාමී.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤාජන්තානං පරිකම්භා රුගදෙසමිත්ථොහානං තනුත්තා සකදගාමී හොති, සතිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤාජන්තානං පරිකම්භා එකඛිජ්ඣී හොති, එකඤ්ඤාච මානුසකං භවං නිබ්බතොත්තා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤාජන්තානං පරිකම්භා කොලඬෙකාලො හොති, ද්වෙ වා තිණ්ණී වා කුලාති සක්ඛාවිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤාජන්තානං පරිකම්භා සත්තකිත්තුපරමො හොති. සත්තකිත්තුපරමං දෙවෙ ච මනුස්සෙ ච සක්ඛාවිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

ඉති බො භික්ඛවෙ පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරුධෙති. පදෙසං පදෙස-කාරී.

අවඤ්ඤානිත්තවාහං භික්ඛවෙ සිකිනාපදානි වදාමිති.

3. 2. 4. 8.

38. මහණෙනි තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙකු හික්මෙන් නම් මේ එබඳු සාධික යෙළසියක් සිකපද අබමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, යමෙකු මෙ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේනම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ භූන්දෙනෙකි. කවර භූන් දෙනෙක යත්: අධිශීලශික්‍ෂාය, අධිවිතනශික්‍ෂාය, අධිප්‍රඥශික්‍ෂා යි. මහණෙනි, යමෙකු මෙ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවෝ යි.

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේන් ඇවැත් නැගී සිටුවෙන් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහිලා මා විසින් අභවාභාවයෙන් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරියට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේන් පිහිටි සිල් ඇතියේන් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සික පදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආසුචයන් ඝෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ වෙනො-විමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි.

ඒ අතීත්තිය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ පඤ්ච ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් ‘අනතරුපරිනිබ්බාසී’ වෙයි.

ඒ අනතරුපරිනිබ්බාසී භාවය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ පඤ්ච ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් “උපහච්චපරිනිබ්බාසී” වෙයි.

අසඬාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. ... සසඬාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. ... අකතිට්ඨ-ගාමිඋඤ්ඤාන වෙයි. ...

ඒ උඤ්ඤාන අකතිට්ඨභාවය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් රුහඤ්ඤමොහයන් තුනු කිරීමෙන් සෙදගාමී වෙයි. වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

ඒ සෙද ගාමී බව හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් එකඤ්ඤ වෙයි, එක් ම මිනිස්බවක් නිපයා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

ඒ මිනිස්බව හෝ නොවිදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් කොලංකොල වෙයි. භව දෙකක් හෝ තුණක් දිවැ ඇවිද දුක් කෙළවර කෙරෙයි

ඒ කොලංකොල බව හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් සත්‍යකතනුපරම වෙයි. සත්වරක් පරම කොට දෙවිලොව ද මිනිස්ලොව ද දිවැ ඇවිද දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ පරිපූරකාරී පුද්ගල පරිපූරණීය සපයයි. ප්‍රදේශකාරී පුද්ගල ප්‍රදේශනීය සපයයි. මහණෙනි, මම “සිකපදනු නො වද හ”යි වදාරමි යි.

3. 2. 4. 9.

39. නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා. කතමා නිසේසා? අබ්බිලසික්ඛා අබ්බිතනසික්ඛා අබ්පඤ්ඤසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්බිලසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති-පෙ-සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්බිලසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්බිතනසික්ඛා. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙච්ච කාමෙහි-පෙ- වතුන්ථං කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්බිතනසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්පඤ්ඤසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනාති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානී යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්පඤ්ඤසික්ඛා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ නිසේසා සික්ඛාති.

3. 2 4. 10.

40. නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා. කතමා නිසේසා: අබ්බිලසික්ඛා අබ්බිතනසික්ඛා අබ්පඤ්ඤසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්බිලසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ-සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්බිලසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්බිතනසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙච්ච කාමෙහි-පෙ- වතුන්ථං කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්බිතනසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්පඤ්ඤසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොච්චුතනිං පඤ්ඤාච්චුතනිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකානා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්පඤ්ඤසික්ඛා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ නිසේසා සික්ඛාති.

39 අබ්බිලං අබ්බිතනං ච අබ්පඤ්ඤාදව විරියවා,
ථාමවා ධිතිමා කාසී සතො ගුහනිඤ්ඤො චරෙ.

40 යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඨං යථා උඤ්ඨං තථා අධො.

41 යථා දිවා තථා රතනිං යථා රතනිං තථා දිවා,
අභිභූයා දිසා සබ්බා අපමාණසමාධිනා.

3. 2. 4. 9.

39. මහණෙනි, මේ ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අභිභිලශික්ෂාය, අභිචිත්තශික්ෂාය, අභිප්‍රඥ ශික්ෂා යි.

මහණෙනි, අභිභිලශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදාන කොට සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මේ අභිභිලශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අභිචිත්තශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... වතුඤ්චායානසට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අභිචිත්ත ශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අභිප්‍රඥශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ “මේ දුකැ”යි යථාභූතය දනී ... “මේ දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය”යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මේ අභිප්‍රඥ ශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවෝ යි.

3. 2. 4. 10.

40. මහණෙනි, මේ ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අභිභිලශික්ෂාය, අභිචිත්තශික්ෂාය, අභිප්‍රඥශික්ෂා යි.

මහණෙනි, අභිභිලශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදාන කොට ශික්ෂා පදයෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මේ අභිභිලශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අභිචිත්තශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... වතුඤ්චායානසට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අභිචිත්තශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අභිප්‍රඥශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ආසුවක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුව වූ වෙතොච්ඡිකානි හා ප්‍රඥවිච්ඡිකානි ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අභිප්‍රඥශික්ෂා යි (අභිතඤ්චායානි යි) කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවෝ යි.

39. (වෛතසිකවිසිසයෙන්) විසිවත් වූ (කාසිකවිසිසයෙන්) සපාමවත් වූ ධෛර්‍යවත් වූ ධ්‍යාන කරණ සුලු සමානිමත් වූ සංයත ඉදුරත් ඇති මහණ අභිභිල, අභිචිත්ත, අභිප්‍රඥ යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන් පුරන්නේ ය.

40. යම් පරිදි පළමු දවස් ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන් පිරි ද පසු දවසුදු එසේ ම පුරන්නේය. පසු දවස් යම්සේ පුරන්නේ ද පළමු දවස්හිදු එසේ ම වෙයි. යම් පරිදි යට කය අභූතවශයෙන් දක්නේ ද එපරිදි උඩුකය ද දක්නේ ය. යම් පරිදි උඩුකය දක්නේ ද එපරිදි යටිකය ද දක්නේ ය.

41. යම් පරිදි දවල ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන් පුරන්නේ ද, රූය ද එසේ ම පුරන්නේය. යම් පරිදි රූයෙහි පුරන්නේ ද දවල ද එසේ ම පුරන්නේ ය. අභිතඤ්චායානිසමාධියෙන් හැම දික් (=අරමුණු) මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

- 42 තමාහු සෙකං පටිපදං අපො, ¹සංසුද්ධිවාරණං,
තමාහු ලොකෙ සම්මුද්ධං විරු² පටිදපන්නගං.
- 43 විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන තණ්හාකංගිවිමුත්තිනො,
පඤ්ඤාතස්සෙව නිබ්බාණං විමොක්ඛා හොති වෙනසොති.

3. 2. 4. 11.

[කොසලභීදානං:]

41. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු-
සංඝස්ස සද්ධිං යෙන පබ්බතො³ නාම කොසලානං නිගමො තදවසරි. තත්ත
සුදං භගවා පබ්බතායං විහරති. පබ්බතා නාම කොසලානං නිගමො⁴.

තෙන බො පන සමයෙන කසස්පගොතොනා නාම භික්ඛු පබ්බතායං
ආවාසිකො හොති. තත්ත සුදං භගවා සික්ඛාපදපටිසඤ්ඤාතාය ධම්මයා
කථාය භික්ඛු සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති.

අථ බො කසස්පගොතොනා භික්ඛුතො භගවති සික්ඛාපදපටි-
සඤ්ඤාතාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දස්සෙන්නෙ සමාදපෙන්නෙ සමුත්තො-
ජෙන්නෙ සමපහංසෙන්නෙ අනුදෙව අකංකාති, අනු අපපච්චයො, ‘අභිසලලිබ්-
තෙවායං’⁵ සමණෝති.

අථ බො භගවා පබ්බතායං යථාභින්නං විහරිත්වා යෙන රුජගහං
තෙන වාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බත වාරිකං වරමානො යෙන රුජගහං
තදවසරි. තත්ත සුදං භගවා රුජගහෙ විහරති ගිජ්ඣිකුටෙ පබ්බතො.⁶ අථ බො
කසස්පගොතොනා භික්ඛුතො අවිපක්කන්තාස්ස භගවතො අනුදෙව කුක්කුචං.
අනු විපට්ඨසාරෙ “අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලං වත මෙ, න
වත මෙ සුලලං, යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසඤ්ඤාතාය ධම්මයා-
කථාය භික්ඛු සන්දස්සෙන්නෙ සමාදපෙන්නෙ සමුත්තොජෙන්නෙ සමපහං-
සෙන්නෙ අනුදෙව අකංකාති, අනු අපපච්චයො, අභිසලලිබ්තෙවායං
සමණෝ”ති.

යනනුතාහං යෙන භගවා තෙනුපසංකමෙය්‍යං, උපසංකමිත්වා භගවතො
සන්තිකෙ අච්චයං අච්චයතො දෙසෙය්‍යන්ති.

අථ බො කසස්පගොතොනා භික්ඛු සෙතාසනං සංඝාමෙත්වා පනත්තිවරං
ආදය යෙන රුජගහං තෙන පක්කාමි. අනුපුබ්බත යෙන රුජගහං යෙන
ගිජ්ඣිකුටො පබ්බතො යෙන භගවා තෙනුපසංකමි. උපසංකමිත්වා භග-
වන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො කසස්ප-
ගොතොනා භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච:

1. සංසුද්ධිවාරිකං - මජ්ඣං

2. විරු - සිද්ධි.

3. පබ්බතො නාම - මජ්ඣං.

4. නිගම - සංඝස්ස.

5. අභිසලලිබ්තෙවායං - ස්‍යා.

6. ගිජ්ඣිකුටෙ පබ්බතො - නදිස්සතෙ මජ්ඣං.

42. සකරණීය වූ ඔහු පිළිපත්තකු කොට තිසත්. වැලිත් පිරිසිදු සිල් ඇති ඔහු ලොකයෙහි වතුසසනායාවබෝධය කළ පිළිවෙත්හි කෙළවරට ගිය විර වූ ධිතිසම්පන්නයකු කොට තිසත්.

43 තාමණ්ණාසය විමුක්ති සංකර්මාන අතීතනිප්ප්ලවිමුක්තියෙන් සමනාගත ඒ ආසීපුද්ගලයාගේ වරමවිභූතයාගේ නිරෝධයෙන් ප්‍රදීපනිථිණයක් මෙන් විතතයාගේ විමුක්තිය වේ.

3. 2. 4. 11.

[කොසොල් ගිදුගසි:]

41. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි මහත් බික්සහුන් සමග සැරි සරණ සේක් කොසලයන්ගේ පඩිකඩා නම් නියම්ගමට වැඩි සේක. එහි කොසලයන්ගේ ‘පඩිකඩා’ නම් නියම් ගමෙක් වේ ද ඒ ‘පඩිකඩා’ යෙහි වැඩ වෙසෙති.

එසමයෙහි කසුබුගොහු නම් මහණ පඩිකඩායෙහි ආවාසික වෙයි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහැම් කථායෙන් සතුන් දක්වත්. කරුණු බැණ සමාදන් කරවත්. උත්සාහ දනවත්. පහදවත්.

ඉක්බිති කසුබුගොහු මහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහැම් කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ දනවත් ම පහදවත් ම අක්ෂාන්තිය වී මැ ය. නො සතුටෙක් වී ම ය. ‘මේ මහණ අත්‍යාචාර්යයන් සියුම් සියුම් කොට බෙණේය’ යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඩිකඩායෙහි කැමැති තාක් වැස රජගහනුවර කරා වාරිකාවෙහි වැඩි සේක. පිළිවෙලින් සැරිසරණ සේක් රජගහනුවරට වැඩි සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිණුකුළු පවියෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වඩුන් ම කසුබුගොහු මහණහට කුකුස් වී ම ය. විපිළිසර වී ම ය. “යම් බදු මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහැම් කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම, උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම මේ මහණ අත්‍යාචාර්යයන් කරුණු බැණ කියති යි අක්ෂාන්තියෙක් වී ද, නො සතුටෙක් වී ද, ඒ මට එකාන්තයෙන් අලාභයෙකි. ඒ මට එකාන්තයෙන් ලාභයෙක් නොවේ. ඒ මට එකාන්තයෙන් අභාග්‍යයෙකි. ඒ මට එකාන්තයෙන් මනා භාග්‍යයෙක් නො වේ ය” යි.

“මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹෙමි නම් එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත වරද වරද විසින් දෙසන්නෙමි නම් මනා මැ නු” යි.

ඉක්බිති කසුබුගොහු මහණ සෙනසුන් සහවා තබා පාසිවුරු ගෙණ රජගහනුවර කරා එළඹියේ ය. පිළිවෙලින් රජගහනුවර ගිණුකුළු පවියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව භිත. එකත්පස්ව හුන් කසුබු ගොහු මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය:

එකමිදං¹. භනෙන සමයං භගවා පඤ්ඤාධායං විහරති, පඤ්ඤාධායං නාම කොසලානං නිගමො². තත්‍ර සුදං භගවා සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසසි. සමාදපෙසි සමුත්තනජේසි සමපහංසෙසි. තස්ස මයං භනෙන භගවති සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසෙන සමාදපෙනෙ සමුත්තනජේනෙ සමපහංසෙනෙ අනුදෙව අකඛන්ති, අනු අපපච්චයො, “අභිසල්ලිබ්බෙව්වායං සමණො”ති. අථ ඛො භනෙන භගවා පඤ්ඤාධායං යථාභිරන්තං විහරන්තායෙත රුජගහං තෙන වාරිකං පකකාමි. තස්ස මයං භනෙන අචිර-පකකන්තස්ස භගවතො අනුදෙව කුභකුච්චං, අනු විපපටිසාරො, “අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා. දුලලංඛං වත මෙ, න වත මෙ සුලලංඛං, යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසෙන සමාදපෙනෙ සමුත්තනජේනෙ සමපහංසෙනෙ අනුදෙව අකඛන්ති, අනු අපපච්චයො, අභිසල්ලිබ්බෙව්වායං සමණොති. යනන්තාහං යෙත භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමයං, උපසඤ්ඤාමා භගවතො ඤාතිකෙ අච්චයං අච්චයතො දෙසෙය්”නති.

අච්චයො මං භනෙන අච්චගමා යථාබාලං යථාමුලුභං යථාඅකුසලං යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසෙන සමාදපෙනෙ සමුත්තනජේනෙ සමපහංසෙනෙ අනුදෙව අකඛන්ති, අනු අපපච්චයො, අභිසල්ලිබ්බෙව්වායං සමණොති. තස්ස මෙ භනෙන භගවා අච්චයං අච්චයතො පනිගණ්හාතු ආයතිං සංවරායාති.

තග්ග ඤං කස්සප අච්චයො අච්චගමා යථාබාලං යථාමුලුභං යථාඅකුසලං; යස්ස තෙ මහි සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසෙන සමාදපෙනෙ සමුත්තනජේනෙ සමපහංසෙනෙ අනුදෙව අකඛන්ති, අනු අපපච්චයො, අභිසල්ලිබ්බෙව්වායං සමණොති.

යතො ව ඛො ඤං කස්සප අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, තං තෙ මයං පනිගණ්හාම, වුද්ධි හෙසා කස්සප අරියස්ස විනයෙ යො අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරෙති. ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති.

ථෙරො චෙපි කස්සප භික්ඛු හොති න සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස න වණ්ණවාදි. යෙ වඤ්ඤෙ භික්ඛු න සික්ඛාකාමා තෙ ව පන සික්ඛාය න සමාදපෙති, යෙ වඤ්ඤෙ භික්ඛු සික්ඛාකාමා තෙසඤ්ච ව වණ්ණං භණ්ති, භූතං තච්ඡං කාලෙන. එවරුපස්සාහං කස්සප ථෙරස්ස භික්ඛුතො න වණ්ණං භණ්මි.

වහන්ස, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොශලයන්ගේ පඩකඩා නම් නියමිගමෙක් වේ ද, එ ගම වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් මොනොවට දක්වූ සේක, සමාදන් කරවූ සේක. උත්සාහවත් කරවූ සේක. පහදවා දු සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම “මේ මහණ අත්‍යථීයෙන් කරුණු බැණ කියත් ම ය” යි ඒ මට අක්‍ෂානතියෙක් නො සතුටෙක් වී ම ය. වහන්ස, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඩකඩායෙහි කැමැති තාක් වැස රජගහ නුවරට වාරිකායෙහි වැඩ සේක වහන්ස, භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ තික්ම දඩුන් ම “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම ‘මේ මහණ අත්‍යථීයෙන් කරුණු බැණ කියත්’ යි යම් බඳු මට අක්‍ෂානතියෙක් නොසතුටෙක් වී ද, ඒ මට කුකුසෙක් වී ම ය. විප්‍රතිසාරයෙක් වී ම ය. මට එකානනයෙන් අලාභයෙක, මට එකානනයෙන් ලාභයෙක් නො වේ. මට එකානනයෙන් අභාග්‍යයෙක, මට එකානනයෙන් මනා භාග්‍යයෙක් නො වේ. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරුණු මුළුමනින්ම නම්, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි වරද වරද විසින් දෙසන්නෙමි නම් මනා මැ නු!” යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහවත් කරවත් ම පහදවත් ම “මේ මහණ අත්‍යථීයෙන් කරුණු බැණ කියත්” යි යම්බඳු මට අක්‍ෂානතියෙක් නො සතුටෙක් වී ද, ඒ අපරාධය බාල බවට අනුරිච්ඡන් මුසු බවට අනුරිච්ඡන් අකුශලයට අනුරිච්ඡන් මා අභිභවා ගියේ ය. වහන්ස, ඒ මාගේ වරද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයති සංවරය සඳහා වරද විසින් පිළිගන්නා සේක්වා.

කස්බ, මා ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් සගුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම ‘මේ මහණ අත්‍යථීයෙන් කරුණු බැණ සියුම් සියුම් කොට කියත් මැ ය’ යි යම්බඳු තට අක්‍ෂානතියෙක් නො සතුටෙක් වී ද, එකානනයෙන් ඒ වරද යම් පරිදි බාල වී නම් යම් පරිදි මුසු වී නම් යම් පරිදි අකුශල වී නම් එපරිදි ම තා අභිභවා ගියේ ය.

කස්බ, යම් හෙයෙකින් තෝ වරද වරද විසින් දැක ධර්මානුරූප පරිදි ප්‍රතිකම් කෙරෙහි ද, තාගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමිහ. කස්බ, යමෙක් වරද වරද විසින් දැක ධර්මානුරූප පරිදි ප්‍රතිකම් කෙරේ නම්, ආයති සංවරයට පැමිණේ නම්, තෙල ප්‍රතිපත්තිය, ආදී විනයෙහි අභිවෘද්ධියෙක් ම ය.

කස්බ, සඨවිර භික්‍ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්‍ෂාකාම නො වේ ද, ශික්‍ෂාසමා-දානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ නො වේ ද, ශික්‍ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු වෙත් නම්, ඔවුහු ශික්‍ෂායෙහි සමාදන් නො කරවා ද, ශික්‍ෂාකාම වූ යම් අත්තිසි සහනු වෙත් නම්, ඔවුන්ගේ විද්‍යාමාන වූ සැබෑ වූ ගුණ නිසි කල්හි නො කියා නම්, කස්බ, මෙබඳු වූ ඒ සඨවිර භික්‍ෂුහුගේ ගුණ මම නො කියමි.

තං කිසිං හෙතු:

සථා කිසිං වණණං හණ්ඨිති අඤ්ඤා නං භික්ඛු භජේය්‍යං, යෙ නං භජේය්‍යං, න්‍යායස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං. යායස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං, තෙසං තං අස්ස දීඝරතතං අභිනාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්සප ඵවරුපස්ස පේරස්ස භික්ඛුනො න වණණං හණ්ඨමි.

මජ්ඣිමො වෙසී කස්සප භික්ඛු හොති - පෙ- නවො වෙසී කස්සප භික්ඛු හොති න සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස න වණණවාදී. යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු න සික්ඛාකාමා තෙ ව පන සික්ඛාය සමාදායෙති. යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු සික්ඛාකාමා, තෙසඤ්ච වණණං හණ්ඨි භූතං තච්ඡං කාලෙන. ඵවරුපස්සාහං කස්සප තචස්ස භික්ඛුනො න වණණං හණ්ඨමි.

තං කිසිං හෙතු:

සථා කිසිං වණණං හණ්ඨිති අඤ්ඤා නං භික්ඛු භජේය්‍යං, යෙ නං භජේය්‍යං, න්‍යායස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං. යායස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං, තෙසං තං අස්ස දීඝරතතං අභිනාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්සප ඵවරුපස්ස තචස්ස භික්ඛුනො න වණණං හණ්ඨමි.

පේරො වෙසී කස්සප භික්ඛු හොති සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස වණණවාදී, යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු න සික්ඛාකාමා, තෙ ව සික්ඛාය සමාදායෙති, යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු සික්ඛාකාමා තෙසඤ්ච වණණං හණ්ඨි භූතං තච්ඡං කාලෙන. ඵවරුපස්සාහං කස්සප පේරස්ස භික්ඛුනො වණණං හණ්ඨමි.

තං කිසිං හෙතු:

සථා කිසිං වණණං හණ්ඨිති අඤ්ඤා නං භික්ඛු භජේය්‍යං, යෙ නං භජේය්‍යං, න්‍යායස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං. යායස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං, තෙසං තං අස්ස දීඝරතතං භිනාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්සප ඵවරුපස්ස පේරස්ස භික්ඛුනො වණණං හණ්ඨමි.

මජ්ඣිමො වෙසී කස්සප භික්ඛු හොති - පෙ- නවො වෙසී කස්සප භික්ඛු හොති සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස වණණවාදී. යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු න සික්ඛාකාමා, තෙ ව සික්ඛාය සමාදායෙති, යෙ වඤ්ඤා භික්ඛු සික්ඛාකාමා, තෙසඤ්ච වණණං හණ්ඨි භූතං තච්ඡං කාලෙන, ඵවරුපස්සාහං කස්සප තචස්ස භික්ඛුනො වණණං හණ්ඨමි.

තං කිසිං හෙතු:

සථා කිසිං වණණං හණ්ඨිති අඤ්ඤා නං භික්ඛු භජේය්‍යං. යෙ නං භජේය්‍යං, න්‍යායස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං. යායස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජේය්‍යං, තෙසං තං අස්ස දීඝරතතං භිනාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්සප ඵවරුපස්ස තචස්ස භික්ඛුනො වණණං හණ්ඨමි.

සමමුච්ඡෙය්‍යා චතුස්ථා,

* තස්සද්දිනං:-

සමමුච්ඡෙය්‍යා චතුස්ථා - චර්ජුපුත්තො ව සෙක්ඛනං

තස්සෙ ව සික්ඛනා වුත්තා දෙව සික්ඛා සංකවායනාමාති. මජ්ඣං.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ශාස්තෘනාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි සෙස්සෝ ඒ මහණ සෙට්ඨනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඒ මහණ සෙට්ඨනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහු පිළිබඳ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දිඝිඤ්ඤායෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු සථවිර භික්ෂූහුගේ ගුණ නො කියමි.

කස්බ, ඉදින් මධ්‍යම භික්ෂුවෙක් වේ ද ... කස්බ, ඉදින් නවක භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම නො වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ නො වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අන්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුනුද ශික්ෂා-යෙහි සමාදාන නො කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අන්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුන්ගේ න් විද්‍යමාන වූ සාබ්‍ය වූ ගුණ නිසි කල්හි නො කියා ද, කස්බ, මම මෙබඳු නවක භික්ෂූහුගේ ගුණ නො කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ශාස්තෘනාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අන් මහණහු ඔහු සෙට්ඨනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙට්ඨනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහු පිළිබඳ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු පිළිබඳ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දිඝිඤ්ඤායෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු නවක භික්ෂූහුගේ ගුණ නො කියමි.

කස්බ, සථවිර භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අන්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුනුත් ශික්ෂායෙහි සමාදාන කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අන්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුනුද ගේ විද්‍යමාන වූ සාබ්‍ය වූ ගුණ නිසි කල්හි බෙණේ ද, කස්බ, මම මෙබඳු සථවිර භික්ෂූහුගේ ගුණ කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ශාස්තෘනාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අන් මහණහු ඔහු සෙට්ඨනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙට්ඨනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දිඝිඤ්ඤායෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු සථවිර භික්ෂූහුගේ ගුණ කියමි.

කස්බ, මධ්‍යම භික්ෂුවෙක් වේ ද ... කස්බ, නවක භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අන්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුනුද ශික්ෂායෙහි සමාදාන කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අන්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුනුද ගේ විද්‍යමාන වූ සාබ්‍ය වූ ගුණ නිසි කල්හි බෙණේ ද, කස්බ, මම මෙබඳු නවක භික්ෂූහුගේ ගුණ කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ශාස්තෘනාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අන් මහණහු ඔහු සෙට්ඨනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙට්ඨනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂවානු-ගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට ඒ දිඝිඤ්ඤායෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු නවක භික්ෂූහුගේ ගුණ කියමි.

සතරවන ශ්‍රමණ වගීය යි.

[5. ලොභාදි චෛත්සව]

3. 2. 5. 1.

[සාවකානිකාන:]

42. නිකායානි භික්ඛවෙ කසසකසස ගහපතිස්ස අවවාසිකානි කරණියානි.

කතමානි නිණ්:

ඉධ භික්ඛවෙ කසසකස ගහපති සිසසිසං බෙහනං සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං. සිසසිසං බෙහනං සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං. සිසසිසං බිජානි පතිට්ඨාපෙති. සිසසිසං බිජානි පතිට්ඨාපෙනා, සිසසිසං උදකං අභිනෙතිපි අපනෙතිපි. ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණ් කසසකස ගහපතිස්ස අවවාසිකානි කරණියානි.

තස්ස බො තං භික්ඛවෙ කසසකස ගහපතිස්ස නාසි සං ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා, අජෙජව මෙ ධඤ්ඤානි ජායනතු සෙව භගිනි භොනතු උත්තරසෙව පච්චනතුති. අප් බො භික්ඛවෙ භොති සො සමයො. යං තස්ස කසසකස ගහපතිස්ස තානි ධඤ්ඤානි උතුපරිණාමිති ජායනතිපි භගිනිපි භොනති පච්චනතිපි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නිකායානි භික්ඛුස්ස අවවාසිකානි කරණියානි.

කතමානි නිණ්:

අධිසිලසිකාසමාදානං අධිවිතනසිකාසමාදානං අධිපඤ්ඤාසිකාසමාදානං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණ් භික්ඛුස්ස අවවාසිකානි කරණියානි.

තස්ස බො තං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො නාසි සං ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා, අජෙජව මෙ අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුච්චතු සෙව වා උත්තරසෙව වානි. අප් බො භික්ඛවෙ භොති සො සමයො, යං තස්ස භික්ඛුතො අධිසිලමිපි සිකාතො අධිවිතනමිපි සිකාතො අධිපඤ්ඤමිපි සිකාතො අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුච්චති.

තස්මානිහ භික්ඛවෙ එවං සිකානිකානං නිකායානං ජනෙදා භවිස්සති අධිසිලසිකාසමාදානෙ. නිකායානං ජනෙදා භවිස්සති අධිවිතනසිකාසමාදානෙ. නිකායානං ජනෙදා භවිස්සති අධිපඤ්ඤාසිකාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකානිකානානි.

[5. ලොණඵලවගීය]

3. 2. 5. 1.

[සෑවැන් නිදහසි:]

42. මහණෙනි, සීසානා ගැහැවිහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කෘත්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව සීසානා ගැහැවි වහ වහා කෙන මොනොවට සානා ලද්දක් පුවරු ගා සම කරණ ලද්දක් කෙරෙයි. වහ වහා කෙන මොනොවට සාට නැතක් මොනොවට පුවරු ගා සම කළ නැතැක් කොට වහ වහා බිජු පිහිටුවයි. වහ වහා බිජු පිහිටුවා වහ වහා දිය ඵලවිමුදු තෙරිමුදු කෙරෙයි. මහණෙනි, සානා ගැහැවිහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කෘත්‍යයෝ තුන් දෙනහ.

මහණෙනි, ඒ සානා ගෙහෙවිහුගේ “අද ම මාගේ ධාන්‍යයෝ නැගෙත්වා, සෙට ම ගර්භිත වෙන්වා, අනෙක් (තෙවන) ද ම පැසෙත්වා” යි එබඳු සෑද්දියෙක් වේ ව යි අනුභාවයෙක් වේව යි නැත. වැලිදු මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් ඒ සානා ගෙහෙවිහුගේ සෑතුපරිණාමයට පත් ඒ ධාන්‍යයෝ නැගෙත් ද, ගර්භිතත් වෙද්ද, පැසෙද්ද, එබඳු කලෙක් වෙයි.

මහණෙනි, ඵපරිදිම මහණහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කෘත්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

අබ්බිලයිකෂා සමාදානය අබ්බිතතයිකෂා සමාදානය අබ්බුඥයිකෂා සමාදාන යි. මහණෙනි, මොහු තුන් දෙනා මහණහුගේ අතින් ආවශ්‍යක කෘත්‍යයෝ යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ “අද ම මාගේ සිත උපාදා විසින් නො ගෙණ ආසුවයන් කෙරෙන් මිදේව යි හෝ සෙට හෝ අනෙක් ද හෝ මිදේව යි කියා හෝ එබඳු සෑද්දියෙක් වේව යි අනුභාවයෙක් වේව” යි නැත. වැලිදු මහණෙනි, යම් ගෙයෙකින් අබ්බිලයෙහි හික්මෙන අබ්බිතතයෙහි හික්මෙන අබ්බුඥයෙහි හික්මෙන ඒ මහණහුගේ සිත උපාදා විසින් නො ගෙණ මිදේ නම් එබඳු කලෙක් වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙන්නේ ය: “අපගේ තීව්‍ර ඡන්දයෙක් අබ්බිලයිකෂා සමාදානයෙහි වෙයි. තීව්‍ර ඡන්දයෙක් අබ්බිතත යිකෂා සමාදානයෙහි වෙයි. තීව්‍ර ඡන්දයෙක් අබ්බුඥයිකෂා සමාදානයෙහි වෙයි”. මහණෙනි, මෙසේ ම නොප හික්මෙන්නේ ය.

3 2 5. 2.

43. තිණ්මාති භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා පටිවෙකාති පඤ්ඤාපෙනති.

කතමාති තිණ්:

විචරපටිවෙකං පිණ්ඩපානපටිවෙකං සෙනාසනපටිවෙකං.

තත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා විචරපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති: සාණාතිපි ධාරෙනති, මසාණාතිපි ධාරෙනති, ඡවදුස්සාතිපි ධාරෙනති, පංසුකුලාතිපි ධාරෙනති, තිරිටකාතිපි¹ ධාරෙනති, අජ්නාතිපි² ධාරෙනති, අජ්නකම්පමපි ධාරෙනති, කුසවීරමපි ධාරෙනති, වාකවීරමපි ධාරෙනති, ඵලකවීරමපි ධාරෙනති, කොසකම්බලමපි ධාරෙනති. වාලකම්බලමපි ධාරෙනති, උළුකපකම්බලමපි ධාරෙනති. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා විචරපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

තත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා පිණ්ඩපානපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති: සාකහකම්බපි භොනති, සාමාකහකම්බපි භොනති, නිවාරහකම්බපි භොනති, දදුළුහකම්බපි භොනති, හටහකම්බපි භොනති, කණ්හකම්බපි භොනති, ආවාමහකම්බපි භොනති, පිඤ්ඤකහකම්බපි භොනති, තිණ්හකම්බපි භොනති, ගොමෙහකම්බපි භොනති, වනමුලඵලාහාරා යාපෙනති, පවනනඵලභොජි. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා පිණ්ඩපානපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

තත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා සෙනාසනපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති: අරඤ්ඤා, රුකබ්බුලං, සුසානං, වනපථං, අබ්භොකාසං, පලාලපුඤ්ජං, භූසාහාරං. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා සෙනාසනපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ් අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා පටිවෙකාති පඤ්ඤාපෙනති.

තිණ් ඛො පනිමාති භික්ඛවෙ ඉමසමිං ධම්මවිනයෙ භික්ඛුතො පටිවෙකාති.

කතමාති තිණ්:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සිලවා ව භොති. දුස්සිලාසඤ්ඤාසං පභිණං භොති, තෙන ව විවිතො භොති. සම්මාදිට්ඨිකො³ භොති, මිච්ඡාදිට්ඨි වස්ස පභිණං භොති, නාය ව විවිතො භොති. බිණ්ණසවො භොති, ආසවා වස්ස පභිණං භොනති, තෙහි ව විවිතො භොති.

යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සිලවා භොති, දුස්සිලාසඤ්ඤාසං පභිණං භොති, තෙන ව විවිතො භොති. සම්මාදිට්ඨිකො භොති, මිච්ඡාදිට්ඨි වස්ස පභිණං භොති, නාය ව විවිතො භොති. බිණ්ණසවො ව භොති, ආසවා වස්ස පභිණං භොනති, තෙහි ව විවිතො භොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අග්ගප්පතො සාරප්පතො සුඤ්ඤා සාරෙ පතිට්ඨිතො.

1. තිරිටාතිපි - මජ්ඣං. 2. අජ්නමපි - මජ්ඣං. 3. සම්මාදිට්ඨිකො ව. - මජ්ඣං.

3. 2. 5. 2.

43. මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මේ ප්‍රතිවේක තුණ පණවත් කවර තුණෙක යන්:

චිවර ප්‍රතිවේකය, පිණ්ඩපාත ප්‍රතිවේකය, ශයනාසන ප්‍රතිවේක යි.

මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ චිවර ප්‍රතිවේකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙත්: සණ්චාභාරී ද ධරන්. මුසු පිළි ද ධරන්. මිනියෙන් නෙළ වත් ද ධරන්. බිම ලූ මහලු පිළි ද ධරන්. රාක්පොතුමුවා පිළි ද ධරන්. අඳන්මුවසමුද්‍ර ධරන්. මැදින් පැළ අඳන්මුවසමුද්‍ර ධරන්. කුසවැහැරී ද ධරන්. චික්කලමුද්‍ර ධරන්. පුවරු වැහැරී ද ධරන්. කෙස්මුවා කම්බිලි ද ධරන්. අස්ලොම්මුවා කම්බිලි ද ධරන්. මහමුහුහු පියායෙත් කළ පිළි ද ධරන් මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ චිවරප්‍රතිවේකයෙහි ලා මෙය පණවත්.

මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ පිණ්ඩපාතප්‍රතිවේකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙත්: පලා වළඳනුවෝ ද වෙත්. බඩහමු වළඳනුවෝ ද වෙත්. හුරුහැල් වළඳනුවෝ ද වෙත්. සම්කසල වළඳනුවෝ ද වෙති, ලහටු හෝ සෙවෙල් වළඳනුවෝ ද වෙති. කුඩු වළඳනුවෝ ද වෙති. දමුබත් වළඳනුවෝ ද වෙති. පුතකු වළඳනුවෝ ද වෙති. තණ වළඳනුවෝ ද වෙත්. ගොම වළඳනුවෝ ද වෙති. වනමුල් පිලි අහර කොට ඇති ව යපෙත්. තුවටුවෙන් ගුළු පල වළඳන සුලු ද වෙති. මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ පිණ්ඩපාතප්‍රතිවේකයෙහි ලා මේ පණවත්.

මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ ශයනාසනප්‍රතිවේකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙති: අරණ්‍යය, වෘක්ෂමූලය, සවශානය, වාතප්‍රභාය, අභ්‍යවකාශය, පලාලපුඤ්ජය, කලපිටිහල යන මේ ය. මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ශයනාසන ප්‍රතිවේක විෂයෙහි ලා මෙය පණවත්.

මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මේ ප්‍රතිවේක තුණ පණවත්.

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණහට මේ ප්‍රතිවේකයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත.

කවර තුන් දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් ද වෙයි. ඔහුගේ පස්වැදූරාම් දොශශීලියය ද ප්‍රහත වෙයි. එයින් විවික්ක ද වෙයි. සමාන්ද්‍රවික වෙයි. ඔහුගේ මිථ්‍යාදූෂිත ප්‍රහත වෙයි එයින් විවික්ක ද වෙයි. ක්ෂීණාසුව ද වෙයි. ඔහුගේ ආසුවයෝ ද ප්‍රහත වෙත්. එයින් විවික්ක ද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සියුපිරිසිදු ශීලයෙන් සිල්වත් වේ ද, ඔහුගේ පස්වැදූරාම් දොශශීලියය ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, සමාන්ද්‍රවික වේ ද, ඔහුගේ මිථ්‍යාදූෂිතත් ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, ක්ෂීණාසුවත් වේ ද, ඔහුගේ ආසුවයෝත් ප්‍රහත වෙත් ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ශීලයෙන් අගතැන් පාමණියේ යයි ශීලසාරය ලද්දේ යයි පිරිසිදු යයි ශීල සමාධි ප්‍රඥ සාරයෙහි පිහිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස සමපනනං සාලිකෙකිනනං,
නමෙනං කස්සකො ගහපති සිසසිසං¹ වපාපෙය්‍ය සිසසිසං වපාපෙය්‍යා
සිසසිසං සංඝරාපෙය්‍ය. සිසසිසං සංඝරපෙය්‍යා සිසසිසං උබ්බහාපෙය්‍ය.
සිසසිසං උබ්බහාපෙය්‍යා සිසසිසං පුඤ්ජං කාරාපෙය්‍ය. සිසසිසං පුඤ්ජං
කාරුපෙය්‍යා සිසසිසං මද්දපෙය්‍ය. සිසසිසං මද්දපෙය්‍යා සිසසිසං පලාලාති
උද්ධරාපෙය්‍ය. සිසසිසං පලාලාති උද්ධරාපෙය්‍යා සිසසිසං භුසිකං උද්ධරාපෙය්‍ය.
සිසසිසං භුසිකං උද්ධරාපෙය්‍යා සිසසිසං ඔපුණාපෙය්‍ය. සිසසිසං ඔපුණාපෙය්‍යා
සිසසිසං අතිහරාපෙය්‍ය. සිසසිසං අතිහරාපෙය්‍යා සිසසිසං කොට්ඨාපෙය්‍ය.
සිසසිසං කොට්ඨාපෙය්‍යා සිසසිසං ථුසාති උද්ධරාපෙය්‍ය. එවමස්සු නාති
භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස නාති ධඤ්ඤති අග්ගපපනනාති සාරපපනනාති
සුද්ධාති සාරෙ පතිට්ඨිතාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා ව හොති, දුස්සීල්‍යඤ්චස්ස පතිණං
හොති, තෙන ව විවිතෙනා හොති. සමමාදිට්ඨිකො ව හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි
වස්ස පතිණං හොති, නාය ව විවිතෙනා හොති. බිණ්ණසවො ව හොති,
ආසවා වස්ස පතිණං හොනති, තෙති ව විවිතෙනා හොති. අයං ථුච්චති
භික්ඛවෙ භික්ඛු අග්ගපපනෙනා සාරපපනෙනා සුද්ධා සාරෙ පතිට්ඨිතොති.

3. 2. 5. 3.

44. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සරද්දසමයෙ විදේධි විගතවලාහකෙ දෙවෙ
අද්දිච්චො නනං අබ්බුස්සකකමානො² සබ්බං ආකාසගතං නමගතං අභිවිහව්ච
භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යතො අරියසාවකස්ස විරජං චිතමලං ධම්මවකඛුං
උද්දාදි. සහදස්සනුපපාදා භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස තිණි සඤ්ඤාජනාති
පතිස්නති, සකකායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො.

අථාපරා ද්විති ධම්මෙති නිය්‍යාති අභිජ්ඣාය ව ව්‍යාපාදෙන ව. සො
විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පස්මං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විතරති. තස්මිං භික්ඛවෙ
සමයෙ අරියසාවකො කාලං කරෙය්‍ය, නත්ති නං සඤ්ඤාජනං, යෙන සඤ්ඤා-
ජනෙන සඤ්ඤානෙනා අරියසාවකො පුන ඉමං ලොකං ආගච්ඡෙය්‍යාති.

1. සිසං-සිසං - මජ්ඣං. 2. අබ්බුසස්සකකමානො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි කමිකගාහපතිහුගේ පිරිසුනු ශාලිකෞත්‍රයෙක් වේ ද, කමිකගාහපති ඒ කෙන වහ වහා වපුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා වපුරවා වහ වහා ගොයම් හකුළුවන්නේ වේ ද, වහ වහා හකුළුවා වහ වහා කලපීටට එළවා ලවන්නේ වේ ද, වහ වහා එළවා ලවා වහ වහා පිඩු කරවන්නේ වේ ද, වහ වහා පිඩු කරවා වහ වහා මඩවන්නේ වේ ද, වහ වහා මඩවා වහ වහා පිදුරු උදුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා පිදුරු උදුරවා වහ වහා බොල් උදුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා බොල් උදුරවා වහ වහා හුළගෙහි පොළවන්නේ වේ ද, වහ වහා හුළගෙහි පොළවා වහ වහා කොටුවට නංවන්නේ වේ ද, වහ වහා කොටුවට නංවා වහ වහා කොටවන්නේ වේ ද, වහ වහා කොටවා වහ වහා දහසිව් උදුරවන්නේ වේ ද. මහණෙනි, මෙසේ කරන් ම කමිකගාහපතිහුගේ ඒ ධාන්‍යයෝ සහලින් අගතෑන් පැමිණියාහු වෙති. සාරබවට පැමිණියාහු වෙති, ශුද්ධවූවාහු වෙති. සාරයෙහි පිහිටියාහු වෙති.

මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ වතුපරිශුද්ධ ශීලයෙන් සිල්වත් වේ ද, ඔහුගේ පස් වැදෑරුම් දොශශීලය ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවිකතත් වේ ද, සමන්ද්‍යවිකත් වේ ද, ඔහුගේ මිත්‍යාදූෂිතත් ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවිකතත් වේ ද, කමිණාසුචත් වේ ද, ඔහුගේ ආසුචයෝත් ප්‍රහත වෙත් ද, එයින් විවිකතත් වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ශීලයෙන් අගතෑන් පැමිණියේ යයි ශීලසාරය ලද්දේ යයි ශුද්ධ යයි ශීල සමාධි ප්‍රඥසාරයෙහි පිහිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

3. 2. 5. 3.

44. මහණෙනි, යම් සේ සරත් කාලයෙහි අහස පහ වූ වලා ඇති ව පහත් ව සිටි කල හිරු අහසට නැගෙමින් අහස්හි වත් හැම අඳුරු නසා බලවන්නේ වේ ද, රස් පතුරුවන්නේ වේ ද, දිලෙන්නේ වේ ද.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කලෙක ආයඝිශ්‍රාවකයාට රුහාදි රජස් නැති රුහාදි මල නැති ධර්මක්‍ෂුස පහල වී ද, මහණෙනි, ආයඝිශ්‍රාවකයාගේ ශ්‍රෝතෘපතනිමාගේතපාදය සමග ත්‍රිවිධ සංයෝජනයෝ පහව යෙත්. සතකායදූෂිත විවිකිකාය ශීලව්‍යපරුමයී යි.

අනතුරුව අභිධ්‍යා හා ව්‍යාපාදයෙන් දැයි දෙදහමින් නියඹිණය කෙරෙයි. හේ කාමයෙන් වෙන්ව ම ප්‍රථමධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, එසමයෙහි ආයඝිශ්‍රාවක කළුරිය කරන්නේ වේ ද, යම් සංයෝජන-යෙකින් සංයුක්ත ආයඝිශ්‍රාවකයෙක් නැවත මෙලොවට එන්නේ වේ ද, එබඳු සංයෝජනයෙක් ඔහුට නැත.

3 2 5 4

45. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා තිස්සො: අග්ගවතී පරිසා, වග්ගා පරිසා, සමග්ගා පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා:

ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ථෙරා භික්ඛු න බාහුලිකා භොනති. න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා විරියං ආරභන්ති අපපත්තස්ස පතනියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. නෙසං පච්ඡිමා ජනනා ද්වයානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි භොති න බාහුලිකා න සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා විරියං ආරභන්ති අපපත්තස්ස පතනියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා:

ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු භණ්ඩත්තජානා කලහජානා විවාද-පනනා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිති විතුදන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා :

ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු සමග්ගා සමෙමාදමානා අවිච්ඡේදානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවක්ඛුති සමපස්සන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා.

යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛු සමග්ගා සමෙමාදමානා අවිච්ඡේදානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවක්ඛුති සමපස්සන්තා විහරන්ති. බහුං භික්ඛවෙ භික්ඛු තස්මිං සමයෙ පුඤ්ඤං පසවන්ති බුහමං භික්ඛවෙ විහාරං තස්මිං සමයෙ භික්ඛු විහරන්ති යදිදං මුදිතාය වෙතොවිමුත්තියා. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමන්ති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො විත්තං සමාධියති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතෙ ථුලලුප්පිතකෙ දෙවෙ වස්සන්තො නං උදකං යථානිත්තං පවත්තමානං පබ්බත කඤ්ජරපදරසාබා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ජරපදරසාබා පරිපුරා කුසුසුබ්බා පරිපුරෙන්නි, කුසුසුබ්බා පරිපුරා මහාසොබ්බා පරිපුරෙන්නි, මහාසොබ්බා පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙන්නි, කුන්තදියො පරිපුරා මහාතදියො පරිපුරෙන්නි, මහාතදියො පරිපුරා සමුද්දං පරිපුරෙන්නි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්මිං සමයෙ භික්ඛු සමග්ගා සමෙමාදමානා අවිච්ඡේදානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවක්ඛුති සමපස්සන්තා විහරන්ති. බහුං භික්ඛවෙ භික්ඛු තස්මිං සමයෙ පුඤ්ඤං පසවන්ති. බුහමං භික්ඛවෙ විහාරං තස්මිං සමයෙ භික්ඛු විහරන්ති, යදිදං මුදිතාය වෙතොවිමුත්තියා. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමන්ති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො විත්තං සමාධියති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො පරිසාති.

3. 2. 5. 4.

45. මහණෙනි, මේ පමිද්දුන් තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත් අග්‍රචන් පමිද් ය. වගිපමිද් ය, සමග්‍රපමිද් යයි.

මහණෙනි, අග්‍රචන් පමිද් කවර?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පමිද්සෙක සංවිතර් හික්කුණු ප්‍රත්‍යය බාහුලය නැත්තාහු වෙද්ද, ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නොගන්නාහු වෙද්ද, පඤ්චනිවරණයෙහි හළ ධුර ආත්තාහු වෙද්ද, ප්‍රච්චේකයෙහි පුච්චිතම වෙත් ද, නොලත් විශේෂය ලබනු පිණිස, අනධිගත විශේෂය අධිගම කරණු පිණිස, පසක් නොකළ විශේෂය පසක් කරණු පිණිස වැර අරඹන් ද, ඔවුන්ගේ පශ්චිම ජනතා තොරේ දූෂටානුගතියට පැමිණේ ද, ඒ ජනතාවන් බාහුලක නොවේ ද, ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නොගනී ද, පඤ්චනිවරණයෙහි හළ ධුර ආද්ද, ප්‍රච්චේකයෙහි පුච්චිතම වේ ද, නොලත් විශේෂය ලබනු පිණිස අනධිගත විශේෂය අධිගම කරණු පිණිස පසක් නොකළ විශේෂය පසක් කරණු පිණිස වැර අරඹා ද, මහණෙනි, මේ අග්‍රචන් පමිද්ද යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වගිපමිද් කවර?

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක මහණහු හටගත් හණ්ඩන ආත්තාහු හටගත් කලහ ආත්තාහු විවාදයට පැමිණියාහු පුරිස් තෙපුල් සැනින් උනුත් විදුනාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ වගිපමිද් යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමග්‍ර පමිද් කවර?

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු ක්ෂිරොදක බඳු වූවාහු උනුත් ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමග්‍රපමිද් යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු ක්ෂිරොදක බඳු වූවාහු උනුත් ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, එකල මහණහු බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් මේ මාදුතා වෙතොවිමුකන්යෙක් වේ ද, එයින් එකල මහණහු බ්‍රහ්මචාරිය කෙරෙත්. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතිමත් සිතැත්තාහට කය සන්තිදෙයි. සන්තූන් කය ඇතියේ සුව විදියි. සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මුදුනෙක දළ පොද ඇති මෙසෙක් වස්තූකල ඒ දිය නිමිත තුඩු සේ පෙරළෙමින් අවුදු පමිත කැරුර ප්‍රදර ශාඛාවන් පුරවා ද, ගල්කඳුර පැළී ඇලිහු පිරුනාහු කුඩා හෙප් පුරවන් ද, කුඩා හෙප්හු පිරුනාහු මහ හෙප් පුරවන් ද, මහහෙප්හු පිරුනාහු කුඩා නදින් පුරවන් ද, කුඩා නදිහු පිරුනාහු මහා නදින් පුරවන් ද, මහානදිහු පිරුනාහු මුහුදු පුරවන් ද මහණෙනි, එපරිදි යම් කලෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු ක්ෂිරොදක බඳු වූවාහු ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, එකල මහණහු බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් ඒ මාදුතා වෙතොවිමුකන්යෙක් වේ ද, එයින් එකල මහණහු බ්‍රහ්මචාරිය කෙරෙත්. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය හටගනී. ප්‍රීතිමත් සිතැත්තාහුගේ කය සන්තිදේ. සන්තූන් කය ඇතියේ සුව විදී, සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ පමිද්දු යි.

3. 2. 5. 5

46. තිහි භික්ඛවෙ අබ්බෙති සමන්තාගතො රඤ්ඤ භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරභො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤ අඩුතෙනාව සබ්බං ගච්ඡති.

කතාමිති තිහි:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤ භද්‍රො අස්සාජානීයො වණ්ණසම්පන්නො ව හොති, බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිහි අබ්බෙති සමන්තාගතො රඤ්ඤ භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරභො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤ අඩුතෙනාව සබ්බං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුකෙය්‍යො හොති, පානුණ්ණෙය්‍යො, දකඛ්ණෙය්‍යො, අඤ්ජලිකරණීයො, අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්ස.

කතමිති තිහි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ව හොති බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව.

කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරභොවරසම්පන්නො අණුමනෙතස්ස වජේජස්ස භයදස්සාපී, සම්මාදය සික්කති සික්කාපදෙස්ස. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණංය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදංය ථාමවා දලහපරකකමො අනිකඛිතතඤ්ඤොරො කුසලෙස්ස ධම්මෙස්ස. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභූතං පජානාහි, -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාහි යථාභූතං පජානාහි. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුකෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්සාහි.

3. 2. 5. 5.

46. මහණෙනි, ගුණාඛග භූණෙකින් සමන්තාගත වූ රුජකිය, හඳු ආජාතෙය අභවයා රජුට නිසි වෙයි. රජුට උපභොග වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

කවර අඛග භූණෙකින් යන්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ හඳු ආජාතිය අභව වණ්සමපන්න ද වෙයි. කායබලසමපන්න ද වෙයි. ජවසමපන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ගුණාඛග භූණින් සමන්තාගත රුජකිය හඳු අභවාජාතෙය රුජාතී වෙයි. රුජභොගය ද වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට ද යේ.

මහණෙනි, එපරිදි ම ධර්ම භූණෙකින් සමන්තාගත මහණ ආහුති සඛිඛාත පිණ්ඩපානයට නිසි වෙයි. ප්‍රාසුණ් සඛිඛාත ආගනතුග භක්තයට නිසි වෙයි, දක්ෂිණාවට නිසි වෙයි. අක්ඛලිකරණයට නිසි වෙයි. සම්මොක්තයට අසද්දාන පුණ්‍යකෛත්‍ර ද වෙයි.

කවර භූණෙකින් යන්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ ගුණවණ්සයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. විශ්විබලයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. ඥානජවයෙන් යුක්තවූයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගුණවණ්සයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙති මහණ සිල්වන් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසෙයි. ආචාරගොචර දෙකින් යුක්ත වෙයි. අණුමාත්‍ර වරදෙකින් බිය දක්නා සුළු වෙයි. ශික්ෂාපද විෂයෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ්සමපන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ විශ්විබලයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රහාණය පිණිස කුශලධර්මයන්ගේ උපසමපන්නය පිණිස පටන් ගත් වැර ඇතියේ වෙසෙයි. ඥානස්ථාවයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. දුස්සරාක්‍රම ඇත්තේ වෙයි. කුසල් දහමිනි නො තැබූ ධුර ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසමපන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ඥානජවයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ “මේ දුකැ”යි යථාභූතය දනී. ... “මේ දුඃඛ නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජවසමපන්න වෙයි.

මහණෙනි, මේ භූන් දහමින් සමන්තාගත මහණ ආහුති සඛිඛාත පිණ්ඩපානයට නිසි වෙයි ... සම්මොක්තයට අසද්දාන පුණ්‍යකෛත්‍ර වෙයි.

3. 2. 5. 6.

47 නීති භික්ඛවෙ අඛෙගති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අසාපානීයො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො රඤ්ඤෙ අභගනොච්ච සංඛං ගච්ඡති.

කතමෙති නීති:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤෙ භද්‍රො අසාපානීයො වණණසම්පන්නො ව හොති. බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ නීති අඛෙගති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අසාපානීයො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො රඤ්ඤෙ අභගනොච්ච සංඛං ගච්ඡති.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්ස.

කතමෙති නීති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො ව හොති බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සිකති සිකාපදෙසු. ඵං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධිචිරියො හොති අකුසලානං ධම්මානං පහාණං, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය, ථාවො දළහපරිකාමො අනිකඛිතාධුරෙ කුසලෙසු ධම්මෙසු. ඵං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤානං ඔරමානියානං සඤ්ඤාජනානං පරිකියා ඔපපාතිකො හොති තථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. ඵං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 6.

47. මහණෙනි, අභිගුණෙනින් සමනාගත වූ රාජකීය හදු අඛවා-
ජානෙය රාජාභී වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි
ගණනට ද යේ:

කවර කරුණු තුණෙනින යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ හදු ආජානෙය අඛව වණ්ඤ්ඤාපනන ද
වෙයි. කායබල සම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු
තුණින් සමනාගත රාජකීය හදු අඛවාජානෙය රාජාභී වෙයි. රාජභොග්‍ය
වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, ඵපරිදිම ධර්ම තුණෙනින් සමනාගත මහණ ආනුති සංඛ්‍යාත
පිණ්ඩපාඨයට තිසි වෙයි. ... සථිලොකයට අසද්දශ පුණ්‍යකෛත්‍ය ද වෙයි.

කවර තුණෙනින යත්.

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ ගුණවණ්ඤායෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි.
විශ්විබලයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. ඥානජවයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගුණවණ්ඤායෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... ශික්ෂාපද විෂයෙහි
සමාදන්ව තික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ්ඤ්ඤාපනන වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ විශ්විබලයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ අකුලඛනියන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස
කුලඛනියන්ගේ උපසම්පන්නිය පිණිස පටන් ගත් වැර ඇතියේ වෙයි.
ඥානසම්පාදයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. දුස්සරාක්‍රම ඇතියේ වෙයි. කුසල් දහම්හි
තොතාබු වූර ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඥානජවයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ පඤ්චවිධ ඔරමොගිය සංයෝජනයන්ගේ
පරික්ෂයෙන් එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ ඒ සුදුවැසි ලොවින් පෙරලා නොඑන
සුදු වූයේ ඔපපාතික වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඥානජවයෙන් යුක්ත
වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමනාගත මහණ ආනුකෙය්‍ය වෙයි...
...සථිලොකයට අසද්දශ පුණ්‍යකෛත්‍ය ද වෙයි.

3. 2. 5. 7.

48. තිති භික්ඛවෙ අඛෙගති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාප්-
නියො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො රඤ්ඤෙ අභිගනෙත්ථ සංඛිං ගච්ඡති.

කතමෙති තිති:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාප්තියො වණණසම්පන්නො ව හොති
බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති අඛෙගති
සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාප්තියො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො
රඤ්ඤෙ අභිගනෙත්ථ සංඛිං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුකෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුතතරං පුඤ්ඤකෙතිතං ලොකස්ස.

කතමෙති තිති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො ව හොති බලසම්පන්නො ව
ජවසම්පන්නො ව.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු.
එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරභිවිරියො විහරති -පෙ- ථාමවා දළහපරික්කමො
අතික්ඛිත්තධුරෙ කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො
හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ
විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුකෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුතතරං පුඤ්ඤකෙතිතං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 8.

49. නවොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුබ්බණ්ණො ව හොති දුක්ඛසම්පස්සො
ව අප්පගෙසො ව. මජ්ඣිමොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුබ්බණ්ණො ව හොති
දුක්ඛසම්පස්සො ව අප්පගෙසො ව. ජණ්ණොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුබ්බ-
ණ්ණො ව හොති දුක්ඛසම්පස්සො ව අප්පගෙසො ව.

ජණ්ණමපි භික්ඛවෙ පොත්ථකං උපකම්පිතමජ්ජනං වා කරොන්ති
සංකාරකුටෙ වා තං ඡබ්බන්ති.

3. 2. 5. 7.

48. මහණෙනි, අභිභූතතරසභියෙහි සමනාගත රාජකීය හඳු අශ්වාජාතෙය රාජාභී වෙයි. රාජභොග්‍ය ද වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට ද යේ.

කවර භූණෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ හඳු ආජාතෙය අශ්ව වණ්ඤ්ඤාමයන ද වෙයි. කායබලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණින් සමනාගත රාජකීය හඳු අශ්වාජාතෙය රාජාභී වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, එපරිදි ම ධර්ම භූණෙකින් සමනාගත මහණ ආහුති සංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි ... සම්මොක්ඛයාට අසද්දාය පුණ්‍යකෞතු ද වෙයි.

කවර භූණෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ වණ්ඤ්ඤාමයන ද වෙයි. බලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් වණ්ඤ්ඤාමයන වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සිකපද සමාදන්ව තිත්තෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ්ඤ්ඤාමයන වෙයි:

මහණෙනි, කෙසේ මහණ බලසම්පන්න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ඇරඹූ වැර ඇතියේ ... ඥානසංඛ්‍යාතයෙන් යුක්ත වූයේ දුස්සරානුම ඇත්තේ කුසල්දහමිනි නොබහා තැබූ ධූර ඇතියේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ ජවසම්පන්න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආහුතියන්ගේ ක්‍ෂයයෙන්.. සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජවසම්පන්න වෙයි:

මහණෙනි, මේ කරුණු තුණින් සමනාගත වූ මහණ ආහුතිසංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි සම්මොක්ඛයාට අසද්දාය පුණ්‍යකෞතු ද වෙයි:

3. 2. 5. 8

49. මහණෙනි, නව්‍ය වූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුච්ඡි ද වේ. දුඛසංඛී ද වේ. අලාභී ද වේ. මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුච්ඡි ද වේ. දුඛසංඛී ද වේ. අලාභී ද වේ. මහණෙනි, ජ්ඣේවූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුච්ඡි ද වේ. දුඛසංඛී ද වේ. අලාභී ද වේ.

මහණෙනි, ජ්ඣේ වූත් වාකමය වස්ත්‍රය ඉතිලි පිස්තක් හෝ කෙරෙන්. එය කසලුගොඩෙහි හෝ බහන්.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නවො වෙපි භික්ඛු හොති දුස්සිලො පාපධමෙමො. ඉදමස්ස දුබ්බණ්ණනාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා දුබ්බණ්ණො, නච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි. යෙ බො පනස්සු* සෙවනාති භජනාති පසිරුපාසනාති, දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජනාති, තෙසං තං හොති දීඝරතතං අභිනාය දුක්ඛාය. ඉදමස්ස දුක්ඛසම්ප්පය්‍යනාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා දුක්ඛසම්ප්පය්‍යො, නච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි. යෙසං බො පන පතිගණනාති විවරපිණ්ඩපානසෙතාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං තං න මහපථලං හොති. න මහාතිසංසං. ඉදමස්ස අප්පගස්සනාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා අප්පගස්සො, නච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි.

මජ්ඣිමො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති -පෙ- ථෙරො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති දුස්සිලො පාපධමෙමො. ඉදමස්ස දුබ්බණ්ණනාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා දුබ්බණ්ණො, නච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි. යෙ බො පනස්සු සෙවනාති භජනාති පසිරුපාසනාති, දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජනාති, තෙසං තං හොති දීඝරතතං අභිනාය දුක්ඛාය. ඉදමස්ස දුක්ඛසම්ප්පය්‍යනාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා දුක්ඛසම්ප්පය්‍යො, නච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි. යෙසං බො පන පතිගණනාති විවරපිණ්ඩපානසෙතාසනගිලානපච්චය භෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං තං න මහපථලං හොති න මහාතිසංසං. ඉදමස්ස අප්පගස්සනාය වදුමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොඤ්ඤා අප්පගස්සො, නච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි.

එවරුපො වායං භික්ඛවෙ ථෙරො භික්ඛු සඛ්ඤ්ඤාමයොසි භණ්ති, තමෙන භික්ඛු එවමාහංසු: කිනනුබො¹ තුය්‍යං බාලස්ස අව්‍යාතතස්ස භණ්තෙන, තවමි නාම භණ්තබ්බං මඤ්ඤාසීති.² සො කුපිතො අනතතමිතො නථාරුථිං වාචං නිව්ඤ්ඤාති යථාරුථාය වාචාය සඛෙසා තං උකම්පති සඛකාරකුට්ටෙව තං පොඤ්ඤං.

තවමි භික්ඛවෙ කාසිකං වජ්ථං වණ්ණවනනඤ්ඤව වොති සුබ්බසම්ප්පය්‍යඤ්ඤා මහගස්සඤ්ඤා, මජ්ඣිමමි භික්ඛවෙ කාසිකං වජ්ථං -පෙ- ජණ්ණමි භික්ඛවෙ කාසිකං වජ්ථං වණ්ණවනනං වෙව හොති සුබ්බසම්ප්පය්‍යඤ්ඤා මහගස්සඤ්ඤා. ජණ්ණමි භික්ඛවෙ කාසිකං වජ්ථං රතනපට්ටිච්ඤානං වා කඤ්ඤාති³, ගඤ්ඤාතිකෙ වා නං පකම්පනාති.

* යෙ බො - පනස්ස - සබ්බප්ප.

1. කිංබො - කප්පම්. 2. මඤ්ඤාසීති - කප්පම්.

3. කඤ්ඤාති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, එපරිදි ම නවය වූත් මහණ දුසිල් වේ ද, පාපසවහාව ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසුත්‍රය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, හජනය කෙරෙත් ද, පයඤ්චාසන කෙරෙත් ද, දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝී රුත්‍රයෙහි අතිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසුත්‍රය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනකුත්ගේ චිත්ත පිණිසාන ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය නෛමජ්ජ පරිඡකාර පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල නො වේ. මහත් අනුසස් ඇතියේ නො වේ. මෙය ඔහුගේ අලපාඝීතායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසුත්‍රය අලපාඝී වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් මහණ දුසිල් වේ ද ... මහණෙනි, සථවිර වූත් මහණ දුසිල් වේ ද, පටිටු සැහැවී ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසුත්‍රය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, හජනය කෙරෙත් ද, පයඤ්චාසනය කෙරෙත් ද, ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝී රුත්‍රයෙහි අතිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසුත්‍රය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනකුත්ගේ චිත්ත පිණිසාන ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය නෛමජ්ජ පරිඡකාර පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල නො වේ. මහත් අනුසස් ඇතියේ ද නො වේ. මේ ඔහුගේ අලපාඝීතායෙහිලා වදාරමි: මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වසුත්‍රය අලපාඝී වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, මෙබඳු වූ මේ සථවිර මහණ සබ්බසංඝයෙහි බෙණේ නම්, සෙසු භික්ෂූහු ඔහුට මෙසේ කියත්: “බාල වූ අව්‍යක්ත වූ තාගේ හණිතයෙන් කිම? තොයින් බිණිය යුත්තකු කොට හඟනෙතිද?”යි? හෝ කිපියේ නොසතුටු සිතැතියේ යම්බඳු වචනයක් නිසා සහන ඒ මහණ ඒ වාකමය වසුත්‍රය කසල ගොඩෙහි ලත්තාක් සෙයින් බැහැර ලත් ද, එබඳු වචන විනිදුනේ ය.

මහණෙනි, නවක වූත් කසිවත් පැහැ සටහන් ඇතියේත් සුචපහස් ඇතියේත් මාහැති වූයේත් වේ. මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් කසිවත් ... මහණෙනි, ජිණීවූත් කසිවත් පැහැ සටහන් ඇතියේත් සුචපහස් ඇතියේත් මාහැති වූයේත් වේ. මහණෙනි, ජිණී වූත් කසිවත් රුවන් හකුලා තබනුවක් හෝ කෙරෙත්. දුටුද කරඬුවෙක හෝ එය බහත්.

එවමෙව බො භික්කුවෙ නවො වෙපි භික්ඛු හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉදමස්ස සුවණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ. කාසිකං වත්ථං වණ්ණ-වන්තං, තථුපමාහං භික්කුවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ බො පනස්ස සෙවන්ති භජන්ති පරිඤ්ඤාසනානි දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජන්ති, තෙසං නං හොති දීඝරතනං භිතාය සුබාය, ඉදමස්ස සුබසම්ප්පාදනාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්කුවෙ කාසිකං වත්ථං සුබසම්ප්පාදනං, තථුපමාහං භික්කුවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං බො පන සො පතිගණ්හාති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං නං මහපථලං හොති මහාතිසංසං, ඉදමස්ස මහග්ගතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්කුවෙ කාසිකං වත්ථං මහග්ගං, තථුපමාහං භික්කුවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

මජ්ඣිමො වෙපි භික්කුවෙ භික්ඛු හොති -පෙ- ථෙරො වෙපි භික්කුවෙ භික්ඛු හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉදමස්ස සුවණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්කුවෙ කාසිකං වත්ථං වණ්ණවන්තං, තථුපමාහං භික්කුවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ බො පනස්ස¹ සෙවන්ති භජන්ති පරිඤ්ඤාසනානි දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජන්ති, තෙසං නං හොති දීඝරතනං භිතාය සුබාය. ඉදමස්ස සුබසම්ප්පාදනාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්කුවෙ කාසිකං වත්ථං සුබසම්ප්පාදනං, තථුපමාහං භික්කුවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං බො පන සො පතිගණ්හාති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං නං මහපථලං හොති මහාතිසංසං, ඉදමස්ස මහග්ගතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්කුවෙ කාසිකං වත්ථං මහග්ගං තථුපමාහං භික්කුවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

එවරුපො වායං භික්කුවෙ ථෙරො භික්ඛු සංඝමජ්ඣෙකි භණ්ති, තමෙනං භික්ඛු එවමාහංසු: අපසඤ්ඤා ආයස්මන්තො ගොථ, ථෙරො භික්ඛු ධම්මඤ්ඤා විනයඤ්ඤා භණ්තිති.

තස්මාතිහ භික්කුවෙ එවං සිකඛිතබ්බො: ‘කාසිකවජ්ඣුපමා, භවිස්සාම න පොත්ඤ්ඤාපමා’ති. එවං හි වො භික්කුවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

3. 2. 5. 9.

50. යො භික්කුවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථායං පුරිසො කම්මං කරෙති, තථා තථා නං පටිසංවෙදෙය්‍යතිති. එවං සන්තං භික්කුවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො න හොති. ඔකාසො න පඤ්ඤායති සම්මා දුක්ඛස්ස අන්තකිරියාය.

1. යෙ බො පනස්ස - සබ්බත්ථං.

මහණෙනි, එපරිදි ම තවකවුත් මහණ සිල්වත් වේ ද, කලණ සාහැව් ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ සුවණ්ණායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි කසිවත් පාහැ සටහන් ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, හජ්නය කෙරෙත් ද, පයඤ්චාසනය කෙරෙත් ද, දූෂවානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝීරුත්‍රයෙහි ජින පිණිස සුබ පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ සුබසප්ථිකායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන සුබසප්ථි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනකුන්ගේ විවර පිණිසාන ශයනාසන ගෞරවය පරිඡාර පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ වෙයි. මෙය ඔහුගේ මහැගි බැවිහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන මහැගි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් මහණ සිල්වත් වේ ද ... මහණෙනි, සථවිර වූත් මහණ සිල්වත් වේ ද, කලණ දහම් ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ සුවණ්ණායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන වණ්ණවත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, හජ්නය කෙරෙත් ද, පයඤ්චාසනය කෙරෙත් ද, ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝීරුත්‍රයෙහි ජින පිණිස සුබ පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ සුබසප්ථිකායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන සුබසප්ථි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනකුන්ගේ විවර පිණිසාන ශයනාසන ගෞරවය පරිඡාර පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ වෙයි. මෙය ඔහුගේ මහැගි බැවිහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන මහැගි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, මෙබඳු වූ සථවිර මහණ සහමැද බෙණේ ද, ඔහු නිසා (එහි සෙසු) භික්ෂුහු භික්ෂුන්ට මෙසේ කියති. “ඇවැත්නි, නිහඬ වව. සථවිර මහණ දහමක් විනයක් බෙණේ”යි කියා යි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙන්නේ ය. “කසිවත් බඳු වම්හ. වාකමය වස්තුව බන්දමෝ නො වම්හ” යි. මහණෙනි, නොප මෙසේ ම හික්මෙන්නේ ය.

3. 2. 5. 9.

50. මහණෙනි, යමෙක් “යම් යම් ආකාරයකින් මේ පුරුෂ කම කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ කමයාගේ විපාක විඳුනේ ම ය” යි, මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, එසේවත් ම බ්‍රහ්මවය්ථාසය (කමික්කාර) නො වෙයි. මැනවින් දුක් කෙළවර කිරීමට අවකාශයක් නො පාණේ,

යො ව බො භික්කුවෙ එවං වදෙය්‍යා: යථා යථා වෙදනීයං අයං පුරිසො කමමං කරොති, තථා තථාසං¹ විපාකං පටිසංවෙදීයතිති. එවං සනාතං භික්කුවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො හොති, ඔක්කාසො පඤ්ඤායති සමමාදුක්ඛස්ස අනා-කිරියාය.

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකමපි පාපං² කමමං කතං, තමෙනං තීරයං උපතෙති. ඉධ පන භික්කුවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමත්තකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුමපි³ බායති. කිං⁴ බහුදෙව.

කථං රූපස්ස භික්කුවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකමපි පාපං² කමමං කතං, තමෙනං තීරයං උපතෙති?

ඉධ පන භික්කුවෙ එකච්චො, පුග්ගලො භාවිතකායො හොති අභාවිත-සීලො අභාවිතවිතෙතා අභාවිතපඤ්ඤා පරිතෙතා අප්පානුමො අප්පදුක්ඛ-විහාරී, එවරූපස්ස භික්කුවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකමපි පාපං කමමං කතං, තමෙනං තීරයං උපතෙති.

කථං රූපස්ස භික්කුවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමත්තකං පාපං² කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණුමපි³ බායති, කිං⁴ බහුදෙව?

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො, පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො භාවිතවිතෙතා භාවිතපඤ්ඤා අපරිතෙතා මහත්තා⁵ අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්ස භික්කුවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමත්තකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති නාණුමපි බායති. කිං බහුදෙව.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ පුරිසො ලොණථලං⁶ පරිතෙත උදකමල්ලකෙ⁷ පකඛිපෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤාථ භික්කුවෙ අපි නු තං පරිතෙතං උදකමල්ලකෙ උදකං අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්ස අපෙය්‍යාති?

එවං භනෙන.

තං කිස්ස හෙතු?

අදුං හි භනෙන පරිතෙතං උදකමල්ලකෙ⁷ උදකං අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්ස අපෙය්‍යාති.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ පුරිසො ලොණථලං ගඛගාය නදියා පකඛිපෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤාථ භික්කුවෙ අපි නු සා ගඛගා නදී අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්ස අපෙය්‍යාති?

තො හෙතං භනෙන.

තං කිස්ස හෙතු?

අසු හි භනෙන ගඛගාය නදියා මහා උදකකඛකො. සො අමුතා ලොණ-ථලෙන ලොණං තෙවස්ස අපෙය්‍යාති.

1. තථා තස්ස - මජ්ඣ. 2. පාපකමමං - මජ්ඣ. 3. නාණුමපි - මජ්ඣ.

4. 'කිං' නැවි - සීඝ්‍ර. PTS. 5. මහත්තා - මජ්ඣ. 6. ලොණකපල්ල - මජ්ඣ.

7. උදකපල්ලකෙ - මජ්ඣ.

මහණෙනි, වැලි යමෙක් “යම් යම් අයුරෙකින් මේ පුරුෂ (විපාකවාර විසින්) වින්ද යුතු වූ කම් කෙරේ ද, ඒ ඒ අයුරින් ඒ කම්යාගේ විපාක විද්වත්ය” යි කෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කම්කෂයකර භ්‍රමවචයීවාසය වේ මාතාවින් දුක් කෙළවර කිරීමට අවකාශයක් පැණේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයන්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාප-කම්යෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයන්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍රයකුදු විපාක විසින් නො පැණේ. බොහෝ (විපාක දෙසි කියනු) කිම?

මහණෙනි, කෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයන්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවා ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කායභාවනා නැතියේ වෙයි. භිලභාවනා නැතියේ වෙයි. චිත්තභාවනා නැතියේ වෙයි. ප්‍රඥාභාවනා නැතියේ වෙයි. අල්පගුණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්පාත්ම ඇතියේ වෙයි. අල්පපාපයෙකුත් දූබ්බිකරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයන්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයන්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයකුත් නො පැණේ ද? බොහෝ කොට පැණීමෙන් කිම?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වැඩු කය ඇතියේ වෙයි. වැඩු සිල් ඇතියේ වෙයි. වැඩු සිත් ඇතියේ වෙයි. වැඩු පාණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප නො වෙයි. ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි. (ප්‍රමාණකර රුගාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයන්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙකුත් නො පැණේ. බොහෝ විපාක කියනු කිම?

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ලුණුකාටයක් කුඩා දියමලායෙක බහන්තේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ කෙසේ සිතවූ ද? දියමලායෙහි වූ ඒ දියත්ත මේ ලුණු කාටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

ඒ කවර හෙයින්?

වහන්ස, දියමලායෙහි වූ තෙල දියත්ත (අල්ප හෙයින්) තෙල ලුණුකාට-යෙන් ලුණුරසට යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ලුණුකාටයක් ගම්භාතදියෙහි බහන්තේ නම්, ඒ කෙසේ සිතවූ ද? මහණෙනි, ඒ ගම්භාතදිය තෙල ලුණු කාටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවන සුළුය.

ඒ කවර හෙයින්?

වහන්ස, ගම්භාතදියෙහි වූ තෙල මහදියකදෙක් වේ ද, ඒ දියකද තෙල ලුණුකාට යෙන් ලුණුරසට නො පැමිණෙන්නේ ම ය.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං තමෙනං තිරයං උපනෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසස්සෙඤ්ඤව අප්පමන්තකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණ්ණමපි බායති. කිං බහුදෙව. (1)

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං, තමෙනං තිරයං උපනෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපස්සෙඤ්ඤ පරිත්තො අප්පාභුමො අප්පද්ධකච්ඡාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං, තමෙනං තිරයං උපනෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසස්සෙඤ්ඤව අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණමපි බායති, කිං බහුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො භාවිතචිත්තො භාවිතපස්සෙඤ්ඤ අපරිත්තො මහත්තො අප්පමාණදිභාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසස්සෙඤ්ඤව අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණ්ණමපි බායති. කිං බහුදෙව.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අද්ධකභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති. කභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති. කභාපණසතෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අද්ධකභාපණෙනපි න බ්බන්තං නිගච්ඡති. කභාපණෙනපි න බ්බන්තං නිගච්ඡති. කභාපණසතෙනපි න බ්බන්තං නිගච්ඡති.

කථංරූපො භික්ඛවෙ අද්ධකභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණසතෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දුට්ඨෙදො හොති අප්පස්සකො අප්පහොගො. එවරූපො භික්ඛවෙ අද්ධකභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති. කභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති. කභාපණසතෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වූ විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කමීය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළුවයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වූ විසින් එබඳු වූ ම පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයකුදු නො පැණේ. බොහෝ කොට ම නො පැණේ ම ය. (1)

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයෙක් වූ විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කමීය තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙන යේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නො වැඩූ කය ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ සිල් ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ සිත් ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ පැණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප වෙයි. ගුණ විසින් අල්පාත්ම වෙයි. අල්ප-පාපයෙකුත් දුඃඛවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කමීය තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙන යන්නේය.

මහණෙනි, කෙබඳු වූ පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාප-කම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර විපාක-යෙකුත් නො පැණේ ද, බොහෝ කොට නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් භාවිතකාය වෙයි. භාවිතශීල වෙයි. භාවිතවිතන වෙයි. භාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අතල්ප වෙයි. ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රුගාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බොහෝ කොට නො පැණෙන්නේ ම වෙයි.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අභි කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යෙයි. කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යෙයි. සියක් කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අභි කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට නො යෙයි. කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට නො යෙයි. සියක් කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට නො යෙයි.

මහණෙනි, කෙබඳු වූයෙක් අභිකහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යේ ද, කහ-වණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යේ ද, සියක් කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් දිළිඳු වෙයි. අල්පධන වෙයි. අල්පභාග වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා අභිකහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යෙයි. කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යෙයි. සියක් කහවණ්ණයෙකුත් ඛනිතයට යෙයි.

කථංරූපො භික්ඛවෙ අද්ධකභාපණෙනපි න ඛකිනං නිගච්ඡති, කභා-
පණෙනපි න ඛකිනං නිගච්ඡති, කභාපණසතෙනපි න ඛකිනං නිගච්ඡති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්බො හොති මහඥානො මහාභොගො. එව-
රූපො භික්ඛවෙ අද්ධකභාපණෙනපි න ඛකිනං නිගච්ඡති, කභාපණෙනපි න
ඛකිනං නිගච්ඡති කභාපණසතෙනපි න ඛකිනං නිගච්ඡති. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං
කතං, තමෙනං නිරයං උපතෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස
තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති.
නාණ්ණමපි බායති. කිං ඛහුදෙව. (2)

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං
තමෙන නිරයං උපතෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො
අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤා පරිත්තො අප්පාතුමො අප්පදුකචිතාරී.
එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං තමෙනං
නිරයං උපතෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකං පාපං
කමමං¹ කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණමපි බායති, කිං ඛහුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො
භාවිතචිත්තො භාවිතපඤ්ඤා අපරිත්තො මහත්තො² අමපමාණචිතාරී.
එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකං පාපං කමමං
කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණ්ණමපි³ බායති, කිං ඛහුදෙව.

සෙසාපාපි භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භාසානකො වා අප්පෙකච්චං
උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං පහොති හන්තුං වා ඛකිතුං වා ජාපෙතුං වා
යථාපච්චයං වා කාතුං, අප්පෙකච්චං උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං නප්පහොති
හන්තුං වා ඛකිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං.

කථංරූපො⁴ භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භාසානකො වා උරබ්භං
අදින්නං ආදියමානං පහොති හන්තුං වා ඛකිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං
වා කාතුං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දුල්ලෙඤ්ඤා හොති අප්පස්සකො අප්පහොගො.
එවරූපො⁵ භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භාසානකො වා උරබ්භං අදින්නං
ආදියමානං පහොති හන්තුං වා ඛකිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං.

1. පාපකමමං කතං - මජ්ඣං. 2. නාණ්ණපි - මජ්ඣං. 3. මහත්තො - මජ්ඣං.

4. කථංරූපං - මජ්ඣං. 5. එවරූපං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයෙක් අඩකභවණ්ණයෙහිත් බ්‍රහ්මයට නො යේ ද, කභවණ්ණයෙහිත් බ්‍රහ්මයට නො යේ ද, සියක් කභවණ්ණයෙහිත් බ්‍රහ්මයට නො යේ ද?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් ආසාර වෙයි. මහත්ධන වෙයි. මහාභාග වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල අඩකභවණ්ණයෙහිත් බ්‍රහ්මයට නො යෙයි. කභවණ්ණයෙහිත් බ්‍රහ්මයට නො යෙයි. සියක් කභවණ්ණයෙහිත් බ්‍රහ්මයට නො යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාභාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා තීරයට ගෙන යයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාභාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂ්ටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙක් ද නො පැණෙයි. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම ය. (2)

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් අලාභාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා තීරයට එළවන්නේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අභාවිතකාය වෙයි. අභාවිත-භීල වෙයි. අභාවිතවිතත වෙයි. අභාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අලාභ වෙයි. ගුණ විසින් අලාභතම වෙයි. අලාභාපයෙකුත් දූෂ්ටධර්ම ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා විසින් අලාභාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා තීරයට පමුණුවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලාභාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂ්ටධම්මවෙද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ ද, බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වැඩු කය ඇතියේ වෙයි. වැඩු සිල් ඇතියේ වෙයි. වැඩු සිත් ඇතියේ වෙයි. වැඩු ප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අතලාස වෙයි. ගුණ විසින් මහාතම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රහදින්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයෙක් වූ විසින් එබඳු වූ ම අලාභාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂ්ටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍රවූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වෙයි.

මහණෙනි, යම් සේ තිරෙඵ භිමියෙක් හෝ තිරෙඵවත් තස්සෙක් හෝ නො දුන් තිරෙඵවකු පාඨාරගත්තා කිසිවකු තස්සට හෝ බඳනට හෝ ධනයෙන් තෙරණට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොනේ වෙයි. නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු පාඨාරගත්තා වූ කිසිවකු තස්සට හෝ බඳනට හෝ ධනයෙන් තෙරණට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොනේ වෙයි.

මහණෙනි, තිරෙඵභිමියෙක් හෝ තිරෙඵවත් තස්සෙක් හෝ නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු පාඨාරගත්තා වූ කෙබඳුවකු තස්සට හෝ බඳනට හෝ ධනයෙන් තෙරණට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොනේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් දිළිඳු වේ. අලාභික වේ. අලාභාග වේ. මහණෙනි, තිරෙඵ භිමියෙක් හෝ තිරෙඵවත් තස්සෙක් හෝ නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු ගත්තා වූ මෙබඳුවකු තස්සට හෝ බඳනට හෝ ධනයෙන් තෙරණට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොනේ වෙයි.

කථංරූපං භික්කුවෙ ඔරබහිකො වා උරබහසාතකො වා උරබහං අදින්නං ආදියමානං නපපහොති හනතුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං?

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො අසේසා හොති මහභූතො මහාභොගො රුජා වා රුජමහාමනෙතා වා, එවරූපං භික්කුවෙ ඔරබහිකො වා උරබහසාතකො වා උරබහං අදින්නං ආදියමානං නපපහොති හනතුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං, අඤ්ඤදන්තී පඤ්ඤාපිකො ව¹ නං යාවති: දෙති මෙ මාරිස උරබහං වා උරබහධනං වාති.

එවමෙව ඛො භික්කුවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුගගලස්ස අප්පමනනකමපි පාපං කමමං කතං නමෙනං නිරයං උපනෙති, ඉධ පන භික්කුවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමනනකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවේදනීයං හොති, නාණුමපි බායති, කිං බහුදෙව.

කථංරූපස්ස භික්කුවෙ පුගගලස්ස අප්පමනනකමපි පාපං කමමං කතං නමෙනං නිරයං උපනෙති?

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො පුගගලො භාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤා පරිත්තො අප්පාතුමො අප්පදුක්ඛිතාරී, එවරූපස්ස භික්කුවෙ පුගගලස්ස අප්පමනනකමපි පාපං කමමං කතං නමෙනං නිරයං උපනෙති.

කථංරූපස්ස භික්කුවෙ පුගගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමනනකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවේදනීයං හොති, නාණුමපි බායති, කිං බහුදෙව.

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො පුගගලො භාවිතකායො හොති -පෙ- අපරිත්තො මහනා අප්පමාණවිහාරී, එවරූපස්ස භික්කුවෙ පුගගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමනනකං පාපං කමමං කතං, දිට්ඨධම්මවේදනීයං හොති, නාණුමපි බායති, කිං බහුදෙව. (3)

යො භික්කුවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථායං පුරිසො කමමං කරොති, තථා තථා නං පටිසංවෙදියති², එවං සන්නං භික්කුවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො න හොති, ඔකාසො න පඤ්ඤායති සමමා දුක්ඛස්ස අනනකිරියාය.

යො ව ඛො භික්කුවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථා වේදනීයං අයං පුරිසො කමමං කරොති, තථා තථා අස්ස විපාකං පටිසංවෙදියති, එවං සන්නං භික්කුවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො හොති, ඔකාසො පඤ්ඤායති සමමා දුක්ඛස්ස අනනකිරියායාති.

1. පඤ්ඤාපිකො - මජ්ඣං 2 වේදනීය - මජ්ඣං

මහණෙනි, තිරෙඵභිමියෙක් හෝ තිරෙඵචන් නසන්තෙක් හෝ හුදුන් තිරෙඵචකු ගන්තා කෙබඳුවකු කස්තට හෝ බඳින්නට හෝ ධනයෙන් තෙරනට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොතේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ආර්ය වෙයි. මහත්ධන වෙයි. මහා භොග වෙයි. රජ හෝ රාජමහාමාත්‍ර හෝ වෙයි. මහණෙනි, තිරෙඵභිමියෙක් හෝ තිරෙඵචන් නසන්නෙක් හෝ මෙබඳු වූ හුදුන් තිරෙඵචකු ගන්තු නස්තට හෝ බඳින්නට හෝ ධනයෙන් තෙරනට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොතේ වෙයි. එකාන්තයෙන් බද්දිලීව “නිද්දකාණෙනි, මාගේ තිරෙඵචා හෝ තිරෙඵ ධනය හෝ දෙව”යි ඔහු අතින් ඉල්ලයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් අලප්මාත්‍ර වූත් පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ, තෙල පුද්ගලයා තීරයට ගෙන යයි. මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලප්මාත්‍ර පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බිවෙද්ද, වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බහුවිපාක කිම දෙන්නේ වේ ද?

මහණෙනි, කෙබඳු වූ පුද්ගලයකු විසින් අලප්මාත්‍ර වූත් පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා තීරයට පමුණුවා ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අභාවිතකාය වෙයි. අභාවිතශීල වෙයි. අභාවිත චිත්ත වෙයි. අභාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අලප් වෙයි. ගුණ විසින් අලපාතම වෙයි. අලපාපයෙකුත් දූර්විතරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් අලප්මාත්‍ර වූත් පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා තීරයට පමුණුවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලප්මාත්‍ර පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බිවෙද්ද, වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ ද, බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වැඩු කය ඇතියේ වෙයි. ... ගුණ විසින් අලප නො වෙයි. ගුණ විසින් මහාතම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රුගාදින්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ බඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලප්මාත්‍ර පාපකමියෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බිවෙද්ද, වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙක් ද නො පැණේ. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වෙයි. (3)

මහණෙනි, “යම් යම් ආකාරයෙකින් මේ පුරුෂ කමී කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් එය විපාක විසින් විදුන්නේය”යි යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කමීඤ්ඤකරබ්බවච්ඡාසයෙක් නම් නො වේ. මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නට අවකාශයෙක් නො පැණේ.

මහණෙනි, “යම් යම් ආකාරයෙකින් වෙදනිය කමීයක් මේ පුරුෂ කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ කමීයාගේ විපාක විදුන්නේ ය”යි යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කමීඤ්ඤකරබ්බවච්ඡාසය වෙයි. මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නට අවකාශයෙක් පැණේ.

3. 2. 5. 10

50. සනති භික්ඛවෙ ජාතරූපස්ස ඔලාරිකා උපකානිලෙසා: පංසු වාලිකා සකකරකද්ලා. තමෙතං පංසුධොවකො වා පංසුධොවකනෙතවාසී වා දෙණ්ණියං ආකිරිතා ධොවති සංකොවති නිද්ධොවති. තස්මිං පභීතෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ සනති ජාතරූපස්ස මජ්ඣමසහගතා උපකානිලෙසා: සුබ්බමසකකර ථූලවාලිකා. තමෙතං පංසුධොවකො වා පංසුධොවකනෙතවාසී වා ධොවති සංකොවති නිද්ධොවති. තස්මිං පභීතෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ සනති ජාතරූපස්ස සුබ්බමසහගතා උපකානිලෙසා: සුබ්බමවාලිකා කාළප්ලලිකා. තමෙතං පංසුධොවකො වා පංසුධොවකනෙතවාසී වා ධොවති සංකොවති නිද්ධොවති. තස්මිං පභීතෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ අථාපරං සුවණ්ණසිකතාවසිස්සන්ති. තමෙතං සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා තං ජාතරූපං¹ මුසාය² පකම්පිතා ධමති සකම්මති නිද්ධමති. තං හොති ජාතරූපං ධන්තා³ සකුන්තං නිද්ධන්තං, අනිභිතං අනිකම්පිතකසාවං, ත වෙව මුදු හොති ත ච කමමතිං ත ච පහස්සරං පහඛ්‍ය ව, ත ච සමමා උපෙති කමමාය.

හොති සො භික්ඛවෙ සමයො යං සො සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා තං ජාතරූපං ධමති සකම්මති නිද්ධමති. තං හොති ජාතරූපං ධන්තං සකුන්තං නිද්ධන්තං නිභිතං නිකම්පිතකසාවං, මුදු ච හොති කමමෙඤ්ඤාදි පහස්සරාදි ත ච පහඛ්‍ය, සමමා උපෙති කමමාය. යස්සා යස්සා ච පිලකුතවිකානිසා ආකම්භිති: යදි පට්ටකාය යදි කුණ්ඩලාය යදි ගිවෙය්‍යකෙ යදි සුවණ්ණමාලාය තඤ්චස්ස අත්ථං අනුහොති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සනති අධිවිතනමනුසුත්තස්ස භික්ඛුතො ඔලාරිකා උපකානිලෙසා: කායදුච්චරිතං චජීදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තමෙතං සවෙ-
නසො භික්ඛු දඬච්චානිකො පජ්ඣති විනොදෙති ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. තස්මිං පභීතෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ සනති අධිවිතනමනුසුත්තස්ස භික්ඛුතො මජ්ඣමසහගතා උපකානිලෙසා: කාමවිතකෙකා ව්‍යාපාදවිතකෙකා විභිංසාවිතකෙකා. තමෙතං සවෙනසො භික්ඛු දඬච්චානිකො පජ්ඣති විනොදෙති ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. තස්මිං පභීතෙ තස්මිං ව්‍යන්තී-
කතෙ සනති අධිවිතනමනුසුත්තස්ස භික්ඛුතො සුබ්බමසහගතා උපකානිලෙසා: ඤාතිවිතකෙකා ජනපදවිතකෙකා අනුච්ඤාදිතර්ථසඤ්ඤාතො විතකෙකා. තමෙතං සවෙනසො භික්ඛු දඬච්චානිකො පජ්ඣති විනොදෙති ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. තස්මිං පභීතෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ අථාපරං ධම්ම-
විතකකාවසිස්සන්ති. සො හොති සමංඛි ත වෙව සන්තො ත ච පණ්ණො ත පටිපපස්සද්ධිලඤ්ඤා ත එකොදිභාවාධිගතො, සසංඛාරනිග්ගස්සවාරිතවතො.⁴

1. ජාතරූපං - මජ්ඣං 2. මුසාය - මජ්ඣං. 3. අධන්තං අසකුන්තං - සො, ධන්තං සකුන්තං නිද්ධන්තං අනිද්ධන්තකසාවං - මජ්ඣං. ධන්තං සකුන්තං අනිද්ධන්තං අනිභිතං අනිකම්පිත කසාවං - සීමු. 4. සසංඛාරනිග්ගස්සවාරිතවතො - මජ්ඣං.

3. 2. 5. 10.

50. මහණෙනි, ජාතරූපයා(රන්හු)ගේ පස් හා වැලිය, සකුරා හා කැබි-
ලිති යයි ඔලාරික උපකෙලයයෝ ඇත. ඒ උපකෙලය පස්දෙකේ හෝ පස්
දෙකහුගේ අතවැසියෙක් හෝ දෙකෙහි විසුරුවා දෙන්නේය. මොනොවට
දෙන්නේය. නිගණ දෙන්නේය. ඒ උපකෙලය ප්‍රහත වත් ම ඒ උපකෙලය
වාන්ත කොට ලත් ම රන්හුගේ සියුම් සකුරාය, දළ වැලිය යි මධ්‍යම
සහගත උපකෙලයයෝ ඇත. ඒ උපකෙලය පාංශුධාවක හෝ පාංශු-
ධාවකයා අතවැසියෙක් හෝ සලයි. මොනොවට සලයි, පෙළාගෙණ
සලයි. ඒ උපකෙලය ප්‍රහත වත් ම ඒ උපකෙලය විගත කොට ලත් ම
රන්හුගේ සියුම් වැලිය, කළු දූලිය යි සුක්‍ෂම සහගත උපකෙලයයෝ ඇත.
ඒ උපකෙලය පාංශුධාවක හෝ පාංශුධාවකයා අතවැසියෙක් හෝ සෝදයි.
මොනවට සෝදයි, පෙළාගෙණ සෝදයි. ඒ උපකෙලය ප්‍රහත වත් ම ඒ
උපකෙලය බැහැර කොට ලත් ම යළි රන්වැලි ඉතිරි වෙයි. රන්කරා
හෝ රන්කරා අතවැසියෙක් හෝ ඒ රන් කබලෙහි බහා පිඹියි.
මොනොවට පිඹියි. පෙළාගෙණ පිඹියි. පිඹි මල හළ, මොනොවට පිඹි
මල හළ, නිගණ පිඹි මල හළ, විවාරකොට නොතැබූ, නොහළ කසට ඇති,
ඒ රන් මෘදුන් නො වෙයි. කමිණ්‍යන් නො වෙයි. ප්‍රභාසවරන් නො වෙයි.
බිදෙන සුළුන් වෙයි. කමාන්තයට මොනොවට නො වැදෙයි.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් ඒ සවණිකාරයා හෝ සවණිකාරයා අතවැසියා
හෝ ඒ රන් පිඹි මල හරනේ ද, මොනොවට පිඹි මල හරනේ ද, නිගණ පිඹි
මල හරනේ ද, එබඳු කලෙක් වෙයි. පිඹි මල හළ, මොනොවට පිඹි මල හළ,
නිගණ පිඹි කසකළ මල ඇති, ශුඬ කොට බහා තැබූ, හළ කසට ඇති, ඒ
රතෙක් වේ ද, ඒ මෘදුන් වෙයි. කමිණ්‍යන් වෙයි ප්‍රභාසවරන් වෙයි. බිදෙන
සුළුන් නො වෙයි. කමාන්තයට ද මොනවට වැදෙයි. රන්පටට වේවයි,
කොබොලට වේවයි, ග්‍රිවාරලිකාරයෙහි වේවයි, රන්මලට වේවයි යම් යම්
පිළිකිනවිකානිකට කැමති වේ ද ඒ අතීය ද වළඳ කෙරේ

මහණෙනි, එපරිදි ම අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහුගේ කායදුශ්චරිතය
වාග්දුශ්චරිතය මනොදුශ්චරිතය යි ඔලාරික උපකෙලයයෝ ඇද්ද, විත්ත
සම්පන්න පණ්ඩිතසංඝාව ඇති මහණ එය දුරු කෙරේ. විනොදනා කෙරේ.
විගතාන්ත කෙරේ. අනභාවයට පමුණුවයි. ඒ උපකෙලය ප්‍රහත වත් ම ඒ
උපකෙලය විගතාන්ත කරන් ම අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහට කාම-
විතකීය ව්‍යාපාදවිතකීය විනිසා විතකීය යි මධ්‍යම සහගත උපකෙලයයෝ
ඇද්ද, ඒ උපකෙලය විත්තසම්පන්න වූ පණ්ඩිතසංඝාව ඇති මහණ දුරු
කෙරේ. විනොදනා කෙරේ. විගතාන්ත කෙරේ. අනභාවයට පමුණුවයි.
ඒ ප්‍රහත වත් ම ඒ විගතාන්ත කොට ලත් ම අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහට
ඥාතිවිතකීය ජනපදවිතකීය අනුච්ඡේදප්‍රතිප්‍රතිසංයුක්ත විතකීය යි සුක්‍ෂම
සහගත උපකෙලයයෝ ඇද්ද, ඒ උපකෙලය විත්තසම්පන්න පණ්ඩිතසංඝාව
ඇති මහණ දුරු කෙරේ. විනොදනා කෙරේ. විගතාන්ත කෙරේ. අනභාවයට
පමුණුවයි. ඒ උපකෙලය ප්‍රහත වත් ම ඒ උපකෙලය විගතාන්ත කොට
ලත් ම ඉන් මතුයෙහි ධර්මවිතකීයෝ (දශවිදගීනොපකෙලයවිතකී) ඉතිරි
වෙයි. ඒ (අවගිණ්‍ය ධර්මවිතකී) විදගීනාසමාධිය (නොසන්හුන් කෙලෙස් ඇති
බැවින්) අශාන්ත වෙයි. ප්‍රණීත නො ද වෙයි. කෙලෙස් සන්තිද්‍රවීමෙන්
තොලද්දේ වෙයි. එකඟ බවට නො පැමිණියේ වෙයි. සප්‍රයෝගයෙන්
කෙලෙස් නිගණිමෙන් උපන්නේ වෙයි.

හොති සො තිකඛිවෙ සමයො, යං නං විතතං අජ්ඣන්තඤ්ඤාච සන්තිට්ඨති, සන්තිසීදති, එකොදි හොති¹, සමාධියති. සො හොති සමාධි සන්තො පණ්ණිනො පටිපස්සද්ධිලඤ්ඤා ඵෙකාදිභාවාධිගතො, න සසංඛාර- නිගග්ගචාරිතවතො. යස්ස යස්ස ච අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරණීයස්ස ධම්මස්ස විතතං අභිනින්නාමෙති අභිඤ්ඤා සච්ඡිකිරියාය, නත්ත නත්තෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සවෙ ආකඛිති “අනෙකවිනිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභවෙය්‍යං: එකොපි හුචා බහුධා අස්සං, බහුධාපි හුචා එකො අස්සං, ආවිභාවං නිරෝභාවං, නිරෝභුඛිං නිරෝපාකාරං නිරෝපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍ය- ථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උච්ඡුල්කතිච්ඡුල්කං කරෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලඤ්ඤාන කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පකඛි සතුණො, ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණ්ණිනා පරිමසෙය්‍යං පරිමජ්ජෙය්‍යං, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙනය්‍ය”නති, නත්ත නත්තෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සවෙ ආකඛිති “දිබ්බාය සොභබානුයා විසුද්ධාය අතිකතනමානු- සිකාය උභො සද්දෙ සුඤ්ඤය්‍යං දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ වා”ති, නත්ත නත්තෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සවෙ ආකඛිති “පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වේදනසා වේදනො පරිච්ච පජානෙය්‍යං, සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානෙය්‍යං, විතරුගං වා විතතං විතරුගං විතතනති පජානෙය්‍යං, සද්දෙසං වා විතතං -පෙ- විතදෙසං වා විතතං -පෙ- සමොහං වා විතතං -පෙ- විතමොහං වා විතතං -පෙ- සබ්බිතතං වා විතතං -පෙ- විකඛිතතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- ස උතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං - [සබ්බං විජාරෙතබ්බං] - පෙ - විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානෙය්‍යං, අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානෙය්‍ය”නති, නත්ත නත්තෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සවෙ ආකඛිති “අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යවිදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො -පෙ- ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි ‘අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙප අනෙකෙපි විවට්ටකපෙප අනෙකෙපි සංවට්ටිවට්ටකපෙප ‘අමුත්තාසිං එවන්තාමො එවඤ්ඤානො එවංවණේණ, එවමාහාරො එවංසුඛ දුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං,² නත්තාපාසිං එවන්තාමො එවඤ්ඤානො එවංවණේණ, එවමාහාරො එවංසුඛ- දුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධුපපන්තො’ති. ඉති සාකාරං ස උද්දෙසං අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය”නති, නත්ත නත්තෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

1 එකොදිභාවං ගච්ඡති - සිමු 2. අමුත්ත උදපාදිං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ සිත අධ්‍යාත්මයෙහි ම බැස සිටුවනේ ද, බැස හිඳුනේ ද, එකඟ වේ ද, සමාධිගත වේ ද, එබඳු කලෙක් වෙයි. ඒ සමාධිය ශාන්ත වෙයි. ප්‍රණීත වෙයි. කෙලෙස් සන්තිඳුවීමෙන් ලද්දේ වෙයි. එකඟ බවට ගියේ වෙයි. සප්‍රයෝගයෙන් කෙලෙස් නිගෙනීමෙන් ලද්දේ නො වෙයි. විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු යම් යම් දහමකට සිත නතු කෙරේ ද පූජිතෙකු හා අභිඥපාදක-ධ්‍යානාදී ආයතන (සාධන) ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “බහුප්‍රකාර සාතිප්‍රභෙද වළඳම ව යි, පියෙවින් එකක් ව බහු-ප්‍රකාර වෙම ව යි, බහුප්‍රකාර ව ද එකෙකිම වෙම ව යි, ආපිරිභාවයට තිරුහා-වයට භිතතිපාරයට (භිතතිසෙන් ඔබ්බට) ප්‍රාකාරපාරයට පථිතපාරයට අභසෙති ගෙන යනුවන් සෙයින් නො සැටෙමින් යෙම ව යි, දියෙහි සෙයින් පොළොවෙහින් උන්මජ්ජන නිමජ්ජන කෙරෙම ව යි, නො බිඳෙන දියෙහිදු පොළොවෙහි සෙයින් යෙම ව යි, පක්ෂිශක්‍යානින් සෙයින් අභසෙතින් පලගින් යෙම ව යි, මෙසේ මහත් සාධු ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති මේ සදතිරුහුන් ඇතින් පිරිමදීම ව යි, බමලොව දක්වාත් කසින් විසිය පවත්-වම ව” යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “යම් ශබ්ද කෙනෙක් දුරෙහි ඇද්ද සම්පයෙහි හෝ ඇද්ද දිව්‍ය වූත් මානුෂ්‍ය වූත් ඒ උභය ශබ්දයන් මිනිස්කණ් ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රොත්‍රධාතුයෙන් අසම ව” යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “පරසතතියන්ගේ පරපුදාලයන්ගේ සිත සිතින් පිරිසිදු දැනීම ව” යි සරග වූ හෝ සිත සරග සිතැ යි දැනීම ව යි, විතරග වූ හෝ සිත විතරග සිතැ යි දැනීම ව යි, සඤ්ඤ වූ හෝ සිත ... විතඤ්ඤ වූ හෝ සිත ... සමොහ වූ හෝ සිත ... විතමොහ වූ හෝ සිත ... සබ්බසාධික වූ හෝ සිත ... විසබ්බසාධික වූ හෝ සිත ... මහද්දග වූ හෝ සිත ... අමහද්දග වූ හෝ සිත ... සහොතතර වූ හෝ සිත ... අනුතතර වූ හෝ සිත ... සමාතිත වූ හෝ සිත ... අසමාතිත වූ හෝ සිත ... විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිතැ යි දැනීම ව යි, අවිමුක්ත වූ හෝ සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දැනීම ව” යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “අනෙකප්‍රකාර පූජේතිවාසය සිති කෙරෙම ව” යි කැමැති වේ ද, ඒ කෙසේදැ යත්: “එක් ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු තුන් ජාතියකුදු සිටුජාතියකුදු ... සියක් ජාතියකුදු දහසක් ජාතියකුදු සියක් දහසක් ජාතියකුදු අනෙකසංවථිකල්පයනුදු අනෙක විවථිකල්පයනුදු අනෙක සංවථිවිවථිකල්පයනුදු ‘අසෝ තැන මෙබඳු නම් ඇතියෙමි වීම යි, මෙබඳු ගොනු ඇතියෙමි වීම යි, මෙබඳු වණ් ඇතියෙමි වීම යි මෙබඳු අහර ඇතියෙමි වීම යි, මෙබඳු සුවදක් විදියෙමි යි, මෙබඳු ආයු කෙළවර ඇතියෙමි යි, මම එයින් වූනව අසෝ තැන උපතිමි යි, එහිදු මෙබඳු නම් ඇතියෙමි යි, මෙබඳු ගොනු ඇතියෙමි යි, මෙබඳු වණ් ඇතියෙමි යි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි යි, මෙබඳු සුවදක් විදියෙමි යි, මෙබඳු ආයු පිරිහිමි කොට ඇතියෙමි යි, මම ඉන් සැව මෙහි උපතිමි’ යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකප්‍රකාර වූ පූජේතිවාස සිති කරන්නෙමි” යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

සො සචෙ ආකඛති “දිබ්බත චක්ඛුතා විසුඤ්චන අතික්කන්තමානුසංකෙත සතො පසෙසයං වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණ්ණිනෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුඛපගෙ සතො පජානෙයං: ‘ඉමෙ චන භොතො සත්තා කායදුච්චරිතො සමන්තාගතා චපි -පෙ-මනොදුච්චරිතො සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ‘ඉමෙ චා පන භොතො සත්තා කාය සුවරිතො සමන්තාගතා චපිසුවරිතො සමන්තාගතා මනොසුවරිතො සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා තෙ කායසං හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති දිබ්බත චක්ඛුතා විසුඤ්චන අතික්කන්තමානුසංකෙත සතො පසෙසයං වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණ්ණිනෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුඛපගෙ සතො පජානෙයං”න්ති, තත්ත තත්තෙව සංකිතබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඛති “ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිමුහතිං පඤ්ඤා විමුහතිං දිට්ඨිච්ච බමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙයං”න්ති, තත්ත තත්තෙව සංකිතබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙති.

3. 2. 6. 11.

51. අධිචිත්තමනුසුතොති භික්ඛු භික්ඛුතා තිණ්ණි තිණිත්තාති කාලෙන කාලං මනසිකාතබ්බාති: කාලෙන කාලං සමාධිනිමිත්තං මනසිකාතබ්බං. කාලෙන කාලං පග්ගහතිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කාලෙන කාලං උපෙක්ඛාතිමිත්තං මනසිකාතබ්බං.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතොති භික්ඛු එකන්තං සමාධිනිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙයං, යානං තං චිත්තං කොසජ්ජය සංවතෙතයං.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතොති භික්ඛු එකන්තං පග්ගහතිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙයං, යානං තං චිත්තං උද්ධිච්චාය සංවතෙතයං.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතොති භික්ඛු එකන්තං උපෙක්ඛාතිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙයං, යානං තං චිත්තං න සමමා සමාධියෙථ ආසවානං බයාය.

යනො ච බො භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුසුතොති භික්ඛු කාලෙන කාලං සමාධිනිමිත්තං මනසිකරෙති, කාලෙන කාලං පග්ගහතිමිත්තං මනසිකරෙති, කාලෙන කාලං උපෙක්ඛාතිමිත්තං මනසිකරෙති, තං හොති චිත්තං මුදුඤ්ඤෙව කමමඤ්ඤෙව පහසාරඤ්ඤෙව න ච පහභිගු, සමමා සමාධියති ආසවානං බයාය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරෙ චා සුවණ්ණකාරතොවාසී චා උක්කං බන්ධති, උක්කං බන්ධිතා උක්කාමුඛං ආලිමෙපති, උක්කාමුඛං ආලිමෙපතා සණ්ඩාසෙන ජාතරූපං ගහෙතා උක්කාමුඛෙ පක්ඛිපිතා කාලෙන කාලං අභිධමෙති, කාලෙන කාලං උදකෙත පරිපෙඨාසෙති, කාලෙන කාලං අජ්ඣපෙක්ඛති.

සචෙ භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරෙ චා සුවණ්ණකාරතොවාසී චා තං ජාතරූපං එකන්තං අභිධමෙයං, යානං තං ජාතරූපං ඛගෙයං.

ඉදින් හෙ “මිනිසාස ඉක්ම පැවැති විශුද්ධ වූ දිවැසින්, ව්‍යුහ වන්තා වූ ද උපදනා වූ ද හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ්ණ වූ ද දුෂ්ණ වූ ද සුගත වූ ද දුගීත වූ ද සත්ත්වයන් දක්නෙමි යි ද, ‘මේ භවත් සත්ත්වයෝ එකාන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් සමකාගත වූවාහු වාග්දුශ්චරිතයෙන් ... මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමකාගත වූවාහු ආයෙඝ්භාවාද කරන්නාහු මිථ්‍යාදූෂටික වූවාහු මිථ්‍යාදූෂටික කම් සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගීති නම් වූ විනිපාත වූ නිරයට ඵලභියාහු වෙතැ’ යි කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දැනීමැ යි ද, ‘මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් සමකාගත වූවාහු වාක්සුවරිතයෙන් සමකාගත වූවාහු මනාසුවරිතයෙන් සමකාගත වූවාහු ආයෙඝ්භාවාද නොකරන්නාහු සමයක්දූෂටික වූවාහු සමයක්දූෂටිකම් සමාදන් වන්නාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සංඛිලෝකයට ඵලභියාහු ය’ යි මෙසේ මිනිසාස ඉක්ම ගිය විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුහ වන්තා වූ ද උපදනා වූ ද හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ්ණ වූ ද දුෂ්ණ වූ ද සුගත වූ ද දුගීත වූ ද කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දැනීම ව” යි මෙසේ කරුණු ඇති ඇතිවත්ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “ආසුවක්‍ෂයයෙන් අනාසුව වූ විතනවිමුක්තිය ද ප්‍රඥාවිමුක්තිය ද ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත සාක්‍ෂාත් කොට උපයා වෙසෙමිව” යි කැමැති වේ නම් කරුණු ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ,

3. 2. 5. 11.

51. මහණෙනි, (සමඵවිදගීතාචිත්ත සංඛ්‍යාත) අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහු විසින් කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් කලින් කල මෙතෙහි කළ යුත්තාහ: කලින් කල සමාධි සංඛ්‍යාත එකාග්‍රතා නිමිත්ත මෙතෙහි කළ යුතුය. කලින් කල විශ්ඤාන සංඛ්‍යාත ප්‍රග්‍රහ නිමිත්ත මෙතෙහි කළ යුතුය. කලින් කල සමාතිමධ්‍යස්ථතා සංඛ්‍යාත උපෙක්‍ෂානිමිත්ත මෙතෙහි කළ යුතුය.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ එකාන්තකොට සමාධිනිමිත්ත ම මෙතෙහි කරන්නේ වේ නම්, ඒ සිත කුසිතභාවයට වැටෙන්නේ ය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ එකාන්තකොට ප්‍රග්‍රහ-නිමිත්ත ම මෙතෙහි කරන්නේ නම්, ඒ සිත උද්ධතභාවයට වැටෙන්නේ ය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ එකාන්තකොට උපෙක්‍ෂා-නිමිත්ත ම මෙතෙහි කරන්නේ නම්, ඒ සිත ආසුවක්‍ෂය පිණිස මැනවින් සමාධිගත නොවන්නේ ය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ කලින් කල සමාධිනිමිත්ත මෙතෙහි කෙළේ ද, කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත මෙතෙහි කෙළේ ද, කලින් කල උපෙක්‍ෂානිමිත්ත මෙතෙහි කෙළේ ද ඒ සිත මෘදුත් වෙයි. කම්ණ්ණත් වෙයි. ප්‍රභාසචරත් වෙයි. බිඳෙන සුළුත් නො වෙයි. ආසුවක්‍ෂය සංඛ්‍යාත අතීත්ඵලය පිණිස මැනවින් සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි තුලාරෙක් හෝ තුලාර අනවැසියෙක් හෝ අගුරු කබලු බද් ද, බැද කබලුමුට ගිනි ගත්වා ද, කබලුමුට ගිනි අවුලවා අඹුවෙන් රන් ගෙණ කබලු මුවෙහි බහා කලින් කල අභිමුඛ කොට ගෙන පිඹි ද, කලින් කල දියෙන් ඉස්සේ වේ ද, කලින් කල පැසුනු නො පැසුනු බව සොයා ද,

මහණෙනි, ඉදින් රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරු අනවැසියෙක් හෝ ඒ රත එකාන්ත කොට ඉදිරිකොටගෙන පිඹිනේ නම් ඒ රත දූවෙන්නේ ය යන මෙ කරුණ වෙයි.

සවෙ භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනොවාසී වා නං ජාත-
රූපං එකන්තං උදකෙන පරිපෙඨාසෙය්‍ය, ඨානං නං ජාතරූපං තිබ්බායෙය්‍ය.¹

සවෙ භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනොවාසී වා නං ජාත-
රූපං එකන්තං අජ්ඣුපෙකෙය්‍ය, ඨානං නං ජාතරූපං න සමමා පරිපාකං
ගවෙජ්ජය්‍ය.

යතො ව බො භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනොවාසී වා
නං ජාතරූපං කාලෙන කාලං අභිධමිති, කාලෙන කාලං උදකෙන පරිපෙඨා-
සෙති, කාලෙන කාලං අජ්ඣුපකමිති, නං හොති ජාතරූපං මුදුඤ්ච
කමමඤ්ඤඤච පහස්සරඤ්ච න ව පහඞ්ගු, සමමා උපෙති කමමාය. යස්සා යස්සා
ව පිලකුතචිකන්තා ආකඞ්ගිති: යදි පට්ටකාය යදි කුණ්ඩලාය යදි ගීවෙය්‍ය-
කෙ යදි සුවණ්ණමාලාය නඤ්චස්සු² අත්ථං අනුභොති,

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අභිචිත්තමනුසුතොත භික්ඛුනා තිණ්ඤි නිමිත්තානි
කාලෙන කාලං මනසිකාතබ්බාති: කාලෙන කාලං සමාධිනිමිත්තං මනසිකා-
තබ්බං. කාලෙන කාලං පග්ගහතිමිත්තං මනසිකාතබ්බං. කාලෙන කාලං
උපෙකමානිමිත්තං මනසිකාතබ්බං.

සවෙ භික්ඛවෙ අභිචිත්තමනුසුතොත භික්ඛු එකන්තං සමාධිනිමිත්ත-
ඤ්ඤච මනසිකරෙය්‍ය, ඨානං නං චිත්තං කොසජ්ජාය සංවතොතය්‍ය.

සවෙ භික්ඛවෙ අභිචිත්තමනුසුතොත භික්ඛු එකන්තං පග්ගහති-
මිත්තඤ්ඤච මනසිකරෙය්‍ය, ඨානං නං චිත්තං උදාච්චාය සංවතොතය්‍ය

සවෙ භික්ඛවෙ අභිචිත්තමනුසුතොත භික්ඛු එකන්තං උපෙකමානිමිත්ත-
ඤ්ඤච මනසිකරෙය්‍ය. ඨානං නං චිත්තං න සමමා සමාධියෙය්‍ය ආසවානං
බයාය.

යතො ව බො භික්ඛවෙ අභිචිත්තමනුසුතොත භික්ඛු කාලෙන කාලං
සමාධිනිමිත්තං මනසිකරොති, කාලෙන කාලං පග්ගහතිමිත්තං මනසිකරොති,
කාලෙන කාලං උපෙකමානිමිත්තං මනසිකරොති, නං හොති චිත්තං
මුදුඤ්ච කමමඤ්ඤඤච පහස්සරඤ්ච න ව පහඞ්ගු, සමමා සමාධියති ආසවානං
බයාය. යස්සා යස්සා ව අභිඤ්ඤා සචජ්ජකරණියස්සා ධම්මස්ස චිත්තං අභිනිත්තා-
මෙති. අභිඤ්ඤා සචජ්ජනිරියාය, නත්‍ර නත්‍රෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණාති සති
සති ආයතනෙ.

සො සවෙ ආකඞ්ගිති “අතෙකචිතිනං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභවෙය්‍යං”න්ති
-පෙ- [ජාභිඤ්ඤාචිත්තං ඤ්ඤතබ්බං³]. [සො සවෙ ආකඞ්ගිති]* “ආසවානං බයා
[අනාසවං වෙතොච්ඡිත්තතිං පඤ්ඤාච්ඡිත්තතිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා]*
සචජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය”න්ති, නත්‍ර නත්‍රෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණාති
සති සති ආයතනෙති.

ලොඤ්ඤා චගෙහා පඤ්චමො.

මහාපණ්ණාසකං සමන්තො දුතියො.

1 තිබ්බාපෙය්‍ය - මජ්ඣං. 2 නඤ්චස්ස - සබ්බස්ස. 3 [ජ අභිඤ්ඤා විස්මරනබ්බං] මජ්ඣං.

* [—] අනතරිත වාසාපදෙසා පොඤ්ඤා පෙය්‍යාලමුඛෙක සබ්බසිත්තං

මහණෙනි, ඉදින් රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන එකානතකොට දියෙන් ඉස්නේ නම් ඒ රන නිවෙන්නේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් තුලාරෙක් හෝ තුලාර අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන එකානතකොට සොයා බලන්නේ නම් ඒ රන මැනවින් පරිපාකයට නොයන්නේය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන කලින් කල ඉදිරි කොට ගෙන පිඬින් හෝ ද කලින් කල දියෙන් ඉස්නේ ද කලින් කල සොයා බලන්නේ ද ඒ රන මෘදුත් වෙයි. කමාණ්ණත් වෙයි. ප්‍රභාසවරත් වෙයි. බිඳෙන සුලුත් නොවෙයි. මැනවින් කමානතයට වැදෙයි. රන්පටට වේවයි, කොසොලට වේවයි, ත්‍රිවැලඞ්කාරයෙහි වේවයි, රන්මලට වේවයි යම් යම් පිලකුන විකෘතියකට කැමැති වේ ද, ඒ අතීය ද වළඳ කෙරේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම අභිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණහු විසින් කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් කලින් කල මෙනෙහි කළ යුත්තාහ: කලින් කල සමාධිනිමිතන මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිතන මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල උපෙක්‍ෂානිමිතන මෙනෙහි කළ යුතුය.

මහණෙනි, ඉදින් අභිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණ එකානතකොට සමාධි-නිමිතන ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත කුසිත බවට වැටෙන්නේය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අභිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණ එකානතකොට ප්‍රග්‍රහ-නිමිතන ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත උභ්‍යාසාවයට වැටෙන්නේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අභිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණ එකානතකොට උපෙක්‍ෂා-නිමිතන ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත ආසුචයන්ගේ ඝය සංඛ්‍යාත අතීත්ඵලය පිණිස මැනවින් සමාධිගත නො වන්නේය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අභිවිතනයෙහි යෙදුනු මහණ කලින් කල සමාධිනිමිතන මෙනෙහි කෙරේ ද, කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිතන මෙනෙහි කෙරේ ද, කලින් කල උපෙක්‍ෂානිමිතන මෙනෙහි කෙරේ ද ඒ සිත මෘදුත් කමාණ්ණත් වෙයි. ප්‍රභාසවරත් වෙයි. බිඳෙන සුලුත් නොවෙයි. ආසුච-යන්ගේ ඝය සංඛ්‍යාත අතීත්ඵලය පිණිස මැනවින් සමාධිගත වෙයි. විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීම පිණිස විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළ යුතු යම් යම් දහමකට සිත නතු කෙරේ ද, කරුණ ආති ආති වත්ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

ඉදින් ඒ මහණ බහුප්‍රකාර සංඛිප්‍රභෙදය වළඳන්නෙමිව යි ... කැමති වන්නේ නම් [මෙහි පෙය්‍යාල මුඛයෙන් අභිතිඥ විතනය දනසුතුයි.] ඉදින් ඒ මහණ “ආසුචක්‍ෂයෙන් අනාසුච වූ විතනවිමුක්තිය ද ප්‍රඥවිමුක්තිය ද ඉහාත්ථයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙමිව” යි කැමැති වන්නේ නම්, කරුණ ආති ආති වත්ම ඒ ඒ කාරියෙහි පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

පස්වැනි ලොණපල වග්ගයයි.

දෙවන මහාපණ්ණාසකය සමාපතයි.

3. තතිසො පණ්ණාසකො

[1. සමෙබ්බිවගො]

3. 3. 1. 1.

[සාවකීනිදානං:]

1. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමෙබ්බා අනභිසම්බුද්ධාසා බොධිසත්තස්සෙව සතො එතද්භොසී: කො භු බො ලොකෙ අසාදො, කො ආදීනවො, නිං නිසාරණන්ති.

තස්ස මයහං භික්ඛවෙ එතද්භොසී: යං බො ලොකෙ¹ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං ලොකෙ අසාදො. යං ලොකො² අතිවේවා දුකෙබ්බා විපරිණාමධම්මො, අයං ලොකෙ ආදීනවො. යං ලොකෙ ඡන්දරාගචිතයො ඡන්දරාගපපාතං, ඉදං ලොකෙ නිසාරණන්ති.

යාවකීවස්ඤ්චාහං භික්ඛවෙ එවං ලොකස්ස අසාදාදාදා අසාදාදානො ආදීන-වස්ඤ්ච ආදීනවතො නිසාරණස්ඤ්ච නිසාරණතො යථාභූතං නාබ්භස්ඤ්ඤාසිං, තෙව නාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභවකෙ-සස්සමණ බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුතතරං සමමාසමෙබ්බානිං අභිසම්බුද්ධො³ පච්චස්ඤ්ඤාසිං.

යතො ව බො අහං⁴ භික්ඛවෙ එවං ලොකස්ස අසාදාදාදා අසාදාදානො ආදීනවස්ඤ්ච ආදීනවතො නිසාරණස්ඤ්ච නිසාරණතො යථාභූතං අබ්භස්ඤ්ඤාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභවකෙ-සස්සමණ බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුතතරං සමමාසමෙබ්බානිං අභිසම්බුද්ධො³ පච්චස්ඤ්ඤාසිං.

ස්ඤ්ඤාස්ඤ්ච පන මෙ දස්සනං උදපාදි: “අභුප්පා මෙ වෙතොවිමුත්ති. අයමනනිමා ජාති. තත්ථිදානි පුතබ්බවො”ති.

3. 3. 1. 2.

2. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ අසාදාදාදායෙසනං අවරිං. යො ලොකෙ අසාදො, තද්ඤ්ඤාමං. යාවතකො ලොකෙ අසාදො, පස්ඤ්ඤාය මෙ එසො සුද්ධෙය්‍යා. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ ආදීනවපරියෙසනං අවරිං. යො ලොකෙ ආදීනවො, තද්ඤ්ඤාමං. යාවතකො ලොකෙ ආදීනවො, පස්ඤ්ඤාය මෙ එසො සුද්ධෙය්‍යා. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ නිසාරණපරියෙසනං අවරිං. යං ලොකෙ නිසාරණං, තද්ඤ්ඤාමං. යාවතකං ලොකෙ නිසාරණං, පස්ඤ්ඤාය මෙ එතං සුද්ධෙය්‍යං.

යාවකීවස්ඤ්චාහං භික්ඛවෙ ලොකස්ස අසාදාදාදා අසාදාදානො ආදීනවස්ඤ්ච ආදීනවතො නිසාරණස්ඤ්ච නිසාරණතො යථාභූතං න අබ්භස්ඤ්ඤාසිං, තෙව නාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභවකෙ-සස්සමණ බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුතතරං සමමාසමෙබ්බානිං අභිසම්බුද්ධො³ පච්චස්ඤ්ඤාසිං.

1 ලොකං-මජ්ඣං. 2 ලොකෙ-PTS. 3 අභිසම්බුද්ධානි-මජ්ඣං. 4 බ්‍රාහ්මණ-මජ්ඣං.

3. තෙවන පණ්ණාසකය

[1. සමෙබ්බි වග්ගීය]

3. 3. 1. 1.

[සාවුන්තිදුතසි:]

1. මහණෙනි, සමයක් සමෙබ්බියෙන් කැල ම වතුසාන්තාවබොධි නො කළ බෝසත් වූ ම මට මෙබඳු සිතෙක් විය: ලොකයෙහි ආස්වාදය කවරේය, ආදීනව කවරේය, නිසාරණය කවරේය යි.

මහණෙනි, ඒ මට තෙල සිත් විය: යම් හෙයෙකින් ලොකයෙහි යමක් නිසා සුඛය හා සංගමනසාය උපදනේ ද, මේ ලොකයෙහි ආස්වාද යි. යම් හෙයෙකින් ලොකය ආනිත්‍ය වේ ද, දුඃඛ වේ ද, විපරිණාමස්වභාව වේ ද, මේ ලොකයෙහි ආදීනව යි. යම් හෙයෙකින් ලොකයෙහි ඡන්දරාගයාගේ විනයයෙක් වේ ද, ඡන්දරාගයාගේ ප්‍රහරණයෙක් වේ ද, මේ ලොකයෙහි නිසාරණය වේ යි.

මහණෙනි, මම යමතාක් කල් මෙසේ ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දැනිමි ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබාලප්‍රජායෙහි ‘අනුතරසමයක්සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි’ යි ප්‍රතිඥා නොම කෙළෙමි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මම මෙසේ ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දැනිමි ද, එසඳ මහණෙනි, මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබාලප්‍රජා-යෙහි ‘අනුතරසමයක්සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි’ යි පිළිණ කෙළෙමි.

“මාගේ වෙනොවිමුතිය අවිකායා (නිශ්චල) විය. මේ අනතිමජානි යි. දුන් පුතභිවයෙක් නැතැ” යි ඥානදර්ශනය (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාඥානය) ද මට පහළ විය.

3. 3. 1. 2.

2. මහණෙනි, මම ලොකයාගේ ආස්වාදපයෙහි ෂණය කෙළෙමි. ලොක-යෙහි යම් ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් පමණ ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල ආස්වාදය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි. මහණෙනි, මම ලොකයාගේ ආදීනව පයෙහි ෂණය කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් පමණ ආදීනව-යෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල ආදීනවය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි. මහණෙනි, මම ලොකයාගේ නිසාරණ පයෙහි ෂණය කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් නිසාරණ-යෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් පමණ නිසාරණයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල නිසාරණය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දැනිමි ද, මහණෙනි, ඒ තාක් කල් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබාලප්‍රජායෙහි ‘අනුතරසමයක්සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි’ යි පිළිණ නොම කෙළෙමි.

යනො ව බො අහං භික්කවෙ ලොකස්ස අස්සාදස්සව අස්සාදනො ආදීන-
වස්සව ආදීනවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්භාසුස්සසිං,
අථාහං භික්කවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ - සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුනතරං සමමාසමොධං අභිසමුදොධං
පච්චස්සාදසිං.

ඤ්ඤං ව පන මෙ දස්සනං උදපාදි: “අකුප්පා මෙ වෙනොච්චුනති.
අයමෙනිමා ජාති. තත්ථිදානි ප්‍රතඛ්භවො”ති.

3. 3. 1. 3.

3. නො වෙදං¹ භික්කවෙ ලොකෙ අස්සාදෙ අභවිස්ස, නසිදං සත්තා
ලොකෙ සාරජ්ජෙස්සං. යසමා ව බො භික්කවෙ අත්ථි ලොකෙ අස්සාදෙ, තස්මා
සත්තා ලොකෙ සාරජ්ජනති.

නො වෙදං¹ භික්කවෙ ලොකෙ ආදීනවො අභවිස්ස, නසිදං සත්තා ලොකෙ
නිබ්බිඤ්ඤස්සං. යසමා ව බො භික්කවෙ අත්ථි ලොකෙ ආදීනවො, තස්මා
සත්තා ලොකෙ නිබ්බිඤ්ඤනති.

නො වෙදං භික්කවෙ ලොකෙ නිස්සරණං අභවිස්ස, නසිදං සත්තා
ලොකමා නිස්සරෙස්සං. යසමා ව බො භික්කවෙ අත්ථි ලොකෙ නිස්සරණං,
තස්මා සත්තා ලොකමා නිස්සරනති.

යාවකිවස්සව භික්කවෙ සත්තා ලොකස්ස අස්සාදස්සව අස්සාදනො ආදීන-
වස්සව ආදීනවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාභූතං න අබ්භාසුස්සසුං,
නෙව නාව භික්කවෙ සත්තා සදෙවකා ලොකා සමාරකා සබ්බමකා-සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය නිස්සටා විසඤ්ඤානතා විප්පමුත්තා
විමරිසාදිකතෙන වෙනසා විහරිංසු.

යනො ව බො භික්කවෙ සත්තා ලොකස්ස අස්සාදස්සව අස්සාදනො
ආදීනවස්සව ආදීනවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්භාසුස්සසුං,
අථ භික්කවෙ සත්තා සදෙවකා ලොකා සමාරකා සබ්බමකා - සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය නිස්සටා විසඤ්ඤානතා විප්පමුත්තා
විමරිසාදිකතෙන වෙනසා විහරනති.

3. 3. 1. 4.

4. යෙ හි කෙවි² භික්කවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලොකස්ස අස්සාදස්සව
අස්සාදනො ආදීනවස්සව ආදීනවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාභූතං
නප්පජානනති, න මෙ තෙ භික්කවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස වා
සමණසමමතා, බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා බ්‍රාහ්මණසමමතා. න ව පන තෙ ආයසමනො
සාමස්සාදං වා බ්‍රහ්මස්සාදං වා දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිස්සාදා සචරිකත්වා
උපසම්පජ්ජ විහරනති.

මහණෙනි, යම් කලෙක මම ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදිනවයත් ආදිනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දැනීම ද, එසඳ මහණෙනි, මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි - මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වාවාසප්‍රජායෙහි 'අනුගතර සමයක්සවේඛාධිය දවබොධි කෙළෙමි' යි පිළිණ කෙළෙමි.

"මාගේ වෙනොවිමුත්තිය අකොප්‍ය විය. මේ අතතිම ජාති යි. දැන් පුතභීවයෙක් තැනැ"යි මට ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥන සබ්බාත ඥානදර්ශනය ද පහළ විය.

3. 3. 1. 3.

3. මහණෙනි, ඉදින් ලොකයෙහි ආස්වාදයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලොකයෙහි නො ඇලෙති. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් ලොකයෙහි ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් ලොකයෙහි සත්ත්වයෝ ඇලෙති.

මහණෙනි, ඉදින් ලොකයෙහි ආදිනවයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලොකයෙහි නො කලකිරෙති. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් ලොකයෙහි ආදිනවයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ ලොකයෙහි කලකිරෙති.

මහණෙනි, ඉදින් ලොකයෙහි නිසාරණයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලොකයෙන් නිසාරණ නො කෙරෙති. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් ලොකයෙහි නිසාරණයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ ලොකයෙන් නිසාරණ කෙරෙති.

මහණෙනි, යම් තාක් කල් සත්ත්වයෝ ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදිනවයත් ආදිනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දන්නු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් සත්ත්වයෝ මරුන් සහිත බමුන් සහිත දෙවියන් සහිත ලොකයෙන් - මහණ බමුණන් සහිත දෙව-මනුෂ්‍යයන් සහිත ප්‍රජාව කෙරෙන් නිසාෂට නො වූ හ. විසංයුක්ත නො වූ හ. විප්‍රමුක්ත නො වූ හ. බුන් මයර ඇති (මිදුනු) සිහින් නො විසුහ.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිට සත්ත්වයෝ ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදිනවයත් ආදිනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දන්නු ද, මහණෙනි, එකල සිට සත්ත්වයෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයා කෙරෙන් - මහණ බමුණන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව කෙරෙන් නිසාෂට වුවාහු විසංයුක්ත වුවාහු විප්‍රමුක්ත වුවාහු බුන් මයර ඇති සිහින් වෙසෙත්.

3. 3. 1. 4.

4. මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදිනවයත් ආදිනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දැනින් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ මා විසින් ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණයහ යි සම්මත නොවෙති. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි බ්‍රාහ්මණයහ යි සම්මත නොවෙති. ඒ ආයුෂමත්ත ශ්‍රමණයාථී බ්‍රාහ්මණයාථී සබ්බාත චතුර්විධ ආයුමායීඵල ඉහාතමයෙහි ම තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයාගෙන නො වෙසෙත්.

යෙ ච බො කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච
අස්සාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං
පජානන්ති, තෙ බො භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සමණෙසු වා සමණ-
සමමනා. බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසමමනා. තෙ බො පනායසමනො
සාමඤ්ඤන්ඤච බ්‍රහ්මඤ්ඤන්ඤච දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා
උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.¹

3. 3. 1. 5.

5. රුණණමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං ගීතං. උමමත්තකමිදං
භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං නච්චං. කොමාරකමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස
විනයෙ යදිදං අනිවෙලං දන්තමිදංසකං හසීතං.²

තසමානිහ භික්ඛවෙ සෙතුසාතො ගීතෙ. සෙතුසාතො නච්චෙ. අලං වො
ධම්මපමොදිතානං සතං සීතං සීතමත්තායාති.

3. 3. 1. 6.

6. තිණණං භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය තත්ථි තිත්ති. කතමෙසං තිණණං:

සොපපස්ස භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය තත්ථි තිත්ති. සුරුමෙරයපානස්ස
භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය තත්ථි තිත්ති, මෙට්ඨධම්මසමාපතනියා භික්ඛවෙ
පටිසෙවනාය තත්ථි තිත්ති.

ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ තිණණං පටිසෙවනාය තත්ථි තිත්තිති.

3. 3. 1. 7.

7. අථ බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසඝිකම්.
උපසඝිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං
නිසීන්තං බො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා ඵතදවොච:

විනෙත ගහපති අරකඛිතෙ කායකම්මම්ඵි අරකඛිතං හොති. වචි කම්මම්ඵි
අරකඛිතං හොති. මනොකම්මම්ඵි අරකඛිතං හොති.

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදිතවයත් ආදිතව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි හෝ ශ්‍රමණයහ සි සම්මතයහ. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි හෝ බ්‍රාහ්මණයහ සි සම්මතයහ. ඒ ආයුෂමන්ත්‍ර වතාහි ශ්‍රමණ්‍යාථී බ්‍රාහ්මණ්‍යාථී සංඛ්‍යාත වතුර්විධ ආය්‍යිමාගීඵල ඉභාතමියෙහි ම තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙන ඊට පැමිණ වෙසෙත්.

3. 3. 1. 5.

5. මහණෙනි, ආය්‍යිවිතයෙහි ගිතය නම් භැඞ්මෙකි. මහණෙනි, ආය්‍යිවිතයෙහි නාත්‍යය නම් උමතු ක්‍රියායෙකි. මහණෙනි, ආය්‍යිවිතයෙහි අත්‍යාචාර්යෙන් දත් විදහා කරණ සිතාව නම් කුමරුන් කරණ දෑයෙකි (ලමා කමෙකි).

මහණෙනි, එහෙයින් ගිතයෙහි හෙතු තැස්ම වේවා. නාත්‍යයෙහි හෙතු තැස්ම වේවා. කිසියම් කරුණෙකින් ප්‍රමුද්ධ වූ තොපට මද සිතායෙක් වේ නම් ඒ දත් අගමතු දක්වා කරණ සම්පතාත්‍රයට ම යුතු ය.

3. 3. 1. 6.

6. මහණෙනි, කරුණු තුන් දෙනකුන්ගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත. කවර තුන් දෙනකුන්ගේ ද යත්:

මහණෙනි, නිද්‍රාවගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත. මහණෙනි, සුරුමෙරයපාතයාගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත. මහණෙනි, මෛත්‍රිකම්සමාපතනයගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත.

මහණෙනි, මේ තුන්දෙනාගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත.

3. 3. 1. 7.

7. එකල අන්තේසිඬු ගෙහෙවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හිත. එකත්පස්ව හුන් අන්තේසිඬු ගෙහෙවිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළභ:

ගෙහෙවිය, සිත තොරක්තා ලද කල්හි කායකමිය ද තොරුකුනේ වෙයි. වාක්කමිය ද තොරුකුනේ වෙයි. මනාකමිය ද තොරුකුනේ වෙයි.

නසං අරකඛිතකායකමමනාසං අරකඛිතවචිකමමනාසං අරකඛිත-
මනොකමමනාසං කායකමමපි අවස්සුතං හොති. චචි කමමපි අවස්සුතං
හොති. මනොකමමපි අවස්සුතං හොති. නසං අවස්සුතකායකමමනාසං
අවස්සුතවචිකමමනාසං අවස්සුතමනොකමමනාසං කායකමමපි පුතියං
හොති. චචිකමමපි පුතියං හොති. මනොකමමපි පුතියං හොති. නසං
පුතිකායකමමනාසං පුතිවචිකමමනාසං පුතිමනොකමමනාසං න භද්දකං
මරණං හොති. න භද්දිකා කාලන්තිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කුටාගාරෙ දුච්ඡන්තො කුටමපි අරකඛිතං හොති.
ගොපානසියොපි අරකඛිතා හොනති. භිතතිපි අරකඛිතා හොති. කුටමපි අවස්සු-
තං හොති. ගොපානසියොපි අවස්සුතා හොනති. භිතතිපි අවස්සුතා හොති.
කුටමපි පුතිකං හොති. ගොපානසියොපි පුතිකා හොනති. භිතතිපි පුතිකා
හොති.

ඵචමෙව ඛො ගහපති චිත්තො අරකඛිතො කායකමමපි අරකඛිතං
හොති. චචිකමමපි අරකඛිතං හොති. මනොකමමපි අරකඛිතං හොති.
නසං අරකඛිතකායකමමනාසං අරකඛිතවචිකමමනාසං අරකඛිත
මනොකමමනාසං කායකමමපි අවස්සුතං හොති. චචිකමමපි අවස්සුත
හොති. මනොකමමපි අවස්සුතං හොති. නසං අවස්සුතකායකමමනාසං
අවස්සුතවචිකමමනාසං අවස්සුතමනොකමමනාසං කායකමමපි පුතියං
හොති. චචිකමමපි පුතියං හොති. මනොකමමපි පුතියං හොති. නසං
පුතිකායකමමනාසං පුතිවචිකමමනාසං පුතිමනොකමමනාසං න භද්දකං
මරණං හොති. න භද්දිකා කාලන්තිරියා.

චිත්තො ගහපති රකඛිතො කායකමමපි රකඛිතං හොති. චචිකමමපි
රකඛිතං හොති. මනොකමමපි රකඛිතං හොති. නසං රකඛිතකාය-
කමමනාසං රකඛිතවචිකමමනාසං රකඛිතමනොකමමනාසං කායකමමපි
අනවස්සුතං හොති. චචිකමමපි අනවස්සුතං හොති. මනොකමමපි
අනවස්සුතං හොති. නසං අනවස්සුතකායකමමනාසං අනවස්සුතවචිකමම-
නාසං අනවස්සුතමනොකමමනාසං කායකමමපි අපුතියං හොති. චචි
කමමපි අපුතියං හොති. මනොකමමපි අපුතියං හොති. නසං අපුතිකාය-
කමමනාසං අපුතිවචි කමමනාසං අපුති මනොකමමනාසං භද්දකං
මරණං හොති. භද්දිකා කාලන්තිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කුටාගාරෙ සුච්ඡන්තො කුටමපි රකඛිතං හොති.
ගොපානසියොපි රකඛිතා හොනති. භිතතිපි රකඛිතා හොති. කුටමපි
අනවස්සුතං හොති. ගොපානසියොපි අනවස්සුතා හොනති. භිතතිපි අන-
වස්සුතා හොති. කුටමපි අපුතිකං හොති. ගොපානසියොපි අපුතිකා හොනති.
භිතතිපි අපුතිකා හොති.

තොරැකුනු කායකමානන ඇති, තොරැකුනු වාක්කමානන ඇති, තොරැ-
කුනු මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමාය ද කෙලෙසින් තෙත් වූයේ
වෙයි. වාක්කමාය ද කෙලෙසින් තෙත් වූයේ වෙයි. මනාකමාය ද කෙලෙසින්
තෙත් වූයේ වෙයි. තෙත් වූ කායකමානන ඇති, තෙත් වූ වාක්කමානන
ඇති, තෙත් වූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමාය ද අපවිත්‍ර වෙයි.
වාක්කමාය ද අපවිත්‍ර වෙයි. මනාකමාය ද අපවිත්‍ර වෙයි. අපවිත්‍ර වූ
කායකමානන ඇති, අපවිත්‍ර වූ වාක්කමානන ඇති, අපවිත්‍ර වූ මනාකමානන
ඇති ඔහුගේ මරණය හදු නො වේ. කලක්‍රියාව හදිකා නො වෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුඵලෙයක් දුසෙවු කල්හි කුටයත් තොරැකුනේ
වේ ද, ගොතැස්නුත් තොරැකුනාහු වෙන් ද, බිතත් තොරැකුනේ වේ ද,
කුටයත් තෙත් වූයේ වේ ද, ගොතැස්නුත් තෙත් වූවාහු වෙන් ද, බිතත්
තෙත් වූයේ වේ ද, කුටයත් දිරාපත් වූයේ වේ ද, ගොතැස්නුත් දිරාපත්
වූවාහු වෙන් ද, බිතත් දිරාපත් වූයේ වේ ද,

ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත තොරැකුනු කල්හි කායකමාය ද තොරැ-
කුනේ වේ. වාක්කමාය ද තොරැකුනේ වේ. මනාකමාය ද තොරැකුනේ වෙයි.
තොරැකුනු කායකමානන ඇති, තොරැකුනු වාක්කමානන ඇති තොරැ-
කුනු මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමාය ද කෙලෙසින් විසින්
තෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කමාය ද කෙලෙසින් විසින් තෙත් වූයේ වෙයි.
මනාකමාය ද කෙලෙසින් විසින් තෙත් වූයේ වෙයි. තෙත් වූ කායකමානන
ඇති, තෙත් වූ වාක්කමානන ඇති, තෙත් වූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ
කායකමාය ද අපවිත්‍ර වේ. වාක්කමාය ද අපවිත්‍ර වේ. මනාකමාය ද අපවිත්‍ර
වේ. අපවිත්‍ර කායකමානන ඇති, අපවිත්‍ර වාක්කමානන ඇති, අපවිත්‍ර
මනාකමානන ඇති ඔහුගේ මරණය හදු නොවෙයි. කාලක්‍රියාව හදිකා
නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, සිත රැකුනු කල්හි කායකමාය ද රැකුනේ වෙයි. වාක්-
කමාය ද රැකුනේ වෙයි. මනාකමාය ද රැකුනේ වෙයි. රැකුනු කාය-
කමානන ඇති, රැකුනු වාක්කමානන ඇති, රැකුනු මනාකමානන ඇති
ඔහුගේ කායකමාය ද කෙලෙසින් විසින් තෙත් වූයේ නොවෙයි. වාක්කමාය
ද කෙලෙසින් විසින් තෙත් වූයේ නොවෙයි. මනාකමාය ද කෙලෙසින් විසින්
තෙත් වූයේ නොවෙයි තෙත් නොවූ කායකමානන ඇති, තෙත් නොවූ
වාක්කමානන ඇති, තෙත් නොවූ මනාකමානන ඇති ඔහුගේ කායකමායද
පවිත්‍ර වෙයි. වාක්කමාය ද පවිත්‍ර වෙයි. මනාකමාය ද පවිත්‍ර වෙයි. පවිත්‍ර
කායකමානන ඇති, පවිත්‍ර වාක්කමානන ඇති, පවිත්‍ර මනාකමානන ඇති
ඔහුගේ මරණය හදු වෙයි. කාලක්‍රියාව හදිකා වෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුඵලෙයක් මොනොවට සෙවෙනි කළ කල්හි
කුටයත් රැකුනේ වේ ද, ගොතැස්නුත් රැකුනාහු වෙන් ද, බිතත් රැකුනේ
වේ ද, කුටයත් තෙත් වූයේ නොවේ ද, ගොතැස්නුත් තෙත් වූවාහු
නොවෙන් ද, බිතත් තෙත් වූයේ නොවේ ද, කුටයත් නොදිරා ගියේ වේ ද,
බිතත් නොදිරා ගියේ වේ ද,

එවමෙව බො ගහපති චිතෙන රකඛිතෙ කායකමමපි රකඛිතං හොති වචිකමමපි රකඛිතං හොති. මනොකමමපි රකඛිතං හොති. තස්ස රකඛිත-කායකමමනාසස් රකඛිතවචිකමමනාසස් රකඛිත මනොකමමනාසස් කායකමමපි අනවස්සුතං හොති. වචිකමමපි අනවස්සුතං හොති. මනො-කමමපි අනවස්සුතං හොති. තස්ස අනවස්සුතකායකමමනාසස් අනවස්සුතවචිකමමනාසස් අනවස්සුත මනොකමමනාසස් කායකමමපි අප්පතිස්සං හොති. වචිකමමපි අප්පතිස්සං හොති. මනොකමමපි අප්පතිස්සං හොති. තස්ස අප්පතිකාය-කමමනාසස් අප්පතිවචිකමමනාසස් අප්පති මනොකමමනාසස් භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලිකිරියාති.

3. 3. 1. 8.

8. එකමනනං නිසින්නං බො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච: චිතෙන ගහපති ව්‍යාපනෙත කායකමමපි ව්‍යාපනතං හොති. වචිකමමපි ව්‍යාපනතං හොති. මනොකමමපි ව්‍යාපනතං හොති. තස්ස ව්‍යාපනතකාය-කමමනාසස් ව්‍යාපනතවචිකමමනාසස් ව්‍යාපනතමනොකමමනාසස් න භද්දකං මරණං හොති. න භද්දිකා කාලිකිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කුටාගාරෙ දුච්ඡතෙත කුටමපි ව්‍යාපනතං හොති. ගොපනසියොපි ව්‍යාපනතා හොනති. භිතතිපි ව්‍යාපනතා හොති. එවමෙව බො ගහපති චිතෙන ව්‍යාපනෙත කායකමමපි ව්‍යාපනතං හොති. වචිකමමපි ව්‍යාපනතං හොති. මනොකමමපි ව්‍යාපනතං හොති. තස්ස ව්‍යාපනතකායකමමනාසස් ව්‍යාපනතවචිකමමනාසස් ව්‍යාපනතමනොක-මමනාසස් න භද්දකං මරණං හොති. න භද්දිකා කාලිකිරියා.

චිතෙන ගහපති අව්‍යාපනෙත කායකමමපි අව්‍යාපනතං හොති. වචිකමමපි අව්‍යාපනතං හොති. මනොකමමපි අව්‍යාපනතං හොති. තස්ස අව්‍යාපනතකායකමමනාසස් අව්‍යාපනතවචිකමමනාසස් අව්‍යාපනතමනොකමමනාසස් භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලිකිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කුටාගාරෙ සුච්ඡතෙත කුටමපි අව්‍යාපනතං හොති. ගොපනසියොපි අව්‍යාපනතා හොනති. භිතතිපි අව්‍යාපනතා හොති. එවමෙව බො ගහපති චිතෙන අව්‍යාපනෙත කායකමමපි අව්‍යාපනතං හොති, වචිකමමපි අව්‍යාපනතං හොති. මනොකමමපි අව්‍යාපනතං හොති. තස්ස අව්‍යාපනතකායකමමනාසස් අව්‍යාපනතවචිකමමනාසස් අව්‍යාපනතමනොකමමනාසස් භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලිකිරියාති.

3. 3. 1 9.

9. තිණ්ණිමාති භිකකිවෙ තිදුනාති කමමානං සමුදයාය. කතමාති තිණ්ණි: ලොභො තිදුනං කමමානං සමුදයාය. දොසො තිදුනං කමමානං සමුදයාය. මොහො තිදුනං කමමානං සමුදයාය.

යං භිකකිවෙ ලොභපකතං කමමං ලොභජං ලොභතිදුනං ලොභසමුදයං, තං කමමං අකුසල්ලං, තං කමමං සාවජ්ජං, තං කමමං දුක්ඛවිපාකං, තං කමමං කමමසමුදයාය සංවතනති. න තං කමමං කමමතිරොධාය සංවතනති.

ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත රැකුනු කල්හි කායකමියන් රැකුනේ වේ. වාක්කමියන් රැකුනේ වේ. මනාකමියන් රැකුනේ වේ. රැකුනු කායකමීනන ඇති, රැකුනු වාක්කමීනන ඇති, රැකුනුමනා කමීනන ඇති ඔහුගේ කායකමිය ද කෙලෙසුන් විසින් නොතෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කමිය ද නොතෙත් වූයේ වෙයි. මනාකමිය ද නොතෙත් වූයේ වෙයි. නොතෙත් වූ කායකමීනන ඇති, නොතෙත් වූ වාක්කමීනන ඇති, නොතෙත් වූ මනාකමීනන ඇති ඔහුගේ කායකමිය ද පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. වාක්කමිය ද, පවිත්‍ර වූයේ වෙයි මනාකමිය ද පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. පවිත්‍ර වූ කායකමීනන ඇති, පවිත්‍ර වූ වාක්කමීනන ඇති, පවිත්‍ර වූ මනාකමීනන ඇති ඔහුගේ මරණය හද වේ. කාලක්‍රියාව හදිකා වේ.

3. 3. 1. 8.

8. එකත්පස්ව හුන් අනේපිඬු සිටුහට භාගාවහුන් වහන්සේ තෙල වදාළ හා: ගෙහෙවිය, සිත පෙරප්‍රියාව සිටි කල්හි කායකමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. වාක්කමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි මනාකමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි පෙරප්‍රියා වූ කායකමීනන ඇති, පෙරප්‍රියාවූ වාක්කමීනන ඇති, පෙරප්‍රියා වූ මනාකමීනන ඇති ඔහුගේ මරණය හද නොවෙයි. කාලක්‍රියාව හදිකා නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙය නපුරු කොට සෙවෙති කළ කල කුටියන් විපන්නේ වෙයි. ගොතැස්හුන් විපන්න වෙති. බිතන් විපන්න වෙයි. ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත පෙරප්‍රි කල්හි කායකමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. වාක්කමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. මනාකමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. පෙරප්‍රියා වූ කායකමීනන ඇති, පෙරප්‍රියා වූ වාක්කමීනන ඇති, පෙරප්‍රියා වූ මනාකමීනන ඇති ඔහුගේ මරණය හද නොවේ. කාලක්‍රියාව හදිකා නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, සිත නොපෙරප්‍රියා ව සිටි කල කායකමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. වාක්කමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. මනාකමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. නො පෙරප්‍රි කායකමීනන ඇති, නො පෙරප්‍රි වාක්කමීනන ඇති නො පෙරප්‍රි මනාකමීනන ඇති ඔහුගේ මරණය හද වෙයි. කාලක්‍රියාව හදිකා වෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙය මොනොවට සෙවෙති කළ කල කුටියන් විපන්නේ නො වෙයි. ගොතැස්හුන් විපන්නාහු නො වෙති. බිතන් විපන්නේ නො වෙයි. ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත නො පෙරප්‍රි කළ කායකමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. වාක්කමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. මනාකමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. නො පෙරප්‍රි කායකමීනන ඇති, නො පෙරප්‍රි වාක්කමීනන ඇති, නො පෙරප්‍රි මනාකමීනන ඇති ඔහුගේ මරණය හද වේ. කාලක්‍රියාව හදිකා වේ.

3. 3. 1. 9.

9. මහණෙනි, වට්ටගාමිකමියන්ගේ පිඬුකිරීම පිණිස මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කමියන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස ලොභය කාරණයෙකි. කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස දෝෂය කාරණයෙකි. කමියන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මොහය කාරණයෙකි.

මහණෙනි, ලොභයෙන් කළ, ලොභයෙන් උපන්, ලොභය නිදන් කොට ඇති, ලොභය කරුණු කොට ඇති, යම් කමියෙක් ඇද් ද, ඒ කමිය අකුශලය, ඒ කමිය සද්දේශය, ඒ කමිය දුඛවිපාකය, ඒ කමිය අත්‍යකමියන් රැස්කිරීම පිණිස ද පවතී. ඒ කමිය වට්ටගාමිකමියන්ගේ නිරෝධය පිණිස නො වැටෙයි.

යං භික්ඛවෙ අද්දසපකතං කමමං -පෙ- යං භික්ඛවෙ මොහපකතං කමමං මොහජං මොහනිද්දනං මොහසමුදයං, නං කමමං අකුසලං, නං කමමං සාවජ්ජං, නං කමමං දුක්ඛවිපාකං, නං කමමං කමමසමුදයාය සංවතනති. න නං කමමං කමමනිරෝධාය සංවතනති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්හි නිද්දනානි කමමානං සමුදයාය.

තිණ්මානි භික්ඛවෙ නිද්දනානි කමමානං සමුදයාය. කතමානි තිණ්හි: අලොභො නිද්දනං කමමානං සමුදයාය. අදොසො නිද්දනං කමමානං සමුදයාය. අමොහො නිද්දනං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ අලොහපකතං කමමං අලොහජං අලොහනිද්දනං අලොහ-සමුදයං, නං කමමං කුසලං, නං කමමං අනවජ්ජං, නං කමමං සුඛවිපාකං, නං කමමං කමමනිරෝධාය සංවතනති. න නං කමමං කමමසමුදයාය සංවතනති.

යං භික්ඛවෙ අද්දසපකතං කමමං -පෙ- යං භික්ඛවෙ අමොහපකතං කමමං අමොහජං අමොහනිද්දනං අමොහසමුදයං, නං කමමං කුසලං, නං කමමං අනවජ්ජං, නං කමමං සුඛවිපාකං, නං කමමං කමමනිරෝධාය සංවතනති. න නං කමමං කමමසමුදයාය සංවතනති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්හි නිද්දනානි කමමානං සමුදයායානි.

3. 3. 1. 10

10. තිණ්මානි භික්ඛවෙ නිද්දනානි කමමානං සමුදයාය. කතමානි තිණ්හි: අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති. අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති. පච්චුප්පනො භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති: අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ වේතසං අනු-විතකෙකති අනුචිචාරෙති. තස්ස අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ වේතසං අනුචිතකතයනො අනුචිචාරයනො ඡන්දෙ ජායති. ඡන්දජානො තෙති ධම්මෙහි සංඤ්ඤානො හොති. එතමහං භික්ඛවෙ සංඤ්ඤාජනං චද්දමි යො වේතසො සාරගො. එවං බො භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති.

මහණෙනි, දෝෂයෙන් කළ යම් කමියෙක් ඇදී ද ... මහණෙනි, මොහයෙන් කළ, මොහයෙන් උපන්, මොහය නිදන් කොට ඇති, මොහය හෙතු කොට ඇති යම් කමියෙක් ඇදී ද ඒ කමිය අකුලය. ඒ කමිය සදෛමය. ඒ කමිය දූෛබිපාක ය. ඒ කමිය අත්‍යකමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස ද වැටේ. ඒ කමිය වට්ටගාමි කමියන්ගේ නිරෝධය පිණිස නො වැටේ. මහණෙනි, වට්ටගාමි කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මොහු කාරණයෝ තුන් දෙනෙකු.

මහණෙනි, කමියන් රැස්කිරීම පිණිස මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අලෝභය කාරණයෙහි. කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අදෝෂය කාරණයෙහි. කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අමොහය කාරණයෙහි.

මහණෙනි, අලෝභයෙන් කළ, අලෝභයෙන් උපන්, අලෝභය නිදන් කොට ඇති, අලෝභය කරුණු කොට ඇති යම් කමියෙක් ඇදී ද, ඒ කමිය කුලය. ඒ කමිය අදෝෂ ය. ඒ කමිය දූෛබිපාක ය. ඒ කමිය කමිතිරෝධය පිණිස වැටේ. ඒ කමිය වට්ටගාමි කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස නො වැටේ.

මහණෙනි, අදෝෂයෙන් කළ යම් කමියෙක් ඇදී ද ... මහණෙනි, අමොහයෙන් කළ, අමොහයෙන් භට්ඨත්, අමොහය නිදන් කොට ඇති, අමොහය හෙතු කොට ඇති යම් කමියෙක් ඇදී ද ඒ කමිය කුලය. ඒ කමිය අදෝෂ ය. ඒ කමිය දූෛබිපාක ය. ඒ කමිය කමියන්ගේ නිරෝධය පිණිස වැටේ. ඒ කමිය කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස නො වැටේ. මහණෙනි, වට්ටගාමි කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මොහු කාරණයෝ තුන් දෙනෙකු.

3. 3 1. 10.

10. මහණෙනි, වට්ටගාමි කමියන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මේ නිදනයෝ තුන් දෙනෙකි: කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධම්මන් අරහයා තෘෂණාවඡන්දය උපදී. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධම්මන් අරහයා තෘෂණාවඡන්දය උපදී. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධම්මන් අරහයා තෘෂණාවඡන්දය උපදී.

මහණෙනි, කෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘෂණාවඡන්දය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිහින් නුකොට විතකිණය කෙරෙයි, නුකොට විචාරණය කෙරෙයි. අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිහින් නුකොට විතකිණය කරණ නුකොට විචාරණයකරණ ඔහට තෘෂණාවඡන්දය උපදී. භට්ඨත් තෘෂණාවඡන්ද ඇතිසේ ඒ දහමින් සංසුත්ත වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරගයෙක් වේ ද, මම තෙල සංරගය සංයෝජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘෂණාවඡන්දය උපදී.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ ජායති: අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ චේතසා අනුචිතකෙකති අනුචිවාරෙති. තස්ස අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ චේතසා අනුචිතකකයතො අනුචිවාරයතො ඡන්දෙ ජායති, ඡන්දජාතො තෙති ධම්මෙති සඤ්ඤානෙතා හොති, එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාජනං වදාමි යො චේතසො සාරුගො, එවං බො භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පච්චුප්පනො ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ ජායති: පච්චුප්පනො භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ චේතසා අනුචිතකෙකති අනුචිවාරෙති තස්ස පච්චුප්පනො ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ චේතසා අනුචිතකකයතො අනුචිවාරයතො ඡන්දෙ ජායති, ඡන්දජාතො තෙති ධම්මෙති සඤ්ඤානෙතා හොති, එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාජනං වදාමි, යො චේතසො සාරුගො, එවං බො භික්ඛවෙ පච්චුප්පනො ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ ජායති, ඉමාති බො භික්ඛවෙ තීණී තිද්දතාති කම්මානං සමුදයායාති.

තිණීමාති භික්ඛවෙ තිද්දතාති කම්මානං සමුදයායාකතමාති තිණී; අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ න ජායති. අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ න ජායති. පච්චුප්පනො භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ න ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ න ජායති: අතීතානං භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති, ආයතිං විපාකං විදිත්වා තදභිතිවජේජති,¹ තදභිතිවජේජත්වා² චේතසා අභිවිරාජේත්වා³ පඤ්ඤාය අභිවිජ්ඣා පසස්සති, එවං බො භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ න ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ න ජායති: අනාගතානං භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති, ආයතිං විපාකං විදිත්වා තදභිතිවජේජති, තදභිතිවජේජත්වා චේතසා අභිවිරාජේත්වා පඤ්ඤාය අභිවිජ්ඣා පසස්සති, එවං බො භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරඛ්ඤ ඡන්දෙ න ජායති.

1 තදභිතිවජේජති අට්ඨ - සිමු, තදභිතිවජෙනති - මජ්ඣං - තදභිතිවජේජති - PTS.

2. තදභිතිවජේජත්වා, අට්ඨ - සිමු. 3. අභිතිවජේජත්වා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡදය උපදන්තෙය් යත්: මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නුකොට විතකිණිය කෙරේ ද, නුකොට විචාරණ කෙරේ ද, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නුකොට විතකිණිය කරණ, නුකොට විචාරණ කරණ ඔහට තෘණාච්ඡදයෙක් උපදී හටගත් ඡන්ද ඇතියේ ඒ දහමින් සංයුතක වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරාගයෙක් වේ ද, මම තෙල සංරාගය සංයෝජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡදය උපදී.

මහණෙනි, කෙසේ ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡදය උපදන්තෙය් යත්: මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නුකොට විතකිණිය කෙරෙයි. නුතෝට විචාරණ කෙරෙයි. ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිතින් නැවත විතකි කරණ නුකොට විචාරණ කරණ ඔහට තෘණාච්ඡදයෙක් උපදී. හටගත් ඡන්ද ඇතියේ ඒ දහමින් සංයුතක වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරාගයෙක් ඇදී ද, මම තෙල සංරාගය සංයෝජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡදයෙක් උපදන්තෙය්. මහණෙනි, වට්ටගාමී කමීයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මොහු නිදහසේ තුන් දෙනෙකු.

මහණෙනි, විවට්ටගාමී කමීයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මේ නිදහසේ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තෘණාච්ඡදය නුපදී. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තෘණාච්ඡදය නුපදී. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තෘණාච්ඡදය නුපදී.

මහණෙනි, කෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡදය නුපදන්තෙය් යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහමුත්ගේ මතුයෙහි විපාකය දනී. මතුයෙහි විපාක දෑත, එය වළහයි. එය වළහා සිතින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා ඡන්දය නුපදන්තෙය් ය.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡදය නුපදන්තෙය් යත්: මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන්ගේ විපාකය මතුයෙහි දන්තෙය් ය. මතුයෙහි විපාක දෑත එය වළහයි. එය වළහා සිතින් පහ කරයි සිතින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තෘණාච්ඡදය නුපදී.

කථංකුච භික්ඛවෙ පච්චුප්පනො ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරඬහ ඡන්දෙ න ජායති: පච්චුප්පනානං භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානියානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති. ආයතිං විපාකං විදිතා තදභිතිවජ්ජෙති. තදභිතිවජ්ජෙතා චෙතසා අභිවිරුජ්ජෙතා පඤ්ඤාය අනිවිජ්ඣ පස්සති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පච්චුප්පනො ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරඬහ ඡන්දෙ න ජායති.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණි නිදානාති කම්මානං සම්මුදයායාති.

සංකමනාධිවත්තො: පඨමො.*

[2. අපාසික චග්ගො]

3. 3. 2. 1.

සාමන්තී හිදානං:

11. නයොමෙ භික්ඛවෙ ආපාසිකා තෙරසිකා ඉදමප්පහාය. කතමෙ නයො:

යො ච අභ්භව්වාරී බ්භව්වාරී පටිඤ්ඤා. යො ච සුද්ධං බ්භව්වරියං චරනං අමුලකෙන අභ්භව්වරියෙන අනුද්ධංසෙති. යො වායං එවංවාදී එවං දිට්ඨි නන්ති කාමෙසු දෙසොති, සො කාමෙසු පාතවාහං ආපජ්ජති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො ආපාසිකා තෙරසිකා ඉදමප්පහායාති.

3. 3. 2. 2.

12. තිණ්ණං භික්ඛවෙ පාතුහාවො දුලලහො ලොකසම්මි. කතමෙසං තිණ්ණං:

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුහාවො දුලලහො ලොකසම්මි. තථාගතප්පච්චෙදිතස්ස ධම්මවිනයස්ස දෙසෙනා පුග්ගලො දුලලහො ලොකසම්මි. කතංකුච කතචෙදී පුග්ගලො දුලලහො ලොකසම්මි.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණං පාතුහාවො දුලලහො ලොකසම්මිනති.

*කසුප්පදානං - පුරාණික උපට්ඨ අසාදං- සමනො රුණං පඤ්චමං.

අනිත්ති දෙව ච පුත්තානි - නිදානානි අපරෙ දු වෙති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් ප්‍රත්‍යක්‍යනා වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා ඡන්දය නො උපදනේ ය යන්න: මහණෙනි, ප්‍රත්‍යක්‍යනා වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහවූන්ගේ මතුයෙහි විපාකය දැනී. මතුයෙහි විපාක දැන ඒ වළහයි. ඒ වළහා සිතින් පහ කොට හුවණින් මිනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රත්‍යක්‍යනා වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් ඇරඹ නාමනාච්ඡන්දය හුපදනේ ය.

මහණෙනි, වට්ටගාමී කම්යන්ගේ රැස් කිරීම ප්‍රණීත මොහු නිදනයෝ නිදෙනය හ.

පළමුවන සමෙඛාති වග්ගයයි.

[2. අපාසික වග්ග]

3. 3. 2. 1.

[සැමැන් නිදහසි:]

11. මහණෙනි, (බ්‍රහ්මචාරිප්‍රතිඥාවාදි) මේ පාපධම් තුණ නො හැර සිටුනා මොහු තුන් දෙන අපායගාමීහු වෙත්. නිරයගාමීහු වෙත්. කවර තුන් දෙනක යන්න:

යමෙක් අබ්‍රහ්මචාරි වූයේ බ්‍රහ්මචාරිප්‍රතිඥ ඇතියේ වේ ද, යමෙක් ශුද්ධ වූ බ්‍රහ්මවයසීය පුරන්තහු අමුලක අබ්‍රහ්මවයසීවාදයෙන් නිගන්නේ ද, යමෙක් කාමයෙහි දෙමයෙක් නැතැයි හේ කාමයෙහි පරිභොග කටයුතු බවට පැමිණේ ද, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති, මෙ තෙමේ ය යන තුන් දෙනයහ

මහණෙනි, මේ පාපධම් තුණ නො හැර සිටුනා මොහු තුන් දෙන අපාසික වෙත්. තෙරසික වෙත්.

3. 3. 2. 2.

12. මහණෙනි, තුන් දෙනකුන්ගේ ප්‍රාදුභාවය ලොකයෙහි දුලිභය. කවර තුන් දෙනකුගේය යන්න:

මහණෙනි, අතීන් සමයක් සම්බුද්ධි තථාගතයන් වහන්සේගේ ප්‍රාදුභාවය ලොකයෙහි දුලිභ ය. තථාගතයන් වහන්සේ වදාළ ධර්මිකය දෙසත පුදාල ලොකයෙහි දුලිභය. කාතඥ-කාතවෙදී පුදාල ලොකයෙහි දුලිභයි.

මහණෙනි, මේ පුදාලයන් තුන් දෙනාගේ ප්‍රාදුභාවය ලොකයෙහි දුලිභ වෙයි.

3. 3. 2. 3.

13. නයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි.
කතමෙ තයො: සුප්පමෙය්‍යො, දුප්පමෙය්‍යො, අප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සුප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො උද්ධතො භොති උත්තලො චපලො මුඛරො විනිශ්ඤ්චාවො මුට්ඨස්සති අසම්පජානො අසමාහිතො විබහනන විතො පාකතිජ්ජියො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො සුප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දුප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අනුද්ධතො භොති අනුත්තලො අචපලො අමුඛරො අවිනිශ්ඤ්චාවො උපට්ඨිතස්සති සම්පජානො සමාහිතො එකග්ග-
විතො සංවුතිජ්ජියො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො දුප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං භොති ඛිණ්ණස්මො, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පමෙය්‍යො.

ඉමෙ ඉධො භික්ඛවෙ නයො පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

3. 3. 2. 4

14. නයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි.
කතමෙ තයො:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සබ්බසො රූපස්සඤ්ඤනං සමිතිකක්ඛමා පටිස්සඤ්ඤනං අත්ඛගමා නාතත්තස්සඤ්ඤනං අමනසිකාරං අනතො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විතරති. සො තදස්සාදෙනි. තන්තිකාමෙති, තෙත ච විතති. ආපජ්ජති. නත්තං තදබ්බිතො තදබ්බිතො තදබ්බි-
හුලවිතාරි අපරිහිතො කාලං කුරාමානො ආකාසානඤ්චායතනප්‍රපංශනං දෙවානං සත්ත්වං උපපජ්ජති.

3. 3. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර තුන් දෙනෙක යන්: සුවසේ මිතිය හැකි පුද්ගලය, දුකසේ මිතිය හැකි පුද්ගලය, නොමිතිය හැකි පුද්ගලයි.

මහණෙනි, සුවසේ මිතිය හැකි පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් උද්ධත වේ. ඔසොවා ළ මානනල ඇතියේ වේ. පාත්‍රමණ්ඩනාදි වාපලාය ඇතියේ වෙයි. දොඩමළු වෙයි. අසංයත වචන ඇතියේ වෙයි. මුළු සිහි ඇතියේ වෙයි. සමප්‍රඥන නැත්තේ වෙයි. විනෝතකාග්‍රතා නැතියේ වෙයි. භ්‍රාන්ත සිත් ඇතියේ වෙයි. විවෘත ඉඳුරන් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අප්‍රමේය (=සුවසේ මිතිය හැකි) ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක සේ මිතිය හැකි පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අනුද්ධත වෙයි. ඔසොවා ළ මානනල නැතියේ වෙයි. පාත්‍රමණ්ඩනාදි වාපලාය නැතියේ වෙයි. දොඩමළු නො වූයේ වෙයි. අසංයත වචන නැතියේ වෙයි. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ වෙයි. සමප්‍රඥන ඇතියේ වෙයි. සමාධිගත වූයේ වෙයි. එකාග්‍ර සිත් ඇතියේ වෙයි. සංවෘත ඉඳුරන් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල දුෂ්‍රමේය (දුකසේ මිතිය හැකි) ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අප්‍රමේය පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙසේනෙහි අර්ථක්ෂණාසුව මහණෙක් වේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අප්‍රමේය (නොමිතිය හැකි) පුද්ගලය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය.

3. 3. 2. 4.

14. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර තුන්දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සඵලකාරයෙන් රූපසංඥාවන් සමතික්‍රමණය කිරීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් අසනඛම කිරීමෙන් නාතාච්ඡංඥාවන් මෙනෙහි නො කිරීමෙන් “ආකාශය අනන්තය” යි ගෙන ආකාශානන්තායායනනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් තුළට පැමිණෙයි. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ ඒ ධ්‍යානයෙන් නො පිරිනුනේ කළුරිය කරමින් ආකාශානන්තායායනනොපග දෙවියන්ගේ සහ-භාවයට එළඹෙයි.

ආකාසානඤ්චායනනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං විසතිකප්පසහසාසානි ආයුප්පමාණං. තත්‍ර පුපුර්ණො යාවතායුකං ස්වායාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තිරයමපි ගච්ඡති. තිරච්ඡානසො-නිමපි ගච්ඡති, පෙනතිවිසයමපි ගච්ඡති.

හගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ස්වායාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තසම්යෙව හවෙ පරිනිබ්බා-යති.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අබ්පායො, ඉදං නානාකරණං සුත-වතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුපුර්ණෙන යදිදං ගතියා උපපතියා සති.

පුනවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා පුගගලො සබ්බසො ආකාසානඤ්චා-යනනං සමතිකකමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්තරි විඤ්ඤාණඤ්චායනනං උප-සම්පජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති, තන්තිකාමෙති, තෙන ච විතති. ආපජ්ජති. තත්‍රට්ඨිතො තදබ්බුතො තබ්බහුලවිහාරී අපරිනිතො කාලං කුරුමාතො විඤ්ඤාණඤ්චායනනුපගානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.

විඤ්ඤාණඤ්චායනනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං වතනාරිසං කප්පසහ-සාසානි ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුපුර්ණො යාවතායුකං ස්වායාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තිරයමපි ගච්ඡති, තිරච්ඡානසො-නිමපි ගච්ඡති, පෙනතිවිසයමපි ගච්ඡති.

හගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ස්වායාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තසම්යෙකෙව හවෙ පරිනිබ්බා-යති.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අබ්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුපුර්ණෙන යදිදං ගතියා උපපතියා සති.

පුනවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා පුගගලො සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චා-යනනං සමතිකකමම තත්ථ කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති, තන්තිකාමෙති, තෙන ච විතති. ආපජ්ජති. තත්‍රට්ඨිතො තදබ්බුතො තබ්බහුලවිහාරී අපරිනිතො කාලං කුරුමාතො ආකිඤ්චඤ්ඤා-යනනුපගානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.

ආකිඤ්චඤ්ඤායනනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං සට්ඨිං කප්පසහසාසානි ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුපුර්ණො යාවතායුකං ස්වායාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඤා තිරයමපි ගච්ඡති, තිරච්ඡානසො-නිමපි ගච්ඡති, පෙනතිවිසයමපි ගච්ඡති.

හගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ස්වායාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙඤා තසම්යෙකෙව හවෙ පරිනිබ්බා-යති.

මහණෙනි, ආකාශනන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය කප් විසිදහසෙකි. එහි පාඨන්ජන නොමේ ආයු ඇති නාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් නාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. නිරිසන් යොනියට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක එහි ආයු ඇති නාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් නාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතතිය හෝ ඇතිවත් ම ශ්‍රාවකවත් ආයඝිශ්‍රාවකයාගේ අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජනයා හා සමග මේ විශෙෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ නාතාකරණ යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආකාශනන්‍යායතන යුක්ත ගෙණ “විඤ්ඤාන අනන්තය” යි කොට විඤ්ඤානන්‍යායතනයට එළඹ වෙසේ. හේ ඒ ධ්‍යානය ආස්වාද කෙරේ. ඒ ධ්‍යානය පනයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් තුෂ්ටියට පැමිණේ. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අධිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ, ඒ ධ්‍යානයෙන් නොපිරිහුනේ කල්පය කරමින් විඤ්ඤානන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි.

මහණෙනි, විඤ්ඤානන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය කප් සතළිස්දහසෙකි. පාඨන්ජන එහි ආයු ඇතිනාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් නාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. නිරිසන් යොනියට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇතිනාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් නාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතතිය හෝ ඇතිවත් ම ශ්‍රාවකවත් ආයඝිශ්‍රාවකයාගේ මේ විශෙෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ නාතාකරණය යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානන්‍යායතනය යුක්ත ගෙණ “නිසින් නැතැ” යි ගෙණ ආනිඤ්ඤානන්‍යායතනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පනයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් ම තුෂ්ටියට පැමිණේ. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අධිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ ඒ ධ්‍යානයෙන් නොපිරිහුනේ කල්පය කරමින් ආනිඤ්ඤානන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට යෙයි.

මහණෙනි, ආනිඤ්ඤානන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය කප් සැටදහසෙකි. පාඨන්ජන එහි ආයු ඇති නාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් නාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. නිරිසන් යොනියට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇති නාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් නාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අබ්භ්‍යාසො, ඉදං තාතාකරණං සුතචනො අරියසාවකාසස අසුසතචනා පුපුජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උපපතියා සති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුගලා සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

3. 3. 2. 5.

15. නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ විපතනියො. කතමා නිසේසා: සීලවිපතනි, විතතවිපතනි, දිට්ඨිවිපතනි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාති හොති, අදින්නාදුසී හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුණාවාවො හොති, ඵරුසාවාවො හොති, සමථපලාපී හොති. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ සීලවිපතනි.

කතමා ච භික්ඛවෙ විතතවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අභිජ්ඣාදි හොති: ව්‍යාපන්නාවිතොතා හොති, අයං චූළචනි භික්ඛවෙ විතතවිපතනි.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. විපරීතදස්සනො නත්ති දින්නං, නත්ති සිට්ඨං, නත්ති හුතං, නත්ති සුකටදුක්ඛතාතං කමමානං ඵලං විපාකො, නත්ති අයං ලොකො, නත්ති පරොලොකො, නත්ති මාතා, නත්ති පිතා, නත්ති සතතා ඔපපාතිකා, නත්ති ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමමග්ගතා සමමාපටිපන්නා, යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදෙනතීති. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතනි.

සීලවිපතනිහෙතු වා භික්ඛවෙ සතතා කායස්ස හෙදු පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජන්ති. විතතවිපතනිහෙතු වා භික්ඛවෙ සතතා කායස්ස හෙදු පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිවිපතනිහෙතු වා භික්ඛවෙ සතතා කායස්ස හෙදු පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ නිසේසා විපතනියොති.

නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ සමපද. කතමා නිසේසා: සීලසමපද විතතසමපද දිට්ඨිසමපද.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතිය ඇතිවත් ම ශ්‍රාවණ අංශභිමුඛකයාගේ අශ්‍රාවණ පාඨග්ජනයා හා මේ විශේෂ යි මේ අභිකප්‍රයෝග යි. මේ කරුණ නානාකි යි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනා ලෝකයෙහි විද්‍යමානය හ.

3. 3. 2. 5.

15. මහණෙනි, මේ විපතනිහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශිලවිපතනය, විතතවිපතනය, දෘෂ්ටිවිපතනි යි.

මහණෙනි, ශිලවිපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. අධිතාදන් ගන්නේ වෙයි කාමයෙහි මිසගසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණ්ඩන් වෙයි. පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි. පරාස්බස් ඇතියේ වෙයි. සමඵපපලප ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශිලවිපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතවිපතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල වෙයි ව්‍යාපාදයට පත් සිතාත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතවිපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. විපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. “දතවිපාක නැත, යාගවිපාක නැත, ප්‍රාසූණසන්කාරවිපාක නැත, සුකාහදුෂකාතකමීයන්ගේ ඵලවිපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මාතාරූපස්ථාන විපාක නැත, පිතාරූපස්ථාන විපාක නැත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත. මෙලෝ පරලෝ තමන් දෑන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසන් ද එබඳු සමයගතන සමයක් ප්‍රතිපත්ත ශ්‍රුණේක්‍ෂාභවණයෝ ලොව නැතැ” යි මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිවිපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශිලවිපතනිහෙතෙයින් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතතවිපතනිහෙතෙයින් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපතනිහෙතෙයින් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මේ විපතනිහු තුන් දෙනෙක හ.

මහණෙනි, මේ සමපතනිහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශිලසමපතනය, විතතසමපතනය, දෘෂ්ටිසමපතනි යි.

කතමා ව භික්ඛවෙ සීලසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණ්ණාපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදානා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුණාවාදා පටිච්චරතො හොති, එරුසාවාදා පටිච්චරතො හොති, සමථපප්පාපා පටිච්චරතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීලසම්පදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ විතතසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අනභිජ්ඣාසු හොති, අවාපනනවිතොනා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ විතතසම්පදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමමාදිට්ඨිකො හොති අවිපරිතදස්සනො: අත්ථි දින්නං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකට්ඨකකට්ඨානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරෙ ලොකො, අත්ථි මානා, අත්ථි පිනා, අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණබ්බාහමණා සම්මග්ගතා සමමා පටිපන්නා යෙ ඉමස්සුල ලොකං පරස්සුල ලොකං සයං අභිස්සුස්ස සච්ඡිකත්වා පවෙදෙනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා.

සීලසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. විතතසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

3. 3. 2. 6.

16. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපතනියො. කතමා තිස්සො: සීලවිපතනි, විතතවිපතනි, දිට්ඨිවිපතනි.

කතමා ව භික්ඛවෙ සීලවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණ්ණාපාති හොති -පෙ- සමථපප්පාපි හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීලවිපතනි.

කතමා ව භික්ඛවෙ විතතවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අභිජ්ඣාසු හොති, වාපනනවිතොනා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ විතතවිපතනි.

මහණෙනි, ශීලසම්පන්න කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අසිතාදතින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරාස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි. සම්ප්පලපින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීල-සම්පන්නයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතසම්පන්න කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානනුල වූයේ නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ නො වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතසම්පන්නයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂටිසම්පන්න කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සම්මන්දූෂටික වේ. විපරිතදර්ශන නැත්තේ වේ. “දුතවිපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත, ප්‍රාසූණ සත්කාරවිපාක ඇත, සුකාන්ද්‍රෂකානකමීයන්ගේ ඵලවිපාක ඇත, මෙ ලොව ඇත, පරලොව ඇත, මවුච්චනෙහි විපාක ඇත, පියච්චනෙහි විපාක ඇත, චූෂන වැ පහසුචන සත්ත්වයෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් දූත පසක් කොට දෙසන සම්මන්-ගන වූ (මනාගති ඇති) මොනොවට පිළිපත් මහණබමුණෝ ලොව ඇතැ” යි අවිපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂටිසම්පන්න යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශීලසම්පත් හෙතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනා ගති ඇති සංඛිලෝකයට ඵලමෙත්. මහණෙනි, විතතසම්පන්න හෙතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශොභනගති ඇති සංඛිලෝකයට ඵලමෙත්. මහණෙනි, දූෂටිසම්පන්න හෙතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශොභනගති ඇති සංඛිලෝකයට ඵලමෙත්.

මහණෙනි, මොහු සම්පත්තු තුන් දෙනෙක.

3. 3. 2. 6.

16. මහණෙනි, මේ විපතතිනු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලවිපතතිය, විතතවිපතතිය, දූෂටිවිපතතිය යි.

මහණෙනි, ශීලවිපතති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි. ... සම්ප්පලප ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලවිපතති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතවිපතති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිජ්ඣානනුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතවිපතති යි කියනු ලැබේ.

කතමා ව භික්කුවෙ දිට්ඨිවිපකන්ති?

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චා, මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදස්සනො: නත්ති දින්නං, නත්ති සිට්ඨං - පෙ - නත්ති ලොකෙ සමිණ්ඩ්‍රාහමණො සමමග්ගනා සමමා - පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පවෙදෙනති. අයං චූච්චති භික්කුවෙ දිට්ඨිවිපකන්ති.

සීලවිපකන්තිහෙතු වා භික්කුවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති, විතතවිපකන්තිහෙතු වා භික්කුවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප - පජ්ජන්ති. දිට්ඨිවිපකන්තිහෙතු වා භික්කුවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ අප ඤ්ණකො මණ්ඨි උඤ්ඤං ඛින්නො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුප්පතිට්ඨිතඤ්ඤච පතිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්කුවෙ සීලවිපකන්ති - හෙතු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. විතතවිපකන්තිහෙතු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිවිපකන්තිහෙතු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප - පජ්ජන්ති.

ඉමා ඛො භික්කුවෙ නිස්සො විපකන්තියොති.

නිස්සො ඉමා භික්කුවෙ සමපදා, කතමා නිස්සො: සීලසමපදා, විතතසමපදා, දිට්ඨිසමපදා.

කතමා ව භික්කුවෙ සීලසමපදා?

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චා, පාණානිපාතා පටිවිරතො හොති - පෙ - සමච්ඡාදාපා පටිවිරතො හොති. අයං චූච්චති භික්කුවෙ සීලසමපදා.

කතමා ව භික්කුවෙ විතතසමපදා?

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චා, අනභිජ්ඣාසු හොති, අව්‍යාපන්නාවිතො හොති. අයං චූච්චති භික්කුවෙ විතතසමපදා.

කතමා ව භික්කුවෙ දිට්ඨිසමපදා?

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චා, සමමාදිට්ඨිකො හොති අවිපරිතදස්සනො: අත්ති දින්නං, අත්ති සිට්ඨං - පෙ - අත්ති ලොකෙ සමිණ්ඩ්‍රාහමණො සමමග්ගනා සමමාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පවෙදෙනති. අයං චූච්චති භික්කුවෙ දිට්ඨිසමපදා.

මහණෙනි, දූෂටිවිපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදූෂටික වෙයි. විපරිතදර්ශන ඇතිගේ වෙයි. “දුත විපාක නැත, යාගවිපාක නැත, ... මෙ ලොවත් පරලොවත් තමන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට දෙසන මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණබමුණෝ ලොව නැත,” යන විපරිතදර්ශන ඇතිගේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂටිවිපතනිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශිලිවිපතනිහෙතුයෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතතවිපතනිහෙතුයෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දූෂටිවිපතනිහෙතුයෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, යම් පරිදි ෂබ්බංග ඇති පසාට උඩ ලියේ යම් යම් ලෙසෙකින් සිටුවේ ද, මොනොවට සිටුවේ ම සිටී. මහණෙනි, එපරිදි ම ශිලිවිපතනි-හෙතුයෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මත්තෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. විතතවිපතනි-හෙතුයෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. දූෂටිවිපතනි-හෙතුයෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මේ තුන් විපතනීහු යි.

මහණෙනි, මේ සමපතනීහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශිලිසමපතනිය, විතතසමපතනිය, දූෂටිසමපතනි යි.

මහණෙනි, ශිලිසමපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ණාසයෙන් දුරුවූයේ වෙයි සමඵපපලපිත් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශිලිසමපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතසමපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානනුල වූයේ නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ නො වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතසමපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂටිසමපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සමයග්දූෂටික වෙයි. විපරිතදර්ශන නැතිගේ වෙයි. “දුතවිපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත මෙලෝ පරලෝ තමන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑත ප්‍රත්‍යක්‍ෂකොට ප්‍රකාශ කරණ මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණබමුණෝ ලොව ඇත” යන අවිපරිතදර්ශන ඇතිගේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂටිසමපතනි යි කියනු ලැබේ.

සීලසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. විතතසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

සෙය්‍යථාපී භික්ඛවෙ අපණ්ණකො මණ්ණි උද්ධං බිත්තො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුපපතිට්ඨිතඤ්ඤාච පතිට්ඨාති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ සීලසම්පදාහෙතු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. විතතසම්පදාහෙතු වා -පෙ- දිට්ඨිසම්පදාහෙතු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාහි.

3. 3. 2. 7.

17. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපතනියො, කතමා තිස්සො: කම්මන්තා විපතති, ආජීවවිපතති, දිට්ඨිවිපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ කම්මන්තාවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාහිපාති හොති -පෙ- සම්ඵප්පලාපී හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ කම්මන්තාවිපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ ආජීවවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාආජීවො හොති. මිච්ඡාආජීවෙන ජිවිකං කප්පෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ ආජීවවිපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදස්සනො: තත්ථි දින්නං, තත්ථි සිට්ඨං -පෙ- තත්ථි ලොකෙ සමණ්ට්ඨාභමණා සම්මග්ගතා සම්මා-පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො විපතනියොති.

මහණෙනි, ශීලසම්පන්නිභෙදයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති සංවර්ධනයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතත-සම්පන්නිභෙදයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති සංවර්ධනයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්නිභෙදයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති සංවර්ධනයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, යම් පරිදි ශබ්දය ඇති පසුට උඩ ලියේ යම් යම් තෙලෙකින් පිහිටා සිටුවෙන් ද, සුප්‍රතිෂ්ඨිත කොටමැ සිටුවෙන්ය. මහණෙනි, එපරිදි ම ශීල-සම්පන්නිභෙදයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති සංවර්ධනයට එළඹෙත්. විතතසම්පන්නිභෙදයෙන් හෝ...දෘෂ්ටිසම්පන්නි-භෙදයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති සංවර්ධනයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මොහු තුන් සම්පන්නිහු යි.

3. 3. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ විපතනිහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කම්මානාච්ඡිපතනිය, ආජීවච්ඡිපතනිය, දෘෂ්ටිච්ඡිපතනිය යි.

මහණෙනි, කම්මානාච්ඡිපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ණවා කරන්නේ වෙයි සම්ප්ප-ලය ඇතිවේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කම්මානාච්ඡිපතනිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආජීවච්ඡිපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාආජීව ඇතිවේ වෙයි. මිථ්‍යා-ආජීවයෙන් ජීවිකා කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ ආජීවච්ඡිපතනිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිච්ඡිපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. විපරිතදර්ශන ඇතිවේ වෙයි. “දෘතවිපාක නැත, (විඛල විසින් සුදුකළ) ඉෂ්ටදෘතයෙහි විපාක නැත, ... දෙලොවත් පරලොවත් තමන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දෘත පසක් කොට දෙසන මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණ්ඩමුණෝ ලොව නැත” යන විපරිතදර්ශන ඇතිවේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිච්ඡිපතනිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් විපතනිහු යි.

නිසොං ඉමා භික්ඛවෙ සමපදා, කතමා නිසොං: කමමනාසමපදා,
ආජීවසමපදා, දිට්ඨිසමපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ කමමනාසමපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො හොති -පෙ- සමඵපප-
ලාපා පටිච්ඡරතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කමමනාසමපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආජීවසමපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමමාආජීවො හොති. සමමාආජීවෙන ජීවිකං
කපෙසති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආජීවසමපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිසමපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමමාදිට්ඨිකො හොති අවිපරිනදස්සනො: අනච්ඡි
දින්නං, අනච්ඡි සිට්ඨං -පෙ- අනච්ඡිලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමමග්ගතා සමමාපටි-
පන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා
පවෙදෙනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසමපදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ නිසොං සමපදාති.

3. 3. 2. 8.

18. තිණ්ණිකා භික්ඛවෙ සොචෙය්‍යාති. කතමාති තිණ්ණි: කායසොචෙය්‍යං,
වචිසොචෙය්‍යං, මනොසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො හොති, අදින්නාදානා
පටිච්ඡරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදං වුච්චති
භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ වචිසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා මුසාවාදා පටිච්ඡරතො හොති, පිසුණාවාචා
පටිච්ඡරතො හොති, ඵරුසාවාචා පටිච්ඡරතො හොති, සමඵපපලාපා පටිච්ඡරතො
හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ වචිසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අනභිජ්ඣාලි හොති, අව්‍යාපන්නවිතො හොති,
සමමාදිට්ඨිකො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණි සොචෙය්‍යාතිති.

මහණෙනි, මේ සමපතනිහු තුන් දෙනෙකි කවර තුන් දෙනෙක යත්. කමානතසමපතනිය, ආජීවසමපතනිය, දූෂටිසමපතනි යි

මහණෙනි, කමානතසමපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි ... සමථපලපිත් දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කමානතසමපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආජීවසමපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සමයන් ආජීව ඇතියේ වෙයි. සමයන් ආජීවයෙන් ජීවිකා කෙරෙයි මහණෙනි, මේ ආජීවසමපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂටිසමපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සමයන් දූෂටික වෙයි. විපරිතදශීන නැතිකම වෙයි “දුතට්ඨපාක ඇත, ඉෂට්ඨපාක ඇත ... මෙ ලොවින් පර-ලොවත් තමන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණබමුණෝ ලොව ඇත” යන අවිපරිතදශීන ඇතිකම වෙයි.

මහණෙනි, මේ දූෂටිසමපතනි යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ සමපතනිහු යි.

3. 3. 2. 8.

18. මහණෙනි. මේ ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායආරයෙහි ශුචිභාවය, වාග්ආරයෙහි ශුචිභාවය, මනෝආරයෙහි ශුචිභාව යි.

මහණෙනි, කායආරයෙහි ශුචිභාවය කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අසිතා-දනින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායආරයෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ආරයෙහි ශුචිභාවය කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පිහුණු බසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරාස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි, සමථපලපයෙන් දුරු වූයේ වෙයි, මහණෙනි, මේ වාග්ආරයෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝආරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යාබහුල නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතිකම නොවෙයි. සමයන් දූෂටික වෙයි. මහණෙනි, මේ මනෝආර-යෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් වැදූරැම් ශුචිභාවයෝ යි.

3. 3. 2. 9.

19. තිණ්ණිමානි භික්ඛවෙ සොචෙය්‍යානි. කතමානි තිණ්ණි: කායසොචෙය්‍යං, වච්චිසොචෙය්‍යං, මනොසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පාණානිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදානා පටිච්චරතො හොති, අබ්‍රහ්මචරියා පටිච්චරතො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ වච්චිසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මුසාවාදා පටිච්චරතො හොති, පිත්‍රණාවාවා පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාවාවා පටිච්චරතො හොති, සමථප්පලාපා පටිච්චරතො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ වච්චිසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අර්ඝ්ඛතං කාමච්ඡදං අනි මෙ අර්ඝ්ඛතං කාමච්ඡදෙති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඝ්ඛතං කාමච්ඡදං නනි මෙ අර්ඝ්ඛතං කාමච්ඡදෙති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස කාමච්ඡදස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අර්ඝ්ඛතං ව්‍යාපාදං අනි මෙ අර්ඝ්ඛතං ව්‍යාපාදෙති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඝ්ඛතං ව්‍යාපාදං නනි මෙ අර්ඝ්ඛතං ව්‍යාපාදෙති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස ව්‍යාපාදස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අර්ඝ්ඛතං ජිනම්ඤ්ඤං අනි මෙ අර්ඝ්ඛතං ජිනම්ඤ්ඤානි පජානාති. අසන්තං වා අර්ඝ්ඛතං ජිනම්ඤ්ඤං නනි මෙ අර්ඝ්ඛතං ජිනම්ඤ්ඤානි පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස ජිනම්ඤ්ඤස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස ජිනම්ඤ්ඤස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස ජිනම්ඤ්ඤස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අර්ඝ්ඛතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං අනි මෙ අර්ඝ්ඛතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චානි පජානාති. අසන්තං වා අර්ඝ්ඛතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං නනි මෙ අර්ඝ්ඛතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චානි පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අර්ඝ්ඛතං විචිකිච්ඡං අනි මෙ අර්ඝ්ඛතං විචිකිච්ඡානි පජානාති. අසන්තං වා අර්ඝ්ඛතං විචිකිච්ඡං නනි මෙ අර්ඝ්ඛතං විචිකිච්ඡානි පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණාය විචිකිච්ඡාය ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං.

3. 3. 2. 9.

19. මහණෙනි, මේ ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: කායඥාරයෙහි ශුචිභාවය, වාග්ඥාරයෙහි ශුචිභාවය, මනෝඥාරයෙහි ශුචිභාව යි.

මහණෙනි, කායඥාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, පණ්ඩිතයෙක් දුරුවූයේ වෙයි. අභිනා-දනින් දුරුවූයේ වෙයි අබ්මසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායඥාරයෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ඥාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුණු-බසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරාස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි. සමථපපලපින් දුරු-වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වාග්ඥාරයෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝඥාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි කාමච්ඡදය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යා-මාන වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි කාමච්ඡදය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපන් කාමච්ඡදයාගේ උත්පාදයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් සෙයෙකින් උපන් කාමච්ඡදයාගේ ප්‍රභාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත කාමච්ඡදයාගේ මතුයෙහි නූපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යාපාදය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යාපාදය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපන් ව්‍යාපාදයාගේ ඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපන් ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රභාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත ව්‍යාපාදයාගේ මතුයෙහි නොඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ චිතමිඤ්ඤය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි චිතමිඤ්ඤ ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ චිතමිඤ්ඤ 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි චිතමිඤ්ඤ නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපන් චිතමිඤ්ඤයාගේ ඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපන් චිතමිඤ්ඤයාගේ ප්‍රභාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත චිතමිඤ්ඤයාගේ මතුයෙහි නොඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ උඤ්චිචක්‍රකක්‍රවය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි උඤ්චිචක්‍රකක්‍රවය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ උඤ්චිචක්‍රකක්‍රවය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි උඤ්චිචක්‍රකක්‍රවය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපන් උඤ්චිචක්‍රකක්‍රවයාගේ ඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපන් උඤ්චිචක්‍රකක්‍රවයාගේ ප්‍රභාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත උඤ්චිචක්‍රකක්‍රවයාගේ මතුයෙහි නොඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විචිකිච්ඡාව ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විචිකිච්ඡාව නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපන් විචිකිච්ඡාවගේ ඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපන් විචිකිච්ඡාවගේ ප්‍රභාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රභත විචිකිච්ඡාවගේ මතුයෙහි නොඉපාත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

මහණෙනි, මේ මනෝඥාරයෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි සොවෙය්‍යානීති.

1. කායසුචිං චචිසුචිං වෙතොසුචිමනාසවං,
සුචිං සොවෙය්‍යසම්පන්නං ආහු නිත්තානපාපකතති.

3. 3. 2. 10.

20. තිණ්ණිමානි භික්ඛවෙ මොනෙය්‍යානී. කතමානි තිණ්ණි: කායමොනෙය්‍යං,
චචිමොනෙය්‍යං, මනොමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පාණානිපාතා පටිච්චතො හොති. අදින්නාදිතා
පටිච්චතො හොති. අබ්‍රහ්මචරියා පටිච්චතො හොති. ඉදං චූළචනි භික්ඛවෙ
කායමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ චචිමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මුසාවාදි පටිච්චතො හොති. පිසුණාවාදි පටිච්චතො
හොති. ඵරුසාවාදි පටිච්චතො හොති. සම්ප්පලාපා පටිච්චතො හොති.
ඉදං චූළචනි භික්ඛවෙ චචිමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤ-
විමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදං
චූළචනි භික්ඛවෙ මනොමොනෙය්‍යං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි මොනෙය්‍යානීති.

2. කායමුචිං චචිමුචිං වෙතොමුචිමනාසවං,
මුචිං මොනෙය්‍යසම්පන්නං ආහු සම්බප්පහාසිතතති.

ආපාසික වග්ගො දුතියො.*

* නසසුද්දනං :- ආපාසිකො දුලලනො අපරමෙය්‍යං
ආනෙඤ්ජ විපතති සම්පදි
අපරණෙකො ච කම්මනෙතා
දෙව සොවෙය්‍යානි මොනෙය්‍යානි - මජ්ඣං.

මහණෙනි, මොහු ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙක

1. කායආරයෙහි පවිත්‍ර වූ වාග්ආරයෙහි පවිත්‍ර වූ මනෝආරයෙහි පවිත්‍ර වූ එයින් ම අනාසුව වූ මෙසේ ත්‍රිවිධශෝචයෙන් යුක්ත වූ කෙලශා-භාවයෙන් පවිත්‍ර වූ මහණ බෞතපාපය යි කියත්.

3. 3. 2. 10.

20. මහණෙනි, මේ මුනිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායආරයෙහි මුනිභාවය, වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය, මනෝආරයෙහි මුනිභාව යි.

මහණෙනි, කායආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, අධිනා-දනින් දුරුවූයේ වෙයි. අබ්‍රමසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායආරයෙහි මුනිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, පිසුණු-බයින් දුරුවූයේ වෙයි, පරාස්බයින් දුරුවූයේ වෙයි. සමඵප්පලපින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ ආසුවයන් ඝෂය කිරීමෙන් අනාසුව වූ වෙතොච්චුකතිය ප්‍රඥච්චුකතිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට උපයාගෙණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මනෝආරයෙහි මුනිභාව යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් මුනිභාවයෝ යි.

2. කායආරයෙන් පවිත්‍ර වූ වාග්ආරයෙන් පවිත්‍ර වූ මනෝආරයෙන් පවිත්‍ර වූ එයින් ම අනාසුව වූ එයින් ම මුනිභාවයෙන් යුක්ත වූ රහත් මුනිහු සියලු පවි පැහුවකු කොට කියත්.

[3. භරණඛු චගෙහා] *

3. 3. 3. 1.

[කුසිනාග් නිදානං:]

21. එකං සමයං භගවා කුසිනාග්ගං විහරති බ්ලිහරණො වතසණෙඛි.
නත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ-

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති.
තමෙනං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා උපසඞ්ඛමිත්වා ස්වානන්දාය භතෙතන
නිමනෙතති. ආකඞ්ඛමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිවාසෙති. සො තස්සා රතනිය
අච්චයෙන පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරං ආදාය යෙන තස්ස
ගහපතියස්ස වා ගහපතිපුතාස්ස වා නිවෙසනං තෙනුපසඞ්ඛමිති. උපසඞ්ඛ-
මිත්වා පඤ්ඤාතො ආසතො නිසීදති. තමෙනං සො ගහපති වා ගහපතිපුතො
වා පණීතො බාදනීයො හොජනීයො සහත්ථා සන්තපෙපති සම්පවාරෙති.
තස්ස එවං හොති: සාධු වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා පණීතො
බාදනීයො හොජනීයො සහත්ථා සන්තපෙපති සම්පවාරෙතිති. එවමිස්ස
හොති: අහො වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා ආයතිමිච්ච වරුපෙන
පණීතො බාදනීයො හොජනීයො සහත්ථා සන්තපෙපසා සම්පවාරෙයාති.
සො තං පිණ්ඩපාතං ගටිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අනාදිතවදස්සාපී
අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. සො තත්ථ කාමවිතක්කමිච්ච විතකෙකති.
ච්ඡාපාදවිතක්කමිච්ච විතකෙකති. විහිංසාවිතක්කමිච්ච විතකෙකති. එවරුපස්සා-
හං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දින්නං න මහපථලන්ති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු:
පමනො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය
විහරති. තමෙනං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා උපසඞ්ඛමිත්වා ස්වානන්දාය
භතෙතන නිමනෙතති, ආකඞ්ඛමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිවාසෙති. සො තස්සා
රතනිය: අච්චයෙන පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරං ආදාය යෙන
තස්ස ගහපතියස්ස වා ගහපතිපුතාස්ස වා නිවෙසනං තෙනුපසඞ්ඛමිති.
උපසඞ්ඛමිත්වා පඤ්ඤාතො ආසතො නිසීදති. තමෙනං සො ගහපති වා
ගහපතිපුතො වා පණීතො බාදනීයො හොජනීයො සහත්ථා සන්ත-
පෙපති සම්පවාරෙති. තස්ස න එවං හොති: සාධු වත මායං¹ ගහපති වා
ගහපතිපුතො වා පණීතො බාදනීයො හොජනීයො සහත්ථා සන්තපෙපති
සම්පවාරෙතිති. එවමිස්ස න හොති: අහො වත මායං ගහපති වා ගහපති-
පුතො වා ආයතිමිච්ච වරුපෙන පණීතො බාදනීයො හොජනීයො
සහත්ථා සන්තපෙපසා සම්පවාරෙයාති. සො තං පිණ්ඩපාතං අගටිතො
අමුච්ඡිතො අනජ්ඣාපනො ආදිතවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති.
සො තත්ථ තෙකමමවිතක්කමිච්ච විතකෙකති. අච්ඡාපාදවිතක්කමිච්ච විතකෙකති.
අවිහිංසාවිතක්කමිච්ච විතකෙකති. එවරුපස්සාහං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දින්නං
මහපථලන්ති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු: අපමනො හි භික්ඛවෙ භික්ඛු
විහරතිති.

[3. හරණ්‍ය චගිය]

[කුසිනාග නිදහසි:]

3. 3. 3. 1.

21. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාග නුවර බලිගරණ නම් වනලාභාබෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසසුන් ඇමතු සේක ...

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නියමිගමක් හෝ ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙයි. ඔහු කර ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපති-පුත්‍රයෙක් හෝ ඵලම සෙටදවස විශයුතු බොජ සඳහා බතින් නිමන්ත්‍රණය කෙරෙයි. මහණෙනි, කැමැති වන මහණ ඉවසයි. හෝ ඵරය ගෙවියැමෙන් පෙරවරු හැදපෙරෙව පාසිවුරු ගෙන ඒ ගෘහපතියාගේ හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ නිවෙස්ත කර ඵලමෙයි. ඵලම පැණ වූ අස්තෙනි හිඳුනේය. ඒ මහණ ඒ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් සතපයි. මොනොවට පවරවයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් මා මොනොවට සතපනේය. මොනොවට පවරවනේය” කියා යි මෙසේ ද ඔහුට සිතෙක් වෙයි. “යහහ, මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මතුයෙහිදු මෙබඳු ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් මා සතපා නම් මොනොවට පවරවා නම් මැනව” කියා යි. ඒ මහණ ඒ පිණ්ඩපාතය තෘණයෙන් ග්‍රහිත වූයේ මුර්ඡිතවූයේ තෘණයෙහිතින් ගිලගත්තේ ආදීතව නො දක්නා සුල්ලේ නිසාරණප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ මහණ එහි කාමවිතතිය ද විතකීණ කෙරෙයි. ව්‍යාපාදවිතකීය ද විතකීණ කෙරෙයි. විහිංසාවිතකීය ද විතකීණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මෙබඳු මහණහට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ පමාවූයේ වෙසේ. එහෙයිනි.

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නියමිගමක් හෝ ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඔහු කර ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපති-පුත්‍රයෙක් හෝ ඵලම සෙටදවසට බතින් නිමන්ත්‍රණය කෙරෙයි. මහණෙනි, කැමැති වන මහණ ඉවසයි. ඒ මහණ ඒ රය ගෙවියැමෙන් පෙරවරු හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙන ඒ ගෘහපතියාගේ හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ නිවෙස්ත කර ඵලමෙයි. ඵලම පැණ වූ අස්තෙනි හිඳුනේය. ඒ මහණ ඒ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් සතපයි. මොනොවට පවරවයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නොවෙයි. “මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් මා සතපනේය. මොනොවට පවරවනේය” කියා යි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් ද නොවෙයි. “යහහ, මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මතුයෙහිදු මෙබඳු ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භෝජයෙන් සියතින් මා සතපා නම් මොනොවට පවරවා නම් මැනව” කියා යි. ඒ මහණ ඒ පිණ්ඩපාතය ග්‍රහිත නොවූයේ මුර්ඡිත නොවූයේ නොගිලගත්තේ ආදීතව දක්නා සුළු වූයේ නිස්සරණප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ මහණ එහි නිෂ්කාම-විතකීය ද විතකීණ කෙරෙයි. අව්‍යාපාදවිතකීය ද විතකීණ කෙරෙයි. අවිහිංසාවිතකීය ද විතකීණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මෙබඳු මහණහට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ අප්‍රමාද විහරණ ඇතිසේ වෙසෙයි.

3. 3. 3. 2.

[සාවස්ථි නිදානං:]

22. යස්සං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු භණ්ඩිතජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිති විතුදනතා විහරන්ති, මනසිකාතුමපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා න එාසු භොති. පගෙව ගනතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: “අද්ධා නෙ ආයස්මනො නයො ධම්මෙ පජතිංසු, නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

කතමෙ නයො ධම්මෙ පජතිංසු: තෙකම්මවිතකකං, අව්‍යාපාදවිතකකං, අවිතිංසාවිතකකං. ඉමෙ නයො ධම්මෙ පජතිංසු.

කතමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු:¹ කාමවිතකකං, ව්‍යාපාදවිතකකං, විතිංසාවිතකකං. ඉමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු

යස්සං² භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු භණ්ඩිතජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිති විතුදනතා විහරන්ති, මනසිකාතුමපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා න එාසු භොති. පගෙව ගනතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: “අද්ධා නෙ ආයස්මනො ඉමෙ නයො ධම්මෙ පජතිංසු. ඉමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

යස්සං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු සම්ගතා සම්මොදමාතා අවිවදමාතා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සම්පස්සන්තා විහරන්ති. ගනතුමපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා එාසු භොති. පගෙව මනසිකාතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: “අද්ධා නෙ ආයස්මනො නයො ධම්මෙ පජතිංසු, නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

කතමෙ නයො ධම්මෙ පජතිංසු: කාමවිතකකං, ව්‍යාපාදවිතකකං, විතිංසාවිතකකං. ඉමෙ නයො ධම්මෙ පජතිංසු.

කතමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු: තෙකම්මවිතකකං, අව්‍යාපාදවිතකකං අවිතිංසාවිතකකං. ඉමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු

යස්සං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු සම්ගතා සම්මොදමාතා අවිවදමාතා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සම්පස්සන්තා විහරන්ති, ගනතුමපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා එාසු භොති. පගෙව මනසිකාතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: “අද්ධා නෙ ආයස්මනො ඉමෙ නයො ධම්මෙ පජතිංසු, ඉමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු”ති.

1. බහුලමකංසු - සසාකා. - PTS: 2. යස්සං පත - මජ්ඣා.

3. 3. 3. 2.

[සැවැත් නිදහසි:]

22. මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු හටගත් හණකින අඤ්ඤානු හටගත් කලහ අඤ්ඤානු විවාදයට වැද්දනාහු උනුත් මුවසැතින් පෙළුන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග මෙතෙහි කරන්නට ද පහසු නොවේ. යන්නට කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානතයෙන් කරුණු තුණක් හැරපියති. කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කෙරෙති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

කවර කරුණු තුණක් හැරපියත් ද යත්: නිෂ්කාමනාමිකකීය, අව්‍යාපාද-
විතකීය, අවිහිංසාවිතකීය යන මේ තුන් දහම් හැරපියත්.

කවර කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කෙරෙත් ද යත්: කාමවිතකීය,
ව්‍යාපාදවිතකීය, විහිංසාවිතකීය යන තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරත්.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු හටගත් හණකින අඤ්ඤානු, හටගත් කලහ අඤ්ඤානු විවාදයට වැද්දනාහු උනුත් මුවසැතින් පෙළුමින් වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග මෙතෙහි කරන්නට ද පහසු නොවේ. යන්නට කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානතයෙන් මේ තුන් දහම් හැරපියත්. මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කෙරෙති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු සමග වූවාහු තුස්තාහු විවාද නොක-
රන්නාහු ඤීරොදකිභූත වූවාහු උනුත් පිය අසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග යන්නට ද පහසුය. මෙතෙහි කරනු කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානතයෙන් කරුණු තුණක් හැරපියති. කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කරති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

කවර කරුණු තුණක් හැරපියත් ද යත්: කාමවිතකීය, ව්‍යාපාදවිතකීය,
විහිංසාවිතකීය යන මේ කරුණු තුණ හැරපියත්.

කවර කරුණු තුණක් බහුලවශයෙන් කෙරෙත් ද යත්: නිෂ්කාමනා-
මිකකීය, අව්‍යාපාදවිතකීය, අවිහිංසාවිතකීය යන මේ තුන් දහම් බහුල
වශයෙන් කරත්.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු සමග වූවාහු තුස්තාහු විවාද නො
කරන්නාහු, ඤීරොදකිභූත වූවාහු උනුත් පිය අසින් දක්නාහු වෙසෙත්
ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග යන්නට ද පහසු වේ. මෙතෙහි කරනු කැලම
පහසු වේ. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානතයෙන් මේ තුන් දහම් හැරපියත්.
මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

3. 3. 3. 3

[වෙසාලි නිදහන:]

23. එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති ගෝතමිනි වෙනියෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි -පෙ-

අභිඤ්ඤායාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අනභිඤ්ඤාය. සනිද්දාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අනිද්දහං. සප්පාටිහාරියාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අප්පාටිහාරියං.

තස්ස මහං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ධම්මං දෙසයනො නො අනභිඤ්ඤාය, සනිද්දහං ධම්මං දෙසයනො නො අනිද්දහං, සප්පාටිහාරියං ධම්මං දෙසයනො නො අප්පාටිහාරියං, කරණියො ඔවාදෙ කරණියා අනුසාසති.

අලඤ්ච පන වො භික්ඛවෙ කුට්ඨියා, අලං අනනමතතාය, අලං සොම-
නස්සාය “සමමාසඤ්ඤො භගවා, සවාකතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනො
සබ්බො”ති.

ඉදමවොච භගවා. අනනමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දුං.
ඉමසම්ඤ්ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤමානෙ සහස්සි ලොකධාතු
අකමපිත්තාති.

3. 3. 3. 4.

[කපිලවස්තු නිදහන:]

24. එකං සමයං භගවා කොසලෙස්ස වාරිකං වරමානො යෙන කපිලවස්තු
තදවසරි. අස්සොසි ඛො මහානාමො සකෙකා භගවා කිරි කපිලවස්තු.
අනුප්පනොති. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්.
උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධ්‍යාසි. එකමන්තං සිතං
ඛො මහානාමං සකෙකං භගවා එතදවොච:

ගච්ඡ මහානාම, කපිලවස්තුස්මිං තථාරූපං ආවසථං ජාන යත්ථස් මයං
එකරතතිං විහරෙය්‍යාමාති. එවං භන්තෙති ඛො මහානාමො සකෙකා
භගවතො පටිසසුත්වා කපිලවස්තුං පටිසිත්වා කෙවලකප්පං කපිලවස්තුං
අනුභික්ඛන්තො න අද්දස කපිලවස්තුස්මිං තථාරූපං ආවසථං යත්ථ භගවා
එකරතතිං විහරෙය්‍ය.

අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා
භගවන්තං එතදවොච: තත්ථ භන්තෙ කපිලවස්තුස්මිං තථාරූපො ආවසථො
යත්ථස් භගවා එකරතතිං විහරෙය්‍ය. අයං භන්තෙ භරණ්ඩුකාලාමො
භගවතො පුරාණසලුගමවාරි. තස්සස් භගවා අස්සමෙ එකරතතිං විහරතුති.

3. 3. 3. 3.

[විසාලා හිදුනයි:]

23. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසාලා මහනුවර ගොසමග භෙවනියෙහි වාසවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසවූන් ඇමවුසේක.

මහණෙනි, මම විශිෂ්ටඥනයෙන් අවබෝධ කොට දහම් දෙසමි. අවබෝධ නොකොට නො දෙසමි. මහණෙනි, මම හෙතු සහිත කොට දහම් දෙසමි. හෙතු රහිත කොට නො දෙසමි. මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යනිකර්මයන් තෙරලීම් සහිත කොට දහම් දෙසමි. තෙරලීම් රහිත කොට නො දෙසමි.

මහණෙනි, අවබෝධ කොට ගෙණ දහම් දෙසන අවබෝධ නොකොට නො දෙසන, නිදන සහිත කොට ගෙණ දහම් දෙසන, නිදන රහිත කොට නො දෙසන, ප්‍රත්‍යනිකර්මයන් තෙරලීම් සහිත කොට ගෙණ දහම් දෙසන, තෙරලීම් රහිත කොට නො දෙසන ඒ මාගේ අවවාදය කළ යුතුය. අනුශාසනා කළ යුතුය.

මහණෙනි, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමයක් සමුද්ධාය හ, ධර්ම සංවාසා-
නය, සහනු සුප්‍රතිපත්තායහ”යි කොපට තුෂටියට නිසිය. සතුවූ සිත් ඇති සෙයට නිසිය. සෞමන්සයට නිසිය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. ඒ සියමනා මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ ව තුස්නවුහ. මේ වෙය්‍යාකරණය වදාරණු ලබන් ම සහසී ලොකධාතුව කම්පිත විය.

3. 3. 3. 4.

[කිඹුල්වන් හිදුනයි:]

24. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දතම්වෙහි සැරි-
සරණ සේක් කිඹුල්වන් නුවර කර වැසිසේක. මහානාම ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිඹුල්වනට වැසිසේක් ල සි ඇසී ය. එක්බිති මහානාම ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි මහානාම සැහැරුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහානාමය, යව, අද එකරැයක් අපි යම් තැනෙක වසමෝ ද කිඹුල්වනෙහි එබඳු ආවසරයක් ද නැ යි. වහන්ස, එසේය යි මහානාම සැහැරුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිණකොට කිඹුල්වනට වැද මුළු කිඹුල්වන ඔබමොබ ඇවිදුනේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ආවසරයෙක එක රැයක් වසන සේක් ද එබඳු ආවසරයක් කිඹුල්වනෙහි නො දිට.

එක්බිති මහානාම සැහැරුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළකෙළේය: වහන්ස, අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක එක්රැයක් වසන සේක් ද, එබඳු ආවසරයෙක් කිඹුල්වනෙහි නැත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාරණී සමුම්භරයා පරණමුකාආම තවසා ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද ඔහුගේ අසපුවෙහි එක් රැයක් වසන සේක්වා.

ගව්‍ය මහානාම, සන්ධාරං පඤ්ඤපෙතිති. එවං භනොති බො මහානාමො සකෙකා භගවතො පටිසංඝායා යෙන භරණ්ඩස්ස කාලාමස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා සන්ධාරං පඤ්ඤපෙතිති උදකං ධූපෙචා පාදානං ඛොවනාය යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවනං එතදවොච:

සන්ධාරො භනොත සන්ධාරො, උදකං ධූපිතං පාදානං ඛොවනාය, යස්සදුනි භනොත භගවා කාලං මඤ්ඤතිති.

අථ බො භගවා යෙන භරණ්ඩස්ස කාලාමස්ස අස්සමො, තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා පඤ්ඤතෙන ආසනෙන නිසිදි. නිසජ්ඣ බො භගවා පාදෙ පකබාලෙසි.

අථ බො මහානාමස්ස සකකස්ස එතදහොසි: අකාලො බො අජ්ජ භගවනං පසිරුපාසිතුං, නිලනොතා භගවා, සෙවදුනාහං භගවනං පසිරුපාසිස්සාමිති භගවනං අභිවාදෙචා පදකම්ණං කචා පකකාමි.

අථ බො මහානාමො සකෙකා තස්ස රතනියා අච්චයෙන යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවනං අභිවාදෙචා එකමෙනං නිසිදි. එකමෙනං නිසිනං බො මහානාමං සකකං භගවා එතදවොච:

තයො බො මෙ මහානාම සන්ධාරො සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

කතමෙ තයො?

ඉධ මහානාම එකචො සන්ධාරා කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, ත රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, ත වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. ඉධ පන මහානාම එකචො සන්ධාරා කාමානං මෙව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, රුපානං ව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, ත වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. ඉධ පන මහානාම එකචො සන්ධාරා කාමානං ව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, රුපානං ව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, වේදනානං ව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. ඉමෙ බො මහානාම තයො සන්ධාරො සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං මහානාම තිණ්ණං සන්ධාරානං එකා නිට්ඨා, උදහු පුපු නිට්ඨාති.

එවං චූතො භරණ්ඩකාලාමො මහානාමං සකකං එතදවොච: එකාති මහානාම වදෙතිති.

එවං චූතො භගවා මහානාමං සකකං එතදවොච: තානාති මහානාම වදෙතිති.

දුතියමපි - පෙ- තතියමපි බො භරණ්ඩකාලාමො මහානාමං සකකං එතදවොච: එකාති මහානාම වදෙතිති. තතියමපි බො භගවා මහානාමං සකකං එතදවොච: තානාති මහානාම වදෙතිති.

මහානාමය, යව, පසතරණක් පත්ව යි. “වහන්ස, එසේය” යි මහානාම සැඟරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හරණ්‍යකාලාම නව්සාගේ අසපුවට එළඹියේය. එළඹ පසතරණක් පත්වා පා දේනට දිය එළවා නබා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නෙල සැළකෙළේ ය.

වහන්ස, පසතරණ ඇතිරින. පාදේනට දිය එළවා තැබින. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් යම් කිසෙක් ඇද්ද, එයට කල් දන්නේ මැනැවැයි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හරණ්‍යකාලාමයාගේ අසපුවට වැඩිසේක. වඬ පැන්වූ අස්තෙති හුන් සේක. හිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පා දෙවූ සේක.

එක්බිති මහානාම ශාක්‍යයාට නෙල සිත් විය: දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පයඝ්‍රීපාසනයට අකාලය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කලානතයහ. “දැන් මම හෙට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාසනය කරමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේ ය.

එක්බිති මහානාම ශාක්‍ය ඒ රූය ඉක්මෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හින. එකත්පස්ව හුන් මහානාම ශාක්‍යරජුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නෙල වදාළහ:

මහානාමය, ලොකයෙහි මේ ශාක්‍යාහු තුන් දෙනෙක් විද්‍යාමානසහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ප්‍රභාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්. වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්, මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්. මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. වෙදනාවන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත් මහානාමය, මේ ශාක්‍යාහු තුන් දෙනා ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

මහානාමය, මේ තුන් ශාක්‍යාවරුන්ගේ නිෂ්ඨාව එකෙක් වේ ද? නොහොත් බොහෝ නිෂ්ඨාවෝ ඇත්ද?

මෙසේ වදාළ කල්හි හරණ්‍යකාලාම නවුස් මහානාම ශාක්‍යයාට නෙල කිය: “මහානාමය, එකැයි කියව” යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහානාම ශාක්‍යයාට නෙල වදාළහ: “මහානාමය, නානානිෂ්ඨාය කියව” යි.

දෙවන වටත් ... තුන් වන වටත් හරණ්‍යකාලාම නව්සා මහානාම ශාක්‍යයාට නෙල කිය. “මහානාමය, එකැ යි කියවයි.” තුන්වන වටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහානාම ශාක්‍යයාට නෙල වදාළහ: “මහානාමය, නානානිෂ්ඨාය කියව” යි.

අථ බො භරණ්‍යො කාලාමයො එතද්‍රව්‍යොසි: 'මහෙසකකයො වතමති මහානාමයො සකකයො සමමුඛා සමණෙන ගොතමෙන යාවතතියකං අපසාදිතො, යනනුනාහං කපිලවත්ථුමනා පකකමෙය්‍යනති'

අථ බො භරණ්‍යො කාලාමො කපිලවත්ථුමනා පකකාමි. යං කපිලවත්ථුමනා පකකාමි, තථා පකකනොතව අහොසි. න පුත පච්චාගඤ්ජිති.

3. 3. 3. 5.

[සාවජථි තිද්‍රව්‍යො:]

25 එකං සමයං භගවා සාවජථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකයො ආරාමෙ. අථ බො සජ්ජනො දෙවපුතො අභිකකනනාය රතතියා අභිකකනනවණ්ණො කෙවලකපං ජේතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඝිකමි. උපසඝිකමිත්වා භගවතො පුරතො සංස්ථාමිති ඔසිදති වෙච සංසිදති ව, නසකෙකාති සණ්ඨාතුං. සෙය්‍යථාපි නාම සප්පිං වා ගෙලං වා වාලිකාය ආසිතං ඔසිදති සංසිදති න සණ්ඨාති. එවමෙච හත්තො දෙවපුතො භගවතො පුරතො සංස්ථාමිති ඔසිදති වෙච සංසිදති ව, න සකෙකාති සණ්ඨාතුං.

අථ බො භගවා හත්තං දෙවපුතං එතද්‍රව්‍යො: ඔලාරිකං හත්තං, අතනහාවං අභිතිමමිතාභිති.

එවං හනොති බො හත්තො දෙවපුතො භගවතො පටිස්සුත්වා ඔලාරිකං අතනහාවං අභිතිමමිතිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනං අට්ඨාසි. එකමනං සිතං බො හත්තං දෙවපුතං භගවා එතද්‍රව්‍යො:

යෙ තෙ හත්ත ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සභූතයො පචතතිතො අහෙසුං, අපි නු තෙ තෙ ධම්මා එතරති පචතතිතොති?

යෙ ච මෙ හනොති ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සභූතයො පචතතිතො අහෙසුං, තෙ ච මෙ ධම්මා එතරති පචතතිතො. යෙ ච මෙ හනොති ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සභූතයො නප්පචතතිතො අහෙසුං, තෙ ච මෙ ධම්මා එතරති පචතතිතො. සෙය්‍යථාපි හනොති භගවා එතරති ආකිණේණො විහරති භික්ඛුති භික්ඛුති උපාසකෙති උපාසිකාති රාජ්ජිති රාජමහාමතෙතති තිත්ථියෙති තිත්ථියසාවකෙති, එවමෙච බො අහං හනොති ආකිණේණො විහරාමි දෙවපුතොති. දුරතොපි හනොති දෙවපුතො ආගච්ඡන්ති හත්තයො දෙවපුතයො සනතිකෙ ධම්මං සොස්සාමාති. තිණ්ණොහං හනොති ධම්මං අතිතො අප්පට්ඨාතො කාලකතො.

එක්කිනි හරණ්ඩුකාලාම නවසාට මෙසින් විය: “මහෙශාඛ්‍ය මහානාම ශාක්‍යරජුගේ හමියමෙහි දී මහණ ගොයුම්හු විසින් තුන්වන වට තෙක් ගරහන ලද්දෙහි. මම කිබුල්වනින් පැනයෙහි නම් මැනවැ”යි.

එක්කිනි හරණ්ඩුකාලාම නවසා කිබුල්වනින් නික්මන. කිබුල්වනින් යම් සැටියෙකින් පැන ගියේ ද, එසැටියෙන් ගියේ ම විය. වටාලා නො පැමිණියේ ය.

3. 3. 3. 5.

[සැවැත් නිදනයි:]

25. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුමර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් අනේපිඩු සිටුඅරමිහි වැඩවසන සේක. එසඳු හත්ථක දෙවි-පුත් ඉකල් රැය අභිකාන්තවෂ්ටිවණ් ඇත්තේ සම්පුණ් ජෙනවනය වටා බිබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. ‘එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට සිටිමි’යි ගළයි. වැනිරිමි කෙරෙයි. නො සිටියහෙයි. සර්පිස් බිඳු හෝ තෙලබිඳු හෝ සියුම් වැලි මඩෙක ඉස්නා ලද්දේ ගළනේ වතුරැනේ වේ ද, නො සිටුවේ වේ ද, එපරිදි ම හත්ථක දෙවිපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට සිටිමි’යි ගළනා හා වරැතුනා හා කෙරෙයි. සිටුනට නොහැකි වෙයි

එක්කිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හත්ථක දෙවිපුත්හට තෙල වදළහ: හත්ථකය, ඔලාරික ආත්මභාවයක් මවැලව යි.

වහන්ස, එසේය යි හත්ථක දෙවිපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී ඔලාරික ආත්මභාවයක් මවැගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි හත්ථක දෙවිපුත්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

හත්ථකය, පෙර මනුෂ්‍ය වූ නොපට යම් ඒ දහම්හු (හැදෑරීමෙන්) වණ පොත්ව වැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු නොපට දැනුත් වණපොත්ව වැටෙත් ද?

වහන්ස, යම් ඒ දහම්හු පෙර මනුෂ්‍ය වූ මට වණපොත්ව වැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු දැනුත් මට වණපොත්ව වැටෙති. වහන්ස, යම් ඒ දහම්හු පෙර මනුෂ්‍ය වූ මට වණපොත්ව නොවැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු දැන් මට වණ-පොත්ව ඇත. වහන්ස, යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤ, හිඤ්ඤා, උපාසක, උපාසිකා, රාජ රාජමහාමාත්‍ය, තිඤ්ඤ තිඤ්ඤාමාත්‍යවකයන් විසින් ආකිණ්ණව වසනසේක් ද, වහන්ස, එපරිදි ම මමත් දෙවපුත්‍රයන් විසින් ආකිණ්ණව වෙසෙමි. වහන්ස, දුරසිට දු “හත්ථක දෙවපුත්‍රයා වෙත දහම් අසමිහ”යි දෙවිපුත්හු එති. වහන්ස, මම දහම් තුණක් පිළිබඳව අනාප්ත වූයෙහි උතකණ්ඩන නො වූයෙහි කල්පරිය කෙළෙමි.

කතමෙසං තිණණං?

හගවතො අහං හතොන දස්සනස්ස අතිතොන අප්පට්ඨානො කාලකතො. සඤ්ඤාමසවණස්සාහං හතොන අතිතොන අප්පට්ඨානො කාලකතො. සඤ්ඤාසංහං හතොන උපට්ඨානස්ස අතිතොන අප්පට්ඨානො කාලකතො. ඉමෙසං බො අහං හතොන තිණණං ධම්මානං අතිතොන අප්පට්ඨානො කාලකතොති.

3. තාහං හගවතො දස්සනස්ස තිතතිමජ්ඣගො,¹ කුදුවනං,
සඤ්ඤා උපට්ඨානස්ස සඤ්ඤාමසවණස්ස ව.

4. අබ්බිලෙ සිකම්මානො සඤ්ඤාමසවණෙ රතො
තිණණං ධම්මානමතිතොන හත්තො අවිහං ගතොති.

3. 3. 3. 6.

[බාග්ගසී නිදානං:]

26. එකං සමයං හගවා බණ්ණාසීයං විහරති ඉසිප්පතො මිගදායෙ. අථ බො හගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය බාරණසීං පිණ්ඩාය පාවිසී. අද්දසා බො හගවා ගොයොගපිලකඛස්මිං² පිණ්ඩාය වරමානො අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං රිත්තාසං බාහිරසං මුට්ඨස්සතිං අසමපජානං අසමාහිතං විබහන්තවිත්තං පාකතිජ්ඣයං. දිස්වා තං භික්ඛුං එතදවොච:

භික්ඛු භික්ඛු³ මො බො ත්වං අත්තානං කට්ඨවියමකාසී. තං වත භික්ඛු කට්ඨවියකතං අත්තානං ආමග්ගො⁴ අවස්සුතං මහකිකා නානුපතිස්සන්ති, තත්ථාසංවිස්සන්ති, තෙතං ථානං විජ්ජතිති.

අථ බො සො භික්ඛු හගවතා ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිතො සංවෙගමාපාදී.

අථ බො හගවා බාරණසීයං පිණ්ඩාය වරිත්වා පචජාහත්තං පිණ්ඩාපාන-පටිකකතොනා භික්ඛු ආමනෙතසී:

ඉදාහං⁵ භික්ඛවෙ පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය බාරණසීං පිණ්ඩාය පාවිසීං. අද්දසං බො අහං භික්ඛවෙ ගොයොගපිලකඛස්මිං පිණ්ඩාය වරමානො අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං රිත්තාසං බාහිරසං මුට්ඨස්සති අසමපජානං අසමාහිතං විබහන්තවිත්තං පාකතිජ්ඣයං. දිස්වා තං භික්ඛුං එතදවොච:

1. තිතතිමජ්ඣකුදුවනං - PTS 2. ගොයොග පිලකඛස්මිං - සඤා. 3. මරමමග්ගෙත්ත භද්දස්සන්ත. 4. ආමග්ග කෙත - මජ්ඣං. 5. ඉධාහං - මජ්ඣං.

කවර කරුණු තුනක් පිළිබඳවය යත්:

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දශීනයට අනාප්ත වූයෙහි උතකණ්ඨිත නොවූයෙහි කල්පරිය කෙළෙමි. වහන්ස, මම සද්ධම්මවණයට අනාප්ත වූයෙහි උතකණ්ඨිත නොවූයෙහි කල්පරිය කෙළෙමි. වහන්ස, මම සංඝෝපස්ථානයට අනාප්ත වූයෙහි උතකණ්ඨිත නොවූයෙහි කල්පරිය කෙළෙමි. වහන්ස, මම මේ තුන් දහමුත් පිළිබඳව අනාප්ත වූයෙහි උත්කණ්ඨිත නොවූයෙහි කල්පරිය කෙළෙමි යි.

3. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දශීනය පිළිබඳව නිසිදු කලෙක නාප්තියට නොගියෙමි. සතුන් වටනට සද්ධම්මවණයට නාප්ත නොවීම.

4. දශගිලයෙහි තිත්තේන්තෙමි සද්ධම්මවණයෙහි ඇළතෙමි තුන් දහමුත් පිළිබඳව අනාප්ත වූයෙහි හත්තක නම් මම අවිහ බහිරොවට ගියෙමි.

3. 3. 3. 6.

[බරණස් නිදහසි:]

26. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණස් නුවර මිගදයෙහි වූ ඉසිපතනාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර-වරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන බරණස් පිණ්ඩපාතයට වැඩිසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙරින් විකොටගන්නා තැනෙක වූ පුලිල ගසක් සම්පයෙහි පිටුපිණිස වඩනා සේක් ධ්‍යානසුඛ තැනියෙන් අල්පාශ වූ, කාමගුණ සුබවශයෙන් බාහිරශා ඇති, එයින් ම මුද්‍රා සිහි ඇති, සමප්‍රඥා රතීත, සමාසිත නොවූ, විප්‍රානත සිත් ඇති, නොදැමුනු ඉඳුරන් ඇති මහණක්කු දුටුසේක. ඒ මහණකු දැක තෙල වදාළහ:

මහණ, මහණ, තෝ ආත්මය නහමක් ඉඳුල් කරව. මහණ ඉඳුල් කළ, ක්‍රොධ සංකප්පාද ආදියෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය කෙලෙස් මැස්සෝ තැනි ලුහු නො බඳිති, ලුහුබඳ නො කති යන තෙල කරුණ එකාත්තයෙන් නොවේ.

එක්බිති ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දේ සංවෛශයට පැමිණියේය.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණස් පිටු පිණිස හැසිර පස්බත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනු සේක් හිසකුත් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, මම පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන බරණස් පිටු පිණිස පිවිසිනිමි. මහණෙනි, මම ගොයොගපලස්ස මූලයෙහි දී පිටු පිණිස හැසිරෙන්නෙමි ධ්‍යානාභාවයෙන් අල්පාශා ඇති, කාමගුණවශයෙන් බාහිරශා ඇති, මුද්‍රා සිහි ඇති, සමප්‍රඥා තැනි, සමාසිත නො වූ, විප්‍රානත සිත් ඇති, ප්‍රාකාත ඉන්ද්‍රිය ඇති එක්තරා මහණක්කු දිවිමි. දැක ඒ මහණකුට තෙල බස කිමි:

“භික්‍ෂු භික්‍ෂු, ඔබ බොහෝ අත්‍යන්තර කටුවියමකාසි. නං වන භික්‍ෂු කටුවියකනං අත්‍යන්තර ආමග්‍යෙකි අවස්සුනං මකඛිකා නානුපති සුන්‍යනි නානාසංවිසුන්‍යනි නෙතං ධාතං විජ්ජති”ති.

අප්ඵ බොහෝ භික්‍ෂුවෙ සො භික්‍ෂු ඔයා ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිනො සංවෙගමාපාදිති.

එවං වුත්තො අඤ්ඤාතරෙ භික්‍ෂු භගවන්තං එතදවොච: කිනන්‍යු බොහන්තො කටුවියං? කො ආමග්‍යො? කා මකඛිකාති.

අභිජ්ඣා බොහෝ භික්‍ෂු කටුවියං. ව්‍යාපාදො ආමග්‍යො. පාපකා අකුසලා විතකකා මකඛිකා. නං වන භික්‍ෂු කටුවියං කනං අත්‍යන්තර ආමග්‍යෙකි අවස්සුනං මකඛිකා නානුපති සුන්‍යනි නානාසංවිසුන්‍යනි නෙතං ධාතං විජ්ජතිති.

5. අභ්‍යන්තර වකුසොනසමි. ඉන්‍ද්‍රියෙසු අසංවුතං, මකඛිකා අනුපති සුන්‍යනි සංකපපා රාගනිසුන්‍යා.
6. කටුවියකනො භික්‍ෂු ආමග්‍යෙකි අවස්සුනො, ආරකා හොති නිබ්බාණං විසාතස්සෙව භාගවා.
7. ගාමෙ වා යදි වා, රඤ්ඤා අලභා සමමන්තනො,¹ පරෙති² බාලො දුමෙමධො මකඛිකාති පුරකකතො.
8. යෙ ව සිලෙන සමපන්නා පඤ්ඤාසුපසමෙ රතා, උපපන්නා සුඛං සෙන්නි නාසසිත්තාන මකඛිකාති.

3. 3. 3. 7.

[සාවකී නිදානං:]

27. අප්ඵ බොහෝ අසමා අනුරුද්ධො -පෙ- භගවන්තං එතදවොච: ඉදං භන්තො දිබ්බෙන වකුන්‍යා විසුද්ධෙන අනිකකන්‍යාමානුසකෙන යෙභුයොන පසාමි මාතුගාමිං කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජමානං.

කතීති නු බොහන්තො ධම්මෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති?

තීති බොහෝ අනුරුද්ධ ධම්මෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

“මහණ, මහණ, තෝ ආත්මය නහමක් ඉදුල් කරව, මහණ, ඉදුල් කළ, ක්‍රොධ සංකප්පාද ආමග්ගියෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය කෙලෙස්මැස්සන් නැති ලුහු නො බිඳිති, ලුහු බැඳ නො කති යන තෙල කරුණ එකාන්තයෙන් නොවේ” යි කියා යි.

මහණෙනි, එක්බිති ඒ මහණ මා විසින් මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දේ සංවේගයට පැමිණිනි.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, ‘ඉදුල්’ යනු කිම? ‘ආමග්ගි’ යනු කිම? ‘මැයි’ යනු කිම?

මහණ, අභිධ්‍යාව ඉදුල්. ව්‍යාපාදය ආමග්ගිය. පාපක අකුශල විතකීයෝ මැස්සහ. මහණ, ඉදුල් කළ ක්‍රොධ සංකප්පාද ආමග්ගියෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය “කෙලෙස්මැස්සන් නැති ලුහු නො බිඳිති යි ලුහු බැඳ නො කති යි” යන තෙල කරුණ එකාන්තයෙන් සිදු නොවෙයි.

5. වක්ඛුශෙශ්‍රානු දෙකිනි කළ ගොපන කානි, ඉන්ද්‍රියයෙහි අසංවෘත වූ මහණහු රහතියුක්ත සංකල්පාබ්‍ය මක්‍ෂිකාවෝ ලුහු බැඳ ගණිත්.

6. කෙලශාබ්‍ය ආමග්ගියෙහි තෙත් ව සිටුනා එයින් ම ඉදුල් කළ මහණ නිවණින් විදුර වෙයි. සංසාරදූෛබ්‍යට ම හානි වෙයි.

7. ගමෙහි වේවයි, නොහොත් වෙනෙහි වේවයි, නමහට සමයක්හු නොලැබ දුෂ්ප්‍රාඥ වූ අදබ්ල මහණ කෙලෙස්මැස්සන් විසින් පුරස්කෘත ව යෙයි.

8. යම් මහණහු ශිලසම්පන්න වෙත් ද, ප්‍රඥයෙන් කෙලශව්‍යපශමයෙහි නිරත වෙත් ද, උපශාන්ත වූ ඒ මහණහු කෙලෙස්මැස්සන් නසා පියා සුවසේ හොවිත්.

3. 3. 3. 7.

[සැමැත් නිදහසි:]

27. එසඳ ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මම විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්ම සිටුනා දිවාසින් කාබ්‍රන් මරණින් මතුයෙහි සුවයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹ සිටුනා මාගම් භූයොභාවයෙන් දක්මි.

වහන්ස, කෙතෙක් දහමින් සමන්ධගත මාගම් කාබ්‍රන් මරණින් මතුයෙහි සුවයෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙ ද?

අනුරුද්ධය, දහම් තුණෙකින් සමන්ධගත වූ මාගම් කාබ්‍රන් මරණින් මතුයෙහි සුවයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙයි.

කතමෙතිති හි ?

ඉධ අනුරුඳු මාතුගාමො පුබ්බන්ධසමයං මචෙත්ථලොපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති. මජ්ඣන්තිකං සමයං ඉස්සාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති. සායන්ධසමයං කාමරුගපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති.

ඉමෙහි බො අනුරුඳු නිති ධමමෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති.

3. 3. 3. 8.

අථ බො ආයස්මා අනුරුද්ධො යෙනායස්මා සාචිප්පතො නෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්භා ආයස්මා සාරිපුතෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාධුඤ්ඤාං විනිසාරොත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො ආයස්මා අනුරුද්ධො ආයස්මන්තං සාරිපුතං එතදවොච:

ඉදහං ආට්ඨසො සාරිපුත, දිබ්බෙන වකඛුතා විසුද්ධෙන අතිකකන්තමානු-සකෙන සහස්සං ලොකං ඔලොකෙමි. ආරද්ධං බො පන මෙ විරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමමුට්ඨා. පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො. සමාහිතං විතනං එකගතං. අථ ව පන මෙ න අනුපාදය ආසවෙහි විතනං විමුච්චතිති

[සාරිපුතො:]

යං බො තෙ ආට්ඨසො අනුරුඳු එවං හොති: ‘එවාහං දිබ්බෙන වකඛුතා විසුද්ධෙන අතිකකන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකං ඔලොකෙමි’ති ඉදන්තෙ ම:තස්මිං.

යමපි තෙ ආට්ඨසො අනුරුඳු එවං හොති: ‘ආරද්ධං බො පන මෙ විරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමමුට්ඨා. පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො. සමාහිතං විතනං එකගතනි’ ඉදන්තෙ උද්ධවිමසමිං.

යමපි තෙ ආට්ඨසො අනුරුඳු එවං හොති: ‘අථ ව පන මෙ න අනුපාදය ආසවෙහි විතනං විමුච්චති’ති ඉදන්තෙ කුකකුච්චසමිං.

සංඛු වතායස්මා අනුරුද්ධො ඉමෙ තයො ධමමෙ පභාය ඉමෙ තයො ධමමෙ අමනසිකරිත්වා අමතාය ධාතුයා විතනං උපසංහරතුති.

අථ බො ආයස්මා අනුරුද්ධො අපරෙත සමයෙන ඉමෙ තයො ධමමෙ පභාය ඉමෙ තයො ධමමෙ අමනසි කරිත්වා අමතාය ධාතුයා විතනං උපසංහරි. අථ බො ආයස්මා අනුරුද්ධො එකො චූපකට්ඨො අපමතො ආනාපි පතිතතො විහරන්තො ත විරස්සෙව යස්සන්ධාය කුලපුතො සමමදෙව අගාරස්මා. අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුතාරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධමමෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමපජ්ජ විහාසී. “ඛිණා ජාති, චූෂිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරුණියං, නාපරං ඉත්තනායා”ති අභිඤ්ඤාසි අඤ්ඤාතරෙ ව පතායස්මා අනුරුද්ධො අරහතං අහොසීති.

කමර දහම් තුණෙකින් යන්:

අනුරුඬිය, මේ ලොව මාගම පෙරවරු වෙලෙහි මසුරුමලින් මඩනා ලද සිහින් ගෙහි වෙසෙයි. මධ්‍යාහ්න වෙලෙහි ඊෂ්ඨායෙන් මැඩුනු සිහින් ගෙහි වෙසෙයි. සවස් වෙලෙහි කාමරගයෙන් මැඩුනු සිහින් ගෙහි වෙසේ.

අනුරුඬිය, මේ තුන් දහමින් සමකාගත මාගම කාබුත් මරණින් මතු-යෙහි සුවයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තිරයට එළඹෙයි.

3. 3. 3. 8.

28. එකල ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණු-වන් කර එළඹිය හ. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ. සතුටට හෙතු වූ සිහි කල යුතු වූ කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන්ට තෙල සැල කළහ:

නියග ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්ම සිටුවනා දිවැසින් සහසුලෝකය බලමි. මා විසින් විඨිය ඇරඹින. නොසැහවින. සමානිය එළඹ සිටුවනිය. මුමින නොවූවය. නාමකය සංහිදින. සාරඬි රහිතය. සිත සමානිතය. එකඟය. එහෙත් මාගේ සිත උපාදානවශයෙන් නොගෙණ ආසුවයන් කෙරෙන් නොමිදෙයි.

[ශාරීපුත්‍ර:]

නියග අනුරුඬිය, යම් හෙයෙකින් නොපට මෙසින් වේ ද: ‘මෙසේ මම විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්ම සිටුවනා දිවැසින් සහසුලෝකය බලමි’ යි. මේ නොපගේ මාතය යි.

ඇවැන අනුරුඬිය, යම් හෙයෙකින් නොපට මෙසින් වේ ද: ‘මා විසින් විඨිය ඇරඹින ලදී නොසැහවින. සමානිය එළඹ සිටුවනිය. පුමුමින නො වූවය. නාමකය සංහිදින, සාරඬි රහිතය, සිත සමානිතය, එකඟය’ යි. මේ නොපගේ උද්ධතභාවය වේ.

ඇවැන අනුරුඬිය, යම් හෙයෙකින් නොපට මෙබඳු සිතෙක් වේ ද: ‘එහෙත් මාගේ සිත උපාදානවශයෙන් නොගෙණ අසුවයන් කෙරෙන් නො මිදෙයි’ යි. මේ නොපගේ කුකුසෙහි.

ඇවැත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ මේ තුන් දහම් හැරපියා මේ තුන් දහම් නො මෙනෙහි කොට නිඵාණධාතුවට සිත එළවත් නම් මනාම ය

එක්බිති ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ පසුකලෙක මේ තුන් දහම් හැරපියා, මේ තුන් දහම් නො මෙනෙහි කොට නිඵාණධාතුවට සිත එළවූහ. එක්බිති ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ එකලා වූවාහු වෙන්වූවාහු අප්‍රමතාන වූවාහු කෙලෙස් නවන විසි ඇත්තාහු කායජීවන නිරපෙක්ෂව වස්ත්තාහු යම් අභිත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට යෙත් ද, ශාසන බ්‍රහ්මවයභිය අපසන් වූ ඒ අභිත්තිය මද කලෙකින් ම ඉහාතම යෙහි ම තුමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ විසූහ. “ජාතිය ඝෂය විය. බඹසර වැස නිමවින. සිටුවග නිස කරණ ලදී. මේ අභිත්තිය පිණිස මින් බැහැර දෑයෙක් නැති” යි දන්හ. ආයුෂමත් අනුරුඬි තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් අත්‍යතර කෙනෙක් ද වූහ.

3. 3. 3. 9.

29. තිණ්මාති භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්තාති වහන්ති නො විවටාති.

කතමාති තිණ්?

මානුශාමො භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්තො වහති නො විවටො, බ්‍රාහ්මණානං භික්ඛවෙ මන්තො පටිච්ඡන්තො වහන්ති නො විවටො, මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්තො වහති නො විවටො.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ් පටිච්ඡන්තාති වහන්ති නො විවටාති.

තිණ්මාති භික්ඛවෙ විවටාති විරෝවන්ති. නො පටිච්ඡන්තාති.

කතමාති තිණ්?

වඤ්ඤාදි භික්ඛවෙ විවටං විරෝවති නො පටිච්ඡන්තං. සුරියමඤ්ඤාදි භික්ඛවෙ විවටං විරෝවති නො පටිච්ඡන්තං. නථාගතප්පවේදිනො ධම්මචිත්තයො භික්ඛවෙ¹ විවටො, විරෝවති නො පටිච්ඡන්තො.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ් විවටාති විරෝවන්ති නො පටිච්ඡන්තාතිති

3. 3. 3. 10.

30. නයො මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි.

කතමෙ නයො: පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො, පස්විලෙඛුපමො පුග්ගලො, උදකලෙඛුපමො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො දීඝරතනං අනුසෙති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පාසාණ ලෙඛො² න ඛිප්පං ලුජ්ජති වාතෙන වා උදකෙන වා, විරට්ඨිතිකා හොති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො දීඝරතනං අනුසෙති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පස්විලෙඛුපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො න දීඝරතනං අනුසෙති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පස්විලො ලෙඛො ඛිප්පං ලුජ්ජති වාතෙන වා උදකෙන වා, න විරට්ඨිතිකා හොති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො න දීඝරතනං අනුසෙති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ පස්විලෙඛුපමො පුග්ගලො.

1 නථාගතප්පවේදිනො භික්ඛවෙ ධම්මචිත්තයො-මිලිඤ්ජපඤ්ඤා. 2. පාසාණ ලෙඛො - සී. මු.

3. 3. 3. 9.

29. මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් පිළිසන්ව වහන්. විවෘත ව නො වහන්.

කවර තුන් දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මාගම පිළිසන්ව වහයි. විවෘතව නොවහයි. මහණෙනි, බමුණන්ගේ වෙදනෙත්තයෝ පිළිසන්ව වහන්. විවෘතව නො වහන්. මහණෙනි, මිථ්‍යාදූෂිත පිළිසන්ව වහයි. විවෘතව නොවහයි.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තුන් දෙන පිළිසන්ව වහන්. විවෘතව නො වහන්.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තිදෙනෙක් විවෘතව බබලන්, පිළිසන්ව නො බබලන්.

කවර තුන් දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, සද්දම්මල විවෘතව බබලයි. පිළිසන්ව නො බබලයි. මහණෙනි, භික්ෂුල විවෘත ව බබලයි. පිළිසන් ව නො බබලයි. මහණෙනි, තථාගත-යන් වහන්සේ විසින් වදාළ ධර්මිකය විවෘත ව බබලයි. පිළිසන් ව නො බබලයි.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තිදෙන විවෘතව බබලන්. පිළිසන් ව නො බබලන්.

3. 3. 3. 10.

30. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් විද්‍යාමානය හ.

කවර තුන් දෙනෙක යන්: ශිලාලෙඛාවට බදු පුද්ගලය, පෘථිවිලෙඛාවට බදු පුද්ගලය, ජලලෙඛාවට බදු පුද්ගල යි.

මහණෙනි, ශිලාලෙඛාවට බදු පුද්ගල කවරේය යන්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කිපෙයි. ඔහුගේ ඒ කොපය දිඝිධුත්තයෙහි ලුහුබඳ වැටෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ශිලාලෙඛාව වාතයෙන් වේවයි, උදකයෙන් වේවයි වහා නොතස්නි ද, චිරස්ථායීනි වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කිපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය ද දිඝිධුත්තයෙහි ලුහුබඳ වැටෙයි. මහණෙනි, මේ ශිලා-ලෙඛාවට බදු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පෘථිවිලෙඛාවට බදු පුද්ගලයා කවරේය යන්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කිපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය නිරතුරු ලුහු බඳ නො වැටේ. මහණෙනි, යම් පරිදි පොළොවෙහි ඇඳි ලෙඛාව වාතයෙන් වේවයි, උදකයෙන් වේවයි වහා තස්නි ද, චිරස්ථායීනි නො වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කිපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය දිඝිධුත්තයෙහි ලුහු බඳ නො වැටෙයි. මහණෙනි, මේ පෘථිවිලෙඛාවට බදු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ උදකලෙච්ඡමො පුගගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො ආගාලෙකනපි චුච්චමානො ඵරුසෙනපි චුච්චමානො අමනාපෙනපි චුච්චමානො සන්ධියති වෙව, සංසන්ධියති වෙව, සමමාදන්ධියති වෙව. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකලෙච්ඡමො භිප්පං යෙව පටිච්ඡන්ති, න චිරධිනිකා හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුගගලො ආගාලෙකනපි චුච්චමානො ඵරුසෙනපි චුච්චමානො අමනාපෙනපි චුච්චමානො සන්ධියති වෙව සංසන්ධියති වෙව සමමාදන්ධියති වෙව. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ උදකලෙච්ඡමො පුගගලො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුගගලො සන්තො සච්ඡන්ති, ලොකසමින්නි.

හරණ්ඩවග්ගො නතිසො.

[4. යොධාජීවවග්ගො]

3. 3. 4. 1.

[සාමිකි නිදනං:]

31. තිති භික්ඛවෙ අබ්බෙති සමන්තාගතො යොධාජීවො රාජාරහො හොති රාජහොගො, රක්ඛෙය්‍ය අභිගනෙත්ථ සඛිං ගච්ඡති.

කතමෙති තිති?

ඉධ භික්ඛවෙ යොධාජීවො දුරෙ පාති ච හොති, අකනිණ්ණවෙධි ච මහතො ච කායස්ස පදලො. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති අබ්බෙති සමන්තාගතො යොධාජීවො රාජාරහො හොති රාජහොගො, රක්ඛෙය්‍ය අභිගනෙත්ථ සඛිං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුගතරං පුඤ්ඤකෙතිතං ලොකස්ස.

කතමෙති තිති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරෙ පාති ච හොති. අකනිණ්ණවෙධි ච මහතො ච කායස්ස පදලො.

කථංච භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරෙ පාති හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං අතිතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බ්බිද්ධං වා ඔලාරිකං වා සුත්ථං වා භිතං වා පණ්ණිකං වා යං දුරෙ වා සන්තිකෙ වා සඛිං රූපං “තෙනං මම, තෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙනං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤය පස්සති. යං කාචි වෙදනා අතිතානාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බ්බිද්ධං වා ඔලාරිකං වා සුත්ථං වා භිතං වා පණ්ණිකං වා යං දුරෙ වා සන්තිකෙ වා සඛිං වෙදනං “තෙනං මම, තෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙනං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤය පස්සති. යං කාචි සඤ්ඤා අතිතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බ්බිද්ධං වා ඔලාරිකං වා සුත්ථං වා භිතං වා පණ්ණිකං වා යං දුරෙ වා සන්තිකෙ වා සඛිං සඤ්ඤා “තෙනං මම, තෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙනං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤය පස්සති. යෙ කෙචි සඛිං රා අතිතානාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බ්බිද්ධං වා ඔලාරිකං වා සුත්ථං වා භිතං වා පණ්ණිකං වා යෙ දුරෙ වා සන්තිකෙ වා සඛිං සඤ්ඤා “තෙනං මම, තෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙනං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤය පස්සති. යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතිතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බ්බිද්ධං වා ඔලාරිකං වා සුත්ථං වා භිතං වා පණ්ණිකං වා යං දුරෙ වා සන්තිකෙ වා සඛිං විඤ්ඤාණං “තෙනං මම, තෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙනං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤය පස්සති. එව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරෙ පාති හොති.

මහණෙනි, උදකලොබාවට බඳු පුදාල කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ආතාමි පුදාලයෙක් කැකුළෙන් කියනු ලබන්නේ-
තේන් පරාස්බසින් කියනු ලබන්නේත් මහ නොගන්නා බසින් කියනු
ලබන්නේත් ගැළපෙන්නේ ම වෙයි. සැසඳෙන්නේ ම වෙයි. සතුටු
වන්නේ ම වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි දිසෙති ආදි ලොබාව වහා ම පහව
යේ ද, චිරසංසිති නොවේ ද, මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙ ලොව ආතාමි
පුදාලයෙක් කැකුළෙනුදු කියනු ලබන්නේ පරාස්බසින් කියනු ලබන්නේ
නෙ නොගන්නා බසින් කියනු ලබන්නේ ගැළපේ ම ය. සැසඳේ ම ය.
සතුටු වේ ම ය. මහණෙනි, මේ උදලොබාවට බඳු පුදාල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ පුදාලයෝ තුන් දෙන ලොකයෙහි විද්‍යාපාතය හ.

තුන්වැනි හරණ්‍ය වාසී යි.

[4. යොධාජීව වර්ගය]

3. 3. 4. 1.

[සැවැත් හිදුනයි:]

31. මහණෙනි, අභිග තුණෙකින් සමකාගත යොධාජීව රුජාසී වෙයි.
රාජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි. කවර
අභිග තුණෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොව යොධාජීව දුරෙහි රිය හෙළන සුලු වෙයි. විදුලි-
යෙන් විදින සුලු වෙයි. ලොභොපට ආදි මහත් කය බිඳින සුලු වෙයි.
මහණෙනි, මේ තුන් අගින් සමකාගත යොධාජීව රජුට නිසි වෙයි. රජු
විසින් උපභොග කටයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම අභිග තුණෙකින් සමකාගත මහණ ආනුත
සභිකාත පුජාවට නිසි ය ... ලොකයට අනුතතර වූ පුණ්‍යකෛත්‍ර ද වෙයි.

කවර අභිග තුණෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ දුරෙපාතීන් වෙයි, අකබ්ණවෙයිත්
වෙයි, මහත් කය බිඳුනේත් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දුරෙපාතී.වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අනිත්‍යානාගත ප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වේවයි,
ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හිත
වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි රූපායනා-
යෙක් ආද්ද, එහාම රූප “තෙල මා ගාන්නේ නො වෙයි. මේ හේ නොවෙයි.
හේ මා විසිය නො වැටේ” යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන්
දක්නේ ය. අනිත්‍යානාගතප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය
වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි
වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි වෙදනා ආද්ද ... අනිත්‍යානාගත ප්‍රත්‍යක්‍ෂාන
වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සියුම් වේවයි,
හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි සංඥ
ආද්ද, එහාම සංඥ “තෙල මාගේ නො වෙයි, මම හේ නො වෙමි. හේ මාගේ
ආත්ම නොවේ” යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය.
අනිත්‍යානාගතප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි,
ඔලාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි,
ලභෙහි වේවයි යම් කිසි සංස්කාර ආද්ද “තෙල මාගේ නොවෙයි. මම හේ
නොවෙමි. හේ මාගේ ආත්ම නොවේ” යි මෙසේ තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥ-
යෙන් දක්නේ ය. අනිත්‍යානාගත ප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි,
බාහ්‍ය වේවයි, ඔලාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි,
දුරෙහි වේවයි, ලභෙහි වේවයි යම් කිසි විඥන ආද්ද, එහාම විඥන
“තෙල මාගේ නො වෙයි, මම හේ නො වෙමි. හේ මාගේ විසිය නො වැටේ” යි
මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. මහණෙනි,
මෙසේ මහණ දුරෙපාතී වෙයි.

කථාදායී භික්ඛවෙ භික්ඛු අකකණ්ණවෙයි හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා”ති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකකණ්ණවෙයි හොති.

කථාදායී භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කායස්ස පදාලෝකො හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මහන්තං අවිජ්ජාකකිනං පදාලෝකි. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කායස්ස පදාලෝකො හොතිති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුතනරං පුඤ්ඤකෙතනං ලොකස්සාති.

3. 3. 4. 2.

32. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පරිසා.

කතමා තිස්සො?

උක්කාචනවිනිතා පරිසා, පටිපුච්ඡාචිනිතා පරිසා, යාවතාචිනිතා¹ පරිසා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො පරිසාති.

3. 3. 4. 3.

33. තිති භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමන්තාගතො මිතොතො සෙවිතබ්බො.

කතමෙහි තිති?

දුද්දදං දදති, දුක්ඛාරං කරොති, දුක්ඛමං බමති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති අබ්බෙහි සමන්තාගතො මිතොතො සෙවිතබ්බොති.

3. 3. 4. 4.

34. උප්පාදා වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුප්පාදා වා තථාගතානං සීතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනිශ්ශමතා “සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්ඡා”ති. තං තථාගතො අභිසම්මුඤ්ඤති අභිසමෙති. අභිසම්මුඤ්ඤා අභිසමෙතා ආවිකකති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පට්ඨපෙති විචරති විහජති උත්තානි කරොති “සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්ඡා”ති.

උප්පාදා වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුප්පාදා වා තථාගතානං සීතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනිශ්ශමතා “සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛා”ති. තං තථාගතො අභිසම්මුඤ්ඤති අභිසමෙති. අභිසම්මුඤ්ඤා අභිසමෙතා ආවිකකති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පට්ඨපෙති විචරති විහජති උත්තානි කරොති “සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛා”ති.

1. යාවතඤ්ඤාචිනිතා - අධිකතථා; යාවතා ච චිනිතා, පාසිකතරං - අධිකතථා.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ අකබ්ඤවෙයි වේ ද?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුකබසමුදය (දුක් උපදවන හෙතු)” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුක-නිරෝධය (දුක් නැතිවීමය)” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුකනිරෝධගාමිනී පටිපද්ය” යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අකබ්ඤවෙයි වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහත් කය බිඳුනේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මහත් අවිදුසකතිය බිඳුනේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මහත් කය බිඳුනේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත මහණ ආහුන සංඛ්‍යාත පූජාවට නිසි වෙයි ... ලොකයාට අනුහතර පුණ්‍යසෛත්‍ර වෙයි.

3. 3. 4. 2.

32. මහණෙනි, මේ පමිද්දු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

තො පිළිවිස විනිත හෙයින් දුර්විනිත පමිද්දය, පිළිවිස විනිත හෙයින් සුවිනිත පමිද්දය, පමණ විසින් විනිත හෙයින් ප්‍රමාණවත් සේ විනිත පමිද්දය (අදහස් දැන විනිත පමිද්දය).

මහණෙනි, මේ තුන් පමිද්දු යි.

3. 3. 4. 3.

33. මහණෙනි, අඛග තුණෙකින් සමනාගත මිත්‍රයා සෙවියයුතු යි.

කවර අඛග තුණෙකින යත්:

තොදියහෙන දය දෙයි. තොකටහැකි දය කෙරේ. තොසිතියහෙන දය සෙහේ.

මහණෙනි, මේ අඛග තුණෙන් සමනාගත මිත්‍රයා සෙවියයුතු ය.

3. 3. 4. 4.

34. මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ “සියලු සංස්කාරයෝ අතිත්‍යයහ” යන ඒ ධර්මානුච සවහාවසථිතිතාව සවහාවතියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙහි, අභිසමය කෙරෙහි. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට “සියලු සංස්කාරයෝ අතිත්‍යයහ” යි වදාරත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් පිහිටුවත්, විවරණ කෙරෙත්, විනාශ කෙරෙත්, ආචර්‍යත කෙරෙත්.

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ “සියලු සංස්කාරයෝ දුෂ්ටයහ” යන ඒ ධර්මානුච සවහාවසථිතිතාව, සවහාවතියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙහි, අභිසමය කෙරෙහි. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට “සියලු සංස්කාරයෝ දුෂ්ටයහ” යි වදාරත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් තබත්, විවරණ කෙරෙත්, විනාශ කෙරෙත්, ආචර්‍යත කෙරෙත්.

උපායද්‍රව්‍ය භික්ෂුවෙ නථාගතානං අනුපායද්‍රව්‍ය නථාගතානං ඕනාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනියාමනා “සබ්බෙ ධම්මා අනන්තා”ති. නං නථාගතො අභිසම්මෙඤ්ඤිති අභිසමෙති. අභිසම්මෙඤ්ඤානා අභිසමෙඤ්ඤා ආවික්කති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පට්ඨපෙති විවරති විහජති උත්තරාති කරොති “සබ්බෙ ධම්මා අනන්තා”ති.

3. 3. 4. 5.

35. සෞඛ්‍යමය භික්‍ෂුවෙ යාති කාතීචි තනතුරුවූතාතං වන්තං කෙසං-
කමලලො තෙසං පාවාරාතං පතීනිට්ඨො අකකායති. කෙසකමලලො
භික්‍ෂුවෙ සීතො සීතො, උණෙන උණෙන, දුබ්බණෙණා දුග්ගකො දුතන-
සවමසො, එවමෙව බො භික්‍ෂුවෙ යාති කාතීචි පුට්ඨසමණපව්‍යාදුතං¹
මකකිලිවාදො තෙසං පතීනිට්ඨො² අකකායති.

මකඩලී හිකඩවෙ මොහුපුරිසො එවංවාදී එවංදිඬි: “කන්ති කමමං, කන්ති කිරියං, කන්ති විරියං”නත්.

යෙපී තෙ හික්කවෙ අහෙයුං. අතීතමධ්‍යානං අරහතො සමමාසලුඳ්ධා, තෙපි භගවතො කම්මවාද, වෙව අහෙයුං කිරියවාද ව විරියවාද ව. තෙපි හික්කවෙ මකඳිලි මොඝපුරිසො පටිබාහති: “තඤ්ඤි කම්මං, තඤ්ඤි කිරියං, තඤ්ඤි විරියං”නති.

යෙපී හෙ භික්කුවෙ භවිස්සන්ති අනාගතමිද්ධානං අරහතො සමමා-
සමුද්ධා, තෙපි භගවතො කමමවාදු වෙව භවිස්සන්ති කිරියවාදු ව චිරිය-
වාදු ව. තෙපි භික්කුවෙ මකබ්බි මොසපුරිසො පටිබ්බාහති: “නඤ්ඤි කමමං,
නඤ්ඤි කිරියං, නඤ්ඤි චිරිය”න්ති.

අහමි භික්කවෙ එතරහි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කම්මවාදෙ ච කිරිය-
වාදෙ ච විරියවාදෙ ව. මමි භික්කවෙ මකති ලී මොසපුරිසො පටිබාහනි:
“තඤ්ඤා කම්මං, තඤ්ඤා කිරියං, තඤ්ඤා විරියං”නති

සෙය්‍යථාපී භික්‍ෂුවෙ නදීමුබෙ බිප. බිබ්බිය³ බහුනා⁴ මෙජානං.
අභිනාය දුක්ඛාය අනාය ව්‍යසනාය. ඵවමෙව බො භික්‍ෂුවෙ මනබ්ලී
මොසපුරිසො මනුස්සබ්පං මඤ්ඤ ලොකෙ උප්පනො බහුනාං සත්තානං
අභිනාය දුක්ඛාය අනාය ව්‍යසනායති.

3. 3. 4. 6.

36. තිසෙසසා ඉමා භික්ඛවෙ සම්පදා.

කතමා තිසෙසා: සද්ධාසම්පද, ජීලසම්පද, පඤ්ඤාසම්පද.

ඉමා බො ජිකඩවෙ තිසෙසා සමපද්ති.

1 ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය - මූලික **2 ජනතාවය - මූලික.**

3. ବିଲ୍ଲ: ଟିକିନିୟମ - ଭେଦ: 4. ଲେଖନ: - ଭେଦ:

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ “සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයහ”යි යන ඒ ධර්මධාතුව සවභාවසංවිතීතාව සවභාවනියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙත්. අභිසම්ම කෙරෙත්. අවබෝධ කොට අභිසම්ම කොට “සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයහ”යි වදාරන්, දෙසන්, පණවන්, ප්‍රකාරයෙන් තබන්, විවරණ කෙරෙත්, විභාග කෙරෙත්, ආවර්භාන කෙරෙත්.

3. 3. 4. 5.

35. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි හුසින් විශූ වස්ත්‍රයෝ ඇද්ද, ඒ පවුරු අතුරෙන් කෙසකම්බලය නිකාමය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කෙසකම්බලය ශිතකාලයෙහි ශිතය, උෂණකාලයෙහි උෂණය, දුෂ්ණිය, දුශ්කිය, දුඛසංඝී ඇත්තේ ය. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහත් ශ්‍රමණප්‍රවාදයෝ ඇද්ද, ඔවුනතුරෙන් මකබලිවාදය නිකාමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මකබලි මුළු පුරුෂ මෙබඳු වාද ඇතියේ වෙයි මෙබඳු දෑමට ඇතියේ වෙයි: “කම්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වියඝීයෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, අතීතයෙහි යම් ම අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ කෙනෙක් වූහ ද ඒ හඟවන්හුදු කම්මවාද ඇතිවූහ ද ක්‍රියාවාද ඇතිවූහ ද වියඝීවාද ඇතිවූහ ද වූහ. මහණෙනි, මකබලි මුළු පුරුෂ ඒ බුදුවරානුත් පිළිකෙච්ඡි කෙරෙයි: “කම්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වියඝීයෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, අනාගතයෙහි යම් ම අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ කෙනෙක් වෙත් ද ඒ හඟවන්හුදු කම්මවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. ක්‍රියාවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. වියඝීවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. මහණෙනි, මකබලි මුළු පුරුෂ ඒ බුදුවරානුත් පිළිකෙච්ඡි කෙරේ: “කම්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වියඝීයෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, මෙකල අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ වූ මමත් කම්මවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. ක්‍රියාවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. වියඝීවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. මහණෙනි, මකබලි මුළු පුරුෂ මාත් පිළිකෙච්ඡි කෙරෙයි: “කම්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වියඝීයෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, යම් පරිදි හෝමුව කෙමිතක් බොහෝ මසුතට අභිත පිණිස දුක් පිණිස අතය පිණිස ව්‍යසනය පිණිස ගිල්වා තබා ද, මහණෙනි, එපරි-
දි ම මකබලි මොඝපුරුෂයා බොහෝ සත්ත්වයන්ට අභිත පිණිස දුක් පිණිස අතය පිණිස ව්‍යසනය පිණිස ලොකයෙහි උපන් මිනිස් කෙමිතක් වැන්න.

3. 3. 4. 6.

36. මහණෙනි, මේ සම්පත්හු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශ්‍රද්ධාසම්පදය, ශීලසම්පදය, ප්‍රඥාසම්පද යි.

මහණෙනි, මේ තුන් සම්පත්හු යි.

3. 3. 4. 7.

37. නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ වුද්ධියො.

කතමා නිසේසා? සද්ධාචුද්ධි ජිලචුද්ධි පඤ්ඤචුද්ධි.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ නිසේසා වුද්ධියොති.

3. 3. 4. 8.

38. තයො ච භික්ඛවෙ අස්සඛලුඛෙක දෙසිස්සාමි තයො ච පුරිස-
ඛලුඛෙක. තං සුණාථ -පෙ-

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො අස්සඛලුඛො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකචේවා අස්සඛලුඛො ජවසම්පන්නො හොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකචේවා
අස්සඛලුඛො ජවසම්පන්නො ච හොති වණණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරි-
ණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකචේවා අස්සඛලුඛො ජවසම්පන්නො
ච හොති වණණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ තයො අස්සඛලුඛො.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො පුරිසඛලුඛො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකචේවා පුරිසඛලුඛො ජවසම්පන්නො හොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකචේවා
පුරිසඛලුඛො ජවසම්පන්නො ච හොති වණණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරි-
ණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකචේවා පුරිසඛලුඛො ජවසම්පන්නො
ච හොති වණණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඛො ජවසම්පන්නො හොති, න වණණසම්ප-
න්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ-
සමුදයො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යථාභූතං
පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා”ති යථාභූතං පජානාති. ඉදමස්ස
ජවසම්පත්තියං වදාමි. අනිධමෙම ඛො පන අනිච්ඡතයෙ පඤ්ඤා පුට්ඨා සංසාදෙති
නො විස්සපේජති. ඉදමස්ස න වණණසම්පත්තියං වදාමි. න ඛො පන ලාභී හොති
චිව්වපිණ්ඩපාන සෙනාසනනිලානපච්චයනෙසප්පජ්ජිකාරුතං. ඉදමස්ස න
ආරොහපරිණාහසම්පත්තියං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඛො ජවසම්පන්නො
හොති, න වණණසම්පන්නො න ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

3. 3. 4. 7.

37. මහණෙනි, මේ වාදබිහු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශ්‍රද්ධාවාදබිය, ශීලවාදබිය, ප්‍රඥවාදබිය යි.

මහණෙනි, මේ තුන් වාදබිහු යි.

3. 3. 4. 8.

38. මහණෙනි, තුන් අස්ගුණකයන් (පොච්චන්) දෙසමි. තුන් පුරිස්-ගුණකයනුදු (පොච්චනුදු) දෙසමි. ඒ අසව ...

මහණෙනි, තුන් අස්ගුණකයෝ කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නොවෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නොද වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් අස්ගුණකයෝ යි.

මහණෙනි, තුන් පුරිස්ගුණකයෝ කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නොවෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නොද වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහ-පරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුරිස්ගුණකයා ජවසම්පන්න වේ ද, වණ්ණසම්පන්න නොවේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නොවේ ද?

මහණෙනි, මෙසේ නෙති මහණ “මේ දුකැ” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. “මේ දුකකසමුදය” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. “මේ දුකකනිරුධය” යි ඇති සැටියෙන් දනී. “මේ දුකකිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදය” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දේ අවසාදනය කෙරෙයි (පසුබසී.) නොවිසඳයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණය නොවෙති යි කියමි. විචර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞමජ්‍ය පරිභ්‍යාර නොලබන සුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහ සම්පත් නොවෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස්ගුණකයා ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නොවෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නොද වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසබ්බුඤ්ඤා ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛතිරොධගාමිති පටිපද්ද”ති යථාභූතං පජානාති, ඉදමස්ස ජවසම්මි වද්දමි. අභිධමෙම බො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤාං පුට්ඨා විස්සජ්ජති, තො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණසම්මි වද්දමි. න බො පන¹ ලාභී හොති චිවරපිණ්ඩපාතසේනා-සතතිලාභපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරාදි. ඉදමස්ස න ආරොහපරිණාහසම්මි වද්දමි. එවං බො භික්ඛවෙ පුරිසබ්බුඤ්ඤා ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසබ්බුඤ්ඤා ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ-අයං දුක්ඛතිරොධගාමිති පටිපද්ද”ති යථාභූතං පජානාති, ඉදමස්ස ජවසම්මි වද්දමි. අභිධමෙම බො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤාං පුට්ඨා විස්සජ්ජති, තො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණසම්මි වද්දමි. ලාභී බො පන හොති චිවරපිණ්ඩපාතසේනාසත-තිලාභපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරාදි. ඉදමස්ස ආරොහපරිණාහසම්මි වද්දමි. එවං බො භික්ඛවෙ පුරිසබ්බුඤ්ඤා ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුරිසබ්බුඤ්ඤාති.

3. 3. 4. 9.

39. තයො ව භික්ඛවෙ අස්සසදස්සො² දෙසිස්සාමි තයො ව පුරිසසදස්සො. නං සුණාථ -පෙ-

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො අස්සසදස්සා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණසම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො, ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො අස්සසදස්සා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො පුරිසසදස්සා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණසම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

1. න පන ලාභී හොති - මජ්ඣං.

2. අස්සපරස්සො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ පුරිස්ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වේ ද වණ්ණසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ “මේ දුකා”යි යථාභූතය දනී ... “මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි යථාභූතය දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දේ විසදයි. අවසාදනය නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණය වෙති යි කියමි. විචර-පිණ්ඩපාත ශයනාසන ශල්‍යානප්‍රත්‍යය හෙමඡ්ජ්‍ය පරිඡකාර නොලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස් ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරිස්ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වේ ද වණ්ණසම්පන්නත් වේ ද ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ “මේ දුකා”යි යථාභූතය දනී ... “මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි යථාභූතය දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දේ විසදයි. අවසාදනය නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණය වෙති යි කියමි. විචර-පිණ්ඩපාතශයනාසන ශල්‍යානප්‍රත්‍යය හෙමඡ්ජ්‍ය පරිඡකාර ලබන සුලු වෙයි මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහසම්පත් වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස්-ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහ-සම්පන්නත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුරිස්ගුණකියෝ තුන් දෙන වෙති.

3. 3. 4. 9

39. මහණෙනි, අශ්වයන් කෙරෙහි සද්ශ්‍වයන් තුන් දෙන ද (ජාතිමත් අසුන්) දෙසමි. සද්ශ්‍වසද්ශ පුරුෂයන් තුන් දෙන ද දෙසමි. ඒ අසව, ...

මහණෙනි, අශ්වසද්ශයෝ තුන් දෙන කවරහ?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අශ්වසද්ශයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නොවෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් අශ්වසද්ශයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අශ්වසද්ශයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. මහණෙනි, මොහු තුන් අශ්වසද්ශයෝ යි

මහණෙනි, සද්ශ්‍වසද්ශ තුන් පුරුෂයෝ කවරහ?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසද්ශයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසද්ශයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසද්ශයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්නත් වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො ජවසමපනො හොති, න වණණ-
සමපනො න ආරොහපරිණාහසමපනො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චනාං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤාද්වනානං පරික්ඛයා
ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධමෙමා නසමා ලොකා.
ඉදමස්ස ජවසමිං වදාමි. අභිධමෙම බො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤං පුට්ඨා
සංසාදෙති, නො විස්සජෙජති. ඉදමස්ස න වණණසමිං වදාමි. න බො පන
ලාභී හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලාතපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං.
ඉදමස්ස න ආරොහපරිණාහසමිං වදාමි. එවං බො භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො
ජවසමපනො හොති, න වණණසමපනො න ආරොහපරිණාහසමපනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො ජවසමපනො ව හොති වණණ-
සමපනො ව, න ආරොහපරිණාහසමපනො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චනාං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤාද්වනානං පරික්ඛයා
ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධමෙමා නසමා ලොකා.
ඉදමස්ස ජවසමිං වදාමි. අභිධමෙම බො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤං පුට්ඨා
විස්සජෙජති නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණණසමිං වදාමි. න බො පන ලාභී
හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලාතපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදමස්ස
න ආරොහපරිණාහසමිං වදාමි. එවං බො භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො
ජවසමපනො හොති වණණසමපනො, න ආරොහපරිණාහසමපනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො ජවසමපනො ව හොති වණණසම-
පනො ව ආරොහපරිණාහසමපනො ව?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චනාං ඔරමහාගියානං -පෙ- අනාවතතිධමෙමා
නසමා ලොකා. ඉදමස්ස ජවසමිං වදාමි. අභිධමෙම බො පන අභිවිතයෙ
පඤ්ඤං පුට්ඨා විස්සජෙජති, නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණණසමිං වදාමි.
ලාභී බො පන හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලාතපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛා-
රානං. ඉදමස්ස ආරොහපරිණාහසමිං වදාමි. එවං බො භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො
ජවසමපනො ව හොති වණණසමපනො ව ආරොහපරිණාහසමපනො ව.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො පුරිසසදස්සාති.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්ධාව නෙමේ ජවසම්පන්න වේ ද, වණ්ණ-සම්පන්න නො වේ ද ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිතේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ අවසාදනය කෙරෙයි. නො විසදයි මේ ඔහුගේ වණ්ණය නො වෙතියි කියමි. විවරපිණ්ඩ-පානශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයභෛෂජ්‍යපරිඡකාර නො ලබන සුළු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහසම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්නත් වේ ද වණ්ණසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ පස්වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිතේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ විසද යි. නො ගලයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණසම්පත් වෙති යි කියමි. විවරපිණ්ඩ-පානශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයභෛෂජ්‍යපරිඡකාර නො ලබන සුළු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න වෙයි. ආරොහපරිණාහ-සම්පන්න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්නත් වේ ද වණ්ණසම්පන්නත් වේ ද ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ පස්වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිතේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ විසදයි. නො ගලයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණසම්පත් වෙති යි කියමි. විවර-පිණ්ඩපානශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයභෛෂජ්‍යපරිඡකාර ලබන සුළු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහසම්පත් වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්ධාවයා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහ-සම්පන්නත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් පුරුෂසද්ධාවයෝ යි.

3. 3. 4. 10.

40. තයො ව භික්ඛවෙ භද්‍රො අස්සාජානියො දෙසිස්සාමි තයො ව භද්‍රො පුරිසාජානියො. තං සුඤ්චං-පෙ-

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො භද්‍රා අස්සාජානියා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා භද්‍රො අස්සාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති, [-පෙ-* න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති -පෙ-* ඉධභික්ඛවෙ එකච්චා භද්‍රො අස්සාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති.] වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො භද්‍රා අස්සාජානියා

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො භද්‍රා පුරිසාජානියා [-පෙ-*]

ඉධ භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව. [-පෙ- *]

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදමස්ස ජවසම්මං වදාමි. අභිධම්මෙ බො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤා පුට්ඨා විස්සාපේජති තො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණසම්මං වදාමි. ලාභී බො පන හොති චිවරපිණ්ඩ-පාතසේනාසිතතිලාභපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරානං. ඉදමස්ස ආරොහපරිණා-හසම්මං වදාමි. එවං බො භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො භද්‍රා පුරිසාජානියාති.

3. 3. 4. 11.

41. එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති මොරනිවාසෙ පරිබ්බාජ-කාරුමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ-

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති අච්චන්තයොගකෙති අච්චන්තත්‍රිභවාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

කතමෙති තිති?

අසෙබ්බන සීලකඤ්ඤාන අසෙබ්බන සමාධිකඤ්ඤාන අසෙබ්බන පඤ්ඤා-කඤ්ඤාන.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති අච්චන්තයොගකෙති අච්චන්තත්‍රිභවාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති.

* පෙය්‍යාඥමුඛෙති අනතර්ත සුත්තපද්‍රේසා පුබ්බෙ වුත්ත සුත්තානුසාරෙන චේදිතබ්බං.

“ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා” ආදී පදෙ සි යොජේතො පුරිසාජානිය වාරා චේදිතබ්බං.

3. 3. 4. 10.

40. මහණෙනි, හදු අශ්වාඡානියයෝ තුන් දෙනා දෙසමි හදු පුරුෂාඡානියයෝ තුන් දෙනා ද දෙසමි. එය අසව

මහණෙනි, හදු අශ්වාඡානියයෝ තුන් දෙනා කවරහ යන්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් හදු අශ්වාඡානියයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. ... * ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි [... *] මහණෙනි. මෙලොව ඇතැම් හදු අශ්වාඡානියයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් වැදූරුමි හදු අශ්වාඡානියයෝ යි.

මහණෙනි, හදු පුරුෂාඡානියයෝ තුන් දෙනා කවරහ යන්: [... *]

මහණෙනි, මේ ලොව හදු පුරුෂාඡානියයා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. [... *]

මහණෙනි, කෙසේ හදු පුරුෂාඡානියයා ජවසම්පන්නත් වේ ද, වණ්ණම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ආසුවයන් ස්ත්‍ය කිරීමෙන් අනාසුව වූ චෙතොවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉගැන්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මයෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා පැන පුළුල්වන ලද්දේ විසදයි. නො ගලයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණ වෙති යි කියමි. චීවර පිණ්ඩපාතශයකාසනලාභ-ප්‍රත්‍යයභෙෂජ්‍යපරික්කාර ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහය වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ හදු පුරුෂාඡානියයා ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් හදු පුරුෂාඡානියයෝ යි.

3. 3. 4. 11.

41. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුමර මොරනිඩාප නම් පරිව්‍රාජකාරුමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසුන් ඇමතු සේක. ...

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමන්තගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨ වෙයි. අත්‍යන්තයොගක්ෂෙමි වෙයි. අත්‍යන්තපඨිවසාන ඇති, දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමිත යන්:

අශෙෂ ධර්මසකතියෙන, අශෙෂ සමාධිසකතියෙන, අශෙෂ ප්‍රඥ-සකතියෙන

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්තගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි. අත්‍යන්තයොගක්ෂෙමි වෙයි. අත්‍යන්තපඨිවසාන ඇති, දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

* ... මෙහි පෙය්‍යාලමුඛයෙන් වැසුනු සුත්‍ර ප්‍රදේශ පෙරකි සුත්‍රඅනුසාරයෙන් දහසුතු.

“මහණෙනි ... ආසුවයන් ස්ත්‍ය කිරීමෙන්” ආදිපද යොදු පුරුෂාඡානිය වාර දහසුතු.

3. 3. 4. 12.

42. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනාගතො භික්ඛු අව්වනනිට්ඨො හොති, අව්වනනායොගකෙමි අව්වනනුභව්වාදි අව්වනනපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

කතමෙති තිති?

ඉද්ධිපාටිභාරියෙන, ආදෙසනාපාටිභාරියෙන, අනුසාසනිපාටිභාරියෙන.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනාගතො භික්ඛු අව්වනන-නිට්ඨො හොති -පෙ- සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානනති.

3. 3. 4. 13.

43. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනාගතො භික්ඛු අව්වනනනිට්ඨො හොති -පෙ- සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

කතමෙති තිති?

සමමාදිට්ඨියා සමමාඤ්ඤෙන සමමාච්ඡිත්තනියා.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනාගතො භික්ඛු අව්වනනනිට්ඨො හොති, අව්වනනායොගකෙමි අව්වනනනුභව්වාදි අව්වනනපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානනති.

යොධාච්චවග්ගො චතුඤ්ඤා*

[5. මධ්‍යම චග්ගො]

3. 3. 5. 1.

[සාමසථිනිදුක්:]

44. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනාගතො යථාභනං නිකඛිනෙතො ඵලං නිරසෙ.

කතමෙති තිති?

අකුසලෙන කායකමෙමන, අකුසලෙන වචිකමෙමන, අකුසලෙන මනෝ-කමෙමන.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනාගතො යථාභනං නිකඛිනෙතො ඵලං නිරසෙ.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනාගතො යථාභනං නිකඛිනෙතො ඵලං සග්ගෙහ.

කතමෙති තිති?

කුසලෙන කායකමෙමන, කුසලෙන වචිකමෙමන, කුසලෙන මනෝ-කමෙමන.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනාගතො යථාභනං නිකඛිනෙතො ඵලං සග්ගෙහති.

*නසුද්දනා: යොධො පරිස මිත්තඤ්ච
උපපාදි කෙසකමිඛලො
සමපදි වුද්ධි නපයා අස්සා
නසො මොරනිවාපිනොති - මජ්ඣං.

3. 3. 4. 12

42. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමනාගත මහණ අත්‍යන්තරිකාව වෙයි, අත්‍යන්තරයාගණනෙම වෙයි, අත්‍යන්තරපටිවසාන ඇතිවේ දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තරබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමින යන්:

සංඤ්චිතානුකූලයෙන, ආදේශනානුකූලයෙන, අනුශාසනිකානුකූලයෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත මහණ අත්‍යන්තරිකාව වෙයි, අත්‍යන්තරයාගණනෙම වෙයි ... දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තරබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

3. 4. 4. 13

43. මහණෙනි, දහම්මානුකූලයින් සමනාගත මහණ අත්‍යන්තරිකාව වෙයි ... දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තරබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමින යන්:

සමායෝගිකයෙන, සමායෝගිකයෙන, සමායෝගිකයෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් යුක්ත වූ මහණ අත්‍යන්තරිකාව වෙයි. අත්‍යන්තරයාගණනෙම වෙයි, අත්‍යන්තරපටිවසාන ඇති, දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තරබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

සතරවන සොධානික වර්ගයයි.

[5. මධ්‍යම වර්ගය]

3. 3 5. 1

[සංවාදීන් නිදහස:]

44. මහණෙනි, දහම්මානුකූලයින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි වෙයි.

කවර දහම්මානුකූලයින් යන්:

අකුශලකායකමයෙන, අකුශලවාක්කමයෙන, අකුශලමන:කමයෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

මහණෙනි, දහම්මානුකූලයින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංඝියෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම්මානුකූලයින් යන්:

කුශලකායකමයෙන, කුශලවාක්කමයෙන, කුශලමන:කමයෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංඝියෙහි සිටියේ වේ.

3. 3. 5. 2.

45. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො, එවං තිරයෙ

කතමෙති තිති?

සාවජේන කායකමෙමන, සාවජේන වචිකමෙමන, සාවජේන මනෝකමෙමන.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො, එවං තිරයෙ.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො, එවං සගෙහ.

කතමෙති තිති?

අනවජේන කායකමෙමන, අනවජේන වචිකමෙමන, අනවජේන මනෝකමෙමන.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො, එවං සගෙහති.

3. 3. 5. 3.

46. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- එවං තිරයෙ. කතමෙති තිති?

විසමෙන කායකමෙමන, විසමෙන වචිකමෙමන, විසමෙන මනෝකමෙමන. ඉමෙති ඛො -පෙ- එවං තිරයෙ.

තිති -පෙ- එවං සගෙහ.

කතමෙති තිති?

සමෙන කායකමෙමන, සමෙන වචිකමෙමන, සමෙන මනෝකමෙමන. ඉමෙති ඛො -පෙ- එවං සගෙහති.

3. 3. 5. 4.

47. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- එවං තිරයෙ. කතමෙති තිති?

අසුචිනා කායකමෙමන, අසුචිනා වචිකමෙමන, -පෙ- මනෝකමෙමන. ඉමෙති ඛො තිති -පෙ- එවං තිරයෙ.

තිති භික්ඛවෙ -පෙ- එවං සගෙහ.

කතමෙති තිති?

සුචිනා කායකමෙමන, සුචිනා වචිකමෙමන -පෙ- මනෝකමෙමන.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො, එවං සගෙහති.

3. 3. 5. 5.

48. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අව්‍යාදෙනා අසප්පරිසො බතං උපභතං අනතානං පරිහරති. සාවජේන ච හොති සානුචජේන විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති.

කතමෙති තිති?

අකුසලෙන කායකමෙමන, අකුසලෙන වචිකමෙමන, අකුසලෙන මනෝකමෙමන.

3. 3. 5. 2

45. මහණෙනි, ධම් භුණෙකින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් භුණෙකින් යන්:

සදෙස් කාකමිත, සදෙස් විසිකමිත, සදෙස් මුතිකමිත.

මහණෙනි, මේ භුත් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් භුණෙකින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංවර්ගයෙහි වේ.

කවර භුණෙකින් යන්:

නිර්දෙශකායකමියෙන, නිර්දෙශවාක්කමියෙන, නිර්දෙශමන:කමියෙන.

මහණෙනි, මේ භුත් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංවර්ගයෙහි වේ.

3. 3. 5. 3

46. මහණෙනි, දහම් භුණෙකින් සමකාගත වූයේ ... නිරයෙහි සිටියේ වේ. කවර දහම් භුණෙකින් යන්:

විෂම වූ කාකමිත, විෂම වූ විසිකමිත, විෂම වූ මුතිකමිත ...

මහණෙනි, මේ භුත් දහමින් ... නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් භුණෙකින් .. සංවර්ගයෙහි වේ.

කවර දහම් භුණෙකින් යන්:

සම වූ කායකමියෙන, සම වූ වාක්කමියෙන, සම වූ මන:කමියෙන ...

මහණෙනි, මේ භුත් දහමින් .. සංවර්ගයෙහි වේ.

3. 3. 5. 4

47. මහණෙනි, දහම් භුණෙකින් සමකාගත වූයේ ... නිරයෙහි සිටියේ වේ. කවර භුණෙකින් යන්:

අපචිත්ත වූ කායකමියෙන, අපචිත්ත වූ වාක්කමියෙන, අපචිත්ත වූ මන:කමියෙන.

මහණෙනි, මේ භුත් දහමින් ... එපරිදි නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් භුණෙකින් ... සංවර්ගයෙහි වේ.

කවර භුණෙකින් යන්:

පචිත්ත වූ කායකමියෙන, පචිත්ත වූ වාක්කමියෙන පචිත්ත වූ මන:කමියෙන.

මහණෙනි, මේ භුත් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් සිටියේ යම්සේ ද, එපරිදිදෙත් සංවර්ගයෙහි වේ.

3. 3. 5. 5

48. මහණෙනි, කරුණු භුණෙකින් සමකාගත අව්‍යක්ත වූ අසන්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණවිසින් සාල නටු ආත්මයක් පරිහරණය කරයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙයි.

කවර භුත් දහමකින් යන්:

අකුශලකායකමියෙන, අකුශලවාක්කමියෙන, අකුශලමන:කමියෙන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතෙනා අසපුරිසො බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ච හොති, සානුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවතීති.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො විශතෙනා සපුරිසො අකකිතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ච හොති, අනනු-වජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති.

කතමෙහි නීති:

කුසලෙන කායකමෙවන, කුසලෙන වචිකමෙවන, කුසලෙන මනෝ-කමෙවන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතීති.

3. 3. 5. 6.

49. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සාවජේඡන කායකමෙවන, සාවජේඡන වචිකමෙවන, සාවජේඡන මනෝකමෙවන. -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

අනවජේඡන කායකමෙවන, අනවජේඡන වචිකමෙවන, අනවජේඡන මනෝකමෙවන. -පෙ-

3. 3. 5. 7.

50. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

විසමෙන කායකමෙවන, විසමෙන වචිකමෙවන, විසමෙන මනෝ-කමෙවන. -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සමෙන කායකමෙවන, සමෙන වචිකමෙවන, සමෙන මනෝකමෙවන. -පෙ-

3. 3. 5. 8.

51. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

අසුචිතා කායකමෙවන, අසුචිතා වචිකමෙවන, අසුචිතා මනෝකමෙවන -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සුචිතා කායකමෙවන, සුචිතා වචිකමෙවන, සුචිතා මනෝකමෙවන. -පෙ-

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො විශතෙනා සපුරිසො අකකිතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ච හොති, අනනුවජේඡා ච විඤ්ඤානං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතීති.

3. 3. 5. 9.

52. නිසො, ඉමා භික්ඛවෙ වන්දනා.

කතමා නිසො?

කායෙන චාචාය මනසා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ නිසො, වන්දනාති.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්විත වූ අව්‍යක්ත වූ අසන්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණවිසින් සාරු, නටුවා වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි නුවණැතියන් විසින් උපවාද කට යුතු ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් සමන්විත වූ ව්‍යක්ත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිතයා ගුණවිසින් නොසාරු, නොනට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද නොකට යුතු ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

කවර තුන් දහමෙකින් යන්:

කුශලකායකමයෙන, කුශලවාක්කමයෙන, කුශලමන:කමයෙන

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් ... බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

3. 3. 5. 6.

49. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

සාවද්‍යකායකමයෙන, සාවද්‍යවාක්කමයෙන, සාවද්‍යමන:කමයෙන ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

අනවද්‍යකායකමයෙන, අනවද්‍යවාක්කමයෙන, අනවද්‍යමන:කමයෙන ...

3. 3. 5. 7.

50. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

විෂමකායකමයෙන, විෂමවාක්කමයෙන, විෂම මන:කමයෙන ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

සම වූ කායකමයෙන, සම වූ වාක්කමයෙන, සම වූ මන:කමයෙන ...

3. 3. 5. 8.

51. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

අපචිත්‍ර කායකමයෙන, අපචිත්‍ර වාක්කමයෙන, අපචිත්‍ර මන:කමයෙන ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

පචිත්‍ර කායකමයෙන, පචිත්‍ර වාක්කමයෙන, පචිත්‍ර මන:කමයෙන ...

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්විත වූ ව්‍යක්ත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිතයා ගුණවිසින් නොසාරු, නොනට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි, නුවණැතියන් විසින් උපවාද නොකට යුතු ද වේ, බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

3. 3. 5. 9.

52. මහණෙනි, මේ ව්‍යදනාවෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යන්:

කසිත, විසිත, සිහිත.

මහණෙනි, මේ තුන් ව්‍යදනාවෝ යි.

3. 3. 5. 10.

53. යෙ හි භික්ඛවෙ,¹ සත්තා පුබ්බදාසමයං කායෙන සුවරිතං වරන්ති, වාචය සුවරිතං වරන්ති, මනසා සුවරිතං වරන්ති, සුපුබ්බතෙහා භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානං.

යෙ හි භික්ඛවෙ සත්තා මජ්ඣන්තිකං සමයං² කායෙන සුවරිතං වරන්ති, වාචය සුවරිතං වරන්ති, මනසා සුවරිතං වරන්ති, සුමජ්ඣන්තිකො භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානං.

යෙ හි භික්ඛවෙ සත්තා සායනහසමයං කායෙන සුවරිතං වරන්ති, වාචය සුවරිතං වරන්ති, මනසා සුවරිතං වරන්ති, සුසායනෙහා භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානන්ති.

10. සුනකතිත්තං සුමිහලං සුපපාතං සුට්ඨිනං,³
සුබණ්ණො සුමුහුතෙතො ච සුගිට්ඨං බ්‍රහ්මචාරිසු.
11. පදකම්ණං කායකමමං වාචකමමං පදකම්ණං,
පදකම්ණං මනොකමමං පණ්ණිධියො⁴ පදකම්ණා,
පදකම්ණානි කතාන ලහතතෙ⁵ පදකම්ණෙ.
12. තෙ අත්ථලදා සුඛිතා විරුද්ධා බුද්ධිසාසනෙ,
අරෙගා සුඛිතා හොථ සහ සබ්බෙහි ඤාතිහිති.

මධ්‍යලවගෙහා පඤ්චමො.*

බුද්දහි පණ්ණාසකො සමතො නති ථෙයො.

[6. පටිපදාවගො]

[සාවස්ථි නිදානං:]

1. නිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා,

කතමා නිසෙසා?

ආශාලො පටිපදා, නිජ්ඣාමො පටිපදා, මජ්ඣිමො පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආශාලො පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො එවංවාදී හොති එවංදිට්ඨි: නස්ථි කාමෙසු දෙසොති, සො කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආශාලො පටිපදා.

1. යෙ භික්ඛවෙ - මජ්ඣ. 2. මජ්ඣන්තිකං සමයං - මජ්ඣ. 3. සුට්ඨිනං, - මජ්ඣ.
4. පණ්ණිධි නා - මජ්ඣ. 5. ලහතතෙ - මජ්ඣ.

* නසසුද්දානං:-

අනුසලඤ්ච සාවජ්ජං විසමා සුඛිතා සහ

වතුරො බතා වතුරා පුබ්බෙසෙහා නාම තෙ දසාති - මජ්ඣ.

3. 3. 5. 10.

53. මහණෙනි, යම් කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් පෙරවරු වෙලෙහි කයින් සුවරිත පුරන් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරන් ද, සිතින් සුවරිත පුරන් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයකට ශුභ පූච්ඡාභගයෙකි.

මහණෙනි, යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි කයින් සුවරිත පුරන් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරන් ද, සිතින් සුවරිත පුරන් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයකට ශුභ මධ්‍යාහ්නයෙකි.

මහණෙනි, යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සායාහ්නසමයෙහි කයින් සුවරිත පුරන් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරන් ද, සිතින් සුවරිත පුරන් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයකට ශුභ සායාහ්නයෙකි.

10. බ්‍රම්හරාත් කෙරෙහි ඉෂටදාන විසින් පිදීමෙන් වේ ද, ඒ ශුභ නක්ෂත්‍රයෙකි. ශුභ මච්ඡලයෙකි. ශුභ අලුයමෙකි. ශුභ නැගී සිටීමෙකි. ශුභ ඝෂණයෙකි. ශුභ මුහුර්තයෙකි.

11. එදින කළ කායකමීය වෘද්ධික්‍රියායෙකි. වෘක්කමීය වෘද්ධික්‍රියා-යෙකි. මනාකමීය වෘද්ධික්‍රියායෙකි. ප්‍රණීධිහු වෘද්ධිදායකයෝ යි. වෘද්ධිසුකත කායකමීයදීන් කොට වෘද්ධි අතීයන් ලබන්නෝය.

12. ලබ්ධානී ඇති, සුඛිත වූ බුද්ධිශාසනයෙහි විරූප වූ ඒ තෙපි සියලු ශුභින් හා සමග නිරෝග වච, සුඛිත වච.

පස්වන මංගල වර්ගයයි.

තෙවන බ්‍රද්දකපණ්ණාසකය සමාපතයි.

[6. පටිපදාවගීය]

3. 6. 1.

[සෑමැන් නිදහසි:]

1. මහණෙනි, මේ පටිපදාවෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ආගාස්ප්‍රතිපත්තිය, පරිනප්‍රාප්තිපත්තිය, මධ්‍යමප්‍රතිපත්තිය යි.

මහණෙනි, ආගාස්ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් මෙබඳු වාද ඇතියේ වෙයි, මෙබඳු දූෂිත ඇතියේ වෙයි: කාමයෙහි දෛශ්‍යයක් නැත කියායි. හේ කාමයෙහි පියසුතු බවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මේ ආගාස්ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා අවෙලකො හොති මුත්තාවාග්ගේ හත්ථාපලෙඛනො න එභිහදන්තිකො, න තිට්ඨහදන්තිකො, න අභිහවං, න උද්දිස්සකං, න නිමන්තණං සාදියති. සො න කුමභිමුඛා පතිගණනාති, න ඛලොපිමුඛා¹ පතිගණනාති, න ඵලකමන්තරං, න දණ්ඩමන්තරං, න මුසලමන්තරං, න ද්විත්තං භුංඤ්ඤාමානං. න ගරිභිනියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සංකිත්තිසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මකඛිකා සණ්ඨසණ්ඨවාරිතී, න මච්ඡං, න මංසං. න සුරං න මෙරයං න ථුසොදකං පිචති. සො එකාගාරිකො වා හොති එකාලොපිකො වා.² ද්වාගාරිකො වා හොති ද්වාලොපිකො වා.³ සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො වා. එකිස්සාපි දන්තියා යාපෙති. ද්විතිපි දන්තීති යාපෙති. තීතිපි දන්තීති යාපෙති. සත්තතිපි දන්තීති යාපෙති. එකාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ද්වාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අභිමාසිකමපි පරියායභත්තාහොජනානුයොගමනුසුත්තො විහරති. සො සාක්ඛකෙතොපි හොති, සාමාක්ඛකෙතොපි හොති, නිවාරහකෙතොපි හොති, දදුලහකෙතොපි හොති, හටහකෙතොපි හොති, කණ්ණකෙතොපි හොති, ආවාමහකෙතොපි හොති, පිඤ්ඤකහකෙතොපි හොති, තිණ්ණකෙතොපි හොති, ගොමයහකෙතොපි හොති. ව්‍යමුලථලාහාග්ගේ යාපෙති පචත්තථලහොජී.

සො සාණාතිපි ධාරෙති, මසාණාතිපි ධාරෙති, ඡවදුස්සාතිපි ධාරෙති, පංසුකුලාතිපි ධාරෙති, තිරිටාතිපි ධාරෙති, අජිත්තාතිපි ධාරෙති, අජිත්තකිපමපි ධාරෙති, කුසචිරමපි ධාරෙති, වාකචිරමපි ධාරෙති, ඵලකචිරමපි ධාරෙති, කෙසකමඛලමපි ධාරෙති, වාලකමඛලමපි ධාරෙති, උද්දිකපකිමපි ධාරෙති. කෙසමස්සලොචකොපි හොති කෙසමස්සලොචනානුයොගමනුසුත්තො. උඛ්භට්ඨකොපි හොති ආසනපටිකිත්තො. උක්කුටිකොපි හොති උක්කුටිකපපධානානුයොගමනුසුත්තො. කණ්ටකාපස්සකිකොපි හොති කණ්ටකාපස්සයෙ සෙය්‍යං කපෙපති. සායනනියකමපි උදකොරොහණානුයොගමනුසුත්තො විහරති.

ඉති එවරුපං අනෙකවිතිතං කායස්ස ආනාපනපරිනාපනානුයොගමනුසුත්තො විහරති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා.

1. කලොපිමුඛා - මජ්ඣං. 2. එකාලොපිකො - මජ්ඣං. - ද්වාලොපිකො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, පරිත්‍යාග්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ආතමෙක් සෙලු වෙයි. හළ ආචාර ඇතියේ වෙයි. පිඩු නිමිකල අත ලෝතේ වෙයි. 'එව, වහන්සැ'යි කිකල නො එනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි. 'සිටුව, වහන්සැ'යි කිකල නොසිටිනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි, පළමු එළවූ අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, උදෙසා කළ අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, නිමන්ත්‍රණය නොපිළිගන්නේ වෙයි, හේ කළමුවෙන් උදුරා දුන් අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, සැළමුවන් උදුරා දුන් අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, එළිපත අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, දඩු අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, මොහොලා අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, වළඳන දෙදෙනකුත් අතුරින් එකකු නැගී දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, ගැබ්ලිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, කිරිපොවනිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, පුරුෂානතරගත සත්‍රිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, සහල් ඇ සමාදන් කොට පිසූ කල දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, යම් තෑනෙක බලු එළඹ සිටියේ නම් එහි දී දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, යම් තෑනෙක මැයි මුළු ගලගල ව හැසිරෙත් නම්, එහිදී දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, මත්ස්‍යමාංස නොපිළිගන්නේ වෙයි. රහ නොබොන්නේය, මෙර නොබොන්නේය. සෞචරික නොබොන්නේය. හේ එක් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, එක් ආලොපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, දෙගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලොපදෙකෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, සත්ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලොප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. එක් දෑත්තෙකුනුදු (කුඩාතලියෙනුදු) යැපෙයි, දෙදෑත්තෙකිනිදු යැපෙයි. තුන් දෑත්තෙකිනුදු යැපෙයි, සත් දෑත්තෙකිනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි, දෙදවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි, සත් දවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි. මෙසේ මෙබඳු අබමසක් අතර කොට ගන්නා අහර දෑ යි වාරහකත භෝජනයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. හේ පලා වළඳන්නේ හෝ වෙයි, බඩහමු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළඳන්නේ හෝ වෙයි, සම්කඩ වළඳන්නේ ද වෙයි, ලහටු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, කුඩු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, දඹුබත් වළඳන්නේ හෝ වෙයි, පුතකු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, ගොම වළඳන්නේ හෝ වෙයි. වැටුනු එල වළඳන සුලු වූයේ වනමුලප්ල ආහර කොට ඇතියේ ද යැපෙයි.

හේ හණ වැහැරී ද දරයි, මුසුහණ වැහැරී ද දරයි, මිනියෙන් හළ පිළී ද දරයි, පහුල් පිළී ද දරයි, රුක්සුමුලු ද දරයි, අඳන්මුවසම් ද දරයි, කෂුර සහිත අඳන්දිවිසම් ද දරයි, කුසවැහැරී ද දරයි, වාකචිරය ද දරයි, එලකචිරය ද දරයි, කෙශකමබල ද දරයි, වාලකමබල ද දරයි, මහමුහුණුපියාපතු ද දරයි. හිසකෝ රවුල උදුරා ලිමෙහි යෙදුනේ හිසකෝ රවුල උදුරනුයේ ද වෙයි. අසුන් පිළිකෙව් කෙළේ උඩුහුරුව සිටුනේ ද වෙයි. උලුඵයෙන් නවුස්වාර වැසීමෙහි යෙදුනේ උලුඵයෙන් සිටුනේ ද වෙයි. කටු ඇතිරියෙහි හෝතේ ද වෙයි, කටුඇතිරියෙහි ශයනය ද කෙරෙයි. සවස තුන්වනු කොට තෙවරක් උදකාවගානයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

මෙසේ මෙබඳු අනෙකප්‍රකාර වූ කය පිළිබඳ ආනාපන පරිනාපනානු-යොගයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාග්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති: ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, වෙදනාසු -පෙ- විතෙන -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො පටිපදාති.

3. 6. 2.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා.

කතමා තිස්සො?

ආගාලො පටිපදා, නිජ්ඣාමා පටිපදා, මජ්ඣිමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආගාලො පටිපදා? (යථා පුබ්බෙ තථා ඤාතබ්බං.)
-පෙ-අයං ථූවචති භික්ඛවෙ ආගාලො පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා? (යථා පුබ්බෙ තථා ඤාතබ්බං.)
-පෙ-අයං ථූවචති භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විතනං පගගණනාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභාණාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීනියා අසමෙමාසාය භියොභාවාය වෙජුලාය භාවනාපාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විතනං පගගණනාති පදහති -පෙ-

3. 6. 3.

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

ඡන්දසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. චිරියසමාධි-පෙ- විතනසමාධි -පෙ- චිමංසාසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. -පෙ-

3. 6. 4.

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සද්ධිඤ්ඤායං භාවෙති, චිරියඤ්ඤායං භාවෙති, සතිඤ්ඤායං භාවෙති, සමාධිඤ්ඤායං භාවෙති, පඤ්ඤාඤ්ඤායං භාවෙති -පෙ-

3. 6. 5

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සද්ධාබලං භාවෙති, චිරියබලං භාවෙති, සතිබලං භාවෙති, සමාධිබලං භාවෙති, පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

මහණෙනි, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇතිගේ නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇතිගේ, ලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය දුරු කොට කසෙහි කය අනුව දක්නේ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇතිගේ, නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇතිගේ, ලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය දුරු කොට වෙදනා-යෙහි ... චිත්තයෙහි ... ධර්මයෙහි ... ධර්මය අනුව දක්නා සුලු වූයේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මධ්‍යම ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ තුන් ප්‍රතිපත්තිනු යි.

3. 6. 2.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්තිනු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ආභාසප්‍රතිපත්තිය, පරිතප්‍රතිපත්තිය, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති යි.

මහණෙනි, ආභාසප්‍රතිපත්ති කවර? ... මහණෙනි, මේ ආභාසප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පරිතප්‍රතිපත්ති කවර? ... මහණෙනි, මේ පරිතප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ නූපත් පාපක අකුශලධර්මයන්ගේ නූපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. විසාරමහ කෙරෙයි. සිත දෘඪ කොට ගනී. ප්‍රධන් විසීය කෙරෙයි. උපත් පාපක අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රහාණය පිණිස ... නූපත් කුශලධර්මයන්ගේ ඉපදීම පිණිස ... උපත් කුශලධර්මයන්ගේ සතිතිය පිණිස අසමෝඡය පිණිස, බොහෝ බව පිණිස, විපුලබව පිණිස, භාවනාවගේ පාරිසුරිය පිණිස, ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. විසාරමහ කෙරෙයි. සිත දෘඪ කොට ගනී. ප්‍රධන් විසීය කෙරෙයි. ...

3. 6. 3.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධි හා ප්‍රධානසංඝකාර යන මෙයින් සමනාගත සාද්ධිපාදය වඩයි. ... විසීසමාධි ... චිත්තසමාධි ... විමංසාසමාධි හා ප්‍රධාන-සංඝකාර යන මෙයින් සමනාගත සාද්ධිපාදය වඩයි. ...

3. 6. 4.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

ශ්‍රද්ධාන්‍යය වඩයි. විරේකන්‍යය වඩයි. සමාතින්‍යය වඩයි. සමාධින්‍යය වඩයි. ප්‍රඥෙන්‍යය වඩයි. ...

3. 6. 5.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි.

ශ්‍රද්ධාබලය වඩයි. විසීබලය වඩයි. සමාතිබලය වඩයි. සමාධිබලය වඩයි. ප්‍රඥාබලය වඩයි. ...

3. 6. 6.

[නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සනිසලොඤ්ඤාං භාවෙනි, ධම්මවිවයසලොඤ්ඤාං භාවෙනි, විරියසලොඤ්ඤාං භාවෙනි, පීතිසලොඤ්ඤාං භාවෙනි, පසාදාසලොඤ්ඤාං භාවෙනි, සමාධිසලොඤ්ඤාං භාවෙනි, උපෙක්ඛාසලොඤ්ඤාං භාවෙනි. -පෙ-

3. 6. 7.

[නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා -පෙ-]

සමමාදිට්ඨිං භාවෙනි, සමමාසංකප්පං භාවෙනි, සමමාවාචං භාවෙනි, සමමාකමන්තං භාවෙනි, සමමාආජිවං භාවෙනි, සමමාවායාමං භාවෙනි, සමමාසනිං භාවෙනි, සමමාසමාධිං භාවෙනි. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ නිසේසා පටිපදානි.

[පටිපදා] චගෙහා ජලෙඛා*

[7. කමමපථ පෙය්‍යාඪං]

3. 7. 1.

නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නිකම්භෙනා එවං නිරයෙ.

කතමෙති නිති?

අත්තනා ච පාණානිපාති හොති, පරඤ්ච පාණානිපාතෙ සමාදපෙති, පාණානිපාතෙ ච සමනුඤ්ඤාසා හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නිකම්භෙනා එවං නිරයෙ.

3. 7. 2.

නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නිකම්භෙනා එවං සගෙහ.

කතමෙති නිති?

අත්තනා ච පාණානිපාතා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච පාණානිපාතා චෙරමණියා සමාදපෙති, පාණානිපාතා චෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤාසා හොති -පෙ- එවං සගෙහ.

* කසුද්දානා:- *සනිපට්ඨානං සමමප්පාධානං - ඉදං පාදිකියෙක ච

බලං ඛොඤ්ඤානං මගෙහා ච - පටිපදාය ත්‍යාජයෙති - මජ්ඣං

3. 6, 6:

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුණෙකි ...

සතිසමෝඤ්ඤාඛගාය වඩයි. ධම්මවිමයසමෝඤ්ඤාඛගාය වඩයි. චිරිය-සමෝඤ්ඤාඛගාය වඩයි. පීතිසමෝඤ්ඤාඛගාය වඩයි. පසුදුබ්බසමෝඤ්ඤාඛගාය වඩයි. සමාධිසමෝඤ්ඤාඛගාය වඩයි උපෙක්ඛාසමෝඤ්ඤාඛගාය වඩයි. ...

3. 6. 7.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුණෙකි ...

සමොද්ධිය වඩයි. සමොසඤ්ඤාපපාය වඩයි. සමොවාචාව වඩයි. සමො-කම්මන්තාය වඩයි. සමොආජිවය වඩයි. සමොවායාමය වඩයි. සමොසතිය වඩයි. සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ධර්මප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ තුන් ප්‍රතිපත්තිහුයි.

සවන [ප්‍රතිපදා] ධර්මයි.

[7. කම්මපථ පෙය්‍යාලය]

3. 7. 1.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යත්:

තෙමේ ද පණ්ණාසකරන්තේ වෙයි. පණ්ණාසෙහි මෙරමා ද සමාදන් කරවයි. පණ්ණාසෙහි අනුදන්තේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 2.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවරියෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යත්:

තෙමේ ද පණ්ණාසකරන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පණ්ණාසකරන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. පණ්ණාසකරන් දුරු වීමෙහි අනුදන්තේ ද වෙයි... එසේ සවරියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 3.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ච අදින්නාදාසී හොති, පරඤ්ච අදින්නාදානෙ සමාදපෙති,
අදින්නාදානෙ ච සමනුඤ්ඤාසු හොති -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 4.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ච අදින්නාදානා පටිච්ඡරතො හොති. පරඤ්ච අදින්නාදානා
වෙරමණියා සමාදපෙති. අදින්නාදානා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤාසු හොති -පෙ-
එවං සග්ගෙ,

3. 7. 5.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ
සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාරෙ ච සමනුඤ්ඤාසු හොති -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 6.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරු පටිච්ඡරතො හොති, පරඤ්ච කාමෙසු
මිච්ඡාචාරු වෙරමණියා සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරු වෙරමණියා ච
සමනුඤ්ඤාසු හොති -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 7.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ච මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ච
සමනුඤ්ඤාසු හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 8.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ච මුසාවාදා පටිච්ඡරතො හොති, පරඤ්ච මුසාවාදා වෙරමණියා
සමාදපෙති. මුසාවාදා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤාසු හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 9.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ච පිසුනාවාවො හොති. පරඤ්ච පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති.
පිසුනාය වාචාය ච සමනුඤ්ඤාසු හොති -පෙ- එවං නිරයෙ

3. 7. 10.

[නීති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අත්තනා ච පිසුනාය වාචාය පටිච්ඡරතො හොති. පරඤ්ච පිසුනාය වාචාය
වෙරමණියා සමාදපෙති. පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤාසු
හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 3.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් අසිතාදන් ගන්වේ වෙයි. මෙරමාන් අසිතාදනෙහි සමාදන් කරවයි. අසිතාදනෙහි අනුදන්වේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 4.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් අසිතාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමා ද අසිතාදනින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. අසිතාදනින් දුරුවීමෙහි අනුදන්වේන් වෙයි ... එසේ සංවිභූතියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 5.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසභසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරෙහි අනුදන්වේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 6.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීමෙහි අනුදන්වේන් වෙයි ... එසේ සංවිභූතියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 7.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් මුසවා බණන්වේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවා බිණීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි අනුදන්වේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 8.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්වේන් වෙයි ... එසේ සංවිභූතියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 9.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් පිසුණුබසෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුණුබසෙහි අනුදන්වේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 10.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් පිසුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාන් පිසුණුබසින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුණුබසින් දුරුවීමෙහි අනුදන්වේන් වෙයි ... එසේ සංවිභූතියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 11.

[තිති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අනන්තා ව ඵරුසාචාවො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති,
ඵරුසාය වාචාය ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 12.

[තිති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අනන්තා ව ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය
වෙරමණීයා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤා
හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 13.

[තිති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අනන්තා ව සම්ඵප්පලාපි හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපෙ සමාදපෙති,
සම්ඵප්පලාපෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 14.

[තිති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති -පෙ-]

අනන්තා ව සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපා
වෙරමණීයා සමාදපෙති, සම්ඵප්පලාපා වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤා හොති.
-පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 15.

[තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අනන්තා ව අනිඡ්ඤාලි හොති, පරඤ්ච අනිඡ්ඤාය සමාදපෙති, අනිඡ්ඤාය
ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 16.

[තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අනන්තා ව අනනිඡ්ඤාලි හොති, පරඤ්ච අනනිඡ්ඤාය සමාදපෙති,
අනනිඡ්ඤාය ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 17.

[තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අනන්තා ව ව්‍යාපනනචිත්තො හොති, පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
ව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 18.

[තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති -පෙ-]

අනන්තා ව අව්‍යාපනනචිත්තො හොති, පරඤ්ච අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
අව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 11.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් පරෙස්ඛස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් පරෙස්ඛස්හි සමාදන් කරවයි. පරෙස්ඛසෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 12.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් පරෙස්ඛසින් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමාන් පරෙස්ඛසින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරෙස්ඛසින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 13.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් සම්ඵප්පලප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් සම්ඵප්පලපයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලපයෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 14.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් සම්ඵප්පලපයෙන් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමාන් සම්ඵප්පලපයෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලපයෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 15.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් අභිධ්‍යාඛන්‍යුල වෙයි. මෙරමාන් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 16.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් අභිධ්‍යාඛන්‍යුල නොවෙයි. මෙරමාන් අනභිධ්‍යාවෙහි සමාදන් කරවයි. අනභිධ්‍යායෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 17.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් ව්‍යාපාදයට පත් සිතෑතියේ වෙයි. මෙරමාන් ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 18.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් ව්‍යාපාදයට නොපත් සිතෑතියේ වෙයි. මෙරමාන් අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 19.

[නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අනන්තා ච චිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච චිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති, චිච්ඡාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං තීරයෙ.

3. 7. 20

[නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අනන්තා ච සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති, සමමාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං තිකතිතො එවං සග්ගෙති.

කම්මපථප්පයාලං නිට්ඨිතං*

[8. රාග පෙය්‍යාලං]

3. 8 1-170

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බා.

කතමෙ තයො:

සුඤ්ඤානො සමාධි, අනිමිතො සමාධි, අප්පණ්ණිතිනො සමාධි. රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බා.

රාගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය - පරිකම්පාය - පභාණ්ණාය - බයාය - වයාය - විරුගාය - නිරුධාය - වාගාය - පටිනිස්සග්ගාය - ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බාති.

දෙසස්ස - පෙ - මොහස්ස - කොධස්ස - උප්පාදාය - මකම්පාය - පලාසස්ස - ඉසස්සාය - මච්ඡරියස්ස - මායාය - සායොග්ගස්ස - ඵමහස්ස - සාරමහස්ස - මානස්ස - අනිමානස්ස - මදස්ස - පමාදස්ස අභිඤ්ඤාය - පරිඤ්ඤාය - පරිකම්පාය - පභාණ්ණාය - බයාය - වයාය - විරුගාය - නිරුධාය - වාගාය - පටිනිස්සග්ගාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බාති.

ඉදමවොච භගවා අනන්තො තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනුදුනති.

රාගපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං*

තිකතිපාතො.

එකතිකතිපාතො ච දුකතිකතිපාතො ච තිකතිපාතො ච සමන්තො.

* තසසුද්දතා: පාණං අදික්කම්මිච්ඡා ච මුසාවාදි ච පිසුණං
එරාසා සමිච්ඡප්පලාපො ච අභිජ්ඣාච්ඡාපාද දිට්ඨි ච
කම්මිප්පෙසු පෙය්‍යාලං තිකකොත නියොජ්ජෙති - මජ්ඣං.

* (කම්මිප්පෙය්‍යාලෙ විසති කම්මිප්පසුත්තානි දුට්ඨිබ්බාති. පොඤ්ඤාසු අකුසල-කුසල කම්මිප්පවිසෙක එකතො යොජ්ජානි දසෙව සුත්තානි පෙය්‍යාලමුඛෙති දිස්සන්ති. රාග පෙය්‍යාලමුඛෙති සත්තත්තානි සත්තසුත්තානි දුට්ඨිබ්බාති.)

3. 7. 19.

[මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...]

නෙමේන් මිට්ඨාදුෂට්ඨික වෙයි. මෙරමාන් මිට්ඨාදුෂට්ඨියෙහි සමාදන් කරවයි. මිට්ඨාදුෂට්ඨියෙහි අනුදන්තේන් වෙයි...එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 20.

[මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...]

නෙමේන් සමාන්දුෂට්ඨික වෙයි. මෙරමාන් සමාන්දුෂට්ඨියෙහි සමාදන් කරවයි. සමාන්දුෂට්ඨියෙහි අනුදන්තේන් වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි සවගීයෙහි සිටියේ වේ.

කම්මපට්ඨපෙය්‍යාලය නිමි. *

[8. රාගපෙය්‍යාලය]

3. 8. 1-170.

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඥානය (වෙසෙසින් දැනීම) පිණිස දහම්හු තුන් දෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

සුඤ්ඤානසමාධිය, අනිමිත්තසමාධිය, අප්පණ්ණිතිතසමාධි යි.

මහණෙනි, රාගයාගේ වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජාතනය පිණිස - පරික්‍ෂය පිණිස - ප්‍රභාණය පිණිස - ක්‍ෂය පිණිස - වාය පිණිස - විරාගය පිණිස - නිරෝධය පිණිස - න්‍යාගය පිණිස - දුරලිම පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

දොමයාගේ ... මොහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපතාහයාගේ මක-යාගේ ... පලාසයාගේ ඊෂ්ඨාවගේ ... මාත්සරියාගේ මායාවගේ ... සාංඝේය්‍යයාගේ ... ඵමායාගේ ... සාර්වත්‍රියාගේ ... මානසාගේ ... අනිමාන-යාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ ... අභිඥානය පිණිස - පරිඥානය පිණිස - පරික්‍ෂය පිණිස - ප්‍රභාණය පිණිස - ක්‍ෂය පිණිස - වාය පිණිස - විරාගය පිණිස - නිරෝධය පිණිස - න්‍යාගය පිණිස - හෙරතා පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුවුසින් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ කොට ගෙන සතුවුහු.

රාගපෙය්‍යාලය නිමි. *

තිකතිපාත යි.

එකකතිපාත-දුකතිපාත-තිකතිපාතයෝ සමාපතයහ.

* මෙහි කම්මපට්ඨ පෙය්‍යාලයෙහි 'පාණාතිපාති හොති' ආදී දසඅක්‍රමකම්මපට්ඨ හා, 'පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති' ආදී දසක්‍රමකම්මපට්ඨ වශයෙන් යෙදුනු සූත්‍ර 20 කි. රාගපෙය්‍යාලයෙහි රාගාදි පද 17 වෙත වෙත ම 'අභිඤ්ඤාය' ආදි පද 10 සමග යොදා එ එක එක 'සුඤ්ඤානසමාධි' ආදි පද 3 කා ගතා ගැනීමෙන් සූත්‍ර 170 ක් වන බව දනුනු.

[උදදනගාථා]

1. අභිගුහන රනිකායවරෙ සබ්බසුඤ්ඤා පරමවිප්ලකදසිනා,
නිපාතා එකාදසයෙව පවතතිතා උද්දනතො තෙ නිසාමෙථ ආදිකො:

[එකකනිපාතො]

2. ඉඤ්චිරූපං පුරිසරූපං පඤ්චනීවරණානි ච,
අකමමනියාදිකං පඤ්ච පඤ්ච විතතං අදන්නතො.

3. සුකං පද්ධතීරහද එඤ්කො ලුහු පහසාර,¹
ආසෙවහාවෙ මනසි² භාගිති අපරෙ දුවෙ.

4. උපපජ්ජන්ති පරිභාණි අතත්ථාය අසමමුසා,
චතුකොටි මුඛා එතෙ චතුරෙ සබ්බවතති තා.³

5. අධමමා විනයා ච භාසිතා විණණපඤ්ඤාතතපඤ්චමං,⁴
ආපතති ලුහු දුට්ඨලං සාවසෙසකකමෙන ච.

6. පුග්ගලො සාරිපුතො ච එතදග්ගෙ තථෙව ච,
අට්ඨානඤ්ච නිබ්බිදා සමුඛා⁵ අනුප්පන්නං ච කුසලං.

1. පහසාරො - සබ්බත් 2. ආසෙවහාවමනසා - සබ්බත්. 3. සබ්බවතති - සබ්බත්.
4. පණණනතිපඤ්චමං - සබ්බත්. 5. සමපදා - සබ්බත්.

[උද්‍යනගාථා]

1. ඤාණසම්පන්නායෙන් දක්නා හෙයින් පරමවිගුණදර්ශී වූ සම්මාදයන් වහන්සේ විසින් පවර අභිගුහනරනිකායෙහි ලා නිපාතයෝ එකොළොස් දෙනෙක් වදාරණ ලදහ. ආදිය පටන් කොට ඒ නිපාතයන් උද්‍යනගාථා විසින් අසව:

[එකකනිපාතය]

2. සත්ත්වපය, පුරුෂරූපය, පඤ්චනීවරණසූත්‍රයෝ ය, අකම්මනියාදි පසය, අදනනවිශේෂණය පටන් කොට විතනසූත්‍ර පසය. (මෙහි ප්‍රථම වර්ගයෙහි සත්ත්වපාදි පසෙක, පුරුෂරූපාදි පසෙකැයි සූත්‍ර දසයෙක, ද්විතීය වර්ගයෙහි පඤ්චනීවරණයන්ගේ උත්පාද අනුත්පාද හෙදයෙන් සූත්‍ර දසයෙක, තෘතීයවර්ගයෙහි විතනායාගේ අකම්මණයාදි හෙදයෙන් සූත්‍ර දසයෙක, චතුර්ථ වර්ගයෙහි විතනායාගේ අද්‍යනාදි හෙදයෙන් සූත්‍ර දසයෙකැයි මෙ හැම සමසන්ධිකෙක.)

3 - 4. සුඤ්ඤා, පද්ධතී, රහද, එකද, ලහු පරිවතන, පහසාර සූත්‍රයෝ ය. ආසෙවනි - භාවෙනි - මනසිකරොති යි තුන් සූත්‍රයෝ ය. 'අකුසලභානියා - කුසලභානියා' යි 'භානි' භාගයෙන් ගත් අත්‍ය සූත්‍රයෝ දෙදෙනෙක. 'උපපජ්ජනති' 'පරිහානි' 'අනත්තං - අසම්මාසංය' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍රයෝ ය. පය්‍යවසානසූත්‍රයෙහි එන 'අනුයොගො අකුසලානං' යනාදි තෙල සතර මූලයෝ වතුකොටි නම් වෙති. ඔහු 'නාහං භික්ඛවෙ' යනාදි හැම සූත්‍රයෙහි නම් විසින් වැටෙති.

(මෙහි දසවන වර්ගයෙහි දෙතිස්වන සූත්‍රය අවසන් කොට හැම සූත්‍ර පාවැසින. 'පහසාර' සූත්‍රයෝ නම්: පස්වන සවන දෙවර්ගයෙහි අග හා මූල හා එන සතර සූත්‍රයෝ යි. 'උපපජ්ජනති' යන ක්‍රියායෙන් ගත් සූත්‍රයෝ නම්: සවන වර්ගයෙහි අටවන සූත්‍රය පටන් කොට අටවන වර්ගයෙහි පස්වන සූත්‍රය අවසන් කොට එන සූත්‍රයෝ ය. අටවන වර්ගයෙහි සවන සූත්‍රය පටන් කොට පරිහාණී සූත්‍ර කියත් ම ව්‍යතිරෙක වශයෙන් වූ අතිසූත්‍රයෝත් සම්භානිත වෙන්වූ යි ඔහු එහි ම ඇතුළත් වෙති. 'අනත්තං - අසම්මාසංය' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍ර රාශියෙහිද ව්‍යතිරෙකපක්‍ෂය ඇතුළත් වේ. "අනුයොගො අකුසලානං, අනුයොගො කුසලානං, අනුයොගො කුසලානං, අනුයොගො අකුසලානං." යන සතර කෙළෙක් පය්‍යවසාන සූත්‍රයෙහි ඇත. එයින් 'වතුකොටි' නම්. "නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකං ධම්මපි සම්පන්නං" යනාදි මූල කිසි සූත්‍රජාතය හැම ම එනමින් ගත් සේ කිහි. එයින් ම ඒ වතුකොටිය සම්මතී වෙයි.)

5. 'අධම්ම - අවිනය' දෙපදයෙන් එන සූත්‍ර ය, 'භාසිත - ආවිණණ' දෙපදයෙහිද පස්වන 'පඤ්ඤානා' පදයෙහිද ගත් සූත්‍රය. 'ආපනනි - ලහුකද්වුල්ල' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍ර ය. 'සාවසෙස - අනවසෙස' ආදි ක්‍රමයෙන් වෙන් කොට ගත් සූත්‍ර ය.

6. (තෙළෙස්වන වර්ගයෙහි මූල) 'පුග්ගල' පදයෙන් යුත් සූත්‍ර ය. (එහි අග) 'සාරිපුත්ත' පදයෙන් ගත් සූත්‍ර ය. එසෙයින් ම 'එතදග්ග' පාළියෙහි එන සූත්‍ර ය. අට්ඨානපාළි සූත්‍ර ය, 'නිබ්බදිය - සම්මොඛාය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'අනුප්පන්න - කුසල' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. (මෙහි ද අනුප්පන්න අකුසල' ආදි ව්‍යතිරෙක පක්‍ෂය ද ඇතුළත්.)

7. මිච්ඡාදිට්ඨි පචක්ඛනි යෙනෙව සත්තා අසඬුමමවුට්ඨානෙන,
පරෙ සාවඡ්ඡබ්භං දුරනඛානෙ ව යඤ්ච සං.¹
8. මනුසෙසු මජ්ඣිමෙ පඤ්ඤාචරියෙන² චක්ඛුතා,
දස්සානසචණ්ඩාරණං උපපරිකඛණ අත්ථමඤ්ඤාය දස.
9. සංවෙගො සංවිගෙන චචස්සග්ගාරමමණෙන ව,
අනෙතන ව යෙ වුතතා යෙ යෙ අත්ථරසෙන ව.
10. දො මනුස්සා දො දෙවා නිරයා³ අපරෙ දුචෙ,
දො නිරච්ඡානසොනියා⁴ දො පෙනති විසයා ජම්බුදීපෙති යොජයෙ.
11. අරඤ්ඤ පිණ්ඩපාතං පංසුකුලං ධම්මකපිකා විනයෙන ව,
බාහුසච්චං ථාවරෙය්‍යං ආකප්පා දො ව භොනති.
12. පරිවාරජ්ඣානමෙතතා උට්ඨානං⁵ පඛාන ඉන්ද්‍රිය බලබොජ්ඣමතා,⁶
මග්ගො අභිනායතනං විමොක්ඛකසිණෙන ව.
13. දො සඤ්ඤ අනුස්සතිට්ඨාතා සහගතෙති යොජයෙ,
අච්ඡරා ව මහාසම්මදො සංවෙගා පස්සද්ධි අකුසලං කුසලෙන ව.
14. අච්ඡාපඤ්ඤප්පහෙදො ව පටිවෙධො පටිසම්භිදො චතුරො,
ඵලෙන පටිලාභො වුද්ධි චෙජුලලතාය ව.
15. මහාපුථුවිජුලඤ්ච⁷ ගමහිරං අසාමන්තභුරි ව,
බාහු සිස ලහු හාසු⁸ ජවන නික්ඛතිබ්බධෙන ව.
16. භුඤ්ජනතිභුතතපරිනිනං⁹ විරඬුමපමාදිංසු තෙ,
සෙවනහාවනබහුලා අභිඤ්ඤාපරිඤ්ඤාය ව අපො සච්ඡිකිරියායාති.

පඨමො නිපාතො.

1. යඤ්චස්සං - සබ්බන්ත. 2. විඤ්ඤාචරියෙන - සබ්බන්ත. 3. නිරයෙ - සබ්බන්ත.
4. නිරච්ඡානසොනියො - සබ්බන්ත. 5. උට්ඨානං - සබ්බන්ත. 6. බොජ්ඣමෙනා -
සබ්බන්ත. 7. චෙජුලඤ්ච - සබ්බන්ත. 8. ආසු - සබ්බන්ත. 9. පරිනිතතා - සබ්බන්ත.

7. 'මෙවන්දිටි පවසාන' 'සෙනෙවි සතනා' 'අසඬුමා වුට්ඨාපෙනා' යන ආදි පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'මහාසාවජ්ජං' යන මෙහිදු 'බිපං ඔබ්බියා' යන මෙහිදු 'සාවජ්ජං, බිපං' යන දෙපෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර දෙක ය. 'දුරකතානෙ' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. එහිදු 'යඤ්ච සමාදායනි' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය.

8. 'මනුසොසු' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'මජ්ඣිමෙසු' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'පඤ්ඤාචනනා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'අරියෙත පඤ්ඤාචකවුතා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. (නවාගතං දස්සනාය - ධම්මවිතසං සවණාය - ධම්මං ධාරෙන්නි යන) දශීත ශ්‍රවණධාරණයෙන් වෙන් කළ සූත්‍ර ය. (අත්ථං උපපරිකකන්ති - අත්ථමඤ්ඤාය මෙහි) උපපරිකකණයෙන් බිඳි සූත්‍රය හා 'අත්ථමඤ්ඤාය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

9. 'සංවිජ්ජනනි' මෙහි සංවෙගයෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'සෙ සංවිග්ගා' යන 'සංවිග්ග' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'වචස්සග්ගාරමමණං' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'සෙ අත්තග්ගරසග්ගානං' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'සෙ අත්ථරසග්ගා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය.

10. 'මනුස්සා වුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'දෙවා වුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'තිරයා වුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'තිරච්ඡාතයොතිසා වුතා, මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'පෙනතිවිසයා වුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'සෙය්‍යවාපි...ඡමුද්දිපෙ' ආදීන් වදාළ කරුණු හා සසඳා ගන්නේ ය.

11. 'අරඤ්ඤා - පිණ්ඩපාන - පංසුකුල - ධම්මකථික - විතය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'බාහුසච්චං ථාවරෙය්‍යං' යි දෙ පෙදෙන් ගත් දෙසූත්‍ර ය, 'ආකප්පසම්පන්න පරිවාරසම්පන්න' යි 'සම්පන්න' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රයෝ දෙදෙනෙකි.

12. 'පරිවාර - ක්කිත - මෙනතා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. උප්පාතය වදාළ සූත්‍රය හා 'ඡන්දසමාබිපධාන...' යි 'පධාන' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර හා ඉන්ද්‍රිය - බල - බොජ්ඣංග සූත්‍ර ය. 'සමාදිට්ඨිං භාවෙති' ආදි මාර්ග සූත්‍ර ය. 'තානි අභිභුය්‍ය' ආදීන් වදාළ 'අභිභායතන' සූත්‍ර ය. විමොක්ඛසූත්‍ර හා 'ආපොකසිණා'දි කසිණ සූත්‍ර ය.

13. සඤ්ඤාසූත්‍රයෝ දෙවර්ගයෙකි. 'බුද්ධානුස්සනි' ආදි අනුස්සනි සූත්‍ර ය. 'මෙනතාසහගතං' යනාදි සහගත සූත්‍ර හා වර්ගය යොදා ගන්නේ ය. මේ අවජ්ඣාසංඝාත වර්ග යි. 'මහාසමුද්දෙ - සංවෙගය - පස්සමනනි - අකුසලා ධම්මා - කුසලා ධම්මා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය.

14 - 15 - 16 'අවිජ්ජා' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය, 'පඤ්ඤාපභෙදාය' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය, 'අනෙකධානුපට්ඨෙට්ඨො' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය, මේ සියුපිට්ඨිකාභිකා සූත්‍ර යි. 'සොනාපනතිඵලසච්ඡිකිරියාය' ආදීන් වදාළ 'ඵල' පදයෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'පඤ්ඤාපට්ඨාභාය' ආදීන් වදාළ 'පට්ඨාන - වුද්ධි - වෙසුලල - මහා - පුට්ඨ - විපුල - ගමහිර - අසාමන්තා - භූරි - බාහුලල - සිස - ලහු - භාසු - ජවන - නිකකි - නිබ්බන්ධික' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'ත පරිභුඤ්ඤානි - අපරිභුතනං - පරිහිතං - විරුද්ධං - නෙ...පමාදිංසු' යන පෙදෙන් (අනිය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍ර ය. 'අතාසෙවිතං - අභාවිතං - අබ්බුලිකතං' යන පෙදෙන් (අනිය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍ර ය. 'අතභිඤ්ඤානං - අපරිඤ්ඤානං' යන පෙදෙන් (අනිය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍ර ය. නැවත 'අසච්ඡිකතං' යන පෙදෙන් (අනිය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍ර ය.

[දුකනිපාතො]

1. චජ්ජා පඛානා දො නපනීයා උපඤ්ඤානෙන පඤ්ඤමං,
සඤ්ඤාජනං ව කණ්ඨං ව සුක්කං වරියාවස්සපනාසිකෙන.
2. බලබොජ්ඣාඛිඛගඤ්ඤානෙන දෙසනාධිකරණෙන ව,
අධම්මවරියා අකතනතා එකංසං අකුසලං අපොපි සමමොසා.
3. බාලො ව දුට්ඨො භාසිතඤ්ඤා නෙය්‍යස්ථො පටිච්ඡන්තදිට්ඨි,
සීලෙන අරඤ්ඤා විජ්ජාභාගියෙන ව.
4. භූමිදුපපතිකාරො නිංවාදී දකඛ්ඤෙය්‍යා,
සඤ්ඤාජනසම්චිතතා ව වරණකච්චානවොරු¹ පටිපතතිව්‍යඤ්ජනෙන.
5. උත්තානා වග්ගා අග්ගවතී අරියකසට්ඨෙන පඤ්ඤමං,
උක්කාචිත ආමිසගරු විසමඅධම්මිකා අධම්මවාදිනී.
6. භිත අචේජරකං අනුතපපඤ්ඤාපාරගා අපොපි දො බුද්ධා,
අසති තයො කිංපුරිසවිජ්ජායතා අථ සන්තිවාසං සාරෙන වානි.
7. ගිහී ව කාමඋපධි ආසවා සාමිසඤ්ඤා අරියෙන,
කායපිතිසාතසමාධිතිවතනී ව.
8. නිදනඤ්ඤා හෙතු සංඛාරපච්චයරූපං,
වෙදසිතං සඤ්ඤං විඤ්ඤාණං යඤ්ඤා සංඛිතං.
9. විමුත්තී පග්ගහො නාමං,
විජ්ජාභවෙසු දිට්ඨි අභිරිහිරි දොවචස්සං,
අථ ධාතුයො ආපතතිචුට්ඨානකුසලතානි.
10. බාලා ව කප්පියාපතති අධම්මවිතයෙන ව,
කුක්කුචචිකප්පියාපතති අධම්මවිතයෙන ව.
11. පුග්ගලො පුභනිමිත්තඤ්ඤා වෙනො බාලෙන පඤ්ඤමං,
පඤ්ඤා අසොක පුබ්බකාරී ව තිත්තො ගො දුත්තපපච්චයඤ්ඤා.*
12. චුත්තගරුකා ලහුකා දුට්ඨලෙලන වානි
ආයාමානි වත්තාරො බතෙහි ව දුරපරිසවිත්තකො ව,*
13. (විතයෙ) වාගං පරිච්චාගං භොගාසමෙහාගා
සංවිහාග සංඛිතාහමනුග්ගාගං අපොපි අනුකමෙපන වානි.

* ගලිතබ්‍යඤ්ජනා පතො'නා ගාථා විරතිකම්මනා දිස්සන්ති

[දුකනිපාතය]

[මෙහි සූත්‍ර සංඛ්‍යා පෙළෙහි එන සෙයින් දැනුතු.]

1. (ප්‍රථමවග්ගයෙහි) වජ්‍ර, පධාන, තපනීය-අතපනීය දෙකය, පස්වන උපඤ්ඤාන, සංකොඤ්ඤානීය, කණ්ණ, පුක්ක, වරියා, වස්සුපතායිකාය යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

2. (ද්විතීයවග්ගයෙහි) බල, බොජ්ඣංග, ක්කාන, ධම්මදෙසනා, අධිකාරණ අධම්මවරියා, අකතතනා, එකංස, අකුසල හා යළි සමෝස යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

3. (තෘතීය වග්ගයෙහි) බාල, දුට්ඨ, අභාසිත, හා තෙය්‍යන්ථ දෙකය, පටිච්ඡන්තකම්මනා, මිච්ඡාදිට්ඨික, සම්මාදිට්ඨික, දුස්සීල, අරඤ්ඤා, විජ්ජා-භාගියයෙනා යි සූත්‍ර (එකොළොසෙකි.)

4. (චතුර්ථවග්ගයෙහි) භූමි, දුපපතිකාර, නිංවාදී, දකඛ්ණේය්‍ය, සංකොඤ්ජන-සමචිතත, වරණ, කච්චායන, චොර, පටිපත්ති, බ්‍යඤ්ජනපතිරූපක - යෙනා යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

5. (පඤ්චම වග්ගයෙහි) උතතාන, වග්ග, අග්ගවතී, අරිය, පරිසකසව, උක්කාවිත, ආමිසගරා, විසමපරිසා, අධම්මකපරිසා, අධම්මවාදිනී ය යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

6. (ඡෂ්ඨවග්ගයෙහි) නිත, අවජ්ජරියමනුස්ස, ආනුතප්පා, ථූපාරහ-බුද්ධි සූත්‍ර දෙක හා අසනි තුණය, නිමුසුරිස, විජ්ජායන සූත්‍ර හා සන්තිවාස සූත්‍රයෙක, වම් සංසාර දෙකය යි සූත්‍ර (තෙළෙසෙකි.)

7. (සප්තමවග්ගයෙහි) නිතිසුඛ, කාමසුඛ, උපබිසුඛ, සාසව, සාමිසසුඛ, අරියසුඛ, කායිකසුඛ, සප්පිතික, සානසුඛ, සමාධිසුඛ, සප්පිතිකාරම්මණ, සානාරම්මණ, රූපාරම්මණ ය යි (පෙළෙහි සූත්‍ර තෙළෙසෙකි. මෙහි අග සූත්‍ර තුණ ගාථායෙහි නොදක් වේ.)

8. (අෂ්ටමවග්ගයෙහි) සනිමිතත, සනිදුත, සහෙතුක, සප්පච්චය, සරූප, සචෙදනා, සසංකොඤ්ඤා, සසංඛාර, සවිඤ්ඤාණ, සංඛාරාරම්මණ ය යි (පෙළෙහි සූත්‍ර දසයෙකි. සනිමිතත, ගාථායෙහි නැත.)

9. (නවමවග්ගයෙහි) වෙනොවිමුත්ති, පග්ගහ, තාමරූප, විජ්ජාවිමුත්ති, දිට්ඨි, අනිරික, තිරි, දෙවචස්ස, සොචචස්ස, ධාතුකුසලතා, ආපනතිට්ඨාන-කුසලතා යි සූත්‍ර (එකොළොසෙකි.)

10. මෙහි 'බාල, කප්පිය, ආපනති, අධම්ම, විනය' වචන පසින් බාල පණ්ණාසක සූත්‍ර දශය ද- 'කුක්කුච්ච, කප්පිය, ආපනති, අධම්ම, විනය' වචන පසින් ආසව සූත්‍ර දශය දෑ යි දශම වග්ගයෙහි පෙළෙහි එන සූත්‍ර විස්ස ගනුයුතු.

11. (එකාදශවග්ගයෙහි) ආසා, පුග්ගල සතරය, රූගපච්චය, දෙසපච්චය, මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චය, සම්මාදිට්ඨිපච්චය, ආපනති තුණය යි (පෙළෙහි එන සූත්‍ර දෙළොසෙකි. ගාථාවෙන් මෙය නොකියැ වේ.)

12. (ද්වාදශවග්ගයෙහි) ආයාචමාන සතරය, බත සූත්‍ර සතය, සචිතත-වොදුත, කොට්ඨුපනාහ, කොට්ඨුපනාහවිනය යි සූත්‍ර (තුදසෙකි.)

13. (ත්‍රයොදශවග්ගයෙහි) දුත, යාග, වාග, පරිච්චාග, භොග, සමේභාග, සංවිභාග, සංඛග, අනුග්ගහ, අනුකම්පා යි (පෙළෙහි සූත්‍ර දසයෙකි. දුත යාග දෙක ගාථායෙහි නැත.)

14. සන්තාර පටිසන්තාර එසනා පරියෙසනා,
පරියෙට්ඨිකො පූජා ආතිට්ඨෙය්‍යා චුද්ධිරතනසනනිවයා.
15. සමාපනති අජ්ජවඤ්ච ඛනනිසාබලයං අවිහිංසා දො,
ඉන්ද්‍රිය පටිසංඛාත සතිසමට්ඨො විපතතිසමපදා,
විසුද්ධිදිට්ඨි අසනනුට්ඨ මුට්ඨසචේවන ව පඤ්ඤාසකො.
16. දො ධම්මා සෙකො තඤ්ච සායෙය්‍යං කුසලානවජ්ජං ව,
සුමුද්‍රයඤ්ච විපාකා සබ්බාපජ්ඣ දුකෙහි ව තයො ව.
17. සමමුඛා දො පචාරණා තජ්ජනීයං නියසංඝං ව,
පබ්බාජනීයඤ්ච සාරණං උකෙහිපො පරිවාසො ව
මුලමානතන අබ්භානනනි.

දුතිකො නිපාතො.

[නිකතිපාතො]

1. භයලකබණ්ඩනනි¹ ව අච්චයං ව අයොනිසො,
අකුසලං ව සාවජ්ජං සබ්බාපජ්ඣං ඛතං මෙලනති.
2. ඤාතකො සාරාණීයො² නිරුසො වකකවතති පචේතනො,
අපණණකතනා දෙවො³ ව දුච්ඡෙ පාපණ්ණිකෙන වාති.
3. කායසංඝඤ්ච⁴ ගිලානො සඤ්ඤාධරො ඛුත්තාරො අරුකො,⁵
අසෙවිතබ්බො ජෙගුච්ඡි පුප්ඵභාණි⁶ අකො අවකුලේජන ව.
4. සමුභවකාතඤ්ඤාජ්ජුතන නිදානා ආලවකෙන ව,
දෙවදුතා දො ව රුජා සුමුමාලාධිපතෙය්‍යො වග්ගො
5. සමමුඛිට්ඨානඤ්චකථාපවතනනි⁷ පණ්ණිකො සිලවා,
සඤ්ඤානං පබ්බතානප්පා මහාවොරෙන තෙ දස්.
6. දො ජ්ඣණණා⁸ බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකා නිබ්බාතමහාසාලෙන ව,
චච්ඡගොතනං ව තිකණ්ණණා ජාණ්ණසොණි සංගාරවෙන ව
7. නිත්ථං භයඤ්ච වේනාගො සරහො කෙසපුතතියා,
සාලොනා ව කථාවඤ්චං අඤ්ඤාතිත්තියා,
අකුසලමුලඋපොසථබ්බෙගන තෙ දස්.
8. ජිනො ආජීවිකො සකෙකා නිගණ්ඨසමාදපෙනබ්බෙන ව,
භව වේතනා - පඤ්ඤා උපට්ඨානගතිඅනිකුසගසමණා ව.

1. විතො ව - සී.මු. 2. ඤාතො ඤාතණීයො හිකුචු - මජ්ඣ. 3. දෙව - සී.මු. 4. සමිදධි - මජ්ඣ. සමිට්ඨා-සාසා කං 5. වජිරෙන ව - මජ්ඣ. 6. ගුප්ඵභාණි - මජ්ඣ. 7. පරෙස වතනනි - සී.මු. 8. ජනා - සී.මු. ජනා බ්‍රාහ්මණඤ්ඤාතරෙන - මජ්ඣ.

14. (වතුදිගවගීයෙහි) සන්තාර, පරිසන්තාර, එසනා, පරියෙසනා, පරියෙට්ඨි, පුජා, ආනිපේය්‍ය, ඉද්ධි, චූද්ධි, රතන, සන්තතිවය, වෙපුලලෙහි පෙළෙහි එන (සුත්‍ර දෙළොහෙහි. ගාථයෙහි වෙපුලලසුත්‍රය නැත.)

15. (පඤ්චදශවගීයෙහි) සමාපනතිකුසලතා, අජ්ජව, බන්තිසොරච්ච, සාබලය, අවිනිංසා හා ඉන්ද්‍රිය සුත්‍ර දෙකය, පරිසංඛාන, සතිබල, සමථ, විපතති, සමපද, විසුද්ධි දිට්ඨි දෙකය, අසනතුට්ඨි, මුට්ඨසච්ච, සතිසමපජඤ්ඤ (පෙළෙහි සුත්‍ර සතළොහෙහි.) යි සණ්ණාසකය වේ. (සතිසමපජඤ්ඤ-සුත්‍රය ගාථායෙහි නැත.)

16. 17. ධම්මසුත්‍ර දෙකය, සෙබ්බ, සාංඝේය්‍යය, කුසලය, අනවජ්ජය, සුබ්බද්‍රය, විපාකය, සබ්බාපජ්ඣය, පචාරණ, තජ්ජනිය, නියස්ස, සාරාණිය උකෙහි, පරිවාස, මූලාය පරිකස්සන, මානවන, අබ්බාතය යි සුත්‍ර-සංඝ්‍රහය වේ *

ද්විතීය නිපාත යි.

[නිකති පාතය]

[මෙහි සුත්‍රසංඛ්‍යා පෙළෙහි එන සෙයින් නැති දහ සුත්‍ර]

1. හය, ලක්ඛණ, විනාටී, අච්චය, අයොනිසො, අකුසල, සාවජ්, සබ්බාපජ්ඣ, බත, මල සුත්‍රය යි (ප්‍රථම - බාල වගීයෙහි) දසයෙක.

2. ඤානක, සාරාණිය, නිරුස, වක්ඛවතති, පචේතන, අපණ්ණක, අත්තව්‍යාබාධ, දෙවලොක, පස්මපාපණ්ණික හා දුතියපාපණ්ණික හා දෙකැ යි සුත්‍ර (ද්විතීය - රථකාර වගීයෙහි) දසයෙක.

3. කායසංකම්, ගිලාන, සංඛාර, බහුකාර, අරුකුපම, අසෙවිතබ්බ, ජගුවජ්ජනබ්බ, පුප්ඵභාණී, අකු, අවකුජ්ජ සුත්‍රය යි (තෘතීය - පුග්ගල වගීයෙහි) දසයෙක.

4. සමුභවක, ආනන්ද, සාරිපුත්ත, නිදාන, ආලම්භි, දෙවදුත, වතුමහාරජ, සක්කදෙවරජ, සුබ්බමාල, ආබිපතෙය්‍ය සුත්‍ර ය යි (චතුර්ථ - දෙවදුත වගීයෙහි) දසයෙක.

5. සමමුඛිභාව, ස්ථාන, අත්ථවස, කථා, පණ්ණිත, සීලවා, සංඛිත, අසංඛිත, පබ්බතරජ, ආනපප, මහාවොර යි සුත්‍ර (පඤ්චම - චූල වගීයෙහි) එකොළොහෙහි.

6. ජණ්ණබ්බාහවණ දෙකය, බ්‍රාහ්මණ, පරිබ්බාජක, නිබ්බාන, මහාසාල, වච්ඡගොතන, නිකණ්ණ, ජාණ්ණස්සොණී, සංඛාරව යි සුත්‍ර (ඡන්ද - බ්‍රාහ්මණ වගීයෙහි) දසයෙක.

7. නිද්දායතන, හය, වෙනාගපුර, සරහ, අකුසලමූල, කෙසපුත්තිය, සාලක, කථාවන්ථි, අඤ්ඤානිත්ථිය, උපොසථ යි සුත්‍ර (සත්තම - මහාවගීයෙහි) දසයෙක.

8. ජනන, ආජ්චක, මහානාමසංකත, නිගණ්ඨ, සමාදපෙනබ්බ, භව, වෙනනා - පන්තා, උපට්ඨාන, ගනිජාන, අනිභු යි සුත්‍ර (අෂ්ටම - ආනන්ද වගීයෙහි) දසයෙක.

* පෙළෙහි 16 වන වගීයෙහි සුත්‍ර 50 කි. 17 වන වගීයෙහි සුත්‍ර 300 කි.

9. ගඳුභො සුබෙනතං වජ්ජිපුත්තං සෙබෙන පඤ්චමා සා,
යො ව සාවිකා පුත්තා දො සිත්තා අථ පඤ්ඤානෙන ව.
10. අච්චාසිකං ව පච්චෙකං අග්ගවතීපරිසා ව,
තයො ආජාතියා වත්ථං අථ පොත්ථකං ලොණථලෙන,
පංසුබොවක සුචණ්ණකාරෙන ව පණ්ණාසකො.
11. පුබ්බෙ පරියෙසිතා අස්සාදො රුණ්ණාතීණ්ණං,
අතිතති දො ව පඤ්චමං කුටා දො නිදුතාති අපරෙ දුවෙ.
12. ආපාසිකදුලලභො අප්පමෙය්සා ආනෙඤ්ජායතතෙන විපතතියො,
අපණ්ණකො කම්මන්තං දො සොවෙය්සා මොතෙය්සන ව වග්ගො.
13. කුසිතාරහණඛතගොතමකා හරණ්ඩුතත්ථකෙන ව,
කට්ඨවියං දො අනුරාදා පටිච්ඡන්තපාසාණලෙබ්භෙන තෙදස.
14. යොධා පරිසාමිතො උප්පාදකෙසකම්බලසම්පද චුද්ධිත්තයො,
අස්සබ්ලුඛිකා තයො ව මොරනිවාපෙන වග්ගො.
15. අකුසලා සාවජ්ජා විසමා අසුචිතා සහ ඛතො ව ගොනති,
වත්තාරි වන්දන සුඛ පුබ්බතෙහන වග්ගොති.*

තතියො නිසානො.

* පොරාණෙහි තාති තාති සුත්තානි උද්භත ගාථාසු සඤ්ඤාලහානි. කිඤ්චොපි තා ගාථායො සුගීතා සුතිකම්මනා. තථාපි, එතරති විලිහතපාසා විකිණ්ණපාසා දිස්සන්ති, තෙනෙව, කම්මප්පට්ඨෙය්සාලාදිසුපි ආගතානි සුත්තානි නාහිසමෙතුණාම. අනිකෙහි මනනාය උපඤ්ඤාතබ්බානි.

9 සමණ, ගද්දන, බෙතන, වජ්ජිපුත්ත, සෙබ, සිකනිපද, තුණ, සිකනිත්තය දෙකය, පඬකඩා සූත්‍ර යි (නවමග්ගමණ වග්ගයෙහි) එකොළොසෙක. (මෙහි සමණ සූත්‍රය 8 වන ගාථායෙහි සඳහන් වෙයි.)

10. අව්වාසික, පච්චෙක, සරද, අග්ගවනිපරිසා, ආජානීය තුණය, පොත්ථක, ලොණඵල, පංසුගොවක, සුවණ්ණකාර සූත්‍රයෙන් පණණාසකය වේ. (දශම - ලොණඵල වග්ගයෙහි) එකොළොසෙකි. (සරද, ගාථායෙහි නැත)

11. පුබ්බවසමේධාධි, පරියෙසන, අසසාද, සමණත්‍රාහමණ, රුණණ, අතින්ති, අරක්ඛිත, බ්‍යාපනන, නිදන දෙක යි සූත්‍ර (එකාදශ - සමේධාධි වග්ගයෙහි) දසයෙක.

12. ආපාසික, දුලලහ, අප්පමෙය්‍ය, ආනෙඤ්ජායතන, විපතතිසම්පද, අපණ්ණක, කම්මනන, සොවෙය්‍ය දෙක ය, මොතෙය්‍ය යි සූත්‍ර (ආදශ ආපාසික වග්ගයෙහි) දසයෙක.

13. කුසිනාර, භණ්ඩන, ගොතමචෙතිය, භරණ්ඩුකාලාම, භත්ථක, කට්ඨවිය, අනුරුඳ්ධි සූත්‍ර දෙකය, පටිච්ඡනන, පාසාණලොබ යි සූත්‍ර (ත්‍රයොදශ - භරණ්ඩු වග්ගයෙහි) දසයෙක.

14. යොධාජීව, පරිසා, මිත්ත, උප්පාද, කෙසකම්බල, සම්පද, වුද්ධි, අසසබලඝ්ඛක, අසසසදස්ස, අසසාජානීය, මොරනිවාප තුණ යි සූත්‍ර (චතුද්දිශ - යොධාජීව වග්ගයෙහි) තෙළෙසෙක.

15. අකුසල, සාවජ්ජ, විසම, අසුචි, බත සතරය, වඤ්ඤා, පුබ්බතහ යි සූත්‍ර (පඤ්චදශ - මඬගල වග්ගයෙහි) දසයෙක.

තෘතීය නිපාත යි.

අඩගුනවර්තිකායෙ

එකක දුක තික නිපාටෙනසු

ගාථාදිපාදානුකතමණිකා

අ	පිටියකිනානි
අගුනතං චකඛුසොතසමිං	506
අව්වාබ්බකානි කරණීයානි	426
අඤ්ඤානන්දං පසාදන්දං	256
අට්ඨබ්බපෙතස්ස උපොසථස්ස	308
අථාපරායං අකතාතො	238
අභිසීලං අභිවිතඤ්ඤාව	418
අනුච්චාවචසීලස්ස	296
අනුසුත්තායමාතො සො	254
අනුඤ්ඤාව එකචකඛුඤ්ඤාව	238
අවකුල්පපඤ්ඤා පුරිසො	242
අහං වෙනං ජිගුචෙත්ථයං	266
ආදිං කථාය මජ්ඣිකාව	242
ආදිතතසමිං අගාරසමිං	282

ඉ	
ඉති කණ්ණාසු සෙනාසු	290
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන	276

උ	
උච්ඡිග්ගපඤ්ඤා පුරිසො	242
උතතාතාවග්ගා අග්ගචතී	146
උපනිසති ජීවිතමප්පමාසු	280
උපාදානෙ භයං දිස්වා	260
උපාරමාං න සිකෙකියා	254

එ	
එවං ආදිපිතො ලොකො	282
එතසමිං යං විජ්ජති	380
එතානි තිති විජ්ජානි	296, 300

ක	
කලායාණං වත භො සිකති	270
කටුචිය කතො භිකඛු	506

බ	
බතං උපහතං	172
බතනියෙ බ්‍රාහ්මණෙ වෙස්සො	290

න	පිටියකිනානි
නාමෙ වා යදි වාරඤ්ඤා	506
ඝ	
ඝට්ටිකා	230
ච	
චතුක්කණේණා චතුථාරෙ	258
චන්ද්‍ර ච සුරියො ච	380
චාතුද්දසිං පඤ්ඤාදසිං	262
චිත්තකතරං	140
චොදිතා දෙවදුතෙති	260

න	
තතො අඤ්ඤා විමුත්තස්ස	410
තට්ඨෙව සීලසම්පන්නං	276
තමාහු සෙකතිං පටිපදං	420
තමෙව භාරෙ සුඤ්ජනානි	290
තසමා හි තෙ තමස්සොයා	244
තසමා හි තාරි ව තරෙ ව සීලවා	380
තසමා ලොහඤ්ඤාව දෙසඤ්ඤාව	250
තසමිඤ්ඤාඤාව විරජේ	292
තස්ස අයොමයා භූමි	258
තාසස්ස සීලවතො සීලං	276
තං කථං කථයෙ ධිරො	354
තං චෙ තමොනුදං විරං	296
තාය තං පටිචරියාය	244
තිති විජ්ජානි සම්පන්නං	296
තෙ අන්තර්ගා සුඛිතා	532
තෙ බොප්පමන්තා සුඛිතා	260

ථ	
ථමාස්ස	194
ථුපාරගා	148
ථාමසා	146
ථෙරා භිකඛු	138
ථෙරොපි	150
ථාමවාදලහපරකකමො	220

න	පිටුවකිනාති
න වෙව හොගා නථාරූපා	238
නන්ති ලොකෙ රහො නාම	270
න පුප්ඵගකො පටිච්ඡානමෙති	400
නාහං භබ්බො ඵතරහි	266
නිතීයති පුරිසො නිතීතසෙවි	232, 236

ප

පදකම්ණං කායකමමං	532
පනතභාරෙ විසංසුතෙනා	292
පසසනති දෙවා ච තථාගතා ච	270
පසසා මාරං අභිභූයා අනතකං	270
ප ණං නභානෙ	380
පුථුපඤ්ඤා ච පුරිසො	242
පුබ්බනිවාසං යො වෙති	296, 300

ඛ-ම

ඛතිඤ්ඤා දදන්ති දානාති	292
ඛුහමාති මාතාපිතරෙ	244
මාලං නධාරෙ	380

ය

යථා දිවා තථා රතනි	418
යථාපි පබ්බතො සෙලො	276
යථා පුරෙ තථා පච්ඡා	418
යාසු කාසු ටි ඵතාසු	290
යෙ ච බො දෙවදුතෙති	260
යෙ ච සීලෙන සම්පන්නා	506
යෙ විරුඤ්ඤා සලලපනති	354
යොධ කායෙන සංඤ්ඤාමො	280, 282
යො සීලබ්බතසම්පන්නො	300

ල

ලොහජං දෙසජං වෙව	420

ව

වජ්ජා පඨානා දො නපතීයා	102
ව්‍යාඛිබ්බමා ජරාබ්බමා	266
විඤ්ඤාණස්ස නිරුධෙත	420

ස

සවෙ වස්ස කථාකාමො	354
සතං ඵතාති සාතාති	274
සඤ්ඤා ච නෙසං සුගතෙ	292
සබ්බද වෙ සුඛං සෙති	254
සබ්බා ආසවනියො ඡෙත්වා	254
සබ්බෙ මිදෙ අභිභොසමි	266
සබ්බි දතං උපඤ්ඤානතං	274
සුතකතතතං සුමඛගලං	532
සෙබස්ස සිකතිමානස්ස	410
සෙබො අසෙබො ච ඉමස්මිං	
ලොකෙ	124
සොහං ඵචං විහරන්තො	266

ද

දදති සෙට්ඨසංකපපො	238
දස්සනකාමො සීලවතං	272
දුබ්බාසිතං විකම්බිතං	354
දව්වකඤ්ඤා පන අකතාතො	238

ධ

ධම්මට්ඨො සීලසම්පන්නො	292
ධ රෙජි සෙට්ඨසංකපපො	242

අඩුගුණවර්තකයෙ එකක දුක නික නිපාතෙසු සඤ්ඤානාමානුකම්මේකා

අ	පිට්ඨකයානි
අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා	46
අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ 1, 96, 124	
අනාථපිණ්ඩකො	50, 124, 464
අභයො	390
අනුරුද්ධො	46, 506, 508
අභිභූ	402
ආනන්දො	48, 112, 244, 302, 382
	314, 388, 390, 392, 396
	398, 402
ආරාමදුකො	124, 128, 130
ආලම්බිකො	252

ඉ	
ඉසිපතනෙ	212

උ	
උග්ගනො	50
උග්ගො	50
උතතරා	52
උද්ධි	404
උප්පලවණ්ණො	50, 172
උප්පෙතො	48
උපාලි	48
උරාලෙලකස්සපො	48

ක	
කඛ්ඛාරෙවනො	46
කණ්ඩරායනො	132
කද්දුමදහනිරො	128
කපිලවත්ථසම්මං	388
කස්සපගොතනො	420
කාතියානී	52
කාලාමානං	336
කාලුද්ධි	48
කාලී	52
කිසාගොතම්	50

ක	පිට්ඨකයානි
කුණ්ඩානො	48
කුමාරකස්සපො	48
කුරරඝරිකා	52
කුටාගාරසාලායං	390, 408
කෙසපුත්තං	356
කොසම්බියං	384
කොසලෙසු	322, 336, 420

ඛ	
ඛෙමා	50, 127
ඛුජ්ජුත්තරා	52, 172

ඞ	
ගඛිගානදියා	444
ගිජ්ඣකුටෙ	330
ගුද්දවනෙ	132

ඝ	
ඝොසිතාරාමෙ	384

ච	
චිතෙනා	50, 172
චුලලපත්තකො	46

ඡ	
ඡතෙනා	382

ඣ	
ඡාණ්ඩස්සොණී	110, 286, 298
ඡ්වකො කොමාරහචේවා	50
ඡේතවනෙ	1, 96, 124, 196, 222

ඤ	
ඤපස්සුභලලිකා	50
ඤකණ්ණො	292

ද	පිටපතකි
දබ්බා මලපුතො	48
දෙවස්සානි	254
ධ	
ධම්මදිනා	50
න	
නකුලපිනා	50
නකුලමානා	52
නන්දකො	48, 344
නන්දමානා	172
නන්ද	50
නන්ද	48
නිග්ගොධාරුමෙ	388
ප	
පඬකඩා	420
පච්චෙනො	212
පට්ඨාපාරා	50
පණ්ණාසකුමාරො	390
පිණ්ණාලොභා රුද්ධාපො	46
පිට්ඨිප්පිච්චො	48
පුණ්ණො මනනානිපුතො	46
පුබ්බාරුමෙ	124, 344, 366
බ	
බකකුලො	48
බාරුණසීයං	212
බාහිසො දුරුචිරියො	48
භ	
භද්දකම්මානා	50
භද්ද කාපිලානී	50
භද්ද කුණ්ඩලකෙසො	50
භද්දියො	46
ම	
මකකිලි	516
මධුරුයං	132
මහාකම්මානො	46, 124, 128, 132
මහාකම්මො	48
මහාකම්මාපො	46
මහාකොට්ඨිනො	48, 222
මහානාමො	50, 388
මහාපජාපති ගොතමී	50
මහාපිණ්ණො	46
මහාමොග්ගලොනො	46
මහාවනො	390, 408
මොසරුජා	48
මොරනිවාපො	524
ය	
යමො	254

ර	පිටපතකි
රට්ඨපාලො	48
රුධො	48
රුජගහො	330, 524
රුහුලො	48
රෙවනො	46
රොහණො	344
ල	
ලකුණට්ඨකභද්දියො	46
ව	
වකකිලි	46
වඩ්ඪිසො	48
වච්ඡගොතොනො	288, 322
වරණං	128
විසාබා	366
විසාබා මිගාරමානා	52
වෙතොගපුරං	322
වෙච්ඡකණ්ඩකියා	172
වෙසාලියං	390, 408
ස	
සකෙකපු	388
සකුලො	50
සඬාරවො	300
සප්පතිකානිරො	332
සරණො	330
සමිට්ඨො	222
සාගතො	48
සාමාවතී	52
සාරිපුත්තමොග්ගලොනො	170
සාරිපුතො	46, 122, 124, 508
සාවඤ්ඤි	130
සාවඤ්ඤියං	1, 96, 124, 196, 222, 344, 366
සාලොකො	344
සිගාලමානා	50
සිවලි	46
සුජානා	52
සුදුතො	50
සුප්පමාසා	52
සුප්පියා	52
සුභුතී	46
සුරො අමිට්ඨො	50
සොණො කුට්ඨකණ්ණො	46
සොණො කොට්ඨිසො	46
සොහිනො	48
හ	
හත්තකො ආලම්බකො	50, 172, 252

අඩවුනරනිකායෙ
එකක දුක තික නිපාටෙනසු
පද්‍යකකමණිකා.

අ	පිට්ඨකකානි	අ	පිට්ඨකකානි
අංසෙන	122	අකුසලං නිකබ්බෙ පජ්ඣති	114
අනකතතං	16	අකුසලභානියා	20
අනෙකාධො	188	අකුසලා	20, 158, 192, 506
අනෙකාසෙය්‍යාථාපි මං	234	අකුසලා ධම්මා නුපප්පන්ති	88
අනබ්‍යං	530	අකුසලා ධම්මා පනීයන්ති	88
අනබ්‍යං අනුප්‍යතං	172	අකුසලානං	122
අනබ්‍යංවෙධි	512, 514	අකුසලානං ධම්මානං	192, 434, 536
අනබ්‍යං	114	අකුසලානං ධම්මානං පහානාය	220
අනබ්‍යං	132	අකුසලානං ධම්මානං	
අනබ්‍යං	516	පරිභායන්ති	398
අනබ්‍යං මඤ්ඤා	212	අකුසලානං ධම්මානං සංවරාය	194
අනබ්‍යං	292	අකුසලෙන කායකමෙමන	200, 526
අකච්ඡා හොති	354	අකුසලෙන මනොකමෙමන	200,
අකතකලාණං	280		526
අකතකුසලා	280	අකුසලෙන වජ්‍ජිකමෙමන	200, 526
අකතඤ්ඤා	120	අකුසලෙති	106
අකතතතා	110, 112	අකුසලෙති ධම්මෙති	294
අකතභිරුතතාණං	280	අබ්‍යංගාති	248
අකතවෙදිනා	120	අබ්‍යංගාති අච්ඡද්දති	372
අකතවෙදි	120	අග්ගප්පතො	428
අකප්පියෙ කප්පියසංඤ්ඤා	164	අග්ගමකතායති	18
අකමමනියං	10	අග්ගවතී පරිසා	138, 432
අකරණියං	112, 114	අග්ගිනා දුග්ගායා	250, 364
අකසාවා	212	අග්ගිමුකො	196
අකසිරලාහි	324, 326, 328, 330	අග්ගිනා	144
අකාලවාදිනිපි	360	අගාමා	286
අකාලිකා එතිපසංකා	392	අගාරං	508
අකාලිකො	270, 370	අගාරං අජ්ඣාමසති	272, 400, 508
අකාසිකං චන්දනං	264	අගාරස්මා	268, 300, 508
අනිච්ඡලාහි	324, 326, 328, 330	අගාරස්මා අනගාරියං	
අනිරියං	122	පබ්බජිතානං	98
අනිරියවාදි	122	අගාලො පටිපදා	532, 536
අනිරියාය සංග්ගානති	310	අගුත්තං	12
අකුප්‍යා	460, 462	අඛනන්ති	34
අකුසලං	114, 468, 470	අඛනෙනෙව	512
අකුසලං පජ්ඣති	268, 270	අඛනානං	378

අ	පිටියකිනානි
අභිනාරපබ්බතං	258
අභේතනි සමේනනාගතෙ	434, 514
අච්චගමා	108
අච්චන්තනිට්ඨො	524; 526
අච්චන්තපරියොසානො	524
අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී	524, 526
අච්චන්තයොගකෙබ්බි	524, 526
අච්චන්තසුබ්බමාලො	264
අච්චයං අච්චයනො දෙසෙය්‍ය	420
අච්චයො මං භන්තො අච්චගමා	424
අච්චරුසඛිකානමිත්තමපි	20, 80
අච්චරියං	308, 322, 326, 330
අච්චරියමනුසො	44
අච්චේච්ච නණහං	246
අච්චො	18
අච්චකුකරණො	382
අච්චපලො	476
අච්චරිං	460
අච්චරපකකන්තාසං	334, 420
අච්චරවුට්ඨිනො ගෙලකුඤ්ඤ	388
අච්චෙලකො	534
අච්ච බො ගාවො	366
අච්චනගෙහ	110, 132, 282
	296, 330, 388
අච්චචකුච	184
අච්චේච මෙ අනුපාදය	426
අච්චේච මෙ ධකුඤ්ඤති	426
අච්චිත්තං	106, 512
අච්චිත්තං අරුපසකුඤ්ඤ	84
අච්චිත්තකෙසෙසුච සන්තිට්ඨති	454
අච්චිත්තං රුපසකුඤ්ඤ	84
අච්චිත්තං සමපසාදනං	294, 326
අච්චිත්තසකෙසෙසුචකං	124
අච්චිත්තා	512
අච්චිත්තතිකං	34
අච්චිගාරො	244
අච්චිගාරකො	292
අච්චිගාවසති	508
අච්චුප්පකති	456
අච්චුපෙකතිනබ්බො	232
අච්චුපෙකෙබ්බියා	458
අච්චිගාරපන්තා	142
අච්චනපද	286
අච්චො	72

අ	පිටියකිනානි
අජිතකම්පමපි	428, 534
අජිතප්පවෙණිං	324
අජිතාතිපි	428, 534
අඤ්ඤ ලිකමමං	230
අඤ්ඤං එකධම්මමපි	22, 26
අඤ්ඤං සන්ධාරං	56
අඤ්ඤත්‍ර අනුකම්පාය	232
අඤ්ඤත්‍ර අනුදායාය	232
අඤ්ඤත්‍ර හොතා ගොතමෙත	308
	326, 330
අඤ්ඤත්‍ර මනුසොති	72
අඤ්ඤත්‍රග්‍රහනි	118
අඤ්ඤත්‍රරො	110, 122, 506, 508
අඤ්ඤතිත්ථියා	128
අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා	216, 356
	428
අඤ්ඤඵත්තං	394
අඤ්ඤඵා	296
අඤ්ඤදද්වු	450
අඤ්ඤමඤ්ඤං	140, 288
අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තති	432
අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබ්බොධනති	128
අඤ්ඤමඤ්ඤසං	144
අඤ්ඤවාදෙන භණ්ණාති	352
අඤ්ඤ විත්තං උපට්ඨපෙනති	140
අඤ්ඤතාරො	246
අඤ්ඤණකරණො	382
අඤ්ඤකුත අඤ්ඤං පටිවරිසං	332
අඤ්ඤකුතං භජෙය්‍යං	424
අඤ්ඤකුපි ගිලානා	226
අඤ්ඤකුති	256
අඤ්ඤකු එකතිනබ්බපි	308
අට්ඨියති	264
අට්ඨියථ	216
අට්ඨිතිතබ්බං	216
අට්ඨියෙය්‍යථ	216
අට්ඨිගිතසමන්තාගතං -	
	උපොසථං 378
අට්ඨිපුරිසපුග්ගලා	370
අට්ඨිමියං	260
අට්ඨිවසංසහසංසාති	380
අට්ඨානමෙතං	332
අට්ඨාරසමනොපට්ඨාරාති	314
අට්ඨි	100

අ	පිටපි බිකානි
අට්ඨිකසඤ්ඤං	86
අට්ඨිසංකොපො	318
අඛේසා	450
අඛේසා හොති මහඥානො	448
අණුමනෙනසු වජේසු	124, 454
අත්තත්ථමපි	382
අත්තනා ව අදින්නාදායී	540
අත්තනා ව අභිජ්ඣාලා හොති	542
අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරී	540
අත්තනා ව පාණාතිපාතී	538
අත්තනා ව පාණාතිපාතා	
පටිච්ඡරතො	538
අත්තනා ව පිසුනාචාචො	540
අත්තනා ව ඵරාසාචාචො	542
අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො	544
අත්තනා ව මුසාචාදී	542
අත්තනා ව සමථපප්පාපි	542
අත්තනාචො	248
අත්තමනො	108
අත්තව්‍යාබාධාය	216, 282, 284
අත්තහෙතු	236
අත්තා	290
අත්තා ව අනුපනීතො	386
අත්තාබිජනෙය්‍යං	268
අත්තානං පරිහරති	172, 278, 528
අත්තානඤ්ච ව අබිපතී	268
අත්තානඤ්ඤච -	264
අත්තාපි අත්තානං -	
න උපවදති	114
අත්ථං	458
අත්ථකාමා කුලසුත්තා	410
අත්ථබ්‍යමා	294, 326
අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච	134
අත්ථපටිසංවෙදී	272, 274
අත්ථරසස්ස	76
අත්ථවසෙ	120, 150
අත්ථවසෙ පටිච්ච	192
අත්ථවාදිනිපි ධම්මවාදිනිපි	362
අත්ථාය	10, 40, 42, 146
අත්ථි අයං ලොකො	482
අත්ථි දින්නං	484, 482
අත්ථි පටිපදා	320, 384
අත්ථි පරෙ ලොකො	342, 482
අත්ථි පිතා	482

අ	පිටපි බිකානි
අත්ථි මග්ගො	320
අත්ථි මාතා	482
අත්ථි සිට්ඨං	482, 484, 488
අත්ථි ලොකෙ සමණ්ත්‍රාහමණා -	
සමමග්ගතා සමමාපටිපන්නා	482
	484, 488
අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා	482
අත්ථි සුකටදුක්කටානං කමමානං -	
ඵලං විපාකො	482, 342
අත්ථි හුතං	484
අත්ථෙවෙසං	212
අත්ථො	356
අත්ථො ව දුන්නො	116
අත්ථො ව සුන්නො	116
අත්ථො ව චුන්නො	386
අත්ථපනීයා	98
අතික්කන්තමානුසංකෙත	294, 506
අතික්කඤ්ච	122
අතිතො	150
අතිමානස්ස	194, 544
අතීයාතුං	134
අතීඤ්ඤා	264
අතීචෙලං	464
අතීභරපෙය්‍යං	430
අතීතානාගතපච්චුප්පන්නා	512
අථ බො	112, 244
අථ බො භීයෙය්‍යාව	308
අථ ච පන	252
අථ නං මනෙති	232
අථාපරං	124, 430
අථානං	462
අපේනෙත සුචිභුතෙන අත්තනා	376
අද්දස භගවත්තං	252
අඥාකහාප ඤෙතපි	446
අඥාගතා	280
අඥාගතෙ	132
අඥාමාසිකමපි	534
අඥාමිදං භික්ඛවෙ ලාභානං	80
අඥා බො ත්‍යායං බ්‍රාහමණ	308
අදින්නං	12
අදින්නං ආදියමානං	448, 450
අදින්නමපි ආදියති	338
අදින්නාදානං පහාය	376
අදින්නාදානා පටිච්ඡරතො	400, 482
	488

අ	පිටුවකිනානි
අදිනනාදනෙ ව සමනුඤ්ඤ	540
අදිනනාදයිනො හවිසානනි	310
අදුකමසුබං	294, 310, 326
අදුට්ඨුලං ආපනතිං දුට්ඨුලං - ආපනනිති	42
අදුට්ඨුලං ව ආපනනි	170
අදුට්ඨං අභිසංඛාරොති	362
අදුං ති භනෙන පරිත්තං	444
අදෙසජං	250
අදෙසජං අදෙසතිදුතං	250
අදෙසපකතං	250, 470
අදෙසසමුදයං	250
අදෙසා	212
අදෙසො කුසලමූලං	362
අදෙසො නිදුතං	250
අධමමං අධමමොති	40
අධමමං ධමමොති	38
අධමමකමොති	144
අධමමවරියා විසමවරියාහෙතු	110
අධමමරාගරත්තා	288
අධමමවාදිනි පරිසා	146
අධමමවාදිනිපි	360
අධමමිකා ව පරිසා	144
අධමම අධමමසඤ්ඤ	166
අධමම ධමමසඤ්ඤ	164
අධිකරණං	146
අධිකරණෙ	106
අධිකො හොති	232
අධිගතං	218, 238
අධිගවෙජයා	238
අධිවිත්තමපි සිකඛිසාසි	408
අධිවිත්තමනුසුත්තසා	452
අධිවිත්තසිකතාය	408
අධිවිත්තසිකතාසමාදානං, 405,	426
අධිපජායො	478
අධිපඤ්ඤමපි සිකඛිසාසි	408
අධිපඤ්ඤසිකතාය	408
අධිපඤ්ඤසිකතාසමාදානං	406, 426
අධිවචනං	244
අධිවාසනාය	276
අධිවාසෙසි	126
අධිසලලිඛනෙවායං සමණො	420
අධිසිලමපි සිකඛිසාසි	408
අධිසිලමපි සිකඛනො	408
අධිසිලසිකතාසමාදානං	406, 426

අ	පිටුවකිනානි
අධිසිලසිකතාය	408
අධොමුඛං	332, 334
අධොසිරං	258
අනනකිරියා	268
අනනකිරියාය	276
අනනසා	206
අනනභානිකාය දිට්ඨියා - සමනනාගතො	278
අනනමකාසි දුකඛසා	246
අනනමසො අවජරාසඛසාන - මනනමපි	72
අනනමසො උසිරනාලු - මනනානිපි	364
අනනරට්ඨිකො	252
අනනරධානාය	116
අනනරධාපෙනති	38, 40
අනනරභිතො	126
අනනරා කථා	304
අනනරා පරිනිබ්බාසි හොති	414
අනනරායකරො හොති	290
අනෙතාගධා	88
අනෙතාජතසමිං	208
අනෙතා ජනො	276
අනෙතා පුනි	208, 332
අනිකාරෙ	132
අනිකාරෙ වා තෙලපජේජානං - ධාරෙයා	110, 330, 388
අනො	238
අනුභවමාසං	408
අනුදෙව අකුසලා ධමමා	20
අනුදෙව කුසලා ධමමා	20
අනුයො	292
අනගගවනි ව පරිසා	138
අනගරා	286
අනගරියං	268, 300, 508
අනභගණෙ	294
අනජේකාපනනා	144
අනත්තමනා	260
අනත්තසඤ්ඤං	86
අනත්තමපි මං කරෙයා	232
අනත්තවාදිනිපි	360
අනත්තාය	10, 38, 40, 42
අනත්තාය අභිතාය	134
අනබ්ගතං	218
අනබ්ගතං වා භොගං	238

අ	පිටපි බලකානි
අනධිගතයා අධිගමය	138, 432
අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති	84, 478
අනන්තො ආකාසො	84, 476
අනනුයෝගො කුසලානං-	
ධම්මානං	26, 36, 38
අනනුලොමිකෙ කායකමෙව	204
අනනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු	204
අනනුලොමිකෙ වජිකමෙව	204
අනනුවජ්ජා	172, 202
අනනුවිච්ච අපරියෝගාභේනා	172
අනබ්‍යානබාතුකාමා	290
අනභාවකතො	330, 386
අනභිජ්ඣාදි	484, 488
අනභිඤ්ඤානං	94
අනභිරුද්ධි	152
අනභිසම්මුඛියා	460
අනභිසිහේනා	206
අනයං ආපජ්ජති	362
අනෑව්‍යසනං ආපජ්ජති	362
අනරියසුඛං	154
අනරියා පරිසා	138
අනයාය	516
අනවකාසො	332
අනවජ්ජා භාවෙති	268, 270
අනවජ්ජනා ව	216
අනවජ්ජා	192
අනවජ්ජේන කායකමෙව	200, 528
අනවජ්ජේන මනෝකමෙව	200
අනවජ්ජේන වජිකමෙව	200, 528
අනවජ්ජේ, නොති	172
අනවස්සුතකාය -	
කම්මන්තසා	466, 468
අනවස්සුතමනෝ-	
කම්මන්තසා	466, 468
අනවස්සුතවජිකම්මන්තසා	466, 468
අනවසෙසං ආපනතිං-	
සාවසෙසා ආපනතීති	42
අනවසෙසා ව ආපනති	170
අනස්සං	128
අනාගතං භාරං වහති	162
අනාගාමි	224
අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය	44, 90
අනාවිණ්ණං තථාගතෙන	40
අනාදිතවදස්සාවිනෝ	142

අ	පිටපි බලකානි
අනාපනතිං ආපනතීති	42
අනාපනතියා ආපනතිසඤ්ඤා	164
අනාරක්ඛානං	310
අනාවතතිධම්මො	522
අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා	412
අනාවිලතනා භික්ඛවෙ උදකස්ස	18
අනාවිලො	18
අනාසවං	208, 230, 456, 524
අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං	206, 392
අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං-	
පඤ්ඤාවිමුත්තිං	412
අනාසවං සුඛං	154
අනාසෙවිතං	94
අනිභබ්‍රාතකසාවං	452
අනිභබ්‍රාතබ්බරො	220
අනිග්ගතිතො	314
අනිගමා	286
අනිච්චසඤ්ඤා	86
අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤා	86
අනිජ්ඣතතිබලා	146
අනිට්ඨා අකතො අමනාපො	58
අනිදුතා	158
අනිබ්බාතසංවත්තනිකො	382
අනිමිත්තා	158
අනිමිත්තො සමාධි	544
අනිසාරණපඤ්ඤා	142
අනිසායා	188
අනිසුද්ධි	202
අනිතිතං	452
අනිසං	342
අනුකම්පං	126
අනුකම්පෙය්‍යාථ	392, 394
අනුග්ගහා	180
අනුවිඛම්මානෙ	252
අනුඤ්ඤානං	226
අනුත්තරං	46, 454, 460
අනුත්තරං පුඤ්ඤානෙබ්‍රාතං	
ලොකස්ස	370, 512
අනුත්තරො	100, 302, 322
අනුත්තරානිකතඤ්ඤා උත්තරානි	
කරොන්ති	220
අනුතප්පා	44
අනුද්දයාය	366
අනුඛංසෙති	474

අ	පිටුවකිනාහි
අනුධානා හොනනි	136
අනුධානො	476
අනුධමම	290
අනුනාලො	136
අනුනාලො	476
අනුතයමානො	262
අනුපානො	322
අනුපානනසද්දො	262
අනුපානනානං	276, 536
අනුපානනානං කුසලානං	276
අනුපානනා වා අකුසලා	
ධමමා	22, 24, 26
අනුපානනා වා කුසලා ධමමා	
	22, 24, 26
අනුපාදානං	220
අනුපානො වෙව කාමච්ඡෙදො	
නුපාජ්ජති	8
අනුපානො වා	6
අනුපානො වා රාගො	356
අනුපාචනෙනති	46
අනුපාචෙච්ඡය්‍ය	248
අනුපාදා වා නථාගනානං	514
අනුපද්දවො	196
අනුපනාහො	188
අනුපකකුට්ඨො	292
අනුපජ්ජනති	354
අනුපජ්ජිතො හොති	354
අනුපච්ඡේදො	314
අනුපසගො	196
අනුපභනං	530
අනුපාදා පරිනිබ්බානාය	
සංවතනති	90
අනුපාදාය ආසවෙති	508
අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො	420
අනුහොති	458
අනුසුතොසු	210
අනුයොගො අකුසලානං	
ධමමානං	26, 36, 38
අනුයොගො කුසලානං	
ධමමානං	26, 38
අනුලොමිකෙ කායකමෙව	204
අනුලොමිකෙ වචිකමෙව	204
අනුලොමිකෙසු ධමෙමසු	204
අනුලොමෙනති	136

අ	පිටුවකිනාහි
අනුචාතඤ්ඤාව ගණිං ගච්ඡති	398
අනුචාතපටිචාතමපි ගණිං	
ගච්ඡති	400
අනුචිච්ච විඤ්ඤා ගරභනති	114
අනුචිච්ච විඤ්ඤා පසංසනති	114
අනුචිවරනති	260
අනුචිවරමානො	252
අනුචිවරෙති	472
අනුචිඤ්ඤානති පටිසඤ්ඤාතො	
චිතකෙකා	452
අනුචිතකෙකති	470
අනුසාරති	294
අනුසාරෙය්‍යං	454
අනුසාවපසනනානං	52
අනුසඤ්ඤානං	134
අනුසයා සමුග්ගානං ගච්ඡනති	90
අනුසාසනීපාටිහාරියං	304
අනුසාසනීපාටිහාරියෙන	526
අනුසෙති	510
අනෙකධාතූපටිච්චෙධො	44, 90
අනෙකධාතූපටිසමිතිදා	90
අනෙකපරියායෙන	110, 132, 330
අනෙකචිතිනං	294, 454, 458, 534
අනෙකචිතිනං ඉද්ධිවිධං	
පච්චනුභවෙය්‍යං	454
අනෙකසාරිකං	300
අනෙකානිපි සනාති	302
අනෙකෙ කුසලා ධමමා	862
අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා	358
අනෙකෙපි විච්චකපො	454
අනෙකෙපි සංවච්චකපො	294, 454
අනෙකෙපි සංවච්චිච්චකපො	454
අනෙලමුගා	72
අනොත්තප්පඤ්ච	102
අනොච්ඡේදන මනොකමෙව	528
අනොතිතසොනො	354
අපාකා	260
අපාග්ගනාය වදාමි	440
අපාග්ගො ව	438
අපාච්චයඤ්ච	230, 332
අපාච්චයා	158
අපාඤ්ඤානං නථාගතෙන	40
අපාඤ්ඤාතො පඤ්ඤානං	192
අපාඨනරා ව	302

අ	පිටපතකොට
අප්‍රවිමො	44
අප්‍රවිතිසංගමනනිකො	146
අප්‍රවිකමමො අප්‍රවනි	
සප්‍රවිකමමො අප්‍රවනිති	42
අප්‍රවිහයො	196
අප්‍රවිහානං	332
අප්‍රවිහානො	332, 334
අප්‍රවිහාගො	44
අප්‍රවිවෘතිනා	100
අප්‍රවිවෘතො	150
අප්‍රවිච්ඡිකො	416
අප්‍රවිසමො	44
අප්‍රවණිතිනො	544
අප්‍රවතසං පවතිතො	138, 432
අප්‍රවතරු වෙව	304
අප්‍රවතීකුට්ඨො	314
අප්‍රවුකකිච්ඡාරී	444, 450
අප්‍රවනපානහොජනෙ	206
අප්‍රවහොගො	446
අප්‍රවපි චුතො සමානො	230
අප්‍රවමතකමපි	450
අප්‍රවමතකමපි පාපං	444
අප්‍රවමතකමපි භවං	72
අප්‍රවමතකමපි ලොභිනං	72
අප්‍රවමතකොපි බෙලො	72
අප්‍රවමතකොපි පුබ්බො	72
අප්‍රවමනිකා එසං භික්ඛවෙ-	
පරිභානි	26, 28
අප්‍රවමනිකා එසං භික්ඛවෙ චුද්ධි	28
අප්‍රවමතකො	294
අප්‍රවමතො	508
අප්‍රවමාණවිහාරී	448
අප්‍රවමාණෙන	328, 342
අප්‍රවමාදුඛගතො	100
අප්‍රවමාදො	28, 36
අප්‍රවමෙයො	476
අප්‍රවමනිතං	210
අප්‍රවසංකො	446
අප්‍රවසද්දො අයසමනො හොථ	442
අප්‍රවසනානං පසාදො	192, 194
අප්‍රවසමාරම්භතරා	302
අප්‍රවසාදං උපදංසෙති	174
අප්‍රවසාදනියො යානෙ	174
අප්‍රවසාවජේජො	356

අ	පිටපතකොට
අප්‍රවිතං	202
අප්‍රවතුමො	450
අප්‍රවබාධනා	80
අප්‍රවබාධානං	48
අප්‍රවිච්ඡිකා	22, 30, 34, 38, 80
අප්‍රවකවෙව	322, 336, 448
අප්‍රවවතාම	268
අප්‍රවිහානාය සංවතනනාති	188
අප්‍රවිහිතං	92
අප්‍රවිහිතො	476, 478
අප්‍රවත සමනෙත	408, 508,
අප්‍රවෙ වා පරියොසො	248
අප්‍රවොසො	188
අප්‍රවසං වා	236
අප්‍රවතුතං	10
අප්‍රවුණිකා	100
අප්‍රවං	16, 110, 190, 484, 506
අප්‍රවකතො	330
අප්‍රවයමානො	208
අප්‍රවණ්ණකතං පටිපදං	214, 216
අප්‍රවතසොභිති පඤ්ඤා	198
අප්‍රවෙනිපි	426
අප්‍රවමුට්ඨො	508
අප්‍රවමුට්ඨාති	372
අප්‍රවකිණා	334
අප්‍රවඤ්ඤාතං	94
අප්‍රවතො මහතො	448
අප්‍රවපුරං	332
අප්‍රවපුරං වා සිලකකිකං	232
අප්‍රවමුතො ජාතියා	262
අප්‍රවමුතො දුකකිසමා	262
අප්‍රවතුතං	92
අප්‍රවයාදිතනවිතො	362
අප්‍රවසෙසං ඤාණදසං	390
අප්‍රි ව ත්‍යාහං ව්‍යාකරියොමි	308
අප්‍රි වාහං	290
අප්‍රිනු බො	394, 396
අප්‍රඤ්ඤං පසවනාති	40, 68, 134
අප්‍රතිකායකමමනාසං	468
අප්‍රතිමතොකමමනාසං	468
අප්‍රතිවචිකමමනාසං	468
අප්‍රතිති	248
අප්‍රවෙනෙයො	254
අප්‍රභඤ්ඤාසිං	462, 508

අ	පිටපත්
අභිජාතනො	200
අභිජාතනනි එකං ධම්මං	116, 290
අභිජාතං	192
අභිජාතනො	232
අභිජාතනො	322
අභිජාතං හො ගොතම	308
අභිජාතං	428
අභිජාතං කායසංකාරං	228
අභිජාතං ලොකං	228
අභිජාතං වෙදනං	228
අභිජාතං විතො	342
අභිජාතං	192
අභිජාතං	342
අභිජාතං කායසංකාරං	202
අභිජාතං මනොසංකාරං	202
අභිජාතං චරිතං	202
අභිජාතං	376
අභිජාතං	254
අභිජාතං භවිසංකාරං	310
අභිජාතං	208, 232
අභිජාතං භවිසංකාරං	474
අභිජාතං	12, 94
අභිජාතං	218
අභිජාතං	114
අභිජාතං	10, 94
අභිජාතං කායං	444, 450
අභිජාතං මනො	444, 450
අභිජාතං සංකාරං	444, 450
අභිජාතං සිලං	444, 450
අභිජාතං අලංකාරං නිපාතනං	40
අභිජාතං	124, 296
අභිජාතං හො ගොතම	110, 112
	330
අභිජාතං නිපාතනං	222
අභිජාතං	240
අභිජාතං	304
අභිජාතං	346, 506
අභිජාතං දොමනං	80, 536
අභිජාතං ච සම්මානං	542
අභිජාතං ව්‍යාපාරං	430
අභිජාතං සංකාරං වෙනං	366
අභිජාතං	482
අභිජාතං හො ගොතම	310
අභිජාතං හො ගොතම	480

අ	පිටපත්
අභිජාතනො	354
අභිජාතනනි එකං ධම්මං	354
අභිජාතං	482
අභිජාතං	94
අභිජාතං	194, 544
අභිජාතං සංකාරං	484, 486
අභිජාතං කායං	510
අභිජාතං	518, 522, 524
අභිජාතං	456
අභිජාතං	456
අභිජාතං	294
අභිජාතං	198
අභිජාතං	146
අභිජාතං	236
අභිජාතං	362
අභිජාතං	354
අභිජාතං	230
අභිජාතං	132
අභිජාතං	518, 522, 524
අභිජාතං	228
අභිජාතං	230
අභිජාතං	104
අභිජාතං	514
අභිජාතං	460
අභිජාතං	514
අභිජාතං	206
අභිජාතං	206
අභිජාතං	354
අභිජාතං	290
අභිජාතං	402
අභිජාතං	360
අභිජාතං	364
අභිජාතං	334
අභිජාතං	334
අභිජාතං	368
අභිජාතං	368
අභිජාතං	254
අභිජාතං	188
අභිජාතං	260, 392
අභිජාතං	188
අභිජාතං	202
අභිජාතං	92
අභිජාතං	508
අභිජාතං	254

අ	පිටුව අංකය
අමනාපානං	270, 276
අමනාපෙනපි	512
අමනුස්සානං	304
අමහග්ගනං වා විතනං	454
අමානාපුත්තිකභයං	318
අමානාපුත්තිකානි භයානි	318
අමායා	188
අමුකසමිං වෙ පදෙසෙ	366
අමුඛරො	476
අමුච්ඡිනා	144
අමුත්‍ර උපපාදිං	294
අමුත්‍රාසිං	294, 454
අමුත්‍රාම විතකකං	306
අමුත්‍රා ලොභඵලෙන	444
අමුලභවිතයො	192
අමුලොභා අභිසංඛිතරොති	362
අමුලොභා මොහෙන අනභිභූතො	362
අමුලකෙන අබ්‍රහමචරියෙන	474
අමොසං	20, 80
අමොහජං	250
අමොහජා අමොහනිදානා	362
අමොහනිදානං	250
අමොහපකතං	250, 470
අමොහපච්චයා	362
අමොහසමුදයං	250
අමොහසමුදයා	362
අමොහො	250, 470
අමොහො කුසලමුලං	362
අව්‍යානතස්ස	440
අව්‍යානෙනා	528
අව්‍යාපජේඛිත	328
අව්‍යාපනනවිතෙනා	482, 484
අව්‍යාපනනකායකමමනනස්ස	468
අව්‍යාපනනමනොකමමනනස්ස	468
අව්‍යාපනනච්චිකමමනනස්ස	468
අවකුජ්ජපඤ්ඤා	240
අවඛිකා	212
අවජානානි නො පටිජානානි	360
අවජ්ඣානිනෙවාහං	412
අවණණාරභස්ස	172
අවනතීනං	378
අවස්සුතකායකමමනනස්ස	466
අවස්සුතමනොකමමනනස්ස	466
අවස්සුතච්චිකමමනනස්ස	466

අ	පිටුව අංකය
අවස්සුතො	208, 232
අවසිස්සතු	100
අවානාතපහනානි	248
අවිකෙට්ඨො	160
අවිකිණ්ණවාටො	476
අවිසානං අනුපායාසං-	
අපරිප්‍රාහං	864
අවිචාරං	106, 294, 326
අවිචාරං සමාඛිං	306
අවිජ්ජා	294, 120, 346
අවිජ්ජාකකිකං පදලෙනි	514
අවිජ්ජාගතා	72
අවිජ්ජානිවරණා නං	394
අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා	316
අවිජ්ජා පනියති	90
අවිජ්ජායතොව	318
අවිජ්ජාචරිතාපඤ්ඤා විමුත්ති	120
අවිජ්ජාසවාපි	296, 350
අවිජ්ජපකතිලිඨා	120
අවිඤ්ඤාතාරෙසු මිලකෙතිසු	72
අවිතකකං	294, 106, 326
අවිතිපානධමෙමා	410
අවිතයං අවිතයොනි	40
අවිතයං විතයොනි දීපෙනානි	40
අවිතයකමමානි	144
අවිතයවාදීතිපි	360
අවිතයෙ අවිතයසංඤ්ඤා	168
අවිතයෙ විතයසංඤ්ඤා	164, 168
අවිචට්ඨෙවච	140
අවිචට්ඨෙවච විවරනානි	220
අවිචදමානා	136
අවිචදමානා බිරොදකිභූතා	432
අවිසිං වාදකා ලොකස්ස	376
අවිහිංසා	184
අවිචි මඤ්ඤා	286
අවිතදෙසො	262
අවිතමොහො	262
අවිතරුගො	262
අවිතරුගො කාලං කරෙය්‍ය	404
අවෙච්චපපසනනානං	50
අවෙදනා	158
අවෙරවිතෙනා	342
අවෙරෙන	328, 342
අසම්මානො පනියති	90

අ	පිටපතකොටි
අසා කානං	378
අසාබලඛෙකා	518
අසානථරං	324
අසාඥෙ	122
අසාඤ්ඤි	230
අසාමණො	208, 232
අසාසුතවතා පුත්ථුතෙන	478
අසාසුතවා පුත්ථුතො	20, 264
අසාසදසො	520
අසාදතො	460, 463, 464
අසාදඤ්ඤ	464
අසාදපරියෙසනං	460
අසාද්‍යුපසසිතා	100
අසාද්‍යුපසසි	100
අසාදෙ	460, 462
අසොසාසුං	128
අසංවුතං	14, 214
අසංකිලිටෙඨා	314
අසංකිලිට්ඨවිනො	342
අයං අමහාකං පුතොනානි	368
අයං ඛට්ඨ	304
අයං බො ආවුසොහෙතු	356, 358
අයං දුක්ඛ නිරුධංගමිනි	
පටිපද්‍ය	136, 206, 520
අයං දුක්ඛනිරුධො	138, 206, 518
අයං දුක්ඛනිරුධොති	228
අයං දුක්ඛසමුදයො	206, 518, 138
අයමනානිමා ජාති	460, 462
අයොනිසො පඤ්ඤං කතො	200
අයොනිසො පඤ්ඤං	
විසංජේතො	200
අයොනිසො මනසිකරුතො	356
අයොනිසො මනසිකාරු	6, 24, 26
	30, 34, 38, 64, 170
අයොනිසො මනසිකාරුතිසං	
වචනියං	356
අරකිනං	14, 464, 466
අරකිනකායකමනනසං	466
අරකිනමනොකමනනසං	466
අරකිනවචිකමනනසං	466
අරඤ්ඤං	428
අරඤ්ඤනො	268
අරණවිහාරිතං	46
අරති	6

අ	පිටපතකොටි
අරහං	42, 130, 262, 302, 322, 476
අරහං සමාසබ්බෙඥො	148, 336
අරහතථල සම්මතීරියං	44, 90
අරහතං	322, 508
අරහතං අනුකරුමි	376
අරහතනං ජිවිතා වොරුපෙය්‍ය	56
අරහතො	376
අරහතො සමාසබ්බෙඥො	516
අරුඡං	208
අරුපි	212
අරිතනඡ්ඤානො	20, 80
අරියං උච්චාසයනමහාසයනං	330
අරියසං විනයො	292, 422, 464
අරියසංවකසං	
සියං අඤ්ඤථතනං	394
අරියසංවකො	342, 368
අරියසුඛං	154
අරියා	106, 294
අරියානං අනුපවාදකා	294
අරියානං උපවාදකා	294
අරියා පරිසා	140
අරියුපොසථො	366
අරියෙත පඤ්ඤවකුතො	72
අරියො අරිට්ඨිඛිතිකො මගො	318
අරියො චිකිතමො	330
අරුකුපමවිනො	230
අරුපඨානුවෙපකඤ්ඤ	398
අරුපභවො පඤ්ඤඤෙථ	398
අරුපාරමණඤ්ඤ සුඛං	156
අලං විවිකිච්ඡිතුං	336
අලං හි වො කාලාමා කඛිඛිතුං	336
අලපිතං	118
අලහනොවා	226
අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං	272
අලාභාවතමෙ	420
අලොභජං	250, 470
අලොභනිදුතං	250, 470
අලොභපකතං	250, 470
අලොභපච්චියා	362
අලොභසමුදයං	250
අලොභසමුදයා	362
අලොභො	470
අලොභො කුසලමූලං	362
අලොභො නිදුතං	250

අ	පිටුව අංකය
අසඹිතාරමණ	160
අසඹිතාරපරිනිබ්බාසී හෙත	414
අසඹිතාර	158
අසච්ඡිකතං	94
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියා	432
අසජ්ජමානො	304, 454
අසඤ්ඤානිබලා	146
අසතා දුක්ඛං උපදහති	358
අසතා අභුතෙන	290
අසද්ධිමෙම පතිට්ඨාපෙන	68
අසනතසනතිවාසං	150
අසනතුට්ඨිතා	24, 30, 34, 38, 100
අසනතුට්ඨිතා කුසලෙසු	
බලමෙසු	186
අසනියා ඵලනතියා	148
අසප්පුරිසභුමිං	120
අසප්පුරිසො	120, 172, 198, 528
අසබලාති අකමමාසාති	372
අසමපජ්ඤාදො	24, 30, 34, 38, 186
අසමපජානො	476
අසමමුට්ඨා	268, 270
අසමමුලොභා	342
අසමමුලොභා කාලං කරොති	114
අසමමොසාය	82, 116, 536
අසමසමො	44
අසමාධිසුඛඤ්ඤා	156
අසමාහිතං වා	454
අසමාහිතා	136
අසමො	44
අසලලිතං	268, 270, 508
අසභායො	44
අසායෙය්‍යං	188
අසානානං	276
අසාමඤ්ඤා	254
අසාමනනපඤ්ඤානාය	92
අසාරද්ධා	268, 508
අසුකො	142
අසුචි	232
අසුචිතා කායකමෙමන	528
අසුචිතා මනොකමෙමන	528
අසුචිතා වචිකමෙමන	528
අසුචි	208
අසුහනිමිතතං	358
අසුහනිමිතනනනිස්ස වචනියං	358

අ	පිටුව අංකය
අසුහනඤ්ඤා	86
අසුරා කායා	260
අසු හි හනෙන	444
අසෙකෙබ්බන	290
අසෙබ්බපි සීලං	388
අසෙබ්බපි පඤ්ඤාචිත්තං භාවනා	
චිත්තා භගවතා	388
අසෙබ්බෙත පඤ්ඤාකබ්බෙන	524
අසෙබ්බෙත සමාධිකබ්බෙන	524
අසෙබ්බෙත සීලකබ්බෙන	524
අසෙවකතතාය	66
අසෙබො	124
අසෙබොපි සමාධි	388
අසෙසච්චාරාගතිරොධා	318
අහං ජීරාමි	320
අහං තෙසං අඤ්ඤාතරො	257
අහං මියාමි	320
අහං ව්‍යාධියාමි	320
අහමපජ් ඉමඤ්ඤා රතනිං	376
අහමපමො අහමපමොති	406
අහමපි හිකුලු අහමපි හිකුලුති	406
අති ශුඵගතො	232
අතිඛිකාරමමිඛිකාර මානානුසයා	244
අතිතානුකම්පී	150
අතිතාය 38, 40, 114, 204, 336,	512
අතිරිකඤ්ඤා	102
අතිරිකඤ්ඤා අනොතනපඤ්ඤා	162
අනු අපච්චයො	420
අනු දෙවකුකකුච්චං	420
අනුදෙවබනති	420
අනු පුබ්බෙ දෙසො	350
අනු පුබ්බෙ මොහො	350
අනු පුබ්බෙ ලොහො	350
අනු විපපට්ඨාරො	420
අහෙතුං අපච්චයං බො පන	312
අහෙතු අපච්චයො	310
අහෙතුකා	158

ආ

ආකඛිති	454
ආකප්පසමපදා	80
ආකාසකසිණං	84
ආකාසධාතු	314
ආකාසානඤ්ඤායනනං	84, 476

ආ	පිටපි බිකානි
ආකාසානඤ්චායන-	
නුපගානං	476, 478
ආකාසෙපි පලලඤ්ඤාන	
කමෙයං	454
ආකිඤ්ඤඤායනං	84, 478
ආකිණ්ණොති	240
ආකිරිත්වා	452
ආගච්ඡති දිවාදිවස්සාති	366
ආගතං භාරං න වහති	162
ආගතාගමා	220
ආගන්තා	124
ආගන්තුකෙහි	18
ආගාමී	124
ආගාලෙභ්‍යනපි	512
ආසානො	152
ආවරියපාවරියානං	286
ආවරියහරියාති	102
ආවාමහකෙබ්බාපි	534
ආවාරණොවරසමපනො	124, 404
අ. මිකනනති	106, 294, 514
ආවිණ්ණං නථාගතෙන	40
ආජානෙයං	112, 258
ආජීවකසාවකො	384
ආජීවමිපනති	486
ආජීවසමපදා	488
ආනප්පං කරොති	364
ආනාපිනො	294
ආනාපි	80, 276, 508, 536
ආතිපේය්‍යාති	182
ආතුරං	254
ආදසස්ස උපකකමෙන	372
ආදිකල්‍යාණං	240, 322
ආදිවෙවා	430
ආදිත්තාය	258
ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකාති	410
ආදිනවදසස්සාපිනො	144
ආදිනවපරිඥෙසනං	460
ආදිනවො	462
ආදෙසනාපාටිභාරියං	304
ආදෙසනාපාටිභාරියෙන	526
ආබ්‍යසනෙය්‍යාති	268
ආනන්දො දිට්‍ඨොව ධම්මෙ	
පරිනිබ්බාසස්සති	404
ආනාපානසතිං	62, 80

ආ	පිටපි බිකානි
ආනුතප්පා	148
ආනුභාවො වා	426
ආනෙඤ්ජප්පනෙන	294
ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි	410
ආපනතිං අනාපනතිති	42
ආපනතිකුසලනා	162
ආපනතියං ආපනතිසඤ්ඤා	164
ආපනො ව භික්ඛු	106
ආපාදකා	122, 244
ආපාසිකා	474
ආපොධාතු	314
ආපොකසිණං	84
ආපොධාතුයා	394
ආපොරසං	66
ආබාධිකං	256
ආභිසෙකාසා	206
ආභුජිත්වා	326
ආමගඤ්ඤා	506
ආමනෙතසි	1
ආමානි පටිජානනති	310
ආමිසකිඤ්චිකබ්‍රහ්ම වා	236
ආමිසගරු පරිසා	142
ආමිසවාගො	178
ආමිසදානඤ්ච	178
ආමිසපටිසන්ධාරෙ	180
ආමිසපරිච්ඡාගො	178
ආමිසපරිගෙට්ඨි	180
ආමිසපරිගෙසනා	180
ආමිසපුජා	182
ආමිසභොගො	178
ආමිසයාගො	178
ආමිසරතනං	182
ආමිසවුද්ධි	182
ආමිසවෙපුලලං	182
ආමිසසම්භගො	178
ආමිසසන්ධාරෙ	180
ආමිසසම්භොගො	178
ආමිසසංවිහාගො	178
ආමිසසන්තතිවයො	182
ආමිසාතිපේය්‍යං	182
ආමිසානුකම්පා	180
ආමිසානුගහගො	180
ආමිසිද්ධි	182
ආමිසෙසනා	180

ආ	පිටපතකොට
ආයතනවේද මමදෙසනා	386
ආයතීං අනුපපාදධමමං	250, 330, 386
ආයතීං විපාකං පජානාති	472
ආයසමා	112, 244
ආයාචෙය්‍ය	170
ආයුප්‍රමාණං	378, 478
ආරග්ගකොටිතිත්තුදනං - මනෙතපි	128
ආරඤ්ඤකතනං	80
ආරඤ්ඤකානං	46
ආරභුං විරියං	508
ආරභුං විරියස්ස	22
ආරුචාරී	376
ආරුධකො හොති	134
ආරුමං ගතතා හොති	240
ආරුමරාමණෙක්ඛකං	72, 76
ආරුග්ගමදෙ	264
ආරුපෙතනි	258
ආරුහපරිණාහසමිං	518, 522
ආරුහපරිණාහසමපනො	518
ආලොකකසිණං	84
ආලොකො	294
ආලවකො	252
ආවරණියෙති	216
ආවාසිකො හොති	420
ආවිභාවං	304, 454
ආවිලතනා	18
ආවිලො	18
ආවුසො	124, 332
ආසජ්ජ උපනීය	308
ආසජ්ඣි	324
ආසනපටිකඛිතො	534
ආසනනාපි න දිස්සන්ති	268
ආසනෙ	126
ආසංසො	206
ආසවනිරුධො	296
ආසවනිරුධගාමනී පටිපදා	296
ආසවහමුදයො	296
ආසවා	334
ආසවාචස්ස පභිණා	428
ආසවානං ඛයඤ්ඤාය	296
ආසවානං ඛයං	392, 412, 456
	206, 208, 214, 230, 524
ආසවා වසිනති	166

ආ	පිටපතකොට
ආසවෙති විතතං විමුච්චති	426
ආසා	168
ආසිතිකො	132
ආසෙවති	20
ආසෙවිතං	94
ආහාරං ආහාරෙති	216
ආහාරෙ පටිකඤ්ඤාය	86
ආනුතෙය්‍යාති	124, 244,
ආනුතෙය්‍යො	370, 512

ඉ

ඉච්චායං	302
ඉට්ඨා කතො මනාපො	58
ඉත්තනං	124
ඉත්තනාය	296
ඉත්තනාමො	206
ඉත්ථපි තෙ මනො	304
ඉත්ථි වා පුරිසං වා	254
ඉත්ථගනුමො	1
ඉත්ථොට්ඨබ්බො	4
ඉත්ථරසො	1
ඉත්ථරූපං	1
ඉත්ථරූපං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස	
විතතං පරියාදය තිට්ඨති	1
ඉත්ථිදෙදා	1
ඉත්ථි අරහං අස්ස	
සමාසමුද්ධො	56
ඉත්ථි වා පුරිසො වා	378, 400
ඉත්ථි රුජා අස්ස වකකවන්ති	58
ඉති කරණියාකරණියො	310
ඉතිපටිසඤ්චිකති	364, 366
ඉතිපි	322, 336
ඉතිපි සො භගවා	392
ඉතිපෙතං අභුතන්ති	360
ඉතිපෙතං අතච්ඡං	360, 364
ඉතිපෙතං අභුතං	364
ඉති භවාභවනෙත්තු	268
ඉතිස්ස මෙ අලොභජා	362
ඉතිසාසපඤ්චමානං	292
ඉතො චුතා	374
ඉද්ධිපාටිහාරියං	304
ඉද්ධිපාටිහාරියෙන	526
ඉද්ධිපාදා	82, 536
ඉද්ධිමනනානං	46

ඉ	පිටපි බිඳිනාහි
ඉද්ධිමනනිනියෝ	268
ඉද්ධිමනනිනි	50
ඉද්ධිමනෝ	268
ඉද්ධියෝ	182
ඉද්ධිවිධං	304 458,
ඉදං දුකඛං	188, 206, 228, 520
ඉදං දුකඛනනි යථාභූතං	
	පජානාති 306
ඉදං වා අකරණීයං	310
ඉදඤ්ච පන මේතං	246
ඉදනො කුකකුච්චසම්	508
ඉදනො මානසම්	508
ඉද්දසා ජචසම්	518, 522
ඉදමෙව සච්චං	146
ඉද්දහං	16, 326, 506, 508
ඉධුපපනෝ	294, 454
ඉධෙකච්චො	306
ඉද්දියෙසු අගුත්තථොරතා	184
ඉද්දියෙසු ගුත්තථොරතං	48
ඉද්දියෙසු ගුත්තථොරෙ	214
ඉමසා ධම්මවිනයා	330
ඉමසා විත්තසා අත්තනරු	306
ඉමා ජිධාතුයෝ	314
ඉමිතාපහං අබ්‍යෙත	376
ඉමෙ ධම්මා අකුසලා	336
ඉමෙ ධම්මා අතනිසම්බුද්ධා	332
ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරනිතා	336
ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා	336
ඉමෙ මය්‍යං මානාපිතරෙ	368
ඉමෙති ව මයං නිභි පාටිභාරියෙති	3 08
ඉසාරනිමමාණං බො පන	312
ඉසාරනිමමාණහෙතු	310
ඉසාරාධිපච්චෙ	122, 378
ඉසායා	188
ඉසායාමලං	202
ඉසසුති	202

උ

උකකං බන්ධනි	456
උකකඤ්ච ලොණඤ්ච	374
උකකාචිතචිනිතා	514
උකකාමුඛං ආලිමෙපති	456
උකකාමුඛෙ	324

උ

පිටපි බිඳිනාහි

උකකුජ්ජයා	132
උකකුජ්ජා	242
උකකුටිකපට්ඨානානුයෝග	
	මනුස්සකො 534
උග්ගහෙතබ්බං	140
උච්චාකුලිකානං	46
උච්චාසයනමහාසයනං	324, 378
උච්චිතපඤ්ඤා	240
උච්චමෙත	240
උච්චාදනපරිමද්දනනහාපන	
	සම්බාහනෙන 122
උච්ච්ඡන්ධුලං	250
උච්ච්ඡන්ධුලො	330, 386
උජ්ජ්භූතා	124
උජ්ජපිට්ඨනෝ	370
උච්චේත කපාලාභනෙන	76
උච්චාති	318
උච්චානකුසලතා	162
උච්චානසඤ්ඤා මනසි කරිකා	216
උච්චායාසනා	130
උණහං	264
උණෙත උණෙතා	516
උත්තරසෙව පච්චනතු	426
උත්තානා ව පරිසා	136
උත්තානිකරොනනි	140, 514
උත්තරසම්මං	130
උත්තරිමනුස්සධම්මො	304
උද්දලොමි	324
උද්දෙසං ආගච්චති	408
උද්ධච්චකුකකුච්චං	8, 290
උද්ධච්චසම්	508
උද්ධච්චාය	456
උද්ධං	484
උද්ධිතා හොනනි	136
උද්ධිතො	476
උද්ධිපාදං	258
උද්ධිමධො	328, 342, 350
උද්ධිසො	362
උද්ධිසොනො හොති	
	අකනිට්ඨගාමි 414
උද්ධුමාතකං	256
උද්ධුමාතකඤ්ඤා	86
උද්	124
උදකං අභිනෙතිපි	426

රු	පිට්ටිකොන්
රිදකං ආසින්නං	240
රිදකමලලකෙ	444
රිදකරහදෙ	18
රිදකලෙඩුපමො පුගගලො	510
රිදකෙපි අභිජ්ජමානො	
ගවේශ්‍යං	454
රිදකොතරොහණොනුයොග	
මනුසුනො	534
රිද්ධාදි	304
රිද්ධපඤ්ඤා	246
රිද්ධං	130
රිද්ධු ඤාණං පුබ්බෙ	
පච්ඡා සමාධි	388
රිත්තලො	136
රිත්තලො	476
රිප්පජ්ජති	6, 302, 356
රිප්පන්නා	294
රිප්පන්නානං සාරීරිකානං	
වෙදනානං	276
රිප්පනො වා කාමච්ඡන්දො	8
රිප්පනො වා රුගො	256
රිප්පජ්ජමානා	42, 146
රිප්පජේශ්‍යං	252
රිප්පලං පුප්ඵති	264
රිප්පකමෙත	368, 370
රිප්පකතිලිඨං	18
රිප්පකතිලිඨස්ස	368
රිප්පකතිලෙසා	18, 452
රිප්පකතිලිපරිමජ්ජනං	438
රිප්පගතෙති	200
රිප්පඤ්ඤාසී	100
රිප්පඨිපෙත්වා	326
රිප්පඨාකානං	48
රිප්පඨාතබ්බා	226
රිප්පඨාතසාරං	398
රිප්පඨිකසති සමපජානා	136
රිප්පඨිතා සති	268, 270, 508
රිප්පදුවො	196
රිප්පධිසුඛං	154
රිප්පතාහවිතයො	176
රිප්පතාහස්ස	194, 544
රිප්පතිශ්‍යති	280
රිප්පතිසා	354
රිප්පජ්ජමානං	506

උපපනතියා	පිටස්සකාණි
උපපනතියා	478
උපපනතියා	294
උපපජේෂ්වරා	248
උපපජ්ජනි	112
උපපජ්ජනනි	16, 110
උපරිපබ්බතෙ	432
උපවසාමි	366
උපවසිකා	378
උපවිවරනි	316
උපවුනේ, භවිසානි	376
උපසංභරතු	508
උපසග්ගා	196
උපසඛකමිකා	110, 124, 244
උපනිසායා	326
උපසම්පජ්ජ විහරනි	294, 230
උපසම්පදා	192
උපසමාය	62
උපසමානුසානි	62, 86
උපසුසානු	100
උපභවිපරිනිබ්බාසි	414
උපභතො	290
උපභාරං	128
උපාදානනිරෝධා භවනිරෝධො	318
උපාදානපච්චයා භවො	316
උපායාසබ්බුලො	230
උපාසකං	110, 124, 296
උපෙකනිං වෙතොවිමුහනිං	80
උපෙකනිකො	106, 294, 326
උපෙකනිකො සනිමාසුබ්බිහාරි	326
උපෙකනායානිකං රූපං	316
උපෙකනානිමිත්තං	456
උපෙකනාරම්මණඤ්ඤා සුඛං	156
උපෙකනාසම්මොජ්ඣකිං	82, 538
උපෙකනාසනිපාරිසුද්ධිං	294, 326
උපෙකනාසහගතං	86
උපෙකනාසහගතෙන	328
උපෙකනාසහගතෙන වෙනසා	342
උපෙකනාසුබ්බඤ්ඤා	156
උපොසථං උපවසනනි	260
උපොසථාහං භනෙන	366
උපොසපිකො	366
උප්භට්ඨිකො	534
උමමත්තක මිදං	464
උමමුජ්ජනිමමුජ්ජං	304, 45

උ	පිටපි බලකානි
උරබහං	450
උරබහසාතකො	448, 450
උරබහවනං	450
උලලිතතාවලිතතං	252
උලලිතතාවලිතතානි	196
උද්දිකපකම්මපි	534
උද්දිකපකම්මපි	428
උසසාවො	264
උසසුකො	132
උසනෙන	334
උසුමඤ්ච පටිච්ච	372

එ

එකං දිසං එරිනා	342, 350
එකං සං	130
එකං සමයං	252, 366
එකං සෙන	112, 114, 224
එකග්ගං	268, 508
එකග්ගවිතතා	136, 476
එකච්චං පුග්ගලං	16
එකච්චාතං පාණාතං	366
එකච්චො 104, 190, 482, 484, 486,	450, 518, 534
එකච්චකු	238
එකජ්ඣං	326
එකඤ්ඤඤච මොහුසකං භවං	414
එකධම්මමපි	6, 10
එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො	63
එකනතං	456, 458
එකනතනිබ්බිද්දය	62
එකනතලොමි	324
එකනතදුක්ඛං	228
එකනතසුඛං	228
එකපුග්ගලො	42
එකබ්බිජ්	414
එකභතතිකා	376
එකමපි ජාතිං	294, 454
එකමතතාතං සමෙති	300
එකමනතං	110
එකමනතං අපනෙතො	388
එකමනතං නිසීදි	244
එකමිදං	422
එකරූපමපි	1
එකසාරීරිකා	302

එ

පිටපි බලකානි

එකාගාරිකමපි කරොති	276
එකාගාරිකො	534
එකාලොපිකො	534
එකාභමතං	256
එකාභිකමපි ආහාරං ආහාරෙති	534
එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති	534
එකිස්සා ලොකධාතුයා	56
එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා	310
එකොදිභාවං	106
එකොදිභාවගතො	452
එකොදි භොති	454
එකොපි හුත්වා	304
එකොපි හුත්වා බහුධා අස්සං	454
එකො රතනිඤ්චො	378
එතතකං මූලං	220
එතතකො උදයො	220
එතං පමාණං	170
එතදග්ගං	46, 136
එතදත්ථං සොනාවධාතං	354
එතදත්ථා-කථා	354
එතදචොච 110, 112, 244	
එතදනොසි	254, 304
එතරති 130, 288, 304, 324, 516	
එතරති තෙ භික්ඛු	308
එතරති පච්චුප්පනතං	352
එතස්ස භගවා කාලො	402
එතස්ස භාසිතස්ස	456
එතස්ස රුගස්ස	384
එථායං මග්ගො	302
එවං අභොසි අතිතමද්ධාතං	352
එවං ආයති පුතඛභවානි- නිබ්බතන්	394, 396
එවං උපච්ඡේදො	366
එවං කිතං	220
එවං කුමාරං	250
එවං ජාතනො	350, 396
එවං දිට්ඨි 310, 474, 516, 532	
එවං නිරයෙ	190, 202
එවං පපතිකා	214
එවං පසංකනො	296, 350
එවං පුච්ඡේය්‍යං	356
එවං පුට්ඨො	356
එවං භවිස්සති අනාගතමද්ධාතං	352
එවං භොති	292

එ	පිටප්පිටිකානි
එවං මනසි කරොථ	306
එවං මහානුභාවෙ	304, 454
එවං මහිද්ධිකෙ	304, 454
එවං මො විතක්කයිත්ථ	306
එවං මෙ එත්ථ හොති	384
එවං මෙ සුතං	1
එවං ලහති	320
එවං වණේණං	294, 454
එවං වාදිනො	310
එවං වාදිසු	310
එවං වදෙය්‍ය	442
එවං වදෙති	366
එවං වාදී	474, 516, 532
එවං වික්කයමානං	220
එවං විතකෙකථ	306
එවං ටුතෙන	302
එවං සග්ගෙ	190, 202
එවං සඤ්ඤී	84
එවං සන්තායං	354
එවං සන්තෙත	302
එවං සික්ඛිතබ්බං	246, 426
එවං සුබද්ධකම්පට්ඨං වෙදී	294, 454
එවමපි තෙ මනො	304
එවමුතො	326, 330
එවමුතොති	112
එවමනුසාසති	306
එවමාසුපරියන්තො	294, 454
එවමාහංසු	290
එවමාහාරෙ	294, 454
එවමෙතං	512
එවමෙනස්ස කෙවලස්ස - දුක්ඛිකිකිකස්ස	516
එවමෙව	110, 408, 450, 468,
එවරූපං	450
එවරූපස්ස ථෙරස්ස	424
එවරූපාය ඉද්ධියා	264
එවරූපො	232
එවස්සු	248
එවාහං	508
එසන්තා	180
එසා තුලා	170
එසාහං	110, 132
එහමොහං පුරිස	238
එහි තං අමොහං පුරිස	366

එ	පිටප්පිටිකානි
එහිපසස්සිකො	270, 370
එලුමුගා	72
ඔ	
ඔක්කන්තායා සති	316
ඔක්කමතෙ නික්ඛිත්තධුරෙ	138, 432
ඔක්කමතෙ පුබ්බමගමො	138
ඔක්කාචිතවිනිතා	140
ඔක්කාසො	450
ඔක්කාසො න පඤ්ඤාසති	442
ඔක්කොට්ඨකො	206
ඔත්තප්පං	188
ඔත්තප්පඤ්ච	102
ඔතිණේණං ජාතියා	268
ඔදකා	72
ඔදාතකසිණං	84
ඔදාතනිදස්සන්තාති	84
ඔදාතනිභාසාති	84
ඔදාතවණ්ණොති	84
ඔදාතවසන්තං	142
ඔදාතාති	84
ඔපතසිකො	270, 370
ඔපපක්ඛිං කරොන්ති	336
ඔපපාතිකො හොති	410
ඔපුතෙය්‍ය	250
ඔභාසෙන එරෙය්‍ය	404
ඔරබ්භිකො වා	448
ඔරමොගියානං සඤ්ඤාජන්තං	522
ඔරෙපෙනති	258
ඔරොහාමි	264
ඔලිගලෙල වා	290
ඔවදිනො	506
ඔවාදපතිකරෙ	20, 80
ඔවාදෙන	506
ඔස්සජන්ති	288
ඔසාරණීයං	192
ඔහිතහාරෙ	262
ඔමාරිකං	452, 512
ඔමාරිකා උපකාමිලෙසා	452
ඔ	
කායාහං	392
කාන්තො	140
කක්කඤ්ච පටිච්ච මහතිකඤ්ච	368

ක	පිටුවකිනාහි
කඩිං	140
කඩිං පටිපිතොදෙනහි	220
කඩිනියෙ ව පන වො යානෙ	336
කඩිනියානියෙසු	140, 220
කඩිපි	260, 290
කඩිපි හනෙන	252
කඤ්චිදෙව දෙසිං	108
කඤ්චි බමමං අතතතො	
උපගවෙස්සය	54
කඤ්චි සඬිංරං නිව්වතො	
උපගවෙස්සය	54
කඤ්චි සඬිංරං සුබතො	
උපගවෙස්සය	54
කට්ඨිසං	324
කට්ඨන වා කඨලෙන වා	230
කටුකා	258
කටුකානං	276
කටුපියං	50
කටුපියකතං	506
කටුපියමකාසි	506
කණ්ඩකාපසංසිකොපි	534
කණ්ඩකාපසංසයෙ	534
කණ්ණසුබා	236
කණ්ණසුකකසප්පච්ඡාගො	238
කණ්ණා	102
කණ්ණකනාපි	428
කණ්ණකෙතොපි හොති	534
කණ්ණප්කං හොප්තං	264
කප්ථ	124
කප්ථපි කිඤ්චතතාපිති	336
කතං	122
කතං කරණීයං	250, 296, 508
කතකරණීයො	262
කතඤ්ඤා	122
කතඤ්ඤා කතවෙදී	168
කතඤ්ඤා කතවෙදී පුග්ගලො	
දුලලහො	474
කතනතා ව	110
කතමා	120, 482, 484, 486
කතමා ව පටිපද්දි	320
කතමෙසං තිණණං	290
කතමො ව මග්ගො	320
කතවෙදී	122
කති	124

ක	පිටුවකිනාහි
කතීති නු බො	506
කථංරූපං	416
කථංරූපසංසු පුග්ගලසංසු	444
කථං වා තෙ ඵ්ථ නොතිති	384
කථාපවතනනී	274
කථාවද්දුති	352
කථාසම්පයොගෙන	352, 354
කථාසල්ලාපො	224
කද්දුපි	320
කප්පියෙ අකප්පියඤ්ඤාදී	164
කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤාදී	166
කප්පෙපති	216
කපණං විසාබො	
මානුසංසං රජ්ජං	378
කමොජානං	378
කමමං කරොති	442
කමමං බෙනතං	394, 396, 398
කමමං තාභවිසංස	396
කමමං විපව්වති	248
කමමකතියා දුකකකතියො	390
කමමකාරණා	258
කමමඤ්ඤං	452
කමමඤ්ඤඤච	456
කමමඤ්ඤතාය	18
කමමනතවිපතති	486
කමමනතසම්පද්දි	488
කමමනතානී	134
කමමනීයං	10
කමමනීරොධාය	468, 470
කමමලකිණො	198
කමමවාද්ද	516
කමමසමුදයාය	468, 470
කමමානං සමුදයාය	468, 470
කමිති	304
කසිරිමානො	114
කරණීයෙ	114
කරුණං වෙතොපිමුතනිං	80
කරුණාසභගතෙන	328
කරොතො කරියසනි පාපං	342
කල්‍යාණං කරොමි	254
කල්‍යාණධම්මො	144, 232, 400
කල්‍යාණමිත්තතා	26, 38, 162
කල්‍යාණවාසකරණතා	80

කා	පිටපිකතානි
කලාණ්ඩාකකරණානං	46
කලාණ්ඩාමපවලෙකා	232
කලාණ්ඩාහායො	236
කලාණ්ඩො	322
කලාණ්ඩො කිහිනිසදො-	
අබහුග්‍යාවන්ති	114
කලං වචනාය	262
කලං නාගසනි සොළසිං	296, 378
කලලිභුතො	18
කලහජාතො	136
කවිකතා	140
කසමාවායං	360, 364
කසසකසස	246
කසසකො ගහපති	406
කසසපි කිසුවනනසමිං	366
කසබ්‍රෙජාතො	208, 232
කසිරවුනතිකෙ	206
කහං පන හො ගොතම	308
කහාපණසතෙනපි	446
කහාපණෙනපි	446

කා	
කාණො වා	206
කාදලිමිගපවරපවච්ඡාරණො	252
කානුජ්ජ	304
කාමං	100
කාමෙත්ඤ්‍ය	6, 290
කාමොදානුවෙපකකඤ්ච කාමං	
නාහවිසසා	394
කාමපරියෙසනා	132
කාමපරිප්‍රාහෙන	132
කාමහවො පඤ්ඤයෙථ	394
කාමමකකිකා	506
කාමමජ්ඣාවසනි	132
කාමරුගපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා	508
කාමරුගවිනිවෙසවිනිබ්බකි-	
පලිගෙබ්බපරිසුට්ඨානජෙකො-	
සානහෙනු	130
කාමවිනකෙකා	452
කාමසුඛං	154
කාමානං	126
කාමාසමාපි	296, 350
කාමෙ ඕහාය	268
කාමෙසු පානව්‍යානං	474

කා	පිටපිකතානි
කාමෙසු පානව්‍යානං ආපජ්ජති	532
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො	400,
	482, 588
කාමෙසු මිච්ඡාචාරි	480
කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමනුඤ්ඤා	
	540
කාමෙති	106, 294
කායකමමපි ව්‍යාපනනං	468
කායකමසමිං	210
කායකසාවානං	214
කායගතාසනි	62, 82
කායද්‍රව්වරිතං	98, 112, 114, 216, 452
කායද්‍රව්වරිතසං	58, 104, 122
කායද්‍රව්වරිතසමබ්බි	60
කායද්‍රව්වරිතෙන	198, 294
කායද්‍රෝශානං	214
කායවචකානං	214
කායසං	124
කායසං ආනාපිනපරිනාපනානු-	
යොගමිනුසුතෙනා	534
කායසං හෙදා	110, 190, 482, 484,
	486, 506
කායසං හෙදා පරමමරණං	
අපායං	114
කායසකකි	144, 222, 224
කායසකිකාරං	228
කායසුචරිතං	98
කායසුචරිතසමබ්බි	60
කායසොචෙය්‍යං	488
කායානුපසිඨි	80
කායිකඤ්ච සුඛං	156
කායිකා වා වෙනසිකා	252
කායෙ කායානුපසිඨි	536
කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුඤ්චා	316
කායෙන වසං වතෙතය්‍යං	454
කායෙන වාචා මනසා	358
කායෙන සංයමො	280
කායෙන සුචරිතං චරනති	532
කායොපි පසංගානති	88
කායො ඵසංයායනනං	316

කා	පිටපි බිකානි
කාලං කරෙය්‍ය	430
කාලකිරියා	44, 148
කාලං කුරුමානො	476, 478
කාලවාදීනිපි භූතවාදීනිපි	362
කාලෙන කාලං	456
කාලෙන භේජානි පනිට්ඨාපෙනි	406
කාලො	246
කාවෙය්‍යා	140
කාසායානි වන්ථානි	252
කාසායානි වන්ථානි අවජාදෙත්වා	204
කාසිකං නිවාසනං	264
කාසිකං වන්ථං	440
කාසිකවත්ථුපමා භවිස්සාම	442
කාසිකං වෙස්සනං	264
කාසිකා කඤ්චුකා	264
කාසිකො උත්තරාසංඝෙනා	
කාසීනං	378
කාමජල්ලිකා	452

කි

කිං නානාකරණං	212, 356
කිං නිසාරණං	460
කිං බහුදෙව	444, 450
කිංසු කිත්වා සුබං සෙති	422
කිඤ්චත්තනසම්මං	366
කිඤ්චාපි න දංසති	232
කිඤ්චත්තං පරිච්ච වුත්තං	314
කිත්තාවතා හු බො	394, 408
කිත්තිසද්දො	322
කිනාති බ්‍යාකරෙය්‍යාථානි	356
කිනනුබො	506
කිනනු බො තුය්‍යං බාලස්ස	440
කිනනු බො භන්තෙ කට්ඨිංසං	506
කිමපුරිසා	150
කිමකබ්බිති	122
කිරියං	122
කිරියදාදි	122

කි

කිවතකං	402
කිවමහපථලො හොති	378

කු	පිටපි බිකානි
කුකකුච්චසම්මං	508
කුකකුච්චාසිතබ්බං	
කුකකුච්චායනි	116
කුකකුටසමපානිකා	286
කුජකිති	510
කුජාරිති	258
කුණී වා	206
කුත්තකං	324
කුද්දුලපිටකං ආදය	364
කුද්දස්ස නාම	206
කුත්තදියො	88, 432
කුප්පති	230
කුපිතො අත්තනමනො	440
කුමෙහා නිකකුජෙජා	240
කුරුතං	378
කුලපුත්තා	508
කුලා	300
කුලෙජෙට්ඨාපවාසිනො	260
කුසස්සබ්බෙ පරිපුරෙනති	432
කුසචිරමපි	428, 534
කුසලං ධම්මං	218
කුසලං භාවෙති	268, 270
කුසලං භික්කුවෙ භාවෙථ	116
කුසලපකඛිකා	20
කුසලභාගියා	20
කුසලමූලාති	362
කුසලා	20, 192
කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ	238
කුසලධම්මා අභිවක්ඛන්ති	398
කුසලධම්මා උපපජ්ජන්ති	88
කුසලානං ධම්මානං	434, 536
කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය	220
කුසලෙන කායකම්මෙන	200, 526
කුසලෙන මනොකම්මෙන	200, 526
කුසලෙන වචිකම්මෙන	200, 526
කුපිතො	70, 270
කුටමපි	466
කුටමපි අවස්සුතං	466
කුටමපි පුත්තිකං	466
කුටමපි ව්‍යාපන්නං	468
කුටාගාරං	252
කුටාගාරාති	196

කො	පිටුවකිනානි
කෙතුඤ්ච	220
කෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා	384
කෙවලපරිපුණ්ණං	240, 322
කෙවලස්ස	268
කෙවලා	122
කෙසං තො භන්තො ආනන්ද	384
කෙසකම්බලො	516
කෙසපුත්තං	336
කෙසපුත්තියා කාලාමා	336
කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්වා	204
කෙසමස්සුලොචකො	534
කෙසමස්සුලොචනානුයොග- මනුස්සත්තො	534

කො

කො අබ්භයායො	354
කො අස්සාදො	466
කො ආදීනවො	114, 460
කො ආමග්ඤ්ඤො	506
කොට්ඨාපෙය්‍ය	430
කොධන්තො භොති	230
කොධචිත්තයො ච	176
කොධස්ස	194, 544
කොධො ච උපනාහො ච	176
කො නු බො හො ගොතම් හෙතු	110
කො පච්චයො	110, 356
කොපඤ්ච	332
කොපඤ්ච දොසඤ්ච	230
කොපඤ්ච දොසඤ්ච අපපච්චයඤ්ච- පාතුකරොති	352
කො පන වාදො	20, 80, 290
කොපනාවුසො	356
කොමාරකම්ඨො	464
කොලඛෙකාලො හොති	414
කොලපුත්ති	80
කො විසෙසො	356
කොසජ්ජං	22, 28, 36
කොසජ්ජාය	456
කොසලානං	378
කොසලානං නිගමො	420
කොසෙය්‍යං	324

ක

කජ්ජති	132
කඤ්ජො වා	206

ක	පිටුවකිනානි
කණ්ඩදන්තං	254
කණ්ඩාකණ්ඩකං ඡ්ඤෙය්‍ය	364
කතතියා	206
කතං	278, 528
කන්ති	184
කතො ච කොති	290
කමති	302
කමෙය්‍ය	302
කයාය	194, 544
කයො	286
කරත්තාය	106, 152
කර	252
කලිතං ගණ්ඨාති	354
කලිතංසිරො	254
කලු	322

ක

කාණ්ඩකණ්ඩකාධානං	72, 76
කාදනියං කාදිස්සාමි	366
කාරඤ්ච පටිච්ච	372

කි

කිත්තො	484
කිප්පං	510
කිප්පට්ඨති	356
කිප්පාති සුඤ්ඤානං	48, 50

කි

කිණො ජාති	296, 350, 508
කිණාසවො	148, 262, 428, 476
කිරොදුකිභුතා	136

කි

කිඤ්චනුඤ්ඤාකාති සිකිකාපදාති	410

කෙ

කෙත්තං	124, 406
කෙපෙත්වා	478

ක

කභිගාය නදියා	444
කතයොබ්බතං	254

ශ	පිටප්පිකානි
ගතිමනනානං	48
ගතියා	478
ගථිතා	142
ගද්දො	406
ගනුකරණකො වා	440
ගනුජානං	400
ගනුරුතං	378
ගබ්භස්සාවකතනනි හොති	316
ගබ්භිනීපි හොනනි	426
ගමනිරං නදිතබ්බං	334
ගමනිරජා	140
ගමනිරපඤ්ඤානාය	92
ගමනිරු	140
ගමනිරු ව පරිසා	136
ගරුකං ආපනතිං ලුහුකා	
ආපනතිනි	42
ගරුකරුතො	208
ගරුකා ව ආපනති	170
ගහණතිස්සිතනා ව හොති	276
ගහණතිස්සිතො	278
ගහපති	124, 184
ගහපතිකාපි	128
ගහපතිපුතො වා	220
ගහපති වා	220
ගා	
ගාථා දුගතිතා	262
ගාමං	326
ගාමනිගමරුජාධාතියො	286
ගාමා	286
ගාමාපි ඛයානනි	318
ගාමාපි වුයානනි	318
ගාමෙ වා නිගමෙ වා	400
ගාමෙසුපි ඛයාමාතෙසු	318
ගාරයාං ණානං	290
ගි	
ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ	420
ගිමිතිකො	264
ගිලානං පටිච්ච	226
ගිලානහතනං	226
ගිලානා	226
ගිලානා වුට්ඨිතො	388
ගිලානුපට්ඨානිතං	50

ගි	පිටප්පිකානි
ගිලානුපට්ඨාකො	226
ගිලානුපමා පුගලො	226
ගිතිස්ස වා	134
ගිනිතං අනුකමපාය	192, 194
ගිනිසුබඤ්ච	154
ගිතං	464
ඉ	
ඉතනං	12
ඉ	
ඉථනාණි	236
ඉ	
ඉධං වා පත වතසණ්ඛං	278
ඉරුකඤ්ච පටිච්ච	374
ඉතාණ්ටකතනා	252
ඉතාණං	406
ඉතාණකජාතො	252
ඉතාණකො	324
ඉතානමස්ස	112
ඉතාපානසියොපි	466
ඉතාපානසියොපි අවස්සුතා	466
ඉතාපානසිවඞ්ගං	254
ඉතාපාලකුපොසපො	366
ඉතාපාලකො	366
ඉතමග්ගෙ	252
ඉතමයඤ්ච පටිච්ච	372
ඉතමයහකතාපි	428
ඉතමයහකතොපි හොති	534
ඝා	
ඝාණං ඵස්සායනනං	316
ඝාණෙන ගතං ඝාසිත්වා	316
ඝො	
ඝොසං කරෙය්‍ය	404
ච	
චකකං	208, 210, 212
චකකසමාරුලා ජාතපද	318
චකඛුං ඵස්සායනනං	316
චකඛුඤ්ඤං	214
චකඛුතා රූපං දිස්වා	214, 316
චකඛුමනො රූපානි දකඛිනනි	110, 388

ව	පිටුවකිනාති
වකඩුමා	218
වකඩුමා පුරිසෝ	18, 230
වකකමෙන	216
වජේයද්ධං	122
වණ්ඩාලකුලේ	206
වතතාරි අරියසච්චානි	314
වතතාරි මහාරුජසහසාරානි	402
වතතාරි මහාසම්මද්දසහසාරානි	402
වතතාරි වසාසතානි	380
වතතාරි වසාසහසාරානි	380
වතතාරිසං කපපසහසාරානි	478
වතතාරිසම්මප්පි හුත්වා	128
වතතාරෙ අසාරාසා	342, 344
වතසොසාපි හි ජාතියෝ	454
වතුන්. ක්කානං	80
වතුන්. පටිසම්බද්ධං	
සච්ඡිකිරියා	44
වතුන්. මහාරුජානං	260
වතුන්. මහාභුත්තානං	394
වතුන්. මහාරුජානං පුත්තා	260
වතුහි සබ්බතවත්තූහි පරිසං	
සබ්බතණ්ණන්තානං	50
වපලෝ	476
වන්දනිකාය වා	290
වන්දමණ්ඩලං	510
වන්දිමසුරියෝ	304, 454
වරතෝ ව	390
වරතනම්පි	18
වරමාතෝ	456
වා	
වාගසම්පදාය	122
වාගා	178
වාගානුසාරිනි	62
වාගාය	194, 544
වාගෙන සම්මන්ත්තාගතා	374
වාතුද්දසියං	260
වාතුමමහාරුජකානං	378
වාරිකං වරමාතෝ	420
වි	
විභිතුලාසිත්වා	212
විච්චිට්ඨායනි	232
විච්චිට්ඨායනි	232
විතනං	10, 120, 294, 296
විතනං අභිනින්නාමෙති	454

වි	පිටුවකිනාති
විතනං පග්ගණ්ණානි	82, 536
විතනං පසිද්ධි	368
විතනකට්ඨකානං	48
විතනකා	324
විතනබ්බාසාදානා	140
විතනභාවනා	20
විතනම්පි පසාමනානි	88
විතනවිපතනි	480, 482
විතනවිපතනිහෙතු	480, 484
විතනසං උපකකිලෙසා	368
විතනසම්පදා	482, 484
විතනසම්පදාහෙතු	482
විවෙත අරකඛිතෙ	464
විරට්ඨිතිකෝ	510

වි

විවරපට්ඨවෙකසම්මං	
පඤ්ඤාපෙනති	428
විවරපිණ්ඩපානසෙනාසනගිලා -	
නප්පච්චය හෙසජ්ජපරිකාරං	440
විවරපිණ්ඩපානසෙනාසන -	
ගිලානප්පච්චයහෙසජ්ජ -	
පරිකාරානං	518, 524
විවරපිණ්ඩපානසෙනාසන -	
ගිලානප්පච්චයහෙසජ්ජ -	
පරිකාරානුප්පදානන්	98
විවරපිණ්ඩපාන - පෙ -	
පරිකාරානුප්පදානෙ	230
විවරහෙතු	268

වෙ

වෙනතා පතිට්ඨිතා	396
වෙනසා	124, 306
වෙනසා අභිවිරුජේත්වා	474
වෙනසා වෙතෝ පරිච්ච	
පජානෙය්‍යං	454
වෙනසාපි විතනං පජානන්ති	268
වෙනසා චූටො	88
වෙනසිකඤ්ච සුඛං	156
වෙනසිකම්පි දුක්ඛං	382

වෙ	පිටිබ්බානි
වෙනසො එකොදිභාවං	294, 326
වෙනසො ච ලීතතතං	6
වෙනසො වූපසමො	8
වෙනිතං	378
වෙනොපදෙසනෙතුච්ච	16
වෙනොටිමුතති	160, 460, 462
වෙනොටිචට්ඨකුසලානං	46

වො	
වොදකො	108
වොදකො ච භික්ඛු	106
වොරු	134

ජ	
ජබ්බෙති	290
ජබ්බාතුසො	314
ජන්දං ජනෙති	82, 536
ජන්දජානො	470
ජන්දරුතට්ඨානීයො	470, 472
ජන්දරුතප්පභානං	460
ජන්දරුතචිතසො	460
ජන්දසමාභිප්පධානසංඝාරං-	
සමනනාගතං	82, 536
ජන්දගතිං	140
ජන්දො	470, 472
ජනනං අනුතරියානං	
පාතුභාවො	44
ජනනං දිවසානං	212
ජනනං ධාතුනං උපාදය	316
ජඵසායනනාති	314
ජසිමාති	316
ජවදුසානාතිපි	534
ජවදුසානාතිපි ධාරෙනති	428
ජති මාසෙති	212

ජා	
ජාරතතුතෙති	212

ඡ	
ඡෙත්වා ථාලෙය්‍ය	364

ජ්	
ජ්ඣස්සාචිභාරං	252
ජ්නපදවිතකෙකා	452

ජ්	පිටිබ්බානි
ජ්නපදෙ	134
ජ්ඣුදිපො	72, 76
ජ්ජං අතතීතො	264
ජ්ජසිගාලො	334
ජ්ජබ්බෙමො	254, 264
ජ්ජබ්බි දුක්ඛා	316
ජ්ජබ්බං	320
ජ්ජබ්බ	280
ජ්ජනපඤ්ඤානාය	92
ජ්ජසම්පන්නො	518
ජ්ජසම්පන්නො ච	434
ජ්ජො	72

ජා	
ජාගරස්ස ච	390
ජාගරියං අනුසුතො	214, 216
ජාණ්ණමණ්ඩලං	130
ජාතරූපස්ස	374, 452
ජාතිතිරුධං ජරුමරණං-	
තිරුජ්ඣනති	318
ජාතිපච්චයා ජරුමරණං	316
ජාතිපි දුක්ඛා	316
ජාතියා	132, 254, 280
ජාතිවාදෙත	292
ජාතිසතමපි	294, 445
ජාතිසතසහස්සමපි	294, 454
ජාතිසහස්සමපි	294, 454
ජානං	270
ජානං වා ආහ	236
ජානතා	132
ජාතපදෙස්ස පරියායනොස්ස	318
ජානනති බො පනස්ස	368
ජාතාමිති	236
ජාතියා වා ගරභාය වා	358, 360
ජාපෙත්තුං වා	450
ජායනතු	426

ජි	
ජිගුච්ඡති	264
ජිගුච්ඡිතබ්බං	216
ජිගුච්ඡිතබ්බො	232
ජිණ්ණො	132
ජිව්භාජස්සායනතං	316

ප්‍ර	පිටපිකතානි
ජවහාය රසං සාසිතා	316
ජවිනං	398
ජවිතමදො	266
ජවිතා වොරොපෙනති	288
ජවිතාසා	168

ජෙ	
ජෙතවනෙ	1
ජො	
ජොහෙනති	336

කා	
කාසිනං	45, 50

කු	
කුතතිකමමං	192
කුතතිවතුන්කමමං	192
කුතතිදුතියකමමං	192

කු	
කුණ්ණකුට්ඨ	460
කුණ්ණසාතං පච්චුපට්ඨිතං	390
කුණ්ණසාතපට්ටිලාභාය	88
කුතකො	204
කුතිපරිහාණි	26
කුතිමජ්ඣගතො වා	236
කුතිවිතකෙනා	452
කුතිවුද්ධි	28
කුතිසාලොභිතං	254
කුති	392
කුයං	134
කුයපට්ටිපනො	370
කුයසාසා අධිගමාය	392

ඨ	
ඨපනියං පඤ්ඤා	352

ඨා	
ඨානං බො පනෙනං	378
ඨානං භෙනං	224
ඨානමහං	342
ඨානමෙතං විජ්ජති	16
ඨාතාඨාතෙ ත සණ්ඨාති	352

ඨි	පිටපිකතානි
ඨිතසීලි ව	410
ඨිතාව සා ධාතු	514
ඨිතියා	216, 536
ඨිතෙ	294

ඨ	
ඨායාසා	278
ඨායාසා දිට්ඨානුගතිං	424
ඨායෙකුට්ඨෙතසා	254
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	440
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	250
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	378
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	254
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	422
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	408
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	408
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	416
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	334
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	280, 282
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	422
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	258
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	276
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	100
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	192
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	458
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	252
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	384
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	246
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	318
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	316
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	394
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	394, 396, 398
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	258
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	374
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	412, 522
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	1
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	476, 478
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	454, 456, 458
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	252
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	420
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	428
ඨායෙකුට්ඨෙතසා මඤ්ඤාසී	428

න	පිටපතකතමණිකා
තනියං කුතං උපසම්පජ්ජ	326
තනියං දෙවදුතං	256, 258
තනියජ්ඣානසහගතං	86
තනියමපි බො	302
තනියො අසසාසො	342
තනො චුතො	294, 454
තනො නිදුතං	302
තථත්තාය සමාදපෙති	338
තථා කරිසුන්ති	254
තථාගතං අනුසාරති	368
තථාගතප්පවෙදිතං	226
තථාගතප්පවෙදිතො	
බමමවිතයො	510
තථාගතභාසිතා	140
තථාගතස්ස දුට්ඨිත විතෙතන	
ලොභිතං උප්පාදෙය්‍ය	56
තථාගතස්ස බමමදෙසිතා	106
තථාගතස්ස පතිණො	252
තථාගතසාවකෙ ව	176
තථාගතානං උප්පාදා වා	514
තථා වතුඤ්ඤා	328, 332, 350
තථා තනියං	328, 342, 350
තථා තථා නං පටිසංවෙදීයති	442
තථා දුතියං	328, 342, 350
තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍ය	384
තථාරූපං චිත්තමු	238
තථාරූපං සුතං විජ්ජති	374
තථාරූපානං අරහතං	336
තථාරූපා සද්ධා	374
තථාරූපිං වාචං	236, 440
තථාභයං	360
තථාභයං පුග්ගලො	364
තද්දුපමානං	440
තථෙව	304
තදජ්ඣගමං	460
තදබ්බුතො	476, 478
තදනුත්තරං	508
තදපි අකුසලං	358
තදභිතිවජ්ජති	472
තදවසරි	322, 336, 420
තදස්සාදෙති	476, 478
තදනු උපොසථෙ	260
තදනුපොසථෙ	366

න	පිටපතකතමණිකා
තද පතානං	214
තත්තාචුතානං වත්ථානං	516
තඤ්ඤා	6
තනතිකාමෙති	476, 478
තනුකො	252
තනුත්තා	410
තප්පති	98
තප්පෙන	324
තප්පතියා	98
තබ්බනුලභිතාරි	408, 476
තමපි දුක්ඛං	376
තමානං අසනා	214
තමගතං	430
තමො	294
තයාවෙනං	254
තයිදං	132, 134
තයො පාසාදා	264
තයොමෙ පුග්ගලො	510
තයොමෙ බමමා	356
තසමානික 196, 198, 200, 246, 406,	
	408, 464
තසමානික භං භික්ඛු	408
තසමා සෙබොති චුළචති	410
තසමානං කස්සප	424
තසමිං අසතෙ	240
තස්ස තුස්සං භික්ඛු	408
තස්ස නිබ්බේදිතාය	364
තස්සපාපියසිකා	192
තස්සා කථාය	240
තස්සෙව තං හොති	306

තා

තාණ්ඤච	280
තාදිසකෙ වා කාමෙ පරිසෙසෙය්‍යං	
	268
තාදිසො හොමි	170
තා දෙවතා	374
තාති කුලාති	244
තාති බො පත හොනති	302
තාති බො පතිමාති	320
තාය ව විවිතො හොති	428
තාය රත්තියා	378
තාලපකකං සමපති බකිනා-	
පවුත්තං	322

තා	පිටියබ්බානි
තාලාවඤ්ඤාතනං	250
තාලාවඤ්ඤාතනො	330, 386
තාවසහස්සධා ලොකො	402
නි	
නිංසමපි හුචා	128
නිංසරතනියො මාසො	378
නිකඛනතුං සිහතාදං නදිචා	334
නිකඛපඤ්ඤාතාය	92
නිට්ඨතො ව	390
නිට්ඨනනමපි	18
නිට්ඨාමි	330
නිණණං පුග්ගලානං	230
නිණණං වෙදනං පාරගු	292
නිණණං සංයෝජනානං පරිකඛයා	410
නිණණං සමමුඛිභාවා	272
නිණහානි සන්ථානි	288
නිණං	264
නිණගහණං වා	278
නිණහකඛාපි	428
නිණහකෙඛාපි හොති	534
නිණවන්ථාරකො	192, 194
නිණසන්ථාරකො වා	378
නිණාගාරො	196
නිතෙතා ව තපෙපතා ව	168
නිත්ථායනනානි	310
නිඤ්ඤාලානං	232
නිබ්බා	258
නිබ්බානං	276
නිබ්බො තො ජනෙහි හවිස්සති	406, 426
නිරවජ්ජනයොනි	118, 120
නිරවජ්ජනයොනියා චුතා දෙවෙසු	78
නිරියං	328, 342, 350
නිරිට්ඨකානිපි	428
නිරිට්ඨානිපි	534
නිරොකුච්ඛං	304, 454
නිරොපබ්බතං	304, 454
නිරොපාකාරං	304, 454
නිරොහාවං	304, 454
නිලකාහනගහනං	254
නිලා තණ්ඩුලා	240

නි	පිටියබ්බානි
නිසේසාමා සිකා	410
නිසේසා පටිපදා	532, 536
නිසේසා පරිසා	524
නිසේසාපි ජාතියො	454
නිසේසා වඤ්ඤා	530
නිසේසා විපතනියො	483, 486
නිසේසා ප්‍රිද්ධියො	518
නිසේසා සමපදා	484, 488, 516
නිසහස්සි මහාසසස්සි	
ලොකධාතු	404
නි	
නිණ්මානි	248
නිණ්මානි පටිවජ්ජනානි	510
නිණ්මානි භික්ඛවෙ ගකඛ ජාතානි	398
නිණ්මානි විරොචනානි	510
නිණ්මානි සොවෙය්සානි	488
නිසු සිකාසු සිකාසුසු	408
නිසු සිකාසු සිකාසු	408
නිහමනං	356
නිහිපි දතනිහි යාපෙති	534
නිහි වසිති	276
තු	
තුණති	332
තුණතිභාවෙන	126
තුණතිභුතා	134, 336
තුමො ආයස්මනො	310
තුමො ලොකෙ සුගතා	386
තුමො ලොකෙ සුපටිපන්නා	386
තුසිතා	374
තු	
තුලිකා	324
තෙ	
තෙ ව පත සිකාය න	
සමාදපෙති	422
තෙවිවරිකතනං	80
තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා	310
තෙජොකසිණං	84
තෙජොධාතු	314
තෙජොධාතුකුසලානං	48
තෙජොධාතුයා	394
තෙත බො පත සමයෙන	420
තෙතඤ්ඤිමපනාමෙචා	336
තෙත පක්කාමි	420

තෙ	පිටප්පිකානි
තෙතහානනද සුණානි	402
තෙතහායසමනොනා	310
තෙන හි	252
තෙන හි ගහපති	384
තෙන හි බ්‍රාහ්මණ	112
තෙන හි සුණාප	356
තෙනුපසඛකම්	110, 124, 244,
තෙනුපසඛකමෙය්‍යං	420
තෙ පනිගනති	368
තෙ භික්ඛු	1
තෙලඤ්ඤා පටිච්ච ඡාරිකඤ්ඤා	372
තෙලපඡේදනං	132
තෙලපදිපො	252
තෙ ලොකෙ සුගතා	386
තෙවිජ්ජා	292
තෙවිජ්ජානං සුදං	292
තෙවිජේජසු	298
තෙසං තං අස්ස දීඝරතනං	
අභිතාය	424
ථ	
ථමහස්ස	544
ථලජා	72
ථා	
ථාමවා	434
ථාලිධොවනං	290
ථාලිපාකො	298
ථාවරෙය්‍යං	80
ථි	
ථිතම්භං	8, 290
ථි	
ථුලලුච්ඡිතකෙ	432
ථුසානි උද්ධරාපෙය්‍ය	430
ථේ	
ථේතා පච්චයිකා	376
ථේර භික්ඛු	138, 432
ථේරෙ වෙපි	424
ද	
ද්වාගාරිකො	432
ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරෙ	378
ද්වාලොපිකො	534

ද	පිටප්පිකානි
ද්වාහං	120
ද්විවක්ඛු	238
ද්විත්තං ගතිතං	118
ද්විත්තං පටිපදනං	302
ද්විත්තාහං	100, 122
ද්විසහස්සි මජ්ඣමිකා	
ලොකධාතු	404
ද්විහමිතං	256
ද්විති ධම්මෙති නිය්‍යානි	430
ද්විතිපි දත්තිති යාපෙති	534
ද්වෙ අරහනොනා සමමාසමුද්ධා	
අපුබ්බං අවර්මං උපපජේය්‍යං	56
ද්වෙපි ජාතියො	294, 454
ද්වෙමානි	98
ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ	120
ද්වෙ රාජානො වක්ඛවතති	56
ද්වෙ වස්සසතානි	378
ද්වෙ වස්සසහස්සානි	378
ද්වෙ වා තිණි වා කුලාති	414
දක්ඛකමොරුප්පතසුපරි-	
කමමකතං	324
දක්ඛිණං	130
දක්ඛිණාය දිසාය	366
දක්ඛිණේත පස්සෙත	216
දක්ඛිණේය්‍යා	124
දක්ඛිණේය්‍යානං සමමුඛිභාවා	272
දක්ඛිණේය්‍යා	370
දක්ඛිනති	132
දණ්ඩං නික්ඛිපාති	366
දණ්ඩං පණේතු	254
දණ්ඩපරායණං	254
දදුලුභකබාපි	428
දදුලුභකෙබාපි හොති	534
දදෙය්‍ය	298
දන්තං	12
දන්තවිදංසකං හසිතං	464
දකුචිරුති	356
දබ්බජාතිකො	452
දමෙති	300
දලිඤ්ඤ	206
දලිඤ්ඤ හොති	446
දස්සනං	460
දස්සෙතාරො	122
දස්සෙතනි	254

ද පිටිබිකානි

දසපි හුඩා	128
දහරතුම්	132
දහරෙ	132
දහිඩා	250
දලුතපරකකමෙ	434

ද

දතබ්බං	124
දතං දතබ්බං	290
දතසංවිභාගරතො	272, 400
දයකසස	290
දයකෙන මතතා ජාතිතබ්බා	70
දසිකානං	50
දරුකසාමානං	214
දරුදෙසානං	214
දරුවසානං	214
දසකමමකරපොරිසසස	264
දසකමමකරපොරිසා	368

දි

දිට්ඨධම්මවෙදනීයං	444, 450
දිට්ඨපපනො	144, 222, 224
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං	120
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය	88
දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං	192
දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය	194
දිට්ඨධම්මිකානං භයානං	192
දිට්ඨධම්මිකානං චජ්ජානං	192
දිට්ඨධම්මිකානං වෙරුනං	192, 194
දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති	232, 432
	440
දිට්ඨිපලාසො	152
දිට්ඨිරුගවිතිවෙසවිතිබ්බං- පලිගෙධපරිසුට්ඨානජෙකිං-	
සානහෙතු	130
දිට්ඨිවිපතනි	186, 480, 482, 484, 486
දිට්ඨිවිපතනිහෙතු	480, 484
දිට්ඨිවිසුද්ධි	186
දිට්ඨිසමපද	186, 482, 484, 488
දිට්ඨිසමපදහෙතු	182, 486
දිට්ඨිසමපනො පුග්ගලො	54
දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ භද්දිකා	66
දිට්ඨිවෙච ධම්මෙ	104, 360, 362

දි පිටිබිකානි

දිට්ඨිව ධම්මෙ	208, 230, 350, 392
	426, 508, 524
දිට්ඨිව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති	364
දිට්ඨිව ධම්මෙ සුඛං විහරති	364
දිට්ඨි වා ධම්මෙ	248
දිනනං	124, 290
දිනනාදුසි දිනනපාටිකසිඛි	376
දිපදානං අග්ගො	44
දිබ්බං උච්චාසයනමභාසයනං	324
	326
දිබ්බං සුඛං උපනිධාය	378
දිබ්බවිකල්පකා	268
දිබ්බවිකල්පකානං	46, 50
දිබ්බාය සොනධාතුයා	454
දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව	454
දිබ්බෙත ආධිපතෙය්‍යෙන	216
දිබ්බෙත චකල්පනා	204, 456, 506
	508
දිබ්බෙත යසෙන	216
දිබ්බෙත වණ්ණෙන	216
දිබ්බෙත සුඛෙන	216
දිසංසිසිකිංපදසනං	408
දිවසං අතිතාමෙති	366
දිස්වා	252
දිසා භනති විරොචනා	402

දි

දිඝ්ඤාය	106, 152
දිඝ්ඤානං	280, 388, 510
දිඝ්ඤානං අතිතාය දුක්ඛාය	440
දිපඤ්ච	280

දි

දුක්ඛතකමමකාරී	198
දුක්ඛතරං කරොති	316, 514
දුක්ඛං විහරති	70, 188, 360, 362
දුක්ඛං සමයෙය්‍ය	252
දුක්ඛකම්මයා	390
දුක්ඛකම්මකම්මයා	268
දුක්ඛකම්මකම්මයා නිරෝධො	318
දුක්ඛදෙමනස්සානං	
අත්ථබ්බමාය	392
දුක්ඛනාහි පඤ්ඤාපෙම්	316
දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා	228

පද්‍ය	පිටුව
දුකිනි රෝගය මිනිසාට පිටපදය	316
දුකිනි රෝගය	318
දුකිනි රෝගයට පිටපදය	326
දුකිනි රෝගය	268
දුකිනි මං මිනිසා	514
දුකිනි මිනිසා	468
දුකිනි මිනිසා	192
දුකිනි සිය	276
දුකිනි සිය ව පිටපදය	294, 326
දුකිනි සිය නම කෙරෙහි	410
දුකිනි සමස්තය වදා	440
දුකිනි සමස්තය	446, 516
දුකිනි සමස්තය ව	438
දුකිනි සමස්තයට පිටපදය	316
දුකිනි සිය	38, 40, 114, 204, 336, 516
දුකිනි වග	12
දුකිනි නම	256
දුකිනි ප්‍රිය	192
දුකිනි අනන්‍යතාවය	86
දුකිනි නිශ්චය	268
දුකිනි	16, 110, 190, 484, 506
දුකිනි පාටිකය	360, 362
දුකිනි නම	294, 456
දුකිනි නම හෙයින්	232
දුකිනි නම හෙයින්	134
දුකිනි නම වරින්	254
දුකිනි නම විනා	198
දුකිනි නම	466
දුකිනි රාජ්‍ය	230
දුකිනි ලං ආපනනි අද්විතීය	42
දුකිනි ලං ව ආපනනි	170
දුකිනි දෙසෙන	360
දුකිනි පුරිසප්‍රග්‍රහය	338
දුකිනි ප්‍රිය	168
දුකිනි කිහිපය	80, 106, 294, 326
දුකිනි ස්වකීයතාවය	86
දුකිනි දෙවද්‍රව්‍ය	256
දුකිනි විජය	294
දුකිනි අසාධ්‍ය	342
දුකිනි දදා	514

පද්‍ය	පිටුව
දුකිනි	206
දුකිනි කිහිපයට පිටපදය	116
දුකිනි ප්‍රිය	168
දුකිනි ප්‍රිය	72
දුකිනි මෙය	476
දුකිනි නිශ්චය වදා	440
දුකිනි නිශ්චය ව හෙයින්	438
දුකිනි ලං	134
දුකිනි සිය නම	198
දුකිනි සිය නම	262
දුකිනි කිහිපය	288
දුකිනි සිය නම ප්‍රග්‍රහය	192
දුකිනි සිය නම ප්‍රග්‍රහය - නිශ්චය	194
දුකිනි නම නිශ්චය ව මෙය	68
දුකිනි නම	68
දුකිනි සිය නම	98
දුකිනි ලං ව නම	420
දුකිනි හෙයින්	324
දුකිනි ලං කිහිපය	168
දුකිනි ලං	44, 474
දුකිනි සිය	288
දුකිනි ලං සිය නම	202
දුකිනි ලං මල	202
දුකිනි ලං	202, 208
දුකිනි ලං පාටිකය	142, 144, 440
දුකිනි	
දුකිනි පිටපදය	268
දුකිනි	512
දුකිනි පාටිකය	512
දුකිනි	
දුකිනි මෙය	
දුකිනි මෙය	298
දුකිනි මෙය සමස්තය	272
දුකිනි අනුසාරය	374
දුකිනි නම පිටපදය	48
දුකිනි නම ව	304
දුකිනි නම	62
දුකිනි පිටපදය අනුසාරය	400
දුකිනි	254

දෙ	පිටියබිකානි
දෙවතානි සද්ධිං සංවසති	374
දෙවතුපොසථං උපවසති	374
දෙවදුතං	254
දෙවනිකායං	124
දෙවමනුස්සානං	38, 40, 134, 146, 204
දෙවලොකුපපතනියා	216
දෙවා	118, 120
දෙවා තභුතතරිං	374
දෙවා තාවනිංසා	372
දෙවා යාමා	374
දෙවා සුභනිණ්ණා	228
දෙවෙ ව මනුස්සෙ ව සක්ඛාවිතා	412
දෙවො න සමමාධාරං	
අනුප්පවෙච්ඡති	288
දෙසෙනා පුගගලො දුලලභො	474
දෙසෙති	302, 514

දෙ	
දෙණියං	452
දෙමනස්සට්ඨානියං රූපං	316
දෙවචස්සතා	162
දෙසං පජ්ඣති	104
දෙසජං	248
දෙසජා දෙසනිදුතා	360
දෙසජා පරිලාභා	252
දෙසඤ්ච	332
දෙසනනරො	116
දෙසනිදුතං	248
දෙසපකතං කමමං	248, 470
දෙසස්ස උප්පාදාය	170
දෙසස්ස පභාණො	408
දෙසස්ස පභාණාය	384, 386
දෙසස්සමුදායං	248
දෙසාගතිං	140
දෙසෙන අතනිභුතො	362
දෙසො අකුසලමූලං	358
දෙසො අභිනාය	338
දෙසො නිදුතං	248, 468
දෙසො පභිණො	386
දෙසො පභිතිස්සති	408
දෙසො මහාසාවජේජා	356

බ	පිටියබිකානි
බඤ්ඤති අගගප්පතතානි	430
බඤ්ඤති උතුපරිනාමිනි	426
බන්තං	452
බමමං අබමොති දීපෙනති	40
බමමං අනුස්සරති	370
බමමං බමොති දීපෙනති	40
බමමං සරණං ගතො	228
බමමං සරණං ගතො භොති	400
බමමකචිකතතං	80
බමමකචිකානං	46, 50
බමමකමොති	144
බමමකෙතු	208
බමමකකං	46
බමමකකුං උද්පාදි	430
බමමචරියා සමචරියා	110
බමමවාගො	178
බමමඤ්ච	110
බමමට්ඨිතතා	514
බමමභාජො	208
බමමදුතඤ්ච	178
බමමදෙසනා	226
බමමබරා	220
බමමනියාමනා	514
බමමපරිසන්ථාරො	180
බමමපරිසංවෙදී	272, 274
බමමපමොදිතානං සතං	464
බමමපරිච්චාගො	178
බමමපරියායං	128
බමමපරියෙට්ඨි	180
බමමපරියෙසනා	180
බමමපුජා	182
බමමභොගො	178
බමමයාගො	178
බමමරසස්ස	76
බමමරුජා	208
බමමවිචයසමෙබ්බජ්ඣබ්බං	82, 538
බමමවිතකෙකාවසිස්සනති	452
බමමවිතයෙ	428
බමමවුද්ධි	182
බමමවෙජුලලං	182
බමමසබ්බභො	178
බමමසන්ථාරො	180
බමමසනතිවයො	182
බමමසමොගො	178

බ	පිටපිබිකානි
බමමසංචිතානො	178
බමමසචණිය	240
බමමා	20
බමමා කපේයාං	182
බමමාබිපතෙයෙයා	208
බමමානං	122
බමමානුකම්පා	180
බමමානුගතනො	180
බමමානුසස්නිං	86
බමමානුසස්නි	62
බමමානුසාරී	144
බමමිකා පරිසා	144
බමමිකො	208
බමමිද්ධි	182
බමමියා කථාය	420
බමමෙ අබමමසඤ්ඤී	164, 166
බමමෙ අවෙච්චපපසාදෙන	394
බමමෙ බමමසඤ්ඤී	166
බමමෙන සද්ධිං සංවසති	370
බමමෙසිනා	180
බමමෙසු බමමානුපසස්සී	536
බමමෙති	106, 216, 506
බමමො	132
බමමො දෙසිතො	314
බමමො දෙසෙනබ්බො	226
බමමො පකාසිතො	110
බමමො සවාකනිතො	334, 386
බමති	452
බමො වා	362

බා

බාදුකුසලතා	162
බාරෙචු	110, 297
බාරෙම	308

බි

බිතිමනනාතං	48

බු

බුතවාදනං	46
බුවසිලි ව	410

බො

බොවති	452

න	පිටපිබිකානි
න අභිනටං	534
න ආතප්පං කරොති	360
න උද්දිස්සකටං	534
න උප්පාදෙස්සාමි	216
න උප්පාදෙ පඤ්ඤායති	274
න එළකමනනරං	534
න එභිහදනතිකො	534
න කල්යාණමකාසී	254
න කුකකුච්චාසිතබ්බං	
කුකකුච්චායති	166
න කුමභිමුඛා පතිගණනාති	534
න කුලෙජේට්ඨාපචාසී	254
න බලොපිමුඛා පතිගණනාති	534
න බිප්පං දුප්පති	510
න බො නායානං	302
න බො පතෙනං	214
න බො බ්‍රාහ්මණ එකඤ්ඤෙව සතං	308
න ගබ්භිනියා	534
නගරා	286
නගරාපි ඩියානනති	318
නච්චං	464
නච්චගිත -පෙ- මිභුසනට්ඨානා	376
නච්ච	464
න ච කම්මනියං	452
න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති	176
න ච තතාරි සතාති	308
න ච පනස්ස සුලභරුපො සමසමො පඤ්ඤාය	398
න ච පහස්සාරං	452
න ච මම සාවත	366
න චිරසොච	220, 508
න චෙව මුදු හොති	452
න ජානාමිති	236
න ඝිතස්ස අඤ්ඤාථනනං පඤ්ඤායති	274
නචෙව	122
නඤ්ඤෙඤ්ඤ පුගගලො	280
න තිට්ඨිහදනතිකො	534
න තිණි සතාති	308
නඤ්ඤි අයං ලොකො	480
නඤ්ඤි කම්මං	516
නඤ්ඤි කාමෙසු දෙසො	532
නඤ්ඤි කිඤ්චිති	84

න	පිටපිබිඛානි
නඤ්ඤිතං	516
නඤ්ඤිතං සංකල්පනං	430
නඤ්ඤිතං	464
නඤ්ඤිතං පුනරුත්ථානං	460, 462
නඤ්ඤිතං	480, 484, 486
නඤ්ඤිතං පරො ලොකො	480
නඤ්ඤිතං	480
නඤ්ඤිතං මාතං	48, 480
නඤ්ඤිතං සිට්ඨං	480, 484, 486
නඤ්ඤිතං ලොකෙ සමනලාභමණා	
සමමග්ගනා සමමං පටිපන්නා	480
	484, 486
නඤ්ඤිතං විරියං	516
නඤ්ඤිතං සත්තං ඔපපාතිකා	480
නඤ්ඤිතං සං ඉද්ධි වා	426
නඤ්ඤිතං සං ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා	426
නඤ්ඤිතං සුකටදුක්ඛානං කමමානං	
ඵලං විපාකො	480
නඤ්ඤිතං හුතං	480
න ඵ්ථසොදකං	534
න දවින්නං භුක්ඛමානානං	534
න දො ඝට්ඨානි	308
න දණ්ඩමන්නරං	534
නදියා වා	250
නදියා සිසිසොනාය	364
න දීඝරතනං අනුසෙති	510
නදිමුඛෙ බිඨං ඔභේදියා	516
නදිවිදුග්ගං	72, 76, 276
නනාසංවිසිසනාති	506
න නිමන්නණං සාදියති	534
න නිමිත්තග්ගානි	214
නපපභොති කාතුං	448
නපපමාදිංසු	94
න පඤ්චසනාති	308
න පඤ්චපාසනාති	232
න පරසං අසනා දුක්ඛං	
උපදෙති	362
න පරියොසානං මනසි	
කරොති	240
න පායමානාය	534
න පුරිසන්නරග්ගාය	534
න පොඤ්ඤාපමා	
න බාහුලිකා භොනාති	138, 432
නහං අබ්බසංකතමානො	430

න	පිටපිබිඛානි
න භාජනබේධා	232
න භද්දකං මරණං	466
න භද්දකා කාලකිරියා	466
න මච්ඡං	534
න මජ්ඣං මනසි කරොති	240
න මණ්ඩනාය	216
න මංසං	534
න මද්දං	216
න මහපථලං භොති	
න මහානිසංසං	440
න මහපථලො	366
න මහාජ්ඣිකො	366
න මහානිසංසං	366
න මහාවිප්ථාරො	366
න මුසලමන්නරං	534
න මේඛං අසං පතිරුපං	264
න මේරයං	534
න මේසො අනනා	512
නමො තස්ස	130
න යථා මනසිකා සණ්ඩසණ්ඩ	
වාට්ඨිකා	534
න යථා සං උපට්ඨිතො භොති	534
නග්දං	462
න ලාභි	206
නවං වක්ඛාසුගං	212
නවඤ්ඤා කමමං න කරොති	392
නවඤ්ඤා වේදනං	216
න වණ්ණං භණ්ණි	422
න වණ්ණං භණ්ණි	422, 424
න වත මෙ සුලඤ්ඤං	420
නවමපභං	150
න වයො පඤ්ඤායති	274
නවානං කමමානං අකරණං	
සෙතුසානං	390
න විභුසනාය	216
න විරියං ආරභනාති	138
නවො වෙපි කස්සප හිනඤ්ඤො	424
නවොපි	150
නවොපි පොඤ්ඤා	438
න සංකිතාතිසු	534
න සංචලිකා	138, 432
න සිත්තාකාමො	422
න සුරං	534
න සුසංසනාති	140

න	පිටුව අංකය
න සෙවිනබෙබො	232
නහාරු	100
න හි මෙත් අහබබතා චූර්තා	410
න හෙව බො	304
න හොති ජ්‍යෙ	310
නා	
නාඤ්ඤසං	209
නාඤ්ඤසං දුතං දුතබ්බං	288
නාඤ්ඤසං සාවකානං දිනනං	
මහපථලං	288
නාඤ්ඤසං සාවකානං දුතං	
දුතබ්බං	288
නාණ්ඩුපි බායති	444, 450
නාද්දසං	254
නානතනසඤ්ඤනං අමතසිකාරු	
	80, 476
නානාකරණං	212, 478
නානා බජ්ජකාති	240
නානාබාහු පට්ටෙට්ඨො හොති	44, 90
නානාබාහු ගහෙනා	254
නානුකම්පාය	356
නානුද්දයාය	366
නානුපතිස්සනති	506
නානුබ්‍යඤ්ඤනගාති	214
නාපරං ඉත්තතාය	350, 508
නාබ්‍යාපිකිනති	118
නාබ්‍යඤ්ඤසිං	460
නාමගොතනං	322
නාමගොතනං සාවෙනා	336
නාමඤ්ඤ	160
නාමරූපං	316
නාමරූපනිරෝධා සලායතන	
නිරෝධො	318
නාමරූපපට්ටයා	316
නාලිස ඤාසඤ්ඤ	374
නාචුතිකං	254
නාචුතිකො	132
නාසුසු	244
නාසනතිස්සං	254
නාහං කුචන	388
නාහං හතෙන එත් සකෙකාමි	
සිකිත්ථං	408
නාහං හිකම්භෙ	1, 22, 26, 28

ති	පිටුව අංකය
තිකකුජ්ජනං	132
තිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජයා	110, 330, 388
තිකිත්තකසාවං	452
තිකිත්තකුචුරු	432
තිකිත්තතාති	284
තිකාමිලාහි	324, 326, 328, 330
තිගහනාය	192
තිගණයා නාම සමණජාති	366
තිගණපුපොසපො	366
තිගණෙයා නානපුතො	390
තිගමං	326
තිගමා	286
තිගමාපි ඛයානති	318
තිගමෙසුපි චූර්තමානෙසු	318
තිච්ඡානො	350
තිච්ඡාරෙති	440
තිජ්ජරු විසුද්ධියො	392
තිජ්ඣාපෙනති	146
තිජ්ඣාමා පට්ටද	532, 534, 536
තිට්ඨිනං	212
තිඬුනනං	452
තිඬුමති	452
තිඬොවති	452
තිදුතාති	248, 468
තිපට්ඨිකඤ්ඤ සුබං	156
තිපට්ඨිකාරමමණඤ්ඤ සුබං	156
තිපජුරිසෙති තුරියෙති	26
තිපකො	276
තිපතනති	220
තිබ්බතනති	248
තිබ්බතොනො	414
තිබ්බනං	16, 246
තිබ්බතස්ස සච්ඡිකිරියාය	392
තිබ්බාණාය	62
තිබ්බායෙයා	454
තිබ්බිදුනුපසසිතා	100
තිබ්බිදුය	126
තිබ්බුතො	350
තිබ්බෙයානාය	360
තිබ්බෙයිකපඤ්ඤතාය	92
තිමොණරතිනො	374
තිමනෙතති	132
තිමිත්තාති	456

නි	පිටප්පිටකානි
නිමිතෙනන ආදිසති	307
නියයාති	334
නියතො	410
නියසාකමමං	192
නියාමං	226
නිරයං 16, 110, 450, 484, 506	
නිරයං උපතෙති	444
නිරයං උපපජ්ජති	190
නිරයපාලා	254, 258
නිරයමපි ගච්ඡති	478
නිරයා චූතා දෙවෙසු	
පච්චාජායනති	78
නිරයා චූතා මනුසොසු	
පච්චාජායනති	78
නිරයො	118, 120
නිරුමිසඤ්ච සුඛං	154
නිරුසො	260
නිරුපතිසුඛං	154
නිරුධසඤ්ඤා	86
නිරුධාය	62, 126, 194
නිරුධො	246
නිලොපමපි හරති	276
නිවාතං	250
නිවාතාති	296
නිවෙසනෙසු	246
නිවෙසෙනබ්බා	392
නිවෙසෙති	122
නිසාටා	462
නිසායසම්පනො	218, 220
නිසාරණපඤ්ඤා	144
නිසාරණං	462
නිසාරණඤ්ච	464
නිසාරණතො	362, 460, 464
නිසාරණපට්ඨයෙසනං	460
නිසාරණිකං	192
නිසජ්ජාය	216
නිසිනො	110, 240, 244
නිසිදි	110
නිහනචා	130
නිතිතදණ්ඩා	370
නිතිතසන්ධා	376
නි	
නිවසෙය්‍යං කපෙති	378

නි	පිටප්පිටකානි
නිවෙ කුලෙ පච්චාජාතො	206
නිතපො සුතතනෙතාති	118
නියාතුං	134
නියාතෙකා	366
නිලකසිණං	84
නිලනිදසානාති	84
නිලනිහාසාති	84
නිලවණ්ණාති	84
නිලාති	84
නිවාරහකොපි	428
නිවාරහකොපි හොතු	534

නෙ

නෙකං ජලොතදං	324
නෙකමමසුඛං	154
නෙගමජාතපදෙසු	210
නෙතං සාතං විජ්ජති	16, 394
න නං මම	512
නෙමිපි	212
නෙය්‍යන්ධං සුතතනං	118
නෙය්‍යන්ධො සුතතනෙතාති	118
නෙරසිකා	474
නෙව තාව	462
නෙව තාවාහං	460
නෙව දවාය	216
නෙව මාතරු කතං	254
නෙව චූට්ඨාති තමා ආබාධා	226
නෙවසා අපෙය්‍ය	444
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනං	84
නෙවාදිං මතසි කරොති	240
නෙවොකකමති	226
නෙසාදකුලෙ	206
නෙසාහං	212
නෙසොහමසමි	512

නො

නො අඤ්ඤාථා	304
නො අරුපා	154
නො වෙදං	862
නො තථා දුස්සිලෙ	590
නො පටිපුච්ඡා විනිතා	140
නො පටිබ්බාතුං	398
නො විවට්ඨති	242
නො විවට්ඨති	510

නො	පිටුව බිඳ
නො විසඳුමේ	304, 518
නො සමාජය	240
නො සමාජ මග	142
නො හෙතෙම හෙතෙම	394, 396, 444

ප

පකඩ	260
පකඩ හෙතෙම වා	206
පකඩ පෙය	444
පකඩ සතුණ	304
පකඩ පවේදය	193
පකඩ සො	232
පකඩ සොන	240
පකඩ රො	240
පකඩ හෙතෙම	456
පකඩ හෙතෙම	160
පකඩ ව	216
පකඩ සො	460
පකඩ නො වෙදින බො විසඳුම	392
පකඩ නො වෙදින බො විසඳුම	270, 370
පකඩ නො සහබව මෙකො	
පකඩ නො සමාජය	310
පකඩ නො මෙ	136
පකඩ නො මෙ සු ජන පදෙසු	
පකඩ නො පව්වා ජායන	72
පකඩ නො පව්වා පාණි	210
පකඩ නො පව්වා වෙය	458
පකඩ නො පව්වා හෙතෙම	304
පකඩ නො මිව්වා දිවිය රිපාය	170
පකඩ නො රුහස රිපාය	170
පකඩ නො සො	212, 292
පකඩ නො සො රන	258
පකඩ නො වඩ්ඩ	216
පකඩ නො වඩ්ඩ	132
පකඩ නො පව්වා සො	252
පකඩ නො කඩ්ඩ	148
පකඩ නො පව්වා හෙතෙම	326, 330
පකඩ නො පව්වා ජන	120
පකඩ නො සො	216
පකඩ නො ව ජන	120
පකඩ නො ජන	432
පකඩ නො දිසා පාණි	366
පකඩ නො නො	332

ප	පිටුව බිඳ
පකඩ නො	332, 334
පකඩ	322
පකඩ	452
පකඩ එක බව	354
පකඩ	114
පකඩ නො	354
පකඩ නො	294
පකඩ නො	252
පකඩ	462
පකඩ බො පව්වා	290
පකඩ බො නො හෙතෙම	290
පකඩ බො	290
පකඩ නො මර්තා ගියා නො	
පකඩ නො සො	412
පකඩ වඩ්ඩ සො	378
පකඩ විබ්ඩ නො	258
පකඩ හෙතෙම	290
පකඩ ලා	378
පකඩ ලිකො	450
පකඩ නො	192
පකඩ නො නො හෙතෙම	40
පකඩ නො	126
පකඩ නො අනුපාත	192
පකඩ නො අසන	332
පකඩ	120
පකඩ කඩ කො	290
පකඩ කඩ	232
පකඩ නො රො බිකො	382
පකඩ පව්වා ලා	92
පකඩ පව්වා	90
පකඩ පව්වා	26, 28
පකඩ පව්වා	292
පකඩ පව්වා	514
පකඩ බල	82, 86, 535
පකඩ බො ලා	92
පකඩ	232, 460
පකඩ අති විකඩ	472
පකඩ අනුගත සො	232
පකඩ පරිපූරකාරි	412
පකඩ මනන සොකාරි	410, 412
පකඩ වඩ්ඩ	276
පකඩ සම නො හෙතෙම	377
පකඩ යෙව්	102, 382
පකඩ වෙනො	72

ප	පිටුව අංකය
පඤ්ඤා විමුක්තිය	208, 230, 456, 524
පඤ්ඤා විමුක්තිය උපසම්පජ්ජ	244
පඤ්ඤා විමුක්තිය ව	160
පඤ්ඤා විමුක්තිය නො	144
පඤ්ඤා චූඩා	28, 518
පඤ්ඤා චූඩාය	92
පඤ්ඤා වෙසු ලොය	92
පඤ්ඤා සම්පද	516
පඤ්ඤා සම්පි හුන්වා	128
පඤ්ඤා සාමඤ්ඤා ගතානං	232
පඤ්ඤා ජ්‍යෙය්‍යං	82, 86, 536
පඤ්ඤා ජ්‍යෙය්‍යං අභිමතානං	224
පඤ්ඤා පුට්ඨා	518
පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානො	354
පට්ඨපෙති	514
පට්ඨිකථානො	252
පට්ඨිකා	324
පට්ඨිකථානො	252
පට්ඨිකරොති	200
පට්ඨිකා	324
පට්ඨිග්‍රහකානං	290
පට්ඨිග්‍රහකෙන මතානං - ජාතිකබලං	70
පට්ඨිග්‍රහා	120
පට්ඨිග්‍රහවච්ඡ	406
පට්ඨිසති මිත්තං	8, 170, 356
පට්ඨිසති මිත්තනන්තිස්ස වචනියං	356
පට්ඨිසසඤ්ඤානං අත්ථගමො	84
පට්ඨිසසඤ්ඤානං අත්ථබලමො	476
පට්ඨිවච්ඡ	460
පට්ඨිවච්ඡනං	132
පට්ඨිවච්ඡනං වා විවරෙය්‍ය	110, 330, 388
පට්ඨිවච්ඡනකමමනො	208, 232
පට්ඨිජාගරනති	260
පට්ඨිජාතනො	332
පට්ඨිජානාති නො අවජානාති	364
පට්ඨිඤ්ඤාකරණං	192
පට්ඨිනිස්සග්‍රහය	194, 544
පට්ඨිපජ්ජනති	302
පට්ඨිපද	302
පට්ඨිපදය න සිණ්ඨානි	352

ප	පිටුව අංකය
පට්ඨිපනානං හොනති	300
පට්ඨිපසංඝාදා	206, 208
පට්ඨිපසංඝාදාලදො	452
පට්ඨිපුච්ඡනති	140
පට්ඨිපුච්ඡා ව්‍යාකරණියං පඤ්ඤා	352
පට්ඨිපුච්ඡා විනිතා	514
පට්ඨිපුච්ඡා විනිතා පරිසා	514
පට්ඨිපුච්ඡා සාමි	252, 302
පට්ඨිබාහනති	134
පට්ඨිභාණ්ඩනානං	48
පට්ඨිභාණ්ඩයාකානං	48
පට්ඨිවාතමපි ගඤ්ඤා ගච්ඡති	400
පට්ඨිවිගච්ඡති	512
පට්ඨිවිවරනති	140
පට්ඨිවිනොදෙනති	140
පට්ඨිවිරනො හොති	236
පට්ඨිවෙකඛිතුං	134
පට්ඨිසංවෙදෙති	248, 382
පට්ඨිසංඛාතබලං	103, 184
පට්ඨිසංඛාය	104
පට්ඨිසංඛා යොනිසො	216
පට්ඨිසඤ්චිකති	376
පට්ඨිසඤ්ඤානං	140
පට්ඨිසන්ධාරො	180
පට්ඨිසමනිදාපනානං	48
පට්ඨිසාරණියකමමං	192
පට්ඨිසෙවනාය	460
පට්ඨිහඬාමි	216
පඨමං කාතං	80, 106, 294, 326
පඨමං දෙවදුතං	254
පඨමං යාමං	216
පඨමං සරණං ගච්ඡන්තිනං	50
පඨමං සලාකං ගණනානං	48
පඨමමස්සානසගගතං සද්ධිජ්‍යෙය්‍යං	86
පඨමා විජ්ජා	294
පඨමෙන වයසා	132
පඨමො අසංසායො	342
පඨමො සහධමමිකො	
නිග්‍රහො හොති	310
පඨවිකසිණං	84
පඨවිධාතු	314
පඨවිධාතුයා	394
පඨවියාපි	304
පඨවිරසං	66

ප	පිටිවිකිකානි
පසිවිලෙවු පමෝ පුග්ගලෝ	510
පණ්ඩිතතො	196
පණ්ඩිතනිමිත්තනානි	198
පණ්ඩිතපඤ්ඤානං	274
පණ්ඩිතපඤ්ඤානනා	274
පණ්ඩිතපඤ්ඤානනානි	274
පණ්ඩිතලක්කණානි	198
පණ්ඩිතා	115, 162, 190
පණ්ඩිතාපද්‍යනානි	198
පණ්ඩිතෙහි	310
පණ්ඩිතො බ්‍යතො	172
පණ්ඩුකම්බලෙ නිකම්පනං	324
පණ්ණෙරසෙ	260
පණ්ණොති	326
පණ්ණමෙත්වා	130
පණ්ණියං	220
පණ්ණිතිනා	306
පණ්ණිතං	246, 512
පණ්ණිතතරඤ්ච	306
පණ්ණිතතරෙ	222
පණ්ණිතදයකානං	50
පණ්ණිතද්විකානං	50
පණ්ණිතා	512
පණ්ණිතාය ධාතුයා	396, 398
පණ්ණිතො	456
පණ්ණිතො	452
පත්තකකිකං	332
පත්තකකිකො	334
පත්තච්චරං ආදය	420
පත්තච්චරමාදය	326, 330
පත්තබ්බං	100
පත්තානි	252
පත්තනා පතිට්ඨිතා	396
පතිකතං	122
පතිකතඤ්ච	122
පතිනිට්ඨං	26, 28
පතිනිට්ඨො	516
පතිගණනානි	116, 200
පතිගණනානු ආයතීං	සංවරය 422
පතිට්ඨාපෙතබ්බා	392
පතිට්ඨාපෙති	122
පතිට්ඨාපෙය්‍ය	122

ප	පිටිවිකිකානි
පතිත්ථියති	230
පතිරූපං උපට්ඨාකං	226
පතිස්සතො	342
පදකම්ණං කච්චා	398
පදකො	292
පදබ්‍යාඤ්ඤානස්ස	116
පදබ්‍යාඤ්ඤානෙහි	200
පදහති	536
පදහාමි	100
පදතිස්සාම	98
පද්‍යලොභා	514
පද්‍යට්ඨිච්චතං	16
පද්‍යමං	264
පදෙසං පදෙසකාරී-	
ආරුධෙති	412, 414
පදෙසෙ චරිංසු	366
පදෙසෙ චරිස්සනති	366
පධානං	98
පධානස්මිං	100
පධානානි	98
පනානානි සෙනාසනානි	120
පනායස්මා	508
පපති	212
පබ්බජ්ජාඛිකරණං	300
පබ්බජ්ජාසුඛං	154
පබ්බජ්ජනි	508
පබ්බජ්ජනස්ස	134
පබ්බජ්ජනානං	324
පබ්බජ්ජනො	134, 300
පබ්බතකඤ්ජරසාබා	432
පබ්බතච්චිසමං	76, 276
පබ්බාජ්ජනාය වා	358, 362
පබ්බාජ්ජනියකමමං	192
පභච්චු	452, 456
පභස්සරං	18
පභස්සරඤ්ච	456
පමනො	270
පමාදවතාය	254
පමාදස්සං	254
පමාදස්ස	194, 544
පමාදිංසු	94
පමාදෙ	28, 36
පමුඛෙ	126

ප	පිටපතකිනි
පමුට්ඨං	94
පමුදිනසා පිති ජායනි	432
පයනපාණි	272
පසිරුපාසිතබ්බං	232
පසිරුපාසෙය්‍යං	258
පරං දුතං දදන්තං	290
පරං ඥාණසකං	366
පරචිත්තවිදුතිසො	268
පරචිත්තවිදුතො	268
පරඤ්ච අදින්නාදුතෙ-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති	542
පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාර-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච පාණානිපාතෙ සමාදපෙති	538
පරඤ්ච පිසුණාය වාචාය-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය-	
සමාදපෙති	542
පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨාය සමාදපෙති	544
පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති	540
පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති	542
පරඤ්ච සමථිපපලාපෙ-	
සමාදපෙති	542
පරත්ථමපි	382
පරදුරමපි ගවජනි	338
පරධම්මාපසාදනා	386
පරනිමිතවසවනනිකං	380
පරනිමිතවසවනනිකො	374
පරමපි ගනනා	310
පරමමරණං 110, 482, 484, 486, 506	
පරමසුබ්බමාලො	264
පරව්‍යාඛාධාය	282, 284
පරව්‍යාඛාධායපි	216, 382
පරවාදං පන බුංඝෙනති	336
පරසත්තානං පරපුග්ගලානං	454
පරහෙතු වා	236
පරායණඤ්ච	280
පරාමසා	146
පරිකබ්බා	412, 522
පරිකබ්බාය	194, 544
පරිකබ්බිණ්ණවසඤ්ඤාජනො	262
පරිකපෙප න සංඝානි	352

ප	පිටපතකිනි
පරිච්ච	306
පරිච්චාගා	178
පරිචාරියමානො	264
පරිජානනො ඵකං ධම්මං	354
පරිජානාති ඵකං ධම්මං	354
පරිඤ්ඤානං	94
පරිඤ්ඤාය	194, 544
පරිඛයානති	132
පරිඛයාමානො	252
පරිත්තනාති	84
පරිත්තෙ උදකමලකෙ	444
පරිත්තො	450
පරිත්තො අප්පාතුමො	444
පරිතිබ්බාපෙති	300
පරිතිබ්බායති	478
පරිපෙඨාසෙති	456
පරිපෙඨාසෙය්‍ය	458
පරිපඤ්ඤති	220
පරිපඤ්ඤපි තිට්ඨති	276
පරිපුච්ඡති	220
පරිපුරං පරිපුරකාරී	412
පරිපුරකාරී හොති	410
පරිපුරං වා සීලකකිං	232
පරිපුරිසානති	260
පරිපුරෙති	432
පරිබ්බාජකා	128
පරිබ්බාජකාරාමො	524
පරිබ්බාජකාරාමො	332
පරිබ්බාජකො	330, 382
පරිභවනති	336
පරිභුත්තං	92
පරිමජ්ජනා	304
පරිමජ්ජෙය්‍යං	454
පරිමණ්ඩලෙති	200
පරිමුඛං සතිං	326
පරිමුත්තො ජාතියා	262
පරිමුත්තො දුක්ඛසමා	262
පරිමොචෙය්‍යං	304
පරියාදින්නවිත්තො 282, 284, 338,	
358, 362	
පරියාපුණ්ණිකබ්බං	140
පරියායනති	318
පරියායනනාහොජ්ජානුයොග-	
මුහුත්තො	534

ප	පිටුව අංකය
පරිශෝධන	180
පරිශෝධන	180
පරිශෝධන	368
පරිශෝධන	322
පරිශෝධන	294
පරිශෝධන	322
පරිශෝධන	278
පරිශෝධන	362
පරිශෝධන	240, 322
පරිශෝධන	80
පරිශෝධන	192
පරිශෝධන	140
පරිශෝධන	236
පරිශෝධන	330
පරිශෝධන	140
පරිශෝධන	126, 136, 432
පරිශෝධන	240, 322
පරිශෝධන	294
පරිශෝධන	322
පරිශෝධන	216
පරිශෝධන	104
පරිශෝධන	122
පරිශෝධන	188
පරිශෝධන	22, 24
පරිශෝධන	260
පරිශෝධන	02
පරිශෝධන	302
පරිශෝධන	326
පරිශෝධන	252, 324
පරිශෝධන	428
පරිශෝධන	194, 544
පරිශෝධන	188
පරිශෝධන	264
පරිශෝධන	232
පරිශෝධන	428, 534
පරිශෝධන	432
පරිශෝධන	46, 212
පරිශෝධන	192
පරිශෝධන	192
පරිශෝධන	250, 364
පරිශෝධන	428
පරිශෝධන	138
පරිශෝධන	138, 432
පරිශෝධන	302

ප	පිටුව අංකය
පරිශෝධන	254
පරිශෝධන	428
පරිශෝධන	80
පරිශෝධන	452
පරිශෝධන	452
පරිශෝධන	452
පරිශෝධන	270
පරිශෝධන	236
පරිශෝධන	132
පරිශෝධන	432
පරිශෝධන	82, 538
පරිශෝධන	508
පරිශෝධන	432
පරිශෝධන	432
පරිශෝධන	506
පරිශෝධන	236
පරිශෝධන	16
පරිශෝධන	192, 194
පරිශෝධන	174
පරිශෝධන	174
පරිශෝධන	126
පරිශෝධන	126
පරිශෝධන	382
පරිශෝධන	86
පරිශෝධන	194, 544
පරිශෝධන	104
පරිශෝධන	508
පරිශෝධන	114
පරිශෝධන	250
පරිශෝධන	364
පරිශෝධන	290
පරිශෝධන	330, 452
පරිශෝධන	430
පරිශෝධන	378
පරිශෝධන	122
පරිශෝධන	448
පරිශෝධන	364
පරිශෝධන	364
පරිශෝධන	256

ප

පරිශෝධන	136
පරිශෝධන	476

පා	පිටුවකිනාහි
පාරිකඩ්ඩා	118
පාරිභාරියානි	304
පාණමපි හතනි	338
පාණහරුනං	276
පාණා	290, 366
පාණානිපානං පහාය	376
පාණානිපානා පටිච්චරතා	376
පාණානිපානා පටිච්චරතො	400 482, 484, 488
පාණානිපානි	480, 486
පාණානිපානිතො භවිස්සන්ති	310
පාණානිපාන ව සමනුඤ්ඤා	538
පාණිනා පරිමසති	304
පාණිනා පරිමසෙය්‍යං	454
පාණුපෙතං	110, 132, 282, 296
පාණුපෙතං සරණං ගතං	388
පාතිමොක්ඛං	192
පාතිමොක්ඛට්ඨපනං	192
පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො	124, 434
පාතිමොක්ඛද්දෙසා	192
පාතුකරිස්සානි	332
පාතුකරෙති	230
පාතුභාවො	44, 474
පාතුභුතං	10, 254
පාතුරහොසි	126
පාදෙ ගමෙන්නි	258
පාදෙන	16
පාදෙ පාදං අවමාධාය	216
පානස්ස	206
පානියානි අපංසු	366
පානියානි පිටිස්සන්ති	366
පාපං කමමං	254
පාපකා	158, 506
පාපකා අකුසලා විතකකා	506
පාපකානං	122, 536
පාපකො	104
පාපකො නිතතිසද්දෙ	114, 232
පාපණිකො	218, 220
පාපධමෙමො	208, 232
පාපභික්ඛු	134, 278
පාපමිත්තතා	24, 38, 164
පාපමිත්තතා	232
පාපසමපවඤ්ඤා	232

පා	පිටුවකිනාහි
පාපසභායො	322
පාපිච්ඡානං	194
පාපිච්ඡානං පක්ඛුපචෙස්දය	194
පාපිට්ඨානරෙ	268
පාමුජ්ජං උපපජ්ජති	368
පාරායණෙ	246
පාරිපජ්චිකො	290
පාරිසජ්ජා	260
පාවරුනං	516
පාසංසානි	302
පාසංසංලෙඛුපමො ජුගගලො	510
පාසාණො වා	230
පාහුණෙය්‍යො	370

පි

පිඤ්ඤාකභනකාපි	428
පිඤ්ඤාකභනෙකාපි හොති	534
පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්භො	406
පිණ්ඩපාතපටිකකනෙතා	326, 330
පිණ්ඩපාතහෙතු	268
පිණ්ඩපාතපටිච්චෙකසම්මං	428
පිණ්ඩපාතිකතතං	80
පිණ්ඩාය	326
පිතරං	122
පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය	56
පිතරා කතං	254
පිතුවච	122
පිතූතිවෙසනෙ	264
පියවක්ඛුති	136
පියවක්ඛුති සමපස්සන්තා	432
පිලකුතවිකතියා	452, 458
පිසුණොවාචාපටිච්චරතො	482, 488
පිසුණොවාචා භවිස්සන්ති	310
පිසුණොවාචො	480
පිනිතවාතපානං	252
පිනිතවාතපානානි	196

පි

පිතකසිණං	84
පිතනිදස්සනානි	84
පිතනිභාසානි	84
පිතවණ්ණොති	84
පිතානි	84
පිතිමතස්සකායො	432

පි	පිටිය බිකානි
පිතියා ව විරාගා	106, 294, 326
පිතිසමෙබ්, ජකබ්තං	82, 558
පිතිසුබං	106, 294, 326

පි

පුකකුසකුලේ	206
පුග්ගලං	124
පුග්ගලං ආගමම	228
පුග්ගලපසන්නානං	50
පුග්ගලා	146, 168
පුග්ගලො වෙදිතබ්බො	357
පුජ්ජා	302
පුඤ්ඤං කාරාපෙචා	430
පුඤ්ඤං කාරාපෙය්‍ය	430
පුඤ්ඤං පසවනති	40, 136, 332
පුඤ්ඤානන්දරායකරො	290
පුඤ්ඤපටිපදං	300
පුඤ්ඤස්ස ආගමං	290
පුට්ඨා	304
පුණ්ඩරිකං	264
පුණ්ණකපඤ්ඤ	246
පුත්තං ජීවමිනං	220
පුත්තං පටිලහති	320
පුත්තං මියමානං	320
පුත්තදුරඤ්ච	220
පුත්තානං	122, 244
පුත්තොපි මානරං නපපටිලහති	318
පුප්පුජ්ජනෙන	318, 478
පුප්පුඤ්ඤානාය	92
පුප්පුඤ්ඤාදා	240
පුප්පුච්ඡියං	130
පුප්පුසමණ්ණප්පවාදානං	516
පුත්ත ඉමං ලොකං	430
පුත්තවපරං	318
පුප්පුගනො	400
පුප්පුහාණි	236
පුබ්බකානං	286
පුබ්බකාරී	168
පුබ්බනසසමයං	218, 326, 340, 508, 532
පුබ්බසුද්දං	286
පුබ්බාවරියානි	244
පුබ්බාරාමේ	366
පුබ්බෙ කතං	310

පු

පිටිය බිකානි

පුබ්බකතහෙතු	310
පුබ්බෙතිවාසං	294, 454
පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරනානං	48
පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරනීතං	50
පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය	454
පුබ්බෙතිවාසානුස්සනිඤ්ඤාය	294
පුබ්බෙව	294
පුබ්බෙව සමෙබ්බාධා	460
පුබ්බෙ සුද්දං	304
පුරුච්ඡිමෙසු ජනපදෙසු	130
පුරුච්ඡිමය දිසාය	366
පුරුණඤ්ච කමමං	392
පුරුණඤ්ච වෙදනං	216
පුරුණානං කමමානං නපසා	
ව්‍යනතීභාවං පඤ්ඤපෙති	390
පුරිසබ්බලුභිකා	518
පුරිසදමමසාරථි	302, 390
පුරිසථාමෙන	100
පුරිසපරකකමෙන	100
පුරිසපුග්ගලස්ස	66
පුරිසපුග්ගලො	232, 310, 338
පුරිසවිරියෙන	100
පුරිසස්ස ව නජ්ජං	368
පුරිසසදස්සා	520
පුරිසො	126
පුරිසො අරහං අස්ස සමමා	
සමුද්ධො	56
පුරිසො රුජා අස්ස වකකවනතී	58
පුරිසො සකකතනං කාරෙය්‍ය	58
පුලවකසඤ්ඤං	86

පු

පුගමජ්ඣගතො වා	236
පුජා	182
පුජිතා භොනති	244
පුතිකායකමමනාස්ස	466
පුතිමතොකමමනාස්ස	466
පුතිවච්ඡිකමමනාස්ස	466
පුතියං	466

පෙ

පෙබ්බුතියනනා	344
පෙතනිවිසයං වා	394
පෙතනිවිසයමපි ගච්ඡති	478
පෙතනිවිසයා චුතා දෙවෙසු	78

පෙ	පිටුවකිනාහි
පෙතනිවිසයා වුතා මනුසොසු	78
පෙතෙතයා	260
පෙතසා	280
පෙමනිතා	336
පෙසලා	134
පෙසලාතං හිකුනං එසුචිභාරාය	194

පො	
පොකරණිරුමණෙයාකං	72
පොත්තකො දුබ්බණණා	438, 440
පොරී	236
පොසකා	122, 244
පොසෙතුං	220

ඵ	
ඵඤ්ඤා	18
ඵරුසං වාවං පභාය	336
ඵරුසාය වාවාය සමනුසෙකු	542
ඵරුසවාවො	480
ඵරුසෙතපි	512
ඵලකච්චමපි	428, 534
ඵසානිරුධා වෙදනානිරුධො	318
ඵසාපච්චයා	316
ඵසො	316

ඵා	
ඵානිකතතුං	118
ඵානිකරෙයා	238
ඵාසු	134
ඵාසුකං	106
ඵාසුචිභාරාය	192

ඵු	
ඵුට්ඨො සමානො	228
ඵුට්ඨො	286
ඵුසාක රචිතං රචිසාමි	334
ඵුසානිගගලං	252
ඵුසා ඵුසා ව්‍යානනිකරොති	392
ඵුසිනගගලානි	196

ඵෙ	
ඵෙගුසාරෙත	276
ඵෙණුද්දෙහකං පච්චති	258

ඛ	පිටුවකිනාහි
ඛදරා	240
ඛකුතං නිගච්ඡති	446
ඛකුතුං වා	448
ඛලකායසම්මං	210
ඛලවනො	134
ඛලවනිසසිනො හොති	276, 278
ඛලවමහි ඛලකො ඉතිපි	358, 362
ඛලවා	126
ඛලසමපනො ව	434
ඛලානි	104
ඛවාබාධො	206
ඛතිඤා	512
ඛතිඤාකථං අපනාමෙති	352
ඛතිඤා රුපානි	84
ඛතිඤා සංකොඤ්ඤානං	124
ඛනුකාරතරොති	230
ඛනුකාරා	122, 228, 244
ඛනුජනකතො	236
ඛනුජනමනාපා	236
ඛනුජනසුඛාය	38, 40, 42, 68
	204, 146
ඛනුජනතිතාය	40, 42, 136, 146
	204
ඛනුජනාසුඛාය	38, 40, 42, 68
	134, 204
ඛනුජනාතිතාය	38, 40, 42, 68
	134, 204
ඛනුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති	530
ඛනුඤ්ඤාපි ආදියති	304
ඛනුධාපි හුච්චා එකො අසායං	454
ඛනුධා හොති	304
ඛනුනො ජනසා අනාය	68, 204
ඛනුනො ජනසා අනාය	68, 204
ඛනුනං මච්ඡාතං	516
ඛනුලිකතං	12, 94
ඛනුසුතා	220

ඛා	
ඛාලනො	190
ඛාලනිමිත්තානි	198
ඛාලලකණානි	198
ඛාලාපදානානි	198
ඛාලො	132, 198, 200, 528
ඛාලො අබ්‍යතො	172

බා	පිටුව බිඳුන
බාහං	126
බාහාය ගහෙඨා	388
බාහිරකා	140
බාහිරුති	134
බාහුලිකා හොනනි	138
බාහුසච්චං	80
බාලහතිලානං	256
බි	
බිලිභිගුද්ධියං	264
බි	
බිජානි	248
බිජානි පතිට්ඨාපෙති	426
බු	
බුද්ධං සරණං ගතො හොති 228, 400	
බුද්ධානුස්සති	62
බුද්ධෝ අවෙච්චපසසාදෙන	
සමනනාගතො	302, 394
බුද්ධෝ	322
බො	
බොජ්ඣකිගා	26
බොධි	100
බොධිසත්තකස්සෙව සිනො	460
බො	
බොසජ්ජනි	230
බොසනනවිතතා හවිස්සනති	310
බොපාදෙ	290, 346
බු	
බුහමකාසිකා	374
බුහමවරියං	240, 398, 474
බුහමවරියං වුස්සති	216
බුහමවරියපරියොසානං	508
බුහමවරියවාසො	450
බුහමවරියසාරුපපාති	410
බුහමවරියානුගහහාය	216
බුහමවරියොගධං	302

බු	පිටුව බිඳුන
බුහමවාටී	376
බුහමවාටීපටිඤ්ඤා	208, 232
බුහමඤ්ඤාත්ථං	462, 464
බුහමඤ්ඤා	260
බුහමං උච්චාසයනමහාසයනං	324
බුහමං චස්ස ආරබ්භ	328, 368
බුහමං විහාරං	432
බුහමභුතෙන	350
බුහමාති	244
බුහමුතා සද්ධිං සංවසති	368
බුහමුපොසඨං උපවසති	368
බුහෙමා චඩ්ඛාමො	368
බුහාරඤ්ඤා	334
බු	
බුහමණගහපතිකා	322
බුහමණගහපතිකානමපි	134
බුහමණගහපතිකෙසු	210
බුහමණපරිබ්බාජකො	284
බුහමණමහාසාලො	286
බුහමණසමමතා	462
බුහමණා	280
බුහමණානං මනනා	510
බුහමණා නාම	300
හ	
හගවතො පච්චස්සොසුං	1
හගවතො සිතතිකෙ	420
හගවතො සුඛා ධාරෙස්සනති	356
හගවතො සමමුඛා	292
හගවතො සාවකො	478
හගවනනං සරණං ගච්ඡාමි	388
හගවනනඤ්ඤාව පටිභාචු	356
හගවනො	516
හගවනෙතනතිකා	356
හගවමපටිසරණා	356
හගවමමුලකා නො ධම්මා	356
හගවා	1, 110 124, 302, 322
හගිතියා	254
හජ්ඣති පසිරුපාසනති	440
හජ්ඣබෙබ්බා	232
හඤ්ඤමානෙසු	140
හණ්ඩනජානා	136, 432
හණ්ඩසම්මං	108
හණ්ඩෙන	440

හ පිටුබිකානි

හතනසමමදේ	6
හද්දකං	66
හද්දකං මරණං	468
හද්දනෙත	1
හද්දකා කාලභිරියා	468
හද්දා අසාසානියො	434
හයං හොති	318
හයදසාසානී	124, 434
හයාගනිං	140, 194,
හයානං පභාණං	320
හයාති	196
හයෙ බො පත සති	320
හවද්ධි ව	160
හවතිරොධා ජාතිතිරොධො	318
හවපච්චයා ජාති	36
හවං	198
හවං ගොතමො	110, 280, 304
හවනං ගොතමං	110, 290, 320
හවාසවාපි	296, 356
හවිසානති	242
හවිසානති අනාගතමද්ධානං	516
හවො හවොති හනෙන චුච්චති	394
	396

හා

හාතරා කතං	254
හාවතාපාරිපූරිං	26
හාවතාපාරිපූරිං ගච්ඡන්ති	88
හාවතාපාරිපූරියා	536
හාවතාබලං	104, 184
හාවිතං	10, 12, 94
හාවෙති	104
හාසති	318
හාසනෙ ව තපනෙ ව	430
හාසමානානං	286
හාසිතං	118, 246
හාසිතං ලපිතං තථාගතෙන	40
හාසිසාමි	292

හි

හිකිවො	1
හිකුඹවාදකානං	48
හිකුතොවාදකානං	48

හි පිටුබිකානි

හිකු හිකු	506
හිකුසබ්බසඤ්ච	110
හිකු	1
හිකුතං සනතිකෙ	240
හිතතිපි	466
හිතතිපි අවසානා	466
හිතතිපි පුතිකා	466
හිතතිපි ව්‍යාපනා	468
හියොභාවාය	6, 82, 88, 356, 536
හියොසාසොමනතාය	230, 232

භූ

භූජ්ජානි විඤ්ඤාපපසථානි	372
භූජ්ජාමිති	366
භූඤ්ඤි	20
භූසාගාරං	428

භූ

භූතං තච්ඡං කාලෙන	422
භූතපුබ්බං	212, 258, 262
භූතෙන බො පත චුච්චමානො	360
භූමි	252
භූමිරාමණේයාකං	72
භූරිපඤ්ඤාතාය	92
භූසිතං උද්ධිරාපෙයා	430

භෙ

භෙච්ඡති	16
භෙරණකිකඤ්ඤච	334
භෙසථ්‍යාති	226

භො

භොගං	254
භොගං	218
භොගපරිහානි	28
භොගචුද්ධි	28
භොගා	178
භො ගොතම	290
භොජ්ජියං භුඤ්ඤි	366
භොජනෙ අමනාඤ්ඤානා	184
භොජනෙ මනාඤ්ඤානා	184
භොතා ගොතමෙන	110, 308,
භොතො	112
භොනොනා සත්තා	294

ම

මංසලොභිතං	100, 114

ම	පිටිය බිංහන
මකඬලිමොසපුරිසො	68, 516
මකඬලිවාදෙ	516
මකඬසා	194, 544
මකඬකා	506
මකෙබා	188
මගහ	132
මගබාන	378
මඬකුභුතො	332, 334
මවලපපතො	206
මවජගුමබමපි	18
මවජරිය	188
මවජරි	122, 202
මවජාන	68, 378
මවෙජරමල	202
මවෙජරමලපරිසුට්ඨිතො වෙනසා	508
මජ්ඣිමනිකං සමයං	218, 532
මජ්ඣිමං යාමං	150
මජ්ඣිමෙපහං	150
මජ්ඣිමසහගතා උපකාශිලෙසා	452
මජ්ඣිමා පටිපදා	532, 536
මජ්ඣිමාය ධාතුයා	396
මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු	
පච්චායනති	72
මජ්ඣිමො වෙපි කසාප	424
මජ්ඣිමොපි	150
මජ්ඣිමොපි පොඤ්ඤා	438
මජ්ඣිම උරසමිං ගමෙනති	258
මජ්ඣිම කල්‍යාණං	240, 322
මඤ්චකෙ වා	378
මඤ්චස්සරානං	46
මඤ්ච වා	260
මනෙතයා	260
මඤ්චඤ්ච	184
මදසා	194, 544
මධුභාණ්	236
මධුරතයා	66
මනනධරෙ	292
මනනතා	354
මනනා	510
මනසා	254, 274
මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය	316
මනසා සංයමො	280
මනසා සුවරිතං	532

ම	පිටිය බිංහන
මනසි කරෙති	20
මනසිකාරකුසලතා	162
මනාපදයකානං	50
මනාපමනාපෙන	252
මනුස්සබ්භං මඤ්ඤා	68, 516
මනුස්සතනං	258
මනුස්සභුතෙ	290
මනුස්සා	118, 120
මනුස්සෙසු පච්චාජායනති	72
මනොකමමපි	464
මනොකමමපි ව්‍යාපනං	468
මනොකසාවානං	214
මනො තෙසං ධම්මානං පදමං	
උපපජ්ජති	20
මනොදුච්චරිතං	98, 112, 114, 216
	452
මනොදුච්චරිතස්ස	122
මනොදෙසානං	214
මනොපට්ඨාරා	316
මනොපුබ්බිභිමා	20
මනො ඵසායනතං	316
මනොමයං කායං අභිනිමම-	
තනනානං	46
මනොවඬානං	214
මනොසඬාරං	228
මනොසුවරිතං	98
මනොසුවරිතසමෙති	60
මනොසොවෙය්‍යං	488
මම සාවකානං	170
මමෙව	108
මයාං පුතනදරෙති	368
මයාමෙව	290
මයාමෙව දානං දානබ්බං	288
මයාමෙව සාවකානං දානං	
දානබ්බං	288
මයමයසු	300
මරණධම්මො	256, 266
මරණභයං	320
මරණමපි දුක්ඛං	316
මරණසඤ්ඤා	86
මරණසති	62
මරණෙන	280
මල්ලානං	378
මලෙ	202

ම	පිටපි බිකානි
මසාණානිපි	428, 534
මසිං කරෙය්‍ය	250
මහගහනං වා විතනං	454
මහගහනෙන	328
මහගස්සඤ්ච	440
මහතා භික්ඛුසංඝෙසන	420
මහතො අත්ථාය	84
මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො	48
මහතො ඔහාසස්ස පාතුභාවො	44
මහතො කායස්ස පදලොකා	512
මහතො චක්ඛුස්ස පාතුභාවො	44
මහතො යොගකෙබ්බිමාය	88
මහතො සංවේගාය	88
මහභුතො	450
මහනතතනං	220
මහපථලං	124, 290
මහපථලතර ව	302
මහලලකා	280
මහාඅග්නිඛාහො	318
මහා උදකවාහකො	318
මහාවොරො	276
මහාජ්ඣිකො	378
මහාතද්ධො	432
මහාතිසංසතර ව	302
මහාපඤ්ඤානාය	92
මහාපඤ්ඤානං	46, 50
මහාපඨවියා	122
මහාපරිවාරතා	80
මහාභිඤ්ඤාපපතතානං	50
මහාභොගො	448, 450
මහාමෙසො උට්ඨානි	318
මහාවාතෙ ඔපුතෙය්‍ය	364
මහාවිපථාරො	378
මහාසමුද්දෙ	88
මහාසාවජ්ජං	68
මහාසාලා	276
මහාසොංඛෙහ	432
මහිච්ඡතා	22, 30, 34, 38

මා

මා අනුස්සවෙන	336, 346
මා ආකාරපරිච්ඡිතකෙකත	336, 346
මා ඉතිහිතරාය	336, 346
මා එවං මනසාකථා	306

මා	පිටපි බිකානි
මා බො නිං අත්තාතං	
කටුටියමකාසි	506
මා ව පරං අභුතෙන අබ්බා-	
විකම්මෙහ	150
මා ව මුසා හණ්ණිමෙහ	150
මා තකකහෙතු	336, 346
මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය	54
මාතරි ව පිතරි ව	174
මාතානි වා	102
මාතාපි පුත්තං තප්පට්ඨිනි	318
මාතාපිතරො	122, 244
මාතාපිතුන්තං	122, 244
මාතිකාධරා	220
මාතිතො ව පිතිතො ව	292
මාතුගාමො	150, 506, 510
මාතුච්ච	122
මාතුච්ඡාති වා	102
මාතුලානිති	102
මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකකින්නාය	336, 346
මානතතදුතං	192
මා තයහෙතු	336, 346
මාතස්ස	194, 544
මාතසමිං	508
මානුසිකානි පඤ්ඤාපචස්සානි	378
මානුසිකං වාචං	150
මා පරමපරාය	336, 364
මා පිටකසම්පදකෙන	336, 346
මා හබ්බරුපතාය	336, 346
මා මෙ පුත්තො ජීරීති	320
මා මෙ පුත්තො මිසිති	320
මා මෙ පුත්තො ව්‍යාධිති	320
මායා	188
මායාසහධම්මරුපං විය බායති	306
මාරිස	450
මාරිසා	360
මාලාගනිවිලෙපනස්ස	206
මාලුචාලනං	364
මාලුචාලනාති	362
මා සමණො තො ගරු	336, 346
මාහෙවං උදයි	404

මි

මිගපකිසු	210
මිගාරතතතා	334
මිගාරමාතුපාසාදෙ	344, 366

ම	පිටිබිඳකානි
මුළුභූතවො	486
මුළුභූතවො	62,, 64, 68, 510
මුළුභූතවොකමමසමාදානං	294
මුළුභූතවොකො	278, 480, 484, 486
මුළුභූතවො වසා පභිණ්ණං	428
මුළුභූතවොපරමානි භික්ඛවො	
වජ්ජානි	68
මුළුභූතවොපරෙතං	288
මුළුභූතවොයං ව සමනුසෙකො	544
මුළුභූතවොපරිපජ්ජමානො	174
මුළුභූතවොපරිපජ්ජනාධිකරණතො	134
මුළුභූතවොපරිපජ්ජනං	134
මුළුභූතවොපරිපජ්ජනං	134
මුළුභූතවොපභිණ්ණිකං	16
මුළුභූතං	392
මුළුභූතංවෙවෙති	254
මුළුභූතං සෙවිතබ්බං	514

මු	
මුළුබරො	476
මුළුබසනනිති	136
මුළුභූතං	142
මුළුභූතංවො	186
මුළුභූතංයනි	136, 476
මුළුභූතංකරිසං	122
මුළුභූතංවාගො	272, 400
මුළුභූතං වෙතොවිමුතනිං	80
මුළුභූතංකරිසං	66
මුළුභූතංය වෙතොවිමුතනිං	432
මුළුභූතංසහගතං	86
මුළුභූතංසහගතෙන වෙතං	342
මුළුභූතං නසා විපතෙය්‍ය	392
මුළුභූතංවසිනො	206
මුළුභූතං	456
මුළුභූතං	18
මුළුභූතං	294
මුළුභූතං භණ්ණි	338
මුළුභූතංවාදං පභාස	374
මුළුභූතංවාදං පරිවිරතො	400
මුළුභූතංවාදෙන භවිසානනි	310
මුළුභූතංවාදෙ ව සමනුසෙකො	540

මු	
මුළුභූතං	400
මුළුභූතංපරිකස්සනං	192

මු	පිටිබිඳකානි
මුළු ජෛද්‍යං	364
මුළුභූතං	452
මුළුභූතං	132
මුළුභූතං වා මගං ආවිකෙය්‍ය	388
මුළුභූතං බො	384
මුළුභූතං පුරිසපුග්ගලො	338
මුළුභූතං මොහෙන	360

මෙ	
මෙතං විතං	20
මෙතං වෙතොවිමුතනිං	80
මෙතංවෙතොවිමුතනිං	
වචනිං	358
මෙතංවිභාජිතං	50
මෙතංසහගතං	86
මෙතංසහගතෙන වෙතං	328
	3+2, 350
මෙපුතංවිමමසමාපනනිං	150, 464

මො	
මොසපුරිසො	516
මොසමෙකො	146
මොදකං	240
මොහං පජ්ජනි	104
මොහජං	248, 470
මොහනිදානං	470
මොහජං පරිලාභං	252
මොහපකකං	248, 470
මොහසං	194, 544
මොහසං පභාණ්ණං	408
මොහසංමුදයං	470
මොහසංමුදයං මොහපච්චයං	360
මොහගතනිං	140
මොහො	330, 356
මොහො අකුසලමුලං	358
මොහො අනිතාය	338
මොහො නිදානං	248, 468,
මොහො පභිණ්ණං	386
මොහො පභිණ්ණං	408
මොහො මහාසංවජ්ජං	356

ය	
යං අකුසලං	408
යං චං පුරිසසං	
විතං පරිසංයං නිධානි	1

ය	පිටිබිඛනාති
යං නිඤ්චායං	310
යං නිඤ්චි රූපං	512
යං නිඤ්චි විඤ්ඤාණං	512
යං ජානාසී තං චදෙති	236
යං පාපං තං තං - සෙවිසාසි	408
යං පාපං තං තං සෙවිති	408
යසාසා දිට්ඨානුගතිං - ආපජෙජය්‍යං	424
යවායං පුගගලො	222
යකබ්බා	288
යජමාහානං	124
යජාපෙති	300
යජාපෙමපි	300
යඤ්ච චෙතොවිමුතතිං	244
යඤ්ඤං යජාමපි	300
යඤ්ඤාධිකරණං	300
යඤ්ඤා චා	298
යන්ථ කසිරෙන සාසච්ඡාදො - ලබ්බති	206
යන්ථසාස	248
යන්වාධිකරණමෙතං	214
යතො අරියසාවකසාස	430
යතො ච බො	246
යතො ච බො අහං	462
යතො බො නිං නිකඤ්ඤා	408
යථසිද්ධං	2
යථා අකුසලං	422
යථාකථමපන	404
යථාකමමුපගෙ	294, 456
යථා තං පමනතං	254
යථා තෙ බමෙය්‍ය	252, 384
යථා දිට්ඨි	66
යථාධම්මං	116, 200
යථාධම්මං පටිකරොසි	422
යථා නිත්තං	432
යථාපපච්චයං වා කාචුං	450
යථාපටිපනොතා	302
යථාබාලං යථාමුලුභං	422
යථාහතං නිකඤ්ඤාතො - ඵචං නිරයෙ	16, 526
යථාහතං නිකඤ්ඤාතො - ඵචං සග්ගෙ	16, 526
යථාහිරන්තං විහරිතො	424

ය	පිටිබිඛනාති
යථාභුතං	296, 462, 464, 460, 512
යථාභුතං තපපජානාති	20, 382
යථා යථායං පුරිසො	442
යථාරූපාය වාචාය	440
යථාරූපාය සමන්තාගතා	374
යථාරූපාය සද්ධාය	574
යථාරූපෙන චකඤ්ඤා	238
යථාසකං පටිහානං	224
යදපි අද්ධට්ඨා	362
යදපි අද්දසො	362
යදපි අමොහො	236
යදපි අලුඤ්ඤා අභිසංඝිරොති	363
යදපි අලොහො තදපි කුසලං	362
යදපි දුට්ඨා අභිසංඝිරොති	360
යදපි ලුඤ්ඤා අභිසංඝිරොති	358
යදපි ලොහො	358
යද	404
යදි කුණ්ඩලාය	452, 458
යදි ගිවෙය්‍යකෙ	452, 458
යදිදං	246, 464, 478
යදිදං අනුපාද විතතස්ස	354
යදිදං චිත්තාරි පුරිසස්සගාති	370
යදි පට්ටකාය	452, 458
යදිවා අකචෙජා	352, 354
යදිවා අනුපනිසො	354
යදිවා කචෙජා	352, 354
යදිවා සරුපනිසො	354
යදි සුචරණණමාලාය	452, 458
යනනුත්තං යෙන භගවා	420
යමපිච්ඡං න ලභති	316
යමපිදං	306
යමසාස රඤ්ඤා	254, 258
යමිදං	114
යමො රාජා	256, 258
යවස්සකං	16
යසමිං පදෙසෙ බතතිසො - ජාතො	204
යසමිං සමයෙ	368
යසං පරිසායං	432
යසංචාරාය	508
යසං වා නසං වා	300
යසංසංසු	298
යසොපරිහානි	28
යසොවුද්ධි	28

යා	පිටපි බලකානි
යා කාවි වේදනා	512
යා කාවි සංකෘතිය	512
යාගා	178
යා ව වෙනනා	66
යා ව පණ්ණා	66
යාවයෝගො	272, 400
යාවෙයෝගි	332
යාත්‍රා ව	216
යාදිසා සාරිපුත්තමොග්ගලොකා	170
යානසා	206
යානි කානිවි රුකිනිනානං	18
යානි ව බො නානි	410
යාපනාය	216
යාපෙනා	290
යාවකිවසදව	462
යාවකිවසදවාහං	460
යාවජිවං අරගනො	376
යාවජිවං සාරාණියං	206
යාවතකං	478
යාවතකො	224, 460
යාව තනියමි	304
යාවතා වන්දිමසුරියා	
පරිහරනනි	402
යාවතාසුකං	478
යාවතාවචිනිනා පරිසා	514
යාවනිකා අභිසංකාරසා ගති	212
යාවදෙව	216
යාව බ්‍රහ්මලොකාපි	304, 306
	454
යාව සත්තමා පිනාමහසුගා	292
යාව සුභාසිතමිදං	308
යා සා වාචා තෙලා	236

සු

සුචා	132

යෙ

යෙ අණ්ණමසුද්දය ධම්මමසුද්දය	
පටිපජ්ජනනි	74
යෙ අනාගතරසිග්ගානං	
ලාභිනො	76
යෙ කෙවි සංකාරා	512
යෙ බො පනසු සෙවනනි	440
යෙ වසේද්ද භික්ඛු සික්කාකාමා	422

යෙ පිටපි බලකානි

යෙ ව සංකාරා	66
යෙ බිකානං ධම්මානං අණ්ණං	
උපපරිකිනනි	74
යෙ නං භජේය්‍යං	424
යෙක රුජගහං	420
යෙක මිඛෙකදෙව	110
යෙක සංකෘතියජනෙන	430
යෙ දුරේ සනාතිකො වා	454
යෙභුයාසිකා	132
යෙභුයොසන	506
යෙ ලහනනි තපාගනං	
දසානාය	72
යෙ ලහනනි තපාගනපවෙදිකං	
ධම්මවිතයං සවණාය	74
යෙ වචසංගාරමමණං කරිතා	
ලහනනි සමාධිං	74
යෙසං පුත්තානං	244
යෙසං බො පන පනිගණනානි	440
යෙ සංවිග්ගා යොනියො	
පදහනනි	74
යෙ සංවෙජ්ජියෙසු සාතෙසු	
සංවිජ්ජනනි	74
යෙසාගං	324
යෙ සුචා ධම්මං ධාරෙනනි	74

යො

යොගකෙබ්බො	100
යො ව පණ්ණි	66
යො වෙව යජනි	300
යොධාජිවො	512
යොනි වසා අාරද්ධා	214
යොනිසො මනසිකරොතො	8, 24
යොනිසො මනසිකාරො 8, 24, 30,	
34, 38, 64, 170	
යොනිසො මනසිකාරොතිසා	
වචනියං	358
යොබ්බතමදෙ	264
යොබ්බතෙන	132
යොව නං කරොති	306

ර

රකිකාවරණගුනනිං	208
රකිකානං	14
රජ්ජං කාරොයා	378

ර	පිටුවකි
රජෝ	264
රසෙකුකු අභිගනෙව්ව	234
රසෙකුකු බතනියසස මුද්ධාව- සිතතසස	204
රට්ඨපිණඩං	20, 80
රතනකුකුකු	46, 50
රතනකුකුකු රතනිමිසායං	230
රතනි කුචං	264
රතනියා	216
රතනුපරතා	376
රතෙනා ආවුසො රුගෙන	382
රතනපට්ඨිවෙයනං	440
රතනානි	182
රථකාරං	212
රථකාරකුලෙ	206
රථතරං	324

ර	පිටුවකි
රුගං පජ්ඣති	134
රුගජා පරිලාභා	252
රුගදෙසමොභානං නනුතනා	410
රුගවිරුගා වෙනොවිමුතනි	120
රුගසස අභිකුකුකු	194
රුගසස අභිකුකුකු තයො බමමා	544
රුගසස පරිකුකුකු	194
රුගසස පභාණං	382
රුගපකතිලිඨං	120
රුගෙ ආදිනවං දිසවා	382
රුගෙන අභිභුතො	282
රුගෙ පභිණේ	382
රුගො	120, 330, 356
රුගො බො අකුකුකුකු	382
රුගො නුපපජ්ජති	358
රුගො පභිණො	386
රුගො පභිසි	408
රුගො පභිසිසසති	408
රුගො පභියසති	558
රුජකුලමජ්ඣගතො	236
රුජනොපුරෙ	304
රුජපරිසායං	304
රුජභොගො	512
රුජමහාමතනානං	278
රුජා ව චකකවතනි	148

රු	පිටුවකි
රුජා චකකවතනි	210
රුජාරහො	512
රුජාරහො හොති	434

රු	පිටුවකි
රුකකගහනං වා	278
රුකකමුලං	428
රුකකමුලගතො	268
රුකකමුලං	268
රුපකුකු	160
රුපධාතුවෙපකකකුකු	396
රුපහවො පකුකුකුකු	396
රුපසකුකුකුකු සමනිකකමා	84, 476
රුපානි පසෙසයා	230

රු	පිටුවකි
රුපාරමමණකුකු සුඛං	156

ල	පිටුවකි
ලජ්ජ දයාපනනා	376
ලභං ලභං නිකම්පති	168
ලභං ලභං විසසජ්ජති	168
ලපිතං	118
ලහනෙනා වා	226
ලහුකං ආපතනිං ගරුකා ආපතනිති	42
ලහුකා ව ආපතනි	170
ලහුපකුකුකුකු	92
ලහුපරිවතනං	18

ලා	පිටුවකි
ලාහනනරුකකරො	290
ලාහා වත මෙ	404
ලාහාසා	168
ලාහිතං	46
ලාහි හොති	518

ලු	පිටුවකි
ලුජ්ජති	510
ලුඤ්ඤා	338
ලුඤ්ඤා පුරිසපුගලො	338
ලුලිතො	18

ල	පිටුවකොති
ලිඛිතවර්ධනේ	48
ලිඛිතවර්ධනං	50
ලෙ	
ලෙනෙඤ්ච	280
ලො	
ලොකං	482, 486
ලොකවිදු	302
ලොකසංඝාතං	460
ලොකසංඝ දසොනාදෙ	244
ලොකසන්නිවාසො	268
ලොකා	462
ලොකාධිපතෙය්‍යං	268
ලොකායතමහාපුරිස-	
ලකනිකේසු	292
ලොකුනාදර්	140
ලොණං අසං අපෙය්‍යාති	444
ලොණඵලං	444
ලොහකකියාය	126
ලොහජා	358
ලොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා	364
ලොහජෙති පාපකෙති	360
ලොහනිදානං	248, 468
ලොහපකතං	
ලොහපකතං කමමං	248
ලොහපච්චයා	358
ලොහසමුදයං	468
ලොහසමුදයා	248, 358
ලොහෙන අනනිභුතො	362
ලොහෙන අනිභුතො	338, 358
ලොහෙ විහතෙ	250
ලොහො අකුසලමූලං	358
ලොහො අනිතාය	338
ලොහො නිදානං	248
ලොහකුමිතියා	258
ලොහිතකනිදසංනාති	84
ලොහිතකනිභාසාති	84
ලොහිතකවණණාති	84
ලොහිතකසිණං	84
ලොහිතකාති	84

ව	පිටුවකොති
වකනති	278
වග්ගා ව පරිසා	136
වඛ්‍යානං	378
වචිකමමපි	264
වචිකමමපි ව්‍යාපනනං	268
වචිකසාචානං	412
වච්චිචචරිතං 98, 112, 114, 416, 454	
වච්චිචචරිතසමඛති	60
වච්චදෙසානං	214
වච්චවඛ්‍යානං	214
වච්චසංඝාරං	228
වච්චසංඝාදෙ	152
වච්චිචරිතං	98
වච්චිචරිතසමඛති	60
වච්චිචරිතෙන	198, 294
වච්චිසොචෙය්‍යං	288
වජ්ජානං	194
වජ්ජපුත්තකො තිකඬු	408
වජ්ජනං	378
වජ්ජසං නභි කිඤ්චි අහෙජ්ජං	230
වජ්ජරූපමිතෙනා	230
වණණපොකිරතා	80
වණණං භාසති	170, 292
වණණවන්තඤ්ච ව හොති	240
වණණසමිම වදාමි	518
වණණසමිමනො	134, 518
වණණාරහස්ස	174
වජ්ජසං	206
වජ්ජසං උපකතමෙන-	
පරිශොදපනා	372
වදෙය්‍යං	114
වදෙහාට්ඨසො	332
වධෙත වා බඩ්ඩතෙන	358, 362, 368
වනපඵලං	428
වනනඤ්ඤඤ ජවාරයාමි	132
වනමූලඵලාභාරා යාපෙනති	428, 534
වනරුමණෙය්‍යකං	72, 76
වපාපෙය්‍ය	430
වචෙනනති	336
වයාය	194, 544
වයො අනුපපතො	132, 280
වලිතං	254
වච්චසංගාරමමණං	72

ව	පිටුව අංකය
වස්සසනාථී	122
වස්සසනායුකෝ	122
වස්සසනිකෝ	132
වසං වනෝතනි	304
වසංකෝ	264
වහනනි	510

ව	පිටුව අංකය
වාකවීරමපි	228, 534
වාචා භාසිනා	308
වාචාය	124, 254, 274
වාචාය සංයමෝ	280
වාචාය සුවරිතං වරනනි	532
වාචාසනනිතොදකෙන	334
වාතානපෙ විසෝසෙය්‍ය	364
වාතෙන	510
වාද්‍යානුපාතෝ	290
වායමනි	82, 536
වායමං පටිච්ච	368
වායමෝ වා	310
වායෝකසිණං	84
වායෝධාතු	314
වායෝධාතුයා	394
වාරෙති	294
වාරුකමලලමපි	428, 534
වාරුණ්‍යකසුච පටිච්ච	372
වාරෙ	288
වාචනසි	246
වාලිතනාය	106, 152

වි	පිටුව අංකය
විකේතනුඤ්ච	102
විකතිකා	320
විකිණ්ණවාචා	136
විකිණ්ණවාචෝ	476
විකබ්බතං වා විහතං	454
විගතබ්‍යාපාදේ	342
විගතමලමචේරෙන වෙනසා	272, 400
විගතාභිජේඛා	342
විගතාසෝ	206
විගතාපකතිලෙසෝ	294
විසානපකතිකෝ	382
විච්ඡේදකසංඤ්ඤා	86

වි	පිටුව අංකය
විවාරයතෝ	304
විවිකිච්ඡා	8, 290, 430
විජ්ජනි	378
විජ්ජනනරිකාය	230
විජ්ජා	160, 294
විජ්ජාවරණසමපනෝ	302, 322
විජ්ජාභාගියා	88, 120
විජ්ජාච්ඡින්නිඵලසමච්ඡිනිරියා	44, 88
විජ්ජුපමවිතෝ	230
විජමතිකා	6
විජායතසා	150
විජිතසංඛාතෝ	204
විඤ්ඤාණකසිණං	84
විඤ්ඤාණසංඛායනතං	84, 878
විඤ්ඤාණසංඛායනනුපගාතං	478
විඤ්ඤාණධාතු	314
විඤ්ඤාණනිරෝධා නාමරූප- නිරෝධෝ	318
විඤ්ඤාණනිරෝධෝ	318
විඤ්ඤාණපට්ඨයා නාමරූපං	316
විඤ්ඤාණං ඛිජං	394, 396, 398
විඤ්ඤාගරහිතා	338, 350
විඤ්ඤාපපසන්තා	350
විඤ්ඤාසා සතෝ	254
විතනිං ආපජ්ජනි	476
විතාරෙන	106
විතාරෙන ආත්මං අවිභවතසා	112
විතකකයතෝ	306
විතකකවිවාරතං	106
විතකකවිවාරතං වූපසමා	294, 324
විතකකවිවාරාපි වූපසමමනනි	88
විතකකවිප්ථාරසද්ධං	304, 306
විතකකා	506
විතකකිසානිති	306
විතුදනනා	136
විඥා විගතවලාභකෝ	434
විඤ්ඤා	218, 430
විතයං අවිතයෝති දීපෙනති	220
විතයං විතයෝති	40
විතයකමමානි	144
විතයධරතනං	40
විතයධරා	240
විතයවාදිනිපි	380

වි	පිටපතකොට්ඨාස
විනයානුගතභාස	192, 192
විනයෙ අවිනයසඤ්ඤා	168
විනයෙ විනයසඤ්ඤා	108
විනිපාතං	16, 110, 190, 506
විනිපාතිකා	228
විනිලකං	228
විනිලකසඤ්ඤා	86
විනෙය්‍ය	536
විනොදෙති	452
විපපමුත්තං	18, 20
විපපමුත්තා	462
විපපසන්නානි ඉන්ද්‍රියානි	322
විපපසනෙතා	18
විපතතියො	480
විපරිණාමධම්මො	460
විපරිතදස්සනො	68, 480
	484, 486
විපස්සානං	120, 186, 194
විපාකං පටිසංවෙදිස්සසි	254
විපුබ්බකජාතං	254
විපුලපඤ්ඤානාය	92
විපුලෙන	328
විබහනනවිතො	136
විබහනනවිතනා	476
විහජති	514
විහවද්ධි ව	160
විමරියදීකතෙන වෙනසා	462
විමුච්චති	292
විමුත්තං වා	654
විමුත්තමිති ඤාණං	296
විමුත්තාසා	406
විමුත්තතිකබ්බෙන	290
විමුත්තති ව	120
විමුත්තතිඤ්ඤාණදස්සනං -	
කබ්බෙන	290
විමුත්තතිරසස්ස	72
විමොකෙති	354
වියතෙතා	530
විරජං	430
විරතා මෙට්ඨනා ධම්මො	376
විරතා විකාලභොජනා	376
විරහං	92
විරලාති	252
විරුගසඤ්ඤා	86

වි	පිටපතකොට්ඨාස
විරුගො	294
විරියං	508
විරියං ආරහනි	82, 535
විරියබලං	82, 86, 538
විරියසමෙබ්බාජ්ඣබ්බා	82, 538
විරියාරමො	30, 38 82,
විරිතින්ද්‍රියං	82, 86, 538
විරෝචති	382, 430
විලුකං	254
විචට්ඨකපෙස	294
විචට්ඨති	240
විචට්ඨාති	510
විචරති	514
විචරෙය්‍ය	132
විවාදාපනනා	136, 432
විචිච්ච	106
විචිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති	362
විචිච්චිච කාමෙති	106, 326
	294, 392, 418
විචිතොතා භොති	428
විචෙකජං	106, 294, 326
විස්සාසිකානං	52
විසඤ්ඤානනා	462
විසතතිකං	116
විසමනිසිකිතො ව භොති	276, 278
විසමලොභාභිභූතො	288
විසමා පරිසා	144
විසමෙන කායකමෙමන	278, 528
විසමෙන මනොකමෙමන	278, 528
විසමෙන චචිකමෙමන	278, 528
විසුඤ්චිතො	342
විසුඤ්චාය අතිකකනන මානුසකාය	454
විසුඤ්චන අතිකකනන -	
මානුසකෙන	456
විසේසො	478
විහනා	294
විහරති	2, 252
විහරනො	508
විහරිස්සථ	302
විහරිස්සාමාති	246
විහාසි	508
විහිංසාවිතකකං	268
විහිංසාවිතකෙකා	452
විහිංසුපරතියා	216
විහෙසෙය්‍යමපි	150

වි	පිටුවකිනාති
විතදෙසං වා විතනං	454
විතදෙසො	262
විතමොහං වා විතනං	454
විතමොහො	262
විතරුහං වා විතනං	454
විතරුහො	262
විනිසාරෙකා	110, 222, 282
විමංසාසමාධිපධාන- සංකාරසමනනාගතං	536
විසංවය්‍යසතිකා	280
විසතිකපසහසොති	478
විසමපි හුකා	128

ප්‍ර

ප්‍රචචනි	304
ප්‍රචචමානො	512
ප්‍රච්ඡාපිතමානං	256
ප්‍රච්ඡිනොපි	240
ප්‍රත්තවාදිනො	290
ප්‍රතිභූමි	132
ප්‍රතිං විරුද්ධිං	248
ප්‍රතිශ්‍යො	182
ප්‍රතිශෙසා කසංසප	422
ප්‍රඥො	132
ප්‍රසිතං බ්‍රහ්මවරියං	296, 350, 508
ප්‍රසිතවා	262

ප්‍ර

ප්‍රසකටෝයා	508
ප්‍රසන්නවිග්‍රහස්ස	8
ප්‍රසසමා	106

වෙ

වෙණකුලෙ	206
වෙදනා	258, 316
වෙදනානිරුධො නණනා- නිරුධො	318
වෙදනාපච්චයා නණනා	316
වෙදනියං	450
වෙදියකි	228
වෙදියමානස්ස	316
වෙසුලං	248
වෙසුලුත්තං	218, 220
වෙය්‍යාකරණො	292
වෙරබ්බිවානො	252
වෙරුනං පටිසානාය	192

වො

වොක්කමති නියාමං	226
වොතිණණසුබ්දකං	228
වොතිණණො	268
වොස්සග්ගරතො	272, 400

ව්‍ය

ව්‍යන්තිකතෙ	452
ව්‍යසනං ආපජ්ජති	362
ව්‍යසනාය	68, 516

ව්‍යා

ව්‍යාකරිස්සති	224
ව්‍යාකාදුං	224
ව්‍යාකරෙය්‍යාසි	252, 302
ව්‍යාකරෙනති	290
ව්‍යාධිං අනතිනො	256
ව්‍යාධිධමෙමා	256, 264
ව්‍යාධිනා	280
ව්‍යාධිපි දුකෙකා	316
ව්‍යාධිහයං	320
ව්‍යාපන්නකායකමමනාස්ස	468
ව්‍යාපන්නවිතො	480, 482
ව්‍යාපන්නමනොකමමනාස්ස	468
ව්‍යාපන්නවිකමමනාස්ස	468
ව්‍යාපනො	468
ව්‍යාපාදවිතකෙකා	452
ව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤො හොති	542
ව්‍යාපාදෙ	8, 506

ස

සංගහා	178
සංඝරුපෙය්‍ය	430
සංඛනනං	452
සංයොජ්නං	246
සංවට්ඨිවට්ඨකපො	294
සංවත්තිස්සති	106
සංවත්තෙය්‍ය	114
සංවරුය	192
සංවුතං	14
සංවුතින්ද්‍රියො	476
සංවිහාගා	178
සංවෙගමාපාදි	506
සංවෙසියමානං	256
සංවෙසෙකා	258
සංසන්දති	512

ස	පිටුව
සංසරිතා	412
සංසාදෙති	304, 518
සංසුඛගහණිකො	292
සංහරිතා	326
සඋත්තරවස්ථෙ	252
සඋත්තරං වා	454
සඋද්දෙසං	294, 454
සඋපද්දවො	196
සඋපතිසො සමානො	354
සඋපසංගො	196
සකකච්චං	218
සකකච්චාගරුකච්චා සෙවිතබ්බො	232
සකකරොනො	208
සකකසි පන නං භික්ඛු	408
සකකා	114
සකකායදිට්ඨි	430
සකකො දෙව්‍යානමිඤ්ඤ	262
සකකිරකස්මි	18
සකකිරකස්මා	452
සකකිපුට්ඨං	236
සකාකුලා	322
සකාකුලා පබ්බජනො	336
සකාපුත්තියානං	330
සකාපුත්තො	322, 336
සකඤ්ඤාව වාදං දීපෙනති	336
සකදගාමි	224
සකදගාමිථලසච්ඡිතිරියා	44, 90
සකදගාමි භොති	410
සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය	364
සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො	410
සකෙ මුත්තකරිසෙ	256
සග්ගං	482, 486
සඛකසාරසමාවාරො	208, 232
සඛකසංයනති	134
සඛකාරකුට්ඨෙව	440
සඛකාරකුට්ඨෙව වා ඡබ්බිනති	438
සඛං	132
සඛං ගච්ඡති	434, 512
සඛිතලකිණාති	274
සඛිතාරමමණා	160
සඛිතාරතිරොධො	318
සඛිතාරපච්චයා විඤ්ඤණං	316
සඛිතිතනං වා විතනං	454
සඛිතිතනවිජ්ජාරෙනපි	246

ස	පිටුව
සඛිතිතෙනන	106
සඛිතිතෙනන භාසිතසං	112
සඛිතිතෙනන භාසිතසං - විජ්ජාරෙන අත්ථං - විභජනනානං	46
සඛිතිතෙනන පඤ්චපාදං - නකකිකා	316
සඛිතාමං අභිච්ඡිතිතා	204
සඛිතාමො	212
සඛිතං භිඤ්ඤාය	56
සඛිතං සරණං ගතො	228
සඛිතං සරණං ගතො භොති	400
සඛිතථාසුතාය	192, 194
සඛිතානුසංගි	62
සඛිතපට්ඨාකානං	50
සඛිත අවෙච්චපපසාදෙන	394
සඛිත සද්ධිං සංවසති	372
සඛිතා නං උභිධිපති	440
සච්චං	336
සච්චනො ථෙතනො	376
සච්චවාදී	376
සච්චසකා	376
සච්ඡිකතං	94
සච්ඡිකච්චා	230, 302, 482
සච්ඡිකරිසංගි	16
සච්ඡිකරොති එකං ධම්මං	354
සච්ඡිකරොනො	354
සච්චං	354
සච්චිතවොදනඤ්ඤ	176
සච්චිතභූතාය	258
සඤ්ජනනං	334
සඤ්ජායති	318
සඤ්ජානති උපගච්ඡති	146
සඤ්ජානිවට්ටකුසලානං	46
සඤ්ජානෙද්ධිනතිරොධං	84
සඤ්ජානෙනා	430, 472
සඤ්ජානෙත්තං	472
සඤ්ජානෙත්තං පභිසංගි	90
සඤ්ජානෙත්තං	430
සට්ඨං කප්පසහසංගි	478
සට්ඨිමපි හුතො	128
සණ්ඨාති	242
සණ්ඨාසෙන	456
සන්තකනිතො	404

ස	පිටුවකොති
සත්තකඛතනුපරමො	412
සත්තතිපි දන්තිහි යාපෙති	534
සත්තා	110
සත්තාගාරිකො	532
සත්තානං විසුද්ධියා	394
සත්තා තෙරසිකා	228
සත්තාලොපිකො	534
සත්තො පසානි	294
සත්ථා	302
සත්ථා දෙවමනුස්සානං	302, 322
සත්ථා භික්ඛ වණ්ණං භණ්ණිති	424
සත්ථසාසකකරො	20, 80
සත්තං සමිතං	390
සත්තසහසසානි	302
සතින්ද්‍රියං	82, 86, 536
සතිබලං	82, 86, 184, 536
සතිමත්තානං	48
සතිමා	80, 106, 294, 536
සතිවිතයො	
සති සති ආයතනෙ	454, 456, 458
සතිසමපජ්ඣාය	88
සතිසමෝජ්ඣායං	82, 538
සතිසමෝසා	240
සතො	106, 276, 326
සතො ව සමපජානො	294
සද්දං සුත්වා	304
සද්දමනුස්සාවෙය්‍ය	404
සද්ධං වා	294
සද්ධාමමං	134
සද්ධාමමං සොභුකාමො	272
සද්ධාමමගරා පරිසා	142, 144
සද්ධාමමට්ඨිනියා	192, 196
සද්ධාමමස්ස ධීනියා	114
සද්ධාමමස්ස සමෙමාසාය	116
සද්ධාමමා චුට්ඨාපෙත්වා	68
සද්ධා	268
සද්ධාඋපාසිකා	172
සද්ධාබිමුත්තානං	46, 50
සද්ධානුසාරී	142, 144
සද්ධාපබ්බජිතානං	48
සද්ධාබලං	82, 86, 536
සද්ධා භික්ඛුනී	172
සද්ධාය වසිසති	276
සද්ධාවිමුත්තො	144, 222, 224

ස	පිටුවකොති
සද්ධාවිද්ධි	518
සද්ධාසමපද	516
සද්ධාසමපදාය	122
සද්ධාය සමමුඛිභාවා	272
සද්ධං	110
සද්ධන්ද්‍රියං	82, 536
සද්ධන්ද්‍රියං අභිමත්තං	222
සද්ධො	116, 170
සද්ධො කුලපුත්තො	272
සද්ධො පසන්නො	272
සදෙවකෙ	460
සදෙවමනුස්සාය	460, 462
සදෙසං වා විත්තං	454
සදෙසා	212
සධමුක්කකංසනා	386
සත්තං	246
සත්තමානසා	128
සත්තසන්තිවාසං	150
සත්තසන්තිවාසො	152
සන්තීකෙ	512
සන්ති දෙවතා වාතුමමහාරජකා	374
සන්තින්ද්‍රියා	128
සන්තුවට්ඨිතා	24, 30, 34, 38
සන්තො	452
සන්තො සංවිජ්ජමානා	226
සත්ථානං	100
සත්ථාරා	180
සන්දස්සානි	420
සන්ද්ධිකං නිබ්බාණං	286
සන්ද්ධිකා නිජ්ජරා	392
සන්ද්ධිකො	270, 370
සන්ද්ධිකො ධමමො	282, 284
සකමති	452
සකාය භාසිතා	378
සකාචිත්වා සංසරිත්වා	414
සකිමපි ඡිද්දති	276
සකියති	512
සන්තිවයා	182
සන්තිපතිතානං	260, 304
සන්තිසිත්තානං	260, 304
සන්තිසිද්ධි	454
සකොවති	452
සතිසණ්ඛුකෙටුභානං	292
සතිදානා	158

ස	පිටුවකොට්ඨාස
සනිමිතතා	158
සප්පවිමය	158
සප්පවිකමම ආපනනි	
ආප්පවිකමම ආපනනි	42
සප්පයානි හොජනානි	226
සප්පිතිකඤ්ච සුඛං	156
සප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං	156
සප්පුරිසපඤ්ඤානා	274
සප්පුරිසභූමි	122
සප්පුරිසො	166, 530
සප්පවිහයො	196
සපරිප්‍රාහං	360, 362
සපුබ්බාවරියකානි	244
සඵලං	398
සබ්බං	398
සබ්බං ආකාසගතං	430
සබ්බං රූපං	512
සබ්බං වෛදනං	512
සබ්බවෙලානි නිකම්පිනා	366
සබ්බඤ්ඤා	390
සබ්බතතතාය	328, 342
සබ්බදස්සාචී	390
සබ්බධි	328, 342
සබ්බනිමිතෙනසු	244
සබ්බපාණභූතනිනානුකම්පි	376
සබ්බලොකෙ අනනිතසඤ්ඤා	86
සබ්බසබ්බාරසමපො	246
සබ්බාවනනං	328
සබ්බාවනනං ලොකං	342
සබ්බුපබ්බිපට්ඨිසසග්ගන්ධං	98
සබ්බුපබ්බිපට්ඨිසසග්ගො	246
සබ්බෙතො	300
සබ්බෙතො සබ්බාරා අනිච්චා	514
සබ්බසඤ්ඤා	322
සබ්බාපජ්ජ, ඵස්සා	228
සබ්බාපජ්ජං	228
සබ්බාපජ්ජං ලොකං	228
සබ්බාපජ්ජං වෛදනං	228
සබ්බාපජ්ජං	192
සබ්බාපජ්ජෙකින කායකමෙමන	202
සබ්බාපජ්ජෙකින මනොකමෙමන	202
සබ්බාපජ්ජෙකින චරිකමෙමන	202
සබ්බුතමකං	322
සබ්බුතමාරි	270

ස	පිටුවකොට්ඨාස
සබ්බුතමාරිසුනි	128
සහගතතො වා	236
සමපජ්ඤා	24, 32, 34, 38
සමපජ්ජලිතාය	258
සමපජානමුසා	236
සමපජානො	82, 126, 326, 342
	356, 476
සමපනනං සාලිකෙතනං	430
සමපනනමෙව	132
සමපරාසිකානං අකුසලානං	
ධමමානං පටිසානාය	194
සමපරාසිකානං ආසවානං	192
සමපරාසිකානං ආසවානං	
පටිසානාය	194
සමපරාසිකානං භයානං	192
සමපස්සමානො	120
සමපසාදනං	106
සමප්පප්පායා පටිච්ඡරතො	408
	484, 488
සමප්පප්පායී	480, 486
සමප්පප්පායීනො	310
සමප්පප්පායෙ ව සමෙදුඤ්ඤා	542
සමබ්බුලා	126
සමෙධිධිපරායණො	410
සමෙතවනනි	316
සමෙතාගා	178
සමෙතනං	226
සමෙදකතානා	392
සමෙදඤ්ඤා විමුතො	262
සමෙදෙව	508
සමෙප්පඤ්ඤාය	512
සමමා	276, 452
සමමාආජීවං	82, 538
සමමාආජීවො	318, 488
සමමා ආයාවමානො	120
සමමාකමමනං	82, 318, 538
සමමාදිට්ඨි	62, 64, 318
සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා	294
සමමාදිට්ඨිකො	482, 484, 488
සමමාදිට්ඨියා උපාදාය	170
සමමා දුක්ඛකතාය	334
සමමා දුක්ඛස්ස අනනනිවරියාය	
	442, 450
සමමාධාරං	248

ස	පිටුවකොට්ඨාස
සමමා පටිපථ්‍රමානො	174
සමමාපටිපතනාධිකරණභෙත්‍ර	134
සමමාපටිපතනි	134
සමමා පටිපතො	134
සමමා පණ්ණිනි	16
සමමා පණ්ණිනිතනා	16
සමමා මානානිසමයා	246
සමමාචාචා	318
සමමාචායාමො	318
සමමාචිත්තනි චුසනි	354
සමමාසංකපපො	318
සමමාසනි	82, 538
සමමාසමුද්ධො	42, 130, 148, 258
	302
සමමාසමොධි	460
සමමාසමාධි	318
සමමොධාය	82
සමමිඤ්ජනං	126
සමමිඤ්ජයා	126
සමුඛා පටිග්ගනිනං	402
සමුඛා මෙතං භනොත	
භගවතො සුතං	402
සමුඛාචිකයො	192
සමුඛලා	72
සමුඛලො කාලං කරොති	114
සමමොදනි	512
සමමොදනීයං	110
සමමොදමානා	136
සමමොදි	110, 382
සමග්ගා පරිසා	432
සමග්ගා සමමොදමානා	432
සමචිත්තා	126
සමණකරණීයානි	406
සමණපටිඤ්ඤා	208, 232
සමණබ්‍රාහ්මණා	268
සමණසමමනා	462, 464
සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි	314
සමණො බලු හො ගොතමො	336
සමණො ගොතමො	290
සමතනා සමාදිනනා	336, 338
සමනිකකනො	130
සමනිකකමාය සංවතනනි	320
සමපො	120, 186, 194

ස	පිටුවකොට්ඨාස
සමන්තපාසාදිකානං	48
සමන්තාගතං භවතං ගොතමං	308
සමන්තාගතො	290, 506
සමනුගාහනි	254
සමනුගාහිනි	258
සමනුගාහීයමානානි	310
සමනුගාහෙයා	332
සමනුඤ්ඤා සන්ථා	398
සමනුපසාමි	2, 10, 22
සමනුසාසනි	254
සමනුසාසිනි	258
සමනුසාසීයමානානි	310
සමනුසාසෙයා	332
සමනුසුඤ්ජනි	254
සමනුසුඤ්ජයා	332
සමනුසුඤ්ජීයමානානි	310
සමයෙන උදකං අභිනෙතිපි	406
සමයො	452
සමානාපුත්තිකං භයං	320
සමානාපුත්තිකානීයෙව	320
සමාදපෙනබ්බා	392
සමාදපෙති	122
සමාදපෙති සමුදොනාජෙති	420
සමාදය	124
සමාදය වතනිසාම	198
සමාදය සිකති සිකතිපදෙසු	410
	434
සමාධි	452
සමාධිකබ්බෙන	290
සමාධිකථා	232
සමාධිජං	106, 294, 326
සමාධිඤ්ඤං	82, 86, 536
සමාධිතිමිත්තං	456
සමාධි නු බො භනොත පුබ්බෙ	
පච්ඡා ඤාණං	388
සමාධිපටිලාහො	244
සමාධිබලං	82, 86, 184, 536
සමාධිඤ්ඤං	222
සමාධියනි	454
සමාධියෙව ආසවානං බයාය	456
සමාධිසංවතනනිකානි	372
සමාධිසමං පරිපුරකාරී	410
සමාධිසමිං මතතසොකාරී	412
සමාධිසමපසෙකා	392

ස	පිටුවකිනාහි
සමාධිසමෝචකතං	82, 538
සමාධිසාමඤ්ඤගතානං සතං	232
සමාධිසුඛඤ්ච	156
සමාපනතිකුසලතා	184
සමාපනතිවුට්ඨානකුසලතා	184
සමාපනනස්ස	306
සමා පරිසා	144
සමාරකෙ	460
සමාහිතෙ විතෙත	294
සමාහිතස්ස ඤ්ඤානං නො	
අසමාහිතස්ස	388
සමාහිතො	476
සමුත්තෙතජේතෙත	
සමපහංසෙතෙත	420
සමුද්දමගමා	88
සමුද්දං පරිපූරෙනති	432
සමුදයාය	
සමෙත කායකමෙත	528
සමෙත මනෝකමෙත	528
සමෙත චරිකමෙත	528
සමොධානං ගච්ඡති	410
සමොභං වා විතතං	454
සයං	482
සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකකා	206
	208, 322, 488, 508, 524
සකසාවා	212
සයෙය්‍ය	250
සරදසමයෙ	430
සරණං ගච්ඡාමි	110
සරණං ගතං	110, 196
සරණඤ්ච	280
සරාගං වා විතතං	454
සරාවධොවනං	290
සරුපා	158
සරෙත විඤ්ඤාපෙසි	402, 404
සලාකාට්ඨතතං	288
සචඤ්ඤා	212
සචණාය	226
සචිකානං සුප්ප්‍රපායාසං	360, 362
සචිඤ්ඤානකෙ	244
සචිවාරං	106, 294
සචිතකතං	106, 294, 326

ස	පිටුවකිනාහි
සසාමණ්ඩාගමණියා පජාය	460
සසඤ්ඤා රතිගතයනවාරිකො	452
සසඤ්ඤා රජරිතිබ්බාසි	414
සසඤ්ඤාරා	158
සසඤ්ඤා	158
සචිඤ්ඤාණා	160
සචෙදනා	158
සභදස්සනුප්පාදා	430
සභධමමිකං පඤ්ඤා	304
සභධමමිකො	290
සභස්සං අපරගොයානානං	402
සභස්සං උතතරකුරුතං	402
සභස්සං චතුරං	402
සභස්සං චතුරමහාරාජිකානං	402
සභස්සං ජලේදිපානං	402
සභස්සං තාවතීසානං	402
සභස්සං තුසිතානං	402
සභස්සං නිමමාණරතීනං	402
සභස්සං පරනිමිතචසවනතීනං	402
සභස්සං පුබ්බවිදේහානං	402
සභස්සං බුහමලොකානං	402
සභස්සං යාමානං	402
සභස්සං ලොකං	508
සභස්සං සිතෙරුපබ්බතරාජානං	402
සභස්සං සුරියානං	402
සභස්සප්‍රිලිහිකා ලොකධාතු	402
සභස්සලොකධාතු	402
සභව්‍යතං	476
සභව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය	378
සභෙතුකා	158
සලායතනං	316
සලායතනනිරිඳො ඵස්සනිරිඳො	
	318
සලායතනපච්චයා	316
සා	
සාකිරප්පහෙදා	292
සාකභකකාපි	428
සාකභකෙකා නොති	534
සාකාරං	294, 454
සාධලාඤ්ච	184
සාධාපලාසෙන	276
සායෙය්‍යං	118
සාණානිපි	534

සා	පිටුව බිංතානි
සාණානිපි ධාරෙනානි	428
සානනනාය	66
සානසුබඤ්ච	156
සානාරම්මණඤ්ච සුබං	156
සාණං සව්‍යඤ්ජනං	240
සාප්ලිකා	138
සාධිකමිදං	408
සාධු	126
සාධුකං මනසිකරුහි	112, 292
සාධු මෙ භවං ගොතමො	292
සාධු වත භනෙන	356
සානුවජ්ජා	172, 202, 278, 528
සාපි හොති න බාහුලිකා	432
සාමං දිට්ඨං	258
සාමං විදිතං	258
සාමඤ්ඤං	258
සාමඤ්ඤාණං	462, 464
සාමඤ්ඤ	260
සාමඤ්ඤච	260
සාමාකභකබාපි	428
සාමාකභකෙබාපි හොති	534
සාමිකානං ගාවො	366
සාමිසඤ්ච සුබං	154
සාමිවිකමමං	230
සාමිවිපට්ඨනො	370
සායනනියකමපි	534
සායනභසමයං	218, 366, 508, 532
සාරගණො	400
සාරජේය්‍යං	462
සාරතො පච්චාගච්ඡතං	310, 312
සාරප්පනො	428
සාරදං බද්දපණ්ණිං	322
සාරමසාසා	194, 544
සාරුගො	472
සාරුණියං	110, 222, 280, 322, 336
සාරුද්දනි	248
සාරිපුත්තො	46
සාරෙනනිපි	258
සාරෙ පතිට්ඨිතො	428
සාලිබ්ජං	66
සාලිමංසොදනො	264
සාලිසුකං	16
සාලො වා	362
සාලොතිනා	392

සා	පිටුව බිංතානි
සාවකං එවං සමාදුපෙනානි	366
සාවකභාසිනා	140
සාවකසබ්බෙසා	370
සාවකානං	46
සාවජ්ජං	468, 470
සාවජ්ජං පජ්ඣති	268, 270
සාවජ්ජානවජ්ජෙ ධම්මෙ	238
සාවජ්ජෙන කාෂකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජෙන මනොකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජෙන වචිකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජො	172, 202, 278, 528
සාවඤ්ඤං	8
සාවසෙසං ආපනනිං-	
ආනවසෙසා ආපනනිති	42
සාවසෙසා ව ආපනනි	170
සාවිකානං භික්ඛුනිතං	172
සාසවං සුබං	154
සාහුනෙය්‍යකානි	244

සි

සිකං පච්චකාය	266
සිකනිතිති	410
සිකනනි	410
සිකාකාමා	422
සිකාපදං පඤ්ඤානං	192
සිකාපදපට්ඨසඤ්ඤානාය	420
සිකාපදනි වදමිති	412
සිකාපදෙසු	124
සිකාය න සමාදුපෙනි	422
සිකාසමාදුනස්ස න වණ්ණවාදී	422
සිකිතිබ්බං	28, 98
සිකිතිස්ස	402
සිතං සිතමනනාය	464
සිපට්ඨිකමපි	18
සියා ආනන්ද	244
සියා භු බො භනෙන	244
සිලිට්ඨෙති	200
සිංසපාවනෙ	252

සි

සිසසිසං උබ්බාහාසෙච්චා	430
සිසසිසං ඔපුතාපෙය්‍ය	430
සිසසිසං බෙනනං	426
සිසසිසං පලාලානි-	
උද්ධරුපෙය්‍ය	430

සි	පිටුවකොනි
සිසසිසං මද්දපෙය්‍ය	430
සිසපඤ්ඤානාය	92
සිසසොනාය	250
සිහං	264
සිනිභුනො	350
සිලකථා ව	232
සිලකථා ව නො හවිසානි	232
සිලකබ්බෙත	290
සිලබ්බතං	398
සිලබ්බතපරාමාසො	430
සිලවතො දිනනං	290
සිලවනනානං දස්සනකාමො	272
සිලවා	124, 144, 202
සිලවා කල්‍යාණධම්මො	142
සිලවිපතනි	186, 480, 482
සිලවිපතනිහෙතු	480
සිලවිසුද්ධි	186, 518
සිලසම්පදා	186, 482, 484 516
සිලසම්පදාහෙතු	482, 486
සිලසම්පන්නො	392
සිලසාමඤ්ඤාගනානං සතං	232
සිලානි අනුස්සරති	372
සිලානුස්සනි	62, 86
සිලිපොසථං උපවසති	372
සිලෙන වඩස්සති	276
සිලෙන සද්ධිං	872
සිසස්ස	368
සිහනාදිකානං	46
සිහනාදං නදිස්සාමි	334
සිහසෙය්‍යං	216
සිහො ව මිගරාජා	148

සු	පිටුවකොනි
සුකකා	102
සුකට්ඨං කරොති	426
සුකට්ඨං කරොති සුමනිකතං	406
සුකතකම්මකාරී	198
සුකරං	224
සුකුසලසම්පහට්ඨං	324
සුබං අතතානං පරිහරාමි	342
සුබං විහරති	70, 188
සුබං වෙදියති	432
සුබං සෙනති	252, 460
සුබං වා සො සයෙය්‍ය	252

සු	පිටුවකොනි
සුබඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙමි	294, 326
සුබපටිසං වෙදී	350
සුබමසසිත්ථ	252
සුබවිපාකා	194
සුබවිහාරී	106, 294
සුබස්ස ව පහාණං	292
සුබසම්පස්සඤ්ච	440
සුබසසිතානි	248
සුබාවහං	12
සුබිනො විනනං සමාධියති	432
සුබුද්ධො	192
සුබුමං	512
සුබුමවාලිකා	452
සුබුමසහගතා උපකකිලෙසා	452
සුබුමා	512
සුබුමාලො	264
සුබෙතෙන	248
සුගගිතෙති	136
සුගතානි	384
සුගතිං සගගං ලොකං	190
සුගතෙ	294, 456
සුගතො	302, 322
සුඛකද්දයකං ව	108
සුචිත්තවිනිවිතී	198
සුචිතා කායකම්මෙත	528
සුචිතා මනොකම්මෙත	528
සුචිතා වචිකම්මෙත	528
සුච්ඡිනො	466
සුඤ්ඤානා	140
සුඤ්ඤානො සමාධි	544
සුඤ්ඤාගාරගතො	268
සුඤ්ඤාය ගොසාලාය	334
සුණංති	112, 292
සුතනනනා	140
සුතනස්ස ව	390
සුතං	132
සුතප්පයා	168
සුතවතො අරියසාවකස්ස	478
සුතවා අරියසාවකො	20
සුතෙත සමන්තාගතා	374
සුදං(සුදහං)	100, 132, 264
සුදිට්ඨො	460
සුද්ධං	104, 474

සි	පිටුවලකානි
සුභං අනන්‍යානං පරිහරනි	268, 270
සුදො	428
සුධම්මායං සහායං	260
සුතකඛනතං සුමම්මලං	532
සුනිකඛිතතඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං	116
සුනිකඛිතතස්ස	116
සුප්පනිකාරං	122, 230
සුප්පනිට්ඨිතඤ්ඤච පනිට්ඨානි	484
සුප්පමේයො	476
සුපටිපන්නො භාගවතො සාවක-	
සබ්බො	370
සුපරිකමමකතාය	248
සුභානෙතව අභිමුතො	24
සුභානිමිතං	6, 170, 356,
සුභානිමිතනන්තරියං වචනියං	356
සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනු-	
මොදසි	392
සුභාසිතතො නාබහනුමොදෙය්‍ය	392
සුභාසිතභාසි	198
සුභිකතං	426
සුරුමෙරයපානස්ස පටිසෙවනාය	464
සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	376
සුරියමණ්ඩලං	510
සුලභා වත මෙ	404
සුවණ්ණකාරනොවාසි	456
සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි	84
සුවණ්ණො	294, 456
සුවණ්ණසිකතාවසිස්සන්ති	452
සුසානං	428
සුසායනො	532
සුසුකාලකෙසො	132
සු	
සුරසෙතානං	378
සෙ	
සෙබසීලං	388
සෙබමපි සීලං චුතතං භගවතා	388
සෙබමෙතං	104
සෙබස්ස භික්ඛුතො	188
සෙබා පඤ්ඤ	388
සෙබාපි පඤ්ඤ චුතතා භගවතා	388
සෙබො	124
සෙබො ආනන්දො	393

සෙ	පිටුවලකානි
සෙබො පි සමාධි	388
සෙබොපි සමාධි චුතතා භගවතා	388
සෙබො සෙබොනි	408
සෙභාලකඤ්ඤච	334
සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං	524
සෙනවජ්ජනං	264
සෙනට්ඨිකං	
සෙනුසානො	464
සෙනාසිතපඤ්ඤපකානං	48
සෙනාසිතපටිවෙකසමිං	428
සෙනාසිතභෙතු	268
සෙනාසිතං සංසාමේච්චා	420
සෙමානං	250
සෙය්‍යං කප්පෙති	534
සෙය්‍යථාපි 16, 18, 126, 132, 228, 240	
324, 332, 334, 362, 406, 516	
සෙය්‍යථාපි අපණ්ණකො මණි	484
සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ	454
සෙය්‍යථාපි උදකෙ	454
සෙය්‍යථාපි උදකෙ ලොබා	512
සෙය්‍යථාපි කුටාගාරෙ	466, 468
සෙය්‍යථාපි ගුහනං	406
සෙය්‍යථාපි තං වකකං	214
සෙය්‍යථාපි නලාගාරෙ	196
සෙය්‍යථාපි පකඛිසකුණො	454
සෙය්‍යථාපි පඨවියං	454
සෙය්‍යථාපි පාසාණෙ ලොබා	510
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ තදිමුබ්බෙ බිපං	68
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ අප්පමනනං	
කොපි ගුප්ථා	68, 70
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ අප්පමනනං	
කමපි මුහුතං	72
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ උච්ඡුබ්ඪං	66
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ පඨවියං ලොබා	510
සෙය්‍යථාපි භො ගොතම	110
සෙය්‍යථාපි සුවණ්ණකාරෙ	456
සෙය්‍යථිදං	294, 324
සෙය්‍යං කප්පෙති	326, 330
සෙය්‍යාවසඨපදීපෙය්‍යස්ස	206
සෙවිතබ්බො	232
සෙ	
සො අජානං වා ආහ	236
සොකපරිද්දවානං සමුතිකකමාය	392

සො	පිටප්පිටිකානි
සොකපරිදෙවදුකබදෙමනසොපි-	
දුකබා	316
සොවෙය්‍යං	184
සොනං ඔදහනනි	140
සොනං එසොයනනං	316
සොනබබංචෙසෙසෙය්‍යං	392
සොනාපනනිඑලසවජ්ඣිකියා	44
සොනාපනනිඑලසවජ්ඣිකියාය	
සංවනනනි	90
සොනාපනනා හොති	410
සොනනිඤ්ච පටිච්ච චුණ්ණඤ්ච	370
සොතෙන සද්දං සුචා	316
සොපසස පටිසෙවනාය	464
සොපි ජානානි	368
සොමනසංචාරානියං ධම්මං	316
සොමනසංචාරානියං රූපං	316
සොමනසංදෙමනසොනං	294, 326
සොරච්චං	184
සො රුගො	252
සොවචසසනා	162
සොව නං පටිසංවෙදෙනි	306
සොප්‍රසනනං මහාජනපද්‍යං	378
සොප්‍රසවසසහසොනි	380
සො	
සොකනානනා හිකබ්වෙ	
ධම්මසස	70
සොකනානො	270, 370
සොසස	224
සො	
සොවදනාහං	366
සොවදනි ගාවො	366
සොව ගබ්හිති හොනතු	426
හ	
හට්ඨා	126
හවහකෙබ්වි හොති	534
හත්ථත්ථරං	324

හ	පිටප්පිටිකානි
හත්ථාපලෙබ්නො	534
හත්ථෙ ගමෙනනි	258
හත්ථෙහ	16
හදංඛනමා	236
හනතුං වා	450
හදෙ කුතො නු චිං	366
හදුහං	254
හරුයති	264
හරුසිනබ්බං	216
හරුසෙය්‍යාප්	216
හා	
හාසුපඤ්ඤානාය	92
හි	
හිතානුකම්පි	150
හිතාය 40, 42, 114, 146, 204, 280	
හිමපානසමයො	252
හිමවනනං පබ්බතරුජං	276
හිරි	102, 188
හිරි ව ඔත්තප්පඤ්ච	162
පහිනං	512
හිතප්පඤ්ඤෙ ධම්මෙ	238
හිතා	512
හිතාය ධාතුයා-	
විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං	394
හිතායාවනනනි	266
හිතෙ	456
හිතො හොති	232
හෙ	
හෙට්ඨාපාසාදං	264
හෙමනනිකා රුහනි	252
හෙමනනිකො	264
හො	
හොති විචිතිච්ඡා	336
හොති සො සමයො	318, 426
හොතෙව කච්චිං	336

ශ්‍රී ලංකා පාලන

පිටුව	පෙළ	අශ්‍රී ලංකා	ශ්‍රී ලංකා
7.	18	හැකිවනු	හැකිවනු
12.	20	යථෙයිද	යථෙයිද
22.	13	ජට්ඨා	ජට්ඨා
35.	9	ධම්මයකුදු	ධම්මයකුදු
39.	28	මහණෙහි	මහණෙහි
40.	24	තථාගතෙත	තථාගතෙත
41.	4	තො තෙපලන	තෙපලන
51.	11	ශ්‍රාකවිකාචු	ශ්‍රාවිකා චු
56.	12	අනවකාසො	අනවකාසො
56.	13	උපපජ්ජයස්සං	උපපජ්ජයස්සං
58.	1	අට්ඨානපාලිය	අට්ඨානපාලිය
60.	1	අට්ඨානපාලිය	අට්ඨානපාලිය
62.	9	ආනාපානසති	ආනාපානසති
64.	17	යෙනෙවං	යෙනෙව
81.	15	චලදිනිසි	චලදිනිසි
83.	26	සමසක්ඛාජීවය	සමසක්ඛාජීවය
88.	28	අනුප්පනා	අනුප්පනා
96.	2	පණ්ණසකො	පණ්ණසකො
108.	13	අනතනා ව	අනතනා'ව
114.	18	කායසුචරිතං	කායසුචරිතං
116.	10	දුනතිකිත්තනසං	දුනතිකිත්තනසං
124.	11	ආහුණෙය්‍යා	ආහුනෙය්‍යා
125.	15	ආහුණෙය්‍යා	ආහුනෙය්‍යා
126.	12	අඤ්ඤාතර	අඤ්ඤාතරං
133.	35	පිරිසෙස්තට්	පිරිසෙස්තට්
152.	6	අභිනානුකප්පි	අභිනානුකප්පි
159.	18	තොවත්තාසි	තොවත්තාසි හි
159.	24	තොවත්තාසි	තො වත්තාසි හි
160.	10	අවිකෙබ්‍රපො	අවිකෙබ්‍රපො
208.	1	තිකතිපාතො	තිකතිපාතො
210.	1	තිකතිපාතො	තිකතිපාතො
211.	1	තිකතිපාතය	තිකතිපාතය
216.	1	තිකතිපාතො	තිකතිපාතො
218.	22	අබ්බිගනතුං	අබ්බිගනතුං
222.	1	...	[3. පුග්ගලවග්ගො]
226.	1	ගිලාන	ගිලානා
241.	2	දෙනකයත්:	දෙනක යත්:
250.	15	ඔපුණෙය්‍යා	ඔපුනෙය්‍යා
259.	16	පෙණ නංවමින්	පෙණබ්බු දෙන ඇතිවැ
260.	7	තෙ බොප්පනා	තෙ බොප්පමනා
283.	11	ගෙහිමිමහට්	ගෙහිමිමහට්
286.	1	ජාත්‍යසංඝො	ජාත්‍යසංඝො

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
287.	1	ජානුසොංගේ	ජානුසොංගේ
297.	29	තෙව්විද්‍ය වේ	තෙව්විද්‍ය වේ
330.	5	බ්‍රාහ්මණ	බ්‍රාහ්මණ
344.	27	තෙත්‍රපසිකමිත්‍ර	තෙත්‍රපසසිකමිත්‍ර උපසසිකමිත්‍ර
364.	22	ඔපුණෙය	ඔපුතෙය
382	1	...	[3. ආතද්‍රවගො]
384.	22	කොසබ්බියං	කොසබ්බියං
390.	13	අපරිසෙසං	අපරිසෙසං
394.	29	ධාතුය	ධාතුය
416.	30	දුක්ඛස්සන්ත	දුක්ඛස්සන්තං
428.	30	විවිත්තා	විවිතො
438.	29	උපකම්පිතමිත්‍රං	උපකම්පිතමිත්‍රං
448.	19	අපමාණවිහාරී	අපමාණවිහාරී
448.	26	කථංරූපො	කථංරූපං
448.	30	ඵවරූපො	ඵවරූපං
452.	1	50	51
453.	1	50	51
456.	17	51	52
457.	21	51	52
458.	8	අජ්ඣුපෙකම්භි	අජ්ඣුපෙකම්භි
459.	9	කම්මණ්‍ය	කම්මණ්‍ය
464.	16	තින්ති	තින්ති
466.	16	අවස්සන	අවස්සනං
473.	12	නුකොට	නුකොට
477.	26	ආකාශානන්තරායන- තයට	ආකාශානන්තරායනතයට
478.	12	තන්තිකාමෙති	තන්තිකාමෙති
479.	11	ආකාශානන්තරායනතය	ආකාශානන්තරායනතය
479.	12	විඤ්ඤානන්තරායනතයට	විඤ්ඤානන්තරායනතයට
480.	2	උපපත්තිය සති	උපපත්තියා සති
482.	7	අනභිජ්ඣප්‍ර	අනභිජ්ඣප්‍ර
487.	10	ඵලබ්බන්	ඵලබ්බන්
512.	31	දුරො	දුරෙ
525.	6	අශ්වජාතියයෙක්	අශ්වජාතියයෙක්
525.	36	පුට්ඨාජාතිය	පුට්ඨාජාතිය
530.	28	විඤ්ඤානං	විඤ්ඤානං
530.	28	පුඤ්ඤං	පුඤ්ඤං
538.	24	පණ්ණාසිකා	පණ්ණාසිකා
540.	10	මිච්ඡාරෙ	මිච්ඡාවාරෙ